EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Truman Capote s-a impus cu stăruință în literatura ultimilor douăzeci de ani, unii critici considerîndu-l drept cel mai înzestrat scriitor din generația postbelică.

Capote excelează în genul scurt. Este un povestitor de mare finețe, un psiholog cu o subtilă cunoaștere a nuanțelor, a adîncurilor umbrite din sufletul uman, este un maestru al detaliului, un abil creator de atmosferă și de caractere, de personaje care trăiesc cu adevărat și a căror amintire te urmărește. Scriitorul are un larg registru de tonalități : de la umorul fin din *Sandvișuri cu diamante* la fantasticul din ciclul *Arborele Nopții* și la ficțiunea cu rezonanțe de poezie nostalgică din *Harfa de iarbă*.

Lei 10,50

33

1967

TRUMAN CAPOTE • HARFA DE IARBĂ

CM

TRUMAN CAPOTE

HARFA DE IARBĂ

COLECȚIA MERIDIANE

CM

Desenul copertei: *Gabriel Constantinescu*

Povestirile sînt traduse din volumele:
TRUMAN CAPOTE
The Grass Harp and A Tree of Night

şi
TRUMAN CAPOTE
Breakfast at Tiffany's

Truman Capote

HARFA DE IARBĂ

şi

alte povestiri

Traduceri de:

Const. Popescu şi *Catinca Ralea*

Editura pentru Literatură Universală

Bucureşti — 1967

HARFA DE IARBĂ

(The Grass Harp)

Domnişoarei Sook Faulk,
în amintirea unei profunde
şi sincere afecţiuni

Unu

Cînd am auzit întîia oară de harfa de iarbă ? Mult înainte de venirea acelei toamne timpurii cînd am locuit într-un salcîm. Fireşte, Dolly mi-a pomenit de ea, căci cine altcineva ar fi ştiut s-o numească astfel, o harfă de iarbă ?

Dacă la ieşirea din oraş o apuci pe drumul care duce spre biserică, ajungi curînd lîngă un deal ce străluceşte ca o văpaie, plin de dale funerare, albe ca oasele, şi de flori cafenii, ofilite. E cimitirul baptist. Neamurile noastre, cei din familiile Talbo şi Fenwick, sînt îngropate acolo. Mama zace alături de tata, iar mormintele rudelor, douăzeci, sau poate mai multe, îi înconjoară ca rădăcinile tîrîtoare ale unui arbore de piatră. La poalele dealului se întinde un cîmp acoperit cu iarbă indiană înaltă, care îşi schimbă culoarea o dată cu anotimpul. Duceţi-vă să-l vedeţi toamna, pe la sfîrşitul lui septembrie, înroşit în lumina asfinţitului, cînd umbre stacojii ca para focului tremură deasupră-i şi cînd vînturile toamnei, mîngîindu-i iarba veştejită, iscă atunci o melodie ca un suspin omenesc, o harfă de şoapte.

Dincolo de cîmpie începe bezna din River Woods. Sînt sigur că adunam rădăcini prin pădure, într-o zi de septembrie, cînd Dolly mi-a spus :

— O auzi ? E harfa de iarbă. Ea spune întotdeauna o poveste, ştie poveştile tuturor oamenilor de pe deal,

ale tuturor acelora care au trăit vreodată pe lumea asta, iar cînd o să murim o să spună şi povestea noastră.

După moartea mamei, tata, care era comis-voiajor, m-a trimis să stau cu verişoarele lui, surorile Verena şi Dolly Talbo, două doamne necăsătorite. Mai înainte nu mi se îngăduise să calc la ele în casă. Pentru motive rămase neclare tuturor, Verena nu vorbea cu tata. Poate că i-a cerut să-l împrumute cu nişte bani, iar ea l-a refuzat, sau poate că l-a împrumutat şi el nu i-a mai dat niciodată banii înapoi. În orice caz, cearta trebuie să fi pornit din pricina banilor, fiindcă nimic altceva nu avea mai mare însemnătate pentru ei, şi mai ales pentru Verena, care era persoana cea mai înstărită din orăşel. *Drugstore*-ul, magazinul de confecţii, o staţie de benzină, o băcănie, o clădire cu birouri de închiriat, toate îi aparţineau, iar venitul obţinut de pe urma lor nu făcuse din ea o femeie cheltuitoare.

Tata promisese totuşi să nu le calce pragul, şi povestea pe seama celor două doamne Talbo nişte lucruri îngrozitoare. Răspîndise de pildă zvonul, care de atunci circulase tot timpul, că Verena e de fapt un hermafrodit, iar pe domnişoara Dolly Talbo o ridiculizase cu atîta cruzime, încît pînă şi mama îi spusese c-ar trebui să-i fie ruşine că-şi bate joc de o fiinţă atît de blîndă şi de inofensivă.

Cred că tata şi mama se iubiseră tare mult. De fiecare dată cînd tata pleca să-şi vîndă frigiderele, mama plîngea. Se căsătorise cu el la şaisprezece ani, dar n-a mai apucat să ajungă la treizeci. În după-amiaza cînd a murit mama, tata şi-a sfîşiat hainele de pe el şi a fugit gol în curte, rostindu-i numele.

Verena a venit la noi a doua zi după înmormîntare. Ţin minte ce spaimă am tras cînd am văzut

înaintînd pe alee o femeie foarte slabă şi frumoasă, cu părul cărunt, tăiat scurt, cu sprîncene negre, aproape bărbăteşti, şi cu o aluniţă delicată pe obraz. A deschis uşa din faţă şi a intrat direct în casă. După înmormîntare, tata începuse să spargă tot felul de lucruri. N-o făcea cu furie, ci calm şi sistematic. Intra în salonaş, lua o statuetă de porţelan, o privea o clipă gînditor, apoi dădea cu ea de perete. Duşumeaua şi scările erau pline de cioburi şi de tacîmuri. O cămaşă de noapte, de-a mamei, atîrna ruptă pe rampa scării.

La vederea dezastrului, Verena a început să clipească.

— Eugen, am de vorbit cu tine, a spus cu o voce cordială, ce trăda pasiune stăpînită. Şi tatăl meu i-a răspuns :

— Fireşte. Ia loc, Verena. Bănuiam c-o să vii.

În aceeaşi după-amiază Catherine Creek, prietena lui Dolly, mi-a împachetat lucrurile, iar tata m-a dus cu maşina pînă la casa aceea impresionantă şi plină de umbre de pe aleea Talbo. Cînd am coborît din maşină, tata a încercat să mă îmbrăţişeze, dar eu, speriat, m-am smuls din braţele lui. Azi îmi pare rău că nu ne-am îmbrăţişat, căci după cîteva zile, în drum spre Mobile, maşina lui a derapat şi s-a prăbuşit în golf de la cincisprezece metri. Cînd l-am văzut din nou, avea pe ochi doi dolari de argint.

Pînă atunci nimeni nu-mi dăduse vreo atenţie, decît cel mult ca să remarce că sînt prea mic pentru vîrsta mea, un pipernicit ; acum însă oamenii mă arătau cu mîna şi spuneau :

— Păcat de el, bietul băieţaş ! Bietul Collin Fenwick !

Încercam să iau un aer trist, fiindcă ştiam că asta le face plăcere. Tot orăşelul mă trata cu îngheţată şi cu biscuiţi, iar la şcoală, pentru prima oară, am luat note

bune. Aşa că a trecut multă vreme pînă m-am liniştit destul ca să remarc prezenţa lui Dolly Talbo.

Iar atunci m-am îndrăgostit.

Închipuiţi-vă ce trebuie să fi simţit Dolly cînd am venit la început în casă, un băieţel de unsprezece ani, gălăgios şi care îşi vîra nasul peste tot. La zgomotul paşilor mei, Dolly se ascundea, sau dacă nu mă putea evita, se strîngea ca frunzele unei ferigi timide. Era una dintre acele persoane care pot lua înfăţişarea unui obiect dintr-o odaie, a unei umbre într-un colţ, şi a căror prezenţă e un fenomen delicat. Purta pantofi care nu făceau nici cel mai mic zgomot, rochii simple şi feciorelnice, lungi pînă la gleznă. Deşi mai mare decît sora ei, părea ca şi mine, adoptată de Verena. Atraşi şi purtaţi în sfera de gravitate a acestei planete care era Verena, ne învîrteam separat prin spaţiile exterioare ale casei.

Podul, un muzeu haotic, plin de vechi şi fantomatice manechine, folosite pe vremuri în magazinul de confecţii al Verenei, era pardosit cu scînduri care jucau. Dacă le mişcam niţel, puteam privi de sus în mai toate camerele. Odaia lui Dolly, spre deosebire de toate celelalte, ticsite de mobile greoaie şi posomorîte, nu avea decît un pat, un birou şi un scaun. Ar fi putut fi chilia unei călugăriţe, atîta doar că pereţii şi mobila erau de un trandafiriu neobişnuit pe la noi. Pînă şi duşumeaua fusese vopsită în aceeaşi culoare. Cînd o spionam pe Dolly, o vedeam de obicei făcînd unul din aceste două lucruri: ori stătea în faţa unei oglinzi şi-şi tăia cu o foarfecă de grădină părul blond şi alb, destul de scurt şi aşa, ori scria cu creionul pe un blocnotes de hîrtie grosolană. Uda mereu creionul cu vîrful limbii, iar uneori rostea tare cîte o frază în timp ce o aşternea pe hîrtie: *Dacă nu mîncaţi dulciuri, sarea o să vă omoare cu siguranţă*. Am să vă destăinui că scria scrisori. La început însă, această corespondenţă constituise pentru mine o enigmă. În definitiv, singura ei prietenă era Catherine Creek; nu vedea pe nimeni altcineva şi nu ieşea din casă decît o dată pe săptămînă, cînd pleca împreună cu Catherine la River Woods ca să adune ierburi pentru un leac împotriva hidropiziei, pe care îl prepara apoi Dolly şi-l trăgea la sticle. Mai tîrziu am descoperit că avea clienţi pentru acest leac prin tot statul, şi că lor le erau adresate numeroasele ei scrisori.

Camera Verenei, legată de cea a lui Dolly printr-un coridor, era utilată ca un birou. Se aflau acolo un pupitru cu capac rabatabil, rafturi pline cu registre şi un maldăr de clasoare. După masa de seară, Verena îşi punea un cozoroc verde la ochi, se aşeza la pupitru, aduna cifre şi răsfoia registrele pînă se stingeau pînă şi felinarele. Deşi întreţinea relaţii diplomatice şi politice cu mai toată lumea, nu avea nici un prieten bun. Bărbaţii se temeau de ea, iar pe de altă parte se părea că ea se teme de femei. Cu cîţiva ani în urmă fusese prietenă la toartă cu o fată blondă şi drăguţă, Maudie Laura Murphy, care lucrase o vreme la poştă. În cele din urmă, Laura se măritase cu un comis-voiajor de băuturi alcoolice din St. Louis. Această căsătorie o amărîse foarte tare pe Verena, care declarase public că omul e un terchea-berchea. De aceea toţi au fost surprinşi cînd s-a aflat că le-a dat însurăţeilor, ca dar de nuntă, bani ca să-şi petreacă luna de miere la Grand Canyon. Cei doi nu s-au mai întors; au deschis o staţie de benzină în apropiere de Grand Canyon, de unde îi trimiteau Verenei, din cînd în cînd, fotografii. Aceste fotografii

o bucurau, dar o şi îndurerau. În unele nopţi nu mai deschidea registrele şi rămînea cu fruntea sprijinită în palme, uitîndu-se la fotografiile întinse pe birou. Apoi le strîngea şi se plimba prin cameră cu lumina stinsă. Curînd se auzea un suspin răguşit, dureros, ca şi cum s-ar fi împiedicat şi ar fi căzut prin întuneric.

Partea din pod de unde puteam să mă uit în bucătărie nu-mi era accesibilă, fiind plină de cufere mari ca nişte baloturi de bumbac. Pe atunci, aş fi vrut să spionez mai ales bucătăria, adevărata odaie de toate zilele unde Dolly îşi petrecea mai tot timpul, flecărind cu prietena ei, Catherine Creek. Rămasă orfană, Catherine Creek fusese angajată încă de mică de domnul Uriah Talbo şi crescuse împreună cu surorile Talbo, la vechea fermă, devenită între timp haltă de cale ferată. Lui Dolly îi spunea Dolly-inimioară, iar Verenei, Aia. Catherine locuia în curtea de din dos într-o căsuţă cu acoperiş din tablă argintie, aşezată între floarea-soarelui şi araci de fasole. Ţinea morţiş că e indiană, ceea ce stîrnea zîmbete ironice, căci avea o piele închisă ca a negrilor din Africa. După cîte ştiu eu, ar fi putut fi adevărat. În orice caz, se îmbrăca întotdeauna ca o indiană. Purta mărgele de turcoaz şi se sulemenea violent. Fardul îi strălucea pe obraji ca nişte semne luminoase sacre. Deoarece pierduse mai toţi dinţii, îşi rotunjea obrajii cu ajutorul unor ghemotoace de vată. Verena îi spunea:

— Ce naiba, Catherine, dacă nu poţi scoate o vorbă ca lumea, de ce nu te duci, pentru numele lui Dumnezeu, la doctorul Crocker să-ţi pună nişte dinţi?

E adevărat că era greu s-o înţelegi pe Catherine. Doar Dolly putea traduce curent zgomotele înfundate şi mormăiturile prietenei sale. Iar Catherinei îi era destul că o înţelege Dolly. Erau nedespărţite şi tot

ce aveau de spus îşi spuneau una alteia. Aplecîndu-mi urechea pe o grindă din pod le auzeam susurul ademenitor al vocilor, scurgîndu-se ca o sevă dulce prin lemnul bătrîn.

Ca să ajungi în pod, trebuia să te caţeri pe o scară din cămăruţa unde se ţinea rufăria de pat, şi în tavanul căreia se deschidea un chepeng. Într-o zi, tocmai cînd începusem să sui scara, văzui chepengul dat la o parte; trăgînd cu urechea auzii deasupra-mi pe cineva îngînînd, tărăgănat şi dulce, o melodie ca acelea pe care le cîntă fetiţele cînd se joacă singure. M-aş fi întors, dar îngînatul conteni şi o voce întrebă:

— Catherine, tu eşti?

— Eu sînt, i-am răspuns, Collin, şi am ieşit la iveală.

Faţa lui Dolly, un fulg de zăpadă, rămase aceeaşi, şi pentru prima oară nu se topi.

— Va să zică, aici vii... Ne tot întrebam noi, spuse ea cu o voce fragilă şi foşnitoare ca hîrtia de mătase. Avea ochii unui om înzestrat, ochi vioi, transparenţi, de un verde luminos, ca jeleul de mentă. Uitîndu-se la mine prin penumbra din pod, ochii ei recunoscură, nu fără uşurare, că nu venisem cu gînduri rele.

— Te joci aici... în pod? I-am spus eu Verenei c-ai să te simţi singur. Se aplecă şi începu să scotocească pe fundul unui butoiaş. — Ascultă, spuse ea, dă-mi o mînă de ajutor şi uită-te prin celălalt butoiaş. Caut un castel de coral şi un săculeţ cu mărgele de toate culorile. Nu crezi c-o să-i facă plăcere Catherinei să primească drept cadou, de ziua ei de naştere, un borcan cu peşti aurii? Am avut pe vremuri un borcan cu peşti tropicali — adevăraţi diavoli, se mîncau unul pe altul. Ţin minte cînd i-am cumpărat. Ne-am dus pînă la Brewton, la şaizeci de mile de aici. Un drum

de şaizeci de mile, cum nu mai făcusem şi nici nu ştiu dac-am să mai fac. A, uite, am găsit castelul.

Curînd dădui şi eu peste mărgele. Semănau cu nişte boabe de grîu sau cu nişte bombonele.

— Ia o bomboană, i-am spus, oferindu-i săculeţul.

— O, îţi mulţumesc. Îmi plac bomboanele chiar dacă au gust de mărgele.

Dolly, Catherine şi cu mine eram prieteni. Împlinii unsprezece ani. Apoi şaisprezece. Deşi nu mi s-a întîmplat nimic deosebit, pentru mine anii aceia au fost minunaţi.

N-am adus niciodată pe cineva acasă, şi nici n-am dorit. O dată, invitînd o fată la cinematograf, la întoarcere m-a întrebat dacă n-ar putea să intre să bea un pahar cu apă. Dacă aş fi fost convins că-i e sete cu adevărat, aş fi acceptat. Ştiam însă că se preface numai ca să vadă cum arată casa noastră pe dinăuntru, o curiozitate împărtăşită de mulţi, aşa că i-am spus să aştepte mai bine pînă ajunge acasă.

— Toată lumea ştie că Dolly Talbo e scrîntită, îmi spuse, dar văd că şi tu eşti la fel.

Deşi fata îmi plăcea destul de mult, îi dădui un brînci, iar ea îmi promise că fratele ei o să mă snopească în bătaie, ceea ce s-a şi întîmplat. Cicatricea din colţul gurii o am de pe urma unei lovituri ce mi-a dat-o cu o sticlă de Coca Cola.

Ştiu, se afirma că Dolly e crucea pe care o duce Verena şi se mai spunea că în casa de pe Talbo Lane se petrec şi alte lucruri greu de închipuit. Poate. Pentru mine însă acei ani au fost într-adevăr minunaţi.

În după-amiezile de iarnă, de cum mă întorceam de la şcoală, Catherine deschidea iute un borcan cu dulceaţă, iar Dolly punea pe sobă un ibric înalt cu cafea şi vîra la cuptor o tavă cu biscuiţi. Cînd deschidea cuptorul, ieşea un miros fierbinte de vanilie, căci Dolly, care nu mînca decît dulciuri, punea întotdeauna la copt o prăjitură de o jumătate de kilogram, cozonac cu stafide, cornuleţe sau budinci. De zarzavaturi nu se atingea, şi singura carne care îi plăcea era creierul de pui, ceva de mărimea unei boabe de mazăre, pe care îl înghiţi mai înainte de a apuca să-l guşti. Din cauza sobei de gătit şi a vetrei, bucătăria era caldă ca o limbă de vacă.

De aceea, iarna cea geroasă cu respiraţia ei albastră nu reuşea decît să împîclească geamurile bucătăriei cu flori de gheaţă.

Dacă un vrăjitor ar voi să-mi facă un dar, mi-aş dori o sticlă plină cu vocile acelea din bucătărie, cu hohotele acelea de rîs şi cu şoaptele focului, o sticlă plină cu arome de copturi, de unt şi de dulciuri — deşi Catherine mirosea ca o purcea primăvara. Încăperea semăna mai degrabă cu un salonaş intim decît cu o bucătărie. Avea pe jos un ţolnic fixat în cuie, iar ca mobilă nişte fotolii balansoar. Pe pereţi se aflau tablouri cu pisicuţe, pasiunea lui Dolly. Mai erau şi o muşcată care înflorea tot anul şi, într-un vas aşezat pe masa acoperită cu muşama, peştii aurii ai Catherinei, ce-şi mişcau coada ca pe un evantai prin portalurile castelului de coral. Uneori jucam cuburi, împărţindu-ne piesele, iar Catherine ascundea cîteva, dacă bănuia că Dolly şi cu mine vom termina înaintea ei. Sau mă ajutau să-mi fac temele. Aici ieşea o adevărată încurcătură. În tot ceea ce privea natura, Dolly se arăta foarte rafinată. Avea inteligenţa subtilă a unei albine care ştie unde să găsească cea mai dulce floare. Putea să-ţi prevestească o furtună cu o zi înainte, să-ţi spună cum vor

fi smochinele anul acela, să-ţi dibăcească ciuperci, miere de albine sălbatice, sau vreun cuib cu ouă de bibilică, pitit cine ştie pe unde. Se uita de jur împrejur şi simţea tot ce vedea. Dar în privinţa temelor mele de acasă, Dolly se dovedea la fel de ignorantă ca şi Catherine.

— America trebuie să se fi numit America şi înainte de sosirea lui Columb. Nici vorbă. Altminteri, cum de-ai fi ştiut că-i America?

Iar Catherine spunea:

— Aşa-i. America e un vechi cuvînt indian.

Cea mai încăpăţînată dintre ele era Catherine. Ţinea întotdeauna să aibă dreptate, iar dacă nu scriai exact ce spunea ea, se înfuria, vărsa cafeaua, sau făcea cine ştie ce altă poznă. N-am mai luat-o niciodată în serios după ce a afirmat despre Lincoln că era în parte negru, în parte indian şi doar pe ici pe colo niţel alb. Pînă şi eu ştiam că asta nu-i adevărat. I-am rămas însă foarte recunoscător Catherinei. De n-ar fi fost ea, cine ştie de-aş mai fi ajuns să am o înălţime obişnuită! La paisprezece ani nu eram mai mare ca Biddy Skinner, iar despre el se spunea că a avut oferte de la circ. Catherine a zis:

— Nu te necăji, scumpule, că-i destul numai să te întind niţel.

M-a tras de braţe, de picioare, m-a tras zdravăn de cap, de parcă ar fi fost un măr ce nu voia să se desprindă de pe craca de care era bine prins.

Şi într-adevăr, în doi ani, am crescut de la un metru şi patruzeci şi doi la un metru şaizeci şi opt, şi o pot dovedi cu ajutorul semnelor făcute cu cuţitul de tăiat pîine pe tocul uşii de la cămară, căci pînă azi, cînd atîtea au dispărut, cînd prin sobă nu mai suflă decît vîntul, iar în bucătărie a pătruns iarna, aceste cicatrice

ale perioadei mele de creştere, se află încă acolo, spre adeverire.

În ciuda rezultatelor, în general bune, pe care leacurile lui Dolly le aveau asupra celora ce le comandau, uneori soseau scrisori de felul ăsta: „Dragă domnişoară Talbo, n-o să mai avem nevoie de leacul pentru hidropizie, fiindcă sărmana verişoară Belle (sau cutare altcineva) a murit, fie-i ţărîna uşoară, săptămîna trecută". Bucătăria devenea un loc de jale. Cu mîinile în poală şi dînd din cap, cele două prietene evocau cu tristeţe împrejurările decesului.

— Ei bine, spunea Catherine, am făcut tot ce-am putut, Dolly-inimioaro, dar bunul Dumnezeu a avut alte gînduri.

Verena însă era în stare să aducă tristeţea în bucătărie, fie impunînd o nouă regulă, fie insistînd asupra respectării alteia vechi. Fă asta, nu făcea asta, stai, începe. De parcă am fi fost nişte pendule pe care le supraveghea ca să vadă dacă batem ora o dată cu ea, şi vai nouă dacă o luam înainte cu zece minute, sau de întîrziam cu un ceas. Verena izbucnea ca o pendulă cu cuc.

„Aia!" spunea Catherine, iar Dolly făcea „Ssst, ssst", poate nu atît ca s-o liniştească pe Catherine, cît să-şi potolească o pornire lăuntrică, un îndemn la revoltă. Cred că în fundul sufletului, Verena dorea să vină în bucătărie şi să fie o obişnuită a acestui loc. Prea mult însă se simţea ca un bărbat singur într-o casă plină de femei şi de copii, şi nu intra în contact cu noi decît prin izbucnirile ei tiranice.

— Dolly, să nu mai văd pisicuţa asta, vrei să mi se înrăutăţească astma? Cine a lăsat apa să curgă în baie? Care din voi mi-a rupt umbrela? Proasta ei dispoziţie se

răspîndea prin casă ca o ceață galbenă și acră. „Aia." „Ssst, acum, sst."

O dată pe săptămînă, mai ales sîmbăta, ne duceam la River Woods. Pentru aceste excursii, care țineau o zi întreagă, Catherine frigea un pui și prepara o duzină de ouă bine condimentate, iar Dolly aducea un tort de ciocolată și o provizie de prăjituri cu miere. Astfel înarmați, și avînd cu noi trei saci de grăunțe, goi, o apucam pe drumul ce ducea la biserică, treceam prin cimitir și prin cîmpul de iarbă indiană. Chiar la intrarea în pădure era un salcîm cu două trunchiuri, de fapt doi salcîmi, dar crăcile li se amestecaseră atît de tare, încît puteai trece dintr-unul într-altul. Adevărul e că-i unea o căsuță din copac. Spațioasă, solidă, un adevărat model de casă în copac, semăna cu o plută alunecînd pe o mare de frunze. Băieții care au construit-o, presupunînd că mai trăiesc încă, trebuie să fie acum oameni foarte bătrîni. Casa din salcîm trebuie să fi avut desigur cincisprezece sau douăzeci de ani vechime atunci cînd a descoperit-o Dolly, iar asta se întîmplase cu un pătrar de secol mai înainte de-a mi-o arăta. Cățăratul în pom era tot atît de lesnicios, ca și urcatul unei scări. Pe trunchi erau noduri de scoarță pe care puteai pune piciorul, și ramuri groase de care să te apuci. Pînă și Catherinei, cu șoldurile ei late, și cu tot reumatismul de care se plîngea, îi era lesne să se suie. Ea însă nu iubea casa din salcîm, căci nu știa, așa cum știa Dolly, care mi-a spus și mie, că pomul era o corabie, că statul acolo sus era ca o călătorie de-a lungul țărmului vag al fiecărui vis.

— Ascultă-mă pe mine, zicea Catherine, scîndurile astea sînt prea vechi, cuiele astea sînt alunecoase ca niște viermi, or să se rupă în două, or să cadă și-o să ne pomenim cu capul spart, las-că știu eu.

După ce ne înmagazinam proviziile în casa din copac, ne despărțeam și plecam fiecare în pădure, cu un sac în mînă ca să-l umplem cu ierburi, cu frunze și cu rădăcini ciudate. Nimeni, nici măcar Catherine, nu știa exact din ce se face leacul ăla, căci Dolly păstrase secretul pentru ea, și nu ni se îngăduise niciodată să ne uităm în sacul ei. Îl ținea strîns, ca și cum ar fi ținut captiv înăuntru un copil cu păr albastru, un prinț fermecat. Iată ce spunea:

— Odată, de mult, cînd eram copil (pe vremea cînd Verena mai avea încă dinți de lapte, iar Catherine era de-o șchioapă) întîlneai o droaie de țigani — parcă erau un stol de păsări adunate într-un zmeuriș — nu ca acum, cînd de-abia mai vezi cîțiva trecînd pe aici în fiecare an. Veneau o dată cu primăvara. Apăreau brusc, ca florile de sînger, de-a lungul drumului și prin pădurile dimprejur. Oamenii îi urau de moarte, iar tăticu, ăsta era fratele bunicului tău Uriah, zicea c-o să-l împuște pe cel pe care-l va prinde pe pămîntul nostru. Așa că nu-i spuneam niciodată cînd vedeam țiganii luînd apă din pîrîu, sau furînd de pe jos nucile rămase acolo de cu iarnă. Într-o seară — venise aprilie și începuse să plouă — ducîndu-mă în grajdul unde Fairybell, vaca noastră, fătase un vițel mititel, aflai acolo, în grajd, trei țigănci, două bătrîne și una tînără, iar cea tînără zăcea goală și se zvîrcolea pe pănuși. Cînd au văzut că nu m-am speriat și că n-am să dau fuga să le spun tatei, una din bătrîne m-a rugat să-i aduc o lumînare, iar cînd m-am întors, bătrîna care mă trimisese ținea de picioare, cu capul în jos, un prunc cu pielea roșie, care urla, iar cealaltă bătrînă o mulgea pe Fairybell. Le-am,

ajutat să spele pruncul cu lapte cald și să-l înfășoare într-o basma. Apoi, una dintre bătrîne m-a apucat de mînă și mi-a spus: „Am să-ți dau un dar, am să te învăț un descîntec". Era un descîntec despre coaja pomilor veșnic verzi, despre ferigile pe care se așază libelulele și despre toate cele pe care venim să le căutăm aici în pădure: *„Fierbe-le pînă se fac negre și limpezi, dacă vrei un leac împotriva hidropiziei"*. Dimineața, țigăncile dispăruseră. Le-am căutat pe cîmpie și pe drum. Nu mai rămăsese de pe urma lor decît descîntecul din mintea mea.

Strigîndu-ne unul pe celălalt, țipînd ca bufnițele scăpate în lumina zilei, lucram toată dimineața, fiecare în altă parte a pădurii. Pe la amiază, cu sacii plini de scoarță jupuită și de rădăcini fragede, smulse din pămînt, ne cocoțam din nou în plasa verde a copacului și întindeam masa. Aveam o cană de lut cu apă curată din pîrîu sau, pentru cazul că ar fi fost vreme rece, un termos cu cafea fierbinte. Ne ștergeam cu șomoioguri de frunze degetele mînjite cu grăsimea de la friptura de pui, și năclăite de cremă. După aceea ghiceam viitorul cu ajutorul florilor, vorbeam despre întîmplări petrecute, avînd, toată după-amiaza, impresia că navigăm pe pluta din pom. Se vede că aici ne era locul, așa cum tot aici era locul frunzelor argintate de soare, și adăpostul huhurezilor.

Cam o dată pe an, mă duc la casa de pe Talbo Lane și mă plimb prin curte. Am fost deunăzi pe acolo, și am dat peste o căldare veche de fier, răsturnată în bălării, ca un meteor negru căzut din cer: Dolly — pe Dolly, o văd aplecată peste căldare, deșertînd sacii în apa ce fierbea și învîrtind tot timpul fiertura, cafenie ca tutunul de mestecat, cu o coadă de mătură retezată. Singură amesteca leacul, în timp ce Catherine și cu mine stăteam și priveam ca ucenicii unei vrăjitoare. Mai tîrziu o ajutam să toarne fiertura în sticle și, fiindcă aburii azvîrleau dopurile obișnuite, îmi revenea sarcina specială de a face suluri din hîrtie igienică, ca să le folosim ca dopuri. Vînzarea se ridica cam la șase sticle pe săptămînă, a doi dolari sticla. Banii, spunea Dolly, ne aparțineau la toți trei, și-i cheltuiam de cum soseau. Comandam lucruri a căror reclamă o vedeam prin reviste: „Apucați-vă de sculptură în lemn; Parcheesi e o distracție pentru tineri și bătrîni; oricine poate cînta din saxofon". Odată am cerut un manual de franceză. Îmi venise ideea că dacă reușim să vorbim franțuzește, o să avem o limbă secretă pe care nici Verena și nici alții n-or s-o înțeleagă. Dolly dorea să încerce, dar *Passez-moi* o lingură a fost tot ce a reușit să învețe, iar Catherine, după ce a reținut *Je suis fatiguée*, n-a mai deschis cartea niciodată; spunea că nu mai are nevoie de altceva.

Verena ne avertizase deseori că o să avem neplăceri dacă cineva se otrăvește cu leacul. Altminteri nu manifesta un interes deosebit pentru doctoria asta împotriva hidropiziei. Apoi, într-un an, adunînd sumele primite, am constatat că încasaserăm atîția bani că ni s-ar fi putut pune și un impozit pe venit. Atunci Verena a început să ne ia la întrebări: banii erau pentru ea ca o pisică sălbatică pe care o urmărea tiptil ca un vînător exersat, atent la fiecare crăcuță ruptă. Ar fi dorit să știe ce intra în compoziția doctoriei, dar Dolly, măgulită și aproape chicotind, făcu un semn nepăsător cu mîna și spuse că tot felul de fleacuri, nimic deosebit.

Verena părea să fi renunţat la cercetări. Şi totuşi, deseori, la masa de seară, privirea i se oprea gînditoare asupra lui Dolly, iar odată, cînd ne aflam strînşi în curte, în jurul cazanului care fierbea, ridicîndu-mi ochii, am văzut-o la geam cu privirea aţintită asupra noastră, spionîndu-ne. Bănuiesc că încă de pe atunci a pus ea planul la cale, deşi n-a luat nici o iniţiativă pînă în vara următoare.

De două ori pe an, în ianuarie, şi apoi în august, Verena se ducea la St. Louis sau la Chicago după cumpărături. În vara aceea, vara cînd am împlinit şaisprezece ani, Verena a plecat la Chicago şi, după două săptămîni, s-a întors întovărăşită de un oarecare doctor Morris Ritz. Fireşte, toată lumea s-a întrebat cine-i doctorul Morris Ritz. Purta papioane şi costume în culori şi modele stridente. Avea buze vineţii şi ochi mici, şireţi şi crucişi. Luat în ansamblu semăna cu un şobolan parşiv. Am aflat că stătea în cea mai bună cameră de la hotelul Lola, iar seara mînca muşchi de vacă la restaurantul lui Phil. Pe stradă păşea ţanţoş, salutînd cu capul său lucios pe toţi trecătorii. Nu s-a împrietenit totuşi cu nimeni şi n-a fost văzut decît în tovărăşia Verenei, care însă nu l-a invitat niciodată acasă şi nici n-a pomenit vreodată de el, pînă cînd într-o bună zi, Catherine şi-a luat inima în dinţi şi a întrebat-o :

— Domnişoară Verena, de fapt cine-i caraghiosul ăsta, stîrpitura asta de doctor Morris Ritz ?

Verenei îi albiră buzele.

— Ascultă-mă pe mine, i-a răspuns, nu-i nici măcar pe jumătate atît de caraghios ca unele persoane pe care le cunosc eu.

Oamenii spuneau că purtarea Verenei faţă de micuţul evreu din Chicago era un adevărat scandal. Unde mai

pui că era cu douăzeci de ani mai tînăr ca ea. Umbla zvonul că puneau ceva la cale în legătură cu vechea fabrică de conserve din celălalt capăt al oraşului. După cum s-a vădit mai tîrziu, aveau ei un plan, dar nu ce-şi închipuiau haimanalele de la salonul de biliard. Aproape în fiecare după-amiază o vedeai pe Verena şi pe doctorul Morris Ritz îndreptîndu-se spre fabrica de conserve, o clădire de cărămidă, ruinată şi părăsită după o explozie, cu ferestrele sparte şi cu uşile smulse din balamale. O generaţie întreagă nimeni nu se apropiase de fabrică, afară de elevii care se duceau acolo ca să fumeze şi să se ţină de prostii. Apoi, pe la începutul lui septembrie, dintr-o notiţă apărută în ziarul *Courier*, am aflat pentru prima oară că Verena cumpărase vechea fabrică de conserve. Nu se sufla însă un cuvînt despre intenţiile ei. Curînd după aceea, Verena îi spuse Catherinei să taie doi pui, căci duminică la prînz îl invitase la masă pe doctorul Morris Ritz.

De cînd locuiam eu acolo nimeni, în afară de doctorul Morris Ritz, nu mai fusese invitat vreodată la masă în casa de pe aleea Talbo. Aşa că, din multe motive, venirea lui constituia un eveniment. Catherine şi Dolly făcură o curăţenie ca de primăvară. Bătură covoarele, dădură jos din pod serviciul de masă din porţelan, iar toate camerele miroseau a ceară de parchet şi a lac. La masă urma să se servească pui fript, şuncă, mazăre, cartofi dulci, pateuri, budincă de banane, două feluri de prăjituri şi casată cumpărată de la *drugstore*. Duminică la prînz, Verena intră în sufragerie să inspecteze masa. Cu atîţia trandafiri roz-gălbui, revărsaţi din vaza aşezată în mijloc, şi cu atîtea rînduri de tacîmuri de argint, aranjate cu gust, masa părea pregătită pentru douăzeci de musafiri. De fapt era pusă doar pentru

două persoane. Verena se duse şi mai aduse două tacîmuri, dar atunci Dolly îi spuse cu glas stins că nu avea nimic împotrivă să stea Collin la masă, dar că ea avea să rămînă la bucătărie împreună cu Catherine. Cea care îşi impuse punctul de vedere fu Verena.

— Nu face pe proasta cu mine, Dolly. E ceva important. Morris vine special ca să te cunoască. Şi, în afară de asta, ţi-aş rămîne recunoscătoare să-ţi stea fruntea sus. Cînd te văd cum ţii nasul în jos, m-apucă ameţeala.

Dolly se sperie de moarte. Se ascunse în camera ei şi abia tîrziu, după sosirea oaspetelui, a trebuit să mă duc după ea. Zăcea în patul trandafiriu cu o compresă rece pe frunte, iar Catherine sta alături. Catherine se sulemenise toată, pe faţă întinsese un fard gros ca dulceaţa, iar fălcile şi le îndesase cu mai multă vată ca de obicei.

— Scumpa mea, îi spuse ea, ar trebui să te scoli. Păcat de rochia asta frumoasă. Era o rochie de bumbac înflorat, adusă de Verena de la Chicago.

Dolly se ridică în capul oaselor, îşi netezi rochia, apoi se întinse pe pat din nou.

— Dacă Verena ar şti ce rău îmi pare, spuse disperată.

Aşa că am coborît şi i-am spus Verenei că Dolly nu se simte bine. Verena a zis că o să se ocupe ea de treaba asta şi a ieşit, lăsîndu-mă singur în hol cu doctorul Morris Ritz.

Ce să vă spun, doctorul era ceva dezgustător.

— Aşadar, ai şaisprezece ani, îmi spuse, clipind complice cu ochii lui obraznici. Ai început să te dai la fete, hai ? Convinge-o pe bătrînă să te ia cu ea cînd vine data viitoare la Chicago. Găseşti o groază de fete nostime la care să te dai.

Plesni din degete şi pocni din tocurile pantofilor lui extravaganţi, ascuţiţi ca nişte pumnale, ca şi cum ar fi bătut

ritmul unui şlagăr. Părea un dansator profesionist, sau un barman de proastă calitate, atît doar că avea o servietă, ceea ce sugera o ocupaţie mai serioasă. Mă gîndeam ce fel de doctor o fi ; tocmai mă pregăteam să-l întreb, cînd se întoarse Verena, împingînd-o pe Dolly de cot prin cameră.

Nici umbrele din hol şi nici scaunele tapisate nu au reuşit s-o înghită. Fără să-şi ridice privirea, întinse mîna doctorului Ritz, iar el i-o înşfăcă atît de brutal şi i-o scutură atît de tare, încît Dolly era cît pe-aci să-şi piardă echilibrul.

— Bună, domnişoară Talbo, mă simt onorat să vă cunosc, spuse, îndreptîndu-şi papionul.

Ne aşezarăm la masă, iar Catherine trecu pe la fiecare cu friptura de pui. Mai întîi o servi pe Verena, apoi pe Dolly, iar cînd veni rîndul doctorului, acesta zise :

— Vă spun drept, singura bucăţică din pui care-mi place e creierul. Bănuiesc, bătrîno, că n-ai lăsat tocmai asta la bucătărie.

Catherine îi aruncă o privire lungă de tot, aproape crucişă. Limba i se împletici în tampoanele de vată că abia vorbi :

— Dolly a luat creierii pe farfuria ei.

— Ce accent sudic ai, Dumnezeule, spuse el sincer consternat.

— Zice că-s la mine în farfurie, spuse Dolly, înroşindu-se ca fardul Catherinei. Îngăduiţi-mi, vă rog, să vi-i ofer.

— Dacă nu vă supăraţi.

— De loc, spuse Verena. De fapt, nu mănîncă decît dulciuri. Uite, Dolly, ia nişte budincă de banane.

Doctorul Ritz începu pe loc să strănute.

— Florile astea, trandafirii ăştia, am o alergie cronică...

— O, Dumnezeule, exclamă Dolly, care, întrezărind un prilej de a fugi în bucătărie, apucă vaza cu trandafiri. Vaza îi alunecă din mînă, se sparse, trandafirii căzură peste sosieră şi ne împroşcară pe toţi cu sos. — Ce să fac, spuse ea, vorbind singură şi cu ochii podidiţi de lacrimi, ce să fac, e zadarnic...

— Nu-i nimic, Dolly. Stai jos şi termină-ţi budinca, o sfătui Verena, cu o voce stăpînită şi calmă. În afară de asta, mai avem pentru tine o mică şi frumoasă surpriză. Morris, arată-i lui Dolly etichetele alea splendide.

— Nu-i nimic, murmură doctorul Ritz, şi încetă să-şi mai şteargă petele de sos de pe mîneca hainei. Se duse în hol, de unde se întoarse cu servieta. Degetele i se plimbară pe un teanc de hîrtii şi se opriră pe un plic pe care i-l dădu lui Dolly.

În plic se aflau nişte etichete triunghiulare, cu lipici pe dos. Pe ele stătea scris cu litere portocalii : *Leacul Reginei Ţiganilor împotriva hidropiziei* şi mai aveau şi un desen fantezist reprezentînd o femeie legată la cap cu o basma, şi cu cercei lungi de aur în urechi.

— Grozave, nu ? spuse doctorul Ritz. Sînt făcute la Chicago. Le-a desenat un prieten de-al meu, un adevărat artist, tipul.

Nedumerită şi temătoare, Dolly începu să amestece etichetele ca pe nişte cărţi de joc, pînă cînd Verena o întrebă :

— Nu eşti mulţumită ?

Etichetele tremurară în mîinile lui Dolly.

— Nu sînt sigură că pricep despre ce e vorba.

— Fireşte că pricepi, spuse Verena, zîmbind uşor. E destul de limpede. I-am povestit lui Morris întîmplarea aia veche cu ţiganii, iar el s-a gîndit să-i dea leacului numele ăsta grozav.

— *Leacul Reginei Ţiganilor împotriva hidropiziei,* sună foarte atrăgător, zise doctorul. O să arate formidabil la rubrica de reclame.

— E vorba de leacul *meu ?* întrebă Dolly cu privirea plecată. Dar, Verena, eu n-am nevoie de nici o etichetă. Mi le scriu singură.

Doctorul Ritz plesni din degete.

— Iată o idee bună ! N-avem decît să comandăm etichete care să reproducă scrisul ei de mînă. Scrisul ei original.

— Am cheltuit destui bani pînă acum, îi răspunse Verena înţepat. Şi întorcîndu-se spre Dolly, zise : Morris şi cu mine plecăm săptămîna asta la Washington ca să deţinem exclusivitatea tipăririi acestor etichete şi ca să depunem o cerere de brevet pentru doctorie — fireşte, pe numele tău. Acum, Dolly, nu-ţi mai rămîne decît să te aşezi frumos şi să ne scrii formula completă.

Faţa lui Dolly deveni inexpresivă. Etichetele se risipiră şi alunecară pe jos. Sprijinindu-se cu mîinile de masă, Dolly se ridică în picioare, trăsăturile i se recompuseră încet, îşi înălţă capul şi privi clipind spre doctorul Ritz şi Verena.

— Asta nu se poate, spuse liniştită. Se îndreptă spre uşă şi apăsă pe clanţă. — Nu se poate, fiindcă n-ai nici un drept, Verena, şi nici dumneata, domnule.

O ajutai pe Catherine să strîngă masa : trandafirii distruşi, prăjiturile netăiate şi legumele de care nu se atinsese nimeni. Verena şi invitatul ei plecaseră de acasă împreună. I-am privit de la fereastra bucătăriei cum se îndreptau spre oraş, exprimîndu-şi prin mişcările capului mulţumirea sau dezacordul. Apoi am tăiat tortul în felii şi l-am dus în camera lui Dolly.

— Taci ! taci ! spuse ea cînd Catherine începu s-o vorbească de rău pe Aia. Dar s-ar fi zis că îndemnul acela de răzvrătire şoptit înlăuntrul ei devenise o voce răguşită, un adversar la care trebuia să ţipi ca să-l reduci la tăcere. — Taci ! taci ! Pînă cînd Catherine trebui s-o ia pe Dolly în braţe şi să-i spună să tacă şi ea.

Am scos un pachet cu cărţi de joc şi le-am întins pe pat. Dar Catherine şi-a adus aminte că-i duminică. Da, ne spuse, nouă ne dădea mîna să mai primim o notă rea în Cartea Judecăţii de Apoi, dar alături de numele ei se strînseseră între timp prea multe.

După ce reflectarăm la ceea ce ne-a zis, am preferat să ne ghicim viitorul. Seara se întoarse şi Verena. Îi auzirăm paşii în hol. Deschise uşa camerei noastre fără să bată, iar Dolly, care tocmai îmi ghicea viitorul, îmi strînse mîna şi mai tare.

— Collin şi Catherine, fiţi buni şi plecaţi, ne zise ea. Catherine dorea să mă întovărăşească pe scară pînă în pod, dar se răzgîndi fiindcă avea pe ea rochia cea bună. Aşa că m-am dus singur. Scîndura din pod avea o gaură bună, de la un nod din lemn, prin care te puteai uita direct în camera trandafirie. Verena stătea chiar dedesubt şi nu puteam să-i văd decît pălăria, căci purta încă pălăria cu care plecase de acasă. Era o pălărie cu boruri late, din pai, împodobită cu un ciorchine de fructe din celuloid.

— Va să zică aşa stau lucrurile, spuse, şi fructele tremurau şi sclipeau în întunericul albastru. Două mii de dolari pentru vechea fabrică, Bill Tatum şi patru dulgheri care au lucrat acolo, plătiţi cu optzeci de cenţi pe oră, maşini în valoare de şapte mii de dolari comandate între timp, ca să nu mai pomenesc cît costă un specialist ca Morris Ritz. Şi de ce toate astea ? Pentru tine.

— Pentru mine ? Vocea lui Dolly suna trist şi stins ca amurgul. I-am văzut umbra în timp ce se deplasa prin cameră. — Eşti soră cu mine şi te iubesc mult ; te iubesc din tot sufletul. Aş putea s-o dovedesc chiar acum, dăruindu-ţi singurul lucru care mi-a aparţinut vreodată. Atunci vei avea totul. Te rog, Verena, spuse ea ezitînd, dă-mi voie ca acest lucru să fie doar al meu.

Verena aprinse lumina.

— Vorbeşti de daruri, rosti ea, cu o voce tot atît de brutală ca lumina neaşteptată şi supărătoare a unui bec. Toţi anii ăştia am muncit ca un rob. Ce nu ţi-am dat ? Casa asta, acea...

— Mi-ai dat totul, o întrerupse Dolly cu blîndeţe. I-ai dat şi Catherinei şi lui Collin. Dar noi ne-am arătat recunoştinţa muncind pentru tine. Ţi-am făcut un cămin frumos, nu-i aşa ?

— Da, halal de aşa cămin, spuse Verena, smulgîndu-şi pălăria de pe cap. Faţa i se congestionase. — Tu şi proasta aia cu limba legată. Nu ţi-a trecut niciodată prin cap să te întrebi de ce nu invit pe nimeni aici ? Pentru un motiv foarte simplu : mi-a fost ruşine. Uite ce s-a întîmplat astăzi.

O auzeam pe Dolly respirînd greu.

— Îmi pare rău, spuse ea cu voce slabă. Sincer rău. Întotdeauna mi-am închipuit că noi trei avem locul nostru sub acoperişul ăsta şi că poate tu ai nevoie de noi. Dar acum, Verena, totul o să fie cum vrei tu. O să plecăm.

Verena suspină.

— Sărmană Dolly. Sărmana, sărmana de tine. Unde-o să vă duceţi ?

Răspunsul, deşi a întîrziat puţin, veni sfios ca zborul unui fluture de noapte.

— Ştiu eu unde.

Mai tîrziu, am aşteptat în pat să vină Dolly şi să mă sărute înainte de culcare. Camera mea, dincolo de salonaş, într-un colţ îndepărtat al casei, fusese odaia tatălui lor, a domnului Uriah Talbo. La bătrîneţe, scrîntindu-se, Verena l-a adus aici de la ferma lui şi tot aici murise, fără să-şi mai dea seama unde se află. Deşi mort de zece, cincisprezece ani, mirosul de om bătrîn, duhoarea de pipi şi de tutun, stăruiau încă în saltea şi prin dulapul din perete, pe rafturile căruia se afla singurul obiect adus cu el de la fermă, şi anume o tobă mică şi galbenă. Cînd avusese vîrsta mea, mărşăluise cu un regiment din Sud, bătîndu-şi tobiţa galbenă şi cîntînd. Dolly spunea că atunci cînd era mică, îi plăcea să se scoale în dimineţile de iarnă ca să-l audă cîntînd pe tatăl ei, în timp ce aprindea focurile în casă. Chiar şi după ce el îmbătrînise, chiar după ce murise, Dolly îl mai auzea uneori cîntecele pe cîmpul cu iarbă indiană.

— E vîntul, spunea Catherine.

— Vîntul sîntem noi, îi răspundea Dolly, vîntul adună şi-şi aminteşte vocile noastre, apoi le trimite mai departe să vorbească şi să povestească printre frunze şi pe cîmpii... L-am auzit pe tata cît se poate de limpede.

Într-o astfel de noapte, era prin septembrie, vîntul toamnei se strecura printre firele de iarbă roşii şi drepte, eliberînd toate vocile de mult dispărute, iar eu m-am întrebat dacă nu cumva vocea bătrînului în al cărui pat dormeam, nu cînta şi ea printre ele.

Apoi am crezut că Dolly a venit în cele din urmă să mă sărute înainte de culcare, căci m-am trezit simţind-o pe lîngă mine în cameră. Se făcuse aproape dimineaţă. La geam, lumina care mijea părea un frunziş cu flori, iar în curţi îndepărtate se auzeau cocoşii cîntînd.

— Ssst, Collin, şopti Dolly, aplecîndu-se deasupra mea. Avea pe ea un taior gros de iarnă şi o pălărie de voiaj cu voal, care-i ascundea faţa. — Voiam doar să-ţi spun unde mergem.

— La casa din pom ? am întrebat şi am crezut că vorbesc în somn.

Dolly a încuviinţat.

— O vreme doar. Pînă cînd o să ştim mai bine ce-i de făcut. Îşi dădu seama că mă speriasem şi mă mîngîie pe frunte.

— Tu şi Catherine ? Dar de ce nu mă luaţi şi pe mine ? Tremuram tot, înfiorat. Nu puteţi pleca fără mine.

Ceasul din orăşel bătu ora. Dolly părea că aşteaptă să-şi termine bătaia, înainte de a lua o hotărîre. Răsunară cinci lovituri şi nici nu apucă bine să se stingă ecoul ultimei că eu şi sărisem din pat şi-mi trăsesem hainele pe mine. Lui Dolly nu-i rămase altceva de făcut decît să-mi spună :

— Nu-ţi uita pieptenele.

În curte ne-am întîlnit cu Catherine. Se cocoşase sub greutatea unei sacoşe de muşama, burduşită cu lucruri. Ochii i se umflaseră, căci plînsese, iar Dolly, ciudat de calmă şi de sigură pe ce avea de făcut, îi spuse că nu-i nimic, Catherine, o să trimitem după peştii tăi aurii de îndată ce ne găsim o locuinţă. Ferestrele închise şi tăcute de la odaia Verenei se conturau ameninţător deasupra. Trecurăm cu băgare de seamă pe sub ele şi ieşirăm pe poartă în linişte. Un foxterrier ne lătră, dar pe stradă nu

era nici țipenie de om și, în afară de un pușcăriaș ce suferea de insomnie și se uita lung pe geamul închisorii, nu ne-a văzut nimeni cînd am trecut prin orășel.

Ajunserăm pe cîmpul cu iarbă indiană o dată cu soarele. Vălul lui Dolly flutura în briza dimineții, iar o pereche de fazani, cuibăriți lîngă poteca pe care pășeam, au țîșnit înaintea noastră, măturînd cu aripile lor metalice iarba aceea stacojie cum e creasta cocoșului. În acel septembrie, copacul nostru semăna cu un castron din aur verde, din aur verzui.

— O să cădem, o să ne spargem capul, spuse Catherine, în timp ce de jur împrejur frunzele își scuturau roua.

Doi

De n-ar fi fost Riley Henderson, mă îndoiesc că s-ar fi putut găsi cineva să afle, sau mai bine zis să afle atît de repede că stăteam în casa din copac.

Catherine își umpluse sacoșa de mușama cu tot ce rămăsese de la masa de duminică seara, și tocmai ne delectam cu un mic dejun, compus din prăjitură și friptură de pui, cînd răsunară împușcături prin pădure. Încremenirăm cu prăjitura în gură. Sub stejar apăru un prepelicar cu păr lucios, urmat de Riley Henderson, cu pușca la umăr și cu o ghirlandă de veverițe însîngerate atîrnate de gît și legate între ele de coadă. Dolly își coborî voalul, ca și cum ar fi vrut să se camufleze printre frunze.

Riley se opri cîțiva pași mai încolo și-și ridică fața lui atentă, tînără și bronzată. Își puse arma la ochi și ocoli din priviri tot locul de parcă aștepta să i se ivească înainte o țintă. Încordarea se dovedi prea mare pentru Catherine, căci strigă :

— Riley Henderson, nu cumva să îndrăznești să tragi în noi !

Pușca îi tremură și se întoarse brusc. Veverițele prinse în jurul gîtului se învîrtiră ca un colier prea larg. Apoi ne văzu în pom și după o clipă spuse :

— Vă salut, Catherine Creek, vă salut, domnișoară Talbot. Ce faceți, oameni buni, acolo sus ? V-a urmărit vreo pisică sălbatică ?

— Stăm pur şi simplu în copac, îi replică Dolly, ca şi cum s-ar fi temut ca nu cumva să-i răspund eu sau Catherine. Ai dat iama prin veveriţe?

— Luaţi din ele, spuse el şi desfăcu două. Am avut cîteva la masa de aseară şi carnea era într-adevăr fragedă. Staţi o clipă că vi le aduc sus.

— Nu-i nevoie, lasă-le jos.

Riley îi răspunse că au să le năpădească furnicile, aşa că-şi făcu vînt în pom. Cămaşa lui albastră se pătase cu sînge de veveriţă, iar în părul de culoarea pielii netăbăcite străluceau picături de sînge. Mirosea a praf de puşcă. Faţa lui plăcută, cu trăsături frumoase, era cafenie ca scorţişoara.

— Al naibii să fiu, dar asta-i o casă într-un copac, spuse şi bătu din picior ca şi cum ar fi vrut să verifice rezistenţa scîndurilor. Catherine îl preveni că deocamdată e într-adevăr o casă în copac, dar că n-o să mai fie mult timp dacă nu încetează cu bocănitul.

— Tu ai făcut-o, Collin? mă întrebă. Am avut o surpriză plăcută auzindu-mă strigat pe nume. N-aş fi crezut ca Riley Henderson să aibă o cît de vagă idee despre existenţa mea. Eu, însă, îl cunoşteam foarte bine.

Nimeni din orăşelul nostru n-a fost vreodată atît de discutat ca Riley Henderson. Bătrînii îl pomeneau suspinînd, iar cei ce se apropiau de vîrsta lui, ca mine, erau gata oricînd să zică despre el că-i meschin şi fără inimă. Asta numai fiindcă nu ne îngăduia decît să-l invidiem şi nu să-l iubim sau să-i fim prieteni.

Povestea lui v-ar fi putut-o spune oricine.

Se născuse în China, unde tatăl său, misionar, fusese omorît într-o răscoală. Mama lui era din orăşelul nostru şi se numea Rose. N-am văzut-o niciodată, însă oamenii spun că pînă a început să poarte ochelari fusese o femeie

frumoasă; şi, pe deasupra, mai era şi bogată căci îi rămăsese o moştenire însemnată de la bunicul ei. Cînd s-a întors din China, i-a adus cu ea pe Riley, pe atunci de cinci ani, şi pe ceilalţi doi copii mai mici, două fete. Locuiră împreună cu fratele ei necăsătorit, judecătorul de pace Horace Holton, un om voinic, cu un aer de fată bătrînă şi cu pielea galbenă ca gutuia. În anii următori, Rose Henderson căpătă apucături ciudate: o ameninţa pe Verena c-o dă în judecată fiindcă aceasta îi vînduse o rochie care intrase la spălat: iar pe Riley îl pedepsea, obligîndu-l să sară într-un picior în jurul curţii şi să recite tabla înmulţirii. Altminteri, îl lăsa de capul lui, iar cînd preotul de la biserica prezbiteriană îi atrase atenţia, ea îi răspunse că-şi ura copiii şi că dorea să-i vadă morţi. Vorbea fără îndoială serios, căci într-o dimineaţă de Crăciun, încuie uşa de la baie şi încercă să-şi înece fetiţele în cadă. Se povestea că Riley a spart uşa cu o secure, ispravă grozavă pentru un băieţel de nouă sau zece ani, cît putea să aibă pe atunci. După aceea, Rose fu trimisă undeva pe Gulf Coast, într-un spital de boli nervoase, şi poate că încă mai trăieşte acolo, căci eu, cel puţin, n-am auzit să fi murit.

Riley nu se înţelegea cu unchiul său Horace Holton. Într-o noapte, Riley îi fură automobilul Oldsmobile şi se duse la dans cu Mamie Curtiss. Mamie, o fetişcană tare uşuratică, era cu vreo cinci ani mai mare ca Riley, care pe atunci nu avea mai mult de cincisprezece ani. Culmea e că Horace a aflat unde sînt şi i-a cerut şerifului să-l ducă pînă acolo cu maşina; zicea c-o să-l înveţe el minte pe Riley şi-o să-i ceară şerifului să-l aresteze. Riley, însă, spuse: „Şerifule, nu-s eu vinovatul". Şi chiar acolo, în faţa unei mulţimi de oameni îşi acuză unchiul c-a furat banii lui Rose, rămaşi moştenire lui şi surorilor sale

Şi se oferi pe loc să se bată cu unchiul său ; iar cînd Horace se dădu înapoi, se apropie şi-i trase un pumn în ochi. Şeriful îl vîrî pe Riley la închisoare. Dar judecătorul Cool, un vechi prieten de-al lui Rose, începu să facă cercetări şi, fireşte, descoperi că Horace sustrăsese banii lui Rose şi-i trecuse pe numele lui. Aşa că Horace îşi strînse catrafusele şi luă trenul spre New Orleans unde, peste cîteva luni, am auzit că, sub numele de „Preotul Îndrăgostiţilor", îşi găsise o slujbă, căsătorind perechile de pe un vas cu excursionişti, care făcea croaziere la lumina lunii pe Mississippi. De atunci Riley deveni propriul său stăpîn. Cu bani împrumutaţi în contul moştenirii ce urma s-o primească, cumpără un automobil roşu, de curse, şi începu să facă escapade la ţară cu toate cocotele din orăşel. Singurele fete cumsecade ce puteau fi văzute în maşina aceea erau surorile lui, pe care le scotea duminică după-amiază la plimbare, dînd ocol încet şi demn pieţei din orăşel. Surorile lui erau fete drăguţe, dar nu se prea distrau, fiindcă le păzea cu străşnicie, iar băieţii se temeau să se apropie de ele. O negresă de încredere le făcea menajul. Altfel, locuiau singuri. Una dintre surori, Elisabeth, era colegă de şcoală cu mine, şi lua cele mai bune note, numai zece. Cît despre Riley, el abandonase şcoala ; nu deveni unul din derbedeii din sala de biliard, şi nici nu se înhăită cu ei. În timpul zilei mergea la pescuit sau la vînătoare. A reparat casa părintească, fiind un dulgher priceput. Era şi un bun mecanic. A făcut de pildă un clacson special, care fluiera ca un tren, iar seara îl auzeai mugind, în timp ce Riley trecea în goană cu maşina pe şosea, în drum spre balul dintr-un alt oraş. Cît de mult tînjeam să fiu prieten

cu el ! Şi nu mi se părea cu neputinţă, căci nu era decît cu doi ani mai mare ca mine. Îmi amintesc şi acum de singura ocazie cînd mi-a vorbit. Îmbrăcat elegant, cu nişte pantaloni albi, de flanel, se ducea să danseze la club, şi a intrat în *drugstore*-ul Verenei, unde, uneori sîmbătă noaptea serveam şi eu. Dorea un pachet de *Shadows,* şi cum nu prea ştiam ce-i asta, a trebuit să vină în dosul tejghelei şi să-şi ia singur ţigările din sertar. A rîs, dar nu dispreţuitor, deşi mie mi s-a părut mai rău decît dacă ar fi rîs dispreţuitor. Acum, cînd aflase că sînt un prost, n-o să mai fim niciodată prieteni.

— Ia o prăjitură, Riley, spuse Dolly, iar el o întrebă dacă întotdeauna mergeam atît de devreme la iarbă verde. Ideea, continuă el, i se părea grozavă.

— Ca înotatul noaptea, zise el. Vin aici cînd e încă întuneric şi înot în rîu. Data viitoare, cînd mai veniţi la iarbă verde, strigaţi-mă să ştiu că sînteţi aici.

— Eşti binevenit în orice dimineaţă, spuse Dolly, ridicîndu-şi voalul. Cred că vom rămîne aici mai multă vreme.

Invitaţia trebuie să-i fi părut ciudată lui Riley, dar nu spuse nimic. Scoase un pachet de ţigări şi ne servi ; cînd Catherine luă una, Dolly spuse :

— Catherine Creek, în viaţa ta nu te-ai atins de tutun.

Catherine recunoscu că poate s-a lipsit de un lucru plăcut.

— Trebuie să fie o plăcere, atîţia s-au pronunţat în favoarea tutunului ; şi Dolly-inimioară, cînd ai ajuns la vîrsta noastră, trebuie să cauţi unele plăceri.

Dolly își mușcă buza și spuse:

— Ei bine, cred că n-o să-mi facă rău, și acceptă și ea o țigară.

Două lucruri îl pot face pe un băiat să se țicnească (după părerea domnului Hand, care mă prinsese fumînd în closetul școlii), și la unul din ele, la țigări, renunțasem în urmă cu doi ani, nu pentru că mă temeam c-o să mă scrîntesc, ci fiindcă îmi primejduia creșterea. Acum, cînd am o statură normală, știu că de fapt Riley nu era mai înalt ca mine deși arăta astfel, pentru că se mișca cu stîngăcia exagerată a unui cow-boy, sau a unor oameni deșirați. Așa că am luat o țigară, iar Dolly, azvîrlind fumul fără să-l tragă în piept, spuse că la urma urmei, n-avea decît să ni se facă rău la toți. Nu i s-a făcut însă nimănui rău, iar Catherine declară că data viitoare i-ar plăcea să încerce să tragă din pipă, fiindcă miroase atît de bine. La care Dolly dădu în vileag un fapt uimitor, și anume că Verena fuma pipă, lucru de care habar n-avusesem.

— Nu știu dacă mai fumează, dar avea o pipă și o cutie de tinichea plină cu tutun *Prince Albert*, pe care îl amesteca cu o jumătate de măr tăiat mărunt. Să nu cumva să-i spuneți, adăugă imediat, conștientă de prezența lui Riley, care izbucni într-un rîs puternic.

De obicei, cînd apucai să-l vezi o clipă pe stradă sau trecînd în automobilul lui, Riley avea o expresie încordată, mereu gata să izbucnească. Acolo, însă, în copac, părea destins. Se luminase la față, zîmbind tot timpul, ca și cum ar fi dorit cel puțin să fie prietenos, dacă nu chiar prieten cu noi. Dolly, pe de altă parte, părea că se simte bine și că se bucură de prezența lui. E sigur că nu se temea de el, poate fiindcă ne aflam în casa din pom, iar casa din pom era a ei.

— Îți mulțumesc pentru veverițe, domnule, spuse Dolly. cînd Riley se pregăti de plecare. Și nu uita să mai vii pe aici.

Riley sări jos din pom.

— Vreți să faceți o plimbare? Mi-am lăsat automobilul lîngă cimitir.

— E drăguț din partea dumitale, dar zău n-avem unde ne duce, îi spuse Dolly.

Riley rînji, ridică pușca și o îndreptă spre noi. Catherine răcni:

— Ce bătaie ai merita, măi, băiete.

Riley se mulțumi să rîdă, ne salută cu mîna și o luă la fugă. Prepelicarul lătra și sărea în fața lui. Dolly zise bine-dispusă:

— Să mai luăm o țigară. Pachetul fusese uitat la noi

Pînă să ajungă Riley la oraș, știrile despre fuga noastră de acasă în puterea nopții zumzăiau în aer ca un roi de albine. Fără de știrea mea și a Catherinei, Dolly lăsase un bilet, pe care Verena îl găsise a doua zi dimineața, cînd se dusese să-și bea cafeaua. Se pare că în bilet scria doar că noi am plecat de acasă, și că n-o s-o mai deranjăm niciodată. Verena a telefonat imediat prietenului ei, doctorul Morris Ritz, la hotelul Lola și împreună s-au repezit să-l scoale din somn pe șerif. Acesta își căpătase postul datorită sprijinului acordat de Verena Era un tînăr obraznic, cu inițiative rapide, cu o bărbie brutală și cu o privire piezișă, de trișor. Se numea Junius Candle (o să credeți oare? Același Junius Candle a ajuns astăzi senator !). Formă o echipă de cercetare, compusă din agenți, și trimisese telegrame urgente șerifilor din celelalte orașe. După ani de zile, cînd s-a reglementat succesiunea familiei Talbo, am dat peste textul original, scris de mînă, al acestei telegrame,

alcătuit, cred eu, de doctorul Ritz. *Urmăriți următoarele persoane ce călătoresc împreună. Dolly Augusta Talbo, albă, în vîrstă de șaizeci de ani, păr blond-cărunt, slabă, înălțime un metru cincizeci și opt, ochi verzi, probabil nebună, deocamdată neprimejdioasă. Trimiteți descrierea ei la cofetării, căci e amatoare de prăjituri. Catherine Creek, negresă, pretinde că e indiană, vîrstă aproximativ șaizeci de ani, n-are dinți, vorbește confuz, scundă, greoaie și voinică, posibil să devină primejdioasă. Collin Talbo Fenwick, alb, vîrsta șaisprezece ani, arată mai tînăr, înălțime un metru șaizeci și opt, blond, ochi cenușii, slab, se ține prost pe picioare, cicatrice în colțul gurii, posac. Toți trei sînt căutați de poliție, căci au fugit de acasă.*

Desigur că n-au apucat să fugă departe, declară Riley la oficiul poștal, iar diriginta oficiului, doamna Peters, se repezi la telefon, spunînd că Riley Henderson ne-a văzut în pădure, mai jos de cimitir.

În timpul acestor evenimente noi ne vedeam liniștiți de treabă, aranjînd cît mai confortabil casa din pom. Am scos din sacoșa Catherinei o cuvertură roz cu auriu, mai aveam și un pachet de cărți de joc, săpun, rulouri de hîrtie igienică, portocale, lămîi, lumînări, o tingire, o sticlă cu vin de mure și două cutii de pantofi pline cu alimente. Catherine se lăudă că golise cămara, și nu mai lăsase nici măcar pezmeți pentru micul dejun al Äleia.

Mai tîrziu, ne duserăm cu toții la pîrîu și ne spălarăm cu apă rece pe picioare și pe față. În River Woods sînt tot atît de multe pîrîuri cîte nervuri sînt pe o frunză. Curate și zgomotoase, pîraiele își croiesc drumul spre rîul mic ce se strecoară prin pădure ca un crocodil verde. Merita s-o vezi pe Dolly, în apă, cu fusta de la taiorul de iarnă ridicată și cu voalul ce o enerva ca un roi de țînțari.

— Dolly, de ce porți voalul ăsta ? am întrebat-o.

— O doamnă, mi-a răspuns, trebuie întotdeauna să poarte un voal pe față cînd călătorește.

La înapoiere, ne preparărăm un castron de oranjadă delicioasă și discutarăm despre viitor. Averea noastră se compunea din patruzeci și șapte de dolari bani gheață, din cîteva bijuterii și mai ales dintr-un inel de aur, cum poartă membrii unor asociații, inel găsit de Catherine în intestinele unui porc în timp ce pregătea cîrnați. După părerea ei banii ne ajungeau să cumpărăm bilete de autobuz ca să mergem oriunde. Cunoștea pe cineva care cu cincisprezece dolari ajunsese pînă în Mexic. Atît Dolly cît și eu ne-am opus să plecăm în Mexic. În primul rînd nu știam limba. Pe de altă parte, spuse Dolly, nu-i bine să ne aventurăm în afara statului, și apoi, oriunde ne-om duce, trebuie să ne aciuim pe lîngă o pădure, căci altfel cum am mai putea prepara leacul împotriva hidropiziei ?

— La drept vorbind, spuse ea, apreciind din priviri împrejurimile, părerea mea e c-ar trebui să ne stabilim aici, în River Woods.

— În copacul ăsta bătrîn ? întrebă Catherine. O dată pentru totdeauna, Dolly-inimioară, scoate-ți din cap ideea asta. Și adăugă : Ține minte c-am citit în ziar despre unul care a cumpărat un castel dincolo de ocean și l-a adus acasă bucată cu bucată ? Ține minte ? Ei bine, ce-ar fi să-mi pun căsuța într-o căruță și s-o tragem pînă aici ?

Casa însă, declară Dolly, aparține Verenei, și nefiind a noastră nu puteam s-o aducem aici, Catherine îi răspunse :

— Te înșeli, scumpa mea. Dacă-i dai de mîncare unui bărbat, dacă îi speli rufele și-i faci copii, tu și bărbatul ăla sînteți căsătoriți, așa că bărbatul îți aparține. Dacă faci curat într-o casă, aprinzi focul în odăi, umpli soba din

bucătărie cu lemne şi faci totul cu dragoste timp îndelungat, atunci tu şi casa aceea sînteţi căsătoriţi, iar casa e a ta. După mine, ambele case de acolo sînt proprietatea noastră. În faţa lui Dumnezeu o putem da afară din ele pe Aia.

Îmi veni o idee. În jos, pe rîu, se afla un mic hangar pentru bărci, abandonat, înverzit de rugina apelor şi pe jumătate scufundat. Fusese al unui bătrîn care trăise din pescuitul somnilor. Autorităţile îl goniseră din orăşel cînd bătrînul ceruse în scris să i se elibereze un certificat pentru a se căsători cu o negresă de cincisprezece ani. Mă gîndeam, ce-ar fi să reparăm vechiul hangar şi să stăm în el ?

Catherine răspunse că ea speră, dacă era cu putinţă, să-şi petreacă restul vieţii pe pămînt.

— Acolo unde ne-a lăsat voinţa lui Dumnezeu. Trecu în revistă şi alte cîteva din intenţiile lui, una dintre ele fiind aceea că pomii fuseseră lăsaţi maimuţelor şi păsărilor. Deodată tăcu, şi ne îndemnă, înmărmurită, să privim spre locul unde pădurea se deschidea în faţa cîmpiei de iarbă.

Dintr-acolo se îndrepta spre noi, păşind arogant şi cu un aer solemn şi ţeapăn, un distins grup : judecătorul Cool, reverendul Buster şi soţia lui, doamna Macy Wheeler, iar în fruntea lor şeriful Julius Candle, în cizme legate pînă sus cu şireturi şi la şold cu un pistol care se bălăbănea. În jurul lor fire de praf jucau în soare ca nişte fluturi galbeni, mărăcinii se frecau de hainele lor bune, scrobite, iar doamna Macy Wheeler, speriată de o tulpină de care se împiedicase, a scos un ţipăt şi a sărit înapoi. Am izbucnit în rîs.

Auzindu-mă, ridicară privirile şi pe unele feţe se întipări o expresie de groază şi de uimire de parcă ar fi fost vizitatorii unei grădini zoologice, care se treziseră din

greşeală într-o cuşcă. Şeriful Candle înaintă legănîndu-se, cu mîna pe pistol. Se holbă la noi, încruntat, de parcă ar fi privit drept în soare.

— Ei, ia ascultaţi... începu el. Dar fu întrerupt de doamna Buster, care zise :

— Şerifule, ne-am înţeles că lăsăm asta pe seama reverendului.

Ţinea morţiş ca soţul ei, în calitate de reprezentant al lui Dumnezeu, să aibă primul cuvînt în toate. Reverendul Buster îşi drese vocea, iar mîinile lui, în timp ce şi le freca, păreau elitrele unei insecte, foşnind uscat.

— Dolly Talbo, grăi el, cu o voce ce suna foarte frumos pentru un om atît de slab şi de pipernicit, îţi vorbesc din însărcinarea sorei dumitale, femeia asta bună, cumsecade...

— Aşa e... îi ţinu isonul soţia lui, iar doamna Macy Wheeler repeta şi ea papagaliceşte.

— ... care azi a suferit o lovitură dureroasă.

— Aşa e... reluară ca un ecou doamnele cu vocile lor exersate în corul bisericesc.

Dolly se uită la Catherine, apoi îmi atinse mîna, ca şi cum ar fi vrut să ne explice intenţiile acestui grup ce ne privea cu duşmănie, ca nişte cîini adunaţi în jurul unui porn în care se refugiaseră, fără scăpare, nişte sarigi.

Din greşeală şi, după părerea mea, numai ca să aibă ceva în mînă, Dolly luă una din ţigările lăsate de Riley.

— Ruşine dumitale, ţipă piţigăiat doamna Buster, dînd din capul ei mic şi chelbos. Cei care o porecliseră „Vulturul pleşuv", şi aceştia erau numeroşi, nu se refereau numai la caracterul ei ; în afară de un cap mic şi plin de răutate, doamna Buster avea un trup mare cu umeri înalţi şi aduşi. — Am zis să-ţi fie ruşine. Cum te poţi

îndepărta de Dumnezeu într-atît încît să stai într-un copac, ca o indiană beată, sugînd ţigări ca o destrăbălată de...

— Curvă, îi suflă doamna Macy Wheeler.

— ... curvă, în timp ce sora dumitale zace în pat, distrusă sufleteşte.

Poate că aveau dreptate cînd au descris-o pe Catherine ca fiind primejdioasă, căci se ridică brusc şi spuse :

— Cucoană predicatoare, să nu ne faci pe mine şi pe Dolly curve, că mă dau jos din pom şi-ţi trag o bătaie de te cocoşez.

Din fericire, nici unul dintre ei n-au putut-o înţelege, căci dacă ar fi priceput ce spusese, şeriful ar fi fost în stare să-i tragă un glonţ în cap, zău că nu exagerez, iar mulţi dintre albii din oraş i-ar fi dat dreptate.

Dolly părea năucită şi în acelaşi timp stăpînă pe ea. Se mulţumi să-şi scuture fusta şi să spună :

— Reflectează o clipă, doamnă Buster, şi-ţi vei da seama că noi ne aflăm mai aproape de Dumnezeu cu cîţiva metri decît dumneata.

— Bravo, domnişoară Dolly. I-ai zis-o. Cel care vorbise era judecătorul Cool. Bătu din palme şi chicoti încîntat. — Fireşte, ei sînt mai aproape de Dumnezeu, spuse el, netulburat de feţele încruntate şi dezaprobatoare din jur. Ei se află într-un copac, iar noi pe pămînt.

Doamna Buster se dezlănţui împotriva lui.

— Credeam că eşti creştin, Charlie Cool. În concepţiile mele creştine nu intră batjocorirea şi încurajarea unei sărmane nebune.

— Ai grijă pe cine faci nebună, Thelma, zise judecătorul. Nici asta nu-i o atitudine foarte creştină.

Reverendul Buster deschise focul.

— Ascultă, judecătorule! De ce-ai venit cu noi, dacă n-aveai intenţia să duci la împlinire voinţa lui Dumnezeu într-un spirit creştin ?

— Voinţa lui Dumnezeu ? întrebă uimit judecătorul. Nici voi nu ştiţi mai mult ca mine ce reprezintă ea. Poate că Dumnezeu le-a spus acestor oameni să se ducă şi să stea într-un pom. Trebuie să recunoaşteţi, cel puţin, că vouă nu v-a spus niciodată să vă duceţi şi să-i daţi jos, afară de cazul cînd Verena Talbo e Dumnezeu, o ipoteză în care cred mai mulţi dintre voi, nu-i aşa, şerifule ? Nu, domnule, n-am venit ca să duc la îndeplinire voinţa nimănui, ci numai pe a mea. Asta înseamnă c-am avut chef de-o plimbare — pădurile sînt foarte frumoase în perioada asta a anului. Culese cîteva violete cafenii şi le vîrî la butonieră.

— Dă-o dracului de treabă, începu şeriful, dar fu din nou întrerupt de doamna Buster, care spuse că în nici un caz nu o să îngăduie înjurături.

— Nu-i aşa, reverendule ? Iar reverendul, venindu-i în ajutor, spuse că să-l ia dracu dacă o să îngăduie.

— Eu sînt însărcinat cu toată povestea asta, interveni şeriful, ridicîndu-şi cu un aer arogant bărbia de băiat rău. Asta-i o problemă ce priveşte legea.

— A cui lege, Junius ? se informă calm judecătorul Cool. Nu uita că eu am condus judecata la tribunal douăzeci şi şapte de ani, un timp mai lung chiar decît vîrsta ta. Ai grijă. N-avem nici cel mai mic drept legal să ne amestecăm în treburile domnişoarei Dolly.

Fără să-i pese, şeriful începu să se caţere în copac.

— Hai să terminăm o dată cu prostiile astea, spuse el cu o voce ademenitoare, şi i-am văzut dinţii de cîine, strîmbi. Hai, daţi-vă jos de acolo, cu toţii.

Cum noi continuam să stăm ca trei păsări într-un cuib, el rînji mai tare, şi, ca şi cum ar fi vrut să ne scuture din copac, mişcă furios o cracă.

— Domnişoară Dolly, aţi fost întotdeauna o persoană paşnică, spuse doamna Macy Wheeler. Vă rog, veniţi acasă cu noi, nu-i nevoie să pierdeţi masa de prînz.

Dolly îi răspunse indiferentă că nu ne era foame. Poate că le era lor foame? Putea să ofere cui dorea un picior de pasăre.

— Mă obligaţi să iau măsuri neplăcute, doamnă, zise şeriful Candle şi mai urcă niţel în copac. O cracă trosnind sub greutatea lui, trimise prin trunchi un tunet trist şi crunt.

— Dacă pune mîna pe vreunul dintre voi, daţi-i una cu piciorul în cap, ne sfătui judecătorul Cool. Pînă una alta am să-i trag chiar eu una, zise el, devenind agresiv şi neaşteptat de cavaler şi, ca o broască îndrăzneaţă, sări şi apucă una din cizmele ce se bălăbăneau.

La rîndul lui, şeriful mă înşfăcă de glezne, iar Catherine a trebuit să mă ţină de subsuori. Începusem să alunec din copac, căderea părea inevitabilă, iar încordarea devenise uriaşă. Între timp, Dolly începu să toarne pe ceafa şerifului oranjada care ne mai rămăsese. Scoţînd o înjurătură, şeriful îmi dădu drumul, prăbuşindu-se peste judecător, şi prinzînd dedesubt pe reverendul Buster. Doamna Mary Wheeler şi doamna Buster au sporit dezastrul, căzînd peste ei cu croncănituri de jale.

Îngrozită de ce se întîmplase, cît şi de rolul ce-l jucase, Dolly se zăpăci atît de tare, încît scăpă din mînă borcanul gol de oranjadă, care, cu o pocnitură înfundată, o lovi în cap pe doamna Buster.

— Scuzaţi-mă, îşi ceru ea iertare, deşi în zăpăceală n-o auzi nimeni.

Cînd învălmăşeala de jos se risipi, cei implicaţi rămaseră la o parte unul de celălalt, jenaţi, pipăindu-se grijulii. Reverendul arăta cam turtit, deşi descoperi că nu-şi rupsese nici un os. Doar doamna Buster, pe al cărei cap cam chelbos se ridica vertiginos un cucui, s-ar fi putut plînge pe bună dreptate că a fost rănită. Ceea ce şi făcu pe loc.

— M-ai atacat, Dolly Talbo, nu nega, toţi de aici sînt martori, toţi te-au văzut cînd ai aruncat în capul meu borcanul de oranjadă. Junius, aresteaz-o!

Şeriful era însă ocupat să-şi rezolve propriile sale probleme. Cu mîinile în şold şi clătinîndu-se pe picioare, se porni cu gura pe judecător, care era ocupat să pună violetele la butonieră.

— Dacă n-ai fi atît de bătrîn, te-aş bate măr.

— Nu sînt atît de bătrîn, Junius. Sînt însă destul de bătrîn, răspunse judecătorul, ca să ştiu că nu-i frumos ca bărbaţii să se bată în faţa doamnelor. Era un om bine făcut, cu umeri vînjoşi şi drept la trup. Deşi nu mai avea mult pînă să împlinească şaptezeci de ani, arăta de parcă ar fi avut abia cincizeci. Îşi încleştă mîinile, puternice şi păroase ca nişte nuci de cocos. — Pe de altă parte, spuse el cu voce hotărîtă, sînt gata să te înfrunt, dacă şi tu eşti gata.

În momentul acela se părea că lupta va fi destul de echilibrată. Şeriful nu arăta prea sigur de sine. Cu aerul unui fanfaron care bate în retragere, scuipă în palme şi spuse că, ei bine, nimeni n-o să-l acuze că a dat într-un bătrîn.

— Sau că te-ai împotrivit unui bătrîn, îi replică judecătorul Cool. Hai, Junius, bagă-ţi cămaşa la loc în pantaloni şi cară-te.

Şeriful ni se adresă nouă, celor din copac:

— Vă scutiţi de o groază de neplăceri. Daţi-vă jos de acolo şi veniţi cu mine chiar acum.

Noi nici nu ne-am clintit. Dolly s-a mulţumit să-şi coboare vălul, ca şi cum ar fi lăsat o dată pentru totdeauna o cortină asupra acestei chestiuni. Doamna Buster, al cărei cucui semăna cu un corn, spuse cu o voce ameninţătoare:

— Lasă, şerifule. Noi ne-am făcut datoria. Şi privind pe Dolly, apoi pe judecător, adăugă: Vă închipuiţi c-aţi scăpat. Daţi-mi voie să vă spun c-o să vă primiţi pedeapsa nu în cer, ci chiar aici, pe pămînt.

— Chiar aici pe pămînt, o acompanie doamna Mary Wheeler.

O luară pe potecă, ca un alai de nuntă, ţinîndu-se drepţi şi aroganţi, şi ajunşi în lumina soarelui, dispărură prin iarba roşie, unduită şi măturată de vînt. Rămas singur sub copac, judecătorul ne zîmbi şi, făcînd o mică reverenţă, spuse:

— Dacă îmi amintesc bine, parcă aţi oferit un picior de pasăre cui doreşte?

Judecătorul Cool părea făcut din diferite părţi ale unui copac, căci nasul îi semăna cu un ciot de lemn, picioarele îi erau solide ca nişte rădăcini bătrîne, iar sprîncenele dese şi aspre ca nişte fîşii de scoarţă. Printre crăcile din vîrful copacului atîrnau fire de muşchi argintiu de culoarea părului său, pieptănat cu cărare la mijloc, iar frunzele de sicomor, de nuanţa pielii de vacă, cernindu-se dintr-un arbore alăturat, mai înalt,

aveau culoarea obrajilor lui. În ciuda ochilor şireţi, de cotoi, impresia generală lăsată de faţa sa era aceea a unui om timid, trăit la ţară. De obicei, judecătorul Charlie Cool nu-şi dădea importanţă. Mulţi oameni, profitînd de modestia sa, i se considerau superiori. Şi totuşi nici unul dintre ei n-ar fi putut pretinde, ca el, că-i diplomat al Universităţii Harvard, sau că a călătorit de două ori în Europa. Cu toate acestea, unii nu-l puteau suferi, avînd impresia că judecătorul îşi dă aere. Exista, de pildă, bănuiala că în fiecare dimineaţă, înaintea micului dejun, citeşte o pagină în greaca veche. Şi ce fel de om era acela căruia îi plăcea să poarte întotdeauna o floare la butonieră? De n-ar fi fost un om închipuit, de ce, se întrebau unii, se dusese pînă la Kentucky, ca să-şi găsească o soţie, în loc să se căsătorească cu o fată din localitate? Nu mi-o amintesc pe soţia judecătorului. Murise cu mult mai înainte ca eu să fiu destul de mare pentru a-mi da seama de existenţa ei, aşa că tot ce repet provine din informaţii de mîna a doua. Deci, cei din orăşel n-au iubit-o niciodată pe Irene Cool, şi se pare că din vina ei. În primul rînd, femeile din Kentucky sînt dificile, distante, afurisite, iar Irene Cool, din familia Todd, născută la Bowling Green (Mary Todd, o verişoară de-a ei mai îndepărtată se măritase cu Abraham Lincoln), i-a lăsat pe toţi de pe aici să înţeleagă că-i consideră înapoiaţi şi vulgari. Nu invitase pe nici una din doamnele din orăşel, iar domnişoara Palmer, care cosea pentru ea, răspîndise zvonul că doamna Cool a făcut din casa judecătorului o locuinţă de bun gust şi cu stil, plină de covoare persane şi de mobilă veche. Irene Cool se ducea şi se întorcea de la biserică într-un automobil Pierce-Arrow, cu toate geamurile închise, şi pînă şi în biserică

ţinea la nas tot timpul o batistă îmbibată cu apă de colonie: *Mirosul lui Dumnezeu nu-i destul de plăcut pentru Irene Cool.* Pe deasupra, nu lăsase pe nici un doctor din localitate să se ocupe de familia ei, deşi era pe jumătate infirmă. O uşoară dislocare a coloanei vertebrale o silea să doarmă pe un pat de scînduri. Circulau glume murdare pe seama judecătorului, că i-ar fi intrat aşchii prin tot corpul. Cu toate acestea, a avut doi băieţi, pe Todd şi Charles-junior, născuţi în Kentucky, unde se dusese mama lor, ca să se poată pretinde cetăţeni ai statului cu iarba albastră. Acei ce încercau să-l înţeleagă pe judecător se loveau de nervozitatea soţiei sale, care susţinea că soţul ei e un om nefericit şi că n-a judecat nici un proces important. După moartea ei, însă, pînă şi criticii cei mai aspri au trebuit să admită că bătrînul Charlie a iubit-o mult pe soţia sa, Irene. Căci în timpul ultimilor ei doi ani de viaţă, cînd era foarte bolnavă şi agitată, el s-a retras ca judecător de district, şi a dus-o în străinătate să viziteze din nou locurile pe unde trecuseră în timpul lunii de miere. Irene Cool nu s-a mai întors. E îngropată în Elveţia. De curînd, Carrie Wells, o învăţătoare din orăşel, a plecat cu un grup într-o călătorie prin Europa. Singurul lucru care uneşte Europa cu orăşelul nostru sînt mormintele, mormintele tinerilor ostaşi şi cel al Irenei Cool. Iar Carrie, înarmată cu un aparat de fotografiat, s-a apucat să le viziteze pe toate. Deşi a cutreierat o după-amiază întreagă un cimitir situat la înălţimea norilor, n-a găsit mormîntul Irenei Cool, şi e nostim cînd te gîndeşti că soţia judecătorului, senină pe un versant de munte, refuză în continuare să primească vizitele celor din orăşelul nostru. La întoarcerea acasă, judecătorului nu-i rămăseseră multe de făcut. Veniseră la putere politicieni de teapa lui Meiself Tallsap şi a bandei lui. Indivizilor ăstora nu le dădea mîna să-l lase pe judecător la tribunal. Era trist să-l vezi pe judecător, un om atît de arătos, îmbrăcat în hainele lui strînse pe corp, cu o panglică de mătase neagră cusută pe mînecă şi cu un trandafir Cherokee la butonieră, era, spun, trist să-l vezi că nu mai are altceva de făcut decît să bată drumul pînă la poştă sau să se oprească pe la bancă. Fiii lui, funcţionari la bancă, erau oameni prudenţi, cu un limbaj afectat şi semănau de parc-ar fi fost gemeni, amîndoi avînd faţa albă ca nalba, umerii aduşi şi ochi apoşi. Charles-junior, care chelise încă de pe vremea cînd studia la universitate, ajunsese vicepreşedintele băncii, iar Todd, fiul mai mic, era casierul principal. N-aveau nimic comun cu tatăl lor, atît doar că se căsătoriseră tot cu fete din Kentucky. Nurorile puseseră stăpînire pe casa judecătorului şi o împărţiseră în două apartamente cu intrări separate. Ajunseseră la o înţelegere, potrivit căreia bătrînul urma să stea cu schimbul la fiecare dintre ei. Nu-i de mirare că-i plăcea să se plimbe prin pădure.

— Îţi mulţumesc, domnişoară Dolly, spuse el, ştergîndu-şi gura cu dosul mîinii. O pulpă de pasăre atît de gustoasă n-am mai mîncat de cînd eram copil.

— Pulpa de pui e un fleac. Aţi fost foarte curajos. Vocea lui Dolly trăda un tremur feminin, de emoţie, care mi se păru deplasat, lipsit de demnitate. Catherine trebuie să fi simţit la fel, căci îi aruncă lui Dolly o privire încărcată de reproşuri. — Nu mai doriţi şi altceva, o prăjitură?

— Nu, doamnă, vă mulţumesc, mi-e de ajuns. Îşi scoase din vestă un ceas de aur cu lanţ, şi-l înnodă de o cracă groasă de deasupra capului. Atîrna ca po-

doaba unui pom de Crăciun, iar ticăitul lui stins şi delicat părea pulsaţia unei inimi firave, a unei inimi de licurici, de pildă sau de broscuţă. — Dacă auziţi cum se scurge timpul, ziua trece mai încet. Am ajuns să apreciez o zi mai lungă. Netezi părul veveriţelor ce zăceau ghemuite într-un colţ, ca şi cum ar fi fost adormite. — Le-a nimerit chiar în cap. Bine ochit, fiule.

Am recunoscut, fireşte, că meritul nu era al meu.

— Va să zică Riley Henderson? zise judecătorul şi ne informă că Riley fusese cel ce ne trădase ascunzătoarea. Pînă să afle însă, aruncaseră pe telegrame o sută de dolari, ne spuse, amuzat de ideea asta. — Cred că gîndul la toţi banii ăştia cheltuiţi a trîntit-o pe Verena la pat.

Dolly se încruntă şi zise:

— N-are absolut nici un rost să se poarte cu toţii atît de urît. Erau aşa furioşi, mai să ne omoare, deşi nu înţeleg de ce, sau ce legătură are asta cu Verena. Ştia c-am plecat ca s-o lăsăm în pace. Am anunţat-o, i-am lăsat şi un bilet. Dar dacă-i bolnavă... e oare bolnavă, judecătorule? Nu-mi amintesc s-o fi văzut vreodată bolnavă.

— Niciodată, zise Catherine.

— E într-adevăr foarte tulburată, spuse judecătorul cu oarecare satisfacţie. Dar Verena nu-i femeia pe care s-o doboare o boală ce poate fi vindecată cu aspirine. Îmi aduc aminte că odată s-a hotărît să aranjeze din nou cimitirul, să ridice un fel de mausoleu, unde să fie înmormîntată ea şi toţi cei din familia Talbo. Una din doamnele de pe aici a venit şi mi-a spus: „Judecătorule, nu crezi că Verena Talbo e cea mai morbidă femeie din orăşel? Auzi ce-are de gînd, să-şi ridice un mormînt atît de mare doar pentru ea!" Iar eu am spus: „Nu, singurul lucru care mi se pare morbid e că vrea să cheltuiască bani cînd nu crede nici o clipă c-o să moară vreodată".

— Nu-mi place să aud vorbindu-se de rău despre sora mea, spuse Dolly tăios. A muncit din greu şi merită să aibă ceea ce doreşte. E oarecum vina noastră că nu ne-am înţeles cu ea şi că nu e loc şi pentru noi în casa ei.

Tampoanele de vată din gura Catherinei se strînseră ca tutunul de mestecat.

— Tu vorbeşti aşa, Dolly-inimioară? Sau oi fi ipocrită; dumnealui e prietenul nostru, ar trebui să-i spui adevărul, cum Aia şi micul evreu au pus la cale să ne fure leacul...

Judecătorul ceru să i se traducă, Dolly însă îi spuse că erau doar nişte prostii, nimic ce să merite a fi repetat, şi pentru a schimba vorba îl întrebă dacă ştie cum se jupoaie o veveriţă. Judecătorul dădu din cap afirmativ, cu un aer visător, apoi îşi mută privirea de la noi şi se uită pierdut în depărtare, pe deasupra noastră, iar ochii lui, ca două ghinde, scrutară frunzele tivite de cer, palpitînd în adierea vîntului.

— Poate că nu există pentru nici unul dintre noi un loc unde să trăim. Ştim însă că el există undeva, şi dacă l-am găsi, şi-am trăi acolo măcar o clipă, ne-am putea socoti fericiţi. Locul vostru ar putea fi aici, spuse el tremurînd de frig, ca şi cum nişte aripi larg deschise ne-ar fi învăluit într-o umbră rece. Al meu, de asemenea.

Discret, pe cînd ceasul de aur torcea firul timpului, după-amiaza alunecă în amurg. Ceaţa de pe rîu, aburul toamnei împrăştiară culori selenare prin frunzişul aurit, printre arborii albaştri, iar un halo, ca o prevestire

a iernii, încercui soarele ce pălea. Judecătorul nu ne părăsi, totuşi.

— Două femei şi un copil! În puterea nopţii! Iar Junius Candle şi caraghioşii ăilalţi, Dumnezeu ştie ce pun la cale. Rămîn cu voi.

Nici vorbă, dintre noi patru, judecătorul se simţea cel mai bine în copac. Era o plăcere să-l vezi, palpitînd ca nasul unui iepure, simţindu-se din nou bărbat, şi mai mult încă, protectorul nostru. Jupui veveriţele cu un briceag, în timp ce eu am adunat pe întuneric surcele şi-am aprins sub copac un foc pe care să punem tigaia. Dolly a deschis sticla de vin de mure, pe motivul că aerul se răcise. Veveriţele se dovediră grozave, foarte fragede, iar judecătorul spuse mîndru că ar trebui să gustăm o dată şi din somnul prăjit de el. Sorbeam vinul în tăcere. Un miros de frunze şi de fum, împrăştiat de focul ce se stingea, ne-a reamintit de alte toamne, şi-atunci am suspinat şi-am auzit, asemenea mugetului mării, voci ce cîntau pe cîmpia cu iarbă. Lumînarea din cana de lut a pîlpîit, iar fluturii de noapte ce se legănau în zbor în jurul flăcării păreau că întind eşarfa ei galbenă peste tot negrul rămuriş.

În clipa aceea, deşi nu se auzea nici un zgomot de paşi, aveam senzaţia tulbure că sîntem pîndiţi de cineva. Poate să nu fi fost decît efectul lunii ce ieşea din nori. Atît doar că nu era lună şi nici stele. O beznă neagră ca vinul de mure.

— Cred că acolo jos e cineva, spuse Dolly exprimînd sentimentele noastre.

Judecătorul ridică lumînarea. Vietăţile ce se tîrăsc noaptea se retraseră din lumina pîlpîitoare, iar o bufniţă albă zbură printre pomi.

— Cine-i acolo? somă judecătorul, cu hotărîrea unei santinele. Răspunde, cine-i acolo?

— Eu, Riley Henderson. Într-adevăr, el era. Ieşi din umbră, iar faţa lui zîmbăreaţă ridicată spre noi, părea în lumina lumînării strîmbă şi răutăcioasă. — M-am gîndit să vin să văd cum vă descurcaţi. Sper că nu sînteţi supăraţi pe mine. N-aş fi spus unde vă aflaţi, dac-aş fi ştiut despre ce-i vorba.

— Nimeni nu-ţi reproşează ceva, fiule, zise judecătorul, şi mi-am amintit că el pledase pentru Riley în procesul împotriva lui Horace Holton. Îi lega ceva. — Degustăm puţin vin. Sînt sigur că domnişoara Dolly va fi încîntată să ne ţii tovărăşie.

Catherine se plînse că nu mai era loc. Încă un gram şi scîndurile alea vechi aveau să cedeze. Şi totuşi ne-am strîns, ca să-i facem loc lui Riley, care nici n-apucă bine să se vîre între noi că se pomeni tras de păr de Catherine.

— Asta-i fiindcă ai îndreptat puşca spre noi cînd ţi-am spus să n-o faci, iar asta, spuse ea, trăgînd şi mai tare şi vorbind destul de limpede pentru a fi înţeleasă, e răsplata că l-ai pus pe şerif pe urmele noastre.

Mi se părea obraznică. Riley bombăni însă bine dispus şi-i răspunse că s-ar putea să aibă motive mai bune de a trage pe cineva de păr încă înainte de-a trece noaptea. Căci, în oraş, ne informă el, spiritele erau agitate, şi se formaseră grupuri ca sîmbătă seara. Mai ales reverendul şi doamna Buster întărîtau oamenii. Doamna Buster stătea pe veranda din faţa casei şi le arăta vizitatorilor cucuiul. Ne mai spuse că şeriful Candle o convinsese pe Verena să-i dea voie să emită un ordin de arestare împotriva noastră pe motivul că-i furasem lucruri ce-i aparţineau.

— Ascultă judecătorule, zise Riley cu un aer grav, încurcat; le-a venit chiar ideea să te aresteze şi pe dumneata. Ai tulburat liniştea, te-ai opus legii, uite ce-am auzit. Poate că n-ar trebui să-ţi spun — dar în faţa băncii m-am întîlnit cu Todd, unul din băieţii dumitale. L-am întrebat ce-avea de gînd să facă, adică dacă te vor aresta, iar el a zis „Nimic", a zis că se aşteptau la aşa ceva, şi că singur ţi-ai făcut-o.

Judecătorul se apleca şi suflă în lumînare. Poate că nu voia să vedem expresia de pe faţa lui. Careva dintre noi plîngea în întuneric, şi după o clipă am ştiut că-i Dolly, iar lacrimile ei au dezlănţuit o explozie tăcută de dragoste care, cuprinzîndu-ne pe toţi, ne-a legat unul de altul. Judecătorul a spus încet :

— Cînd au să vină va trebui să fim gata să-i primim. Acum, ascultaţi-mă cu toţii...

Trei

— O regulă fundamentală în luptă e cunoaşterea poziţiei pe care o ai de apărat. Aşadar, cui datorăm faptul că ne-am strîns la un loc ? Încurcăturilor. Domnişoara Dolly şi prietena ei au intrat într-o încurcătură. Tu, Riley şi cu mine, sîntem de asemenea într-o încurcătură. Copacul ăsta e locuinţa noastră, altfel n-am avea ce căuta aici.

Dolly tăcu, auzind vocea plină de încredere a judecătorului :

— Astăzi, cînd am pornit împreună cu grupul şerifului, eram convins că viaţa mea s-a scurs, fără să găsesc înţelegere şi fără să las ceva în urmă. Mă gîndesc acum că n-am să fiu chiar atît de nefericit. Domnişoară Dolly, cîţi ani sînt, cincizeci, şaizeci, de cînd te ţin minte ? Erai o fetiţă ţeapănă şi ruşinoasă, şi te duceai la oraş în şareta tatălui dumitale. Nu te dădeai niciodată jos din ea fiindcă nu voiai ca noi, ăştia din orăşel, să vedem că n-ai ghete în picioare.

— Dolly şi cu Aia aveau ghete, mormăi Catherine. Eu n-aveam ghete.

— De cîţi ani te cunosc, niciodată nu mi-am dat seama, niciodată n-am priceput atît de bine ca azi că eşti în fond un spirit, un suflet păgîn...

— Păgîn !? spuse Dolly neliniştită, dar şi curioasă.

— Atunci, cel puţin, un spirit, ceva ce nu poţi aprecia doar cu ochiul liber. Spiritele iau viaţa aşa cum e, cu

toate particularitățile ei și în consecință intră mereu în încurcături. Eu unul n-ar fi trebuit să mă fac niciodată judecător, fiindcă în acest post am greșit prea deseori. Legea nu îngăduie particularități. Îl țineți minte pe bătrînul Carper, pescarul care avea o barcă și un hangar pe rîu ? A fost gonit din oraș fiindcă voia să se căsătorească cu o negresă, o fetiță drăguță, care cred că acum e în slujba doamnei Postum. Să știți că-l iubea, îi vedeam cînd mă duceam la pescuit, erau foarte fericiți împreună. Ea era pentru el ceea ce nimeni n-a fost pentru mine, și anume singura persoană din lume căreia nu-i ascunzi nimic. Și totuși, dac-ar fi reușit să se căsătorească cu ea, șeriful ar fi fost dator să-l aresteze, iar eu să-l condamn. Uneori îmi închipui că toți cei pe care i-am găsit vinovați au trecut asupra mea adevărata vină. Iată de ce-aș dori măcar o dată, înainte de-a muri, să fiu de partea dreptății.

— Ești de partea ei acum. Aia și doctorul...

— Sssst, spuse Dolly.

— Singura persoană din lume... Riley repeta fraza judecătorului. Vorbea rar și părea mirat.

— Vreau să spun, explică judecătorul, o persoană căreia poți să-i spui orice. Sînt un idiot dacă doresc așa ceva ? Dar, vai, cîtă energie nu risipim ascunzîndu-ne unul de altul, speriați să nu fim luați drept ce sîntem. Dar iată c-am descoperit ce sîntem : cinci proști într-un pom. Un mare noroc, cu condiția să știm cum să-l folosim. Inutil să ne batem capul cu impresia pe care o lăsăm — sîntem liberi să vedem cine sîntem în fond. Dacă aflăm asta, nimeni nu ne poate clinti. Nesiguranța asupra propriilor lor persoane îi face pe prietenii noștri să conspire pentru a tăgădui deosebirea dintre ei și noi. Încetul cu încetul, am cedat odinioară în fața necunoscuților — a acelora care au dispărut, pe punțile de trecere ale vapoarelor, sau au coborît la stația următoare. Adunați laolaltă poate că ar fi format acea unică persoană din lume — o vedeam, însă, cu zeci de fețe diferite, pășind pe o sută de străzi diferite. Acum am norocul să întîlnesc acea persoană — în voi, în domnișoara Dolly, în Riley, în voi toți...

— Eu nu-s un om cu zeci de fețe, i-auzi ce idee, spuse Catherine, ceea ce o enervă pe Dolly, care îi zise că dacă nu e în stare să vorbească politicos, mai bine să se culce.

— Ascultă, judecătorule, spuse Dolly, nu sînt sigură că înțeleg la ce te gîndești : ar trebui oare să ne spunem unul altuia, secrete ? încheie ea încurcată.

— Nu, nu secrete. Judecătorul frecă un chibrit și aprinse din nou lumînarea. Fața lui țîșni din întuneric cu o expresie neașteptat de patetică. Trebuia să-l ajutăm, ne implora. — Vorbiți despre noapte și despre faptul că nu-i lună. Cuvintele n-au mare importanță. Importante sînt doar încrederea cu care sînt spuse și simpatia cu care sînt primite. Irene, soția mea, era o femeie remarcabilă, am fi putut împărtăși amîndoi orice gînd, și totuși n-am putut stabili nici un contact, nimic între noi nu s-a sudat. A murit în brațele mele și în aceste din urmă clipe am întrebat-o : „Ești fericită, Irene ? Te-am făcut fericită ?..." „Fericită, fericită, fericită", acestea au fost ultimile ei cuvinte echivoce. N-am înțeles niciodată dacă spunea da, sau dacă răspundea doar ca un ecou. Dacă aș fi cunoscut-o, poate mi-aș fi dat seama. Fiii mei. Nu mă bucur de stima lor. Am dorit-o mai mult ca om, decît ca tată. Din nenorocire, ei sînt convinși că știu pe seama mea ceva rușinos. Am să vă spun despre ce-i vorba. Privirea lui virilă, luminată de flacăra lu-

mînării, ne cercetă rînd pe rînd, ca și cum ne-ar fi verificat atenția și încrederea. — Acum cinci, sau șase ani, am luat loc într-un vagon de tren, în care un copil uitase o revistă pentru cei mici. Frunzărind-o, am dat pe coperta din spate de adresele unor copii care căutau corespondenți. Era și o fetiță din Alaska al cărei nume, Heather Falls, mi-a plăcut. I-am trimis o ilustrată. Dumnezeule, mi s-a părut un lucru nevinovat și plăcut. Mi-a răspuns de îndată, iar scrisoarea ei m-a uimit foarte tare. Era o descriere extrem de inteligentă a vieții din Alaska — o descriere încîntătoare a crescătoriei de oi a tatălui ei, a aurorei boreale. Avea treisprezece ani și pusese în scrisoare o fotografie de-a ei. Nu era frumușică. Părea însă un copil deștept și bun la suflet. Am căutat prin niște albume vechi și-am găsit o fotografie de-a mea la cincisprezece ani, făcută la pescuit, afară în soare, cu un păstrăv în mînă. Arăta destul de nouă. I-am scris ca și cum aș fi fost încă acel băiat, i-am povestit despre pușca primită de Crăciun, despre cățeaua noastră care fătase, despre ce nume am dat puilor și i-am descris spectacolul unui circ ce venise în orășel. Să fii din nou băiat și să ai o iubită în Alaska, ei bine, era amuzant pentru un bătrîn singuratic, ce stă să asculte bătăile pendulei. Mai tîrziu mi-a scris că s-a îndrăgostit de un băiat pe care-l cunoștea, și-am simțit un junghi de gelozie, ca un tînăr. Am rămas însă prieteni. Acum doi ani, cînd i-am scris că mă pregătesc pentru facultatea de drept, mi-a trimis o pepită de aur ca să-mi aducă noroc, spunea. Scoase pepita din buzunar și ne-o întinse în palmă s-o vedem. Și atunci Heather Falls apăru parcă alături de noi, ca și cum darul său, lucind stins în mîna judecătorului, ar fi fost o parte din inima ei.

— Și ei consideră asta un lucru rușinos? întrebă Dolly, mai mult intrigată decît indignată. Fiindc-ai ajutat o fetiță ce se simțea singură în Alaska, ținîndu-i tovărășie? Acolo ninge atît de mult!

Judecătorul Cool strînse pepita în mînă.

— Nu mi-au pomenit niciodată. Dar i-am auzit pe fiii mei și pe nevestele lor discutînd noaptea. Voiau să știe ce-i de făcut cu mine. Firește, mi-au spionat corespondența. Nu cred că sertarele trebuie închise. Mi se pare ciudat ca un om să nu poată trăi fără chei, cel puțin în casa care, odinioară, a fost a lui. Își închipuie că e un semn de... Se bătu cu mîna la cap.

— Am primit și eu o dată o scrisoare. Collin, iubitule, toarnă-mi un pahar, spuse Catherine, arătînd spre sticla cu vin. Vă asigur c-am primit o dată o scrisoare. O mai am pe undeva, o păstrez de douăzeci de ani, întrebîndu-mă de la cine o fi. Uite ce scria în ea: „Hello, Catherine, hai la Miami și mărită-te cu mine, cu dragoste, Bill".

— Catherine, te-a cerut un bărbat în căsătorie și mie nu mi-ai spus o vorbă?

Catherine dădu din umeri indiferentă.

— Bine, Dolly-inimioară, ai uitat ce zicea judecătorul? Nu poți spune totul oricui. În afară de asta, am cunoscut o droaie de tipi cu numele de Bill și nici nu mi-a trecut prin cap să mă mărit cu vreunul. M-a chinuit întrebarea care dintre ei mi-o fi trimis scrisoarea. Aș vrea să știu, fiindcă-i singura pe care am primit-o vreodată. Ar putea fi acel Bill care mi-a acoperit casa. Firește, pînă să termine acoperișul... Dumnezeule, am îmbătrînit, a trecut atîta timp de cînd nu m-am mai gîndit la asta. Mai era un Bill, care a venit să are grădina, prin primăvara lui o mie nouă sute treisprezece. Știu că se

pricepea să tragă o brazdă dreaptă. Şi alt Bill, cel care a făcut coteţul găinilor. A plecat fiindcă s-a angajat la compania Pullman. S-ar putea ca el să-mi fi trimis scrisoarea. Sau acel Bill — ba nu, îl chema Fred... Collin, dragă, iubitule, vinul ăsta e nemaipomenit.

— Aş mai bea şi eu o picătură, spuse Dolly. Catherine mi-a dat un asemenea şoc...

— Hm, spuse Catherine.

— Dac-ai vorbi mai rar, sau ai mesteca mai puţin..

Judecătorul îşi închipuia că tampoanele de vată din gura Catherinei erau tutun de mestecat.

Riley se trăsese niţel mai încolo. Stătea ghemuit şi privea nemişcat în bezna plină de viaţă: ai, ai, ai, ţipă o pasăre.

— Cred că te înşeli, judecătorule.

— Cum aşa, fiule ?

Pe faţa lui Riley se reflecta neliniştea ascunsă pe care mi-o sugerase întotdeauna.

— Eu n-am necazuri. Nu-i nimic de capul meu. Crezi poate că asta mă necăjeşte ? Stau culcat în pat treaz şi mă gîndesc la ce ştiu să fac : ştiu să vînez, să conduc o maşină, să alerg după femei, şi mă îngrozeşte gîndul că asta-i tot ce voi face vreodată. Pe de altă parte, nu ţin la nimeni — afară de surorile mele, dar asta-i cu totul altceva. Uite, de pildă, trăiesc cu o fată din Rock City de aproape un an, niciodată n-am stat atît cu vreuna. Cred că săptămîna trecută s-a enervat o dată şi m-a întrebat oare n-am inimă ? Mi-a spus că dacă n-o iubesc, mai bine moare. Atunci am oprit maşina lîngă şinele trenului. Hai, i-am spus, să stăm aci, trenul de la Crescent trece peste douăzeci de minute. Nu ne-am luat ochii unul de la altul, şi m-am gîndit, nu-i oare meschin că te privesc şi nu simt decît...

— Decît orgoliu ? întrebă judecătorul.

Riley nu negă.

— Dacă surorile mele ar fi destul de mari să se descurce singure, aş fi fost gata să aştept să ne calce trenul de la Crescent.

Auzindu-l cum vorbeşte, am simţit o crampă în stomac. Doream din tot sufletul să-i spun că pentru mine el reprezintă tot ce-aş fi vrut să fiu.

— Vorbeai mai înainte despre o persoană, unica din lume. De ce n-o puteam socoti aşa pe fata asta ? De un asemenea om am nevoie, singur nu-s bun de nimic. Poate că dac-aş ţine astfel la cineva, aş face planuri şi le-aş duce la îndeplinire. Aş cumpăra terenul de dincolo de Parson's Place şi aş construi case. Aş putea s-o fac, dacă m-aş linişti.

Vîntul surprinse frunzele ce scoaseră un sunet metalic, şi destrămă norii nopţii, lăsînd să se reverse lumina stelelor. Lumînarea noastră, intimidată parcă de incandescenţa cerului ce se deschidea străpuns de stele, pîlpîi, şi atunci am văzut deasupra capului o lună tîrzie, stinsă, iernatică şi depărtată. Semăna cu o felie de zăpadă, iar vietăţi mai apropiate sau mai depărtate strigau la ea : broaşte cocoşate, cu ochii lunari, o pisică sălbatică, cu glas ascuţit ca ghearele ei. Catherine trase cuvertura roz şi insistă ca Dolly să se înfăşoare în ea. Mă luă apoi în braţe şi mă scărpină în cap pînă cînd l-am lăsat pe pieptul ei.

— Ţi-e frig ? m-a întrebat, iar eu m-am ghemuit mai aproape. Era bună şi caldă ca vechea noastră bucătărie.

— Fiule, aş spune în primul rînd c-ai greşit, zise judecătorul, ridicîndu-şi gulerul de la haină. Cum poţi să ţii la o fată ? Ai ţinut vreodată la o frunză ?

Cu privirea neliniştită a unui vînător, Riley asculta ţipetele pisicii sălbatice. Întinse mîna să prindă frunzele care zburau în jurul nostru ca fluturii de la miezul nopţii. O frunză vie, tremurînd ca şi cînd ar fi voit să scape şi să zboare mai departe, rămase prinsă în capcana degetelor lui. Judecătorul prinsese şi el una, dar în mîna lui frunza căpătă un alt rost decît în a lui Riley. O apăsă uşurel de obraz şi spuse parcă de undeva de departe :

— Discutăm despre dragoste. O frunză, o mînă de seminţe... Începeţi cu ele şi veţi pricepe ceva din ce înseamnă să iubeşti. Mai întîi o frunză sub ploaie ; apoi cineva care să priceapă lecţia frunzei ăsteia împlinită sub ploaie. Nu-i un proces uşor, înţelegeţi, poate să ţină o viaţă întreagă, ca în cazul meu, şi niciodată nu l-am cuprins — atît ştiu că-i foarte adevărat că iubirea e o înlănţuire de iubiri, aşa cum natura e o înlănţuire de vieţi.

— Atunci, spuse Dolly, răsuflînd adînc, am fost îndrăgostită toată viaţa. Se ghemui sub cuvertură. — Sau mai degrabă nu, şi vocea i se stinse, cred că nu. Niciodată n-am iubit un — şi în timp ce căuta cuvîntul potrivit, vîntul se jucă prin voalul ei — un *gentleman*. Aţi putea să spuneţi că nu mi s-a ivit niciodată prilejul. Afară de Papa... se opri ca şi cum ar fi spus prea multe. O ceaţă uşoară de lumini stelare o înfăşură strîns ca o plapumă. Ceva, cine ştie ce, broaştele ce recitau, şiragul vocilor ce se întindea din cîmpia cu iarbă, o ademeni şi o îndemnă. — Am iubit însă toate celelalte lucruri. Ca de pildă culoarea roz. Cînd eram mică aveam un creion colorat şi era roz. Desenam pisici roz, pomi roz... treizeci şi patru de ani am trăit într-o cameră roz. Şi aveam o cutie, e acum undeva prin pod, trebuie s-o rog pe Verena să fie bună să mi-o dea, ar fi plăcut

să-mi revăd primele iubiri. Ce-o fi înăuntru ? Un fagure uscat, un cuib gol de viespi, alte fleacuri, o portocală cu cuişoare în ea şi un ou de gaiţă — cînd le iubeam, dragostea se aduna în sufletul meu. şi începea să zboare alandala, ca o pasăre pe o cîmpie plină de floarea-soarelui. Dar e mai bine să nu arăţi astfel de lucruri, căci sînt o povară pentru oameni şi-i face, nu ştiu de ce, nefericiţi. Verena mă ceartă pentru ceea ce numeşte ea ascunsul prin colţuri, eu însă mă tem să nu sperii oamenii dacă le arăt că ţin la ei. Ca nevasta lui Paul Jimson. Vă amintiţi că după ce el s-a îmbolnăvit şi nu mai putea duce ziarele, soţia lui a preluat slujba ? Sărmana de ea, micuţă şi slăbuţă, se tîra cu sacul de ziare în spinare. Într-o după-amiază friguroasă a urcat pe verandă, îi curgea nasul, iar ochii îi lăcrimau de frig ; a lăsat ziarul, iar eu am spus, aşteaptă, mai stai, şi mi-am luat batista ca s-o şterg la ochi. Voiam să-i spun, dacă aş fi putut, că îmi părea rău şi că ţineam la ea — mîna mea i-a atins uşor faţa, şi ea a scos un ţipăt slab, s-a întors şi a coborît în fugă scările. De atunci, arunca întotdeauna din stradă ziarele, şi de cîte ori le auzeam căzînd pe verandă simţeam foşnetul lor pînă în oase.

— Nevasta lui Paul Jimson ! Să-ţi faci sînge rău pentru o nenorocită ca aia ! spuse Catherine, clătindu-şi gura cu ce mai rămăsese în sticla de vin. Am un vas cu peşti aurii, dar numai fiindcă-mi plac, asta nu mă face să iubesc pe toată lumea. Să iubesc toate prostiile, nici pomeneală. N-aveţi decît să trăncăniţi ce vreţi, n-o să vă faceţi decît rău scoţînd la iveală ceea ce mai bine ar fi dat uitării. Oamenii ar trebui să nu destăinuie totul. Partea cea mai ascunsă din sufletul lor e şi cea

mai bună. Ce rămîne dintr-o ființă care povestește tuturor intimitățile ei? Judecătorul spune c-am ajuns cu toți aici din cauza unor neplăceri. Prostii! Sîntem aici pentru motive foarte simple. Fiindcă în primul rînd, casa asta din copac e a noastră, iar în al doilea rînd, Aia și evreul au încercat să ne fure ce ne aparține. În al treilea rînd, voi toți, fiecare dintre voi, e aici fiindcă ați voit să fiți aici. În adîncul sufletului așa credeți. Acest ultim motiv nu mă privește. Mie-mi place să am un acoperiș deasupra capului. Dolly-inimioară, dă-i și judecătorului o bucată de cuvertură. Tremură ca varga.

Dolly ridică timid un colț de cuvertură și-i făcu un semn cu capul judecătorului. Acesta se furișă sub cuvertură fără nici o timiditate. Ramurile copacului se mișcau ritmic, ca niște vîsle uriașe într-o mare agitată și înghețată de stelele foarte îndepărtate. Rămas singur, Riley stătea cocoșat, ca un biet orfan.

— Vîră-te aici, încăpățînatule, ți-e și ție frig, spuse Catherine oferindu-i în dreapta ei locul pe care-l ocupam eu în stînga. Riley nu părea încîntat. Poate că-și dăduse seama că ea mirosea ca pelinul, sau poate că i se părea cam nedemn de un bărbat.

— Dar i-am spus, hai, Riley, Catherine e bună și caldă, mai bună decît o cuvertură.

După o vreme Riley s-a tras lîngă noi. Mult timp a domnit o asemenea liniște încît am crezut că adormiseră cu toți. Apoi am simțit cum Catherine devine țeapănă.

— Taman acum mi-a trecut prin minte cine mi-a trimis scrisoarea. Bill. Aia m-a păcălit. E sigur, așa cum e sigur că mă cheamă Catherine Creek, că ea a pus pe un negru din Miami să-mi trimită scrisoarea, gîndindu-se c-am să mă car pentru totdeauna acolo și n-o să mai audă niciodată de mine.

Dolly îi spuse somnoroasă, taci acum, taci, închide ochii. N-ai de ce să-ți fie frică. Avem bărbați aici care să ne apere.

O cracă reveni la vechea poziție, iar lumina lunii aprinse copacul. L-am văzut pe judecător că o ia pe Dolly de mînă. A fost ultimul lucru pe care l-am văzut.

Patru

Riley se trezi primul şi mă trezi şi pe mine. La orizont trei luceferi păleau în văpaia răsăritului. Roua poleia frunzele şi un stol de mierle, zburînd în şir, izbucni în întîmpinarea luminii ce urca pe boltă. Riley îmi făcu un semn cu mîna să vin cu el. Ne dădurăm jos tiptil din copac. Catherine, sforăind de zor, nu ne simţi. Nu ne simţiră nici Dolly, şi nici judecătorul, care, ca doi copii pierduţi în pădurea stăpînită de-o vrăjitoare, dormeau obraz lîngă obraz.

Am luat-o spre rîu. Riley mergea înainte. Cracii pantalonilor lui de pînză groasă se frecau şi foşneau. Se oprea la fiecare pas şi se întindea, de parc-ar fi mers pînă atunci cu trenul. La un moment dat ajunserăm la un muşuroi de furnici, care-şi începuseră agitaţia la această oră matinală. Riley îşi descheie pantalonii şi începu să le stropească. Deşi gestul lui nu mi s-a părut nostim, am rîs ca să-i ţin isonul. M-am simţit, însă, fireşte jignit cînd s-a întors şi-a făcut pipi pe pantofii mei. Mi s-a părut o lipsă totală de respect faţă de mine. L-am întrebat de ce-o făcuse. Nu ştii de glumă? a răspuns, şi m-a luat de umeri, trăgîndu-mă lîngă el.

Dacă astfel de evenimente pot fi datate, cred că în clipa aceea Riley Henderson şi cu mine am devenit prieteni, sau cel puţin atunci i s-a născut în suflet un sentiment de afecţiune pentru mine, întărind astfel sentimentele mele faţă de el. Prin mărăcinii cafenii şi pe

sub pomii cafenii am pătruns în adîncul pădurii pînă am ajuns la rîu.

Ca nişte mîini stacojii, frunzele pluteau pe apa verde ce curgea lent. Vîrful ieşit din apă al unui buştean părea capul unui animal ce ne priveşte fix. Ne apropiarăm de vechiul hangar, acolo unde apa era mai limpede. Hangarul era uşor înclinat. Pe acoperişul cabinei şi pe pontonul aplecat, resturile de frunze de laur semănau cu o rugină groasă. Interiorul cabinei avea un aer înşelător, părînd locuit. Pe jos se aflau numere vechi ale unei reviste de aventuri, din tavan atîrna o lampă cu gaz, iar pe masă se înşirau sticle goale de bere. Pe cuşetă se răsfăţau o pătură şi o pernă, iar perna avea încă urme de ruj de buze. Mi-am dat seama imediat că hangarul era ascunzătoarea cuiva, apoi, judecînd după rînjetul lăţit pe mutra lui Riley, am înţeles a cui era.

— În afară de asta, spuse el, aici alături, poţi să şi pescuieşti oleacă. Să nu spui la nimeni.

I-am promis, cuprins de admiraţie.

În timp ce ne dezbrăcam, avui un fel de vis. Visam că hangarul o pornise pe rîu, iar noi cinci ne aflam la bord. Rufăria noastră, întinsă la uscat, flutura ca nişte pînze, în bucătărie se cocea o prăjitură cu nuci de cocos, iar pe pervazul ferestrei înflorea o muşcată — pluteam împreună pe mereu alte rîuri, de-a lungul unor peisaje schimbătoare.

Deşi era la sfîrşitul verii, soarele ce urca pe bolta cerului mai avea încă putere. Totuşi, cînd am sărit prima oară în apă, din cauza răcelii ei am început să tremur, şi pielea mi se încreţi de frig. M-am întors pe punte, de unde l-am urmărit pe Riley trecînd fără să-i pese rîul, de la un mal la altul. O insulă de trestii de bambus, ce se înălţau ca nişte picioare de macara, tremura într-un

loc unde apa nu era adîncă, iar Riley călca printre ele, cercetînd fundul cu ochii plecaţi. Îmi făcu semn cu mîna să vin şi, deşi apa rece a rîului mă înfiora, mă lăsai încet în undele ei şi înotai pînă la el. În jurul desişului de trestii apa era limpede şi forma mici bulboane, unde ajungea doar pînă la genunchi. Riley stătea aplecat deasupra uneia. Sub perdeaua subţire a apei, un somn, negru ca noaptea, zăcea prizonier în capcana propriei sale somnolenţe. Ne apropiarăm de el cu degete apucătoare ca nişte dinţi de furculiţă. Pornind ca un fulger înapoi, somnul nimeri exact în mîinile mele. Mustăţile lui ascuţite ca nişte lame şi violente ca nişte bice mi-au tăiat pielea palmelor. Cu toate acestea — slavă Domnului — am avut atîta minte să nu-i dau drumul căci era singurul peşte pe care îl prinsesem vreodată. Cei mai mulţi nu mă cred nici pînă în ziua de azi cînd le povestesc cum am prins un somn cu mîna goală. Atunci le spun, n-aveţi decît să-l întrebaţi pe Riley Henderson. Am înfipt o trestie prin bronhiile peştelui şi-am înotat înapoi la hangar, ţinînd somnul deasupra apei. Riley spuse că era unul dintre cei mai graşi somni pe care i-a văzut vreodată. O să-l ducem înapoi la copac şi, fiindcă judecătorul se lăudase că se pricepe la prăjit somni, o să-l lăsăm pe el să-l prepare pentru micul dejun. Dar după cele ce s-au întîmplat, peştele n-a mai apucat să fie mîncat.

Între timp, la casa din copac, se crease o situaţie îngrozitoare. În lipsa noastră, şeriful Candle se întorsese, întovărăşit de agenţi şi cu un mandat de arestare. În vremea asta, fără să ştim ce se întîmplă, Riley şi cu mine mergeam agale, călcînd pe ciuperci şi oprindu-ne din cînd în cînd să azvîrlim cu pietre în apă.

Ne aflam încă la o bună distanţă de copacul nostru, cînd ne ajunseră la ureche nişte ţipete ascuţite, care răsunau printre pomi aidoma unor lovituri de secure. O auzeam pe Catherine ţipînd, sau mai degrabă răcnind. Şi am simţit că mi se taie picioarele, şi că nu mă mai pot ţine de Riley, care pusese mîna pe un băţ şi o luase la goană. Am început să alerg încolo şi încoace, în fine, tot ocolind de-a surda, am ieşit la marginea cîmpiei de iarbă. Acolo se afla Catherine.

Rochia i se sfîşiase de sus pînă jos. Era ca şi goală. Ray Oliver, Jack Mill şi Big Eddie Stover, trei bărbaţi în toată firea, prieteni cu şeriful, o loveau şi o tîrau prin iarbă. Aş fi vrut să-i omor, ceea ce încerca şi Catherine, dar fără nici o şansă, deşi dădea în ei cu capul şi-i înghiontea. Big Eddie Stover era din născare un ticălos de bastard, ceilalţi doi îşi dobîndiseră ei înşişi calificativul. Big Eddie s-a repezit la mine, iar eu l-am plesnit cu somnul drept în faţă.

— Să-mi laşi copilul în pace, a spus Catherine, e orfan. Iar cînd a văzut că m-a prins de mijloc: Dă-i la boaşe, Collin, dă-i la boaşe!

Aşa am şi făcut. Faţa lui Big Eddie se învineţi de durere; Jack Mill (cel care un an mai tîrziu avea să rămînă închis în fabrica de gheaţă şi să moară congelat, aşa cum şi merita) sări la mine, dar o luai la fugă peste cîmp şi m-am pitit într-un loc unde iarba era foarte înaltă. Nu cred că şi-au bătut capul să mă caute, erau prea ocupaţi s-o ţină pe Catherine. Ea s-a luptat cu ei tot drumul, iar eu priveam, amărît, căci ştiam că n-o pot ajuta în nici un fel. Apoi nu i-am mai văzut, căci au coborît spre cimitir.

Deasupra mea, două ciori se încrucişară de două ori, croncănind, ca o prevestire rea. Mă strecuram spre pă-

dure, cînd auzii pe aproape nişte cizme călcînd prin iarbă. Era şeriful, împreună cu un om numit Will Harris. Înalt cît o uşă, cu nişte umeri de zimbru, Will Harris fusese atacat odată de un cîine turbat care îi sfîşiase gîtlejul. Cicatricele arătau destul de urît, iar vocea, ca urmare a muşcăturii, suna şi mai urît, nesigură şi copilărească, ca a unui pitic. Trecură atît de aproape încît aş fi putut să dezleg şireturile de la ghetele lui Will. Vocea lui piţigăiată ţipa strident la şerif şi pomenea numele lui Morris Ritz şi al Verenei. N-am priceput prea bine despre ce era vorba, atît doar că i se întîmplase ceva cu Morris Ritz şi că Verena îl trimisese pe Will să-l cheme înapoi pe şerif. Şeriful spuse:

— Ce dracu vrea femeia asta, o armată?

Cînd s-au îndepărtat, am sărit în picioare şi m-am repezit în pădure.

Ajuns aproape de copac m-am ascuns în dosul unui desiş de ferigi. Îmi ziceam că poate vreunul dintre oamenii şerifului mai dă tîrcoale pe acolo. Dar nu era nici ţipenie de om, doar o pasăre singuratică care cînta. Casa din pom era pustie. Ca nişte fantome fumurii, razele soarelui îi luminau pustietatea. Năuc, am ieşit la vedere şi mi-am sprijinit capul de trunchiul copacului. Atunci, îmi reveni în minte hangarul: rufele noastre fluturînd în bătaia vîntului, muşcatele înflorite, şi apele curgătoare ale rîului spre mare, în lumea largă.

— Collin. Numele căzu din cer. — Tu plîngi acolo? Era Dolly, care mă striga de undeva de unde n-o puteam vedea, pînă cînd, căţărîndu-mă în copac, i-am zărit pantofii de copil bălăbănindu-se deasupra mea.

— Ia seama, băiete, spuse judecătorul, care şedea alături de ea, nu cumva să ne dai jos.

Într-adevăr, cei doi stăteau în vîrful copacului, cocoţaţi ca doi pescăruşi pe catargul unei corăbii. Dolly mi-a mărturisit mai tîrziu că panorama era atît de captivantă de sus, încît îi părea rău că nu mai fusese acolo şi înainte. Aflai că judecătorul, observîndu-i pe şerif şi pe oamenii lui, se refugiase în vîrful pomului.

— Stai că venim, a spus ea şi, sprijinită de braţul judecătorului, se lăsă jos, cu aerul cu care o doamnă distinsă coboară scări de marmură.

Ne sărutarăm. Dolly mă ţinea strîns în braţe.

— Catherine s-a dus să te caute. N-am ştiut unde erai şi mie mi-era aşa de frică...

Îi simţeam frica în mîinile mele: ca pe un animal mic, ce tremură, ca pe un iepuraş scos atunci din capcană. Judecătorul privea ruşinat, iar mîinile lui nu-şi mai găseau astîmpăr. Părea că se simte de prisos poate fiindcă îşi închipuia că se compromisese în ochii noştri, nereuşind să împiedice arestarea Catherinei. Dar la urma urmei, ce-ar fi putut face? Dacă i-ar fi sărit în ajutor, ar fi pus mîna şi pe el. Şeriful, Big Eddie Stover şi ceilalţi nu ştiau de glumă. Eu mă simţeam cu adevărat vinovat. Dacă Catherine n-ar fi plecat să mă caute, probabil că n-ar fi prins-o. Le-am povestit atunci ce se petrecuse pe cîmpia cu iarbă.

Dolly însă nu voia de loc să afle. Şi ca şi cum ar fi destrămat un vis, îşi dădu voalul pe spate.

— Vreau să cred că Catherine a plecat şi nu reuşesc. Dacă aş putea, aş fugi s-o caut. Vreau să cred că-i opera Verenei şi nu pot. Collin, ce crezi? Nu-i aşa că, în fond, lumea e rea? Noaptea trecută o vedeam cu alţi ochi.

Judecătorul mă privea atent. Cred că încerca să-mi spună ce să răspund. Dar ştiam şi singur. Indiferent de

pasiunile care le stăpînesc, toate lumile interioare sînt bune şi niciodată nu-s vulgare. Datorită lumii ei lăuntrice, aceea în care trăia împreună cu Catherine şi cu mine, Dolly devenise o ființă prea civilizată şi nu mai simțea vînturile răutății ce băteau pe aiurea. Nu, Dolly, lumea nu e aşa rea. Îşi trecu palma pe frunte.

— Dac-ai avea dreptate, atunci Catherine ar trebui să fie acum sub copac, căci negăsindu-te nici pe tine şi nici pe Riley, ar fi făcut cale întoarsă.

— Apropo, spuse judecătorul, unde Dumnezeu e Riley ?

Îl văzusem ultima dată alergînd înaintea mea. Cuprinşi deodată de nelinişte, judecătorul şi cu mine sărirăm în picioare şi începurăm să-l strigăm. Vocile noastre dădeau încet ocol pădurii şi se loveau tot timpul de un zid de tăcere. Ştiam ce pățise. Căzuse într-un vechi puț indian. Cunoşteam numeroase cazuri asemănătoare. Tocmai mă pregăteam să le sugerez acest lucru, cînd judecătorul duse deodată un deget la buze. Trebuie să fi avut nişte urechi de ogar, căci eu n-auzisem nici un sunet. Avea însă dreptate, pe cărare venea cineva. Apărură Maude Riordan şi sora mai mare a lui Riley, Elizabeth cea elegantă. Erau prietene nedespărțite şi se îmbrăcaseră la fel, în svetere albe. Elizabeth ducea o cutie de vioară.

— Ascultă, Elizabeth, zise judecătorul, speriind fetele care încă nu ne descoperiseră, ascultă, fetițo, nu l-ai văzut cumva pe fratele tău ?

Maud îşi reveni prima.

— Desigur, spuse ea plină de importanță. O conduceam pe Elizabeth acasă după lecția de vioară şi ne-am întîlnit cu Riley. Era în maşină şi gonea cu nouăzeci de mile pe oră. Cît pe-aci să ne calce. Ar trebui să-i atragi

atenția, Elizabeth. În orice caz, ne-a cerut să venim aici şi să spunem să nu vă necăjiți, fiindcă o să vă explice el totul mai tîrziu. Dumnezeu ştie la ce se gîndea.

Atît Maud cît şi Elizabeth fuseseră colege cu mine la şcoală. Dăduseră două clase într-un an şi terminaseră şcoala anul trecut. Pe Maud o cunoşteam mai bine fiindcă o vară întreagă luasem lecții de pian cu mama ei. Taică-su preda vioara, iar Elizabeth Henderson se număra printre elevele lui. Maud cînta şi ea foarte frumos la vioară. Chiar săptămîna trecută citisem în ziarul local că fusese invitată să cînte în cadrul unui program de radio la Birmingham. Mă bucurasem. Familia Riordan era cumsecade, oameni politicoşi şi veseli. Cu doamna Riordan luasem lecții, nu fiindcă voiam să învăț pianul, ci mai ales fiindcă îmi plăceau statura ei masivă, părul ei blond, discuțiile plăcute şi inteligente purtate în timp ce şedeam la splendida pianină, care mirosea a lustru şi a bună îngrijire. După lecție, Maud mă invita să beau o limonadă pe veranda din spatele casei, la răcoare, ceea ce îmi făcea o mare plăcere. Maud era cîrnă şi avea urechi ascuțite de spiriduş, o fată slabă şi nervoasă, care moştenise de la tată ochii negri, de irlandez, iar de la mamă părul platinat, pal ca dimineața, cu totul deosebit de-al bunei sale prietene, Elizabeth cea sentimentală şi ştearsă. Nu ştiu despre ce discutau aceste două fete, poate despre cărți şi muzică. Cu mine însă, Maud vorbea despre băieți, întîlniri şi bîrfelile de la *drugstore* : nu mi se părea oare îngrozitor cu ce fete vulgare se încurca Riley Henderson ? O compătimea sincer pe Elizabeth, o admira cum reuşea să rămînă demnă, în ciuda acestor lucruri. Nu trebuia să fii un geniu ca să-ți dai seama că Maud era îndrăgostită de Riley. O vreme mi-am închipuit

totuşi c-o iubesc pe Maud. Acasă, pomeneam de ea tot timpul pînă cînd, într-o bună zi, Catherine a spus, hm, Maud Riordan asta e prea slabă — nici n-ai de ce s-o ciupeşti, un bărbat trebuie să fie ţicnit ca să-i dea măcar bună ziua. O dată am invitat-o pe Maud să petrecem o seară formidabilă. I-am făcut cu mîinile mele un buchet de sîngele voinicului, frumos mirositoare, apoi am condus-o la restaurantul lui Phil, unde am comandat fripturi ca la Kansas City. După aceea ne-am dus să dansăm la hotelul Lola. Şi totuşi s-a purtat cu mine ca şi cum nu s-ar fi aşteptat nici o clipă s-o sărut la despărţire.

— Nu cred că-i necesar, Collin, deşi a fost drăguţ din partea ta să mă inviţi.

Am rămas cu buzele umflate, vă puteţi da seama de ce. Cum nu m-am complăcut însă în reflecţii amare, prietenia noastră a continuat aproape neschimbată. Într-o zi, la sfîrşitul unei lecţii, doamna Riordan nu mi-a mai dat o nouă bucată s-o exersez acasă. În schimb, m-a informat amabilă că era preferabil să nu mai continuăm lecţiile.

— Ţinem foarte mult la tine, Collin, e inutil să-ţi spun că eşti oricînd binevenit la noi în casă. Dar, dragul meu, adevărul e că nu ai nici un pic de talent la muzică. Se mai întîmplă şi asta uneori şi nu cred că-i cinstit pentru nici unul dintre noi să ne prefacem.

Avea dreptate, deşi îmi călcase mîndria în picioare, lăsîndu-mi şi impresia că mă dă afară. Mă gîndeam cu un sentiment penibil la familia Riordan deşi, încetul cu încetul, uitînd puţinele melodii învăţate din greu, resentimentele mele au dispărut. La început Maud a încercat să mă oprească la sfîrşitul orelor de şcoală şi să mă invite la ea. Ca să scap, inventam tot felul de pretexte, cu atît mai mult cu cît venise iarna şi-mi plăcea să stau în bucătărie cu Dolly şi cu Catherine. Catherine dorea să

ştie : ce s-a întîmplat, de nu-i mai pomenesc de loc de Maud Riordan ? I-am răspuns că nu mai vorbesc cu ea, şi atîta tot. Dar, deşi nu vorbeam, probabil că mă gîndeam totuşi la ea. În orice caz, văzînd-o acolo, sub copac, am simţit o veche strîngere de inimă. Pentru prima oară judecam obiectiv cele întîmplate. Nu cumva oare noi, Dolly, judecătorul şi cu mine prezentam în ochii lui Maud şi ai Elizabethei un spectacol cam ridicol ? De judecat ar fi putut să mă judece, căci aveau aceeaşi vîrstă ca mine. Ele însă se purtară de parcă ne-am fi întîlnit întîmplător pe stradă sau la *drugstore*.

— Maud, ce mai face tatăl tău ? Am auzit că nu se simte prea bine, întrebă judecătorul.

— Nu se poate plînge. Ştiţi cum sînt bărbaţii, mereu inventează cîte o boală. Dar dumneavoastră, domnule judecător, ce mai faceţi ?

— Ce păcat, zise judecătorul cu mintea dusă. Transmite-i complimentele mele şi spune-i că sper să se simtă mai bine.

Maud acceptă plină de amabilitate.

— Am să-i transmit, domnule, vă mulţumesc. Sînt sigură c-are să se bucure de interesul ce i-l purtaţi.

Îşi strînse fusta, se aşeză pe muşchiul de jos şi o trase alături şi pe Elizabeth, care nu prea avea chef. Nimeni nu găsise un diminutiv pentru Elizabeth. La început, puteai să încerci zicîndu-i Betty, dar după o săptămînă numele redevenea Elizabeth. Şi asta numai din cauza ei. Era o fire apatică, avea parcă oasele moi ca nişte banane, un păr negru, aspru şi o faţă nepăsătoare, iar uneori cuvioasă. Purta la gît — un gît ca un lujer de crin — un medalion emailat. Înăuntru se afla o miniatură a tatălui ei, misionarul.

— Ascultă, Elizabeth, uite ce bine-i vine domnişoarei Dolly pălăria ? E de catifea şi are voal.

Dolly se trezi şi-şi aranjă pălăria.

— De obicei nu port pălării. Aveam însă de gînd să călătorim.

— Am auzit c-aţi plecat de acasă, zise Maud. Apoi deveni sinceră. — De fapt, toată lumea nu vorbeşte decît despre asta, nu-i aşa, Elizabeth ? Elizabeth recunoscu dînd din cap fără entuziasm. — Dumnezeule, circulă nişte istorii ciudate. Să vedeţi, în drum spre dumneavoastră, l-am întîlnit pe Gus Ham, iar el mi-a spus că negresa aia, Catherine Creek (aşa o cheamă ?) a fost arestată findcă i-a dat în cap doamnei Buster cu o oală de lut.

Dolly spuse cu o voce stinsă :

— Catherine n-are nimic de-a face cu asta.

— Cred că cineva are totuşi de-a face, spuse Maud. Am văzut-o azi-dimineaţă la poştă pe doamna Buster. Arăta la toată lumea un cucui cît pumnul. Nu cred că era fals, nu-i aşa, Elizabeth ? Elizabeth căscă. — Ca să fiu sinceră puţin îmi pasă cine a pocnit-o. În orice caz acela merită o decoraţie.

— Nu, suspină Dolly, nu-i frumos, n-ar fi trebuit să se întîmple aşa ceva. Cine ştie ce încurcături ne mai aşteaptă.

În cele din urmă, Maud luă act de prezenţa mea.

— Am voit să te văd, Collin, spuse ea grăbită, voind parcă să risipească jena, jena mea, nu a ei. Elizabeth şi cu mine avem de gînd să dăm de ziua Tuturor Sfinţilor un ceai, unul absolut formidabil şi ne-am gîndit c-ar fi grozav să te travestim într-un schelet şi să te aşezăm într-o cameră întunecată ca să ghiceşti viitorul invitaţilor. Te pricepi doar atît de bine la...

— La scornit poveşti, spuse Elizabeth absentă.

— În fond la asta se reduce tot ghicitul, vorbi Maud grav.

De unde le-o fi venit ideea că ştiu să născocesc poveşti, nu ştiu. Poate de la şcoală, căci aveam un talent grozav să găsesc explicaţii pentru absenţe. I-am spus că eram sigur că ceaiul o să fie nemaipomenit.

— Dar mai bine pe mine să nu contaţi. Că pînă atunci s-ar putea să ajung la închisoare.

— Bine, dacă aşa stau lucrurile, răspunse Maud cu aerul că acceptă unul din vechile şi obişnuitele mele pretexte ca să nu vin la ea acasă.

— Ascultă, Maud, spuse judecătorul, salvîndu-ne din tăcerea care se aşternuse, ai să devii o celebritate. Am citit în ziar că o să cînţi la radio.

Ca şi cum ar fi vorbit în vis, ea îi explică judecătorului că emisiunea era finala unui concurs pe întreg statul. Dacă avea să cîştige, primea o bursă să studieze muzica la universitate. Premiul doi asigura şi el o jumătate de bursă.

— Am să cînt o bucată scrisă de tata, o serenadă. A scris-o pentru mine în ziua cînd m-am născut. Dar e o surpriză. Nu vreau ca el să ştie.

— Rugaţi-o să vi-o cînte, spuse Elizabeth, deschizînd cutia viorii.

Maud se dovedi generoasă. Nu fu nevoie s-o rugăm. Prinsă sub bărbia ei, vioara de culoarea vinului scoase triluri în timp ce o acorda. Un fluture obraznic, aterizat pe arcuş, fu izgonit şi zbură în spirală cînd arcuşul trecu peste corzi, iscînd o muzică ce semăna cu un uragan de fluturi, cu o rachetă a primăverii, o muzică ce-ţi era plăcut s-o auzi toamna, în pădurea cu arbori noduroşi. Melodia deveni lentă, tristă, iar părul argintiu al lui Maud se resfiră pe vioară. O aplaudarăm. Cînd contenirăm,

cineva continua încă să bată dintr-o pereche nevăzută de palme. Riley apăru din dosul unui desiş de ferigi, şi cînd Maud îl văzu se făcu roşie toată. Nu cred c-ar fi cîntat aşa bine, de-ar fi ştiut că el o ascultă.

Riley trimise fetele acasă. Ele nu voiau să plece, dar Elizabeth era obişnuită să-şi asculte fratele.

— Să încui uşa, îi spuse el, şi, Maud, ţi-aş fi recunoscător dac-ai rămîne în noaptea asta la noi acasă. Oricine mă caută, spune-i că nu ştii unde sînt.

A trebuit să-l ajut să se caţăre în pom, căci adusese din nou puşca şi un rucsac plin de provizii — o sticlă cu vin de trandafiri şi stafide, portocale, sardele, covrigi, chifle de la brutăria Katydid şi o cutie uriaşă de biscuiţi cu figurine de animale. La vederea lor, buna dispoziţie ne-a revenit, iar Dolly, încîntată de biscuiţi, spuse că Riley merita să fie sărutat.

Ascultarăm însă cu feţe grave raportul pe care-l dădu. Cînd ne despărţiserăm în pădure, el fugise în direcţia strigătelor scoase de Catherine, şi ajunsese la timp ca să mă vadă pe cîmpia cu iarbă luptînd cu Big Eddie Stover.

— Păi bine, l-am întrebat, de ce nu mi-ai sărit în ajutor ?

— Te descurcai perfect. Nu cred că Big Eddie o să te uite aşa curînd. Sărmanul de el, a plecat şchiopătînd şi cocoşat.

În afară de asta, îşi dăduse seama că nimeni nu ştia că face parte din grupul nostru şi că ni se alăturase în pom. Bine făcuse că rămăsese ascuns, căci astfel putuse s-o urmărească pe Catherine şi pe agenţi în oraş. O vîrîseră la spate, în rabla veche a lui Big Eddie, şi plecaseră direct la închisoare. Riley îi urmărise cu maşina lui.

— Pînă să ajungem la închisoare, Catherine părea să se fi liniştit. În faţa închisorii se strînsese o mică gloată

— puşti şi nişte fermieri bătrîni. Fiţi mîndri de Catherine, căci a trecut printre ei ţinîndu-şi rochia strîns şi cu capul sus. O imită, luînd o atitudine maiestuoasă. De cîte ori n-o văzusem pe Catherine în poza asta, mai ales cînd i se imputa ceva (că ascunde din cuburile cu desene, că împrăştie zvonuri false, că nu-şi pune dinţii). Dolly recunoscu şi ea gestul, şi-şi suflă nasul, ca să nu bufnească.

— Dar, continuă Riley, cum a intrat în închisoare, scandalul a reînceput. Închisoarea n-are decît patru celule, două pentru negri, două pentru albi. Catherine refuzase să fie vîrîtă într-o celulă pentru negri.

Judecătorul îşi mîngîie bărbia şi dădu din cap.

— N-ai reuşit să vorbeşti cu ea ? Ar fi trebuit să aibă mîngîierea de-a şti că unul dintre noi e pe-acolo.

— Am stat prin apropiere, sperînd c-o să se-arate la geam. Atunci însă am auzit celelalte veşti.

Cînd mă gîndesc la cele întîmplate, nu pricep nici azi cum de-a putut Riley să rabde atît de mult pînă să ne spună. Fiindcă, Dumnezeule, prietenul nostru din Chicago, scîrba aia, doctorul Morris Ritz, o întinsese din oraş, după ce jefuise seiful Verenei de douăsprezece mii de dolari, în acţiuni negociabile, şi de mai mult de şapte sute de dolari bani peşin, iar asta, după cum am aflat mai tîrziu, nu reprezenta nici măcar jumătate din tîlhăriile lui. Aţi fi crezut vreodată ? Mi-am dat seama că asta îi relata şerifului Will Harris cu vocea lui de copil. Nu-i de mirare că Verena, disperată, ceruse ajutor. Neplăcerile cu noi deveniseră floare la ureche. Şi Riley mai ştia cîteva amănunte. De pildă, că Verena, găsind deschisă uşa seifului (scena avusese loc în biroul ei, de deasupra magazinului de textile), dădu ca o vijelie colţul străzii şi intră la hotelul Lola, unde află că doctorul Morris Ritz

își achitase nota și o ștersese în seara precedentă. Verena leșină. Cînd au trezit-o, leșină din nou.

Figura blîndă a lui Dolly se întunecă. Simțea un imbold să se ducă s-o vadă pe Verena, dar în același timp, ceva lăuntric, o voință mai puternică o împiedica. Mă privi lung și cu regret.

— Mai bine s-o afli acum, Collin. Nu-i nevoie s-aștepți să ajungi la vîrsta mea : lumea e rea.

Judecătorul, ca sub o adiere de vînt, se schimbă brusc. Își arăta vîrsta și părea un om sfîrșit, golit sufletește, ca și cum Dolly, recunoscînd că lumea e rea, l-ar fi părăsit. Dar eu știam că nu-i adevărat. O numise un spirit, cînd ea era de fapt o femeie. Riley destupă sticla cu vin de trandafiri și stafide și turnă lichidul de culoarea topazului în patru pahare. După o clipă mai umplu un pahar și pentru Catherine. Judecătorul ridică paharul la buze și propuse un toast :

— Pentru Catherine, să-i dea încredere.

Am ridicat și noi paharele, iar Dolly, înviorată de o bruscă revelație, făcu ochii mari și zise :

— Oh, Collin, numai noi doi pricepem ce spune ea !

Cinci

Ziua următoare, întîi octombrie, cădea într-o miercuri. N-am s-o uit niciodată.

Cînd s-a sculat, Riley m-a trezit și pe mine, călcîndu-mă pe degete. Dolly, trezită și ea, a insistat să-mi cer scuze că l-am înjurat. Dimineața, mai mult ca în orice moment al zilei, trebuie să fii politicos, a spus. Mai ales cînd locuim atît de înghesuiți. Ceasul judecătorului, atîrnînd ca un măr de aur masiv de crăcuța pe care o îndoise, ne informă că-i șase și șase minute. Nu știu a cui a fost ideea, dar micul dejun s-a compus din portocale, biscuiți și cîrnăciori reci. Judecătorul bombăni, spunînd că nimeni nu se simte om pînă nu bea o ceașcă de cafea fierbinte. Recunoscurăm cu toții că în primul rînd ne lipsea cafeaua. Riley se oferi să plece cu mașina în oraș ca să ne aducă niște cafea. De asemenea putea profita de acest prilej ca să dea tîrcoale și să afle ce s-a mai întîmplat. Propuse să-l întovărășesc.

— Nimeni n-o să-l vadă dacă stă pitit pe banchetă.

Deși judecătorul se împotrivi, spunînd că i se părea prea riscant, Dolly înțelese că țineam să plec. Tînjisem atîta timp după o plimbare în mașina lui Riley, încît acum, cînd mi se oferea ocazia, nimic, nici măcar perspectiva că n-o să mă vadă nimeni, nu-mi domolea entuziasmul. Dolly spuse :

— Nu văd ce-i rău dacă pleacă. Ți-ar trebui însă o cămașă curată. Pe gulerul ăsteia poți cultiva gulii.

Cîmpia de iarbă era mută, nu se auzea foşnetul fazanilor şi nici mişcări furişe. Frunzele ascuţite erau tăioase şi roşii ca sîngele, semănînd cu săgeţile rămase după un masacru. Cedau fragile, sub paşii noştri, în timp ce urcam dealul spre cimitir. De acolo vederea era foarte frumoasă : întinderea nesfîrşită şi tremurătoare a lui River Woods, cincizeci de mile de ogoare arate, pline de mori de vînt, iar în depărtare turnul ascuţit al judecătoriei şi coşurile fumegînde ale oraşului. M-am oprit lîngă mormintele tatei şi mamei. Nu-i vizitasem prea des, mă întristau pietrele reci ale mormintelor, atît de diferite de amintirile mele despre ei, despre vitalitatea lor. Ţin minte cum plîngea mama cînd tata pleca să vîndă frigidere, apoi cum alergase tata dezbrăcat pe stradă. Vazele de teracotă ce stăteau goale pe marmura striată şi murdară de noroi aveau nevoie de flori. Riley m-a ajutat ,a rupt crăcuţe înmugurite dintr-o camelie şi, privindu-mă cum le aranjam, mi-a spus :

— Mă bucur că mama ta a fost o femeie cumsecade. Pretutindeni nu întîlneşti decît nişte ticăloase.

M-a întrebat dacă se referea la propria lui mamă, la sărmana Rose Henderson, care îl silea să sară într-un picior prin curte, recitînd tabla înmulţirii. Mi se părea totuşi că găsise compensaţii pentru acele zile grele. În definitiv avea o maşină, care se bănuia a fi costat trei mii de dolari. Şi încă de ocazie, nu uitaţi. Era o maşină străină, o Alfa Romeo (Alfa lui Romeo, aşa se glumea) cumpărată la New Orleans de la un politician pe care-l aştepta puşcăria.

În timp ce automobilul înainta torcînd uşor pe drumul nepavat ce duce la oraş, eu continuam să sper că voi fi văzut de cineva. M-ar fi uns pe suflet să mă vadă unele persoane trecînd iute pe lîngă ei în maşina lui Riley Henderson. Era însă prea devreme ca să fie cineva pe afară. Micul dejun se afla încă pe sobă, iar din coşurile caselor pe lîngă care treceam ieşea fum. Am cotit pe lîngă biserică, am înconjurat piaţa şi am parcat pe aleea dintre grajdurile lui Cooper şi brutăria Katydid. Acolo, Riley m-a părăsit, ordonîndu-mi să nu mă mişc din maşină. N-avea să lipsească mai mult de-o oră. Aşa că întinzîndu-mă pe banchetă, am ascultat sporovăiala vrăbiilor hoaţe din clăile de fîn ale grajdurilor, am tras în piept mirosul de pîine proaspătă, în timp ce din brutărie răzbăteau valuri puternice de arome de stafide. Proprietarii brutăriei, soţii County, începuseră treaba de la trei noaptea, ca să fie gata la opt dimineaţa, ora deschiderii. O prăvălie curată şi prosperă. Doamna County îşi putea permite luxul de a-şi cumpăra cele mai scumpe rochii de la magazinul de confecţii al Verenei. În timp ce stăteam acolo şi miroseam bunătăţurile alea, uşa din dos a brutăriei se deschise şi domnul County a măturat afară pe alee praful de făină. Bănuiesc că a fost surprins să vadă maşina lui Riley şi la fel de surprins să mă găsească pe mine înăuntru.

— Ce faci acolo, Collin ?

— Nimic, domnule County, am răspuns şi m-am întrebat dacă ştia ceva despre încurcăturile noastre.

— Îmi pare bine c-am ajuns în octombrie, spuse el, frecînd aerul cu degetele, ca şi cum frigul ţesut în aer ar fi fost un material ce putea fi pipăit. Am avut o vreme îngrozitoare astă-vară. Din cauza cuptoarelor se făcea aşa de cald că nu mai era de trăit. Ascultă, fiule, hai în prăvălie, te aşteaptă un om de turtă dulce, hai înăuntru şi dă-l gata.

Ştiam că nu-i el omul care să mă cheme în casă, iar apoi să trimită după şerif.

Nevastă-sa m-a primit bucuroasă în căldura aromată a camerei de copt pîinea, de parcă prezenţa mea i-ar fi făcut cea mai mare plăcere. Aproape toată lumea ţinea la doamna County. O femeie corpolentă, cumsecade, cu nişte glezne de elefant, cu braţe dezvoltate şi o faţă musculoasă, veşnic aprinsă. Ochii îi erau ca glazura albastră a unui tort, iar părul părea că i-a fost vîrît într-un sac cu făină. Purta un şorţ care îi atîrna pînă la pămînt. Soţul ei purta şi el şorţ. Uneori îl vedeam trecînd strada, încins cu şorţul larg, oprindu-se din lucru ca să bea o bere cu neisprăviţii ce dădeau tîrcoale în jurul restaurantului lui Phil. Cu silueta lui elegantă şi subţirică, pudrat de făină, domnul County semăna cu un clovn cu faţa pictată şi îmbrăcat cu un şorţ prea mare.

Doamna County curăţă un colţ pe masa de frămîntat şi îmi puse în faţă o ceaşcă de cafea şi o tavă cu chifle calde, cu scorţişoară, din cele după care murea Dolly. Domnul County îi atrase atenţia că poate îmi plăcea altceva.

— I-am promis... Ce i-am promis? Un om de turtă dulce.

Soţia lui bătea o bucată de aluat.

— Alea sînt pentru copii. El e om mare, sau aproape om mare. Collin, cîţi ani ai de fapt?

— Şaisprezece.

— Ca şi Samuel, spuse ea, vorbind de fiul ei, căruia îi spuneam cu toţii *Catîrul*, fiindcă nu era mai deştept ca un catîr. I-am întrebat ce veşti mai au de la el, fiindcă în toamna trecută, rămînînd repetent a treia oară în clasa a opta, Catîrul plecase la Pensacola şi se înscrisese în marina militară.

— Ultima oară ne-a scris din Panama, spuse ea, întinzînd aluatul pentru a-l face foi de plăcintă. Nu prea

primim veşti de la el. I-am scris o dată, i-am spus, Samuel, fă bine şi scrie acasă, sau am să trimit preşedintelui Statelor Unite o scrisoare în care am să-i spun cîţi ani ai. Fiindcă, să ştii, a intrat în marină făcînd declaraţii false. Am fost grozav de furioasă cînd am aflat — am dat vina pe domnul Hand, profesorul de la şcoală, din cauza lui a plecat Samuel, nu se putea împăca cu gîndul să rămînă mereu repetent în clasa a opta, fiindcă el crescuse atît de înalt pe cînd ceilalţi copii erau atît de mititei. Acum însă îmi dau seama că domnul Hand avea dreptate: nu ar fi fost drept faţă de voi, ceilalţi băieţi, dacă profesorii l-ar fi trecut pe Samuel cînd nu-şi făcea lecţiile cum trebuie. Poate tot e mai bine aşa. C. C., arată-i lui Collin fotografia.

Fotografiaţi pe fondul unor palmieri şi al unei mări adevărate, patru marinari cu zîmbete forţate, se ţineau braţ la braţ. În josul fotografiei stătea scris: „Dumnezeu să binecuvînteze pe mămica şi pe tăticu, Samuel". Mă rodea invidia. *Catîrul* plecase, colinda lumea, în timp ce eu... poate că meritam să mănînc un om de turtă dulce. Cînd i-am înapoiat fotografia, domnul County a spus:

— Sînt cu totul de acord ca un băiat să-şi servească patria. Din păcate, însă, aveam mare nevoie de Samuel ca să ne dea o mînă de ajutor. Nu-mi place, fireşte, să mă bizui pe negri. Mint şi fură, niciodată nu ştii la ce te poţi aştepta.

— Nu pot pricepe de ce-o ţine întruna cu asta, spuse soţia lui, strîngîndu-şi buzele. Ştie că mă scoate din sărite. Negrii nu sînt mai răi ca albii. Uneori sînt chiar mai buni. Am mai avut ocazia să spun asta şi altora din oraş. Ca povestea cu bătrîna Catherine Creek. Mă scîrbeşte. O fi destul de nebună şi de ciudată, dar e una din femeile cele mai cumsecade din cîte cunosc. Apropo,

am de gînd să-i trimit pe o tavă dejunul la închisoare, fiindcă fac pariu că şeriful nu prea dă deţinuţilor o mîncare ca lumea.

Puţine lucruri o dată schimbate redevin ce au fost. Lumea ştia că sufletele noastre n-au să se mai încălzească. M-am lăsat pradă lacrimilor, şi am văzut iarna înaintînd spre un pom îngheţat, am plîns, am plîns şi am simţit că mă destram ca o zdreanţă. Voisem să plîng de cînd plecasem de acasă. Doamna County şi-a cerut iertare dacă vreun cuvînt de-al ei mă supărase. Mi-a şters faţa cu şorţul ei murdar, de bucătărie, şi am început să rîdem, n-am avut încotro, căci m-a mînjit pe obraji, lacrimile mele amestecîndu-se cu făina, iar eu m-am simţit, cum să spun, mult mai bine, şi cu inima uşoară. Domnul County, fiind bărbat, s-a arătat jenat de izbucnirea mea din motive pe care le-am înţeles, dar de care nu m-am ruşinat. Aşa că s-a retras în prăvălia din faţă.

Doamna County turnă iar cafeaua şi luă loc.

— Nu pretind că ştiu ce se petrece, spuse ea. Dar o fi adevărat ce se aude, cum că domnişoara Dolly a renunţat, din cauza unor neînţelegeri cu Verena, să-i mai facă gospodăria? Vreau să spun că situaţia e mult mai complicată, dar m-am întrebat în timp ce încercam să pricep ce s-a petrecut, dacă situaţia e, de fapt, atît de complicată. S-ar părea, continuă ea gînditoare, că o vorbesc de rău pe Dolly. Nu-i adevărat. Cred însă c-ar trebui să vă întoarceţi acasă. Dolly ar trebui să se împace cu Verena. Aşa a făcut mereu, iar voi nu-i puteţi întoarce spatele la vîrsta ei. Daţi de asemenea un exemplu rău în orăşel. Două surori care se ceartă, iar una din ele stă într-un pom. Cît priveşte pe judecătorul Charlie Cool, pentru prima dată în viaţa mea îmi pare rău de fiii lui. Cetăţenii de vază ar trebui să ştie cum să se poarte, altfel tot orăşelul se duce de rîpă. Ai văzut, de pildă, camioneta din piaţă? Ei bine, n-ar strica să te duci s-o vezi. O familie de *cowboys*, iată ce sînt. Evanghelişti, spune C. C. ; eu ştiu doar c-a fost un scandal nemaipomenit din cauza lor şi ceva în legătură cu Dolly. Umflă furioasă o pungă de hîrtie. — Aş dori să-i spui ce-am zis eu : să se ducă acasă. Uite, Collin, ia nişte chifle cu scorţişoară. Ştiu că lui Dolly îi plac la nebunie.

Cînd ieşeam din brutărie, clopotele ceasului de la judecătorie bătură opt, ceea ce însemna că era şapte şi jumătate. Ceasul ăsta mergea de cînd lumea cu o jumătate de oră înainte. Odată, au adus tocmai de la capătul pămîntului un meşter să-l repare. După aproape o săptămînă de moşmondeală, a recomandat drept unic remediu o încărcătură de dinamită. Consiliul oraşului a votat să-i se plătească toţi banii, căci aveau cu toţii un sentiment de mîndrie că ceasul se dovedise incorigibil. În jurul pieţii, patronii cîtorva magazine se pregăteau să deschidă, măturile ridicau nori de praf în faţa uşilor, iar zgomotul lăzilor metalice de gunoaie, rostogolite pe jos, risipea liniştea deplină a străzilor cufundate în răcoare. La *Early Bird*, o băcănie mai acătării ca cea a Verenei, numită *Jitney Jungle*, doi băieţi negri împodobeau vitrina cu conserve de ananas, aduse din Hawai. În partea de sud a pieţei, dincolo de băncile de trestie pe care se odihneau în toate anotimpurile bătrîni paşnici, cu un picior în groapă, am văzut camioneta de care vorbise doamna County — de fapt o rablă acoperită cu pînză gudronată ca să semene cu căruţele ce plecau odinioară spre Vest. Singură în piaţa pustie, maşina părea nenorocită şi ridicolă. O placardă scrisă cu mîna, înaltă de mai bine de un metru, fusese prinsă în vîrful camionetei, ca o aripioară de rechin : *Lăsaţi-l pe micul Homer Honey să vă*

prindă cu lassoul sufletului pentru a-l duce lui Dumnezeu. Pe cealaltă parte se afla pictat, cu o vopsea scorojită, un cap verde, rînjit, acoperit cu o pălărie mare cît un butoi. Nu mi-aş fi închipuit că reprezintă o figură omenească dar, judecînd după un anunţ, ăsta părea să fie : *Copilul minune, micul Homer Honey.* Nemaiavînd ce vedea, căci în jurul camionetei nu aflai nici ţipenie de om, m-am îndreptat spre închisoare, o clădire de cărămidă, pătrată ca o cutie, uşă în uşă cu reprezentanţa companiei de maşini Ford. Fusesem o dată înăuntru. Mă dusesem împreună cu o groază de băieţi şi de oameni mari, în frunte cu Big Eddie Stover, care intrase în *drugstore,* şi spusese, veniţi la închisoare dacă vreţi să vedeţi ceva. Atracţia o constituia un tînăr ţigan subţire şi frumos, pe care îl dăduseră jos dintr-un tren de marfă. În schimbul a douăzeci şi cinci de cenţi Big Eddie i-a cerut să-şi dea jos pantalonii. Nimănui nu-i venea să creadă ce dimensiune avea, iar unul dintre bărbaţi a zis :

— Cum se face băiete că te ţin la închisoare cînd ai un astfel de drug ?

Săptămîni de-a rîndul puteai ghici care fete auziseră gluma. De cîte ori treceau prin faţa închisorii chicoteau.

Zidul lateral al închisorii e împodobit cu o emblemă neobişnuită. Am întrebat-o pe Dolly ce înseamnă, şi mi-a spus că în tinereţea ei îşi amintea că a fost o reclamă de bomboane. Poate, dar literele se şterseseră şi pe zidul văruit nu mai rămăsese decît o zugrăveală reprezentînd doi îngeri roz ca nişte flamingo, ce cîntau din trompete şi se legănau, atîrnaţi deasupra unui corn gigantic, plin cu fructe, ca un ciorap de Crăciun. Broderia de pe cărămizi semăna cu o frescă ştearsă, cu un tatuaj slab, iar razele soarelui făceau să palpite îngerii din închisoare, de parcă ar fi fost spiritele hoţilor.

Ştiam ce risc înfrunt, plimbîndu-mă de colo-colo, la vederea oricui, dar am trecut de închisoare, apoi m-am întors, şi am fluierat, apoi am şoptit Catherine, Catherine, sperînd că o voi face să iasă la fereastră. Mi-am dat seama care era fereastra ei. Pe pervaz, reflectîndu-se dincolo de gratii, am văzut borcanul cu peşti aurii, singurul lucru care, după cum am aflat mai tîrziu ceruse să i se aducă de acasă. Sclipirile portocalii ale peştilor se risipeau în jurul castelului de coral. M-am gîndit la dimineaţa cînd am ajutat-o pe Dolly să găsească castelul şi scoicile. Acesta fusese începutul şi, speriat deodată, tot gîndindu-mă care ar putea fi sfîrşitul — Catherine stînd într-o umbră rece şi privind în jos — m-am rugat lui Dumnezeu ca ea să nu vină la geam. N-ar fi văzut pe nimeni, căci m-am întors şi-am fugit.

Riley m-a făcut să-l aştept în maşină mai mult de două ore. În clipa cînd apăru era atît de enervat încît n-am mai îndrăznit să-mi arăt şi eu enervarea. Se pare că se dusese acasă şi-şi găsise surorile, pe Anne şi Elizabeth, ca şi pe Maud Riordan care petrecuse noaptea la ele, încă tolănite în pat. Culmea e că prin tot salonul se aflau împrăştiate sticle de Coca-Cola şi mucuri de ţigări. Maud a luat totul asupra ei. A mărturisit că a invitat cîţiva băieţi ca să asculte radio şi să danseze. Pedeapsa au primit-o însă surorile lui. Le-a tras jos din pat şi le-a biciuit. L-am întrebat, cum adică le-a biciuit ? Le-am pus pe genunchi, spuse el, şi le-am bătut la dos cu un pantof de tenis. Nu-mi puteam închipui scena, căci venea în contradicţie cu impresia mea asupra demnităţii lui Elizabeth. Eşti prea aspru cu fetele astea, am spus, adăugînd răzbunător : Maud e adevărata vinovată. Riley m-a luat în serios şi a spus, da, avusese de gînd s-o bată şi pe ea la fund, mai ales fiindcă-l înjurase urît de tot, cum el

n-ar fi îngăduit nimănui, dar pînă să pună mîna pe ea, Maud o zbughise pe uşa din dos. Mi-am spus în sinea mea că poate Maud reuşise, în fine, să-l scoată puţin din apatie

Părul lui vîlvoi, dat cu briantină, stătea lipit. Riley mirosea a colonie de liliac şi a talc. Nu a fost nevoie să-mi spună că fusese la frizer, sau de ce se dusese.

Astăzi s-a lăsat de meserie, dar pe atunci exista un tip nemaipomenit care ţinea o frizerie. Îl chema Amos Legrand. În privinţa lui unii, ca şeriful şi chiar Riley Henderson, de fapt dacă mă gîndesc mai bine, toată lumea zicea că-i un fătălău. Nu vorbeau însă cu răutate. Cei mai mulţi ţineau la Amos şi de fapt îi voiau binele. Scund ca o maimuţică, Amos trebuia să se suie pe o lădiţă ca să te tundă. Avea o fire agitată şi trăncănea ca nişte castaniete. Pe toţi clienţii obişnuiţi îi numea „drăguţă", atît pe bărbaţi cît şi pe femei, căci nu făcea deosebire între ei.

— Drăguţă, spunea el, e timpul să te tunzi. Eram gata să-ţi cumpăr o cutie cu agrafe de păr.

Amos avea un dar extraordinar: putea să trăncănească neîntrerupt despre tot ce-i interesa fie pe oamenii de afaceri, fie pe fetiţele de zece ani — despre orice, de la preţul obţinut de Ben Jones pe recolta lui de alune americane, pînă la cei ce vor fi poftiţi la ceaiul dat de Mary Simpson, cu ocazia zilei ei de naştere.

Era firesc ca Riley să se ducă la el pentru a afla noutăţi. Riley mi le-a repetat exact. Puteam însă să mi-l închipui pe Amos, să-i aud ciripitul.

— Vezi ce se întîmplă, drăguţă, dacă îţi laşi banii la îndemîna oricui? Şi culmea, tocmai Verena Talbo. Noi credeam că a depus la bancă fiecare sfanţ pe care îl avea. Douăsprezece mii şapte sute de dolari. Dar să nu-ţi

închipui că asta-i tot. Se pare că Verena şi acest doctor Ritz se apucaseră amîndoi de afaceri. D-asta a cumpărat ea vechea fabrică de conserve. Ei bine, fii atent: ea i-a dat lui Ritz peste zece mii de dolari ca să cumpere maşini, Dumnezeu ştie ce fel de maşini, iar acum a ieşit la iveală că el n-a cumpărat nimic, nici măcar de un sfanţ. A vîrît toţi banii în buzunar. Cît despre el, nu i-au dat de urmă. În America de Sud, acolo o să-l găsească, dacă o să-l mai găsească vreodată. Nu sînt eu omul să spun că între ei existau şi altfel de relaţii. Ziceam că Verena Talbo e cam ciudată. Drăguţă, evreul acela avea cea mai cumplită mătreaţă pe care am văzut-o la cineva. Dar o femeie deşteaptă ca ea, cine ştie, poate că într-adevăr se îndrăgostise de el. Pe urmă tot balamucul ăsta cu sora ei, tot scandalul din cauza lui. Nu mă miră că doctorul Carter îi face injecţii. Charlie Cool însă mă uimeşte. Ce părere aveţi despre el, cocoţat acolo în copac, ca să răcească de moarte?

Am ieşit din oraş pe două roţi: poc, trosc, insectele se striveau de parbriz. Aerul uscat al zilei, de un albastru apretat, şuiera pe lîngă noi. Nu se vedea nici un nor. Şi totuşi puteam să jur că simt în oase o furtună ce se apropia. Această senzaţie neplăcută e răspîndită mai ales la bătrîni, dar foarte rar la tineri. Era ca şi cum mi-ar fi răsunat în încheieturi un bubuit umed de tunete. După cum mă durea, eram convins că ne aşteaptă cel puţin un taifun, şi i-am spus-o şi lui Riley, care mi-a răspuns, vezi-ţi de treabă, eşti trăsnit, uită-te la cer. Tocmai făceam pariu cînd, urmînd curba primejdioasă, de pe urma căreia profită cimitirul, Riley se încruntă şi puse o frînă bruscă. Am derapat destul de bine ca să ne putem revedea amănunţit întreaga viaţă.

Nu era vina lui Riley. Drept în mijlocul drumului se opintea să înainteze, ca o vacă schiloadă, camionul lui Little Homer Honey. Cu o zdruncinătură, motorul își dădu duhul, și camioneta se opri. În clipa aceea ieși șoferul, o femeie.

Nu era tînără, dar șoldurile îi jucau vioaie, iar sînii, bine mulați, i se frecau provocător de bluza de culoarea piersicii. Purta o fustă din piele de căprioară cu ciucuri la poale și cizme de cowboy înalte pînă la genunchi, ceea ce era o mare greșeală, fiindcă simțeai că picioarele ei expuse în întregime ar fi reprezentat elementul cel mai atrăgător. Femeia se sprijini de ușa camionului. Pleoapele îi căzură, ca și cum n-ar mai fi putut suporta apăsarea genelor, și-și umezi buzele foarte roșii cu vîrful limbii.

— Bună dimineața, băieți, spuse cu o voce tărăgănată și încărcată de făgăduieli. V-aș rămîne recunoscătoare dacă mi-ați da cîteva îndrumări.

— Ce dracu ai pățit? întrebă Riley, afirmîndu-și prezența. Cu camionul tău erai gata să ne răstorni.

— Mă mir că vorbești așa, spuse femeia, clătinîndu-și capul mare, cu un gest amabil. Părul, vopsit în culoarea caisei, era cîrlionțat meticulos, iar buclele desfăcute semănau cu niște clopoței muți. — Mergeați cu o viteză prea mare, dragii mei, ne reproșă ea binevoitoare. Îmi închipui că legea interzice. Unele legi interzic orice, mai ales aici.

— Mai bine ar exista o lege care să interzică un astfel de camion. O rablă ca asta n-ar trebui lăsată să circule, spuse Riley.

— Știu dragă, răspunse femeia rîzînd. Ia-ne în mașina ta. Deși mă tem că n-o să încăpem toți. Stăm cam înghesuiți și în camionetă. N-ai o țigară? Drăguț din partea ta, mulțumesc. În timp ce-și aprindea țigara, am observat că avea mîini uscate și aspre. Unghiile nu erau date cu ojă colorată, iar una era neagră, de parcă ar fi fost prinsă cu ușa. — Ni s-a spus că pe aici pe undeva o să găsim pe o oarecare domnișoară Talbo. Dolly Talbo. Se pare că locuiește într-un copac. Fii așa de drăguț și arată-mi încotro...

În spatele ei părea că un întreg orfelinat se dă jos din camion. Copilași care de-abia se țineau pe picioare rahitice, alții spălăciți cărora le curgeau mucii, fete destul de mari ca să poarte sutiene și o droaie de băieți, unii dintre ei de înălțimea adulților. Am numărat pînă la zece, printre ei fiind doi gemeni sașii, și un prunc în scutece, legănat de un copil, care nu avea nici el mai mult de cinci ani. Și totuși, ca iepurii unui prestidigitator, continuau să apară și să se înmulțească pînă cînd șoseaua se umplu de ei.

— Toți sînt ai dumitale? am întrebat-o într-adevăr îngrijorat, căci numărînd din nou ajunsesem la un total de cincisprezece. Un băiat, cam de vreo doisprezece ani, cu ochelari mici cu ramă metalică, ne dădea tîrcoale. Pe cap purta o pălărie mare cît o butie, ce semăna cu o ciupercă ambulantă. Cei mai mulți dintre copii aveau pe ei cîte ceva din îmbrăcămintea de cowboy, cizme sau cel puțin un batic cum poartă cei ce mînă cai sălbatici. Copiii aveau însă un aspect dezolant, păreau bolnavi, ca și cum ani de zile ar fi trăit cu cartofi fierți și cu ceapă. S-au strîns cu toții în jurul mașinii, tăcuți ca niște fantome, cu excepția celor foarte mici care bușeau în faruri și se loveau de bara de protecție din față.

— Desigur, dragii mei, toți sînt ai mei, răspunse ea, dînd peste mînă unei fetițe mici care încercă să se cațăre pe un picior al ei. Uneori cred c-am mai luat și

vreo doi, trei, care nu-mi aparţin, adăugă ea, dînd cu indiferenţă din umeri, iar cîţiva din copii zîmbiră. Păreau s-o adore. — Unii dintre tăticii lor au murit. Bănuiesc că ceilalţi trăiesc — fiecare cum poate. În orice caz, nu ne priveşte. Presupun că n-aţi fost la întrunirea noastră de-aseară. Eu sînt Sora Ida, mama lui Little Homer Honey. Voiam să ştiu care dintre copii era Little Homer. Se uită clipind de jur împrejur şi arătă spre băieţelul cu ochelari, care venea spre noi, clătinîndu-se sub greutatea pălăriei gigantice. Ne salută.

— Lăudat fie Domnul! Vreţi să cumpăraţi un fluier? spuse el şi, umflîndu-şi obrajii, suflă într-un fluier de tinichea.

— Cu un astfel de fluier, ne explică mama lui netezindu-şi părul de pe ceafă, poţi să-l bagi şi pe dracu în sperieţi. Dar poate fi folositor şi în scopuri practice.

— Douăzeci şi cinci de cenţi, se tîngui copilul. Avea o figură mică şi necăjită, albă cum e crema de faţă. Pălăria îi venea pînă la sprîncene.

Aş fi cumpărat un fluier, dar n-aveam bani. Îţi puteai da seama că erau flămînzi. Riley avu acelaşi sentiment. În orice caz scoase cincizeci de cenţi şi cumpără două fluiere.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, spuse Little Homer, vîrînd monezile între dinţi şi muşcîndu-le cu putere.

— Circulă atîtea monezi false astăzi, ne mărturisi mama lui, scuzîndu-se. În domeniul nostru de activitate, n-ar trebui să te aştepţi la astfel de neplăceri, spuse ea suspinînd. Dacă vreţi să fiţi atît de amabili să ne arătaţi... nu putem să mergem mai departe, pur şi simplu nu mai avem benzină.

Riley îi spuse că-şi pierdeau vremea de pomană.

— Nu mai e nimeni acolo, zise el, şi ambreie. Un alt şofer, în spatele nostru, suna din claxon.

— Nu mai e în copac? Prin huruitul nerăbdător al motorului vocea îi răsună tînguitoare. Dar unde-o găsim atunci? Mîinile ei încercau să oprească maşina. Avem o treabă importantă, avem...

Riley porni brusc automobilul. Privind în urmă, i-am văzut prin praful ridicat pe şosea, uitîndu-se după noi. Indispus, i-am spus lui Riley, că n-ar fi stricat să aflăm ce voiau. El îmi răspunse:

— Poate că ştiu.

Ştia într-adevăr o mulţime de lucruri, căci Amos Legrand îi informase temeinic asupra Idei. Deşi femeia nu mai fusese în orăşelul nostru, Amos, care mai călătorea din cînd în cînd, pretindea c-o văzuse o dată la un bîlci în Bottle, un orăşel de ţară, nu departe de aici. Se părea că nu-i o necunoscută nici pentru reverendul Buster care, din clipa sosirii ei, îl căutase pe şerif şi-i ceruse să ia măsuri pentru ca trupa lui Little Homer Honey să fie împiedicată de a ţine vreo întrunire. Spunea că sînt nişte gangsteri, şi afirma că aşa-numita Sora Ida era cunoscută prin şase state ca o curvă ordinară. Gîndiţi-vă, are cincisprezece copii şi nici pomeneală de soţ! Amos era de asemenea sigur că ea nu fusese niciodată măritată. După părerea lui însă o femeie atît de harnică merită toată stima. Şeriful îi răspunse că avea destule pe cap şi adăugă: Poate că proştii ăia n-au avut o idee rea. Să stai într-un copac şi să-ţi vezi de treburi. Pentru cinci cenţi s-ar fi dus şi el să se alăture celor din copac. Bătrînul Buster îi spuse că în cazul ăsta şeriful nu-şi merita postul şi că ar trebui să-şi dea demisia. Între timp, Sora Ida, fără să întîlnească vreo

oprelişte legală, anunţase o seară de rugăciuni şi de scamatorii, sub stejarii din piaţă. Serbările religioase se bucură de mare popularitate în orăşelul nostru, din cauza muzicii şi a prilejului de a cînta şi de a se întruni în aer liber. Sora Ida şi familia ei repurtaseră un succes deosebit. Pînă şi Amos, de obicei atît de critic, îi spusese lui Riley că trupa dăduse un spectacol grandios. Orice s-ar spune, copiii ştiau să cînte, iar cînd acel Little Honey dansa şi învîrtea lasso-ul era ca un titirez. Toţi se distraseră de minune, mai puţin reverendul şi doamna Buster, care veniseră să facă scandal. Cel mai rău s-au enervat cînd copiii au început să întindă „frînghia de rufe a lui Dumnezeu", o sfoară cu cîrlige de care trebuia prinsă contribuţia bănească a fiecărui spectator. Oameni care niciodată nu lăsaseră un sfanţ în farfuria pentru chetă a reverendului Buster prindeau în cîrlige bancnote. Reverendul n-a mai putut răbda. Aşa c-a întins-o pe furiş la casa din aleea Talbo unde a avut o discuţie scurtă şi vicleană cu Verena, al cărei ajutor, îşi dădu el seama, era necesar dacă urma să ia măsuri concrete. După părerea lui Amos, reverendul o instigase pe Verena, spunîndu-i că o curvă oarecare, ce cînta imnuri religioase, o descrisese pe Dolly ca pe o necredincioasă, ca pe un duşman al lui Isus, şi că era de datoria Verenei, ca membră a familiei Talbo, să ia măsuri ca femeia aceea să fie izgonită din orăşel. Era greu de presupus că pe atunci Sora Ida auzise vreodată de numele Talbo. Deşi bolnavă, Verena luase imediat măsuri. Telefonase şerifului şi-i spusese, ascultă Junius, vreau ca vagabonzii ăştia să fie expediaţi dincolo de graniţele ţinutului. Acestea erau ordine, iar bătrînul Buster îşi asumase sarcina să urmărească îndeplinirea lor. Îl întovărăşise pe şerif în piaţă, unde Sora Ida şi droaia ei

de copii măturau pe jos la sfîrşitul întrunirii. În cele din urmă, se încăierară mai ales fiindcă Buster, acuzîndu-i de cîştiguri ilegale, stăruise să fie confiscaţi banii strînşi pe „Frînghia de rufe a lui Dumnezeu". S-a ales cu banii, dar şi cu nişte zgîrieturi. N-a contat de loc că mai mulţi spectatori au sărit în ajutorul Sorei Ida. Şeriful i-a spus că pînă a doua zi la prînz să-şi ia catrafusele. Acum, după ce Riley termină cu povestitul l-am întrebat de ce, cînd Ida şi copiii ei fuseseră trataţi atît de nedrept, nu voise să le dea o mînă de ajutor? N-o să ghiciţi niciodată ce mi-a răspuns. Cu un aer foarte serios mi-a replicat că o femeie de moravuri uşoare ca Ida nu trebuie pusă în contact cu Dolly.

Sub copac sfîrîia un foc de vreascuri. Riley strînsese frunze pentru foc, în timp ce judecătorul se apucase să ne pregătească masa de prînz. Ochii îl usturau din cauza fumului. Cei leneşi, eram numai noi, adică Dolly şi cu mine.

— Mă tem, a spus ea dînd în cărţi, tare mă tem că Verena n-o să mai pună niciodată mîna pe banii ăia. Şi să ştii, Collin, nu cred că pierderea banilor a durut-o cel mai mult. Nu pricep de ce avea Verena atîta încredere în el. Vreau să zic în doctorul Ritz. Mi-aduc mereu aminte de Maudie Laura Murphy. Fata care lucra la poştă. Ea şi Verena erau prietene la toartă. Dumnezeule, ce lovitură a fost pentru Verena cînd Maudie Laura s-a împrietenit cu vînzătorul ăla de whisky şi s-a măritat cu el. N-am putut s-o critic. Era un gest firesc din partea ei, dacă-l iubea. Cu toate astea, Maudie Laura şi doctorul Ritz sînt poate singurele două persoane pe care s-a bizuit vreodată Verena, şi amîndoi...

ei bine, asta poate distruge sufleteşte pe oricine. Distrată, filă cărţile de ghicit. — Spuneai ceva... despre Catherine.

— Despre peştii ei aurii. I-am văzut la fereastră.

— Dar pe Catherine n-ai văzut-o ?

— Nu, numai peştii aurii. Doamna County a fost foarte bună, a zis că o să-i trimită lui Catherine la închisoare ceva de mîncare la prînz.

Dolly rupse una din chiflele cu scorţişoară şi alese stafidele.

— Collin, să presupunem că facem cum vor ei, adică renunţăm. O să trebuiască să-i dea drumul lui Catherine, nu-i aşa ? Ochii ei se înălţară spre vîrful pomului, căutînd parcă o ieşire printre frunzele împletite. Să renunţ... ;oare ?

— Asta-i şi părerea doamnei County. Şi ea crede c-ar fi bine să ne întoarcem.

— Ţi-a spus de ce ?

— Fiindcă... da, mi-a spus de ce. Fiindcă tu întotdeauna, întotdeauna te-ai împăcat pînă la urmă cu Verena, a zis ea.

Dolly zîmbi, şi-şi netezi fusta. Razele cernute printre frunze aşezau inele de soare pe degetele ei.

— Am putut eu vreodată să fac ce vreau ? Asta aş dori, să fac ce vreau. Cînd mă gîndesc c-aş fi putut duce altă viaţă, aşa cum vreau eu. Asta m-ar fi împăcat sufleteşte, îţi spun drept. Îşi lăsă privirea asupra scenei ce se petrecea sub pom : Riley rupea vreascuri, iar judecătorul stătea aplecat peste o oală ce fierbea. — Dacă ne-ntoarcem acasă, înseamnă să-l trădăm pe judecătorul Charlie. Da, spuse ea, şi-şi încleştă degetele de degetele mele, mi-e foarte drag. O pauză imensă prelungi clipa, inima mi se făcu mică, iar crăcile pomului se strînseră în jurul nostru ca faldurile unei

umbrele. — Azi-dimineaţă, cînd tu erai plecat, m-a cerut în căsătorie.

Ca şi cum ar fi auzit-o, judecătorul îşi îndreptă trupul, şi un zîmbet de şcolar reînvie tinereţea pe faţa lui de om trăit la ţară. Ne salută cu mîna. Era greu să nu observi încîntarea de pe figura lui Dolly cînd îi răspunse, salutîndu-l tot cu mîna. Aveam impresia că privesc un portret binecunoscut, care fusese curăţat, şi la care descopeream culori bogate, mai vii, mai clare, necunoscute pînă atunci. Orice avea să se mai întîmple, Dolly nu va mai fi o umbră într-un colţ.

— Hai, nu fi nefericit, Collin, mă mustră ea, poate fiindcă pe faţa mea se citea nemulţumirea.

— Dar, ai să te...

— N-am avut niciodată privilegiul să decid singură ; cred c-am să mă decid şi, cu voia lui Dumnezeu, am să ştiu ce-i bine de făcut. Pe cine-ai mai văzut în oraş ? întrebă ea, schimbînd şi mai mult direcţia discuţiei.

Aş fi putut să născocesc pe cineva, o istorie prin care s-o readuc alături de mine, căci Dolly părea să se îndepărteze spre viitor în timp ce eu, incapabil s-o urmez, rămîneam pe loc. Descriind-o pe Sora Ida, camioneta, copiii, povestind păţaniile lor cu şeriful, întîlnirea noastră cu ei pe drum, întrebările lor dacă n-am auzit de-o doamnă într-un pom, am revenit la aceeaşi matcă, întocmai ca apele unui rîu pe care o insulă le-a despărţit o clipă. Deşi mi-ar fi părut foarte rău dacă Riley m-ar fi auzit că-l trădez, am mers pînă acolo încît am repetat spusele lui că o femeie de teapa Sorei Ida nu era o tovarăşă potrivită pentru ea. Dolly a rîs din toată inima auzind părerea lui Riley, apoi, cu o seriozitate neaşteptată, spuse :

— Dar e mîrşav... să iei pîinea de la gura unor copii, folosindu-te de numele meu. Să le fie ruşine! Îşi aranjă pălăria cu un gest hotărît. — Collin, scoală-te. Mergem să ne plimbăm niţel. Bănuiesc că femeia şi copiii ei mai sînt încă acolo unde i-ai lăsat. În orice caz, vedem noi.

Judecătorul încercă să ne oprească sau, susţinu el, măcar să ne însoţească dacă Dolly dorea să iasă la plimbare. Dolly îi răspunse să-şi vadă mai bine de treburile lui de gospodărie. Am simţit că ciuda şi gelozia mea sînt răsplătite. Alături de Collin, spuse ea, se afla în deplină siguranţă... nu plecam de fapt decît să ne dezmorţim niţel picioarele.

Ca întotdeauna, Dolly nu se grăbea. Avea obiceiul, chiar cînd ploua, să meargă agale pe potecă ca şi cum s-ar fi plimbat într-o grădină, căutînd din ochi preţioasele ei leacuri frumos mirositoare, un fir de izmă, de roiniţă, sau de mentă, ierburi folositoare, al căror parfum îi înmiresmau rochiile. Le găsea prima, şi singura ei vanitate era să-ţi arate imediat ce-a descoperit, ca, de pildă, urmele în formă de brăţară, lăsate de ghearele unei păsări, un ţurţure atîrnat de-o cracă. Striga tot timpul, vino iute să vezi un nor în formă de pisică, o corabie în stele, o figură desenată de chiciură. Am traversat încet cîmpia de iarbă. Dolly şi-a umplut buzunarul cu păpădii uscate şi a cules de jos o pană de fazan. Credeam că pînă ajungem la şosea o să ne-apuce asfinţitul.

Din fericire n-a fost nevoie să mergem atît de departe. La intrarea în cimitir, dădurăm peste Sora Ida şi toată familia ei, înşirată printre morminte. Cimitirul devenise o sinistră curte de joacă. Surorile mai mari îi tundeau pe cei doi gemeni saşii, iar Little Homer îşi curăţa

cizmele, scuipînd pe ele şi lustruindu-le cu frunze. Un băiat înalt ca un om mare se trîntise rezemat de o piatră funerară şi scotea acorduri melancolice dintr-o chitară. Sora Ida dădea să sugă unui prunc ghemuit la sînul ei, ca o ureche roz. Nu s-a ridicat cînd am ajuns lîngă ea. Dolly spuse:

— Mi se pare că stai pe tatăl meu.

Într-adevăr, era mormîntul domnului Talbo, iar Sora Ida, adresîndu-se pietrei funerare (*Uriah Fenwick Talbo. 1844—1922. Ofiţer faimos. Soţ drag şi Tată iubitor*), a spus:

— Îmi pare rău, ofiţerule.

Îşi încheie nasturii de la bluză, ceea ce stîrni urletele pruncului, apoi se ridică în picioare.

— Te rog, nu te deranja. Am vrut doar... să mă prezint, zise Dolly.

Ida dădu nepăsătoare din umeri.

— Oricum, ofiţerul începuse să mă doară, şi se frecă la locul cu pricina. Iar ai apărut, spuse privindu-mă amuzată. Unde ţi-e prietenul?

— Credeam... Dolly se opri nedumerită din cauza hoardei de copii ce se strîngea în jurul ei. Doreai... continuă ea, încercînd să ignore un băieţel nu mai mare ca un iepuraş care, ridicîndu-i fusta, îi cerceta încruntat pulpele, doreai să mă vezi? Eu sînt Dolly Talbo.

Sora Ida trecu pruncul în celălalt braţ, o luă de mijloc pe Dolly, de fapt o îmbrăţişă, şi spuse, ca şi cum ar fi fost vechi prietene:

— Ştiam că mă pot bizui pe tine, Dolly. Copii, zise ea, şi ridică pruncul ca pe o baghetă de dirijor, spuneţi-i lui Dolly că n-am vorbit-o niciodată de rău.

Copiii dădură din cap, mormăiră, iar Dolly păru mişcată.

— Nu putem pleca din oraş, le-am spus de nu ştiu cîte ori, zise ea, şi se apucă să-i povestească în ce situaţie neplăcută se afla.

Aş fi dorit să le pot fotografia împreună : Dolly, ceremonioasă, la fel de demodată ca vechiul ei voal de la pălărie, alături de Sora Ida, cu buzele cărnoase şi cu trupul lacom de bărbaţi.

— Nu-i decît o chestiune de bani. Ne-au luat şi ultimul ban. Ar fi trebuit să insist să fie arestaţi cu toţii, şi Buster ăla, de-mi vine să vărs cînd îi văd mutra, şi şeriful ăla — cum îl cheamă ? — care-şi închipuie că-i King Kong. Îşi trase răsuflarea. Obrajii i se împurpuraseră ca zmeura. — Zău, sîntem într-o situaţie disperată. Chiar de-am fi auzit de dumneata, fii sigură că n-avem chef să vorbim de rău pe nimeni. Să fi ştiut eu că nu-i decît un pretext, să-mi fi închipuit eu c-ai să ne vii în ajutor şi...

— Nu sînt de loc bună de-aşa ceva, crede-mă, zise Dolly.

— Ce-aţi face în locul meu ? Ne-au rămas doar doi litri de benzină, poate nici atît, am cincisprezece guri de hrănit şi-un dolar şi zece cenţi. Mai bine ne-ar fi vîrît la închisoare.

— Am un prieten, o anunţă atunci Dolly mîndră, un om strălucit, el ştie ce să vă spună. Judecînd după încrederea şi satisfacţia din vocea ei, mi-am dat seama că era ferm convinsă de cele afirmate. — Collin, ia-o înainte şi spune-i judecătorului că avem musafiri la masă.

Am trecut ca fulgerul prin cîmpie, iar iarba mi-a biciuit picioarele. Muream de nerăbdare să văd ce mutră o să facă. N-am fost dezamăgit.

— Sfinte Dumnezeule ! exclamă el, clătinîndu-se înainte şi înapoi. Şaisprezece persoane ! Privind ce puţină tocană fierbea pe foc, se lovi cu palma de frunte. Am încercat să-i explic lui Riley că nu din vina mea se întîlnise Dolly cu Sora Ida, dar el s-a mulţumit să mă privească cu răutate. Ne-am fi luat la ceartă dacă judecătorul nu ne-ar fi pus la treabă. Începu să aţîţe focul, Riley mai aduse apă, iar eu am deşertat în tocană sardelele, cîrnăciorii, frunzele de dafin, de fapt tot ceaveam la îndemînă, între care o cutie întreagă de biscuiţi săraţi, căci judecătorul se gîndea că o să îngroaşe fiertura. Am amestecat din greşeală şi ce nu trebuia, ca de pildă zaţul de la cafea. Cuprinşi de o veselie nebună, ca bucătarii la întrunirile de familie, ne-am împăcat şi ne-am felicitat reciproc. Riley mi-a dat un ghiont, în semn de iertare şi de prietenie, iar cînd apărură primii copii, judecătorul aproape că-i sperie prin entuziasmul cu care le ură bun-venit.

Nu voiră să înainteze pînă cînd nu se adună întreaga turmă. Atunci Dolly, stînjenită ca o femeie care arată achiziţiile de la o licitaţie de mîna şaptea, îi împinse în faţă pentru a-i prezenta. Copiii îşi strigară numele, ca la cazarmă : Beth, Laurel, Sam, Lillie, Ida, Cleo, Kate, Homer, Harry, — aici melodia se întrerupse, fiindcă o fetiţă refuză să spună cum o cheamă. Zicea că-i secret. Sora Ida îi dădu dreptate, afirmînd că dacă ea îl consideră secret, atunci să rămînă ca atare.

— Sînt atît de neastîmpăraţi ! Vocea ei voalată şi genele lungi ca iarba făcură o impresie excelentă judecătorului, care îi strînse mîna îndelung şi-i zîmbi exagerat de călduros, ceea ce mi se păru cam ciudat din partea unui bărbat care cu mai puţin de trei ore înainte ceruse unei altei femei să se mărite cu el. Am sperat că dacă Dolly observă asta, o să-i dea de gîndit.

— Fireşte că sînt neastîmpăraţi, fiindcă sînt flămînzi, spuse ea. Judecătorul bătu încîntat din palme, arătă mîndru spre fiertură şi promise c-o să aibă el grijă ca masa să fie gata în curînd. — Între timp, zise, n-ar fi o idee rea dacă copiii s-ar duce la pîrîu şi s-ar spăla pe mîini. Sora Ida ne încredinţă că n-au să se mulţumească doar cu-atît. Le trebuie o baie, ascultaţi-mă pe mine.

Se iviră neplăceri cu fetiţa care voia să-şi ţină secret numele. Nu voia nici în ruptul capului să meargă decît dacă tăticul ei o ducea în circă.

— Şi tu eşti tăticul meu, îi spuse ea lui Riley, care nu o contrazise.

O ridică pe umeri, iar ea izbucni în chicote. Tot drumul pînă la pîrîu, se jucă cu el de-a baba-oarba. Riley, pe care ea-l ţinea la ochi, se împiedică într-un vrej de viţă sălbatică. Ţipetele ei stridente se urcară pînă la cer. Riley îi spuse că se săturase, aşa că să se dea jos.

— Te rog, lasă-mă, am să-ţi spun în şoaptă cum mă cheamă.

Ţin minte că mai tîrziu l-am întrebat care-i numele ei. O chema Texaco Gasoline, pentru că suna grozav de frumos.

Pîrîul nu-ţi trece nicăieri mai sus de genunchi. Malul e acoperit de straturi verzi şi lucioase de muşchi, iar primăvara ghioceii albi şi violetele pitice răsar ca nişte noi ofrande florale pentru albinele ale căror faguri atîrnă de laurii de pe marginea apei. Sora Ida alese un loc pe mal de unde putea supraveghea scăldatul.

— Să nu-ncercaţi să mă duceţi. Vreau să vă spălaţi ca lumea. Gata, începeţi! Deodată, fete numai bune de măritat se îndreptară spre apă, goale puşcă. De asemenea, băieţii, mari şi mici, toţi goi. Bine făcuse

Dolly că rămăsese în urmă cu judecătorul. Aş fi vrut să nu fi venit nici Riley, căci jena lui mă jena şi pe mine. Vorbesc serios, deşi de-abia acum, văzînd ce fel de om e, am înţeles misterul înţepenirii lui. Ţinea atît de mult la respectabilitatea lui, încît i se părea că lipsurile altora sînt şi propriile lui defecte.

Peste mulţi ani, păşind agale prin sălile reci ale muzeelor, m-am oprit deseori în faţa unui tablou reprezentînd peisaje celebre, cu tineri şi un rîu ce curge prin pădure. Rămîneam neclintit clipe lungi şi evocatoare, căci îmi reaminteam de scena petrecută de demult, dar nu aşa cum fusese în realitate — o ceată de copii, cu pielea învineţită de frig, spălîndu-se toamna într-un pîrîu — ci aşa cum o reda pînza, tineri viguroşi, zbenguindu-se în pîrîu, şi fete pe care picăturile de apă străluceau ca diamantele. M-am întrebat atunci şi mă mai întreb şi acum ce s-o fi întîmplat cu familia asta extraordinară, pe unde o fi ajuns în cele din urmă.

— Beth, spală-te pe cap. Nu-l mai stropi pe Laurel cu apă. Cu tine vorbesc, Buck, încetează. Hai, copii, spălaţi-vă bine după urechi. Dumnezeu ştie cînd o să mai avem prilejul.

În curînd însă Sora Ida s-a liniştit şi a lăsat copiii să-şi facă de cap.

— Într-o zi ca asta... spuse ea şi se întinse pe muşchi, cu privirea aţintită asupra lui Riley. E o asemănare: gura, aceleaşi urechi clăpăuge — ai o ţigară, scumpule? spuse ea, fără să simtă repulsia pe care i-o stîrnea lui Riley. Trăsăturile i se destinseră, lăsînd să se întrezărească o clipă imaginea ei ca fată. Într-o zi ca asta...

...dar într-un ţinut trist, aproape fără pomi, o casă într-un lan de grîu, cu totul izolată, singură, ca o sperietoare. Nu mă plîng, era mama, tata, sora mea Geral-

dine, nu ne lipsea nimic, aveam o droaie de animale scumpe nouă, un pian şi toţi cîntam frumos. Asta nu însemna că trăiam uşor, era de muncit din greu, şi doar un singur bărbat la toate. Iar tata mai era şi bolnăvicios. Greu găseai un argat, nimănui nu-i plăcea să stea acolo, izolat mult timp. Ne pusesem speranţele într-un bătrîn, dar într-o zi s-a îmbătat şi-a încercat să dea foc casei. Geraldine mergea pe şaisprezece ani, cu un an mai mare ca mine, şi arăta bine. Amîndouă eram drăguţe, cînd i-a intrat în cap ideea să se mărite cu un bărbat care să-l ajute pe tata la cîmp. Pe acolo nu prea aveai de unde alege. Mama ne-a predat puţina învăţătură de carte cu care am rămas, iar localitatea cea mai apropiată se afla la zece mile. Se numea Youfry, după numele unei familii. Lumea făcea glume: „N-ai să te coci la Youfry", fiindcă orăşelul era cocoţat pe un munte, iar vara veneau acolo oamenii înstăriţi. Aşa că în vara de care pomenesc, Geraldine s-a angajat chelneriţă la hotelul *Lookout* din Youfry. Eu făceam autostop sîmbăta, ca să-mi petrec noaptea cu ea. Atunci, pentru prima dată una din noi lipsea de acasă. Pe Geraldine n-o prea interesa viaţa de la oraş, însă eu aşteptam sîmbăta de parcă veneau Crăciunul şi ziua mea de naştere, la un loc. În orăşel exista o sală de dans, plină de becuri colorate, unde nu plăteai nici la intrare şi nici muzica. O ajutam pe Geraldine să termine treaba ca să putem pleca mai repede. Fugeam pe stradă ţinîndu-ne de mînă şi, o dată sosite, nici nu aşteptam să-mi trag respiraţia şi mă şi porneam pe dans. N-aveam niciodată de aşteptat, erau cîte cinci băieţi la fiecare fată, şi oricum, noi eram cele mai drăguţe. Nu mă prea înnebuneam după băieţi, cît după dans. Uneori se opreau toţi să mă privească cum valsez. Nu rămîneam decît cu o imagine ştearsă

a partenerilor mei, aşa de repede se schimbau. Băieţii veneau după noi pînă la hotel şi făceau tărăboi sub fereastra noastră. Haideţi afară! Haideţi afară! ne strigau şi cîntau, aşa nebuni erau. Geraldine era cît pe-aici să-şi piardă slujba. Stăteam treze în pat, şi făceam planuri practice cum să ne petrecem nopţile. Sora mea nu era o fire romantică. N-o interesa decît care dintre amorezii ei avea să vină sigur la noi acasă ca să ne ajute la muncă. S-a fixat asupra lui Dan Rainey, un băiat mai mare ca ceilalţi, avea douăzeci şi cinci de ani, de fapt un bărbat. Nu era chipeş, avea urechi clăpăuge, pistrui şi o bărbuţă, dar era deştept şi părea că, în felul lui, ţine la ea. Era aşa de voinic că putea să ridice singur o ladă cu cuie. La sfîrşitul verii a venit acasă şi ne-a ajutat să strîngem grîul. Lui tata i-a plăcut de la bun început, şi deşi mama a spus că Geraldine era prea tînără, n-a făcut tămbălău din cauza asta. La nuntă am plîns, fiindcă am crezut că nopţile petrecute în sala de dans s-au terminat, iar Geraldine şi cu mine n-o să ne mai lăfăim niciodată în acelaşi pat. De cum s-a apucat Dan Rainey de treabă totul părea să meargă ca pe roate. A scos tot ce s-a putut din cultivarea pămîntului şi poate că şi din noi a scos la iveală tot ce-aveam mai bun. Atît doar că atunci cînd a venit iarna, iar noi stăteam în jurul focului, uneori dogoarea flăcărilor îmi dădea ameţeli. Mă duceam în curte, îmbrăcată doar în rochie şi parcă nici nu simţeam frigul, devenisem şi eu rece ca el, şi-atunci închideam ochii, valsam de jur împrejur, iar într-o noapte — nu l-am auzit cînd s-a furişat după mine — Dan Rainey m-a luat în braţe şi a dansat cu mine în glumă. Atît că nu era o simplă glumă. Mă iubea, o ştiam de mult, de la început. Dar nu mi-a spus, iar eu nu l-am întrebat niciodată. Nu

s-ar fi întîmplat nimic, dacă Geraldine n-ar fi lepădat copilul. Asta s-a petrecut în primăvară. Geraldine se temea cumplit de şerpi, iar accidentul ei s-a întîmplat cînd a văzut un şarpe. Strîngea ouă de găină, nu era decît un şarpe de casă — dar ea s-a speriat atît de tare, încît a lepădat copilul cu patru luni înainte. Nu ştiu ce s-a petrecut cu ea— a devenit supărăcioasă şi răutăcioasă, a ajuns să se înfurie din orice fleac. Iar Rainey avea cele mai multe de îndurat. Se ferea din calea ei cît putea. Luase obiceiul să se învelească într-o pătură şi să se culce în lanul de grîu. Ştiam că dacă rămîneam acolo... aşa că am plecat la Youfry şi m-am angajat la hotel, pe vechiul post al Geraldinei. Sala de dans era neschimbată, ca în vara dinainte, iar eu mă făcusem şi mai drăguţă. Băieţii aproape că se omorau între ei, certîndu-se care să-mi ofere o oranjadă. Nu pot să spun că nu m-am amuzat, dar nu-mi era gîndul la asta. Cei de la hotel mă întrebau de ce eram distrată — umpleam mereu zaharniţa cu sare, iar la masă le dădeam clienţilor linguri ca să taie carnea cu ele. N-am mai călcat pe acasă toată vara. Dar într-o bună zi, fără să anunţ pe nimeni — într-o zi ca asta, o zi de toamnă, albastră ca eternitatea — m-am dat pur şi simplu jos din cursă şi am mers trei zile printre snopii de grîu, pînă l-am găsit pe Dan Rainey. N-a scos un cuvînt, a căzut doar la pămînt şi a plîns ca un copil. Mi-a părut foarte rău de el, şi l-am iubit mai mult decît se poate spune.

Ţigara i se stinsese. Părea să fi pierdut şirul povestirii, sau, şi mai rău, se gîndise poate s-o încheie. Aveam chef să bat din picior şi să fluier, aşa cum fac golanii la cinema, cînd imaginea de pe ecran se şterge brusc. Riley, deşi mai puţin captivat de relatare, era şi

el nerăbdător. Aprinse un chibrit pentru ţigara ei. La fîşîitul chibritului tresări, îşi recăpătă vocea, dar se părea că, între timp, o luase mult înainte cu povestirea.

— Aşa că tata a jurat c-o să-l împuşte. De o sută de ori Geraldine mi-a cerut să-i spun cine e, iar Dan al ei o să ia o puşcă şi o să-l caute. Am rîs pînă mi-au dat lacrimile. Altădată se întîmpla invers. Am spus că habar n-aveam. Unul din cei cinci sau şase băieţi din Youfry era cel vinovat, de unde să ştiu eu care anume? Mama m-a pălmuit cînd am spus asta. Dar m-au crezut. Bănuiesc că, după o vreme, pînă şi Dan Rainey m-a crezut — sau cel puţin aşa a dorit, bietul, nefericitul de el. În lunile pînă la naştere nu m-am mişcat din casă, iar în mijlocul acestei perioade a murit tata. Nu mi-au îngăduit să vin la înmormîntare, atît le era de ruşine să nu vadă cineva că sînt gravidă. Chiar în ziua aceea — cînd toţi plecaseră la înmormîntare, şi eu rămăsesem singură acasă, şi un vînt ce stîrnea nisipul sufla aspru ca pielea unui elefant — s-a întîmplat să intru în contact cu Dumnezeu. Nu meritam pentru nimic în lume ca eu să fiu cea Aleasă. Pînă atunci mama trebuia să mă silească să învăţ versetele din *Biblie*. După aceea însă, am învăţat pe dinafară peste o mie de versete în mai puţin de trei luni. Cum vă spun, exersam o melodie la pian şi, deodată, s-a spart un geam, întreaga cameră s-a întors cu dosul în sus, apoi s-a aşezat la loc, iar lîngă mine se afla cineva, am crezut că era spiritul tatei. Vîntul însă s-a potolit ca primăvara. El era acolo şi, stînd drept, aşa cum mă făcuse El, mi-am deschis braţele ca să-l primesc. La trei februarie anul trecut s-au împlinit douăzeci şi şase de ani de atunci. Aveam şaisprezece ani, acum am patruzeci şi doi, şi niciodată nu m-am îndoit de Dumnezeu. Cînd am născut copilul

n-am chemat nici pe Geraldine, nici pe Dan Rainey, n-am chemat pe nimeni, ci am stat şi-am şoptit versete unul după altul, şi nici o ființă n-a ştiut că s-a născut Danny, pînă nu l-au auzit țipînd. Geraldine i-a dat numele ăsta. Toți credeau că-i copilul ei, iar vecinii de la țară veneau călare să-l vadă pe noul născut, iar unii dintre ei aduceau şi daruri. Bărbații îl băteau pe Dan Rainey pe spinare şi-i spuneau că avea un fecior frumos. De îndată ce m-am simțit mai bine, am plecat la Stoneville, la treizeci de mile, un oraş de două ori mai mare ca Youfry, unde e o mare aşezare mineră. Împreună cu o altă fată am deschis o spălătorie, şi ne mergea grozav, fiindcă într-un oraş miner sînt o droaie de burlaci. Cam de două ori pe lună mă duceam acasă să-l văd pe Danny. Timp de şapte ani am făcut naveta asta. Era singura mea plăcere, o plăcere stranie, dacă mă gîndesc cum mă chinuia de fiecare dată. Nu se poate descrie în cuvinte cît era de frumos. Geraldine însă nu mă lăsa nici în ruptul capului să-l ating. Dacă-l sărutam, aproape că înnebunea de furie. De altfel, nici purtarea lui Rainey nu se deosebea cu mult, se temea de moarte să nu-l trădez. Ultima oară cînd m-am dus acasă l-am întrebat dacă vrea să ne întîlnim la Youfry, fiindcă vreme îndelungată m-a urmărit o idee nebunească, şi anume să retrăiesc clipele de odinioară şi să rămîn însărcinată cu un copil care să fie frate bun cu Danny. Am greşit însă cînd mi-am închipuit c-ar putea avea acelaşi tată. Ar fi fost un copil mort, născut mort. M-am uitat la Dan Rainey (era într-o zi foarte friguroasă, şedeam lîngă sala de dans pustie, şi țin minte că nici nu şi-a scos mîinile din buzunar) şi i-am spus să plece fără să-i explic de ce-i cerusem să vină. În anii următori am căutat un bărbat asemenea lui. Unul dintre

tinerii din Stoneville avea aceiaşi pistrui şi aceiaşi ochi galbeni ca el. Era un băiat bun la suflet, el mi l-a făcut pe Sam, cel mai mare dintre băieți. După cîte mai țin minte, tatăl lui Beth era un terchea-berchea față de Dan Rainey. Fiind însă fetiță, Beth n-a ținut prea mult la Danny. Am uitat să vă spun că mi-am vîndut partea mea din dreptul asupra spălătoriei şi-am plecat în Texas. Am lucrat în restaurante la Amarillo şi Dallas. Dar numai cînd l-am întîlnit pe domnul Honey mi-am dat seama de ce eram aleasa Domnului şi ce misiune aveam. Domnul Honey avea darul Cuvîntului Adevărat. După ce l-am auzit predicînd prima dată m-am dus să-l văd. Nici n-am apucat să vorbim douăzeci de minute că el mi-a şi spus, am de gînd să mă căsătoresc cu tine, afară de cazul cînd eşti măritată. I-am spus nu, nu sînt măritată, dar am oarecare familie. De fapt aveam pe atunci cinci copii. Asta nu l-a deranjat de loc. Ne-am căsătorit după o săptămînă, de ziua sfîntului Valentin. Nu era tînăr şi nu semăna cîtuşi de puțin cu Dan Rainey. Dacă îşi scotea ghetele nu-mi ajungea nici pînă la umăr. Dar cînd Dumnezeu ne-a unit, El ştia desigur ce face. L-am avut pe Roy, apoi pe Pearl, pe Kate şi Cleo, pe micul Homer, cei mai mulți născuți în camioneta pe care ați văzut-o pe şosea. Am călătorit prin toată țara ducînd cuvîntul Domnului celor care nu-l auziseră aşa cum putea fi rostit el de soțul meu. Trebuie să amintesc acum o împrejurare tristă. L-am pierdut pe domnul Honey. Într-o dimineață, asta s-a întîmplat într-o regiune ciudată din Louisiana, pe unde trăiesc triburile de indieni Cajun, domnul Honey a pornit-o pe drum ca să cumpere nişte alimente. Ei bine, nu l-am mai văzut niciodată. A dispărut fără urme. N-am crezut o clipă ce-a spus poliția. Soțul meu nu era genul

de om, care să-şi abandoneze familia. Nu, domnule, a fost omorît.

— Sau şi-a pierdut memoria, am spus eu. Uiţi totul, pînă şi cum te cheamă.

— Un om care putea să-ţi recite oricînd toată *Biblia*, credeţi că e posibil să uite cum îl cheamă ? A fost omorît de un indian Cajun ca să-i fure inelul de ametist. Fireşte, am mai cunoscut bărbaţi de atunci, dar nu şi dragoste. Lillie, Ida, Laurel, şi ceilalţi copii aşa au apărut. Se pare că nu pot să trăiesc dacă nu simt o nouă viaţă pulsînd la pieptul meu. Altfel mă simt ca leşinată.

Cînd copiii s-au îmbrăcat, unii cu hainele puse pe dos, ne-am întors la pom unde fetele mai mari, aplecate asupra focului, îşi uscau şi-şi pieptănau părul. În lipsa noastră, Dolly se îngrijise de prunc. Se părea că nu vrea să-l mai dea înapoi.

— Aş dori ca unul din noi să fi avut un copil, sora mea sau Catherine, iar Sora Ida a spus da, un copil era atît o distracţie, cît şi o satisfacţie.

În cele din urmă ne-am aşezat în jurul focului. Tocana era prea fierbinte pentru a-i simţi gustul, ceea ce a explicat poate succesul ei deplin, iar judecătorul, care trebuia s-o servească pe rînd, căci nu aveam decît trei ceşti, făcea mereu glume şi spunea prostii care încîntau copiii. Texaco Gasoline a declarat că făcuse o greşeală — judecătorul şi nu Riley era tatăl ei, iar judecătorul o răsplăti cu o călătorie în lună, adică o învîrti deasupra capului. *Unele păsări zboară spre sud, altele spre apus, tu zbori după celelalte, departe, departe !* Sora Ida spuse : dar puternic mai eşti. Fireşte, el a fost măgulit şi doar că nu i-a cerut să-i pipăie muşchii. La fiecare secundă trăgea cu ochiul să vadă dacă Dolly îl admiră. Dolly îl admira.

Gunguritul unui porumbel de pădure pluti tremurător printre ultimele raze lungi ale soarelui. Un verde, un albastru rece se infiltrară prin aer, ca şi cum s-ar fi dizolvat în jurul nosru un curcubeu. Dolly tremură :

— Se apropie o furtună. Am presimţit-o toată ziua.

M-am uitat la Riley triumfător. Nu-i spusesem eu ?

— Şi se face tîrziu, spuse Sora Ida. Buck, Homer... haideţi, băieţi, daţi fuga la camionetă. Dumnezeu ştie, poate c-a venit cineva şi a luat dinăuntru tot ce-a vrut. Nu c-ar fi multe de luat, adăugă ea, privindu-şi băieţii dispărînd pe cărarea ce se întuneca, nimic, în afară de maşina mea de cusut. Ei, Dolly ? Ai...

— Am discutat, spuse Dolly, întorcîndu-se spre judecător ca pentru a-i cere confirmarea.

— Ai cîştiga procesul la tribunal, nu-i nici o îndoială, spuse el cu un aer foarte profesional. O dată, legea ar fi de partea dreptăţii. În această siutaţie, totuşi...

— În această situaţie... spuse Dolly şi vîrî în mîna Sorei Ida cei patruzeci şi şapte de dolari care constituiau fondul nostru lichid. Pe deasupra, îi dărui şi ceasul mare de aur al judecătorului. Contemplînd aceste cadouri, Sora Ida clătină din cap, ca şi cum ar fi trebuit să le refuze.

— Nu le merităm. Dar vă mulţumesc.

Un tunet stins răsună prin pădure şi, în liniştea primejdioasă ce se aşternuse, Buck şi Little Homer năvăliră pe potecă, precum o cavalerie în atac.

— Vin ! Vin ! strigară amîndoi în acelaşi timp, iar Little Homer, împingîndu-şi pălăria pe ceafă, suspină.

— Am fugit tot drumul.

— Vorbeşte limpede, băiete. Cine vine ?

Little Homer înghiţi în sec.

— Oamenii aceia. Şeriful ăla şi nu ştiu cîţi alţii înaintează prin iarbă. Au şi puşti cu ei.

Tunetul bubui iar. Pale de vînt aţîţară focul.

— Foarte bine, zise judecătorul, luînd comanda operaţiilor. Toată lumea să-şi păstreze cumpătul. Se părea că se pregătise pentru acest moment şi, trebuie să recunosc, i-a făcut faţă strălucit. — Femeile şi voi, copiii mei, suiţi-vă în casa din copac. Riley, ai grijă ca voi ăştilalţi să vă împrăştiaţi, cocoţaţi-vă în ceilalţi pomi şi luaţi pietre multe cu voi.

După ce am îndeplinit aceste instrucţiuni, judecătorul a rămas singur jos. Stătea neclintit, păzind tăcerea încordată a asfinţitului, ca un căpitan care nu-şi abandonează corabia ce se scufundă.

Şase

Cinci dintre noi ne cocoţarăm în platanul ce-şi întindea crăcile peste cărare. Erau acolo şi Little Homer şi fratele lui, un băiat cu rînjetul pe buze şi cu cîte o piatră în fiecare mînă. În partea cealaltă a cărării, călare pe o cracă a unui alt platan îl vedem pe Riley înconjurat de fetele mai mari. În lumina aurie descrescîndă, feţele lor albe străluceau ca nişte lanterne cu lumînări. Mi s-a părut că simt o picătură de ploaie. Era însă o mărgea de transpiraţie ce-mi aluneca pe obraji. Cu toate că tunetul se potolise, un miros de ploaie accentua mireasma frunzelor şi a fumului de vreascuri. Casa din copac, supraîncărcată, trosni lugubru. Din poziţia mea avantajoasă, cei din casă mi se păreau o singură creatură, un păianjen cu multe picioare şi cu mulţi ochi, pe al cărui cap pălăria lui Dolly stătea cocoţată ca o coroană de catifea.

În copacul nostru toţi îşi pregătiră fluierele de tinichea, ca cel cumpărat de Riley de la Little Homer. Puteau să-l sperie şi pe dracu, spusese Sora Ida. Apoi, Little Homer îşi dădu jos pălăria uriaşă şi, scoţînd din vastul ei interior ceea ce era poate *Frînghia de Rufe a lui Dumnezeu,* în orice caz o funie lungă şi groasă, se apucă să facă un laţ. Pe cînd îi încerca eficacitatea, întinzîndu-i şi strîngîndu-i nodul, ochelarii lui de oţel, în miniatură, aruncau scînteieri atît de ameninţătoare, încît m-am tras de lîngă el, pe o cracă ceva mai încolo. Judecătorul, patrulînd

drept pe dedesubt, ne şopti să încetăm cu mişcarea acolo sus. A fost ultimul lui ordin înainte de a începe invazia.

Invadatorii nu încercau să vină pe furiş. Lovind cu puştile prin tufiş, ca tăietorii de trestie-de-zahăr, pe potecă înainta de zor un grup de nouă, doisprezece, douăzeci de oameni. În frunte venea Junius Candle. Insigna lui de şerif, în formă de stea, sclipea în înserare. După el, Big Eddie Stover, a cărui privire saşie cercetîndu-ne ascunzătorile îmi aminti de desenele-ghicitoare din ziare: găsiţi cinci băieţi şi o bufniţă în desenul acestui pom. Pentru aşa ceva era nevoie de cineva mai deştept decît Big Eddie Stover. Se uita drept la mine şi prin mine. Puţini din banda aia te-ar fi deranjat cu deşteptăciunea lor. Nu erau buni de nimic, cei mai mulţi nu ştiau decît să lingă sare şi să bea bere. Atît că l-am recunoscut pe domnul Hand, directorul şcolii, un om în general foarte cumsecade, pe care nu l-ai fi crezut capabil să se alăture unor indivizi atît de jalnici, într-o expediţie atît de ruşinoasă. Prezenţa lui Amos Legrand se explica prin curiozitatea lui. De data asta stătea nemişcat şi tăcea. Nu-i de mirare. Verena se sprijinea cu o mînă pe capul lui ca pe un baston. Amos nu-i ajungea nici pînă la şolduri. Reverendul Buster, încruntat, o susţinea ceremonios de celălalt braţ. Văzînd-o, am simţit o surdă revenire a spaimei pe care o încercasem cînd, după moartea mamei, Verena venise la noi acasă ca să mă ceară. Deşi părea că şchioapătă, se mişca cu autoritatea obişnuită a unei femei înalte. Însoţită de escorta ei, s-a oprit sub platanul nostru.

Judecătorul nu cedă nici un pas. Nas în nas cu şeriful îşi menţinu poziţia; părea că între ei ar fi fost trasă o linie şi-l sfida pe şerif s-o calce.

Chiar în momentul acela crucial l-am observat pe Little Homer. Îşi cobora încet lassoul. Frînghia aluneca, se balansa ca un şarpe, laţul ei larg deschis semăna cu nişte fălci. Apoi căzu, cu o smucitură abilă, în jurul gîtului reverendului Buster, al cărui ţipăt de strangulare fu înăbuşit de Little Homer, care trase voiniceşte de frînghie.

Prietenii lui nici n-apucară să vadă bine că bătrînul Buster e la ananghie, cu faţa congestionată, şi braţele bălăbănindu-se, căci succesul repurtat de Micul Homer dezlănţui un atac general. Prin aer începură să zboare pietre, fluierele şuierau strident ca ţipetele păsărilor sălbatice, iar bărbaţii, lovindu-se reciproc în învălmăşeala generală, se refugiară pe unde apucară şi mai ales sub trupurile celor căzuţi. Verena a trebuit să-l pălmuiască pe Amos Legrand, căci acesta încercase să se furişeze sub fusta ei. Doar ea, s-ar putea spune, s-a comportat ca un adevărat bărbat. Cu pumnul ridicat spre pomi ne ameninţă şi ne blestemă de mama focului.

În toiul vacarmului, plesni o împuşcătură, ca o uşă de fier trîntită. Ecoul ei grav şi nesfîrşit ne potoli pe toţi. În tăcerea care se aşternu, am auzit prăbuşindu-se un corp greu, care rupea în cădere crăcile platanului din faţa mea.

Riley era cel care cădea. Cădea încet, destins ca o pisică moartă. Fetele îşi acoperiră ochii şi scoaseră un urlet; trupul lui se lovi de o cracă, o rupse, păru că întîrzie în aer ca frunzele rupte, apoi trupul însîngerat lovi pămîntul. Nimeni nu se apropie de el.

În cele din urmă, judecătorul spuse:

— Băiatul meu, băiatul meu, şi complet năucit căzu în genunchi, şi începu să mîngîie mîinile inerte ale lui Riley. Fie-ţi milă, fie-ţi milă, fiule, răspunde.

Ceilalţi bărbaţi, ruşinaţi şi înspăimîntaţi, se strînseră în jurul lui. Unii dădeau sfaturi pe care judecătorul părea incapabil să le înţeleagă. Am coborît rînd pe rînd din copaci, iar şoaptele repetate ale copiilor — a murit? a murit? — păreau geamătul, rumoarea delicată ce răsună într-o scoică cu vîrful ascuţit. Scoţîndu-şi pălăriile din respect, bărbaţii deschiseră un coridor, prin care Dolly înaintă prea năucită ca să observe prezenţa lor, sau chiar a Verenei pe lîngă care trecu fără s-o vadă.

— Vreau să ştiu, zise Verena, cu o voce care impunea atenţie... care dintre voi, nătărăilor, a tras cu arma?

Oamenii se uitară temători unii la alţii. Foarte mulţi îşi fixară privirea asupra lui Big Eddie Stover. Fălcile acestuia începură să tremure. Big Eddie Stover îşi linse buzele.

— La dracu, n-am avut intenţia să-mpuşc pe nimeni. Nu mi-am făcut decît datoria.

— Cîtuşi de puţin, îi răspunse Verena cu severitate. Te consider răspunzător de ce s-a întîmplat, domnule Stover.

Auzindu-i vocea, Dolly se întoarse. Ochii ei, vagi în dosul voalului, păreau s-o încadreze pe Verena cu o privire care îi excludea pe toţi ceilalţi.

— Răspunzător? Nu e nimeni, numai noi sîntem răspunzători.

Sora Ida luase locul judecătorului lîngă Riley şi scoase cămaşa rănitului.

— Slavă Domnului că-i atins doar în umăr, spuse ea şi suspinele de uşurare, ca să nu mai vorbesc de cele ale lui Big Eddie, ar fi ridicat un zmeu pe cer. Cu toate astea, e leşinat de-a binelea. Careva din voi, băieţi, aţi face mai bine să-l duceţi la un doctor. Rupse cămaşa lui Riley, făcu un bandaj şi opri scurgerea sîngelui. Şeriful şi cei trei oameni ai lui îşi prinseseră braţele în chip de targă ca să-l care.

Nu era singurul care trebuia transportat. Reverendul Buster o păţise rău şi el. Păşind cu picioare moi ca ale unei păpuşi de stofă şi prea slăbit ca să-şi dea seama că laţul îi mai atîrna încă în jurul gîtului, avu nevoie de ajutorul cîtorva ca s-o poată porni pe potecă. Little Homer o luă la fugă după el.

— Hei, dă-mi frînghia înapoi!

Amos Legrand aştepta s-o întovărăşească pe Verena; dar ea îi spuse să plece singur, fiindcă avea de gînd să mai rămînă, afară de cazul cînd Dolly... se uită ezitînd la noi şi mai ales la Sora Ida.

— Aş dori să vorbesc singură cu sora mea.

Cu un gest, în semn că puţin îi pasă de Verena, Sora Ida spuse:

— Lasă, doamnă. Plecăm în orice caz. O îmbrăţişă pe Dolly. Crede-mă, noi te iubim. Nu-i aşa copii?

Little Homer spuse:

— Hai cu noi, Dolly. O să ne distrăm grozav. Am să-ţi dau centura mea cu ţinte strălucitoare.

Texaco Gasoline se aruncă în braţele judecătorului, implorîndu-l să vină şi el cu ei. Nimeni nu părea să mă vrea pe mine.

— N-am să uit niciodată invitaţia ta, spuse Dolly, şi privi repede în jur, ca şi cum ar fi vrut să memoreze feţele copiilor. Vă urez noroc. La revedere. Fugiţi acum, spuse ea ridicînd vocea ca să fie auzită, căci începuse din nou să tune în apropiere, fugiţi, că plouă.

Era o ploaie măruntă care te gîdila, fiind ca o perdea de aburi. În timp ce Sora Ida şi familia ei se pierdeau în faldurile ploii, Verena spuse:

— E oare adevărat că te-ai înhăitat cu această... femeie? După ce-a batjocorit numele nostru?

— Nu cred că mă poţi acuza că m-am înhăitat cu cineva, răspunse Dolly senină. Mai ales cu derbedei care — îşi pierdu puţin controlul — fură de la copii şi tîrăsc femei bătrîne la închisoare. Nu pun mare preţ pe un nume care aprobă asemenea metode. Un astfel de nume merită să fie batjocorit.

Verena primi riposta fără să clipească.

— Nu eşti în toate minţile, îi spuse ea, cu aerul că dă un diagnostic.

— Mai bine te-ai mai gîndi. Sînt în toate minţile. Dolly părea că se expune unei cercetări medicale. Era la fel de înaltă ca Verena şi la fel de stăpînă pe ea. Nimic din atitudinea ei nu părea incomplet sau şters.

— Am urmat sfatul tău, adică să nu mai ţin capul plecat. Tu mi-ai spus că asta te ameţeşte. Şi nu cu multe zile în urmă, continuă ea, mi-ai spus că ţi-e ruşine de mine. Şi de Catherine. Ne sacrificasem o mare parte din viaţă pentru tine. Ce dureros că totul fusese de prisos! Pricepi ce-nseamnă un astfel de sentiment de zădărnicie?

— Ştiu, şopti Verena.

Se părea că ochii i s-au încrucişat, fixaţi asupra unei perspective interioare de piatră. Avea expresia pe care i-o văzusem cînd, spionînd din pod, o urmărisem reflectînd trist asupra fotografiilor lui Maudie Laura Murphy, ale soţului şi copiilor acesteia. Se clătină şi-şi lăsă mîna pe umărul meu. Dacă nu s-ar fi sprijinit de mine, cred că s-ar fi prăbuşit.

— Credeam că această durere are să mă ţină pînă la moarte. Dar n-o să fie aşa. Să nu-ţi închipui că simt vreo mulţumire, Verena, cînd îţi spun că şi mie mi-e ruşine de tine.

Se făcuse noapte. Broaştele şi greierii sărbătoreau ploaia ce cădea lent. Ne-am întunecat, ca şi cum umezeala ar fi şters lumina de pe feţele noastre. Verena se sprijini de mine.

— Nu mă simt bine, spuse cu voce stinsă. Sînt bolnavă, Dolly, crede-mă, sînt bolnavă.

Oarecum neconvinsă, Dolly se apropie de Verena şi o pipăi, ca şi cum degetele ei puteau simţi adevărul.

— Collin, judecătorule, ajută-mă s-o sui în copac, spuse ea. Verena protestă că nu se putea căţăra în pom. Dar cînd se obişnui cu ideea, se urcă destul de uşor. Casa din copac, asemănătoare unei plute părea să plutească peste ape învăluite într-o ceaţă tenebroasă. Acolo sus era totuşi uscat, căci ploaia uşoară nu trecuse prin umbrela de frunze. Am plutit pe un curent de tăcere, apoi Verena a vorbit.

— Vreau să-ţi spun ceva, Dolly. Mi-ar veni mai uşor dac-am fi singure.

Judecătorul îşi încrucişă braţele la piept:

— Mă tem că va trebui să mă suporţi, domnişoară Verena. Vorbea răspicat, dar fără chef de ceartă. Mă interesează direct urmările celor spuse de dumneata.

— Mă îndoiesc. Cum adică? spuse ea recăpătîndu-şi parţial aerul arogant.

Judecătorul aprinse un cap de lumînare şi umbrele noastre neaşteptate se aplecară peste noi ca patru spioni ce trag cu urechea.

— Nu-mi place să discut pe întuneric, spuse el.

În statura sa dreaptă şi mîndră se ghicea un scop, şi anume s-o facă pe Verena să înţeleagă că trata cu un bărbat, un fapt de care prea puţini bărbaţi din viaţa ei fuseseră în stare s-o convingă. Verena găsi atitudinea lui de neiertat.

— Ai uitat, nu-i aşa, Charlie Cool? Acum cincizeci de ani, sau poate mai mult. Tu şi nişte băieţi v-aţi dus să furaţi mure din grădina noastră. Tata l-a prins pe vărul tău Seth, iar eu te-am prins pe tine. Ai primit o bătaie bună în ziua aia.

Judecătorul îşi aminti. Se înroşi, zîmbi şi spuse:

— N-ai luptat cinstit, Verena.

— Eu am luptat cinstit, îi replică ea sec. Ai însă dreptate... fiindcă nici unuia dintre noi nu-i place ce s-a întîmplat. Să nu mai discutăm pe de lături. Îţi spun sincer, Charlie, nu mă bucur că te văd. Sora mea n-ar fi trecut prin asemenea aventuri ridicole, dacă n-ai fi îmboldit-o tu. Aşa că-ţi rămîn recunoscătoare dacă pleci. Ce se va întîmpla de aici înainte nu-i treaba ta.

— Ba da, spuse Dolly. Fiindcă judecătorul Cool Charlie... vocea ei ezită şi pentru prima dată Dolly crezu că-i poate prea îndrăzneaţă.

— Dolly vrea să spună c-am cerut-o în căsătorie.

— Asta, spuse Verena după cîteva secunde de aşteptare neliniştită, este, continuă ea privindu-şi mîinile înmănuşate, de-a dreptul remarcabil. Foarte remarcabil. N-aş fi crezut că vreunul dintre voi are atîta imaginaţie. Sau poate aiurez eu. Foarte probabil visez că mă găsesc într-un copac ud într-o noapte cu tunete. Atît doar că eu nu visez niciodată, sau poate că uit visele. Pe ăsta propun să-l uităm cu toţii.

— Recunosc, cred şi eu că... e un vis, domnişoară Verena. Dar un om care nu visează e ca un om care nu asudă: strînge în el toată otrava.

Verena îl ignoră. Îşi fixase atenţia asupra lui Dolly, care la rîndul ei o privea ţintă pe Verena. Ar fi putut să fie doar ele două, două fiinţe, fiecare la capătul unei camere mohorîte, doi muţi ce comunică între ei printr-un limbaj bizar de semne, printr-o mişcare subtilă a ochilor. Apoi Dolly dădu un răspuns ce-o făcu pe Verena să pălească.

— Înţeleg. L-ai acceptat, nu-i aşa?

Ploaia se îndesi, prin aer ar fi putut să înoate peşti; ca un acord de pian, tot mai grav, ploaia lovi coarda cea mai neagră şi răpăi, transformîndu-se într-o aversă care, deşi ameninţa să ne ude, nu pătrunse imediat pînă la noi. Printre frunze se infiltrau picături de ploaie, dar casa din copac rămase ca un sîmbure uscat într-o plantă îmbibată cu apă. Judecătorul apăra cu palma lumînarea. Aştepta la fel de nervos ca Verena răspunsul lui Dolly. Nerăbdarea mea o egala pe a lor, deşi mă simţeam înlăturat de la acest eveniment, devenind iar un spion care trage cu ochiul din pod, iar simpatia mea, lucru curios, nu se îndrepta spre nimeni, sau, mai degrabă spre toţi. În sufletul meu afecţiunea pentru ei trei se adună ca picăturile de ploaie. Nu-i puteam despărţi, se contopeau toţi trei într-o singură fiinţă umană.

Dolly de asemenea. Nu-l putea despărţi pe judecător de Verena. În cele din urmă, dîndu-le de înţeles că-i e cu neputinţă să ia o hotărîre, spuse disperată:

— Nu pot. Am crezut c-am să ştiu ce-i drept. Dar n-am aflat. Nu ştiu. Oare alţii ştiu? Am crezut că voi avea o alternativă: să duc o viaţă aşa cum voiam...

— Dar ne-am trăit viaţa, spuse Verena. A ta n-a fost de loc de dispreţuit şi cred c-ai avut întotdeauna tot ce-ai dorit. Te-am invidiat tot timpul. Hai acasă, Dolly. Lasă hotărîrile pe seama mea. Au fost atribuţia mea, ascultă-mă pe mine.

— E adevărat, Charlie? întrebă Dolly, ca un copil care ar întreba unde cad stelele. Apoi continuă: Ne-am trăit într-adevăr viaţa?

— Nu sîntem morţi, îi răspunse el, aşa cum la întrebarea copilului ar fi spus că stelele cad în spaţiu. Un răspuns de necombătut, şi totuşi nesatisfăcător.

Dolly n-a fost de acord cu el.

— Nu trebuie să fii mort. Acasă, în bucătărie, avem o muşcată care înfloreşte mereu. Alte flori, însă, nu înfloresc decît o dată, şi asta dacă înfloresc, iar apoi nu li se mai întîmplă nimic. Îşi continuă viaţa, dar şi-au trăit-o.

— Tu nu eşti aşa, spuse el, şi-şi apropie chipul de al ei, ca şi cum ar fi vrut ca buzele lor să se atingă. Şi totuşi ezită, nu îndrăzni s-o facă.

Ploaia îşi croise un tunel printre crăci şi cădea asupra noastră cu toată forţa. Pe pălăria lui Dolly se scurgeau şiroaie de apă, iar voalul i se lipi de obraz. Lumînarea tremură şi se stinse.

— Nici eu nu sînt aşa, încheie el.

Fulgerele repetate palpitau ca nişte vene de foc, iar Verena, luminată de acea orbitoare şi continuă văpaie, devenise pentru mine o necunoscută, o femeie copleşită de durere, sfîrşită. Cu ochii din nou apropiaţi unul de altul, privirea ei lăuntrică se fixase asupra unui lăcaş sufletesc, un ţinut părăginit. În timp ce fulgerele descreşteau şi murmurul ploii ne fereca cu sunetele lui numeroase, Verena vorbi, iar vocea ei răzbi atît de slabă, şi de atît de departe, încît părea că nu mai ţine să fie auzită.

— Te-am invidiat, Dolly. Camera ta roz. Am bătut la uşile unor astfel de camere, nu prea des... atît însă ca să-mi dau seama că doar tu îmi poţi deschide să intru. Fiindcă pe micul Morris, pe micul Morris — Doamne iartă-mă, l-am iubit din tot sufletul. Nu ca o femeie. Eram, da, o recunosc, spirite înrudite. Ne priveam în

ochi, vedeam acelaşi diavol, nu ne temeam. Era... vesel. A fost însă mai şmecher ca mine. Am ştiut-o şi am sperat că n-are să mă înşele, dar m-a înşelat, iar acum o viaţă întreagă e prea lungă ca să rămîn singură. Mă plimb prin casă, dar nimic nu-i al meu. Camera ta roz, bucătăria ta, casa e a ta şi a lui Catherine, aşa cred. Atît doar, nu mă părăsiţi, lăsaţi-mă să trăiesc laolaltă cu voi. Mă simt bătrînă, o vreau pe sora mea.

Ploaia, ce dubla cu glasul ei pe cel al Verenei cădea între Dolly şi judecător — un zid transparent, prin care el o vedea pierzîndu-şi forma, destrămîndu-se, aşa cum mai înainte păruse că se destramă în faţa mea. Mai mult, se părea că însăşi casa din pom se dizolvă. Un vînt neaşteptat spulberă din casă cărţile de joc, stricate şi îmbibate de apă, ca şi hîrtia noastră de ambalaj. Biscuiţii în formă de animale se fărîmiţară, iar cănile pline cu apă de ploaie dădeau peste margini ca nişte fîntîni. Frumoasa cuvertură a Catherinei se stricase de tot, ajunsese o zdreanţă udă. Totul se destrăma, ca acele case condamnate la pieire, pe care rîurile revărsate le iau cu ele. Se părea că judecătorul e prins acolo într-o cursă — făcîndu-ne semne cu mîna — în timp ce noi, supravieţuitorii, stăteam pe mal. Căci Dolly spuse:

— Iartă-mă. Şi eu o doresc pe sora mea. Iar judecătorul nu mai izbuti să ajungă pînă la ea, nici cu braţele, nici cu inima. Dorinţa Verenei era prea puternică.

Cîndva, la miezul nopţii, ploaia s-a potolit, a stat. Vîntul începu să sufle violent, storcînd apa din pomi. Una cîte una, ca invitaţii întîrziaţi la bal, stelele răsăreau, străpungînd bolta cerească. Venise vremea să plecăm. N-am luat nimic cu noi. Am lăsat acolo cuvertura să putrezească şi lingurile să ruginească. Iar casa din copac şi pădurea le-am lăsat iernii.

Şapte

O bună bucată de vreme, Catherine păstră obiceiul să dateze evenimentele după momentul cînd se petrecuseră, înainte, sau după închiderea ei.

— Mai înainte, începea ea, ca Aia să facă din mine o puşcăriaşă.

Şi noi puteam de asemenea să împărţim întîmplările pe criterii similare. Adică, înainte şi după aventura cu casa din copac. Cele cîteva zile de toamnă au reprezentat un monument şi un indicator la o răspîntie de drumuri.

Cu excepţia unei vizite făcute pentru a-şi strînge şi lua lucrurile ce-i aparţineau, judecătorul n-a mai călcat niciodată în casa unde locuise împreună cu fiii şi nevestele lor. Hotărîrea trebuie să le fi convenit de minune, căci nici măcar nu protestară cînd el îşi luase cu chirie o cameră mobilată la pensiunea domnişoarei Bell, un imobil solemn, îmbrăcat în piatră cafenie, transformat mai tîrziu în magazin de pompe funebre de către un dricar care-şi dăduse seama că pentru a realiza o atmosferă apropiată stabilimentului nu se impunea decît o renovare neînsemnată. Nu-mi plăcea să trec prin faţa acestei clădiri, căci chiriaşii domnişoarei Bell, cucoane cu o limbă ascuţită ca spinii tufişurilor de trandafiri veştejiţi ce împînzeau curtea, stăteau pe verandă, angajate într-un maraton al vigilenţei, ce ţinea din zori şi pînă seara. Una dintre ele, Mamie Confield,

văduvă de două ori, se specializase în a ghici care femei sînt însărcinate (se zice că un personaj legendar i-ar fi spus soţiei: De ce s-arunci banii la doctor? Mai bine plimbă-te prin faţa pensiunii domnişoarei Bell. Mamie Confield o să spună în curînd la toată lumea dacă eşti sau nu însărcinată). Pînă să se mute judecătorul acolo, Amos Legrand fusese singurul bărbat care locuia la domnişoara Bell. Pentru celelalte locatare, Amos Legrand era o mană cerească. Momentele cele mai sacre pentru ele erau acele de după cină, cînd Amos se sălta în balansoar, fără ca picioarele lui micuţe să atingă pămîntul şi gura începea să-i turuie ca o meliţă. Doamnele se întreceau în a-i împleti ciorapi de lînă şi în a se îngriji de regimul lui alimentar. La masă, tot ce era mai bun ajungea în farfuria lui. Domnişoara Bell avea necazuri cu bucătăresele, fiindcă doamnele îşi vîrau nasul tot timpul în bucătărie, fiecare din ele dorind să pregătească tot felul de bunătăţi cu care să-şi îmbie favoritul. Probabil că s-ar fi purtat la fel şi cu judecătorul, acesta însă nu le dădea nici o atenţie, şi ele se plîngeau că nu catadicsea nici măcar să le salute.

În ultima noapte petrecută în casa din copac, cînd mă udasem ciuciulete, răcisem rău, iar Verena şi mai rău. Dolly, infirmiera noastră, strănuta. Catherine refuzase să dea o mînă de ajutor.

— Dolly-inimioară, fă cum vrei. N-ai decît să goleşti ţucalul Aleia pînă au să ţi se taie picioarele de oboseală. Nu te bizui însă pe mine c-am să mişc vreun deget. Eu una n-am chef să mă obosesc pentru ea.

Dolly se scula toată noaptea, ne dădea un sirop bun pentru durerile de gît şi punea lemne pe foc, ca să ne fie cald. Verena nu mai considera ca odinioară că aceste atenţii îi erau datorate.

— La primăvară, îi promise ea lui Dolly, o să facem împreună o călătorie. O să mergem la Grand Canyon şi o s-o vizităm pe Maudie Laura. Sau în Florida. Tu n-ai văzut niciodată oceanul.

Dolly însă se simţea mulţumită aici şi n-avea chef de călătorie.

— Nu mi-ar face nici o plăcere să-mi dau seama că tot ce am văzut pînă acum nu-i decît un fleac pe lîngă alte privelişti mai grandioase.

Doctorul Carter venea regulat, iar într-o dimineaţă Dolly l-a rugat să-i ia şi ei temperatura. Ardea şi n-o mai ţineau picioarele. Doctorul îi ordonă să stea imediat la pat, iar Dolly găsi foarte comic diagnosticul lui, că ar avea pneumonie galopantă.

— O pneumonie galopantă, spuse ea judecătorului, care venise s-o vadă, asta trebuie să fie o boală nouă. N-am mai auzit de ea. Mă simt însă de parcă m-aş zbengui pe nişte picioroange. E aşa de frumos, adăugă şi adormi.

Trei, patru zile aproape că nu s-a trezit. Catherine o veghea, aţipită într-un fotoliu de răchită şi bombănea în surdină de cîte ori eu sau Verena intram în cameră. Îi făcea tot timpul vînt cu o gravură ce reprezenta pe Isus, de parcă era vara. Călca scandalos toate prescripţiile doctorului Carter.

— Nu le-aş da nici la porci, declară ea, arătînd nişte doctorii trimise de el.

În cele din urmă, doctorul Carter spuse că-şi declină orice răspundere dacă bolnava nu-i internată în spital. Spitalul cel mai apropiat se afla la Brewton, la şaizeci de mile depărtare. Verena ceru să i se trimită o ambulanţă. Putea să-şi fi scutit cheltuielile, căci Catherine încuie pe dinăuntru uşa lui Dolly şi spuse că cel care

are să mişte primul clanţa o să aibă singur nevoie de o ambulanţă. Dolly nu ştia unde voiau s-o ducă. Indiferent însă de locul unde voiau s-o ducă, imploră să rămînă acasă.

— Nu mă treziţi, spuse ea, nu vreau să văd oceanul.

Pe la sfîrşitul săptămînii se putea ridica în capul oaselor, iar peste cîteva zile se simţi destul de întremată ca să-şi reia corespondenţa cu clienţii ce-i comandau leacul împotriva hidropiziei. Era necăjită că se adunase un teanc de comenzi nelivrate. Catherine, care luase asupra ei meritul însănătoşirii lui Dolly, spuse:

— Lasă, în curînd o să fierbem iar ierburi pentru leac.

În fiecare după-amiază, la ora patru precis, judecătorul se prezenta la poarta grădinii şi mă fluiera să-i deschid. Intra prin grădină şi nu pe uşa principală, evitînd astfel riscul de a o întîlni pe Verena. Nu că ea s-ar fi opus vizitelor lui. De fapt, se îngrijea să-i pună la dispoziţie pentru aceste vizite o sticlă de sherry şi o cutie cu ţigări de foi. De obicei, judecătorul îi aducea lui Dolly un dar, prăjituri de la patiseria Katydid, sau flori, crizanteme mari cît un balon de bronz, pe care Catherine le confisca repede, căci avea credinţa că florile consumau tot ce era nutritiv în aer. Catherine n-a aflat niciodată că judecătorul a cerut-o în căsătorie pe Dolly. Intuind totuşi o situaţie care nu-i prea era pe plac, rămînea şi ea în cameră în timpul vizitei, sorbind tot timpul din sherry-ul pregătit pentru judecător şi vorbind mai ales despre ea. Bănuiesc însă că nici judecătorul şi nici Dolly n-aveau să-şi spună multe lucruri. Se acceptau reciproc fără emoţii, ca cei la care sentimentele de dragoste sînt bine înrădăcinate. Şi dacă într-un fel era dezamăgit, asta nu se datora lui Dolly, căci

așa cum își dorise, cum explicase el, ea devenise omul căruia să-i poată mărturisi orice, acel om unic pe lume. Stătea lîngă ea, alături de patul ei, mulțumit că se află acolo, fără să se aștepte ca cineva să-i țină de urît. Deseori, toropită de temperatură, Dolly adormea, și dacă în timpul somnului scîncea ca un copil sau se încrunta, judecătorul cu un surîs luminos pe buze, o trezea.

Mai înainte, Verena nu ne îngăduise s-avem radio. Melodiile ieftine, afirmase ea, tulbură mintea. În plus, nu trebuia uitat că mai costă și bani. Cel care o convinse pe Verena că Dolly are nevoie de un radio fu doctorul Carter, gîndindu-se că astfel Dolly o să se împace cu gîndul unei convalescențe ce se prevedea lungă. Verena cumpără un radio, pe care, nu mă îndoiesc, l-a plătit destul de scump. Era o cutie, ca un capișon, urîtă și grosolan lustruită. L-am luat în curte și l-am vopsit în roz, dar nici măcar atunci Dolly nu se decise să-l țină la ea în cameră. Mai tîrziu, însă, n-o mai puteai urni de lîngă el. Aparatul, veșnic deschis, căci Dolly și Catherine îl ascultau neîntrerupt, se încingea atît de tare că putea servi drept clocitoare. Le plăceau mai ales transmisiile meciurilor de fotbal american.

— Te rog, nu-mi explica nimic, îl mustra Dolly pe judecător cînd el încerca să le explice regulile jocului. Ador misterele. Toți urlă și se distrează grozav. Poate că nu mi s-ar mai părea că sînt atît de mulți și de fericiți dac-aș ști de ce urlă. La început judecătorul se cam necăji, fiindcă n-o putea convinge pe Dolly să țină cu o echipă. Ea credea că ambele formații ar trebui să cîștige. Sînt sigură că toți sînt băieți simpatici, spunea.

Într-o după-amiază mă luai la ceartă cu Catherine. Era tocmai în după-amiaza cînd se transmitea concursul

la care cînta Maud Riordan la vioară. Firește, țineam s-o aud, și Catherine știa asta, dar fiindcă asculta un meci între echipele din Georgia Tech și Tulane, nu-mi dădu voie să mă apropii de aparat.

— Ce-ai pățit, Catherine? o întrebai. Ai devenit egoistă, nemulțumită, faci întotdeauna cum te taie capul, ești mai rea decît a fost Verena.

Se pare că dorind să-și refacă prestigiul pierdut ca urmare a contactului cu legea, Catherine se credea obligată să-și dubleze puterea de care dispunea în casa Talbo. Cel puțin noi ar fi trebuit să-i respectăm obîrșia indiană și să-i acceptăm tirania. Ceea ce Dolly era dispusă s-o facă. Cu toate acestea, în cazul lui Maud Riordan, se alie cu mine:

— Lasă-l pe Collin să găsească postul. N-ar fi o faptă creștină să n-o ascultăm pe Maud. E o prietenă de-a noastră.

Toți cei care au auzit-o pe Maud au fost de acord că merita premiul întîi. S-a clasat a doua, spre satisfacția familiei, căci obținea astfel o jumătate de bursă ca să studieze muzica la Universitate. Nu era totuși drept, deoarece cîntase splendid, mult mai bine decît băiatul care luase premiul întîi. Executase la vioară serenada scrisă de tatăl ei, și bucata mi se păruse la fel de frumoasă ca în ziua cînd am auzit-o în pădure. De atunci, îmi pierdeam vremea scriindu-i numele și descriind în minte trăsăturile ei fermecătoare, părul de culoarea înghețatei de vanilie. Judecătorul sosise la timp ca să audă și el transmisia; și știu că Dolly s-a bucurat, căci avea impresia că ne-am strîns din nou în copac, printre frunze, înconjurați de muzica ce plutea în jurul nostru ca niște fluturi.

Peste cîteva zile o întîlni pe stradă pe Elizabeth Henderson. Fusese la coafor unde îşi făcuse părul permanent şi îşi vopsise unghiile. Arăta ca o doamnă şi o complimentai.

— Din cauza balului. Sper că ţi-e gata costumul. Atunci îmi amintii. Balul dat de ziua Tuturor Sfinţilor, la care Elizabeth şi Maud mă invitaseră să-mi ofer serviciile ca ghicitor. — Nu se poate să fi uitat! Vai, Collin, spuse ea, am muncit pe brînci. Doamna Riordan face un punş adevărat din vin. Nu m-aş mira de nimic, nici chiar dacă unii au să se îmbete.

În definitiv, era o petrecere dată în cinstea lui Maud, fiindcă luase premiu şi fiindcă — Elizabeth se uită de-a lungul străzii, o privelişte tristă, cu case tăcute şi stîlpi de telegraf — are să plece, ştii, la Universitate. Singurătatea ne învălui. Nu voiam să ne despărţim. M-am oferit s-o conduc acasă.

Pe drum ne oprirăm la patiseria Katydid unde Elizabeth comandă un tort pentru petrecere, iar doamna C.C. County, pe al cărei şorţ sclipeau cristale de zahăr, apăru din brutărie pentru a se interesa de sănătatea lui Dolly.

— Sper că nu se simte prea rău, se lamentă ea. Închipuie-ţi, să facă o pneumonie galopantă. Sora mea a avut o formă mai uşoară. Bine, slavă Domnului, că Dolly e bolnavă la ea acasă. Mă simt uşurată să ştiu că v-aţi întors toţi trei acasă. Ha, ha, cred că putem rîde acum de toată nebunia asta. Uite, tocmai am scos o tavă de gogoşi. Du-i-le lui Dolly cu urările mele de sănătate. Pînă să ajungem acasă, mîncai împreună cu Elizabeth aproape toate gogoşile. Ea mă invită să beau un pahar cu lapte şi să le terminăm.

Astăzi, în locul vechii case Henderson se află o staţie de benzină. Dar la vremea aceea locuinţa se compunea

din vreo cincisprezece odăi, dispuse alandala, prin care trăgea curentul, şi care ar fi ajuns un adăpost pentru pisici şi pentru cîini vagabonzi, de n-ar fi fost Riley un dulgher îndemînatic. Avea pe lîngă casă o magazie, ceva între un atelier şi un sanctuar, unde îşi petrecea dimineţile tăind cherestea cu fierăstrăul şi dînd la rîndea şindrilă. Rafturile de pe pereţi gemeau sub relicvele unor pasiuni uitate: şerpi, albine, păianjeni păstraţi în alcool, un liliac ce putrezea într-o sticlă şi modele de vapoare. O pasiune din copilărie pentru împăiat se încheiase cu un simulacru de grădină zoologică, plină de animale urît mirositoare: un iepure fără ochi, cu o blană verde ca larvele şi cu urechi pleoştite ca ale unui dulău — obiecte pe care mai bine le-ar fi îngropat. În ultima vreme îl vizitasem pe Riley de cîteva ori. Glonţul lui Big Eddie Stover îi sfărîmase umărul, iar nenorocirea era că trebuia să poarte un ghips care îi provoca mîncărimi şi cîntărea susţinea el, vreo cincizeci de kilograme. Nemaiputînd să conducă maşina sau să bată cuie ca lumea, nu prea avea ce face, mulţumindu-se să hoinărească şi să mediteze.

— Dacă vrei să-l vezi pe Riley, spuse Elizabeth, îl găseşti în magazie. Cred că e şi Maud cu el.

— Maud Riordan? Aveam motive să fiu surprins fiindcă atunci cînd îl vizitasem pe Riley, el insistase să stăm în magazie. Fetele n-aveau să ne deranjeze acolo, căci, se lăuda el, nici unei femei nu i se va îngădui să treacă pragul.

— Îi citeşte versuri, piese de teatru. Maud a fost pur şi simplu adorabilă. Şi unde mai pui că fratele meu nu s-a purtat niciodată destul de frumos cu ea. Maud însă a uitat trecutul. Cred că fiindcă era cît p-aci să

fie omorît, şi mi se pare că asta te schimbă — te face mai receptiv la lucruri mai înălţătoare. O lasă să-i citească ceasuri întregi.

Magazia, umbrită de smochini, se afla în curtea din dos. Găini ţanţoşe, din rasa Plymouth, se legănau pe lîngă uşă, ciugulind seminţele de floarea-soarelui, căzute la strîngerea recoltei anul trecut. Pe uşă un cuvînt aproape şters, scris cu var de Riley cînd era mic, te prevenea fără convingere: *Atenţie!* Mă cuprinse timiditatea. În dosul uşii auzeam vocea lui Maud — vocea ei, cu care recita versuri, o melopee domoală pe care unele puşlamale de la şcoală se amuzau grozav imitînd-o. Dacă aş fi povestit cuiva ce a ajuns Riley Henderson, mi-ar fi răspuns că după căzătura din platan se scrîntise la cap. Furişîndu-mă la fereastra magaziei, aruncai o privire. Se ocupa cu demontarea unei pendule şi, judecînd după figura lui, ai fi putut crede că ascultă ceva la fel de înălţător ca bîzîitul unei muşte. Îşi vîrî un deget în ureche, ca şi cum ar fi vrut să scape de ceva ce-l supăra. Apoi, în clipa cînd mă hotărîsem să le fac o surpriză, bătînd în geam, Riley lăsă jos pendula demontată şi, apropiindu-se pe la spate de Maud, se aplecă şi-i închise cartea din care citea. Zîmbind, îi prinse cîteva bucle, iar ea se ridică în picioare ca o pisicuţă apucată de ceafă. Siluetele lor păreau înconjurate de un halo, de o lumină orbitoare care făcu să mă usture ochii. Îţi puteai da seama că nu se sărutau pentru prima oară.

Cu cîteva zile în urmă, avînd în vedere experienţa lui în astfel de probleme, îi destăinuisem lui Riley unele lucruri, mărturisindu-i sentimentele faţă de Maud. Şi acum, poftim! Aş fi dorit să devin un uriaş, ca să pot înşfăca magazia şi s-o fac ţăndări, să dobor uşa şi să-i dau de gol. Şi, totuşi, de ce anume aş fi putut-o acuza

pe Maud? Cu toate că-l vorbise de rău, ştiusem dintotdeauna că era îndrăgostită de el. De fapt, n-a existat niciodată vreo neînţelegere între ea şi mine, cel mult fuseserăm buni prieteni în ultimii ani şi poate nici atît. Întorcîndu-mă prin curte, găinile ţîfnoase cîrîiră batjocoritor în urma mea.

— N-ai stat mult, spuse Elizabeth. Sau poate nu erau acolo.

I-am răspuns că nu socotisem că-i bine să-i deranjez.

— Erau în plină discuţie despre lucruri înălţătoare.

Elizabeth nu pricepea niciodată sarcasmele. În ciuda subtilităţii la care te-ai fi aşteptat din pricina aerului ei inteligent, ea lua totul textual.

— E minunat, nu?

— Cu adevărat minunat.

— Collin, pentru Dumnezeu, ce te tot smiorcăi?

— Nu-i nimic, sînt cam răcit.

— Sper că asta n-o să te împiedice să vii la petrecere. Dar trebuie să-ţi faci rost de-un costum. Riley vine costumat în diavol.

— I se potriveşte.

— Am vrea să vii costumat în schelet. Ştiu că n-a mai rămas decît o zi...

Nici nu-mi trecea prin minte să mă duc la bal. De îndată ce sosii acasă mă aşezai la masă să-i scriu o scrisoare lui Riley. Dragă Riley... Dragă Henderson... Am şters „dragă", ajungea Henderson. Henderson, trădarea ta n-a trecut neobservată. Umplui pagini întregi evocînd începutul prieteniei noastre, onorabila ei istorie. Treptat mă cuprinse sentimentul că la mijloc trebuie să fie o greşeală. Un prieten atît de extraordinar nu era în stare să-mi facă o nedreptate. Pînă cînd, pe la sfîrşitul scrisorii, mă trezii aiurînd şi numindu-l cel mai bun prieten, fra-

tele meu. Aşa că aruncai prostiile alea la foc, iar peste cinci minute mă aflam în camera lui Dolly, întrebînd-o dacă există vreo şansă să mi se facă un costum de schelet pînă a doua zi seara.

Dolly nu cosea cine ştie ce, îi venea greu să scurteze pînă şi un tiv. La fel şi Catherine, care avea totuşi obiceiul să pretindă că se pricepea ca o specialistă în toate domeniile, mai ales în cele unde era cel mai puţin competentă. Mă trimise la magazinul de confecţii al Verenei ca să iau şase metri jumătate din cel mai fin satin negru.

— Din şase metri jumătate poate mai rămîne vreo bucăţică. Ne facem şi noi nişte garnituri la jupoane. Apoi mă măsură, cu mare atenţie în lung şi în lat, aşa cum se cuvine, numai că atunci cînd începu să croiască, nu ştia ce să facă cu măsurătorile obţinute. — Din bucăţica asta, spuse ea, tăind aproape un metru, am să-i fac cuiva o pereche de pantalonaşi bufanţi, grozavi. Iar cu asta, şi începu să taie iar, am să-mi garnisesc vechea mea rochie de stambă cu un guler negru de satin. Din ce rămase pentru mine n-ajungea nici unui pitic să-şi acopere măcar ruşinea.

— Ascultă, dragă Catherine, nu trebuie să ne gîndim la nevoile noastre, o preveni Dolly.

Lucrară fără întrerupere toată după amiaza. În timpul vizitei sale obişnuite, judecătorul fu obligat să bage aţă în ac, operaţie pe care Catherine o dispreţuia.

— Mi se încreţeşte pielea, ca şi cum aş agăţa viermi de undiţă.

La masa de seară declară că se săturase şi plecă la casa ei, între vrejurile de fasole.

Pe Dolly o cuprinsese însă dorinţa de a-mi termina costumul. Avea un chef nebun de trăncăneală. Acul intra

şi ieşea din satin, fără întrerupere. Ca şi cusăturile cu acul, frazele ei se închegau într-o linie ondulată.

— Crezi, spuse ea, că Verena o să mă lase să dau o petrecere ? Acum cînd am atîţia prieteni : Riley, apoi Charlie, le-am putea invita pe doamna County, pe Maude şi pe Elizabeth, nu ? La primăvară dăm o petrecere în grădină — cu cîteva focuri de artificii. Tatăl meu se pricepea grozav la cusut. Păcat că nu i-am moştenit talentul. Pe vremuri coseau o groază de bărbaţi. Tata avea un prieten care a cîştigat nu ştiu cîte premii pentru cuverturile cusute de el. Tata spunea că după munca grea şi aspră de la fermă, asta îl ajută să se destindă. Collin, îmi promiţi ceva ? Eu m-am împotrivit ca tu să vii aici, n-am crezut niciodată că-i bine ca un băiat să crească într-o casă plină de femei. Femei bătrîne, pline de prejudecăţi. Dar te-au adus şi-acum nu-mi pare rău. O să te afirmi, şi o să reuşeşti în viaţă. Uite ce-aş vrea să-mi promiţi. Nu fi rău cu Catherine, încearcă să nu te îndepărtezi prea mult de ea. Uneori, noaptea, nu pot să dorm cînd mă gîndesc că rămîne părăsită de toţi. Hai, spuse ea, încheind costumul, să văd cum îţi vine. Mă strîngea între coapse, iar în spate cădea ca izmenele unui bătrîn ; partea de jos a pantalonilor era extrem de largă, ca la marinari, o mînecă se oprea mai sus de încheietură, iar cealaltă îmi trecea peste vîrful degetelor. Chiar Dolly admise că nu era foarte reuşit.

— Dar cînd o să pictăm oasele... spuse ea. Le pictăm argintiu. Verena a cumpărat mai de mult nişte vopsea argintie ca să vopsească mînerul unui drapel. Asta s-a întîmplat mai înainte de-a intra în conflict cu guvernul. Vopseaua trebuie să fie pe undeva prin pod, într-o cutie mică. Uită-te sub pat şi vezi dacă-mi găseşti papucii.

I se interzisese să coboare din pat, nici Catherine nu-i dădea voie.

— N-o să aibă nici un haz să mă cerţi, spuse ea şi îşi găsi singură papucii.

Ceasul de la judecătorie bătu ora unsprezece, ceea ce însemna că era zece şi jumătate, o oră tîrzie într-un orăşel unde uşile locuinţelor respectabile se încuiau la ora nouă. Părea şi mai tîrziu, căci în camera alăturată Verena îşi închisese registrele şi se culcase. Luarăm din cămăruţa cu rufărie o lampă de gaz şi, în lumina ei tremurătoare, ne suirăm în vîrful picioarelor pe scara de la pod. Era frig acolo. Puserăm lampa pe un butoiaş şi zăbovirăm pe lîngă ea ca pe lîngă o vatră. În timp ce scormoneam prin pod, capetele umplute cu talaş, care odinioară slujiseră la expunerea pălăriilor comandate la St. Louis, ne priveau. Oriunde puneam mîna se producea o agitaţie vie de piciorușe fragile. O cutie cu bile de naftalină se răsturnă cu zgomot pe jos.

— Dumnezeule, chicoti Dolly, dacă ne-aude Verena, cheamă şeriful.

Am scos la iveală nenumărate pensule. Vopseaua, descoperită sub un vraf de ghirlande folosite la serbări, se dovedi a fi aurie şi nu argintie.

— E mai bine, fireşte, nu ? Aur, ca pentru răscumpărarea unui rege captiv. Ia uită-te ce-am găsit. Era o cutie de pantofi legată cu sfoară de rafie. Comorile mele, spuse ea, deschizînd cutia sub lampă. Un fagure uscat apăru la lumină, un cuib de viespi şi o portocală împănată cu cuişoare, a căror aromă se pierduse. Îmi arătă un ou de gaiţă albastru, intact, învelit în vată.

— Aveam principii prea stricte. Catherine a furat oul pentru mine, a fost darul ei de Crăciun. Îmi zîmbi. Lîngă lampă, faţa ei părea un fluture de noapte, la fel de îndrăzneţ şi de delicat. Charlie spune că iubirea e o înlănţuire de iubiri. Sper că l-ai ascultat şi l-ai înţeles. Fiindcă atunci cînd poţi iubi un lucru — ţinea oul albastru cu acelaşi gest delicat cu care judecătorul ţinuse o frunză — poţi să mai iubeşti şi altul, şi asta înseamnă că ai ceva, ceva pentru care merită să trăieşti. Poţi ierta orice. Ei bine, spuse ea, tot nu te-am pictat încă. Vreau s-o uimesc pe Catherine. O să-i spunem că în timp ce dormeam, spiriduşii ţi-au terminat costumul. O să facă o criză de nervi.

Ceasul de la judecătorie îşi trimise din nou mesajul prin aer, fiecare notă fluturînd ca un stindard deasupra oraşului adormit şi îngheţat.

— Ştiu că gîdilă, spuse ea desenînd pe pieptul meu o încrengătură de coaste, dar dacă nu stai liniştit o să iasă prost. Vîrî pensula în vopsea şi o plimbă de-a lungul mînecilor şi a pantalonilor, pictînd oase aurii pentru braţele şi picioarele mele. — Trebuie să-ţi aminteşti toate complimentele, ar trebui să fie multe, spuse ea, contemplîndu-şi fără modestie opera. O, Doamne, Doamne, se felicită singură, iar rîsul îi răsuna pînă în tavan. Nu vezi...

Fiindcă semănam cu un om care se pictase singur într-un colţ. Proaspăt aurit în faţă şi în spate, eram prizonierul costumului. Frumoasă încurcătură. Am dat vina pe ea, ameninţînd-o cu degetul.

— Trebuie să te învîrţi, mă tachină ea. Învîrtitul o să te usuce. Îşi întinse braţele fericită şi descrise cercuri lente şi stîngace printre umbrele de pe podeaua podului. Capotul ei modest se unduia, iar picioarele subţiri îi jucau în papuci. Păru că se ciocneşte cu un alt dansator. Se împiedică, duse o mînă la frunte şi cealaltă la inimă.

Departe, la orizontul sunetelor se auzi fluieratul unui tren. Atunci observai brusc uimirea ce-i împînzise ochii, nervozitatea care îi contractase trăsăturile. O cuprinsei în braţe, dungile pictate se întinseră pe rochia ei, şi o strigai pe Verena. Ajutor!

— Dolly, şoptii.

— Taci, Collin, taci!

Noaptea, casele prevestesc catastrofele printr-o radiaţie neaşteptată şi dureroasă. Catherine se tîrî dintr-o odaie într-alta, aprinse lumini rămase stinse ani de zile. Tremurînd în costumul meu stricat, stătui în lumina orbitoare a holului de la intrare, aşezat pe aceeaşi bancă cu judecătorul. Venise imediat. Pusese doar un impermeabil peste cămaşa de noapte din flanelă. De cîte ori se apropia Verena, îşi lipea pudic picioarele goale, cu gestul unei fete tinere. Vecinii, alarmaţi de lumina vie de la ferestrele noastre, veniră şi întrebară în şoaptă ce s-a întîmplat. Verena vorbea cu ei pe verandă. Sora ei, domnişoara Dolly, suferise un atac de cord. Doctorul Carter nu ne lăsă pe nici unul în camera ei, iar noi ne-am supus dispoziţiei, chiar şi Catherine, care, după ce aprinsese şi ultima lumină, rămăsese cu capul sprijinit de uşa lui Dolly.

În hol se afla un cuier cu oglindă şi cu multe coarne de cerb pentru agăţat pălăriile. Pălăria de catifea a lui Dolly atîrna acolo, iar la răsăritul soarelui, cînd vîntul adie prin casă, oglinda reflectă tremurul voalului.

Atunci am ştiut că Dolly ne părăsise. Cu cîteva clipe în urmă alunecase nevăzută pe lîngă noi. Am urmărit-o în închipuire. A traversat piaţa, a trecut de biserică, iar acum iat-o ajunsă la picioarele dealului. Dedesubt lucea iarba indiană. Pînă acolo trebuise să meargă.

În septembrie, anul următor, am făcut o călătorie cu judecătorul Cool. În ultimele luni nu ne văzusem prea des — o dată ne întîlnisem în piaţă, iar el îmi spusese să vin să-l văd cînd vreau. Aş fi vrut s-o fac dar, de cîte ori treceam pe lîngă pensiunea domnişoarei Bell, întorceam capul în altă parte.

Am citit undeva că trecutul şi prezentul sînt o spirală, iar fiecare inel îl conţine pe celălalt şi-i prevesteşte desfăşurarea. Poate c-aşa e. Viaţa mea părea însă mai degrabă o serie de cercuri închise, de inele ce nu se desfăşoară cu eleganţa unei spirale. Pentru mine, trecerea de la unul la celălalt însemna un salt şi nu o alunecare. Ceea ce mă deprimă e pauza dintre ele, momentul de aşteptare, cînd ştiu că trebuie să fac un salt. După moartea lui Dolly am dus mult timp o existenţă fără nici un ţel.

Ţineam cu orice preţ să mă distrez.

Hoinăream în jurul restaurantului lui Phil şi cîştigam cîte o halbă jucînd la *pin ball*. Era ilegal să-mi servească bere, dar Phil îşi închipuia că într-o zi o să moştenesc banii Verenei şi-o să-l finanţez să-şi cumpere un hotel. Îmi dădeam cu briantină şi îmi purtam părul lins. Frecventam balurile din alte orăşele, făceam semne cu lanterna noaptea tîrziu şi azvîrleam cu pietricele în geamurile fetelor. Cunoşteam un negru, undeva la ţară, care vindea un gin numit *Diavolul galben*. Mă dădeam bine pe lîngă oricine avea o maşină.

Nu voiam să mai petrec nici o clipă treaz în casa Talbo. Înăuntru aerul devenise nemişcat. În bucătărie apăruse o străină, o negresă tînără, cu degetele de la picioare întoarse înăuntru, ca la porumbei. Fata cînta toată ziua o melodie tremurătoare, ca un copil care îşi face curaj într-o casă bîntuită de stafii. Gătea foarte

prost. A lăsat să se usuce muşcata din bucătărie. O aprobasem pe Verena cînd o angajase, căci credeam că debandada din bucătărie o s-o determine pe Catherine să se ocupe iar de menaj.

Catherine însă nu se arăta de loc interesată să ia locul noii servitoare. Se retrăsese în căsuţa ei din grădina de zarzavaturi. Luase radioul cu ea şi se simţea foarte mulţumită.

— Am scăpat de o povară, şi nu-mi iau alta pe cap. Acum vreau să trîndăvesc, spunea.

Trîndăvitul o îngrăşa, picioarele i se umflară, şi trebui să taie fîşii din pielea ghetelor, pentru a le mai încălţa. Imita în mod exagerat obiceiurile lui Dolly, ca de exemplu, pasiunea pentru mîncărurile dulci; mesele de seară i se trimiteau de la *drugstore*, două kilograme de îngheţată. Foiţele de la bomboane foşneau în poala ei. Pînă nu deveni obeză mai reuşea să încapă în hainele lui Dolly. Avea astfel impresia că prietena ei se află alături de ea.

Vizitele mele la ea erau un chin, şi le făceam fără nici un chef, iritat că se bizuia pe mine să-i ţin de urît. Am lăsat să treacă o zi fără s-o văd, apoi trei, apoi o săptămînă întreagă. Cînd m-am întors, mi-am închipuit că tăcerea ce se aşternuse între noi şi purtarea ei nepăsătoare echivalau cu un reproş. Eram prea obsedat de problemele de conştiinţă ca să înţeleg adevărul. Nu-i mai păsa dacă veneam sau nu. Într-o după-amiază mi-a şi dovedit-o. Şi-a scos pur şi simplu tampoanele de vată care îi susţineau fălcile. Fără vată, graiul ei deveni şi pentru mine la fel de neînţeles ca şi pentru ceilalţi. Asta s-a întîmplat în timp ce căutam un pretext ca să scurtez vizita. A ridicat capacul godinului burtos şi a scuipat vata în foc. Obrajii i se supseră şi arăta înfometată. Acum cred că gestul nu

fusese o răzbunare, ci intenţionase să mă facă să pricep că n-aveam nici o obligaţie. Prefera să nu împartă viitorul cu nimeni.

Uneori Riley mă plimba în maşină — deşi nu puteam conta pe el sau pe maşina lui, căci de cînd Riley devenise om de afaceri, era greu de găsit. Tractoarele angajate de el defrişaseră nouăzeci de pogoane de pămînt cumpărat la marginea oraşului. Avea de gînd să construiască case. Mai multe persoane importante din localitate fură impresionate de un alt plan de-al lui. Se gîndise că orăşelul ar fi trebuit să aibă o fabrică de mătase, la care fiecare cetăţean să posede acţiuni. În afară de cîştigurile posibile, prezenţa unei industrii avea să ajute la creşterea populaţiei. În legătură cu propunerea asta, în ziar apăru un articol de fond entuziast. Articolul continua, afirmînd că orăşelul ar trebui să fie mîndru că a produs un om atît de întreprinzător ca tînărul Henderson. Riley îşi lăsă mustaţă, închirie un birou şi o luă ca secretară pe sora lui, Elizabeth. Maude Riordan studia la Universitate şi aproape la fiecare sfîrşit de săptămînă Riley îşi ducea acolo surorile cu maşina. Se bănuia că fetele se simţeau singure fără Maude. Logodna domnişoarei Maude Riordan cu domnul Riley Henderson fu anunţată în *Courier* la 1 aprilie.

Se căsătoriră pe la mijlocul lui iunie, iar preotul le puse verighetele.

La biserică l-am condus eu, iar cavalerul lui de onoare a fost judecătorul. În afară de surorile Henderson, toate domnişoarele de onoare erau fete de familie bună, cunoscute de Maude la Universitate. *Courier* le numi „tinerele şi frumoasele domnişoare, ce-şi făceau debutul în societate", ceea ce era poate exagerat de amabil. Mireasa avea un buchet de iasomie şi liliac. Ginerele purta

ghetre şi-şi aranjase mustaţa. Primiră o grămadă de cadouri magnifice. Eu le-am făcut cadou şase săpunuri parfumate şi o scrumieră.

După căsătorie m-am întors pe jos acasă cu Verena, păzindu-mă de soare sub umbrela ei neagră. Era o zi caniculară, valurile de căldură tremurau ca un seismograf al sunetelor scoase de clopotele de la biserica baptistă, unde se celebrase căsătoria. Restul verii mi se înfăţişa neînsufleţit ca o stradă la prînz. După vară, toamna, apoi o altă iarnă. Nu o spirală, ci un cerc îngust, ca umbra umbrelei. Dac-aveam vreodată de gînd să fac un salt, apoi atunci, oricît de greu îmi era, trebuia să-l fac.

— Verena, vreau să plec !

Ne aflam lîngă poarta grădinii.

— Ştiu. Şi eu vreau, spuse ea închizînd umbrela. Speram să fac călătoria împreună cu Dolly. Doream să-i arăt oceanul. Din cauza ţinutei ei autoritare, Verena părea o femeie înaltă. Acum se gîrbovise puţin. Clătină din cap. M-am întrebat cum de-mi fusese vreodată frică de ea, căci devenise feminină, temătoare, vorbea de hoţi, punea o droaie de zăvoare la uşi şi umpluse acoperişul cu paratrăsnete. Avusese obiceiul ca la începutul fiecărei luni să treacă personal pentru a strînge chiriile. Cînd a renunţat, în oraş s-a produs nelinişte, căci lipsiţi de ziua lor de necazuri, oamenii se simţeau prost. Femeile spuneau că Verena n-are familie, că fără sora ei e pierdută, iar soţii lor dădeau vina pe doctorul Morris Ritz. El i-a frînt ambiţia, spuneau ei ; şi toate reproşurile aduse Verenei trecură asupra lui.

Acum trei ani cînd m-am întors în orăşel, a trebuit mai întîi să verific hîrtiile privitoare la averea Talbo. Printre obiectele personale ale Verenei, cheile, fotografiile

lui Maudie Laura Murphy, am găsit o carte poştală. Fusese trimisă două luni după moartea lui Dolly, la Crăciun, şi venea din Paraguay. *Cum spunem noi aici, Feliz Navidad. Nu ţi-e dor de mine ? Morris.* M-am gîndit, citind-o, cît de inegală îi devenise intensitatea privirii, o privire interiorizată şi chinuită. Îmi amintesc că în ziua nunţii lui Riley, ochii ei, lăcrămînd în lumina orbitoare a soarelui, îşi recăpătaseră aspectul normal, datorită unei speranţe.

— Ar putea fi o călătorie lungă. Mă gîndeam să vînd cîte ceva... cîte ceva din averea mea. Am putea să ne îmbarcăm pe un vapor. N-ai văzut niciodată oceanul. Am cules un fir de caprifoi din desişul ce înflorea pe gardul viu al grădinii, iar Verena m-a privit cum rup petalele rînd pe rînd, ca şi cum aş fi destrămat propria ei viziune, călătoria pe care o întrezărea pentru noi.

— Ei bine, zise ea, mîngîindu-şi aluniţa care îi păta obrazul ca o lacrimă şi, cu o voce de femeie care revine la realitate : la spune-mi, ce ambiţii ai ?

Aşa că abia în septembrie l-am mai vizitat pe judecător, iar atunci pentru a-mi lua rămas bun. Valizele erau gata. Amos Legrand mă tunsese („Drăguţă, să nu te întorci chel. Vreau să spun, au să încerce să te scalpeze acolo, să te înşele în toate felurile"), aveam un costum nou, pantofi noi, o pălărie gri moale („Ce elegant eşti, domnule Collin Fenwick ! exclamase doamna County. Ai să te faci avocat ? Eşti de pe acum îmbrăcat ca un avocat. Nu, fiule, n-am să te sărut. Aş fi dezolată să-ţi murdăresc hainele frumoase cu şorţul meu de bucătărie, plin de făină. Ai să ne scrii, auzi ?"). Chiar în seara aceea un tren avea să mă ducă în nord, hurducăindu-mă, purtîndu-mă ca la paradă prin tot ţinutul pînă ce aveam

să ajungem într-un oraş cu steaguri ce fluturau în cinstea mea.

La pensiunea domnişoarei Bell, mi s-a spus că judecătorul nu-i acasă. L-am găsit în piaţă şi cînd l-am văzut am rămas cu gura căscată. Un om vînjos şi elegant, cu un trandafir cherokee la butonieră, în mijlocul unor bătrîni care trăncăneau, scuipau şi aşteptau. M-a luat de braţ şi ne-am îndepărtat de ei. Şi, în timp ce-mi dădea binevoitor sfaturi utile din experienţa lui de student în drept, am trecut de biserică şi-am ajuns la drumul ce duce la River Woods. Iată drumul, iată copacul. Am închis ochii ca să-mi fixez imaginea lor, căci nu credeam c-o să mai mă întorc, nu bănuiam c-am să visez drumul şi copacul pînă cînd ele mă vor readuce acolo.

Se părea că nici unul dintre noi nu ştia încotro mergem. Cu o uimire calmă am privit de la cimitirul din deal peisajul, şi am coborît împreună, braţ la braţ, pe cîmpia arsă de vară şi lustruită de septembrie. O cascadă de culori curgea printre frunzele uscate şi foşnitoare. Am dorit atunci ca judecătorul să audă şi el ce-mi spusese Dolly, că există o harfă de iarbă ce strînge poveştile, le spune mai departe şi nu le uită niciodată. Am ascultat-o amîndoi.

În româneşte de *Const. Popescu*

ARBORELE NOPŢII

şi

Alte povestiri

(A Tree of Night and Other Stories)

Tatălui şi mamei mele

Duhul răului
(Master Misery)

Tăcănitul tocurilor ei înalte pe marmura din hol o făcu să se gîndească la nişte cuburi de gheaţă ce se ciocnesc într-un pahar, iar florile, acele crizanteme de toamnă din urna de la intrare, s-ar fi scuturat la cea mai mică atingere, devenind cu siguranţă o pulbere îngheţată. Deşi înăuntru era cald, chiar prea cald, Sylvia tremura de frig, căci casa îi părea rece, ca faţa răvăşită şi umflată, pală ca zăpada, a secretarei : domnişoara Mozart, care se îmbrăca toată în alb, de parcă ar fi fost infirmieră. Poate că de fapt şi era. Aceasta putea fi desigur explicaţia. Domnule Revercomb, sînteţi nebun, iar această femeie este infirmiera dumneavoastră. Sylvia reflectă o clipă. Nu, mai bine să nu-i spună. Lacheul îi aduse fularul. Frumuseţea negrului atît de mlădios, de blînd, cu pielea pistruiată şi cu ochii uşor înroşiţi şi opaci, o impresionă. În timp ce lacheul deschidea uşa, apăru domnişoara Mozart, iar uniforma ei apretată foşni uscat prin hol.

— Sperăm că veţi mai veni, spuse ea şi îi înmînă Sylviei un plic sigilat. Domnul Revercomb a fost extrem de mulţumit.

Afară întunericul cădea ca nişte fulgi albaştri şi Sylvia traversă oraşul pe străzile acelei luni de noiembrie pînă ajunse la capătul puţin frecventat al lui Fifth Avenue. Se gîndi să se întoarcă acasă pe jos, luînd-o prin parc, ca un fel de sfidare, căci Henry şi Estelle, care se lăudau

mereu cît de bine cunosc New Yorkul, îi repetaseră tot timpul: „Sylvia, nu-ţi poţi închipui cît e de primejdios să te plimbi prin parc după căderea serii. Uite ce-a păţit Myrtle Calisher. Aici nu eşti la Easton, dragă." Acesta era un alt lucru pe care i-l spuneau. Şi-l repetau. Doamne, se săturase să-i tot audă. Şi totuşi, în afara cîtorva dactilografe de la firma de lenjerie SnugFare, unde era angajată, nu mai cunoştea la New York pe nimeni. Ah, totul ar fi fost bine dacă n-ar fi trebuit să locuiască cu Henry şi Estelle, dacă şi-ar fi putut permite să închirieze undeva o cămăruţă, doar a ei. Acolo însă, în apartamentul ticsit cu mobilă îmbrăcată în creton, simţea cîteodată că-i vine să-i sugrume pe amîndoi. Cine o pusese să vină la New York? Indiferent de adevăratul motiv, ce începuse să devină vag, una din principalele cauze pentru care plecase de la Easton fusese dorinţa de a scăpa de Henry şi Estelle, ori mai degrabă, de duplicatele lor deşi, în fond, Estelle era într-adevăr din Easton, un oraş la nord de Cincinnati. Ea şi Sylvia copilăriseră împreună. Nenorocirea cu Henry şi Estelle era că armonia căsătoriei lor te călca pe nervi. Nambypamby, bootsytotsy, toate obiectele aveau un nume: telefonul se numea Tilly Clopoţelul, sofaua — Nell a Noastră, patul — Ursul Mare, ca să nu mai pomenească de prosoapele marcate: *Ale Lui, Ale Ei,* de pernele marcate *El — Ea.* Destul ca să te scoată din minţi. „Ţicniţi!" spuse cu voce tare, dar în parcul liniştit vocea îi sună stins. Era frumos acum şi bine făcuse că intrase în parc căci vîntul se strecura printre frunze, iar lămpile cu glob, aprinse de curînd, luminau desenele cu cretă făcute de copii pe pavaj: păsări roz, săgeţi albastre, inimi verzi. Deodată, ca două cuvinte obscene, pe o alee apărură doi băieţi cu bube pe obraji. Rînjeau. Se profilau prin

întuneric ca nişte flăcări ameninţătoare, iar cînd Sylvia îi depăşi simţi prin tot trupul o arsură, ca şi cum ar fi trecut foarte aproape de un foc. Băieţii se întoarseră şi porniră în urmărirea ei de-a lungul unui teren de joc pentru copii, acum pustiu. Unul dintre ei lovea din mers cu un băţ gardul de fier, iar celălalt fluiera. Aceste sunete se adunară în jurul ei ca duduitul crescînd al unei locomotive, iar cînd unul dintre băieţi strigă rîzînd: „Hei, ce te grăbeşti aşa?", Sylvia îşi strînse buzele într-un efort de a respira. „Să nu faci asta", îşi spuse, gîndindu-se să arunce poşeta şi s-o rupă la fugă. În acel moment, un bărbat care îşi scosese cîinele la plimbare se apropie de pe o alee laterală, iar Sylvia îl urmă îndeaproape pînă la ieşire. Ce satisfăcuţi ar fi fost Henry şi Estelle, cum i-ar mai fi repetat „Ţi-am spus noi", dacă Sylvia le-ar fi povestit ce i s-a întîmplat! Iar, pe deasupra, Estelle ar fi scris acasă ce păţise Sylvia, şi în curînd toţi locuitorii din Easton ar fi ştiut că a fost violată în Central Park. Tot restul drumului spre casă dispreţui New Yorkul: viaţă anonimă, teamă de a nu fi violată, ţevile de apă care fluierau, lumina care ardea toată noaptea, zgomotul nesfîrşit al paşilor, culoarele metroului, uşa numerotată (3 C).

— Ssst, dragă, spuse Estelle, strecurîndu-se tăcută din bucătărie, Bootsy îşi face temele.

Evident, Henry, student în drept la Universitatea Columbia, stătea aplecat peste cărţile lui în salonaş, iar Sylvia, la insistenţele lui Estelle, îşi scoase pantofii mai înainte de a traversa camera în vîrful picioarelor. Intrată în odaia ei, se aruncă pe pat şi îşi acoperi ochii cu mîinile. Era oare adevărat ce se întîmplase astăzi? Domnişoara Mozart şi domnul Revercomb locuiau cu adevărat în casa aceea înaltă de pe Strada 78?

— Ce-i, iubito, ia spune, ce s-a mai întîmplat azi! Estelle intrase fără să bată.

Sylvia se ridică în capul oaselor şi se sprijini într-un cot.

— Nimic, doar că am bătut la maşină nouăzeci şi şapte de scrisori.

— Despre ce, iubito? întrebă Estelle, şi începu să-şi perie părul cu peria de cap a Sylviei.

— Ah, la dracu, despre ce-ţi închipui că erau? Snug-Fare, chiloţii care susţin ferm pe conducătorii Ştiinţei şi ai Industriei.

— Ce Dumnezeu, draga mea, nu mai fi atît de nervoasă. Nu ştiu ce-i cu tine cîteodată. Pari atît de nervoasă. Au! De ce nu-ţi cumperi o perie nouă? Asta e îmbîcsită de păr...

— Mai ales de părul tău.

— Ce-ai spus?

— Nimic.

— Ah, credeam c-ai zis ceva. Oricum, aşa cum îţi spuneam, n-aş vrea să te mai duci la biroul ăla ca apoi să te întorci zilnic acasă enervată şi prost dispusă. Asta-i părerea mea şi i-am spus-o şi lui Bootsy chiar aseară, iar el a fost absolut de acord cu mine. I-am spus, Bootsy, cred că ar fi bine ca Sylvia să se mărite. O fată atît de nervoasă trebuie să se destindă. Nu văd nici un motiv pentru care nu te-ai mărita. Poate că nu eşti drăguţă în sensul obişnuit al cuvîntului, dar ai ochi frumoşi, o expresie inteligentă şi foarte sinceră. De fapt, eşti genul de fată pe care orice om cu o meserie serioasă ar fi fericit s-o poată lua. Şi îmi vine să cred că şi tu ai dori... Uită-te la mine cum m-am schimbat de cînd m-am măritat cu Henry. Nu te simţi singură cînd

ne vezi cît sîntem de fericiţi? Ascultă-mă pe mine, dragă, nu ştii ce înseamnă să stai noaptea în braţele unui bărbat şi...

— Estelle! Pentru numele lui Dumnezeu! Sylvia se ridică fulgerător în capul oaselor cu obrajii roşii de furie, ca de fard. După o clipă îşi muşcă buzele şi coborî pleoapele. — Îmi pare rău, spuse ea. N-am vrut să ţip. Te-aş ruga doar să nu mai vorbeşti aşa.

— Am înţeles, spuse Estelle zîmbind, cu un aer abătut şi nedumerit. Apoi se apropie şi o sărută pe Sylvia. — Te înţeleg, dragă. E limpede că eşti pur şi simplu frîntă de oboseală. Şi pun pariu că nici n-ai mîncat. Hai la bucătărie să-ţi fac nişte jumări.

Cînd Estelle îi aşeză jumările în faţă, Sylvia se simţi foarte ruşinată. La urma urmei, Estelle încerca să fie drăguţă cu ea. Atunci, ca s-o facă să uite cele întîmplate, spuse:

— Şi totuşi, astăzi s-a întîmplat ceva.

Estelle se aşeză la masă, în faţa ei, cu o ceaşcă de cafea, iar Sylvia continuă:

— Nu ştiu cum să-ţi spun. E atît de ciudat. Ei bine, am mîncat astăzi la prînz la un bufet expres şi a trebuit să stau la masă cu trei bărbaţi. Vorbeau despre lucrurile cele mai intime de parcă aş fi fost invizibilă. Unul dintre ei a spus că prietena lui o să aibă un copil şi nu ştia de unde să facă rost de bani ca s-o ajute. Atunci un altul l-a întrebat de ce nu vinde ceva. El i-a răspuns că nu are nimic de vînzare. La care, un al treilea (un tip destul de firav, ce nu părea să fie de aceeaşi teapă cu ceilalţi) i-a spus că avea totuşi ceva ce se putea vinde: *visele*. Pînă şi eu am rîs, dar bărbatul firav a dat din cap şi a spus foarte serios: nu, era perfect adevărat, mătuşa soţiei sale, domnişoara Mozart era în ser-

viciul unui om bogat care cumpăra de la oricine vise, vise obişnuite, din timpul nopţii. Apoi a scris pe o bucată de hîrtie numele acelui om şi adresa şi i-a dat-o prietenului său. Acesta însă a lăsat-o pe masă. I se părea o istorie prea neverosimilă, spunea el.

— Şi mie mi se pare la fel, interveni Estelle, aprobîndu-l.

— Ştiu eu ? spuse Sylvia, aprinzîndu-şi o ţigară. Nu mi-am putut însă scoate ideea din cap. Numele scris pe bucata de hîrtie era A. F. Revercomb, iar adresa se afla în partea de răsărit a oraşului, pe Strada 78. Nu m-am uitat la hîrtie decît o clipă, dar era... Nu ştiu, parcă n-o mai puteam uita. Începuse să-mi dea o durere de cap. Aşa că am plecat de la birou devreme...

Încet şi cu emfază, Estelle lăsă jos ceaşca cu cafea.

— Ascultă, dragă, să nu-mi spui că te-ai dus să-l vezi pe acest ţicnit de Revercomb ?

— Nici vorbă, răspunse Sylvia, brusc jenată. Îşi dădu deodată seama că făcuse o greşeală încercînd să-i povestească cele întîmplate. Estelle, complet lipsită de imaginaţie, nu avea să înţeleagă niciodată. Îşi strînse pleoapele, ca atunci cînd inventa o minciună. — Să-ţi spun drept, nu m-am dus, răspunse ea cu o voce liniştită. Am pornit într-acolo, apoi am priceput că era o mare prostie, aşa că am preferat să mă plimb.

— Inteligent din partea ta, spuse Estelle şi începu să pună una peste alta în chiuvetă farfuriile murdare. Închipuie-ţi ce s-ar fi putut întîmpla. Să cumpele vise ! Cine-a mai pomenit aşa ceva ? Ştii, dragă, New York nu e de loc Easton.

Înainte de a se culca, Sylvia luă un somnifer, ceea ce i se întîmpla rareori. Ştia însă că altminteri nu s-ar putea odihni, căci mintea-i complet trează alerga de colo-colo.

Apoi o cuprinse deodată şi o tristeţe ciudată, un sentiment de frustare, ca şi cum ar fi fost victima unui furt adevărat sau chiar moral, ca şi cum de fapt băieţii întîlniţi în parc i-ar fi smuls (aprinse brusc lumina) poşeta. Plicul pe care i-l înmînase domnişoara Mozart se afla înăuntru şi pînă atunci uitase de el. Îl rupse. În plic se afla o notă scrisă pe hîrtie albastră, îndoită peste o bancnotă. În notă stătea scris : *Drept plată a unui vis 5 $.* Acum crezu. Era adevărat, îi vînduse domnului Revercomb un vis. Era oare totul atît de simplu ? Rîse scurt şi stinse lumina din nou. Dacă ar fi vîndut un vis doar de două ori pe săptămînă, gîndiţi-vă cîte putea face cu banii. Putea să închirieze o cameră numai a ei, îşi spuse Sylvia, cufundîndu-se în somn. Satisfacţia sufletească, ca lumina focului, tremură tot mai adînc deasupra ei. Veni şi clipa imaginilor şterse ca de lanternă magică. Buzele lui, braţele lui : întinse, coborînd. Scîrbită, zvîrli cuvertura cu piciorul. Erau braţele astea reci de bărbat, braţele de care vorbise Estelle ? Aplecîndu-se, buzele domnului Revercomb îi atinseră urechile în adîncul somnului ei. Spune-mi ? şopti el.

Nu-l revăzu decît peste o săptămînă, într-o după-amiază de duminică, la începutul lui decembrie. Plecase de acasă cu intenţia să meargă la cinema, dar parcă fără să-şi dea seama, se pomeni pe Madison Avenue, la două blocuri de locuinţa domnului Revercomb. Era o zi rece, cu cer argintiu, cu un vînt tăios care se agăţa de tine ca spinii unui trandafir sălbatic. În vitrine sclipeau ţurţuri de beteală atîrnaţi pentru Crăciun în mijlocul unor munţi de zăpadă din paiete. Toate aceste lucruri o deprimau, căci Sylvia nu putea suferi sărbătorile, momente cînd te simţi cel mai singur. Într-o vitrină un spectacol o opri în loc. Un Moş Crăciun mecanic, în mărime naturală,

se bătea cu mîinile pe burtă, se apleca înainte și înapoi, într-o frenezie de veselie produsă de curentul electric. Din dosul geamului gros răzbătea rîsul său pițigăiat și zgomotos. Cu cît îl privea mai mult, cu atît părea mai sinistru. În cele din urmă, cutremurîndu-se, Sylvia se întoarse și o apucă pe strada pe care locuia domnul Revercomb. De afară, casa arăta ca oricare altă casă de oraș, poate mai puțin îngrijită și mai puțin impunătoare dar, comparativ, destul de mare. Iedera, veștejită acum iarna, se încolăcea în jurul geamurilor cu rame de plumb și se întindea ca niște tentacule de caracatiță peste ușa de la intrare. De o parte și de alta a ușii se afla cîte un leu de piatră, cu ochii orbi și ciobiți. Sylvia respiră adînc, apoi sună. Negrul palid și încîntător al domnului Revercomb o recunoscu și îi zîmbi curtenitor.

Cu ocazia vizitei anterioare nu fusese decît ea în salonul unde așteptase să fie primită de domnul Revercomb. De astă dată se mai aflau și alții, diverse femei și un tînăr foarte nervos, cu ochi minusculi. Dacă acest grup ar fi fost ceea ce sugera, și anume pacienți în camera de așteptare a unui doctor, tînărul ar fi putut fi sau un bărbat ce așteaptă să-i nască nevasta, sau un epileptic. Sylvia stătea alături de el, iar ochii lui neastîmpărați o dezbrăcară rapid. Ce văzu nu-l impresionă aparent decît foarte puțin, iar Sylvia îi rămase recunoscătoare cînd tînărul își reluă bîțîielile. Treptat își dădu seama ce interes viu stîrnise ea celorlalți oameni adunați acolo. În lumina vagă și dubioasă din camera plină cu plante, privirile lor fixe erau mai rigide decît scaunele pe care ședeau. O femeie, mai ales, nu o slăbea o clipă din ochi. În mod obișnuit fața ei ar fi avut o blîndețe molatică și banală. Acum însă, pîndind-o pe Sylvia, figura

i se urîțise din cauza neîncrederii și a geloziei. Ca și cum ar fi încercat să îmblînzească o fiară capabilă să sară deodată cu colții scoși, femeia de pe scaun își mîngîia blana de la gît, mîncată de molii. Uitătura ei își continuă asaltul pînă cînd pașii greoi ai domnișoarei Mozart, sub care totul se cutremura, răsunară în hol. Brusc, ca niște studenți speriați, grupul se dezbină în identități individuale, luînd cu toții poziția de drepți.

— Hai, domnule Pocker, spuse cu glas acuzator domnișoara Mozart, e rîndul dumitale, iar domnul Pocker o urmă, frîngîndu-și mîinile și dînd ochii peste cap. În camera întunecoasă, asistența se așeză din nou, ca firele de praf ce plutesc în razele soarelui.

Apoi începu să plouă. Geamurile aruncau pîlpîiri vagi pe pereți, iar tînărul lacheu al domnului Revercomb, alunecă discret prin cameră, ațîță focul în cămin și așeză pe masă un serviciu de ceai. Sylvia, care se afla cea mai aproape de cămin, simți că ațipește din cauza căldurii și a zgomotului ploii. Capul îi căzu pe umăr și închise ochii, fără să doarmă sau să fie complet trează. Vreme îndelungată, doar mișcările cristaline ale pendulei zgîriară tăcerea lustruită din casa domnului Revercomb. Apoi, brusc, în hol se auzi un vacarm nemaipomenit, iar odaia fu inundată de zgomote violente. O voce adîncă și foarte vulgară urlă :

— Să-l oprești pe Oreilly ? Lacheul ăsta ridicol sau altcineva ? Stăpînul vocii, un omuleț rotund ca un butoi și aprins la față, își croi drum pînă în pragul salonului, unde rămase bălăbănindu-se ca beat. — Ei, ei, ei, spuse el, vocea-i răgușită de bețiv coborînd gama, toate doamnele astea sînt înaintea mea ? Dar Oreilly e *gentleman*. Oreilly așteaptă la rînd.

— Nu aici, n-o să aştepte aici, spuse domnişoara Mozart, strecurîndu-se în spatele lui şi apucîndu-l sever de guler. Faţa lui Oreilly se înroşi şi mai tare iar ochii îi ieşiră din orbite.

— Mă sufoci, gemu el, iar domnişoara Mozart, ale cărei mîini de un verde deschis, erau puternice ca nişte rădăcini de stejar, smuci de cravată şi mai tare şi îl împinse spre uşa care se trînti imediat, cu un efect distrugător : o ceaşcă de ceai clincăi, nişte frunze uscate de dalie se rostogoliră din înălţimea lor. Doamna cu blana înghiţi pe furiş o tabletă de aspirină.

— *Dezgustător,* spuse ea, iar toţi ceilalţi, cu excepţia Sylviei, rîseră delicat, admirativ, în timp ce domnişoara Mozart se înapoia, călcînd cu paşi mari şi ştergîndu-şi mîinile.

Ploua des şi se întunecase cînd Sylvia plecă de la domnul Revercomb. Se uită de jur împrejur pe strada pustie, căutînd un taxi. Nu văzu nici unul, şi nici măcar un trecător. Ba nu, era cineva. Beţivul care provocase scandalul. Ca un copil singuratic de la oraş, omul se rezema de o maşină parcată şi bătea de pavaj o minge.

— Uite, fetiţo, îi spuse el Sylviei, uite, tocmai am găsit mingea asta. Crezi că-nseamnă noroc ?

Sylvia îi zîmbi. Cu toată fanfaronada lui, nu i se părea primejdios. Pe faţa lui trecu un zîmbet trist, ca la un clovn nemachiat. Jonglînd cu mingea, o luă pe urmele Sylviei, în timp ce ea se îndrepta spre Madison Avenue.

— Sînt sigur că m-am făcut de rîs, spuse el. Cînd mă port aşa, îmi vine să mă aşez jos şi să plîng. Şederea îndelungată în ploaie părea să-l fi trezit destul de bine din beţie. — Dar n-ar fi trebuit să mă strîngă aşa de gît. Ce dracu, e prea brutală. Am mai cunoscut femei

brutale. Soră-mea, Berenice, putea să însemne cu fierul roşu şi taurii cei mai sălbatici. Dar asta le-ntrece pe toate. Fii atentă la ce-ţi spune Oreilly, o să ajungă pe scaunul electric, zise el şi plescăi satisfăcut. N-au de ce să se poarte aşa cu mine. Oricum, numai el e de vină. La început n-am prea avut multe de povestit, el însă a luat absolut totul, iar acum nu mai am *niente,* fetiţo, *niente.*

— Îmi pare foarte rău, spuse Sylvia, deşi nu ştia exact de ce-i părea rău. Sînteţi clovn, domnule Oreilly ?

— Am fost.

Între timp, ajunseră pe Madison Avenue, dar Sylvia nici nu mai căută un taxi. Voia să meargă prin ploaie împreună cu omul care fusese clovn.

— Cînd eram mică nu-mi plăceau decît păpuşile-clovni, îi spuse ea. Camera mea de acasă semăna cu un circ.

— N-am fost numai clovn, am mai făcut şi altele. Am vîndut, de exemplu, asigurări.

— A, da ? spuse Sylvia dezamăgită. Şi acum ce faci ?

Oreilly chicoti şi zvîrli mingea sus de tot. Dupa ce o prinse rămase cu capul pe spate.

— Privesc cerul. Uite-mă cum călătoresc cu valiza mea prin albastrul lui. Acolo călătoreşti cînd nu mai ai unde să te duci. Ce fac pe planeta asta ? Am furat, am cerşit, mi-am vîndut visele — toate pentru whisky. Nu poţi călători în cer dacă n-ai o sticlă cu băutură. Apropo, ce-ai zice fetiţo, dacă ţi-aş cere să-mi împrumuţi un dolar ?

— Cu plăcere, răspunse Sylvia şi se opri, nesigură de ce avea să mai spună.

Hoinăreau agale, iar ploaia deasă îi izola ca o forţă de restul lumii. Sylvia avea impresia că se plimbă cu una

din acele păpuşi din copilărie, vie şi crescută mare în chip miraculos. Apucă de mînă pe clovnul drag ce călătorea prin albastrul cerului.

— Dar n-am un dolar. N-am decît şaptezeci de cenţi.

— Nu-i nimic, răspunse Oreilly. Dar spune-mi sincer, atîta a ajuns să plătească astăzi ?

Sylvia ştia la ce se referă.

— Nu, nu, de fapt nu i-am vîndut nici un vis. Nu încercă să-i explice. Nici ea nu putea pricepe ce se întîmplase. Confruntată cu invizibilitatea cenuşie a domnului Revercomb (impecabil, precis ca un cîntar, plutind într-un miros de colonie şi de clinică ; avea ochi cenuşii, inexpresivi, plantaţi ca nişte seminţe pe faţa lui anonimă, pecetluiţi cu lentile mate), nu-şi putuse aminti nici un vis, şi-atunci îi povestise despre cei doi hoţi care o urmăriseră prin parc, printre leagănele din grădiniţa de joc a copiilor. — Opreşte-te, mi-a spus să mă opresc. Sînt vise şi vise, a zis el, ăsta însă pe care-l inventezi dumneata acum nu-i un vis adevărat. Ascultă, de unde crezi c-a ştiut ? Aşa că i-am povestit altul. Un vis despre el, cum mă ţinea în braţe noaptea, iar de jur împrejur se ridicau baloane şi cădeau globuri ca luna. Mi-a spus că nu-l interesează vise în legătură cu persoana lui. A cerut domnişoarei Mozart care stenografia visele să invite pe următorul. Nu cred c-am să mai mă întorc vreodată acolo, spuse ea.

— Ai să te întorci sigur, răspunse Oreilly. Uită-te la mine, pînă şi eu mă întorc, deşi Duhul Răului a terminat de mult cu mine.

— Duhul Răului ? De ce-i spui aşa ?

Ajunseră la colţul de stradă unde Moş Crăciunul demenţial se clătina şi răcnea cît îl ţinea gura. Rîsul îi străbătea ca un ecou strada zgomotoasă şi umedă de

ploaie, iar umbra lui se balansa în luminile de curcubeu de pe caldarîm. Oreilly întoarse spatele lui Moş Crăciun, zîmbi şi zise :

— Îi spun Duhul Răului, fiindcă asta e : Duhul Răului. Poate că tu îi spui altfel. Oricum e aceeaşi persoană şi trebuie să-l fi cunoscut. Toate mamele povestesc copiilor despre el. Locuieşte în scorburile copacilor, coboară noaptea tîrziu pe coşuri, stă la pîndă prin cimitire şi-i poţi auzi paşii prin pod. Ticălosul, e un hoţ, e primejdios. Are să-ţi ia totul, iar la urmă n-are să-ţi mai lase nimic, nici măcar un vis. Bau ! strigă el şi rîse mai tare ca Moş Crăciun. Acum ştii cine e ?

Sylvia dădu din cap.

— Ştiu. La mine în familie i se spunea altfel. Nu mai ţin minte cum. E mult de-atunci.

— Dar îl ţii minte ?

— Da, îl ţin minte.

— Spune-i atunci Duhul Răului, zise el şi, bătînd mingea de caldarîm, se îndepărtă. Duhul Răului, iar vocea lui se stinse pînă ajunse doar o şoaptă : Du-hul Ră-u-lui...

Era greu să te uiţi la Estelle, căci stătea în faţa ferestrei. Din cauza ferestrei plină de soare şi de vînt pe Sylvia o dureau ochii, iar zăngănitul geamului îi dădea ameţeli. Iar Estelle îi mai făcea şi morală. Vocea ei nazală suna de parcă ar fi avut în gîtlej lame de ras ruginite.

— Aş vrea să te poţi vedea, spunea. Sau parcă asta o spusese cu mult timp în urmă. Ce contează ? — Nu ştiu ce s-a întîmplat cu tine. Sînt sigură că nu mai ai nici patruzeci şi cinci de kilograme, ţi se văd toate oasele şi venele, iar părul ţi-e într-un hal ! Parc-ai fi un pudel.

Sylvia își trecu o mînă pe frunte.

— Cît e ceasul, Estelle ?

— Patru, răspunse ea, întrerupîndu-se ca să se uite la ceas. Dar unde ți-e ceasul ?

— L-am vîndut, spuse Sylvia, prea obosită ca să mai mintă. Nu mai avea importanță. Își vînduse multe lucruri, printre care haina de castor și poșeta de seară, din plasă aurită.

Estelle clătină sceptic din cap.

— Nu mai pricep nimic, draga mea, nu mai pricep nimic. Ăsta era ceasul pe care ți-l dăduse mama ta cînd ai terminat liceul. E rușinos, spuse pe tonul unei fete bătrîne, e păcat și rușinos. N-am să înțeleg niciodată de ce-ai plecat de la noi. Te privește, desigur. Dar, cum de-ai putut să pleci de la noi de acasă pentru acest... acest ?...

— Maidan, îi sugeră Sylvia, folosind cuvîntul exact. Era o cameră mobilată pe Strada 60 Est, între Second Avenue și Third Avenue. Era destul de încăpătoare pentru a cuprinde o canapea, un birou vechi și rablagit, cu o oglindă ca un ochi cu albeață. Singura fereastră dădea spre un maidan întins (după-amiaza auzea vocile puternice ale copiilor care alergau ca nebunii), iar în depărtare se ridica ca un semn de exclamare proiectat pe orizont coșul negru al unei fabrici. Coșul apărea deseori în visele ei și trezea întotdeauna interesul domnișoarei Mozart.

— Falic, falic, murmura ea, ridicîndu-și privirea de pe paginile stenografiate.

Podeaua odăii semăna cu o ladă de gunoi : cărți începute dar niciodată terminate, ziare foarte vechi și chiar coji de portocale, resturi de fructe, lenjerie și o cutie de pudră vărsată.

Estelle își croi drum printre ele și se așeză pe canapea.

— Draga mea, tu nu știi, dar am fost înnebunită de grijă. Firește am și eu mîndria mea și dacă nu mă poți suferi, treaba ta. N-ai însă dreptul să lipsești și să nu-mi dai vești de mai bine de-o lună. Așa că azi i-am spus lui Bootsy, Bootsy, am impresia că Sylviei i s-a întîmplat ceva îngrozitor. Poți să-ți închipui cum m-am simțit cînd am telefonat la biroul tău și mi s-a spus că nu mai lucrezi acolo de patru săptămîni. Ce-ai pățit ? Te-au dat afară ?

— Da, m-au dat afară. Sylvia începu să se ridice în capul oaselor. — Te rog, Estelle, trebuie să mă îmbrac, am o întîlnire.

— Stai liniștită. Nu pleci nicăieri pînă nu aflu ce-i cu tine. Portăreasa mi-a spus că ai fost găsită umblînd noaptea ca o somnambulă.

— Cum ți-ai permis să vorbești cu ea ? De ce mă spionezi ?

Estelle își strînse ochii gata parcă să plîngă. Își lăsă mîna peste cea a Sylviei și o mîngîie încet.

— Spune-mi, iubito, e din cauza unui bărbat ?

— Da, e din cauza unui bărbat, spuse Sylvia gata să izbucnească în rîs.

— Ar fi trebuit să vii la mine mai înainte, suspină Estelle. Cunosc bărbații. N-ai de ce să te rușinezi. Un bărbat se poate purta astfel cu o femeie, încît s-o facă să uite totul. Chiar dacă Henry n-ar promite să devină un avocat remarcabil, te asigur că tot l-aș iubi și aș face pentru el toate acele lucruri, care, înainte de a ști ce înseamnă să trăiești cu un bărbat, mi s-ar fi părut scandaloase, oribile. Dar, draga mea, tipul ăsta cu care te-ai încurcat tu, te exploatează, profită de pe urma ta.

— Relaţiile dintre noi nu-s de genul ăsta, spuse Sylvia. Se ridică şi descoperi o pereche de ciorapi în talmeş-balmeşul din sertarele biroului. N-au nimic de-a face cu dragostea. Nu-ţi mai bate capul cu asta. De fapt, du-te acasă şi uită complet de existenţa mea.

Estelle o privi pieziş.

— Mă sperii, Sylvia, mă sperii cu adevărat. Sylvia rîse şi continuă să se îmbrace. — Îţi aminteşti că ţi-am spus mai de mult c-ar trebui să te măriţi ?

— Mda. Dar ascultă-mă. Sylvia se întoarse. Ţinea între dinţi un şir de ace de păr. Le lua din gură unul cîte unul în timp ce vorbea. — Vorbeşti de căsătorie de parcă ar fi soluţia absolută. Perfect. Pînă la un anumit punct sînt de acord cu tine. Desigur, doresc să fiu iubită. Cine dracu nu doreşte ? Dar chiar dacă aş vrea să ajung la un compromis, unde-i bărbatul cu care să mă căsătoresc ? Crede-mă, dacă există atunci trebuie să fi căzut într-o gură de canal. Vorbesc serios cînd spun că la New York nu mai există bărbaţi — şi chiar dac-ar mai exista, unde să dai de ei ? Toţi bărbaţii pe care i-am întîlnit şi care păreau cît de cît atrăgători erau fie căsătoriţi, fie prea săraci pentru a se căsători, fie homosexuali. Şi, în orice caz, în oraşul ăsta nu te poţi îndrăgosti. Ar trebui să vii aici cînd vrei să uiţi că eşti îndrăgostită. Desigur, m-aş putea căsători cu cineva. Dar nu vreau, asta e.

Estelle dădu din umeri.

— Atunci, ce vrei ?

— Mai multe decît primesc. Înfipse ultimul ac în păr şi îşi netezi sprîncenele în faţa oglinzii. — Am o întîlnire, Estelle, şi e timpul să pleci.

— Dar nu te pot lăsa aşa, spuse Estelle şi arătă disperată cu mîna prin cameră. Sylvia, tu ai fost prietena mea din copilărie.

— Tocmai asta-i. Nu mai sîntem copii. Eu una, cel puţin. Vreau să pleci acasă şi să nu mai vii pe aici. Vreau, pur şi simplu, să uiţi de mine.

Estelle îşi tamponă ochii cu o batistă şi pînă să ajungă la uşă plîngea cu hohote. Sylvia nu-şi putea permite remuşcări. Fiindcă fusese meschină, nu-i rămînea decît să fie şi mai meschină.

— Du-te, spuse ea urmînd-o pe Estelle în hol, şi scrie-le pe seama mea celor de acasă orice prostii vrei.

Scoţînd un urlet care îi făcu pe ceilalţi chiriaşi să apară în uşi, Estelle o luă la fugă pe scări.

Sylvia se întoarse în cameră şi supse o bucată de zahăr ca să înlăture gustul acru din gură. Era remediul bunicii ei pentru a se calma. Apoi se lăsă în genunchi şi trase de sub pat o cutie de ţigări de foi, pe care o ţinea ascunsă acolo. Cînd o deschideai, cutia cînta versiunea simplistă şi cam alandala a melodiei *Vai ce urît îmi e să mă scol dimineaţa*. Cutia muzicală fusese făcută de fratele ei, care i-o dăruise cînd Sylvia împlinise paisprezece ani. În timp ce mînca zahărul, se gîndi la bunică, iar cîntecul i-l reaminti pe fratele ei. Odăile din casa unde locuiseră i se rotiră prin faţa ochilor, cufundate în beznă, iar ea se mişca prin ele ca o lumină : sus la etaj, apoi jos, afară, prin casă, un parfum de primăvară, umbrele violete din aer şi scîrţîitul unui leagăn pe verandă. Toate s-au dus, îşi zise, pronunţînd numele lor, iar acum sînt complet singură. Muzica încetă. Continua însă în mintea ei. O auzea acoperind ca o trîmbiţă strigătele copiilor de pe maidan. O împiedica să citească. Citea un carnet, un fel de

jurnal intim, pe care îl ţinea în cutie. Îşi notase în el esenţialul viselor ei. Erau nesfîrşite şi îi venea greu să şi le reamintească. Astăzi avea să-i povestească domnului Revercomb despre cei trei copii orbi. Visul o să-i placă. Sumele pe care le plătea variau, dar Sylvia era sigură că acest vis valora cel puţit zece dolari. Imnul cîntat de cutia pentru ţigări de foi o urmări cînd cobora scările şi mai tîrziu pe stradă. Dorea din tot sufletul ca melodia să înceteze.

În vitrina magazinului unde îl văzuse pe Moş Crăciun, se afla expus acum un alt obiect la fel de enervant. Chiar şi atunci cînd ştia că a întîrziat la întîlnirea cu domnul Revercomb, ca acum, de pildă, Sylvia poposea în faţa vitrinei. O fată din ghips, cu ochii de sticlă, cu o privire pătrunzătoare, stătea călare pe o bicicletă şi pedala într-un ritm nebunesc. Deşi spiţele roţilor se învîrteau hipnotic, bicicleta, fireşte, nu se mişca din loc. Cu tot efortul ei, sărmana fată nu ajungea nicăieri. Ce situaţie jalnică. Sylvia o identifică atît de exact cu propria-i situaţie, încît simţi, ca de obicei, o reală amărăciune. Cutia muzicală îşi reluă melodia în mintea ei: melodia, fratele ei, casa, un bal la liceu, casa, melodia! O auzea oare şi domnul Revercomb? Privirea lui pătrunzătoare trăda bănuiala şi tristeţea. Păru însă încîntat de visul ei şi cînd Sylvia plecă, domnişoara Mozart îi dădu un plic cu zece dolari.

— Am avut un vis de zece dolari, îi spuse lui Oreilly, iar acesta, frecîndu-şi mîinile, îi răspunse:

— Perfect! Perfect! Asta înseamnă că eu am ghinion. Ar fi trebuit să vii mai devreme, fiindcă am făcut ceva îngrozitor. Am intrat într-un magazin cu băuturi spirtoase, în capul străzii, am furat o sticlă de un litru şi am fugit.

Sylvia nu-l crezu, dar el scoase de sub paltonul prins cu ace în faţă, o sticlă de whisky, pe jumătate goală.

— Ai să dai de dracu, într-o bună zi, îi spuse Sylvia, şi atunci ce-o să se întîmple cu mine? Nu ştiu ce-am să mă fac fără tine.

Oreilly rîse şi turnă puţin whisky într-un pahar de apă. Se aflau la o masă într-o cîrciumă deschisă toată noaptea, un fel de depozit de alimente, strălucind orbitor, plin de oglinzi albastre şi de fresce grosolane. Deşi Sylviei i se părea un local sordid, se întîlneau deseori acolo pentru a lua masa de seară. Chiar dacă şi-ar fi permis să meargă în altă parte, nu ştia unde s-ar fi putut duce, căci împreună prezentau un aspect ciudat: o fată tînără alături de un beţiv ce se clătina pe picioare. Pînă şi aici oamenii se zgîiau deseori la ei. Dacă îi fixau prea mult timp, Oreilly devenea scorţos şi spunea cu demnitate:

— Hei, gură spartă, te ţin minte de mult. Mai lucrezi încă la closetul pentru bărbaţi?

De obicei însă erau lăsaţi în pace şi uneori stăteau la taifas pînă la două sau trei noaptea.

— E bine că ceilalţi care vin la Duhul Răului nu ştiu că ţi-a dat zece dolari. S-ar fi găsit unul să spună că ai furat visul. Mi s-a întîmplat şi mie o dată. Sînt complet storşi de vise, n-am văzut în viaţa mea o asemenea bandă de rechini, sînt mai răi decît actorii, clovnii şi oamenii de afaceri. E o nebunie, dacă stai să te gîndeşti. Te chinuie gîndul dac-ai să adormi, dac-ai să visezi, dac-ai să-ţi aminteşti visul. Iarăşi şi iarăşi. După ce-ai făcut rost de cîţiva dolari, dai fuga la cel mai apropiat magazin de băuturi alcoolice sau la cel mai apropiat automat cu somnifere. Şi pe urmă te pomeneşti că rătăceşti ca să

cauţi o latrină. Ascultă, fetiţo, ştii cu ce seamănă asta? Cu viaţa.

— Nu, Oreilly, nu seamănă de loc cu viaţa. N-are nimic comun cu viaţa, ci mai degrabă cu moartea. Mă simt ca jefuită, ca şi cum un hoţ mi-ar fi luat şi pielea de pe mine. Ascultă-mă Oreilly, n-am ambiţii. Cîte n-am avut odinioară! Nu pot să înţeleg ce s-a întîmplat cu mine, nu ştiu ce să mă fac.

Oreilly rînji.

— Şi spui că nu seamănă cu viaţa? Cine înţelege viaţa? Cine ştie ce-i de făcut?

— Fii serios; fii serios, lasă whiskyul şi bea-ţi supa pînă nu se răceşte de tot. Îşi aprinse o ţigară; fumul usturător o făcu să se încrunte şi mai tare. — Dac-aş şti doar la ce-i trebuie aceste vise pe care le bate pe toate la maşină şi le clasează în dosare... Ce face cu ele? Ai dreptate cînd spui că e Duhul Răului... Nu poate fi numai un şarlatan, un nătărău. Toată istoria asta nu poate fi atît de lipsită de sens. Dar de ce-are nevoie de vise? Ajută-mă Oreilly, gîndeşte-te, gîndeşte-te. Ce sens are?

Închizînd un ochi, Oreilly, îşi mai turnă în pahar. Grimasa de clovn se înăspri, dîndu-i un aer savant.

— Asta-i o întrebare care face un milion de dolari, fetiţo. De ce nu întrebi ceva mai uşor, ca de exemplu, cum se vindecă o răceală obişnuită? Da, fetiţo, ce sens are? Am reflectat îndelung la această problemă. Am reflectat la ea în timp ce făceam dragoste şi-am reflectat la ea în mijlocul unei partide de pocher. Dădu băutura pe gît şi se cutremură. — De fapt, un sunet poate declanşa un vis. Zgomotul unei maşini trecînd prin noapte poate cufunda sute de oameni adormiţi în adîncurile din ei. E nostim cînd te gîndeşti că o

maşină gonind prin beznă lasă în urma ei atîtea vise. Sexul, o schimbare bruscă de lumină, o murătură, iată cheiţele care pot deschide sufletele noastre. Cele mai multe vise însă încep fiindcă în noi se află furii care smulg din ţîţîni toate uşile. Nu cred în Isuş Cristos, dar cred în sufletul omenesc. Uite care-i părerea mea, fetiţo: visele sînt mintea sufletului şi adevărul secret în ce ne priveşte. Ei bine, poate că Duhul Răului n-are suflet, aşa că încetul cu încetul ţi-l împrumută pe al tău, ţi-l fură cum ţi-ar fura păpuşile sau aripa de pui fript din farfurie. Sute de suflete au trecut prin el şi-au ajuns în clasoare.

— Fii serios, Oreilly, spuse Sylvia din nou, supărată fiindcă îşi închipuia că el continua să glumească. Uite, ţi s-a răcit supa... Se opri brusc, tresărind la vederea expresiei lui ciudate. Oreilly privea spre intrare. În prag se aflau trei oameni, doi poliţişti şi un civil îmbrăcat într-un halat de vînzător. Acesta arăta spre masa lor. Plin de o disperare neputincioasă, ochii lui Oreilly făcură ocolul încăperii. Apoi suspină, se lăsă pe spătarul scaunului şi îşi umplu ostentativ paharul.

— Bună seara, domnilor, spuse cînd grupul oficial ajunse în faţa lui. Beţi ceva cu noi?

— Nu-l puteţi aresta, strigă Sylvia, nu puteţi aresta un clovn.

Le aruncă bancnota de zece dolari. Poliţiştii însă nu-i dădură nici o atenţie, iar ea începu să bată cu pumnul în masă. Toţi clienţii din local se uitau la ei, iar patronul apăru în fugă, frîngîndu-şi mîinile. Poliţiştii îi spuseră lui Oreilly să se ridice în picioare.

— Desigur, spuse Oreilly, deşi consider că-i scandalos să vă ocupaţi cu astfel de coţcării ca ale mele, cînd în alte părţi hoţii de mare clasă sînt lăsaţi în libertate. De

pildă, această fetiță drăguță, zise el și, pășind între polițiști o arătă pe Sylvia, spune că-i victima recentă a unui furt important. Sărmanei fetițe i s-a furat sufletul.

În cele două zile de la arestarea lui Oreilly, Sylvia nu ieși din casă. La geam soarele, apoi întunericul. În cea de-a treia zi termină țigările, așa că se aventură doar pînă la magazinul din colț. Cumpără un pachet de biscuiți, o cutie de sardele, un ziar și țigări. De două zile nu mîncase și simțea o senzație ușoară, delicioasă și ascuțită. Urcatul însă înapoi pe scări și ușurarea pe care o simți cînd închise ușa o epuizară atît de mult, încît nu mai putu ajunge pînă la canapea. Se lăsă să alunece pe dușumea și nu se mișcă pînă nu se lumină iar de zi. Mai tîrziu își spuse că zăcuse vreo douăzeci de minute. Dădu drumul la radio la maxim, trase un scaun spre fereastră și deschise ziarul în poală : *Lana*[1] *neaga, Rusia respinge, Minerii cad de acord.* Lucrul cel mai trist e că viața se scurgea mai departe. Dacă o femeie își părăsește iubitul, viața ar trebui să înceteze pentru el, iar dacă cineva dispare de pe lume, atunci și lumea ar trebui să se oprească. Nu se întîmplă însă niciodată așa. Iată adevăratul motiv pentru care cei mai mulți oameni se sculau dimineața : nu fiindcă sculatul ar fi avut vreo importanță, ci tocmai fiindcă nu avea. Dacă însă domnul Revercomb reușea în cele din urmă să strîngă toate visele din toate capetele, poate că... ideea se pierdu, se amestecă cu zgomotul aparatului de radio și cu știrile din ziar. *Temperatura în scădere.* Viscolul bîntuie în Colorado, și în partea de vest a țării s-a abătut peste toate orășelele, îngălbenește toate luminile, șterge

[1] E vorba de Lana Turner, vedetă americană de cinema.

toate urmele de pași, abătîndu-se acum și pe aici. Ce repede venise viscolul : acoperișurile, maidanul, depărtarea se acoperiseră cu un strat gros de zăpadă ce creștea ca niște oi albe. Se uită la ziar, apoi la zăpadă. Trebuie să fi nins toată ziua. Nu se poate să fi început de-abia acum. Nu se auzea de loc zgomotul circulației. Pe întinderile învolburate ale maidanului, copiii se strînseseră în jurul unui foc de vreascuri. O mașină îngropată sub zăpadă la marginea trotuarului, clipea din faruri : ajutor ! ajutor ! tăcută ca o suferință sufletească.

Fărîmă un biscuit și îl presără pe pervazul ferestrei. Păsările din nord au să vină să-i țină tovărășie. Lăsă pentru ele fereastra deschisă. Vîntul risipi prin odaie fulgi de zăpadă care se topiră pe jos : falși ca podoabele oferite de întîi aprilie. *Viața de astăzi poate fi frumoasă.* „Dă mai încet radioul !" Vrăjitoarea din codru bătea la ușă. „Da, doamnă Halloran", spuse ea și închise radioul. O liniște ca a zăpezii, o tăcere ca în somn. În depărtare se auzeau cîntecele copiilor strînși în jurul focului de sărbătoare. Camera devenise albastră, din cauza unui ger mai aspru ca cel din poveștile cu zîne. Așază-te, inima mea, printre florile înghețate ale zăpezii. Domnule Revercomb, de ce așteptați în prag ? Vă rog, intrați, e foarte frig afară.

Dar în clipa cînd se trezi, în odaie era cald și senzația de căldură persistă. Fereastra era închisă. Un bărbat o ținea în brațe. Îi cînta, cu voce blîndă, dar și afectată : *O plăcintă cu vișine, o plăcintă cu bani, o plăcintă cu fericire, dar plăcinta cea mai bună e o plăcintă cu dragoste.*

— Oreilly, tu ești ? Tu ești, cu adevărat ?

Oreilly o strînse în brațe.

— S-a trezit fetița. Cum se simte ?

— Am crezut c-am murit, spuse ea şi fericirea bătu din aripi în sufletul ei ca o pasăre schiloadă, dar încă zburînd. Încercă să-l îmbrăţişeze, dar se simţea prea slabă. — Te iubesc, Oreilly. Eşti singurul meu prieten şi-am fost foarte înspăimîntată. Am crezut că n-am să te mai văd niciodată. Se opri cînd îşi aminti. Dar de ce nu eşti la închisoare?

Faţa lui Oreilly începu să tremure şi se înroşi toată.

— N-am fost niciodată la închisoare, spuse el misterios Dar, mai întîi, hai să mîncăm. Am adus azi-dimineaţă cîte ceva de la mezelărie.

Sylvia avu brusc senzaţia că pluteşte.

— Cînd ai venit?

— Ieri, spuse Oreilly ocupat să desfacă pachetele şi să aşeze pe masă farfurii de carton. Mi-ai deschis chiar tu.

— E cu neputinţă. Nu-mi amintesc de loc.

— Ştiu, spuse, încheind discuţia. Uite, bea-ţi laptele ca un copil cuminte şi am să-ţi spun o poveste, într-adevăr urîtă. O, e formidabilă, promise el, bătîndu-se pe şolduri fericit, şi semănînd mai mult ca niciodată cu un clovn. Ei bine, după cum îţi spuneam, n-am fost niciodată la închisoare, iar acest noroc neaşteptat a căzut pe capul meu, tocmai cînd mă împingeau pe stradă maimuţoii ăia. Pe cine crezi că văd apropiindu-se, fîţîindu-se? Chiar pe femeia-gorilă. Ai ghicit, domnişoara Mozart. „Ascultă, îi spun, te duci la bărbier să te razi?" „De mult trebuia să fii arestat, zice ea şi-i zîmbeşte unui poliţai. Fă-ţi datoria poliţistule." „Să ştii, îi spun, nu sînt arestat. Tocmai mă duceam la comisariat ca să divulg activitatea ta, comunistă împuţită." Îţi poţi închipui cum a început să răcnească. S-a repezit la mine, iar poliţiştii s-au repezit la ea. Nu pot să spun că nu i-am prevenit: „Aveţi grijă, băieţi, le-am zis, asta e zdravănă ca un bărbat." Iar ea, fireşte, a început să lovească în dreapta şi în stînga. Aşa c-am luat-o agale pe stradă. Totdeauna am ştiut că nu-i bine să stai şi să te uiţi la bătăi, cum fac unii în oraşul ăsta.

Oreilly rămase cu ea în odaie tot *Week-end*-ul. Au fost zilele cele mai frumoase şi mai fericite din cîte îşi amintea Sylvia. Niciodată nu rîsese atît de mult şi nimeni, cert, nimeni din familie nu o făcuse să se simtă că e atît de iubită. Oreilly era un bucătar excelent, aşa că îi gătea bunătăţi pe sobiţa electrică. O dată a luat zăpadă de pe pervazul ferestrei şi a făcut şerbet parfumat cu sirop de căpşuni. Pînă duminică, Sylvia se întremase destul ca să poată dansa. Dădură drumul la radio şi Sylvia dansă pînă căzu în genunchi, cu răsuflarea tăiată şi rîzînd.

— N-are să-mi mai fie niciodată frică, zise ea. Aproape că nu mai ţin minte de ce-mi era frică.

— De exact aceleaşi lucruri de care îţi va fi frică şi data viitoare, îi spuse linişti Oreilly. Asta-i una din calităţile Duhului Răului: Nimeni nu ştie cine e el, nici măcar copiii, iar ei ştiu aproape totul.

Sylvia se îndreptă spre fereastră. O albeaţă arctică acoperea oraşul, dar nu mai ningea şi cerul nopţii era limpede ca gheaţa. Departe, văzu prima stea a serii înălţîndu-se deasupra rîului.

— Uite prima stea, spuse Sylvia şi îşi încrucişă degetele.

— Ce-ţi doreşti cînd vezi prima stea?

— Să mai văd una. Asta, cel puţin doresc de obicei.

— Dar în noaptea asta?

Sylvia se aşeză pe jos şi îşi sprijini capul de genunchii lui.

— În noaptea asta aş vrea să am înapoi toate visele mele.

— Asta voim cu toţii, spuse Oreilly şi o mîngîie pe păr. Dar ce-ai să faci cu ele? Ce-ai face cu ele dacă le-ai recăpăta?

Sylvia tăcu o clipă. Cînd vorbi, ochii ei aveau o expresie gravă şi distantă.

— M-aş duce acasă, spuse încet. Iar asta e o hotărîre teribilă, căci ar însemna să renunţ la toate celelalte vise. Dar dacă domnul Revercomb mi le-ar înapoia, atunci aş pleca acasă chiar mîine.

Fără să spună un cuvînt, Oreilly se duse la dulap şi îi aduse paltonul.

— Ce înseamnă asta? îl întrebă, în timp ce clovnul o ajuta să-l îmbrace.

— Nu-ţi bate capul, zise el, fă numai ce-ţi spun. O să mergem la domnul Revercomb, iar tu ai să-i ceri să-ţi înapoieze visele. Merită. Să încercăm.

La uşă, Sylvia ezită.

— Te rog, Oreilly, nu mă sili să merg. Nu pot, te rog, crede-mă, mi-e frică.

— Parc-ai spus că n-o să-ţi mai fie frică niciodată.

Ajunşi în stradă, o grăbi atît de tare să meargă împotriva vîntului, încît Sylvia nu mai avu vreme să se teamă. Era într-o duminică, magazinele erau închise, iar semnalele de circulaţie păreau să clipească doar pentru ei, căci pe bulevardul înzăpezit nu trecea nici o maşină. Sylvia uitase pînă şi unde trebuiau să meargă şi discuta despre fleacuri. Aici, în colţul ăsta, o văzuse pe Garbo, iar dincolo o bătrînă fusese călcată de maşină. În curînd, se opri cu respiraţia tăiată şi copleşită de o revelaţie bruscă.

— Nu pot, Oreilly, zise trăgîndu-se înapoi. Ce-am să-i spun?

— Tratează-o ca pe o afacere. Spune-i pe şleau că-ţi vrei visele înapoi, iar el are să ţi le înapoieze dac-ai să-i restitui toţi banii. În rate, fireşte. E destul de simplu, fetiţo. De ce dracu să nu ţi le poată înapoia? Sînt toate acolo în fişier.

Discursul era destul de convingător şi, tropăind din picioarele îngheţate, Sylvia porni înainte cu oarecare curaj.

— Bravo, fetiţo, spuse el.

Se despărţiră pe Third Avenue. Oreilly susţinea că vecinătatea imediată a domnului Revercomb nu era deocamdată prea sigură pentru el. Se mulţumi să rămînă într-un gang, aprinzînd din cînd în cînd un chibrit şi cîntînd cu voce de bas:

Dar plăcinta cea mai bună e plăcinta cu whisky!

Un cîine lung şi slab se apropie ca un lup, călcînd peste razele oblice ale lunii, care se strecurau printre şinele trenului aerian. Peste drum se vedeau siluetele ceţoase ale unor oameni strînşi în jurul unui bar. Ideea de a cerşi poate o băutură acolo îl ameţi.

Tocmai cînd se hotărîse să încerce, apăru Sylvia. Se aruncă în braţele lui mai înainte ca el s-o recunoască.

— Situaţia nu poate fi atît de rea, iubito, spuse Oreilly blînd, strîngînd-o în braţe. Nu mai plînge, fetiţo, e prea frig ca să plîngi, ai să-ţi strici tenul.

În timp ce se străduia să găsească cuvinte, plînsul ei se transformă într-un rîs tremurător, nefiresc. Aerul era plin de aburii rîsului ei.

— Ştii ce mi-a spus? zise Sylvia trăgîndu-şi respiraţia. Ştii ce mi-a spus cînd i-am cerut înapoi visele? Capul îi căzu pe spate, iar rîsul i se înălţă şi traversă strada ca

un zmeu violent colorat și nebunatic. Oreilly trebui în cele din urmă s-o scuture de umeri. — Mi-a spus că nu mi le poate înapoia, fiindcă le-a folosit complet pe toate.

Apoi tăcu, iar fața i se netezi, devenind calmă, dar inexpresivă. Își trecu brațul pe sub cel al lui Oreilly și o porniră împreună pe stradă. Parcă erau niște prieteni care mergeau pe peron, fiecare așteptînd trenul celuilalt. La colț, Oreilly tuși și spuse:

— Cred c-ar fi mai bine să ne despărțim aici. E un loc ca oricare altul.

Sylvia se ținea de mîneca lui.

— Dar unde-ai să te duci, Oreilly?

— Am să călătoresc în cer, spuse, încercînd fără succes să zîmbească.

Sylvia își deschise poșeta.

— Un bărbat nu poate călători prin cer fără o sticlă cu băutură. Îl sărută pe obraz și îi strecură cinci dolari în buzunar.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, fetițo.

Ce importanță mai avea că erau ultimii ei bani, iar acum trebuia să se întoarcă acasă pe jos, singură. Mormanele de zăpadă semănau cu valurile albe ale unei mări albe, iar ea călărea pe ele dusă de vînturile și de refluxul lunii. „Nu știu ce vreau și probabil că n-am să știu niciodată, deși singurul lucru ce-l doresc de la fiecare stea e ca să mai apară una. Într-adevăr, nu mai mi-e frică", își spuse. Doi băieți ieșiră dintr-un bar și o urmăriră cu privirea. Într-un parc, de mult, văzuse doi băieți și s-ar putea să fie aceiași. „Într-adevăr, nu mai mi-e frică", își zise, auzind cum pașii lor o urmăresc pe zăpadă. În orice caz, nu mai aveau ce să-i fure.

În românește de *Const. Popescu*

Domnișoara Bobbit
(Children on Their Birthday)

Această povestire e scrisă pentru
Andrew Lynden

Cursa de ora șase a călcat-o ieri după-amiază pe domnișoara Bobbit. Nu-mi dau bine seama ce se poate spune despre această întîmplare. Deși nu avea decît zece ani, sînt convins totuși că nimeni din orașul nostru n-are s-o uite, mai ales fiindcă tot ce făcea era neobișnuit, și asta chiar din prima clipă cînd am văzut-o anul trecut. Domnișoara Bobbit și mama ei au sosit cu aceeași cursă de ora șase care trece prin orășelul nostru venind de la Mobile. Fiind ziua de naștere a vărului meu, Billy Bob, mai toți copiii din localitate se adunaseră la noi acasă. Stăteam tolăniți pe veranda din fața casei și mîncam casată și tort, cînd cursa a apărut ca o vijelie, dînd colțul la Deadman's Curve. În vara aceea nu plouase de loc și o uscăciune ruginie acoperea totul. Praful ridicat de mașinile care treceau uneori pe șosea plutea mai mult de o oră în aerul nemișcat. Mătușa El spunea că dacă n-au să paveze repede șoseaua, are să se mute undeva la malul mării. Spunea însă asta de foarte mult timp. Stăteam așadar pe veranda din față, casata ni se topea în farfurii, cînd deodată, tocmai cînd țineam să se întîmple ceva, dorința ni se îndeplini, căci din praful roșu al șoselei apăru domnișoara Bobbit. Era o fetiță firavă, îmbrăcată într-o rochiță de sărbătoare, galbenă, apretată. Înainta cu grația afectată a unei adulte, ținînd o mînă în șold, iar în cealaltă o umbrelă cum

poartă fetele bătrîne. Mama ei o urma tîrînd două valize mari de carton și un gramofon. Era o femeie slăbănoagă, jalnică, cu ochi tăcuți și zîmbet forțat.

Toți copiii de pe verandă tăcuseră chitic, iar cînd un roi de viespi începu să bîzîie, fetele n-au mai țipat ca de obicei. Își concentraseră toată atenția asupra domnișoarei Bobbit și a mamei ei care ajunseră între timp la poartă.

— Vă rog să mă iertați, a spus domnișoara Bobbit cu o voce copilărească și mătăsoasă ca o panglică frumoasă, rostind cuvintele cu precizia desăvîrșită a unei artiste sau a unei învățătoare, am putea vorbi cu persoanele mature din această casă?

Se referea, firește, la mătușa El și, într-o oarecare măsură, la mine. Billy Bob și ceilalți băieți, care nu trecuseră de paisprezece ani, au coborît și ei în urma noastră la poartă. Judecînd după fețele lor, ai fi zis că nu mai văzuseră în viața lor o fată. Evident, nu o fată ca domnișoara Bobbit. Cum spunea mătușa El, cine a mai pomenit ca un copil să se boiască? Rujul de pe buze lucea portocaliu, părul, ca o perucă de teatru, era o claie de bucle trandafirii, iar ochii creionați îi dădeau un aer blazat. Chiar și așa, cu toată uscăciunea ei, avea demnitate, era o doamnă și, în plus, te privea țintă, ca un bărbat.

— Eu sînt domnișoara Lily Jane Bobbit, domnișoara Bobbit, din Memphis, Tennessee, a spus ea solemn. Băieții și-au lăsat privirile în jos, iar pe verandă Cora McCall, căreia îi făcea curte pe atunci Billy Bob, a izbucnit împreună cu celelalte fete în chicote nebune.

— Copii *de la țară,* a spus domnișoara Bobbit cu un zîmbet înțelegător și și-a învîrtit arogant umbrela de soare. Mama, a cotinuat ea, în vreme ce femeia aceea

comună ne-a făcut hatîrul să se încline brusc pentru a se prezenta, mama și cu mine am închiriat aici camere mobilate. Vreți să fiți atît de gentilă să ne arătați casa? E proprietatea unei oarecare doamne Sawyer.

— Desigur, a spus mătușa El, casa doamnei Sawyer e chiar peste drum.

Era singura casă cu camere mobilate din orășel, o clădire veche, înaltă și întunecoasă, cu o puzderie de paratrăsnete risipite pe acoperiș. Doamna Sawyer se sperie de moarte cînd izbucnește o furtună.

Billy Bob s-a înroșit ca un măr și a spus:

— Vă rog doamnă, fiindcă e atît de cald, n-ați vrea să vă odihniți puțin și să serviți o casată?

— Da, vă rog, intrați neapărat, a adăugat mătușa El.

Domnișoara Bobbit a refuzat însă.

— Casata îngrașă teribil, totuși *merci* frumos, și a pornit să treacă șoseaua, urmată de mama ei, care aproape tîra cele două valize prin praf. Apoi, cu un aer foarte serios, domnișoara Bobbit s-a întors. Galbenul ca de floarea-soarelui din ochii ei s-a întunecat, iar ea și-a lăsat privirea ușor într-o parte, ca și cum ar fi încercat să-și amintească un poem. — Mama suferă de o tulburare a aparatului vocal, așa încît trebuie să vorbesc eu în locul ei, a anunțat repede și a suspinat adînc. — Mama e o croitoreasă excelentă, a lucrat toalete pentru doamnele din societatea aleasă a multor orașe și orășele, inclusiv Memphis și Tallahassee. Fără îndoială că ați remarcat și admirat rochia de pe mine. E cusută în întregime de mîinile ei. Mama poate copia orice model și recent a cîștigat un premiu de douăzeci și cinci de dolari, oferit de *Ladies' Home Journal.* Știe să croșeteze, să împletească și să brodeze. Dacă aveți nevoie să vă

coaseţi ceva, vă rog să apelaţi la ea. Anunţaţi, vă rog, şi pe prietenii şi rudele dumneavoastră. Vă mulţumesc.

Apoi, foşnind şi fîşîind din rochie, a plecat.

Cora McCall şi celelalte fete au început să tragă nervoase de fundele din păr, bănuitoare, iritate şi făcînd mutre acre.

— Sînt *domnişoara* Bobbit, a spus Cora, schimonosindu-se pentru a o imita răutăcios, sînt prinţesa Elizabeth, asta sînt, ha, ha, ha.

— Pe deasupra, a continuat Clara, rochia îi era foarte prost croită. Eu una, îmi cumpăr toate rochiile de la Atlanta, pantofii de la New York, ca să nu mai pomenesc că inelul meu de argint, cu turcoaz, e tocmai din Mexico City, în Mexico.

Mătuşa El le-a spus că n-ar trebui să vorbească astfel despre o fetiţă ca ele, o străină în orăşel, dar fetele şi-au văzut mai departe de trăncăneala lor, ca un sobor de vrăjitoare, iar unii băieţi mai prostănaci, cei cărora le plăcea să stea cu fetele, au început şi ei să-şi bată joc de domnişoara Bobbit şi să afirme lucruri care au făcut-o să roşească pe mătuşa El şi să declare că o să-i trimită acasă şi o să spună părinţilor lor să le tragă o bătaie. Dar înainte de a-şi putea duce la capăt ameninţarea, domnişoara Bobbit a reapărut şi a traversat veranda casei Sawyer, costumată într-un fel nou şi izbitor.

Băieţii mai mari, ca Billy Bob şi Preacher Star, care stătuseră cuminţi în timp ce fetele o bîrfeau pe domnişoara Bobbit, privind atent şi cu feţe melancolice şi ambiţioase casa unde dispăruse ea, s-au sculat brusc în picioare şi au coborît încet pînă la poartă. Cora McCall a strîmbat dispreţuitor din nas şi şi-a lăsat în jos buza inferioară. Noi ceilalţi, însă, ne-am dus şi ne-am aşezat pe trepte. Domnişoara Bobbit nu ne-a acordat nici cea

mai mică atenţie. Grădina casei Sawyer era întunecată din cauza duzilor, iar pe jos creştea iarbă şi tufe cu flori sîngerii. Uneori, după ploaie, mirosul tufelor se simţea pînă la noi în casă. În mijlocul acestei curţi se afla un ceas de soare, instalat acolo în 1912 de doamna Sawyer, în amintirea taurului ei, Sunny, din Boston, care a murit după ce a sorbit o găleată de vopsea. Domnişoara Bobbit a păşit mîndră în grădină, cărînd cu ea gramofonul pe care l-a aşezat pe ceasul de soare. Apoi a întors manivela şi a pus un disc cu *Contele de Luxemburg*. Se lăsase aproape seara, ceasul licuricilor, ceasul albastru ca un cristal opac. Păsărelele ţîşneau ca săgeţile, se adunau şi se ascundeau în desişul copacilor. Înaintea furtunilor, frunzele şi florile parcă ard cu o lumină, cu o culoare specifică lor, iar domnişoara Bobbit, îmbrăcată într-o fustă scurtă şi albă, ca un pămătuf de pudră, şi cu fire de beteală strălucitoare ca aurul făcute fundă în păr, părea, proiectată pe întunericul din jur, că deţine şi ea această însuşire de a lumina. Îşi arcuise braţele deasupra capului, cu mîinile moi ca nişte crini, dreaptă, pe vîrfurile picioarelor. A rămas astfel mult timp, iar mătuşa El a găsit că atitudinea ei era foarte elegantă. Apoi domnişoara Bobbit a început să valseze prin curte, descriind cercuri, pînă cînd mătuşa El a spus că ea una ameţise de tot, numai privind-o. Domnişoara Bobbit nu s-a oprit decît atunci cînd a trebuit să învîrtească manivela patefonului. Iar cînd luna a alunecat peste deal, şi a răsunat şi ultimul clopoţel care chema la masă, iar toţi copiii au plecat pe la casele lor şi stînjenii de noapte au început să se desfacă, domnişoara Bobbit se mai afla încă în grădină, învîrtindu-se ca un titirez.

O vreme n-am mai văzut-o. Preacher Star venea în fiecare dimineaţă la noi acasă şi stătea pînă la masa de

seară. Preacher era un băiat slab ca o scîndură, cu o claie de păr roşu. Avea unsprezece fraţi şi surori, şi pînă şi lor le era frică de el, căci se înfuria groaznic şi devenise celebru prin împrejurimi pentru răutatea ce sclipea în ochii lui verzi. Cu ocazia sărbătorii naţionale, la 4 iulie, anul trecut, l-a biciuit pe Ollie Everton atît de rău, încît familia lui Ollie a trebuit să-l interneze în spital la Pensacola. Altă dată a muşcat un măgar de ureche, înjumătăţindu-i-o, a mestecat-o şi apoi a scuipat-o. Mai înainte ca Billy Bob să crească, Preacher îi făcea şi lui zile fripte. Avea obiceiul să-i vîre pe sub guler ciulini uscaţi, să-i dea cu piper în ochi şi să-i rupă caietul cu temele de acasă. Acum însă sînt cei mai buni prieteni din orăşel. Vorbesc la fel, merg pe stradă la fel şi uneori dispar zile întregi, Dumnezeu ştie unde. Dar în zilele cînd domnişoara Bobbit nu apărea, nu se mişcau de-acasă. Îşi pierdeau vremea prin curte, trăgînd cu praştia în vrăbiile de pe stîlpii de telefon, iar cîteodată Billy Bob cînta dintr-o mică havaiană, acompaniindu-se vocal atît de zgomotos, încît unchiul lui Billy Bob, care e judecător, pretindea că-l aude de la tribunal. *Trimite-mi o scrisoare, trimite-mi-o prin poştă, trimite-o pe adresa închisorii din Birmingham.* Domnişoara Bobbit nu-i auzea sau se prefăcea că nu-i aude, deoarece niciodată n-a scos capul pe uşă. Apoi, într-o zi, doamna Sawyer, care venise la noi să ceară o ceaşcă cu zahăr, a trăncănit cît a putut pe seama noilor chiriaşi.

— Să vedeţi, a spus ea, mijindu-şi ochii de găină, soţul chiriaşei mele a fost escroc, da, da, mi-a spus chiar fetiţa. N-are un dram de ruşine, copilul ăsta, nu se jenează de loc. Spune că tăticul ei era cel mai bun tătic şi nimeni nu cînta mai frumos decît el în tot statul Tennessee... Am întrebat-o : „Drăguţă unde e tăticul

tău ?" „O, mi-a răspuns ea foarte degajat, e la penitenciar, şi nu mai ştim nimic de el". Spuneţi, nu-i înspăimîntător ? Hm, mi-am mai zis, mămica ei am impresia că-i străină, nu scoate o vorbă, şi uneori parcă nici nu pricepe ce-i spui. Şi ştiţi, toate lucrurile le mănîncă *crude. Ouă crude, gulii crude, morcovi cruzi* — nici un fel de carne. Din motive de sănătate, spune copilul, deşi zace în pat cu temperatură de marţea trecută.

În aceeaşi după-amiază, cînd mătuşa El s-a dus să-şi ude trandafirii, n-a mai găsit nici unul. Erau nişte trandafiri deosebiţi, pe care plănuise să-i trimită la o expoziţie de flori din Mobile, aşa că fireşte a făcut o criză de nervi. A telefonat şerifului, şi i-a spus :

— Ascultă, şerifule, vino cît mai repede. Cineva mi-a furat toţi trandafirii Lady Ann, cărora m-am devotat trup şi suflet de la începutul primăverii.

Cînd maşina şerifului a tras la trotuar în faţa casei noastre, toţi vecinii au ieşit pe verandă, iar doamna Sawyer, cu faţa încărcată de straturi de cremă, a traversat în fugă curtea.

— Asta-i bună, a spus ea, foarte dezamăgită să descopere că nimeni nu fusese asasinat, asta-i bună, n-a furat nimeni trandafirii. Billy Bob al dumneavoastră i-a adus la mine şi i-a lăsat pentru micuţa Bobbit.

Mătuşa El n-a scos un cuvînt, ci s-a dus doar la piersic şi a tăiat o nuia.

— Billy Bob, l-a strigat ea, luînd-o pe stradă. L-a găsit la garajul lui Speedy, unde împreună cu Preacher, îl priveau pe Speedy cum demonta un motor. L-a apucat pe Billy Bob de păr, l-a ridicat în sus şi cărîndu-i la nuiele l-a tîrît pînă acasă. Nu l-a putut însă face să spună că-i pare rău şi nici să plîngă. Cînd, în sfîrşit, a terminat cu el, Billy Bob a fugit în grădină, s-a căţărat

în vîrful unui nuc şi-a jurat că nu se mai dă jos. Apoi, s-a întors tăticul lui şi a venit ora mesei de seară. Tăticul lui s-a dus la fereastră şi l-a strigat :

— Băiete, nu sîntem supăraţi pe tine, dă-te jos şi hai la masă.

Billy Bob însă nici nu s-a clintit. Mătuşa El s-a dus şi s-a sprijinit de copac. Vorbea cu o voce blîndă ca lumina din zori.

— Îmi pare rău, a spus. N-am vrut să te bat atît de tare. Am pregătit o masă pe cinste, cu salată de cartofi, şuncă fiartă şi ouă cu sos picant.

— Pleacă, a răspuns Billy Bob, nu vreau să mănînc, şi te urăsc din fundul sufletului.

Tăticul i-a spus că n-ar trebui să vorbească aşa cu mama lui, iar ea a început să plîngă. A rămas sub nuc plîngînd şi ştergîndu-se la ochi cu tivul rochii.

— Eu nu te urăsc, băiatule. Dacă nu te-aş iubi, nu te-aş bate.

Frunzele nucului au început să foşnească. Billy Bob a alunecat jos din pom, iar mătuşa El, şi-a plimbat mîinile prin părul lui şi l-a strîns la piept.

— Vai, mămico, a spus el, vai mămico !

După masă a venit şi s-a aruncat la căpătîiul patului meu. Mirosea acru şi dulce, aşa cum miros băieţii, şi mi-a părut foarte rău de el, mai ales fiindcă arăta atît de necăjit. Ochii aproape că nu i se mai închideau de supărare.

— E firesc, i-am spus cu convingere, să trimiţi flori bolnavilor.

În acel moment s-a auzit gramofonul, un sunet îndepărtat şi înălţător, iar un fluture de noapte a intrat pe geam şi a plutit prin aer, delicat ca muzica. Se întunecase însă şi nu vedeam dacă domnişoara Bobbit

dansa. Billy Bob, ca şi cum ar fi suferit, s-a strîns pe pat, ca un briceag. Faţa însă i s-a luminat brusc, iar ochii lui bulbucaţi au clipit ca lumînările.

— E atît de nostimă, a şoptit, e cea mai nostimă puştancă pe care am văzut-o vreodată. La dracu, nici nu-mi pasă, am să culeg pentru ea toţi trandafirii din China.

Şi Preacher ar fi cules pentru ea toţi trandafirii din China. Era la fel de nebuneşte îndrăgostit ca şi Billy Bob. Domnişoara Bobbit nici nu i-a băgat în seamă. Singura comunicare pe care am avut-o cu ea a fost un bileţel trimis mătuşii El, mulţumindu-i pentru flori. Şedea zilnic pe verandă, îmbrăcată de parcă ar fi dansat după muzica unei orchestre, brodînd, pieptănîndu-şi buclele, sau citind un dicţionar Webster. Avea un aer solemn, deşi destul de prietenos. Dacă îi dădeai bună ziua, îţi răspundea. Chiar aşa, băieţii nu reuşeau niciodată să-şi ia inima în dinţi, să intre în curte ca să-i vorbească. Mai întotdeauna, domnişoara Bobbit se uita prin ei, chiar şi cînd băieţii băteau strada de la un cap la altul ca nişte cotoi îndrăgostiţi, încercînd să-i atragă atenţia. Se luptau, imitau pe Tarzan şi făceau acrobaţii pe bicicletă. Era o situaţie penibilă. O mulţime de fete din oraş se plimbau prin faţa casei Sawyer, de două-trei ori pe oră, doar doar o să li se ivească prilejul s-o vadă. Printre cele care se tot plimbau erau : Cora McCall, Mary Murphy Jones, Janice Ackerman. Domnişoara Bobbit nu manifesta interes nici pentru ele. Cora nu mai vorbea cu Billy Bob. Acelaşi lucru se întîmplase şi între Janice şi Preacher. De fapt, Janice i-a trimis lui Preacher o scrisoare, scrisă cu cerneală roşie pe o hîrtie cu marginea dantelată, declarîndu-i că era cel mai ticălos băiat de pe lume, că nu se găsesc cuvinte pentru purtarea lui şi că ea consideră ruptă logodna lor, aşa că putea să-şi ia înapoi

veverița împăiată pe care el i-o făcuse cadou. Preacher, din dorința de a se purta frumos, a oprit-o pe Janice prima oară cînd a trecut prin fața casei noastre și i-a spus, ce dracu, dacă voia n-avea decît să păstreze veverița. Nu putuse pricepe, după aceea, de ce Janice o luase la fugă bocind.

Apoi, într-o bună zi, băieții au făcut o nebunie mai mare ca de obicei. Billy Bob s-a îmbrăcat în uniforma kaki, mult prea largă, purtată de tatăl său în cel de-al doilea război mondial, iar Preacher s-a dezbrăcat de cămașe și și-a pictat pe piept cu un ruj vechi de-al mătușii El o femeie goală. Erau foarte caraghioși, dar domnișoara Bobbit, dîndu-se în leagăn, s-a mulțumit să caște plictisită. Era la amiază și pe stradă nu trecea nimeni, afară de o negresă mică, grăsună ca un prunc, o adevărată prună zaharisită. Mergea fredonînd și ținea în mînă o găleată cu mure. Băieții s-au repezit la ea ca niște țînțari, au făcut zid în fața ei și i-au spus că nu-i îngăduie să treacă dacă nu plătește taxă.

— Lăsați-mă în pace cu taxa, a răspuns ea, ce taxă-i asta ?

— Facem o petrecere în hambar, a spus Preacher, strîngînd din dinți, o petrecere formidabilă, în hambar.

Ea însă, a dat posacă și indiferentă din umeri și le-a spus că nu avea intenția să meargă la nici o petrecere în hambar. Atunci, Billy Bob i-a răsturnat găleata cu mure. Înspăimîntată, a început să țipe de-ai fi zis că guiță. Cînd s-a aplecat să-și adune murele, Preacher, care putea fi uneori mai rău ca un diavol, i-a tras un picior în fund de-a întins-o în praful străzii printre mure ca pe o gelatină. Domnișoara Bobbit a trecut în fugă strada, amenințîndu-i cu degetul, ca un metronom. A

bătut din palme și din picior cu gesturile unei învățătoare și a spus :

— E un fapt binecunoscut că *gentlemen*-ii au apărut pe suprafața pămîntului pentru a apăra doamnele. Vă închipuiți că băieții din Memphis, New York, Londra, Hollywood și Paris se poartă ca voi ?

Băieții s-au tras înapoi și și-au vîrît mîinile în buzunar. Domnișoara Bobbit a ajutat-o pe fetiță să se scoale, i-a scuturat rochia de praf, i-a șters lacrimile și i-a întins o batistă ca să-și sufle nasul.

— Frumos, a spus ea, frumos. O doamnă nu se mai poate plimba pe stradă în siguranță ziua în amiaza-mare.

Apoi au plecat amîndouă și s-au așezat pe veranda doamnei Sawyer. Tot anul au fost nedespărțite : domnișoara Bobbit și acest pui de elefant, care răspundea la numele de Rosalba Cat. La început, doamna Sawyer a făcut scandal sub cuvînt că Rosalba stă prea mult în casa ei. I-a spus mătușii El că o deranja faptul că o negresă se fîțîie în văzul tuturor pe verandă. Domnișoara Bobbit însă dispunea de o oarecare forță magică : dacă începea o treabă o ducea pînă la capăt și atît de direct și de solemn, încît nu-ți rămînea decît să accepți. De pildă, negustorii din oraș aveau obiceiul să chicotească cînd îi ziceau *domnișoară* Bobbit. Încetul cu încetul însă a devenit *domnișoara Bobbit,* iar ei au început s-o salute, dînd ușor și țeapăn din cap cînd ea trecea iute pe lîngă ei, învîrtindu-și umbrela de soare. Domnișoara Bobbit a povestit tuturor că Rosalba este sora ei, ceea ce a pricinuit multe glume. Dar așa cum se întîmplă cu cele mai multe lucruri, lumea s-a împăcat treptat și cu povestea asta. Iar cînd le auzeau chemîndu-se una pe alta : Soră Rosalba și Soră Bobbit, nimeni nu mai zîmbea. Sora Rosalba și Sora Bobbit au

făcut însă nişte lucruri bizare. De pildă, întîmplarea cu cîinii. Exista în oraş o droaie de terrieri, cîini de vînătoare, dulăi ce vagabondau în haite posace, de la şase pînă la zece potăi, pe străzile pustii şi încinse la amiază, aşteptînd cu toţii să se întunece şi să iasă luna, cînd, în ceasurile de pustietate, îi auzeai urlînd : moare cineva, a murit cineva. Domnişoara Bobbit s-a plîns şerifului. I-a spus că unii cîini se aşezau întotdeauna sub fereastra ei şi, în primul rînd, ea dormea uşor, iar pe deasupra, cum spunea şi Sora Rosalba, ăştia nu erau cîini adevăraţi, ci un fel de diavoli. Fireşte, şeriful n-a luat nici o măsură, aşa că ea s-a hotărît să rezolve problema singură. Într-o dimineaţă, după o noapte deosebit de agitată, a fost văzută cutreierînd orăşelul împreună cu Rosalba care ducea un coş de flori, plin cu bolovani. De cîte ori apărea un cîine se opreau, iar domnişoara Bobbit îl cerceta cu toată atenţia. Uneori, clătina din cap, dar de cele mai deseori spunea :

— Ăsta-i unul din ei, Soră Rosalba, iar Sora Rosalba lua un bolovan din coş şi cu o precizie feroce îl lovea pe cîine între ochi.

O altă întîmplare a avut ca protagonist pe domnul Henderson. Domnul Henderson închiriase o cameră dosnică în casa doamnei Sawyer. Era un om pipernicit şi brutal. Pe vremuri prospectase fără succes petrol în Oklahoma. Avea acum vreo şaptezeci de ani şi, ca mulţi bătrîni, era obsedat de funcţiile corpului. Mai era şi un beţivan nemaipomenit. Odată, fusese beat două săptămîni. De cîte ori le auzea pe domnişoara Bobbit şi pe Sora Rosalba mişcîndu-se prin casă, se repezea în vîrful scării, şi răcnea la doamna Sawyer că piticii ascunşi în ziduri încearcă să-i fure rezerva de hîrtie igienică. Îi şi furaseră în valoare de cincisprezece cenţi, spunea el.

Într-o seară, cînd cele două fete stăteau în curte sub un pom, domnul Henderson îmbrăcat numai într-o cămaşă de noapte, a ieşit afară după ele, călcînd apăsat.

— Vreţi să-mi furaţi toată hîrtia igienică ? a urlat el. V-arăt eu, piticelor... Săriţi în ajutor, oameni buni, că scîrbele astea pitice sînt în stare să fure şi ultima bucată de hîrtie din oraş.

Billy Bob şi Preacher au fost acei care l-au prins şi l-au ţinut pe domnul Henderson pînă au sosit nişte oameni care l-au pus în cămaşă de forţă. Domnişoara Bobbit, care se comportase cu un calm admirabil, a spus bărbaţilor că nu sînt în stare să facă nişte noduri ca lumea, şi s-a apucat chiar ea să le facă. Le-a strîns atît de bine încît circulaţia sîngelui în mîinile şi picioarele domnului Henderson s-a oprit complet. I-a trebuit o lună ca să poată umbla din nou.

Curînd după aceea, domnişoara Bobbit ne-a făcut o vizită. A venit într-o sîmbătă cînd eram singur acasă, fiindcă toată familia plecase la biserică.

— Mirosul de biserică e atît de nesuferit, mi-a spus aplecîndu-se cu mîinile împreunate cuminte. N-aş vrea să crezi, domnule C. că sînt o necredincioasă. Am destulă experienţă ca să ştiu că există un Dumnezeu şi un Diavol. Dar nu ducîndu-te la biserică şi ascultînd cum îl face pe Diavol prost, păcătos şi rău, ai să-l îmblînzeşti. Trebuie să-l iubeşti pe Diavol ca şi pe Isus, fiindcă e puternic şi are să te ajute dacă ştie că ai încredere în el. Pe mine m-a ajutat deseori, ca la şcoala de dans din Memphis... Am chemat întotdeauna Diavolul în ajutor ca să primesc cel mai important rol la serbarea de sfîrşit de an. Asta înseamnă să fii cu picioarele pe pămînt. Înţelegi, mi-am dat seama că Isus n-o să vrea să aibă de-a face cu dansul. Recent, de fapt, am chemat

din nou Diavolul. E singurul care mă poate ajuta să scap din orăşelul ăsta. Aici n-am impresia că trăiesc. Mă gîndesc permanent la alte locuri, unde totul e un dans, unde oamenii dansează pe străzi, unde totul e frumos, aşa cum sînt frumoşi copiii cînd îşi sărbătoresc ziua de naştere. Scumpul meu tătic spunea că trăiesc cu capul în nori, dar dacă el ar fi trăit mai mult cu capul în nori, ar fi ajuns bogat, aşa cum de altfel îşi dorea. Nenorocirea cu tăticu a fost că nu-l iubea pe Diavol. S-a lăsat însă iubit de el. Eu sînt foarte deşteaptă în privinţa asta. Ştiu că lucrul bun cel mai uşor de realizat se dovedeşte deseori a fi cel mai bun. Iar pentru noi, lucrul cel mai uşor de realizat era să venim în acest orăşel. Dar cum aici nu-mi pot continua cariera, următorul lucru uşor de realizat pentru mine ar fi să-mi mai caut o mică ocupaţie. E ceea ce am făcut. Sînt singurul agent din acest ţinut însărcinat să strîngă banii de abonament la o impresionantă listă de reviste, printre care : *Reader's Digest, Popular Mechanics, Dime Detective* şi *Child's Life*. Desigur, domnule C., n-am venit la dumneata ca să te abonez. Dar m-am gîndit la ceva. Mi-am zis că băieţii aceia doi, care îşi pierd vremea pe aici sînt, la urma urmei, bănuiesc, destul de mari. Crezi c-ar primi să lucreze sub ordinele mele ?

Billy Bob şi Preacher au muncit din răsputeri pentru domnişoara Bobbit cît şi pentru Sora Rosalba, care se apucase să vîndă nişte cosmetice denumite *Picătura de rouă*, aşa încît băieţilor le revenea şi sarcina să ducă marfa la cliente. Billy Bob ajunsese să fie atît de obosit seara, încît de-abia mai putea înghiţi mîncarea. Mătuşa El a spus că era o ruşine, că-ţi venea să-i plîngi de milă şi, în sfîrşit, într-o zi cînd Billy Bob s-a întors acasă cu o insolaţie, i-a zis :

— Gata, s-a terminat cu cursele, Billy Bob va trebui s-o lase baltă pe domnişoara Bobbit.

Billy Bob s-a certat însă atît de rău cu maică-sa, încît tatăl lui a trebuit să-l încuie în odaie. Atunci Billy Bob a spus că o să se omoare. Un bucătar oarecare îl învăţase odată că dacă mănînci varză verde acoperită cu un strat gros de sirop de zahăr mori sigur. Zis şi făcut.

— Mor, a spus el, zvîrcolindu-se în pat, mor şi nimănui nu-i pasă.

Domnişoara Bobbit a venit la el şi i-a spus să tacă din gură.

— N-ai nimic băiete, i-a zis. E doar o durere de stomac.

Apoi a făcut un lucru care a scandalizat-o foarte tare pe mătuşa El. L-a dezbrăcat de tot pe Billy Bob şi l-a frecat cu alcool din cap pînă în picioare. Cînd mătuşa El i-a spus că aşa ceva nu era foarte frumos din partea unei fetiţe, domnişoara Bobbit i-a răspuns :

— Nu ştiu dacă e frumos sau nu, dar ştiu sigur că e foarte răcoritor pentru el.

După aceea, mătuşa El a făcut tot ce i-a stat în puteri ca să-l oprească pe Billy Bob să mai lucreze pentru domnişoara Bobbit, dar tăticul lui i-a spus să-i dea pace, căci trebuie să lase băiatul să se conducă singur în viaţă.

Domnişoara Bobbit era foarte cinstită în privinţa banilor. Plătea lui Billy Bob şi lui Preacher exact comisionul ce li se cuvenea. Nu le-a îngăduit niciodată să o trateze la *drugstore* sau s-o invite la cinema, aşa cum încercau ei deseori.

— Mai bine strîngeţi-vă banii, le-a spus. Asta, dacă vreţi să mergeţi la facultate. Fiindcă nici unul dintre

voi nu-i destul de deștept ca să cîștige o bursă, nici măcar o bursă ca jucător de fotbal.

Din cauza acestor bani Billy Bob și Preacher s-au certat înfiorător. Firește, nu banii erau motivul adevărat. De fapt, amîndoi erau geloși la nebunie pe domnișoara Bobbit. Așa că într-o zi, Preacher a avut curajul s-o zică chiar cu Billy Bob de față. I-a spus domnișoarei Bobbit că n-ar strica să-și verifice cu atenție socotelile, fiindcă el e mai mult ca sigur că Billy Bob nu-i dădea *toți* banii pe care-i aduna.

— Asta-i o minciună sfruntată, a spus Billy Bob, și cu o directă precisă, trasă cu stînga, l-a azvîrlit pe Preacher peste veranda casei Sawyer, sărind apoi după el pe un strat de condurul doamnei. Cînd însă Preacher l-a înșfăcat bine, Billy Bob a fost pierdut. Preacher i-a vîrît noroi pînă și în ochi. În tot timpul ăsta doamna Sawyer, aplecîndu-se pe fereastra ei de la etaj, urla ca scoasă din minți, iar Sora Rosalba, rubicondă și bine dispusă, țipa echivoc.

— Omoară-l ! Omoară-l ! Omoară-l !

Doar domnișoara Bobbit și-a păstrat cumpătul. A pus la robinet furtunul de grădină și i-a udat leoarcă, de la cîțiva pași, pe cei doi băieți, orbindu-i. Respirînd din greu, Preacher s-a ridicat în picioare, clătinîndu-se.

— O, dragă, a spus el, scuturîndu-se ca un cîine ud, dragă, trebuie să te hotărăști.

— Ce să mă hotărăsc ? l-a întrebat domnișoara Bobbit, înfuriindu-se pe loc.

— Draga mea, a răspuns Preacher gîfîind, sper că nu vrei să ne omorîm unul pe altul. Trebuie să te hotărăști care e adevăratul tău iubit.

— Iubitul meu, ce prostie ! a strigat domnișoara Bobbit. Ar fi trebuit să am atîta minte încît să nu intru în combinații cu niște copii de la țară. Ce fel de afaceri vreți să faceți ? Ascultă-mă, Preacher Star. N-am nevoie de un iubit, și chiar dacă m-aș îndrăgosti, n-am să mă îndrăgostesc de tine. Tu nu știi nici să te scoli în picioare cînd intră o doamnă în cameră.

Preacher a scuipat pe jos și s-a întors bălăbănindu-se spre Billy Bob.

— Hai să mergem, i-a spus, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. E o frivolă, nu vrea decît să vîre zîzanie între doi prieteni buni. O clipă s-a părut că Billy Bob avea să se împace cu el. Deodată, însă, venindu-și în fire, Billy Bob s-a tras înapoi și a făcut un gest. Băieții s-au privit unul pe altul un minut, și toată prietenia dintre ei s-a dus de rîpă. Nu poți să urăști atît de mult, decît dacă iubești. Fața lui Preacher exprima toate acestea. Nu-i rămînea altceva decît să plece. Vai, Preacher, arătai atît de disperat în ziua aceea, încît pentru prima dată mi-ai plăcut cu adevărat, așa slăbănog, răutăcios și disperat, mergînd singur pe drum.

Preacher și Billy Bob nu s-au mai împăcat. Nu fiindcă n-ar fi voit, ci pur și simplu fiindcă nu mai găseau o cale să reînnoade prietenia. Nu se puteau însă lipsi de această prietenie. Fiecare era tot timpul conștient de ce urmărea celălalt, iar cînd Preacher și-a găsit un nou prieten, Billy Bob a lîncezit zile întregi, luînd cîte un lucru în mînă, dîndu-i drumul, sau făcînd nebunii, ca de exemplu vîrîndu-și dinadins degetul în ventilatorul electric. Uneori, seara, Preacher se oprea lîngă poartă și discuta cu mătușa El. Cred că o făcea doar ca să-l necăjească pe Billy Bob, fiindcă cu noi ceilalți rămăsese prieten bun, iar de Crăciun ne-a dat o cutie imensă cu arahide cojite. I-a lăsat și lui Billy Bob un cadou. Am aflat că era o carte cu Sherlock Holmes, iar pe

prima pagină era scris: „Prietenii care sînt ca iedera de pe zid, vor cădea sigur".

— Asta-i cea mai trăsnită dedicaţie pe care am văzut-o vreodată, a spus Billy Bob. Isuse, cît e de sărit! Apoi, deşi era o zi friguroasă de iarnă, s-a dus în curtea din spate, s-a cocoţat în nuc, şi a stat ghemuit pe crăcile albastre toată după-amiaza de decembrie.

Majoritatea timpului era însă fericit, căci domnişoara Bobbit se afla acolo şi era totdeauna drăguţă cu el. Atît ea cît şi Sora Rosalba îl tratau ca pe un bărbat: cu alte cuvinte îi îngăduiau să facă totul pentru ele. Pe de altă parte, îl lăsau să cîştige la bridge în trei, nu-i puneau la îndoială minciunile şi nu-i descurajau ambiţiile. A fost o epocă fericită. Totuşi, tulburările au reînceput o dată cu deschiderea şcolilor. Domnişoara Bobbit a refuzat să meargă la şcoală.

— E ridicol, i-a spus într-o zi domnului Copland, directorul, cînd acesta a venit să se intereseze de ea, e cu desăvîrşire ridicol. Ştiu să scriu şi să citesc şi există *unii* oameni în acest orăşel care au toate motivele să ştie că sînt în stare să număr banii. Nu, domnule Copland, reflectaţi o clipă, şi veţi vedea că nici unul dintre noi nu are nici timpul şi nici energia pentru aşa ceva. În definitiv, n-ar fi decît o problemă de a vedea care cedează primul, dumneata sau eu. Şi, în afară de asta, ce-aţi putea să mă învăţaţi? Ei, da, dacă v-aţi pricepe la dans, ar fi cu totul altceva. Dar în aceste împrejurări, da, domnule Copland, în aceste împrejurări, propun să nu mai discutăm.

Domnul Copland nici nu dorea altceva. Restul oamenilor din orăşel erau însă de părere că domnişoara Bobbit trebuia biciuită. Horace Deasley a scris o notă în ziar, intitulată *O situaţie tragică*. Era, după părerea lui, o

situaţie tragică că o fetiţă putea să sfideze ceea ce el din anumite motive, numea Constituţia Statelor Unite Articolul se încheia cu o întrebare: *O să reuşească oare?* Domnişoara Bobbit a reuşit, ca de altfel şi sora Rosalba Numai că de aceasta din urmă, fiind negresă, nu-i păsa nimănui. Billy Bob nu a fost atît de norocos. L-au înhăţat la şcoală. Pentru cît folos trăgea ar fi putut însă la fel de bine să stea acasă. În primul său carnet de note a luat trei de zero, un fel de record. Era însă un băiat deştept. Cred că pur şi simplu nu putea suporta orele petrecute fără domnişoara Bobbit. Cînd nu o vedea, părea pe jumătate adormit. Se bătea toată vremea. Avea ori un ochi învineţit, ori o buză plesnită, ori mergea şchiopătînd. Nu vorbea niciodată despre bătăi. Domnişoara Bobbit era însă destul de perspicace ca să ghicească motivul.

— Eşti un înger, ştiu, ştiu bine. Şi ţin la tine, Billy Bob. Dar nu te mai bate cu alţii pentru mine. Fireşte, se spun lucruri urîte pe seama mea. Dar ştii de ce, Billy Bob? E un fel de compliment. Fiindcă în fundul sufletului lor sînt convinşi că sînt o fiinţă extraordinară.

Şi avea dreptate. Dacă nu eşti admirat nimeni nu-şi bate capul să te dezaprobe. De fapt, noi nici nu ne-am putut închipui cît era de extraordinară, pînă cînd a apărut un om cunoscut sub numele de Manny Fox. Asta s-a întîmplat pe la sfîrşitul lui februarie. Primele ştiri despre Manny Fox le-a constituit o serie de afişe vesele, plasate prin toate magazinele din oraş: *Manny Fox prezintă dansatoarea evantaiului fără evantai*, iar cu litere mai mici: *De asemenea, un senzaţional program de amatori; în reprezentaţie proprii dumneavoastră vecini — Premiul Întîi: O probă autentică pentru a fi angajată ca vedetă la Hollywood*. Toate acestea urmau să aibă loc

joia următoare. Biletele costau un dolar, ceea ce pe la noi reprezintă o groază de bani. Cum nu prea aveam deseori distracţii „laice", toţi şi-au scos banii, şi s-a făcut mare caz pe chestiunea asta. *Cowboy*-i de la *drugstore* discutau porcării toată săptămîna, mai ales despre dansatoarea cu evantai fără evantai, care se dovedi a fi doamna Manny Fox. Ea şi soţul ei se stabiliseră lîngă şosea, la campingul Chucklewood. Circulau mai toată ziua prin oraş, într-o veche maşină Packard, pe ale cărei uşi se afla scris numele întreg al lui Manny Fox. Soţia era o fiinţă ştearsă, rea de gură, cu păr roşu, buze umede şi ochi jilavi. În fond era destul de corpolentă, dar comparată cu Manny Fox arăta firavă, căci el era un munte de om.

Şi-au stabilit cartierul general în sala de biliard, şi în fiecare după-amiază îi puteai găsi acolo, bînd bere şi glumind cu neisprăviţii din oraş. După cum s-a aflat mai tîrziu, afacerile lui Manny Fox nu se reduceau numai la spectacole teatrale. Conducea şi un fel de birou de plasare. Încetul cu încetul dezvălui că pentru o taxă de o sută cincizeci de dolari putea să procure oricărui băiat din ţinut cu înclinaţii spre aventură un post important, ca marinar pe unul din vasele ce transportau fructe de la New Orleans în America de Sud. O şansă unică în viaţă, o numea el. Nu existau pe aici nici doi băieţi care să poată strînge uşor măcar cinci dolari. Cu toate acestea, mai mult de o duzină au reuşit să-şi procure banii. Ada Willingham a luat toţi banii pe care-i strînsese ca să cumpere un înger de marmură pentru mormîntul soţului şi i-a dat fiului, iar tăticul lui Acey Trump a vîndut dinainte o parte din viitoarea lui recoltă de bumbac.

Apoi a venit seara spectacolului! În acea seară toate au fost uitate, şi ipotecile, şi farfuriile nespălate din chiuveta bucătăriei. Mătuşa El a spus c-ai fi crezut că ne ducem la operă, aşa de festiv se îmbrăcase toată lumea, cu atîta grijă se spălaseră pe faţă şi atît de frumos miroseau cu toţii. Sala Odeon nu mai fusese atît de plină din noaptea cînd s-a dat în public ca premiu un serviciu de tacîmuri din argint veritabil. Aproape toţi aveau cîte o rudă ce juca în spectacol, aşa încît trebuia să suporţi o atmosferă de mare nervozitate. Domnişoara Bobbit era singurul candidat pe care-l cunoşteam într-adevăr bine. Billy Bob nu-şi mai găsea locul. Repeta tot timpul că trebuie s-o aplaudăm numai pe domnişoara Bobbit. Mătuşa El a spus că asta ar fi un gest foarte nepoliticos, ceea ce l-a enervat din nou foarte tare pe Billy Bob, iar cînd tatăl lui ne-a cumpărat la toţi pungi cu floricele, el nici nu s-a atins de ale lui, ca să nu se mînjească pe mîini. Ne rugă insistent nu cumva să facem gălăgie, ori să mîncăm floricele cînd avea să se producă domnişoara Bobbit. Participarea ei la concurs fusese o surpriză de ultima oră. Era destul de logic şi existaseră unele indicii care ar fi trebuit să ne dea de ştire. De pildă, faptul că de mai multe zile nu ieşise din casa doamnei Sawyer. Iar gramofonul cînta pînă noaptea tîrziu, în timp ce umbra domnişoarei Bobbit se vîntura pe obloanele de la ferestre. Taina rămînea însă impenetrabilă pe faţa Sorei Rosalba ori de cîte ori te interesai de sănătatea Sorei Bobbit.

Deşi numele ei se afla pe program pe locul doi, ea n-a apărut decît mult mai tîrziu. Mai întîi a venit Manny Fox, onctuos şi făcînd cu ochiul. A spus o sumedenie de glume porcoase, bătînd din palme şi rîzînd. Mătuşa

El a zis că dacă va mai rosti asemenea glume, va pleca pe loc din sală. Manny Fox a continuat cu glumele porcoase, iar mătuşa El n-a plecat. Înaintea domnişoarei Bobbit se aflau unsprezece candidaţi, printre care Eustacia Bernstein, care imita vedetele de cinema, aşa că toate semănau la glas cu Eustacia, şi mai era şi un domn extraordinar, Buster Riley, cu nişte urechi imense şi, cu o şapcă de lînă, care venise tocmai dintr-un fund de ţară şi cînta la fierăstrău *Valsează Matildo*. Pînă atunci, el fusese cel mai reuşit din spectacol. Nu că ar fi fost o diferenţă apreciabilă între felul cum erau primiţi candidaţii, căci toată lumea aplauda cu generozitate, toată lumea în afară de Preacher Star. Stătea cu două rînduri în faţa noastră, răgînd tare, ca un măgar, la fiecare număr. Mătuşa El a spus că n-o să-i mai vorbească niciodată. Singura persoană pe care a aplaudat-o a fost domnişoara Bobbit.

Desigur că a ajutat-o Diavolul, dar a şi meritat-o. A apărut pe scenă, legănîndu-şi şoldurile, scuturîndu-şi buclele şi rostogolindu-şi ochii. Puteai să-ţi dai seama imediat că nu avea să fie unul din numerele ei clasice. A traversat scena cu paşi mici şi iuţi, ţinînd ridicate, cu un gest graţios, poalele unei fuste albastre ca cerul.

— Ăsta-i cel mai grozav lucru pe care l-am văzut vreodată, a spus Billy Bob, bătîndu-se cu mîinile pe coapse, iar mătuşa El a trebuit să admită că domnişoara Bobbit arăta absolut fermecător. Cînd a început să facă piruete, toată asistenţa a izbucnit spontan în aplauze, aşa că ea a repetat numărul, ţipînd : „Mai repede ! mai repede !" Şi sărmana domnişoara Adelaide, care o acompania la pian, cînta cît putea mai bine : *M-am născut în China, am crescut în Ja-po-nia...*

N-o mai auzisem niciodată cîntînd : avea o voce hîrîită şi aspră ca şmirghelul. *Dacă nu vă plac piersicile nu vă apropiaţi de coşul meu, oho ! oho !*

Mătuşa El a fost gîtuită de emoţie. A încercat din nou aceeaşi senzaţie cînd domnişoara Bobbit, cu o săritură, şi-a ridicat fusta ca să-şi arate lenjeria de dantelă albastră, obţinînd astfel mai toate aplauzele pe care băieţii le rezervaseră dansatoarei cu evantai fără evantai, ceea ce n-a fost rău, căci, aşa cum am aflat mai tîrziu, acea doamnă îşi făcea numărul obişnuit, îmbrăcată într-un costum de baie, pe ritmul melodiei *Un măr pentru învăţător* şi cu strigăte de hip ! hip ! Dar expunerea fundului n-a fost ultimul triumf al domnişoarei Bobbit. Domnişoara Adelaide a pornit să execute un bubuit ameninţător pe notele grave ale pianului. Sora Rosalba cu o torţă de artificii s-a repezit atunci pe scenă şi i-a înmînat-o domnişoarei Bobbit care se afla în mijlocul unei sărituri. A reuşit săritura şi chiar în momentul acela torţa a izbucnit în scîntei strălucitoare, roşii, albe şi albastre, iar noi, cu toţii, a trebuit să ne ridicăm în picioare fiindcă ea cînta cît putea de tare *Drapelul plin de stele*[1]. Mătuşa El a declarat mai tîrziu că a fost unul dintre cele mai splendide lucruri pe care le-a văzut vreodată pe scena unui teatru american.

Ei, bine, domnişoara Bobbit merita desigur o probă de filmare la Hollywood şi, deoarece cîştigase întrecerea, se părea că va ajunge să dea proba. Manny Fox i-a spus că are s-o obţină.

— Draga mea, i-a zis, ai stofă de vedetă autentică.

Numai că a doua zi a plecat pe furiş din oraş, lăsînd în urmă doar promisiuni calde

[1] Imnul naţional al S.U.A.

— Fiţi atenţi cînd vine poşta, prieteni, o să primiţi veşti de la mine.

Asta le-a spus băieţilor ai căror bani îi luase şi tot asta i-a spus şi domnişoarei Bobbit. Poşta se împărţea de trei ori pe zi, iar la oficiul poştal se aduna un grup apreciabil de tineri. Buna lor dispoziţie a descrescut treptat. Cum le mai tremurau mîinile cînd aluneca o scrisoare în cutia lor poştală! O tăcere teribilă s-a lăsat asupra lor în timp ce zilele se scurgeau. Fiecare ştia ce gîndeşte celălalt, dar nici unul nu avea curajul s-o spună, nici chiar domnişoara Bobbit. Totuşi, doamna Patterson, diriginta poştei, le-a zis-o pe şleau :

— Omul ăsta e un escroc, am ştiut de la bun început că-i un escroc, şi dacă vă mai văd cu mutrele astea triste, mă duc şi mă împuşc.

În cele din urmă, la sfîrşitul celei de a doua săptămîni, tot domnişoara Bobbit a rupt vraja. Privirea îi devenise neînchipuit de absentă, dar într-o bună zi, după ce se distribuise ultima poştă, toată vechea ei energie a renăscut.

— În regulă, băieţi, nu ne mai rămîne acum decît să aplicăm legea linşajului, şi i-a condus pe toţi băieţii la ea acasă.

Asta a fost prima adunare a *Clubului Constituit pentru Spînzurarea lui Manny Fox*, organizaţie care, într-o formă mai socială, dăinuie pînă azi, deşi Manny Fox a fost prins de mult şi, ca să spunem aşa, spînzurat. Meritul îi revine pe bună dreptate tot domnişoarei Bobbit. Într-o săptămînă a scris peste trei sute de scrisori în care l-a descris pe Manny Fox şi pe care le-a expediat şerifilor din tot sudul Statelor Unite. A trimis de asemenea scrisori ziarelor din oraşele mai mari, iar scrisorile au stîrnit un mare interes. Ca urmare, patru

băieţi jefuiţi de bani au primit oferte de posturi bine retribuite din partea lui *United Fruit Company*, iar pe la sfîrşitul primăverii, cînd Manny Fox a fost arestat la Uphigh, în statul Arkansas, unde încerca din nou aceleaşi şmecherii, domnişoarei Bobbit i s-a decernat *Medalia pentru o Faptă Bună*, oferită de asociaţia *Fetele Razelor de Soare*, din America. Pentru anumite motive, domnişoara Bobbit a anunţat că această distincţie nu o încîntă prea mult.

— Nu sînt de acord cu această organizaţie, a spus. Toată gălăgia vulgară pe care o fac cu trompetele lor nu-i nici sinceră şi nici feminină. Şi de fapt ce-i aia o faptă bună? Nu vă lăsaţi înşelaţi de nimeni. Fapta bună o faceţi fiindcă vă aşteptaţi la o răsplată.

Ar fi încurajator să spunem că nu avea dreptate, şi că răsplata pentru ea, cînd a venit, în sfîrşit, se datora bunătăţii şi dragostei. Totuşi, nu aceasta e situaţia. Săptămîna trecută, băieţii escrocaţi au primit toţi de la Manny Fox cecuri ce acopereau sumele pierdute, iar domnişoara Bobbit, cu hotărîrea dîrză a unui băiat de ţăran a venit la o întîlnire a membrilor *Clubului pentru Spînzurarea lui Manny Fox*, instituţie care nu mai reprezintă acum decît un pretext pentru a se bea bere şi a juca pocher în fiecare joi seara.

— Ascultaţi, băieţi, le-a spus, punînd punctul pe i, nici unul dintre voi n-a crezut c-o să mai vadă banii ăştia din nou, dar fiindcă acum îi aveţi, ar trebui să-i investiţi în ceva practic — în *mine*, de pildă.

Propunerea era ca ei să-şi adune banii şi să-i finanţeze călătoria la Hollywood. Aveau să primească în schimb un procent de zece la sută din veniturile ei pe viaţă, după ce va deveni vedetă de cinema, iar asta n-are să se întîmple prea tîrziu, aşa că vor fi cu toţii oameni bogaţi.

— Cel puţin, în partea asta a ţării, a spus ea.

Nici unul dintre băieţi nu avea chef să dea banii, dar cînd te privea domnişoara Bobbit, cum puteai să refuzi ?

De luni, ploua necontenit, o ploaie puternică de vară, străbătută de raze de soare, dar întunecată noaptea şi plină de sunetele picăturilor ce se scuturau de pe frunze, de huruitul coşurilor înfundate de apă, de fîşîitul mişcărilor furişe ale animalelor de noapte. Billy Bob era treaz, avea ochii uscaţi, mişcările îi erau crispate, iar limba i se înţepenise ca o limbă de clopot. Nu-i fusese uşor să se obişnuiască cu ideea plecării domnişoarei Bobbit, căci ea reprezenta mai mult decît... Mai mult decît ce ? Decît faptul că el avea treisprezece ani şi că se îndrăgostise nebuneşte. Ea reprezenta lucruri ce-i păreau ciudate, cum ar fi nucul, plăcerea de a citi cărţi şi interesul pentru oameni. De aceea se şi lăsa jignit de ei. Domnişoara Bobbit reprezenta acele lucruri pe care Billy Bob se temea să le arate cuiva. În întuneric, muzica picura prin ploaie ; vor veni oare nopţi cînd vom auzi această muzică de parcă ar fi aici cu adevărat ? Iar după-amiaza, cînd umbrele vor fi brusc neclare, va trece ea oare prin faţa noastră, desfăşurîndu-se pe pajişte ca o panglică splendidă ? Domnişoara Bobbit i-a rîs afectuos lui Billy Bob, i-a luat mîna, ba chiar l-a sărutat.

— N-am de gînd să mor, i-a spus. Ai să vii şi tu acolo, o să ne urcăm pe munte, şi o să locuim împreună, tu, eu şi Sora Rosalba.

Billy Bob ştia însă că n-o să se întîmple niciodată aşa, iar cînd muzica străbătea întunericul îşi punea perna în cap.

Numai că ziua de ieri a fost de o veselie stranie — asta era în ziua plecării ei. Pe la prînz a ieşit soarele aducînd în aer parfumul dulce al florilor de wisteria. Trandafirii galbeni, Lady Anne, ai mătuşii El, înfloriseră din nou, iar ea a făcut un gest minunat, i-a spus lui Billy Bob că-i poate culege, pentru a-i dărui, la plecare, domnişoarei Bobbit. Toată după-amiaza domnişoara Bobbit a stat pe verandă înconjurată de cei ce se opreau să-i ureze succes. Îmbrăcată în alb şi cu o umbrelă de soare tot albă, părea că se duce la împărtăşanie. Sora Rosalba îi dăduse o batistă, dar a trebuit să i-o ceară înapoi, fiindcă nu se mai potolea din hohotit. O altă fetiţă i-a adus un pui fript, probabil pentru a fi mîncat în autobuz. Singura nenorocire era că uitase să-i scoată măruntaiele înainte de a-l frige. Mama domnişoarei Bobbit a spus că, în ce o privea, acest lucru nu avea nici o importanţă, un pui rămîne un pui, afirmaţie memorabilă, ca fiind unica părere exprimată vreodată. Nu era decît o singură notă discordantă. De cîteva ore Preacher Star dădea tîrcoale la colţul străzii, stînd uneori la marginea trotuarului şi aruncînd o monedă în aer, iar alteori pitindu-se în dosul unui pom, ca şi cum n-ar fi vrut să-l vadă nimeni. Asta îi făcea pe toţi să fie nervoşi. Cu douăzeci de minute înainte de venirea cursei, Preacher Star s-a apropiat şi s-a sprijinit de poarta grădinii noastre. Billy Bob era încă în grădină şi culegea trandafiri. Adunase între timp destui pentru ca să aprindă cu ei un foc în aer liber, iar parfumul lor era greu ca vîntul. Preacher l-a fixat din priviri pînă cînd Billy Bob a ridicat fruntea. În timp ce se uitau unul la altul, ploaia a reînceput să cadă, fină ca spuma de pe creasta valurilor mării şi colorată de curcubeu. Fără să scoată un cuvînt, Preacher a intrat în grădină şi a început să-l ajute pe Billy Bob să împartă trandafirii în două buchete uriaşe. Le-au dus împreună la trotuar. Peste drum se auzea murmurul discuţiilor, dar cînd domnişoara

Bobbit i-a văzut — doi băieţi ale căror feţe mascate de flori semănau cu două luni galbene — a luat-o la goană în jos pe trepte, cu braţele larg deschise. Puteai să-ţi dai seama de ce-o să se întîmple. Noi am strigat-o, vocile noastre au răsunat ca fulgerul prin ploaie, dar domnişoara Bobbit, fugind spre acele luni de trandafiri, nu a părut să ne audă. Atunci a călcat-o cursa de la ora şase.

În româneşte de *Const. Popescu*

Rupe definitiv cu trecutul

(Shut a Final Door)

1

— Ascultă-mă, Walter, dacă nimeni nu te poate suferi, dacă toţi au ceva cu tine, să nu-ţi închipui că-i fără temei. Numai tu eşti vinovat.

Iată ce-i declarase Anna şi, cu toate că un rest de luciditate îl avertiza că ea nu avusese nici o intenţie răutăcioasă (dacă nici Anna nu-i mai era prieten, atunci cine-i putea fi ?), o dispreţuise pentru cuvintele ei şi se pornise să informeze pe toată lumea cît de mult o dispreţuia şi ce scîrbă era. Ce femeie, spunea el, nu vă încredeţi în Anna ! În dosul cuvintelor ei sincere se ascunde toată duşmănia pe care nu i-o arăta făţiş. O mincinoasă îngrozitoare, o vorbă nu poţi să crezi din ce spune ! E de-a dreptul primejdioasă ! Şi, fireşte, toate ajungeau la urechile ei, aşa că atunci cînd îi telefonă şi o invită la o premieră unde plănuiseră să meargă împreună, Anna îi răspunse :

— Regret, Walter, dar nu te mai pot suferi. Te înţeleg foarte bine şi, într-o oarecare măsură, te simpatizez. Dar eşti rău din fire şi nu-ţi poţi stăpîni apucăturile. Nu e numai vina ta, dar nu mai vreau să te văd, fiindcă nu te mai pot suferi.

Dar de ce ? Ce făcuse ? Da, fireşte, trăncănise pe seama ei, dar fără să vorbească serios şi, în definitiv, aşa cum îi spusese lui Jimmy Bergman (care era cel mai făţarnic

individid din cîţi întîlnise), ce folos să ai prieteni dacă nu-i poţi discuta obiectiv?

El a spus că tu ai spus că ei au spus că noi am spus, la nesfîrşit, aşa cum aripile rotitoare ale ventilatorului de deasupra se învîrteau la nesfîrşit, vînturînd zadarnic aerul stătut şi devorînd în tăcerea odăii secundele, ca un orologiu zumzăitor. Walter se trase către marginea mai răcoroasă a patului şi închise ochii să nu mai vadă camera mică şi întunecată. Sosise la New Orleans în seara aceea la ora şapte, iar la şapte şi jumătate trăsese la acest hotel, o clădire oarecare pe o stradă lăturalnică. Era în august şi i se părea că pe cerul roşu al nopţii s-au aprins focuri de gală, iar peisajul nefiresc din sud, observat cu atîta atenţie din tren şi pe care, în încercarea lui de a se purifica de toate îl revedea în memorie, îi mărea senzaţia că a ajuns la capătul călătoriei, că totul s-a sfîrşit.

Ce căuta aici, în hotelul ăsta înăbuşitor, în oraşul ăsta îndepărtat? Nu putea să spună. Camera avea o fereastră, dar nu reuşise s-o deschidă şi-i era frică să cheme băiatul de serviciu (ce privire ciudată mai avea şi ăsta!), îi era frică să părăsească hotelul, nu cumva să se rătăcească. Că de-ar fi să se rătăcească oricît de puţin, s-ar pierde de-a binelea. I se făcuse foame. Nu mîncase de azi-dimineaţă. Găsi nişte biscuiţi cu unt de arahide, rămaşi dintr-un pachet cumpărat la Saratoga, şi-i făcu să alunece mai uşor pe gît, luînd cîteva înghiţituri, ultimele, dintr-o sticlă de whisky *Four Roses*. I se făcu rău. Vomită în coşul de hîrtii, se prăbuşi din nou pe pat şi plînse pînă i se umezi perna. Un timp zăcu... Rămase aşa în camera încinsă, scuturat de frisoane, urmărind rotirea lentă a ventilatorului. Mişcarea nu avea început şi nici sfîrşit. Era un cerc.

Un ochi, pămîntul, cercurile din trunchiul copacilor, totul e un cerc, iar toate cercurile, îşi spuse Walter, au un centru. Era o nebunie din partea Annei să afirme că tot ce se întîmplase era din vina lui. Dacă într-adevăr era vinovat de ceva, atunci asta se datora unor împrejurări ce-l depăşeau, se datora mamei lui bigote, tatălui său, funcţionar la societatea de asigurări din Hartford, ori sorei lui mai mare, Cecile, care se măritase cu un bărbat cu patruzeci de ani mai în vîrstă ca ea. „Pur şi simplu am vrut să scap de familie", iată pretextul ei şi, să fim sinceri, Walter îl găsise destul de întemeiat.

Nu ştia însă de unde să înceapă să se gîndească la sine, nu ştia unde să găsească centrul. Prima chemare telefonică? Nu, asta se întîmplase abia acum trei zile şi, la drept vorbind, fusese sfîrşitul şi nu începutul. Ei bine, ar putea să înceapă cu Irving, căci Irving fusese prima persoană pe care o cunoscuse la New York.

Irving era evreu, un băiat drăguţ şi micuţ, cu un remarcabil talent pentru şah, şi cam atît. Avea păr mătăsos, obraji trandafirii ca ai unui prunc şi arăta cam de şaisprezece ani. De fapt, avea douăzeci şi trei de ani, vîrsta lui Walter, şi se întîlniseră într-un bar din Greenich Village. Walter nu cunoştea pe nimeni la New York şi se simţea foarte singur. Deoarece micuţul şi drăguţul de Irving se arătase prietenos, îşi spuse că poate n-ar strica să fie şi el prietenos — fiindcă această prietenie ar putea să-i fie de folos. Irving cunoştea o mulţime de oameni care îl apreciau foarte mult, şi îl prezentă pe Walter tuturor prietenilor săi.

Mai era şi Margaret. Margaret era oarecum prietena lui Irving. Nu arăta grozav (avea ochi bulbucaţi, dinţii întotdeauna mînjiţi cu ruj şi se îmbrăca de parcă ar fi

fost un copil de zece ani), dar avea o vioiciune, o nervozitate, care lui Walter îi păreau atrăgătoare. Nu putea înțelege cîtuși de puțin de ce ținea la Irving.

— Ce găsești la el? o întrebase în timpul uneia din lungile plimbări pe care începuseră să le facă împreună în Central Park.

— Irving e atît de drăguț, răspunsese Margaret, dragostea lui e foarte pură și, cine știe, poate ar fi bine să mă căsătoresc cu el.

— Ar fi o prostie nemaipomenită. Irving nu poate fi soțul tău, fiindcă în fond e fratele tău mai mic. Irving e fratele mai mic al tuturor.

Margaret era prea inteligentă ca să nu priceapă că Walter avea dreptate. Așa că într-o zi, cînd o întrebase dacă e de acord să facă dragoste împreună, îi răspunsese afirmativ. Nu avea nimic împotrivă. Se iubiseră deseori după aceea.

În cele din urmă, Irving aflase și într-o luni avusese loc o scenă foarte neplăcută, lucru destul de ciudat, în același bar unde se întîlniseră prima dată. În seara aceea se dăduse o serbare în onoarea lui Kurt Kuhnhardt (directorul firmei de reclame Kuhnhardt), patronul lui Margaret, iar Margaret și Walter se duseseră împreună, apoi se opriseră la barul acela să mai bea un ultim pahar înainte de culcare. Cu excepția lui Irving și a cîtorva fete în pantaloni largi, în local nu se mai afla nimeni. Irving stătea la bar, cu obrajii îmbujorați și cu o privire cam sticloasă. Părea un băiețel făcînd pe omul mare, căci picioarele, prea scurte ca să ajungă la bara de sprijin a scaunului înalt de la bar, i se bălăbăneau ca la păpuși. Cînd Margaret îl recunoscuse, încercase să se întoarcă și să iasă. Walter se opusese. Oricum, Irving îi văzuse. Fără

să-i slăbească din ochi, lăsase din mînă paharul cu whisky, se dăduse încet jos de pe scaun și, simulînd o asprime fictivă, dar jalnică, pornise țanțoș înainte.

— Dragă Irving... spusese Margaret, dar se oprise, căci el îi aruncase o privire feroce.

Bărbia lui Irving tremura.

— Pleacă, spusese el, pe tonul cu care ar fi denunțat pe cineva ce-l chinuise în copilărie, te urăsc. Apoi, ca într-un film rulat *au ralenti*, întinsese brațul și-l lovise pe Walter în piept, ca și cum ar fi ținut în mînă un cuțit. Nu era cine știe ce lovitură și cum Walter se mulțumise doar să zîmbească, Irving se sprijinise de tonomat și urlase: „Luptă-te cu mine, lașu' dracului! Hai, vino să te omor, jur pe numele lui Dumnezeu c-am să te omor." L-au lăsat să țipe și au plecat.

În drum spre casă, Margaret începuse să plîngă încet și obosit.

— N-are să mai fie niciodată drăguț.

— Nu știu ce vrei să spui.

— Ba da, știi, îi șoptise ea. Ba da, știi. Noi doi l-am învățat cum să urască. Sînt aproape sigură că mai înainte n-a știut ce-i ura.

Se împliniseră patru luni de cînd Walter se afla la New York. Capitalul inițial de cinci sute de dolari ajunsese la cincisprezece, iar Margaret îl împrumutase ca să-și plătească chiria pe luna ianuarie la Hotelul Brevoort. De ce nu voia să se mute la un hotel mai ieftin, îl întrebase ea? Ei bine, îi răspunsese, e recomandabil să ai o adresă bună. Ce intenții avea cu slujba? Cînd avea de gînd să înceapă munca? Sau începuse între timp? Desigur, răspunsese el, desigur, își propusese deseori să-și găsească o slujbă. Nu intenționa însă să-și

piardă vremea cu orice combinaţie nenorocită. Dorea o slujbă bună, promiţătoare, de exemplu la o agenţie de publicitate. Perfect, îl aprobase Margaret, poate că o să fie în stare să-l ajute. Oricum, o să vorbească cu patronul ei, domnul Kuhnhardt.

2

A.K.K. (Agenţia Kurt Kuhnhardt) era o întreprindere nu prea mare dar, aşa cum se întîmplă în astfel de cazuri, foarte bună, cea mai bună. Kurt Kuhnhardt, care o înfiinţase în 1925, era un om ciudat şi cu o reputaţie ciudată. Un neamţ slab şi pretenţios, holtei, locuia într-o casă elegantă, din piatră neagră, în Sutton Place. O casă interesant mobilată, în care se remarcau printre altele trei tablouri de Picasso, un splendid aparat de radio şi măşti aduse din insulele din mările Sudului. Domnul Kuhnhardt avea ca servitor, un tînăr danez bine legat. Invita uneori acasă la masă pe cîte unul din funcţionarii săi, preferatul momentan, căci îşi alegea mereu protejaţi. Aceste preferinţe constituiau o poziţie primejdioasă, fiind în fond nesigure şi în funcţie de toane. Protejatul de moment se trezea cercetînd rubrica de oferte de serviciu tocmai cînd cu o seară mai înainte cinase foarte bine dispus în compania binefăcătorului său. În timpul celei de a doua săptămîni de cînd lucra la A.K.K., Walter, care fusese angajat cu ajutorul lui Margaret, primise o notă de la domnul Kuhnhardt, prin care era invitat la masă şi, fireşte, îl cuprinsese o bucurie de nedescris.

— Să-ţi stric cheful ? spusese Margaret în timp ce-i îndrepta cravata albă de seară şi îi culegea o scamă

de pe rever. Nici gînd ! E doar... ei bine, e minunat să lucrezi pentru Kuhnhardt atît timp cît nu devii prea intim cu el, căci atunci rişti să nu mai lucrezi de loc — punct, aliniat.

Walter ştia ce urmărea Margaret. Nu-l păcălise o clipă. Avusese chef să i-o spună, dar se reţinuse. Nu venise încă timpul. Într-o bună zi, cu toate acestea, avea de gînd să scape de ea, şi încă repede. Munca lui ca ajutor al lui Margaret era degradantă. Iar pe deasupra, tendinţa ei de acum înainte avea să fie de a-l ţine la fund. Nimeni însă nu putea să facă asta, îşi spusese el, privind în ochii albaştri ca marea ai domnului Kuhnhardt, nimeni nu-l putea ţine pe Walter la fund.

— Eşti un idiot, îi spusese Margaret. Sfinte Dumnezeule, am asistat de zeci de ori la aceste mici prietenii ale lui K.K. şi ele nu reprezintă absolut nimic. A fost prieten la cataramă şi cu băiatul de la tabloul de comandă al telefoanelor. K.K. n-are nevoie decît de cineva care să facă pe prostul. Ascultă-mă, Walter, nu există nici o cale mai scurtă : important e cum munceşti.

— Te plîngi de felul cum muncesc ? Munca mea corespunde aşteptărilor, îi răspunsese Walter.

— Depinde de ce înţelegi prin aşteptări.

Într-o sîmbătă, curînd după aceea, îşi dăduse întîlnire cu ea la gara Grand Central. Urmau să meargă la Hartford să-şi petreacă după-amiaza cu familia lui şi, pentru această ocazie, Margaret îşi cumpărase o rochie nouă, pălărie şi pantofi. Walter însă nu venise la întîlnire. Plecase în schimb cu maşina la Long Island, împreună cu domnul Kuhnhardt şi fusese persoana cea mai admirată dintre cei trei sute de invitaţi la balul de debut al Rosei Cooper. Rosa Cooper *(née* Kuppermann) era

moștenitoarea produselor lactate Cooper. O fată brunetă, durdulie, agreabilă, cu un accent englezesc nefiresc, dobîndit în cei patru ani de studii la școala domnișoarei Jewett. Rosa trimisese o scrisoare unei prietene, Anna Stimson, care mai tîrziu i-o arătase lui Walter. „Am întîlnit cel mai divin bărbat. Am dansat de șase ori cu el, un dansator divin. E funcționar superior la o agenție de publicitate și arată extraordinar, divin. Ne-am dat întîlnire. Luăm masa de seară împreună, apoi mergem la teatru !"

Margaret nu pomenise de această întîmplare și nici Walter. Se părea că nimic nu se petrecuse, atît doar că acum, afară de cazul că aveau de discutat probleme de serviciu, nu mai vorbeau de loc și nu se mai întîlneau niciodată. Într-o după amiază, știind că Margaret nu era acasă, se dusese la apartamentul ei și intrase cu o cheie pe care i-o dăduse ea mai de mult. Își lăsase la ea unele lucruri, haine, cărți, pipa. Răscolind prin casă ca să-și strîngă obiectele ce-i aparțineau, descoperise o fotografie de-a lui mînjită cu ruj de buze. O clipă avusese senzația că începe să viseze. Dăduse și peste singurul cadou pe care i-l făcuse lui Margaret, și anume, o sticlă de parfum *L'Heure Bleue*, încă nedesfăcută. Se așezase pe pat, fumase o țigară, mîngîiase perna răcoroasă, amintindu-și de poziția capului ei acolo și de obiceiul lor de a sta culcați în pat duminica dimineața, citind cu voce tare pagina de humor a ziarului și legendele desenelor cu Barney Google, Dick Tracy și Joe Palooka.

Se uitase la aparatul de radio, o cutiuță verde. Făcuseră întotdeauna dragoste în ritmul muzicii, al oricărui fel de muzică, de jaz, simfonică, corală. Devenise semnalul lor, căci de cîte ori Margaret voia să facă dragoste, îi spunea :

— Vrei să ascultăm radio, dragă ?

Oricum, totul se sfîrșise, și o ura, asta nu trebuia să uite. Găsise din nou sticla de parfum și o vîrîse în buzunar. Rosei i-ar fi plăcut o surpriză.

A doua zi dimineața, la birou, se oprise lîngă rezervorul cu apă la gheață. Margaret care se afla acolo, îi surîsese, îl privise fix și-i spusese :

— N-am știut că ești și hoț.

Era prima manifestare fățișă a dușmăniei dintre ei. Deodată Walter își dăduse seama că nu avea nici un aliat în tot biroul. Kuhnhardt ? Nu te puteai bizui niciodată pe el. Iar toți ceilalți îi erau dușmani : Jackson, Einstein, Fischer, Porter, Capehart, Ritter, Villa, Byrd. O, desigur, erau cu toții destul de deștepți ca să nu i-o spună în față, cel puțin atît timp cît mai ținea preferința lui Kuhnhardt pentru el.

Foarte bine, antipatia reprezenta cel puțin o certitudine, și singurul lucru pe care nu-l putea suporta erau legăturile vagi, poate fiindcă sentimentele lui erau atît de nehotărîte, de ambigui. Nu era niciodată sigur dacă persoana X îi place sau nu. Avea nevoie de dragostea lui X, el însă era incapabil să iubească. Nu putea fi niciodată sincer cu X, nu-i putea spune niciodată mai mult de jumătate din adevăr. Pe de altă parte, îi era cu neputință să-i îngăduie lui X asemenea defecte. Cîndva, de mult, Walter avusese convingerea că fusese trădat. Se temea de X, se simțea terorizat. Odinioară, la liceu, plagiase un poem și-l publicase în revista școlii. Nu putea uita ultimul rînd, *Toate acțiunile noastre sînt acțiuni datorate fricii.* Cînd i se descoperise falsul, atitudinea profesorului i se păruse extrem de nedreaptă.

3

Cele mai multe *week-end*-uri de la începutul verii şi le petrecuse la proprietatea Rosei Cooper, la Long Island. De obicei, casa era plină de studenţi arătoşi de la Universitatea Yale şi Princeton, fapt care îl irita, căci aceştia erau genul de oameni care, pe lîngă cei din oraşul său natal, Hartford, îl scoteau cel mai rău din sărite, deoarece nu-i îngăduiau decît rareori să vorbească cu ei de la egal la egal. Rosa însă era o bomboană de fată. Toţi spuneau asta, chiar şi Walter.

Dar bomboanele de fete sînt rareori serioase, iar Rosa nu-l luase în serios pe Walter. El nu se sinchisise prea mult. În aceste *week-end*-uri avusese prilejul să-şi facă o mulţime de relaţii : Taylor Ovington, Joyce Randolph (steluţă de cinema), E.L. McEvoy, o groază de oameni cu ale căror nume se fălea carnetul lui de adrese. Într-o seară, se dusese cu Anna Stimson să vadă un film în care rolul principal îl juca Joyce Randolph. Nici nu-şi ocupaseră bine locurile că toţi cei dinprejur ştiau că vedeta era o prietenă de-a lui, că bea prea mult, că era imorală şi nici măcar atît de drăguţă cum o făcuse Hollywoodul să arate. Anna îl asemuise cu o femelă adolescentă.

— Nu eşti bărbat decît într-o singură privinţă, scumpule, spusese ea.

Pe Anna Stimson o întîlnise prin intermediul Rosei. Era redactor al unei reviste de mode, avea aproape un metru optzeci, se îmbrăca în taioare negre, îi plăcea să poarte monoclu, baston şi kilograme de bijuterii din argint ieftin, clinchetitor. Fusese măritată de două ori, o dată cu Buck Strong, idolul circurilor. Avusese cu el un copil, un băiat, care la paisprezece ani, trebuise

internat în ceea ce ea numea „o academie de corecţie".

— Era un copil nesuferit, spunea Anna. Îi plăcea să tragă pe geam cu o puşcă de calibru douăzeci şi doi, să zvîrle cu lucruri şi să fure de la magazinul Woolworth. O puşlama îngrozitoare, exact ca tine.

Anna fusese totuşi bună cu Walter. În clipele ei de mai mică depresiune şi răutate, îl asculta amabilă în timp ce el îi povestea deznădăjduit necazurile şi-i explica de ce se purta astfel. Toată viaţa avusese de-a face cu un trişor care îi distribuise numai cărţi pierzătoare. Atribuindu-i Annei toate viciile, fără a o considera însă proastă, îi plăcuse s-o folosească ca pe un fel de duhovnic. Nu exista nici un lucru pe care Walter să-l fi mărturisit şi pe care Anna să-l fi dezaprobat pe drept cuvînt. Walter obişnuia să-i spună :

— I-am relatat lui Kuhnhardt o groază de minciuni pe seama lui Margaret. Presupun că-i foarte urît, dar şi ea ar fi făcut la fel. Oricum, n-am urmărit s-o concedieze, ci doar s-o transfere la sucursala din Chicago. Sau : Eram într-o librărie unde se mai afla un bărbat şi am început să discutăm. Un bărbat de vîrstă mijlocie, destul de simpatic şi foarte inteligent. Cînd am plecat, m-a urmărit la o mică distanţă. Am traversat strada, a traversat şi el, am grăbit pasul, l-a grăbit şi el. Am mers aşa de-a lungul a vreo opt blocuri şi cînd în cele din urmă mi-am dat seama despre ce era vorba, m-am amuzat şi-am avut chef să continui farsa. Aşa că m-am oprit la un colţ şi-am chemat un taxi. Apoi m-am întors şi i-am aruncat tipului o privire lungă, lungă de tot, iar el s-a repezit, zîmbind pînă la urechi. Atunci am sărit în maşină, am trîntit uşa, m-am aplecat pe fereastră şi-am izbucnit în hohote de rîs. Avea o mutră îngrozitoare, ca a lui Cristos. N-o pot uita. Spune-mi, Anna,

de ce-am făcut nebunia asta? Mi se părea că mă răzbun astfel pe toţi cei care m-au jignit, dar mai era un motiv.

Îi povestea Annei aceste întîmplări, pleca acasă şi se culca. Iar visele îi erau senine.

De fapt, îl preocupa problema dragostei, mai ales pentru că nu o considera o problemă. Era totuşi conştient de faptul că nimeni nu-l iubea. Această certitudine era ca o a doua inimă bătînd în pieptul lui. Nu iubea însă pe nimeni. Poate pe Anna. Ea îl iubea oare?

— Oh, spusese Anna, aparenţele sînt întotdeauna înşelătoare. Dragostea: acu e un mormoloc, acu o broască. Un inel pare de aur, dar dacă-l pui pe deget îţi lasă o urmă verzuie. Să-l luăm, de exemplu, pe cel de-al doilea soţ al meu. Părea un tip simpatic şi s-a dovedit un individ josnic. Uite pînă şi camera asta: un cămin în care nu poţi să arzi nici măcar tămîie, oglinzi mincinoase care măresc. Nimic nu e ceea ce pare, Walter. Pomii de Crăciun sînt din celofan, iar zăpada nu-i decît fulgi de săpun. În noi zboară ceva numit Suflet, cînd mori nu eşti niciodată mort, iar cînd eşti viu nu eşti niciodată viu. Şi tu vrei să ştii dacă te iubesc! Nu fi stupid, Walter, nici măcar nu sîntem prieteni...

4

Ascultaţi ventilatorul cum învîrte roţi de şoapte: el spunea că tu spuneai că ei spuneau, într-una, într-una, iute şi lent, iar timpul se scurge într-o trăncăneală nesfîrşită. Un ventilator vechi şi stricat rupe tăcerea: trei august, trei august, trei august.

Trei august, într-o vineri, numele lui era acolo, chiar în rubrica lui Winchell: „Walter Ranney, agent important la o societate de publicitate şi Rose Cooper, moştenitoarea întreprinderilor de prelucrat laptele, îşi anunţă prietenii să cumpere orez[1]." Walter dăduse personal informaţia unui prieten al unui prieten al lui Winchell. Arătase ziarul băiatului de la casă, la restaurantul Whelan, unde îşi lua micul dejun.

— Ăsta sînt eu, eu sînt tipul, iar expresia de pe faţa băiatului îi uşurase digestia.

În dimineaţa aceea ajunsese la birou tîrziu şi, în timp ce înainta printre măsuţele cu maşini de scris, îl precedase o mică agitaţie măgulitoare în rîndul dactilografelor. Totuşi, nimeni nu spusese nimic. Pe la unsprezece, după o oră plăcută de trîndăveală, simţindu-se în al nouălea cer, se dusese la *drugstore*-ul de la parter să bea o ceaşcă de cafea. Se mai aflau acolo trei colegi de birou, Jackson, Ritter şi Byrd, iar cînd Walter intrase, Jackson îi făcuse semn cu cotul lui Byrd, iar acesta lui Ritter, apoi toţi trei se întorseseră spre el.

— Ce spui, grangure? îl întrebase Jackson, un bărbat congestionat, chel prematur, iar ceilalţi doi izbucniseră în rîs.

Walter intrase repede într-o cabină telefonică, prefăcîndu-se că nu i-a auzit.

— Ticăloşii! spusese el, simulînd că formează un număr. În cele din urmă, după ce aşteptase mult ca ei să plece, telefonase cu adevărat.

— *Hello*, Rosa, te-am trezit cumva?

— Nu.

[1] După cununie, prietenii aruncă asupra proaspeţilor căsătoriţi orez, simbolul norocului şi fertilităţii.

— Ascultă, ai văzut notiţa lui Winchell ?

— Da.

Walter rîsese.

— De unde crezi c-a luat informaţia ?

Tăcere.

— Ce s-a întîmplat ? Pari cam ciudată.

— A, da ?

— Eşti supărată, sau ce-i cu tine ?

— Sînt doar decepţionată.

— De ce ?

Tăcere. Apoi :

— A fost o manevră ieftină, Walter, foarte ieftină.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Adio, Walter.

La ieşire, plătise la casă pentru ceaşca de cafea pe care uitase s-o ceară. În clădire se afla o frizerie. Spusese că voia să fie bărbierit ; adică nu, să fie tuns ; sau mai bine zis, să i se facă manichiura. Apoi, văzîndu-se deodată în oglindă, unde faţa i se reflecta la fel de palidă ca şorţul frizerului, îşi dăduse seama că nu ştie ce vrea. Rosa avusese dreptate, era un tip ieftin. Voise toată viaţa să-şi mărturisească greşelile, căci recunoscîndu-le, i se părea că le face să dispară. Urcase din nou scările, se aşezase la birou, simţindu-se de parcă ar fi avut o rană deschisă în corp. Dorea din tot sufletul să creadă în Dumnezeu. Un porumbel ţopăia pe pervazul ferestrei. Un timp urmărise penele pe care palpita lumina soarelui şi mişcările legănate şi potolite ale păsării. Apoi, fără să-şi dea seama, ridicase un *presse-papier* de sticlă şi-l zvîrli după ea. Porumbelul se ridică liniştit în aer, iar *presse-papier*-ul descrise un semicerc, ca o imensă picătură de ploaie. Ce se întîmplă, se întrebase, şi trăsese cu urechea să audă un ţipăt îndepărtat, ce se întîmplă dacă lovesc pe cineva şi-l omor ? Dar nu se auzise nimic. Doar răpăitul maşinilor de scris, apoi o bătaie în uşă.

— Hei, Ranney, vrea să te vadă K.K.

— Regret, spusese domnul Kuhnhardt, jucîndu-se cu un toc de aur. Am să-ţi dau o scrisoare de recomandaţie, Walter. Oricînd vrei.

În lift, duşmanii coborîseră împreună cu el şi-l striviseră între ei. Margaret, legată la cap cu o fundă albastră, se aflase şi ea acolo. Îl privise, dar faţa ei nu avea expresia absentă şi uscată a celorlalţi. Pe figură i se citea încă mila. Dar, în timp ce se uita la el, se uita şi prin el. I se părea că visează. Nu trebuia să creadă altfel. Şi totuşi, ducea la subsuoară dezminţirea visului — un plic gros, plin cu lucrurile ce-i aparţineau, scoase din birou. Cînd liftul se golise, ştiuse că trebuie să vorbească cu Margaret, să-i ceară să-l certe, s-o implore să-l apere, dar ea se strecurase repede spre ieşire, pierzîndu-se printre duşmanii lui. Te iubesc, spusese el, fugind după ea, te iubesc, spusese el fără să rostească un cuvînt.

— Margaret ! Margaret !

Margaret se întorsese. Panglica albastră i se asorta cu irisul ochilor care se ridicaseră spre el îmblînziţi, tresărind parcă prietenoşi. Sau compătimitori.

— Te rog, rostise Walter, am crezut că poate bem ceva împreună, sau poate mergem la barul lui Benny. Ţii minte, ne plăcea acolo pe vremuri.

Margaret clătinase capul.

— Am o întîlnire. Am şi întîrziat.

— O !

— Da, am întîrziat cu adevărat, spusese şi începuse să alerge.

Rămăsese nemişcat, urmărind-o cum fuge pe stradă. Panglica din păr se desfăcuse, strălucind în lumina crepusculară a verii. Apoi Margaret dispăruse.

Locuinţa lui, compusă dintr-o singură odaie la parter, lîngă Gramercy Park, avea nevoie de aerisire şi de curăţenie. Walter însă, după ce-şi turnase ceva de băut, dăduse la dracu aerisitul şi curăţenia şi se întinsese pe divan. La ce bun ? Orice ar fi făcut şi ori cu cîtă disperare ar fi încercat, totul se reducea în cele din urmă la zero. Zilnic, pretutindeni, toţi erau înşelaţi şi cine era vinovatul ? Totuşi era ciudat. În timp ce stătea culcat în odaia scăldată într-un amurg cenuşiu şi îşi sorbea whisky-ul îl cuprinsese o mare linişte, cum nu mai încercase de mult. Ca atunci cînd căzuse la examenul de algebră şi se simţise atît de uşurat, de liber. Eşecul reprezintă ceva definitiv, o certitudine, şi în certitudini există întotdeauna o pace sufletească. Are să plece din New York, are să plece în vacanţă. Avea cîteva sute de dolari, destul ca să-i ajungă pînă la toamnă !

Întrebîndu-se încotro s-o apuce, văzuse deodată, ca şi cum i s-ar fi derulat un film în minte, şepci de mătase, vişinii şi galbene ca lămîia, şi bărbaţi mici, cu figuri înţelepte, purtînd splendide cămăşi pipite. Închisese ochii şi devenise brusc de cinci ani. Ce încîntător era să-şi reamintească uralele, cîrnaţii prăjiţi, binoclul mare al tatălui său. Saratoga ! Umbre îi mascau faţa în lumina descrescîndă. Aprinsese lampa, îşi turnase din nou băutură, pusese la picup un disc cu o rumbă şi începuse să danseze. Tălpile pantofilor foşneau pe covor. Se gîndise deseori că dacă s-ar fi exersat puţin ar fi putut deveni un dansator de profesie.

Exact cînd discul se terminase, sunase telefonul. Rămăsese pe loc, temîndu-se parcă să răspundă, iar lampa, mobilele, toate obiectele din cameră îşi pierduseră complet viaţa. Cînd în sfîrşit crezuse că a încetat, telefonul sunase iarăşi. Mai tare, i se păruse, şi mai insistent. Se împiedicase de un scăunel, ridicase receptorul, îl scăpase din mînă, apoi îl prinsese din nou şi răspunsese :

— Da ?

Un apel extraurban, de undeva, dintr-un orăşel oarecare din Pennsylvania, al cărui nume nu-l înţelesese. După o serie de zbîrnîituri spasmodice, se auzise o voce asexuată şi complet diferită de cele pe care le cunoştea :

— *Hello,* Walter.

— Cine-i acolo ?

De la celălalt capăt al firului nu venise nici un răspuns, ci doar sunetul unei respiraţii puternice şi regulate. Legătura telefonică era atît de bună, încît cel ce vorbea părea că se află lîngă el, cu buzele lipite de urechea lui.

— Nu-mi plac glumele.

— O, mă cunoşti, Walter. Mă cunoşti de mult.

Apoi un păcănit, şi atît.

5

Sosise la Saratoga noaptea, pe ploaie. Dormise aproape tot drumul transpirînd în umezeala închisă a compartimentului şi visase un vechi castel în care nu trăiau decît curcani bătrîni. Mai visase pe tatăl său, pe Kurt Kuhnhardt, pe cineva fără faţă, pe Margaret, pe Rosa, pe Anna Stimson şi pe o doamnă stranie şi grasă, cu ochi de diamante. Walter visase că se afla pe o stradă lungă şi pustie. Cu excepţia unui convoi ce se apropia, com-

pus din maşini negre ca nişte dricuri ce înaintau încet, nu se vedea nici ţipenie de om. Şi totuşi ştia că ochi nevăzuţi îi observau goliciunea de la fiecare fereastră, aşa că făcuse disperat semn primei limuzine. Maşina se oprise şi un om, tatăl său, îi deschisese portiera, invitîndu-l să urce. Tăticule, ţipase Walter, fugind înainte, dar uşa se trîntise violent şi-i strivise degetele, iar tatăl său, rîzînd în hohote se aplecase pe geam şi aruncase o enormă coroană funerară de trandafiri. În cea de-a doua maşină se afla Margaret, iar într-a treia doamna cu ochi de diamante (nu era oare domnişoara Casey bătrîna lui profesoară de algebră ?!), într-a patra domnul Kuhnhardt cu un nou protejat, creatura fără faţă. Fiecare uşă se deschidea, fiecare uşă se închidea, toţi rîdeau, toţi aruncau trandafiri. Convoiul înainta calm pe strada tăcută. Cu un ţipăt înfiorător, Walter căzuse peste mormanele de trandafiri. Ghimpii îi deschideau răni, iar o ploaie neaşteptată, un potop izbucnit din norii cenuşii, zdrobea trandafirii şi împrăştia peste frunze sîngele decolorat.

Judecînd după privirea fixă a femeii ce stătea în faţa lui în compartiment, Walter înţelesese deodată că ţipase în somn. Îi zîmbise prosteşte, iar ea se uitase în altă parte, jenată, îşi închipuise el. Femeia era infirmă. Laba de la piciorul stîng era încălţată într-o gheată uriaşă. Mai tîrziu, în gară, la Saratoga, Walter o ajutase să-şi care bagajele şi luaseră împreună acelaşi taxi. Nu discutaseră nimic. Fiecare stătea în colţul lui, privind ploaia şi luminile estompate. La New York, cu cîteva ore mai înainte, îşi scosese de la bancă toate economiile, încuiase uşa locuinţei şi nu lăsase nici un mesaj. Aşadar la Saratoga nu se afla nici o persoană care să-l cunoască. Era un sentiment plăcut.

Hotelul era plin. Funcţionarul de la biroul de primire îl informase că în afară de cei veniţi pentru cursele de cai, hotelul era ocupat de participanţii la un congres medical. Nu, regreta, nu ştia nicăieri vreo cameră liberă. Poate mîine.

Walter se dusese la bar. Cum să stea treaz toată noaptea ? Putea cel puţin să-şi petreacă timpul îmbătîndu-se. Barul, foarte încăpător, foarte încins şi zgomotos, strălucea de personaje groteşti, tipice sezonului de vară : doamne grase cu sînii fleşcăiţi şi purtînd vulpi argintii, jochei scunzi, bărbaţi palizi şi gălăgioşi, îmbrăcaţi în costume cadrilate, ieftine şi fantastic de bătătoare la ochi. Totuşi, după cîteva pahare, zgomotul păruse a se îndepărta. Uitîndu-se în jur, văzuse femeia infirmă. Stătea singură la o masă şi sorbea cu eleganţă o cremă de mentă. Îşi zîmbiseră reciproc. Walter se ridicase de pe scaun şi se apropiase pentru a lua loc la masa ei.

— Ne cunoaştem, spusese ea, cînd Walter se aşezase. Bănuiesc că aţi venit pentru cursele de cai.

— Nu. Am venit doar să mă odihnesc. Dar dumneavoastră ?

Femeia strînsese din buze.

— Poate aţi observat că am un picior infirm. Lăsaţi, nu faceţi pe surprinsul. L-aţi observat, toţi îl observă. Vedeţi dumneavoastră, continuase ea învîrtind paiul în pahar, doctorul meu o să ţină o conferinţă la această întrunire şi o să vorbească despre mine şi despre piciorul meu, fiindcă sînt un caz cu totul aparte. Dumnezeule, sînt aşa speriată ! Ştiţi, va trebui să-mi expun piciorul.

Walter spusese că-i pare rău, iar ea îi răspunsese că nu avea de ce să-i pară rău. În definitiv, se alegea şi ea cu o mică vacanţă de pe urma piciorului, nu ?

— N-am mai ieşit din oraş de şase ani. Acum şase ani am petrecut o săptămînă la hanul *Ursul de munte.*

Obrajii ei roşii aveau pete, iar ochii vii, prea apropiaţi, erau de culoarea levănţicăi. Femeia nu părea să clipească niciodată. Purta o verighetă, o farsă, evident, nu putea să păcălească pe nimeni.

— Sînt servitoare, spusese, răspunzînd la întrebarea lui. Şi nu văd nimic rău în asta. E o meserie cinstită şi-mi place. Cei la care muncesc au un copil adorabil, Ronnie. Mă port cu el mai bine decît mama lui, iar el mă iubeşte mai mult decît pe ea. Aşa mi-a şi spus. Maică-sa e beată tot timpul.

Era trist s-o asculţi, dar Walter, temîndu-se brusc să nu fie singur, rămăsese cu ea, băuse şi discutase aşa cum discutase odinioară cu Anna Stimson. Ssst! spusese femeia la un moment dat, căci Walter ridicase glasul prea mult şi o mulţime de oameni îl fixau. Walter îi dăduse la dracu şi-i spusese că nu-i pasă. Parcă ar fi avut un creier de sticlă, iar tot whisky-ul pe care îl băuse s-ar fi transformat într-un ciocan. Simţea bucăţi sfărîmate din creier zornăindu-i în cap. Era incapabil să se mai concentreze şi formele din jur se lăbărţau. Infirma, de exemplu, nu mai părea o singură persoană, ci mai multe : Irving, mama lui, un om numit Bonaparte, Margaret, toţi aceştia şi mulţi alţii. Ajunsese în cele din urmă la concluzia că experienţa e un cerc din care nici un moment nu poate fi izolat sau uitat.

6

Barul se închidea. Fiecare îşi plătise propria consumaţie şi, în timp ce aşteptau restul, rămăseseră tăcuţi. Observîndu-l cu ochii de culoarea levănţicăi, ochii care

nu clipeau niciodată, femeia părea cu totul stăpînă pe sine, deşi Walter îşi dădea seama că în sufletul ei avea loc o agitaţie subtilă. Cînd chelnerul se întorsese, împărţiseră restul, şi ea spusese :

— Dacă vrei, poţi să vii la mine în cameră. O roşeaţă bruscă îi acoperise faţa. — Parc-ai zis că n-ai unde dormi.

Walter întinsese braţul şi-i apucase mîna. Zîmbetul cu care ea îi răspunsese era emoţionant de timid.

Împrăştiind miros de parfum ieftin, femeia ieşise din camera de baie, avînd pe ea doar un capot vaporos de culoarea pielii, iar în picior gheata neagră, monstruoasă. În acel moment, Walter îşi dădu seama că n-o să fie în stare să facă dragoste cu ea. Şi niciodată nu regretase atît de mult. Nici chiar Anna Stimson nu l-ar fi iertat pentru asta.

— Nu te uita, îi spusese femeia, cu o voce tremurătoare, nu pot să sufăr ca cineva să-mi vadă piciorul.

Walter se întorsese spre fereastra de care frunzele ulmilor se lipeau şi foşneau în vînt. Undeva, prea departe pentru a fi auzit, sclipise alb un fulger.

— Gata, spusese ea. Walter nu se mişcase. — Gata, repetase neliniştită. Să sting lumina? Poate vrei să te dezbraci pe întuneric.

Walter se apropiase de marginea patului, şi, aplecîndu-se, o sărutase pe obraz.

— Sînt sigur că eşti absolut încîntătoare, dar...

Sunase telefonul. Femeia îl privise mirată.

— Sfinte Isuse, spusese ea, şi acoperise receptorul cu mîna, e un apel extraurban. Pun pariu că s-a întîmplat ceva cu Ronnie! Sînt sigură că s-a îmbolnăvit, sau... Ce? Ranney? Nici vorbă, aţi greşit numărul...

— Stai, spusese Walter luînd receptorul. Eu sînt, eu sînt Walter Ranney.

— *Hello,* Walter.

Vocea posomorîtă, asexuată şi distantă îl lovise direct în stomac. Odaia păruse că se balansează, că se roteşte. Deasupra buzei superioare a lui Walter mijise o mustaţă de transpiraţie.

— Cine-i acolo ? întrebase el atît de încet, încît cuvintele nu se legau coerent.

— O, mă cunoşti, Walter. Mă cunoşti de mult. Apoi tăcere. Indiferent cine fusese la celălalt capăt al firului, convorbirea se întrerupsese.

— Cum naiba a ştiut că eşti la mine în cameră ? întrebase femeia. Ascultă, ai primit veşti proaste ? Pari cam...

Walter căzuse peste ea, strîngînd-o lîngă el şi apăsîndu-şi obrazul umed de obrazul ei.

— Ţine-mă strîns, rostise Walter, descoperind că mai putea încă să plîngă. Ţine-mă strîns, te rog.

— Sărmanul meu băieţel, spusese femeia, mîngîindu-l pe spinare. Bietul meu băieţel, sîntem îngrozitor de singuri pe lumea asta, nu-i aşa ? Curînd, adormise în braţele ei.

De atunci însă nu mai dormise şi nici acum nu reuşea să adoarmă, deşi asculta bîzîitul leneş al ventilatorului. În mişcarea lui de rotaţie auzea roţile trenului : de la Saratoga la New York, de la New York la New Orleans. Alesese New Orleans fără vreun motiv deosebit, fiindcă era un oraş plin de străini şi foarte îndepărtat. Patru aripi de ventilator ce se învîrt la infinit, roţi şi voci. În fond, aşa cum îşi dăduse seama, această reţea de răutate nu va avea, nu va avea niciodată sfîrşit.

Apa curgea prin ţevile din perete, deasupra se auzeau paşi, din hol răzbătea clinchetul unor chei, iar la un radio vocea unui crainic transmitea înfundat, undeva departe, ştirile. Alături o fetiţă întreba „de ce ?" De ce ? DE CE ? Şi totuşi în cameră aveai parcă senzaţia unei tăceri. Picioarele lui, strălucind în razele transversale, păreau de piatră, amputate, iar unghiile sclipitoare de la degetele picioarelor, zece oglinzi mici, reflectînd totul în verde. Se ridică în capul oaselor şi îşi şterse sudoarea cu un prosop. Mai mult ca orice îl înspăimînta zăpuşeala, căci îl făcea să simtă direct propria-i neputinţă. Aruncă prosopul în cealaltă parte a camerei, unde ateriză pe un abajur care începu să se clatine. Atunci sună telefonul. Sună iar. Suna atît de tare, încît Walter era sigur că tot hotelul îl aude. Ceilalţi locatari au să-i bată furioşi în uşă. Aşa că îşi vîrî faţa în pernă, îşi acoperi urechile cu mîinile şi îşi spuse : nu te mai gîndi la nimic, la absolut nimic, gîndeşte-te la vînt.

În româneşte de *Const. Popescu*

Damigeana de argint
(Jug of Silver)

După orele de şcoală, dădeam şi eu o mînă de ajutor la *drugstore*-ul *Walhalla,* prăvălia unchiului meu, domnul Ed. Marshall. Am să-i spun şi eu domnul Marshall, pentru că toată lumea, pînă şi nevasta lui, îi zicea tot domnul Marshall. Cu toate acestea, era un om simpatic.

Drugstore-ul era poate demodat, dar oferea adăpost împotriva soarelui, fiind încăpător şi răcoros. În lunile de vară nu găseai în tot oraşul un loc mai plăcut. La stînga, cînd intrai, la un ghişeu unde se vindeau tutun şi reviste, stătea de obicei domnul Marshall, un om îndesat cu faţa pătrată, trandafirie şi cu mustăţi albe, răsucite bărbăteşte. În spatele ghişeului trona o tejghea arătoasă. O piesă foarte veche, dintr-o marmură superbă, gălbuie, dulce la pipăit şi fără urmă de lustru ieftin. Domnul Marshall o cumpărase la o licitaţie la New Orleans în 1910 şi, vădit lucru, era grozav de mîndru de ea. De pe scaunele înalte şi firave de la bar te vedeai reflectat tremurat ca la lumina unor lumînări, într-un şir de oglinzi vechi, cu rama de mahon, din spatele tejghelei. Toate mărfurile de larg consum erau expuse în dulăpioare cu uşi de sticlă, ca vitrinele pentru bibelouri, şi încuiate cu chei de aramă. În aer plutea tot timpul miros de sirop, de lichior de nuci şi de alte bunătăţuri.

La *Walhalla* îşi dădeau întîlnire toţi cei din ţinutul Wachata, pînă cînd, într-o bună zi un oarecare Rufus

McPherson se aciui în oraş şi deschise un al doilea *drugstore,* chiar peste drum de piaţa judecătoriei. Rufus McPherson ăsta era vulpe bătrînă, căci i-a luat unchiului meu toţi clienţii. A introdus în magazinul lui instalaţii fanteziste, ca de pildă ventilatoare şi lumini colorate. A început să servească băutură la stradă şi să prepare la comandă sandvişuri cu caşcaval pane. Deşi unii au rămas credincioşi domnului Marshall, cei mai mulţi, fireşte, n-au putut rezista lui Rufus McPherson.

O vreme, domnul Marshall a încercat să-şi ignore rivalul. Dacă se întîmpla să pomeneşti numele lui McPherson, unchiul scotea un fel de mîrîit, îşi netezea mustăţile şi privea alături. Se vedea însă că e furios. Şi devenea tot mai furios. Apoi, într-o zi, pe la mijlocul lui octombrie, dînd o raită pe la *Walhalla,* l-am găsit la tejghea jucînd domino şi bînd vin cu Hamurabi.

Hamurabi era egiptean, şi făcea pe dentistul, deşi n-avea cine ştie ce clienţi, fiindcă oamenii din partea locului au, datorită proprietăţilor apei de băut, o dantură neobişnuit de sănătoasă. Hamurabi îşi pierdea vremea pe la *Walhalla,* fiind prieten la toartă cu unchiul meu. Dentistul era arătos, foarte brunet şi înalt de peste doi metri. Matroanele din oraş îşi păzeau fetele de el, dar îi aruncau priviri galeşe. Hamurabi vorbea fără nici un fel de accent şi, după părerea mea, era tot atît de egiptean ca şi omul din lună.

Cînd am intrat cei doi beau vîrtos vin roşu italian, dintr-o damigeană de aproape patru kilograme. Trist spectacol, căci domnul Marshall trecea drept un abstinent notoriu. Aşa că, evident, mi-am zis: „Aha, Rufus McPherson a făcut în sfîrşit o victimă". Situaţia era însă cu totul alta.

— Ascultă, fiule, a spus domnul Marshall, vino să bei un pahar de vin.

— Hai, ajută-ne să-l terminăm, a spus Hamurabi. E vin înfundat, așa că acum trebuie băut tot.

Mult mai tîrziu, cînd damigeana s-a golit, domnul Marshall a ridicat-o și a spus :

— Acu să vedem !

Şi zicînd acestea a ieșit. Era într-o după-amiază.

— Unde s-a dus ? am întrebat.

— Hm, s-a mulțumit să-mi răspundă Hamurabi. Îi plăcea să mă necăjească.

Peste o jumătate de oră unchiul s-a întors. Mergea încovoiat, și bombănea din cauza greutății pe care o ducea în brațe. A lăsat damigeana pe tejghea, s-a tras înapoi și a zîmbit frecîndu-și mîinile satisfăcut.

— Ei, ce părere aveți ?

— Ah, a gungurit Hamurabi.

— Ce-i asta ? am întrebat.

Jur că era aceeași damigeană, dar că se petrecuse cu ea o minune, căci acum era plină ochi cu monezi de cinci și de zece cenți, care luceau stins prin sticla groasă.

— Frumos, ai ? a zis unchiul. Am umplut-o cu monezi la banca First National. Monezile mai mari de cinci cenți n-au intrat. Şi totuși, puteți să mă credeți, e o groază de bănet înăuntru.

— Ce-o mai fi și asta, domnule Marshall ? l-am întrebat. Ce vreți să faceți ?

Zîmbetul domnului Marshall s-a transformat într-un rînjet.

— Ai putea spune că-i o damigeană de argint...

— Comoara de la capătul curcubeului, l-a întrerupt Hamurabi.

— ...vreau, așa cum ai zis tu, ca oamenii să ghicească cîți bani sînt înăuntru. De exemplu, să spunem că ai cumpărat mărfuri de douăzeci și cinci de cenți, ei bine atunci îți poți încerca norocul o dată. Cu cît cumperi de mai mulți bani, cu atît poți ghici de mai multe ori, iar eu am să notez într-un registru cît a ghicit fiecare, iar în ajunul Crăciunului, cine a spus cifra cea mai apropiată de suma din damigeană ia toți banii dinăuntru.

Hamurabi l-a aprobat solemn.

— Face pe Moș Crăciun, dar un Moș Crăciun foarte șmecher, a spus el. Am să mă duc acasă și-am să scriu o carte : *Diabolica asasinare a lui Rufus McPherson.*

Mărturisesc că uneori Hamurabi scria într-adevăr povestiri pe care le trimitea la reviste. I se înapoiau însă întotdeauna.

A fost o surpriză, un adevărat miracol, cum s-au lăsat prinși cei din ținutul Wachata în jocul cu damigeana. La *Walhalla* nu se mai făcuse asemenea vînzare de pe vremea cînd bietul Tully, șeful de gară, se țicnise și ținuse morțiș c-a descoperit petrol în spatele haltei sale. Orășelul se umpluse de prospectori umblînd după potcoave de cai morți. Acum însă, pînă și neisprăviții care își pierdeau vremea la biliard și nu-și cheltuiau banii decît pe whisky și pe femei începură să investească mult-puținul lor în coctailuri cu lapte și în înghețată, pentru a-și putea încerca norocul. Cîteva doamne mai în vîrstă își exprimară public dezacordul față de inițiativa domnului Marshall, socotind-o un fel de joc de noroc. Cu toate acestea, nu i-au pricinuit neplăceri, iar unele, sub cuvînt că vin în vizită, și-au încercat și ele norocul. Copiii de școală erau înnebuniți după damigeană, iar eu

devenisem foarte popular, fiindcă își închipuiau că știu răspunsul.

— Am să vă explic eu ce se întîmplă, a spus Hamurabi, aprinzîndu-și una din țigările egiptene pe care le comanda prin poștă de la o firmă din New York City. Nu-i ce vă închipuiți voi. Cu alte cuvinte, nu lăcomia îi îndeamnă. Nu. Îi fascinează misterul. Cînd te uiți la monezile astea de cinci și de zece cenți, ce-ți spui ? Ce multe sînt ?, nu, nu ! ci : hm, cîte-or fi ? Asta e, într-adevăr, o întrebare profundă, și pentru fiecare sună altfel. E limpede ?

Ce rău s-a înfuriat McPherson ! Orice negustor contează ca la Crăciun să scoată o mare parte din cîștigul anual, iar la el de-abia mai călca un client. Așa că a încercat să imite jocul cu damigeana. Fiind însă foarte meschin, a umplut-o cu monezi de un cent. A trimis și o scrisoare redacției ziarului *Stindardul*, săptămînalul nostru, în care a scris că domnul Marshall ar trebui „uns cu smoală, tîrît prin pene și spînzurat, căci datorită lui copilașii nevinovați se deprind cu viciul jocurilor de noroc, alunecînd astfel pe calea pierzaniei !" Bineînțeles, s-a făcut de rîs. De rîsul și batjocura lumii. Așa că, pe la mijlocul lui noiembrie, nu i-a mai rămas decît să iasă pe trotuar în fața magazinului său și să privească amărît forfoteala din piață, pricinuită de apropierea sărbătorilor.

Cam tot pe-atunci au apărut pentru prima oară Appleseed și sora lui.

Appleseed nu era din orașul nostru. Nimeni nu-și amintea să-l fi văzut vreodată. Spunea că locuia la fermă, la o milă dincolo de Indian Branches. Ne-a povestit că mama lui cîntărea numai treizeci și trei de kilograme, și că fratele lui mai mare cînta din scripcă pentru cincizeci de cenți la nunta oricui. Susținea că-l cheamă doar Appleseed și c-are doisprezece ani. Sora lui, Middy, spunea însă că fratele ei are doar opt ani. Appleseed își purta părul blond închis pieptănat lins. Pe fața lui mică, cu pielea bine întinsă și bătută de vînt, ochii verzi și neliniștiți aveau o expresie de inteligență matură, de om atotștiutor. Era scund, firav și nervos. Purta întotdeauna aceleași haine : un jerseu roșu, pantaloni albaștri de doc, iar în picioare o pereche de bocanci mult prea mari, care clămpăneau la fiecare pas.

În ziua cînd a venit pentru prima oară la *Walhalla* ploua. Părul i se lipise pe cap ca o șapcă, iar bocancii erau plini de noroiul roșu al drumurilor de țară. Middy țopăia în urmă, în timp ce el pășea înfipt, ca un *cowboy*, spre tejgheaua unde ștergeam niște pahare.

— Am auzit c-aveți pe-aici o damigeană cu bani, pe care vreți s-o dați, a zis, privindu-mă țintă. Fiindcă tot aveți de gînd s-o dați, v-am rămîne recunoscători să ne-o dați nouă. Pe mine mă cheamă Appleseed, iar asta e soră-mea, Middy.

Middy arăta jalnic, jalnic de tot. Era ceva mai nălțuță ca fratele ei și părea mult mai în vîrstă. Deșirată ca un arac de fasole. Avea un păr cînepiu, tăiat scurt, și o fețișoară palidă, ce-ți făcea milă. Purta o rochiță de bumbac, decolorată, ce-i venea mult peste genunchii osoși. Avea și vreun cusur la dinți, căci încerca să-i ascundă, ținîndu-și buzele strînse sever, ca o cucoană bătrînă.

— Îmi pare rău, am spus, dar va trebui să vorbești cu domnul Marshall.

Și firește că s-a dus. L-am auzit pe unchiul explicîndu-i ce trebuia să facă pentru a cîștiga damigeana. Appleseed l-a ascultat plin de atenție, aprobîndu-l uneori

din cap. Apoi s-a întors, s-a așezat în fața damigenei, a mîngîiat-o și a spus :

— Nu-i așa că-i frumoasă, Middy ?

— Or să ne-o dea ? l-a întrebat ea.

— Nu. Ca să ghicești cîți bani sînt înăuntru, trebuie să cumperi ceva de doisprezece cenți și numai pe urmă ai dreptul să ghicești.

— Da n-avem doisprezece cenți. De unde îți închipui c-o să facem rost de doisprezece cenți ?

Appleseed s-a încruntat și și-a frecat bărbia.

— Asta-i lucrul cel mai ușor, las' pe mine. Mă necăjește doar că nu trebuie să ghicesc la întîmplare... trebuie să știu exact.

Ei bine, după cîteva zile au apărut din nou. Appleseed s-a cocoțat pe un scaun la tejghea și a comandat cu îndrăzneală două pahare cu apă, unul pentru el și unul pentru Middy. Cu acest prilej ne-a dat unele informații asupra familiei lui.

— ...p-urmă e și bunicul din partea mamei. E indian din tribul Cajun și din cauza asta nu prea vorbește bine englezește. Fratele meu, ăla care cîntă din scripcă, a fost de trei ori la zdup... D-aia a trebuit să ne strîngem catrafusele și să plecăm din Louisiana. L-a tăiat rău pe unul într-o încăierare cu bricele, din pricina unei femei cu zece ani mai bătrînă ca el. O femeie cu păr galben.

Middy, care da tîrcoale prin fundul prăvăliei, a sărit cu gura :

— Ia ascultă Appleseed, ce te-a apucat să spui la toată lumea încurcăturile familiei noastre.

— Taci din gură, Middy, a răspuns el, iar ea a tăcut. E o fetiță cuminte, a continuat Appleseed, întorcîndu-se ca s-o mîngîie pe cap, dar unele lucruri nu le prea pricepe. Du-te și te uită la o carte cu poze, dragă, și nu

te mai necăji din cauza dinților. Appleseed are de făcut niște socoteli.

Socotelile constau în a privi fix damigeana ca și cum ar fi voit s-o mănînce din ochi. Cu bărbia în palmă, a studiat-o îndelung, fără să clipească.

— O cucoană din Louisiana mi-a spus că pot să văd lucruri pe care alții nu le văd, fiindcă m-am născut cu căiță pe cap.

— Pun pariu că n-ai să poți vedea cîți bani sînt înăuntru, i-am spus. De ce nu alegi un număr la întîmplare, poate că e cel bun.

— Nici nu mă gîndesc, e al naibii de riscant. Nu-mi dă mîna să fac așa ceva. Cred că nu-mi rămîne decît să număr fiecare monedă de cinci și de zece cenți.

— Să le numeri ?

— Ce să numere ? a întrebat Hamurabi care tocmai intrase tiptil în prăvălie și se instala la tejghea.

— Puștiul ăsta spune c-o să numere cîți bani sînt în damigeană, i-am explicat.

Hamurabi l-a privit pe Appleseed plin de interes.

— Și cum ai de gînd să faci asta, fiule ?

— Foarte simplu, numărînd, a răspuns simplu Appleseed.

— Ți-ar trebui, crede-mă, fiule, o privire ca razele X, a rîs Hamurabi.

— O, nu. Nu trebuie decît să te naști cu căiță pe cap. Așa mi-a spus o cucoană din Louisiana, care era vrăjitoare. Mă iubea și, pentru că mama n-a vrut să mă dea ei, i-a făcut vrăji și-acum mama nu mai are decît treizeci și trei de kilograme.

— Foar-te in-te-re-sant, comentă Hamurabi, aruncîndu-i lui Appleseed o privire stranie.

Middy s-a apropiat alene, ţinînd în mînă un număr din *Secretele ecranului*. Îi arătă lui Appleseed o fotografie şi îi spuse :

— Nu-i aşa că asta-i cea mai frumoasă femeie ? Uite, Appleseed, ce dinţi frumoşi are. Nu-i lipseşte nici unul.

— Hai, lasă, i-a răspuns fratele.

După ce au plecat, Hamurabi a comandat o sticlă de oranjadă *Nehi* şi a băut-o încet, fumînd.

— Crezi că puştiul ăsta o fi în toate minţile ? m-a întrebat nedumerit.

Am impresia că orăşelele mici sînt cele mai nimerite pentru a-ţi petrece sărbătorile Crăciunului, căci îmbracă mai repede o atmosferă de sărbătoare, se schimbă şi prind viaţă sub farmecul ei. Pe la începutul primei săptămîni din decembrie uşile caselor se împodobiră cu ghirlande, iar vitrinele magazinelor străluceau de clopoţei de hîrtie roşie şi de fulgi de zăpadă făcuţi din fulgi lucitori de mică. Copiii plecau în excursii prin pădure şi se înapoiau tîrînd pini cu aromă tare. Între timp femeile coceau plăcinte cu fructe, desfăceau borcanele cu un amestec de stafide şi de alte fructe zaharisite, şi sticle cu vin de mure şi de viţă sălbatică. În piaţa judecătoriei se înălţa un brad uriaş, împodobit cu beteală şi cu becuri colorate care se aprindeau în amurg. Tîrziu, după-amiaza, se auzea corul de la biserica presbiteriană, repetînd colindele pentru procesiunea anuală. În tot oraşul înfloriseră cameliile.

Singura persoană care nu părea cîtuşi de puţin interesată de această atmosferă de sărbătoare era Appleseed. Îşi vedea mai departe de planul lui, adică de a număra perseverent banii din damigeană. Venea acum zilnic la

Walhalla şi se concentra asupra damigenei, încruntîndu-se şi bombănind de unul singur. La început ne fascinase pe toţi dar, după o vreme, a devenit plictisitor şi nu-i mai dădu nimeni nici o atenţie. Nu cumpărase niciodată ceva, nefiind, se vede, în stare să strîngă cei doisprezece cenţi. Uneori discuta cu Hamurabi, care îi arăta interes şi prietenie şi-l trata cu cîte o bomboană tare de să-ţi rupi dinţii în ea, sau cu un sirop de lemn dulce, de un cent.

— Îl mai credeţi încă ţicnit ? l-am întrebat pe Hamurabi.

— Nu mai sînt atît de sigur, mi-a răspuns. Dar am să-ţi spun mai tîrziu. Nu mănîncă destul. Am să-l duc la restaurantul *Curcubeul* şi-am să-i comand o friptură.

— Cred că v-ar fi mai recunoscător dacă i-aţi da douăzeci şi cinci de cenţi.

— Nu. Are mai degrabă nevoie de o friptură. Pe de altă parte, ar fi mai bine dacă n-ar încerca să ghicească. N-aş vrea să fiu eu răspunzător dacă pierde, e un băiat atît de nervos, atît de neobişnuit. Mi-ar părea grozav de rău.

Recunosc că pe atunci Appleseed nu mi-a lăsat decît impresia că e o fiinţă ciudată. Domnului Marshall îi părea rău de el, iar copiii încercau să-l necăjească, dar renunţară fiindcă nu le dădea nici o atenţie. Stătea acolo, în văzul tuturor, aşezat la tejghea, încruntat şi cu ochii veşnic la damigeană. Era atît de cufundat în sine, încît uneori, vă spun sincer, aveai impresia neliniştitoare că poate nici nu există. Iar cînd erai aproape convins, se trezea şi vorbea cam aşa :

— Ştiţi, sper că se află înăuntru şi o monedă de zece cenţi din anul o mie nouă sute treisprezece, una din acelea cu cap de bizon. Un tip mi-a spus că sînt unii

care dau cincizeci de dolari pe ea. Sau : Middy are să devină mare vedetă de cinema. Artistele astea cîştigă bani cu ghiotura, şi-atunci n-o să mai mîncăm varză crudă cît om trăi. Numai că Middy spune că n-o să ajungă să joace în filme decît dac-o să aibă dinţi frumoşi.

Middy se ţinea scai de fratele ei. Cînd nu era lîngă el, Appleseed se simţea stingher. Era timid şi pleca repede.

Hamurabi şi-a ţinut promisiunea şi i-a oferit o friptură la restaurant.

— Domnul Hamurabi e un om foarte drăguţ, a spus Appleseed, dar are idei ciudate. Crede că dacă ar trăi într-un loc numit Egipt ar fi rege, sau aşa ceva.

Iar Hamurabi :

— Băieţelul ăsta are o încredere în el de-a dreptul mişcătoare. E o calitate frumoasă, dar eu unul am început să mă satur de toată istoria asta cu damigeana. Făcu un gest spre ea. — E o cruzime să dai cuiva o astfel de speranţă şi regret din suflet c-am participat la povestea asta.

În prăvălia unchiului meu cea mai răspîndită distracţie consta în a hotărî ce-ai cumpăra dacă ai cîştiga damigeana. Printre participanţi se aflau : Solomon Katz, Phoebe Jones, Carl Kuhnhardt, Puly Simmons, Addie Fozoroft, Marvin Finkle, Trudy Edwards şi un negru numit Erskine Washington. Iată cîteva din răspunsurile lor : o călătorie şi un permanent la un coafor din oraşul Birmingham, un pian de ocazie, un ponei Shetland, o brăţară de aur, o colecţie de cărţi *Rover Boys*, o poliţă de asigurare pe viaţă.

O dată, domnul Marshall l-a întrebat pe Appleseed ce-o să-şi cumpere.

— E secret, a răspuns, şi oricît l-am îmboldit tot n-a vrut să spună.

Am fost sigur că indiferent ce-şi dorea, o dorea din tot sufletul.

Pe meleagurile astea iarna nu vine de obicei decît pe la sfîrşitul lui ianuarie şi atunci e blîndă şi ţine doar puţin. În acel an am fost însă binecuvîntaţi cu o perioadă neobişnuită de ger, chiar cu o săptămînă înaintea Crăciunului. Unii încă o mai pomenesc, căci a fost îngrozitoare. Conductele de apă au îngheţat tun. Mulţi au trebuit să stea zile întregi în pat, cuibăriţi sub plapumă, fiindcă neglijaseră să-şi strîngă lemne de foc. Cerul luase o culoare cenuşie, posomorîtă şi ciudată ca înaintea unei furtuni, iar soarele lucea palid, ca luna cînd apune. Bătea un vînt aspru. Frunzele de mult uscate, din toamnă, au căzut pe solul îngheţat, iar bradul din piaţa judecătoriei a fost de două ori despuiat de podoabele lui de Crăciun. Cînd respirai, ieşeau aburi. Lîngă fabrica de mătase, unde locuiau cei mai săraci, familiile s-au strîns noaptea la un loc, spunîndu-şi pe întuneric poveşti ca să mai uite de frig. La ţară, fermierii şi-au acoperit plantele firave cu pînză aspră de sac şi-au început să se roage lui Dumnezeu ; unii au profitat de ger ca să-şi taie porcii şi să aducă la oraş cîrnaţi proaspeţi. Domnul R.C. Judkins, beţivanul oraşului, a îmbrăcat peste haine un costum roşu, din bumbac grosolan, şi a făcut pe Moş Crăciun la magazinul cu mărfuri ieftine. Domnul R.C. Judkins avea o droaie de copii, aşa încît toată lumea s-a bucurat cînd l-a văzut destul de treaz ca să poată cîştiga un sfanţ. Au avut loc numeroase serbări de binefacere, organizate de biserică şi, la una din ele, domnul Marshall s-a întîlnit faţă în faţă cu Rufus McPherson. Au schimbat cuvinte tari, dar n-au ajuns la bătaie.

După cum am mai pomenit, Appleseed locuia la o fermă, la o milă dincolo de Indian Branches, deci cam la trei mile de oraş. Un drum foarte lung şi pustiu. Cu tot gerul, Appleseed venea zilnic la *Walhalla* şi rămînea pînă la ora închiderii. Pe măsură ce zilele se micşorau, prăvălia trăgea obloanele la venirea serii. Uneori, destul de rar, contramaistrul de la fabrica de mătase îl mai ducea pînă aproape de casă cu maşina lui. Appleseed părea obosit şi îngrijorarea îi săpase cute în jurul gurii. Îi era întotdeauna frig şi tremura din tot corpul. Nu cred că avea un tricou călduros pe sub jerseul roşu şi nici chiloţi groşi pe sub pantalonii albaştri.

Cu trei zile înainte de Crăciun, ne-a anunţat din senin :

— Ei bine, am terminat. Cu alte cuvinte ştiu cîţi bani sînt în damigeană.

O spuse cu o siguranţă atît de calmă şi de solemnă, încît era greu să te îndoieşti.

— Ascultă fiule, lasă-te păgubaş, a spus Hamurabi care era de faţă, n-ai de unde şti. Nu-i bine să crezi aşa ceva. N-ai să ai decît necazuri.

— N-am nevoie de predici, domnule Hamurabi. Ştiu ce vreau. O cucoană din Louisiana mi-a spus...

— Da, da, da — dar mai bine ai uita ce ţi-a spus. În locul tău m-aş duce acasă, aş rămîne acolo şi nu m-aş mai gîndi la blestemata asta de damigeană.

— Astă-seară fratele meu o să cînte la o nuntă la Cherokee City şi o să-mi dea banii, a răspuns Appleseed cu încăpăţînare. Mîine îmi încerc norocul.

A doua zi, cînd au sosit Appleseed şi Middy, eram cam nervos. Făcuse rost, nu-i vorbă, de cei douăzeci şi cinci de cenţi, pe care îi legase, ca să fie în siguranţă, în colţul unui batic roşu.

S-au plimbat ţinîndu-se de mînă pe la vitrine, consultîndu-se în şoaptă ce să cumpere. În cele din urmă s-au hotărît asupra unei sticluţe cu colonie de gardenia, pe care Middy a deschis-o pe loc, turnîndu-şi o parte pe păr.

— Miroase ca... A, sfîntă Fecioară, niciodată n-am mirosit ceva atît de frumos. Ascultă, dragă Appleseed, lasă-mă să torn niţel şi pe părul tău. El, însă, nu-i dădu voie.

Domnul Marshall a scos registrul în care îşi notase cifrele indicate, în timp ce Appleseed a înaintat agale spre tejghea şi a luat damigeana în palme, mîngîind-o uşor. Ochii îi străluceau şi obrajii i se îmbujoraseră de nerăbdare. Mai mulţi oameni ce se aflau în *drugstore* s-au îngrămădit în jurul lui. Middy stătea mai în spate, scărpinîndu-se la picior şi mirosind colonia. Hamurabi nu era de faţă.

Domnul Marshall a înmuiat vîrful creionului în gură şi a zîmbit.

— Ei fiule, cît spui ?

Appleseed a respirat adînc.

— Şaptezeci şi şapte de dolari şi treizeci şi cinci de cenţi, a spus dintr-o suflare.

Alegînd un număr cu zecimale, dovedea originalitate, căci toţi ceilalţi dăduseră sume rotunde. Domnul Marshall a repetat solemn, în timp ce trecea în registru.

— Cînd am să ştiu dac-am cîştigat ?

— În ajunul Crăciunului.

— Asta-i mîine, nu ?

— Fireşte, spuse domnul Marshall, fără să fie surprins. Să vii la ora patru.

În timpul nopţii termometrul a coborît şi mai mult, iar în zori a căzut una din acele ploi repezi, însoţită de furtună, ca vara, aşa că a doua zi totul îngheţase şi

strălucea. Din cauza țurțurilor ce scînteiau albi în pomi și a florilor de gheață ce acopereau toate geamurile, orașul arăta ca o carte poștală reprezentînd o scenă din nord. Domnul R.C. Judkins s-a sculat devreme și, fără vreun motiv limpede, a bătut străzile, sunînd dintr-un clopoțel ce chema lumea la masa de seară, și oprindu-se din cînd în cînd pentru a trage o înghițitură dintr-o sticlă de whisky pe care o ținea într-un buzunar la șold. Fiindcă vîntul stătuse, din unele coșuri fumul urca leneș în cerul calm și înghețat. Pe la mijlocul dimineții corul bisericii presbiteriene cînta din plin, iar copiii din oraș (purtînd măști de groază ca în Duminica Tuturor Sfinților) se fugăreau prin piață, făcînd o larmă înfiorătoare.

Hamurabi a venit pe la prînz ca să ne ajute să împodobim prăvălia. Adusese un sac rotund, plin cu nuci, și împreună le-am mîncat pe toate, aruncînd cojile într-un godin burtos, instalat de curînd în mijlocul localului (un cadou ce și-l făcuse domnul Marshall). Apoi unchiul a luat damigeana de pe tejghea, a lustruit-o și a așezat-o la vedere pe o masă. După aceea nu ne-a mai dat nici o mînă de ajutor, fiindcă s-a ghemuit pe un scaun, înnodînd și deznodînd tot timpul de gîtul damigenei o fundă verde nenorocită. Așa c-a trebuit ca eu și Hamurabi să facem singuri toată treaba : am măturat pe jos, am spălat oglinzile, am șters de praf vitrinele și am întins ghirlande roșii și verzi, de hîrtie creponată, de la un perete la altul. Cînd am terminat, localul arăta foarte frumos și elegant.

Hamurabi însă a privit trist opera noastră și a spus :

— Așa, acum cred că ar fi mai bine să plec.

— Cum, n-ai de gînd să rămîi ? l-a întrebat scandalizat domnul Marshall.

— Nu, nu, a răspuns Hamurabi, dînd încet din cap. Nu vreau să văd fața băiețașului. Azi e Crăciunul și am chef să petrec în toată legea. Și n-aș putea, dacă aș avea ceva pe conștiință. N-aș fi în stare nici să dorm.

— Cum vrei, a spus domnul Marshall. A dat indiferent din umeri, dar se vedea că e sincer jignit.

— Așa-i viața și, pe deasupra, cine știe, poate cîștigă. Hamurabi a suspinat morocănos.

— Ce sumă a indicat ?

— Șaptezeci și șapte de dolari și treizeci și cinci de cenți, am răspuns.

— Ce părere ai, nu-i fantastic ? a întreba Hamurabi Se lăsă într-un scaun alături de domnul Marshall, picior peste picior, și-și aprinse o țigară. — Dă-mi o bomboană răcoritoare, că mi-e gura amară.

În timp ce după-amiaza se scurgea, stăteam toți trei în jurul mesei și ne simțeam cumplit de triști. Aproape că nu scoteam un cuvînt și, după ce copiii au plecat din piață, n-am mai auzit decît ceasul din turnul judecătoriei bătînd orele. *Walhalla* era închisă pentru eventualii clienți, dar oamenii treceau prin fața și trăgeau cu ochiul prin vitrină. La ora trei domnul Marshall mi-a spus să descui ușa.

În douăzeci de minute prăvălia gemea de lume. Toți își puseseră hainele bune, și mirosea bine, căci cele mai multe dintre fetele care munceau la mica fabrică de mătase dăduseră pe ele cu parfum de vanilie. Oamenii se înghesuiau pe lîngă pereți, se cocoțaseră pe tejghea și se vîrîseră care pe unde apucase. Curînd mulțimea s-a întins și pe trotuar, apoi și în stradă. Piața era plină de căruțe trase de doi cai și de camionete Ford, cu care veniseră la oraș fermierii și familiile lor. Se rîdea, se striga și se glumea tot timpul. Cîteva doamne se plînseră,

revoltate de înjurăturile și de felul cum le îmbrînceau tinerii, dar nimeni nu plecă. La intrarea de serviciu se adunase un grup de negri care se distrau cel mai bine. Toți se amuzau copios. De obicei, e foarte liniștit pe aici. Niciodată nu se întîmplă mare lucru. Sînt sigur că se aflau de față aproape toți locuitorii ținutului Wachata, cu excepția celor bolnavi la pat și a lui Rufus McPherson. L-am căutat din ochi pe Appleseed, dar nu l-am văzut nicăieri.

Domnul Marshall a tușit semnificativ și a bătut din palme, cerînd să se facă liniște. Cînd gălăgia s-a potolit și încordarea a sporit, așa cum se cuvine, domnul Marshall s-a adresat tare, ca la o licitație :

— Ascultați, oameni buni, în acest plic pe care-l vedeți în mîna mea — ridică deasupra capului un plic subțire — se află *răspunsul* pe care nimeni, cu excepția lui Dumnezeu și a băncii *First National*, nu-l cunoaște deocamdată. Iar în acest registru — pe care îl înălță cu mîna cealaltă — am notat sumele date de voi. Are cineva vreo întrebare ? Toți tăcură. — Bine. Acum, dacă cineva se oferă voluntar...

Nimeni nu s-a clintit. Se părea că o timiditate nemaipomenită îi cuprinsese pe toți. Pînă și cei care nu se jenau niciodată, își frecau stînjeniți tălpile de dușumea. Apoi o voce, a lui Appleseed, urlă :

— Lăsați-mă să trec... Faceți-mi loc, doamnă, vă rog.

În spatele lui Appleseed, care își croia drum, venea tropăind Middy și un ins deșirat și cu o privire bleagă — desigur, fratele lui, scripcarul. Appleseed era îmbrăcat ca de obicei, dar fața lui spălată bine arăta acum trandafirie și curată. Își lustruise ghetele și-și lipise părul cu briantină.

— Am sosit la vreme ? întrebă abia trăgîndu-și respirația.

— Așadar, tu vrei să fii voluntarul nostru ? l-a întrebat domnul Marshall.

Appleseed l-a privit uluit, apoi a dat energic din cap.

— Are cineva vreo obiecție împotriva acestui tînăr ?

Se așternu iar o tăcere de moarte. Plicul fu înmînat de domnul Marshall lui Appleseed care îl luă calm. Înainte de a-l rupe, în timp ce-l cerceta, își mușca buza inferioară.

În toată adunarea nu se auzea nici un sunet afară de o tuse întîmplătoare și de clinchetul dulce al clopoțelului domnului R.C. Judkins. Hamurabi se sprijinise de tejghea, cu privirea ațintită în tavan. Middy se uită lung peste umărul fratelui ei, iar cînd acesta începu să rupă plicul, suspină încet și îndurerat.

Appleseed scoase din plic o foaie de hîrtie roz și, ținînd-o ca și cum ar fi fost foarte fragilă, mormăi ca pentru sine ce se afla scris pe ea. Deodată, se făcu palid și în ochi îi străluciră lacrimi.

— Hai, vorbește o dată, băiete, a răcnit cineva.

Hamurabi s-a apropiat de el și aproape că i-a smuls hîrtia din mînă. Înghiți în sec și începu să citească în timp ce figura sa lua o expresie foarte caraghioasă.

— Asta-i bună, pentru numele lui Dumnezeu... a spus el.

— Mai tare, mai tare, ceru un cor furios.

— Bandă de șarlatani, urlă domnul R.C. Judkins, care se îmbătase de-a binelea între timp. E sigur o escrocherie și încă una formidabilă ! La care se dezlănțui un uragan de huiduieli, iar aerul fu sfîșiat de fluierături.

Fratele lui Appleseed se întoarse brusc și amenință cu pumnul.

— Gura! Gura, că vă bat cap în cap pînă vă fac nişte cucuie cît pepenii, m-aţi auzit?

— Cetăţeni! strigă primarul Maves, cetăţeni... ascultaţi, azi e Crăciunul... ascultaţi...

Domnul Marshall sări de pe scaun, bătu din palme şi din picior pînă se restabili puţin ordinea. Ar trebui să menţionez acum ce am aflat mai tîrziu: că Rufus McPherson îl plătise pe domnul R.C. Judkins ca să provoace scandal. În orice caz, cînd hărmălaia s-a potolit, nu ştiu cum s-a întîmplat că m-am trezit cu foaia de hîrtie în mînă. Fără să mă mai gîndesc am strigat:

— Şaptezeci şi şapte de dolari şi treizeci şi cinci de cenţi.

Fireşte, datorită tumultului, la început nu mi-am dat seama ce înseamnă asta. Era doar un număr. Apoi fratele lui Appleseed a scos un răcnet de bucurie şi atunci am înţeles. Numele cîştigătorului s-a răspîndit repede, iar şoaptele de admiraţie şi murmurele păreau o furtună însoţită de ploaie.

Dar, Appleseed, vai, arăta jalnic. Plîngea de parcă ar fi fost jignit de moarte, şi cînd Hamurabi l-a ridicat pe umeri, aşa ca mulţimea să-l poată vedea, s-a şters la ochi cu manşetele jerseului şi a început să rînjească. Domnul R.C. Judkins a zbierat:

— Ţiganule! Ţigan păduchios! Dar urletele lui fură înăbuşite de o izbucnire asurzitoare de aplauze.

Middy m-a înşfăcat de braţ.

— Dinţii mei, a ţipat ea cu o voce ascuţită. Am să am dinţi!

— Ce dinţi? am întrebat-o, parcă năucit.

— Dinţi falşi. Asta o să cumpărăm cu banii, o proteză cu dinţi albi şi falşi.

Dar în clipa aceea nu mă interesa decît să aflu cum ghicise Appleseed.

— Ascultă, ia spune-mi, i-am zis disperat, pentru numele lui Dumnezeu, de unde a ştiut că sînt exact şaptezeci şi şapte de dolari şi treizeci şi cinci de cenţi?

Middy îmi aruncă o privire uimită.

— Păi, credeam că ţi-a spus, a răspuns foarte serioasă. I-a numărat.

— Da, dar cum... cum?

— Ce dracu, nu ştii nici măcar să numeri?

— Doar atîta a făcut?

— Ei bine, a spus ea reflectînd o clipă, s-a mai şi rugat niţel. Era gata să plece ca un glonţ, cînd s-a întors şi mi-a strigat: Nu uita că s-a născut cu căiţă pe cap.

Asta-i tot ce-au putut afla oamenii pentru a dezlega misterul. Mai tîrziu, dacă îl întrebai pe Appleseed, „Cum ai făcut?" schimba subiectul şi zîmbea ciudat. Peste cîţiva ani, s-a mutat împreună cu toată familia undeva în Florida şi nu s-a mai auzit despre ei nimic.

În orăşelul nostru legenda totuşi stăruie. Pînă la moartea sa, în aprilie anul trecut, domnul Marshall era invitat la fiecare Crăciun să povestească elevilor de la şcoala baptistă de duminică întîmplarea cu Appleseed. Hamurabi a bătut la maşină o relatare a ei şi a trimis-o prin poştă la mai multe reviste. N-a fost publicată niciodată. Un redactor i-a răspuns aşa: „Dacă fetiţa ar fi devenit într-adevăr vedetă, povestirea dumneavoastră ar fi avut un sens". Dar dacă aşa ceva nu s-a întîmplat, de ce să minţi?

În româneşte de *Const. Popescu*

Miriam

Doamna H. T. Miller locuise singură cîţiva ani, într-un apartament plăcut (două camere şi o chicinetă) dintr-un imobil renovat, din piatră cafenie în apropiere de East River. Doamna Miller era văduvă. Domnul H. T. Miller îi lăsase o asigurare pe viaţă, reprezentînd o sumă frumoasă. N-o interesau multe lucruri, nu prea avea prieteni şi rareori se aventura mai departe de băcănia din colţul străzii. Ceilalţi locatari nu păreau să-i observe prezenţa. Se îmbrăca şters, avea părul cărunt, tăiat scurt şi ondulat neglijent, un chip cu trăsături simple şi banale. Nu folosea cosmetice şi împlinise şaizeci şi unu de ani. Lua rareori vreo iniţiativă în mod spontan. Ţinea o curăţenie desăvîrşită în cele două odăi, fuma uneori cîte o ţigară, îşi gătea singură şi îngrijea un canar.

Apoi a întîlnit-o pe Miriam. Ningea în noaptea aceea. Doamna Miller terminase de şters farfuriile de la masa de seară şi răsfoia tocmai un ziar de după-amiază cînd dădu peste reclama unui film ce rula la un cinematograf din apropiere. Titlul, părîndu-i-se promiţător, îşi îmbrăcă haina de castor, îşi încheie şoşonii şi plecă de acasă, lăsînd în hol lumina aprinsă. Nimic n-o impresiona mai neplăcut decît întunericul.

Ningea încet, iar zăpada fină era spulberată de pe trotuar. Vîntul ce bătea dinspre rîu devenea tăios numai la intersecţii. Doamna Miller grăbi pasul, mergînd cu capul aplecat, nepăsătoare, ca o cîrtiţă care îşi sapă galeria orbeşte. Se opri la un *drugstore* şi cumpără o pungă cu bomboane de mentă.

În faţa casei de la cinematograf se întindea un lung şir de oameni. Doamna Miller îşi luă locul la coadă. În curînd, anunţă înfundat o voce obosită, aveau să se pună în vînzare bilete la toate preţurile. Doamna Miller scotoci prin poşeta de piele şi adună în mărunţiş exact atît cît trebuia ca să plătească biletul. Cum cei de la coadă nu păreau grăbiţi, doamna Miller se uită împrejur ca să vadă ce se mai întîmplă. Observă deodată sub marginea marchizei de la intrarea cinematografului o fetiţă.

Doamna Miller nu văzuse niciodată un păr atît de lung şi de ciudat ca al fetiţei. Era alb-argintiu, ca al unui albinos, şi îi atîrna desfăcut şi netezit pînă în talie. Fetiţa era subţire şi fragilă. Cu degetele vîrîte în buzunarele unui palton de comandă, din catifea albastră ca pruna, avea o atitudine de o deosebită eleganţă şi simplitate.

Doamna Miller simţi o nelinişte ciudată şi cînd fetiţa se uită spre ea îi zîmbi prietenos. Fetiţa se apropie şi îi spuse :

— Vreţi să-mi faceţi un servici ?

— Cu plăcere, dacă pot, răspunse doamna Miller.

— O, e o nimica toată. Vreau să vă rog să-mi luaţi şi mie un bilet. Altfel nu mă lasă să intru. Poftiţi banii. Îi înmînă graţios două monezi de zece cenţi şi una de cinci.

Intrară la cinematograf împreună. O plasatoare le conduse în hol. Filmul se termina peste douăzeci de minute.

— Mă simt ca un adevărat criminal, spuse doamna Miller în glumă, în timp ce lua loc. Bănuiesc că ce-am făcut nu-i tocmai legal, nu ? Sper că nu-i nimic rău. Ascultă drăguţă, i-ai spus mamei tale unde te duci ? Îmi închipui că ştie că eşti la cinema, nu ?

Fetița nu răspunse. Își descheie paltonul, îl scoase și îl împături în poală. Purta o rochie albastră elegantă. Degetele ei, sensibile ca ale unei pianiste, se jucau cu un lanț de aur ce-i atîrna la gît. Cercetînd-o mai atent, doamna Miller ajunse la concluzia că fetița se remarca de fapt, nu prin păr, ci prin ochi : castanii, fermi, lipsiți de orice notă copilărească, și atît de mari încît păreau că-i devorează fețișoara.

Doamna Miller îi oferi o bomboană de mentă.

— Cum te cheamă, drăguță ?

— Miriam, spuse fetița, ca și cum ar fi fost de la sine înțeles ca doamna Miller să-i fi cunoscut numele.

— Ce nostim ! Și pe mine mă cheamă tot Miriam. Și unde mai pui că nici măcar nu-i un nume foarte comun. Ascultă, să nu-mi spui că numele de familie e Miller !

— Mă cheamă doar Miriam.

— Ce nostim !

— Moderat, răspunse Miriam, și plimbă bomboana de mentă pe limbă.

Doamna Miller roși și se foi stingherită pe scaun.

— Ai un vocabular foarte bogat pentru o fetiță de vîrsta ta.

— A, da ?

— Te asigur, spuse doamna Miller, și schimbă grăbită subiectul. Îți plac filmele ?

— Sincer vorbind, habar n-am. N-am mai fost la cinema.

Holul începu să se umple de femei. Exploziile înfundate ale bombelor de la jurnalul de actualități răzbăteau de departe. Doamna Miller se ridică, își luă geanta la subsuoară și spuse :

— Cred că n-ar strica să mă grăbesc, dacă vreau să mai găsesc un loc. Îmi pare bine că te-am întîlnit.

Miriam o salută imperceptibil cu capul.

Ninsese toată săptămîna. Pe stradă roțile automobilelor și pașii trecătorilor zoreau tăcut, ca și cum viața s-ar fi desfășurat pe ascuns, în dosul unei perdele străvezii, dar impenetrabile. În liniștea așternută, cerul și pămîntul dispăruseră și nu mai rămăsese decît zăpada, spulberată de vînt ; ea poleia geamurile cu gheață, răcea odăile și înăbușea orașul. La orice oră, trebuia ținută o lampă aprinsă. Doamna Miller pierdu șirul zilelor. Confundă vinerea cu sîmbăta, iar duminică se duse la băcănie unde, firește, era închis.

În seara aceea își făcu niște jumări și își încălzi o supă de roșii. Apoi îmbrăcă un capot de molton, își unse fața cu cremă și se așeză în pat în capul oaselor, cu o sticlă de apă caldă la picioare. Citea ziarul *Times* cînd deodată auzi soneria de la intrare. La început crezu că e vorba de o greșeală și că cel care sunase, indiferent cine o fi, are să plece. Soneria răsună iar, repetat, pînă deveni un bîzîit continuu. Doamna Miller se uită la ceas. Abia trecuse de unsprezece. Cum era cu putință așa ceva ? Îndeobște la ora zece dormea dusă.

Se dădu jos din pat și, în picioarele goale, traversă salonașul grăbită.

— Vin, vă rog aveți puțină răbdare. Zăvorul se înțepenise. Trase de el din toate puterile, în timp ce soneria nu contenea. — Nu mai suna ! strigă ea. Zăvorul cedă și doamna Miller întredeschise ușa. — Ce s-a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu ?

— *Hello !* spuse Miriam.

— O !... *hello,* spuse doamna Miller, pășind nesigur în hol. Tu ești...

— Am crezut că n-o să mai deschideţi niciodată, deşi am sunat tot timpul. Ştiam că sînteţi acasă. Nu vă pare bine c-am venit ?

Doamna Miller nu ştia ce să-i răspundă. Văzu că Miriam purta acelaşi palton de catifea albastră ca pruna, avînd de data asta o beretă asortată la el. Părul ei albicios era împletit în două codiţe lucioase, legate la capete cu două funde albe, uriaşe.

— Fiindcă am aşteptat atîta, aţi putea cel puţin să mă poftiţi înăuntru, spuse.

— E grozav de tîrziu...

Miriam îi aruncă o privire inexpresivă.

— Ce importanţă are ? Daţi-mi voie să intru. Aici e frig şi sînt îmbrăcată în rochie de mătase. Apoi, cu o mişcare blîndă, o dădu la o parte pe doamna Miller şi intră în casă.

Îşi azvîrli paltonul şi bereta pe un scaun. Purta într-adevăr o rochie de mătase. De mătase albă. Să porţi mătase albă în februarie ! Rochia, frumos plisată şi cu mîneci lungi, foşnea uşor în timp ce fetiţa se plimba prin cameră.

— Îmi place locuinţa dumneavoastră. Îmi place covorul. Albastru e culoarea mea preferată. Mîngîie un trandafir de hîrtie dintr-o glastră de pe măsuţa de servit cafeaua. — O imitaţie, comentă ea abătută. Ce trist ! Nu-i aşa că imitaţiile sînt triste ? Se aşeză pe sofa şi îşi aranjă fusta cochet.

— Ce doreşti ? o întrebă doamna Miller.

— Luaţi loc, spuse Miriam. Mă calcă pe nervi să văd pe cineva stînd în picioare.

Doamna Miller se lăsă pe un taburet.

— Ce doreşti ? repetă ea.

— Ştiţi, n-am impresia că vă bucuraţi de venirea mea.

Din nou doamna Miller nu ştiu ce să-i răspundă. Făcu un gest vag. Miriam chicoti şi se aşeză pe un teanc de perne îmbrăcate în creton. Doamna Miller observă că fetiţa era mai puţin palidă ca ultima oară. Avea obrajii îmbujoraţi.

— Cum ai aflat unde locuiesc ?

Miriam se încruntă.

— Asta-i o problemă ? Care-i numele dumneavoastră ? Şi care-i al meu ?

— Dar eu nu figurez în cartea de telefon.

— Hai mai bine să vorbim despre altceva.

— Mama ta probabil că nu-i în toate minţile ca să te lase să hoinăreşti noaptea la ora asta şi îmbrăcată atît de ridicol. Trebuie să fie nebună, conchise doamna Miller.

Miriam se ridică şi se îndreptă spre un colţ al camerei, unde atîrna de un lanţ din tavan o colivie acoperită. Trase cu ochiul sub husă.

— Un canar. Îmi daţi voie să-l trezesc ? Aş vrea să-l aud cîntînd.

— Lasă-l pe Tommy în pace, răspunse doamna Miller enervată. Nu cumva să-l trezeşti.

— Foarte bine, zise Miriam. Nu înţeleg totuşi de ce nu-l pot auzi cîntînd. Aveţi să-mi daţi ceva de mîncare ? Sînt moartă de foame ! M-aş mulţumi cu o cană cu lapte şi cu un sandviş cu gem.

— Ascultă, spuse doamna Miller ridicîndu-se de pe taburet, dac-am să-ţi fac nişte sandvişuri bune, îmi promiţi c-ai să fii copil cuminte şi-ai să te întorci imediat acasă ? E trecut de miezul nopţii, sînt sigură.

— Ninge, îi reproşă Miriam. Şi e frig şi întuneric.

— În primul rînd nici n-ar fi trebuit să vii, spuse doamna Miller, încercînd să se stăpînească. N-am ce face

dacă-i vreme urîtă. Dacă vrei să-ţi aduc ceva de mîncare, trebuie să-mi promiţi c-ai să pleci.

Miriam îşi frecă codiţa de obraz. Părea că reflectează, cîntărind propunerea. Se întoarse spre colivie.

— Foarte bine, vă promit.

Cîţi ani are? Zece? Unsprezece? În bucătărie, doamna Miller desfăcu un borcan cu gem de căpşuni şi tăie patru felii de pîine. Turnă lapte într-un pahar şi se opri ca să-şi aprindă o ţigară. *Şi de ce-a venit?* Mîna începu să-i tremure cînd aprinse chibritul şi, fascinată, îl ţinu aprins pînă îşi arse degetul. Canarul cînta. Cînta ca dimineaţa, singurul moment al zilei cînd îl putea auzi.

— Miriam! strigă ea. Miriam, ţi-am spus să nu-l trezeşti pe Tommy!

Nu-i răspunse nimeni. Strigă din nou. Nu auzi decît canarul. Trase fumul în piept şi îşi dădu seama că aprinsese capătul cu filtru al ţigării. Nu, nu trebuia să se enerveze.

Intră în odaie şi aşeză tava cu mîncare pe măsuţa de băut cafea. Văzu mai întîi că husa se afla pe colivie. Iar Tommy cînta. Încercă un sentiment straniu. În cameră nu se mai afla nimeni. Doamna Miller trecu în dormitor. În prag rămase trăsnită.

— Ce faci acolo? întrebă.

Miriam îşi ridică privirea spre ea, în ochi cu o expresie neobişnuită. Stătea în picioare lîngă birou, cu o casetă de bijuterii deschisă în faţă. O studie o clipă pe doamna Miller, forţînd-o s-o privească, apoi zîmbi:

— Nu-i nimic de valoare printre ele. Asta însă îmi place. Ţinea în mînă o broşă cu camee.—E încîntătoare.

— Ce-ar fi să... mai bine pune-o la loc, spuse doamna Miller, simţind brusc nevoia de a se sprijini de ceva. Se

rezemă de pervazul uşii. Capul îi atîrna insuportabil de greu. Un pietroi o apăsa pe inimă îngreuindu-i bătăile. Lumina părea să pîlpîie, gata să se stingă. — Te rog, fetiţo, las-o, e un dar de la soţul meu...

— E frumoasă şi o vreau, spuse Miriam. *Daţi-mi-o!*

Nemişcată şi străduindu-se să găsească o frază cu ajutorul căreia să salveze broşa, doamna Miller îşi dădu seama că nu avea cui să ceară ajutor. Era singură. Nu se gîndise de mult la aceasta. Revelaţia fulgerătoare o năuci. Aici, în propria ei cameră, în oraşul în care zăpada înăbuşise toate zgomotele, se petreceau unele lucruri pe care nu le putea ignora sau cărora, aşa cum înţelese cu o claritate neaşteptată, nu li se putea împotrivi.

Miriam mîncă lacom, iar după ce îşi bău laptele şi înfulecă sandvişurile, începu să adune cu degetele răsfirate ca o pînză de păianjen firimiturile din farfurie. Profilul blond de pe broşa prinsă pe bluza lui Miriam lucea, părînd reflecţia bizară a celei ce o purta.

— Masa a fost excelentă, suspină fata, deşi o prăjitură cu migdale sau nişte cireşe glasate ar fi fost un desert ideal. Dulciurile sînt grozave, nu-i aşa?

Doamna Miller, aşezată într-o poziţie nesigură pe taburet, fuma o ţigară. Plasa de păr îi alunecase şi pe faţă îi atîrnau şuviţele scăpate. Privea fix şi prosteşte în gol, iar în obraji îi apăruseră pete roşii, ca şi cum ar fi fost pălmuită violent şi ar fi rămas nişte urme de neşters.

— N-aveţi bomboane... sau vreo prăjitură?

Doamna Miller scutură scrumul ţigării pe covor. Capul i se bălăbănea uşor în timp ce încerca să-şi concentreze privirea asupra fetiţei.

— Ai promis că dacă îți fac sandvișuri pleci.
— Vai de mine, am promis eu așa ceva?
— Ai promis. Sînt obosită și nu mă simt bine de loc.
— Fiți calmă, spuse Miriam. Glumeam doar.
Își luă paltonul, îl azvîrli pe braț și își aranjă bereta în fața oglinzii. Apoi se aplecă foarte aproape de doamna Miller și îi șopti:
— Dați-mi o sărutare la despărțire.
— Te rog, lasă, spuse doamna Miller.
Miriam dădu din umeri și o privi mirată.
— Cum doriți, spuse și se îndreptă spre măsuța de servit cafeaua, apucă glastra cu trandafirii artificiali, o duse pînă la un loc unde parchetul nu era acoperit și o azvîrli de podea. Cioburile se împrăștiară în toate părțile. Miriam călcă buchetul de flori în picioare.
Apoi se îndreptă domol spre ușă, dar înainte de a ieși se mai uită o dată la doamna Miller cu o curiozitate nevinovată și vicleană.

Doamna Miller își petrecu ziua următoare în pat. Se sculă o singură dată pentru a da de mîncare canarului. Bău o ceașcă de ceai. Își luă temperatura și văzu că nu are febră, deși o chinuiseră visuri agitate. Se uită fix în tavan, cu ochii larg deschiși, simțindu-se încă descumpănită din cauza coșmarelor. O imagine străbătea toate visele, ca o temă misterioasă și insezisabilă dintr-o simfonie complicată. Scenele se conturau limpede, schițate parcă de un artist viguros. O fetiță, îmbrăcată într-o rochie de mireasă și cu o cunună de frunze pe frunte, cobora o potecă de munte în fruntea unei procesiuni triste. Participanții păstrau o tăcere neobișnuită, pînă cînd o femeie din coadă întrebă: „Unde ne duce?" „Nimeni nu știe", răspunse un bătrîn din capul coloanei.

„Nu-i așa că-i drăguță?" se auzi o a treia voce. „Nu-i așa că seamănă cu una din florile de gheață de pe geam... atît de albă și de strălucitoare?"
Marți dimineața se sculă, simțindu-se mai bine. Săgețile nemiloase ale soarelui pătrundeau pieziș printre jaluzele, destrămînd cu lumina lor plăsmuirile ei morbide. Deschise fereastra și descoperi că afară se dezghețase. Era o zi plăcută, ca de primăvară. Nori curați și proaspeți se îngrămădeau pe albastrul imens al unui cer ca dintr-un alt anotimp. Dincolo de orizontul jos al acoperișurilor, doamna Miller văzu rîul și spiralele de fum ce se ridicau din coșurile remorcherelor în adierea caldă. Un tractor mare și argintiu deszăpezea strada, iar motorul lui bîzîia în aer.
După ce strînse prin casă, doamna Miller se duse la băcănie, scoase apoi bani de la bancă și își continuă drumul. Luă micul dejun la restaurantul Schrafft, unde flecări bine dispusă cu chelnărița. Ce zi minunată — parcă era sărbătoare — ar fi o prostie să se întoarcă acasă.
Se sui într-un autobuz ce trecea pe Lensington Avenue și merse pînă în Strada 86, unde voia să facă unele mici cumpărături.
Nu avea o idee precisă și nici nu știa ce-i trebuie. Hoinări, uitîndu-se la trecătorii nervoși și preocupați, care îi provocară un sentiment neliniștitor de izolare.
În timp ce aștepta în colț la Third Avenue, îl văzu — un bătrîn cu picioarele strîmbe și încovoiat sub un maldăr de pachete voluminoase, pe care le ducea în brațe. Avea un palton cafeniu jerpelit și o șapcă cadrilată. Deodată, doamna Miller își dădu seama că-și zîmbesc. Zîmbetul nu avea nimic prietenos, era ca

două semnale scurte şi reci de recunoaştere. Era sigură că nu-l văzuse niciodată.

Bătrînul stătea lîngă un stîlp de beton ce susţinea trenurile aeriene şi, cînd doamna Miller traversă strada, se întoarse şi o urmă. Se ţinea scai de ea. Trăgînd cu ochiul, doamna Miller îi văzu în vitrine imaginea tremurată.

Apoi, deodată, în dreptul unui bloc, doamna Miller se opri şi se întoarse spre el. Bătrînul se opri la rîndu-i şi ridică arogant capul, rînjind. Ce-i putea spune ? Ce putea face aici, ziua în amiaza mare, pe Strada 86 ? Era inutil şi, agasată de neputinţa ei, grăbi pasul.

Pe Second Avenue, o stradă tristă, pavată brambura cu bolovani, asfalt şi ciment, domneşte întotdeauna o atmosferă de pustietate. Doamna Miller trecu pe lîngă cinci blocuri fără să întîlnească pe cineva, auzind tot timpul zăpada scîrţîind sub paşii lui. Ajunse în faţa unei florării, însoţită de acelaşi zgomot. Intră grăbită în magazin şi, pîndindu-l prin uşa de sticlă, îl văzu trecînd. Bătrînul se uita drept înainte, fără să-şi încetinească mersul. Făcu însă un lucru ciudat, semnificativ : o salută, ducînd două degete la şapcă.

— Aţi cerut şase trandafiri albi ? o întrebă vînzătorul.

— Da, îi răspunse doamna Miller, şase trandafiri albi.

De la florărie se duse la un magazin cu articole de menaj şi alese o glastră, probabil ca s-o înlocuiască pe cea spartă de Miriam, deşi preţul era scandalos, iar glastra (socoti doamna Miller) de o vulgaritate grotescă. Începuse o serie de cumpărături neprevăzute, ca după un plan dinainte hotărît, un plan de care nu avea nici cea mai mică idee şi pe care nu-l mai putea controla.

Cumpără o cutie de cireşe glasate, iar de la patiseria Knickerbocker luă de patruzeci de cenţi şase prăjituri cu migdale.

De o oră, vremea se răcise din nou. Ca nişte lentile opace, norii de iarnă umbriseră soarele, iar un amurg firav şi timpuriu colora cerul. O ceaţă jilavă, amestecată cu vînt şi cu vocile cîtorva copii care se jucau pe mormanele de zăpadă din rigole îi strecura parcă în suflet un sentiment de singurătate şi deprimare. În curînd, începură să se aştearnă primii fulgi. Cînd doamna Miller ajunse la locuinţa din piatră cafenie, zăpada cădea repede, ca o perdea deasă, iar urmele paşilor se ştergeau imediat.

Trandafirii albi erau aranjaţi cu gust în glastră. Cireşele glasate luceau pe o farfurie de ceramică, prăjiturile cu migdale, pudrate cu zahăr, aşteptau să fie servite. Pe trapezul lui, canarul se balansa şi ciugulea nişte seminţe.

La ora cinci exact se auzi soneria de la intrare. Doamna Miller ştia de data asta cine sună. Traversă odaia, tîrînd pe jos poalele capotului.

— Tu eşti ? strigă.

— Fireşte, răspunse Miriam şi cuvîntul răsună de afară strident. Deschideţi !

— Pleacă, spuse doamna Miller.

— Vă rog, grăbiţi-vă... Am un pachet greu.

— Pleacă, spuse doamna Miller. Se întoarse în salonaş, îşi aprinse o ţigară, se aşeză pe un scaun şi ascultă calmă bîzîitul soneriei care nu înceta o clipă. — Ai face mai bine să pleci. N-am cîtuşi de puţin intenţia să-ţi deschid.

Deodată soneria tăcu. Doamna Miller rămase nemişcată aproape zece minute. Apoi, nemaiauzind nici un zgomot,

trase concluzia că Miriam plecase. Se apropie tiptil de ușă și o întredeschise discret. Miriam stătea aplecată într-o parte pe o cutie de carton și ținea strîns în brațe o splendidă păpușă franceză.

— Am crezut sincer că n-o să veniți niciodată, spuse ursuză. Vă rog ajutați-mă să duc asta înăuntru, e groaznic de grea.

Doamna Miller nu se simțea atît fermecată de o vrajă cît cuprinsă de o curioasă pasivitate. Aduse cutia în casă, iar Miriam intră și ea cu păpușa. Fetița se ghemui pe sofa, și fără a se mai osteni să-și scoată paltonul sau bereta, se uită absentă la doamna Miller, care dădu drumul cutiei și rămăsese în picioare, tremurînd și încercînd să-și recapete răsuflarea.

— Vă mulțumesc, spuse Miriam. La lumina zilei arăta obosită și trasă la față, iar părul nu-i mai era atît de luminos. Păpușa franceză la care ținea atît de mult avea o frumoasă perucă pudrată, iar ochii de sticlă, cu o expresie idioată, căutau consolare în privirile fetiței. — Am o surpriză, spuse Miriam. Uitați-vă în cutia mea.

Doamna Miller îngenunche, dădu la o parte capacul și scoase o altă păpușă, apoi o rochie albastră, pe care își aminti că o purtase Miriam în noaptea cînd o întîlnise pentru prima oară la cinema. Văzînd celelalte lucruri din cutie spuse :

— Nu-s decît haine. De ce le-ai adus ?

— Fiindcă am venit să locuiesc cu dumneavoastră, spuse Miriam strîmbînd codița unei cireșe glasate. Ce drăguț din partea dumneavoastră că mi-ați cumpărat cireșe...

— Dar nu poți să rămîi aici ! Pentru numele lui Dumnezeu, pleacă, pleacă și lasă-mă în pace !

— ... și trandafiri și prăjituri cu migdale ? Sînteți într-adevăr extrem de generoasă. Știți, cireșele astea sînt delicioase. Ultima oară am locuit la un bătrîn. Era sărac lipit și n-aveam niciodată ceva bun de mîncare. Cred c-am să fiu fericită aici. Se opri și strînse mai tare la piept păpușa. — Acum, dacă vreți să-mi arătați unde să-mi pun lucrurile...

Fața doamnei Miller se descompuse într-o mască de zbîrcituri roșii. Începu să plîngă, scoțînd un fel de bocet nefiresc, fără lacrimi, ca cei care n-au mai plîns de mult și și-au pierdut obișnuința. Se strecură cu grijă înapoi pînă ajunse la ușă.

Bîjbîi prin hol și coborî un etaj. Bătu nebunește cu pumnii în ușa primului apartament pe care-l văzu. Un bărbat scund și roșcovan îi deschise ușa, iar ea se strecură înăuntru pe lîngă el.

— Ce naiba-i asta ? spuse bărbatul.

— Ce s-a întîmplat, dragă ? întrebă o tînără care apăru din bucătărie, ștergîndu-se pe mîini.

Doamna Miller i se adresă ei.

— Știți, e penibil ce fac, dar... Eu sînt doamna H.T. Miller, locuiesc deasupra și... Își acoperi fața cu mîinile. Totul suna atît de absurd.

Femeia o conduse la un scaun, în timp ce bărbatul, nervos, zornăia mărunțișul din buzunar.

— Spuneați că...

— Locuiesc deasupra și a venit la mine în vizită o fetiță și cred că mi-e frică de ea. Nu mai vrea să plece și nu știu cum să scap de ea — e capabilă de lucruri îngrozitoare. Mi-a furat între timp o broșă cu camee, iar acum e în stare și de mai rău. Poate să facă ceva teribil !

Bărbatul o întrebă :

— E cumva rudă cu dumneavoastră ?

Doamna Miller clătină din cap.

— Nici n-o cunosc. Se numeşte Miriam, dar nu ştiu sigur cine e.

— Calmează-te, draga mea, spuse femeia, mîngîind braţul doamnei Miller. O să vadă Harry ce-i cu acest copil. Du-te scumpule.

— Uşa e deschisă. Apartamentul 5 A, spuse doamna Miller.

După ce bărbatul plecă, femeia aduse un prosop ud şi îi şterse faţa.

— Sînteţi foarte amabilă. Îmi pare rău de purtarea mea prostească, dar blestematul ăsta de copil...

— Te-nţeleg, draga mea, o consolă femeia... Hai, linişteşte-te.

Doamna Miller îşi lăsă capul în îndoitura braţului. Rămase atît de tăcută, încît părea că doarme. Femeia dădu drumul la radio. Un pian şi o voce răguşită umplură tăcerea, iar femeia bătu expert tactul cu piciorul în ritmul muzicii.

— N-ar fi mai bine să mergem şi noi sus ?

— Nu mai vreau s-o văd. Nu vreau să mai dau ochi cu ea.

— Hai, lasă. Ştii ce-ar fi fost bine să faci ? Să fi chemat un poliţist.

Deodată auziră paşi pe scară. Bărbatul intră în cameră, călcînd rar, încruntat şi scărpinîndu-se la ceafă.

— Nu-i nimeni acolo, spuse el sincer jenat. Trebuie c-a întins-o.

— Harry, eşti un caraghios, spuse răspicat femeia. Am stat aici tot timpul şi am fi văzut-o... Se opri brusc, căci bărbatul îi aruncă o privire pătrunzătoare.

— M-am uitat peste tot, spuse el, şi nu-i absolut nimeni. Nimeni, mă înţelegi ?

— Spune-mi, zise doamna Miller ridicîndu-se, n-aţi văzut o cutie mare ? Sau o păpuşe ?

— Nu, doamnă, n-am văzut.

Iar femeia, ca şi cum ar fi dat un verdict, spuse :

— Ce ciudat ! Atîta tărăboi degeaba...

Doamna Miller intră încet în apartament. Înaintă pînă în mijlocul încăperii şi rămase perfect nemişcată. Nu, într-un fel, nimic nu se schimbase : trandafirii, prăjiturile şi cireşele se aflau la locul lor. Camera era însă goală, mai goală decît dacă ar fi lipsit mobilele şi obiectele binecunoscute, moartă şi pietrificată ca un salon de pompe funebre. Sofaua i se desenă vag în faţa ochilor, părînd şi mai stranie, iar faptul că nimeni nu stătea pe ea o impresionă mai adînc şi mai cumplit decît dacă Miriam ar fi fost ghemuită acolo. Privi fix locul unde îşi amintea că se aflase cutia şi o clipă taburetul se învîrti nebuneşte. Se uită pe geam. Rîul exista cu adevărat, zăpada cădea cu adevărat. Mai puteai fi însă sigur că ce vezi e adevărat ? Unde dispăruse Miriam ? Fusese doar acolo, în faţa ochilor ei. Unde, unde ?

Mişcîndu-se ca în vis, se cufundă într-un fotoliu. Încăperea îşi pierdea conturul. Afară se întuneca tot mai mult, iar ea nu se simţea în stare să facă nimic, nici măcar să ridice mîna ca să aprindă lampa.

Închise brusc ochii şi avu impresia că urcă din adîncul mării, ca un pescuitor de perle ce se întoarce la suprafaţă dintr-un abis verde şi opac. În ceasurile de spaimă sau de imensă disperare există clipe cînd mintea aşteaptă un fel de revelaţie, cînd un scul de linişte se deapănă peste gînduri. O senzaţie asemănătoare somnului sau

unei transe. În acest răgaz de linişte devii conştient de forţa de care dispune raţiunea calmă. Să presupunem că n-a cunoscut niciodată o fetiţă cu numele de Miriam. Să presupunem că s-a speriat prosteşte pe stradă. La urma urmei, ca atîtea altele, întîmplarea nu avea nici o importanţă, căci singurul lucru pierdut în faţa lui Miriam fusese propria ei identitate, iar acum îşi dădea seama că regăsise fiinţa care locuia aici, în această cameră, fiinţa care îşi gătea singură, care avea un canar, fiinţa pe care se putea bizui şi în care putea crede : doamna H.T. Miller.

Asculta mulţumită, cînd auzi deodată două zgomote. Un sertar de la birou se deschidea şi se închidea. I se păru că-l mai aude chiar după ce zgomotul încetă. Un sertar se deschidea şi se închidea... Apoi, lent, zgomotul neplăcut fu înlocuit de foşnetul unei rochii de mătase care se apropia tot mai mult, discret şi delicat, amplificîndu-se pînă cînd pereţii începură să vibreze, iar încăperea se cufundă într-un val de şoapte. Doamna Miller înlemni, deschise ochii şi întîlni o privire opacă şi fixă.

— *Hello,* spuse Miriam.

În româneşte de *Const. Popescu*

Şoimul fără cap
(The Headless Hawk)

13. Mai sunt răzvrătiţi împotriva zilei, care nu cunosc cărările ei şi nu rămîn în potecile ei ;
16. În puterea nopţilor ei sparg casele, iar ziua se dau afund ; nu sunt prieteni cu lumina soarelui ;
17. Căci pentru ei dimineaţa este tot una cu umbra morţii ; cînd se crapă de ziuă spaimele dau peste ei ; [1]

1

Vincent stinse luminile din galeria de tablouri. Ieşi, încuie uşa, netezi borul elegantei sale pălării de paie şi o luă spre Third Avenue, păcănind pe caldarîm cu vîrful umbrelei-baston. Se întunecase a ploaie încă din zori, iar acum, la ora cinci după-amiază, o perdea groasă de nori estompa soarele. Se simţea totuşi o zăpuşeală, o umezeală ca o ceaţă tropicală. Pe strada cenuşie, în luna aceea de iulie, vocile răsunau înfundat şi straniu, trădînd o enervare ascunsă. Vincent se simţea ca şi cum ar fi mers pe fundul mării. Autobuzele care navigau pe Strada 57 spre centru semănau cu nişte peşti cu burta verzuie, iar feţele se întrezăreau vag şi se legănau ca nişte măşti purtate de valuri. Se uită cu atenţie la fiecare

[1] *Biblia* — Iov 24 : 13, 16, 17.

trecător, căutînd pe cineva şi, deodată, o văzu — o fată într-un impermeabil verde. Stătea nemişcată la colţul Străzii 57 cu Third Avenue, în plin centru, stătea nepăsătoare şi fuma, lăsînd impresia că fredonează o melodie. Impermeabilul era transparent. Fata purta pantaloni negri, sandale mexicane fără ciorapi şi o cămaşă bărbătească albă. Părul gălbui era tuns băieţeşte. Cînd văzu că Vincent traversează strada şi vine spre ea, zvîrli ţigara şi se îndreptă grăbită pe lîngă un şir de blocuri spre intrarea unui magazin de antichităţi.

Vincent încetini pasul. Scoase din buzunar o batistă şi îşi tamponă fruntea. Ar fi dat orice să poată pleca, să poată pleca la Cape să facă plajă. Cumpără un ziar de după-amiază şi se jucă distrat cu restul primit. Moneda îi scăpă din mînă, căzu în rigolă şi dispăru fără zgomot printre gratiile unui canal de scurgere.

— Nu-s decît cinci cenţi, îi spuse vînzătorul de ziare, căci Vincent, deşi nici nu remarcase pierderea monedei, părea profund îndurerat.

De la un timp cădea deseori în această stare, pierzînd permanent contactul cu realitatea şi ajungînd să nu-şi mai dea seama dacă merge înainte sau înapoi, dacă urcă sau coboară. Cu umbrela prinsă pe braţ şi cu privirea concentrată asupra titlurilor din ziar — ce dracu o fi scriind în ziar? — îşi continua cu un aer foarte absent drumul prin centru. O femeie negricioasă, cu o sacoşă mare în mînă, îl îmbrînci, îi aruncă o privire feroce şi bombăni ceva într-o italiană grosolană şi obraznică. Vocea răguşită a femeii părea să răzbată pînă la el prin straturi de vată. În timp ce se apropia de magazinul de antichităţi în faţa căruia îl aştepta fata cu impermeabilul verde, încetini şi mai mult mersul şi începu să

numere: Unu-doi-trei-patru-cinci-şase. La şase se opri în faţa vitrinei.

Vitrina semăna cu un ungher de pod. Obiecte surghiunite acolo o viaţă întreagă se înălţau într-o piramidă de fleacuri: rame de tablouri, o perucă de culoarea levănţicăi, castronaşe de bărbierit cu ornamente de prost gust, lămpi cu abajur de mărgele. O mască orientală, atîrnată de o sfoară din tavan, se rotea lent, mişcată de curentul de aer al unui ventilator electric, ce zbîrnîia în magazin. Vincent îşi ridică încet privirea şi o pironi asupra fetei. Silueta ei verde, clătinîndu-se în faţa uşii duble de la intrare, se reflecta în valuri. Trenul aerian trecu cu un zgomot asurzitor, iar vitrina tremură. Imaginea fetei se întinse ca un reflex pe un obiect de argint, apoi se recompuse încet. Fata îl pîndea.

Vîrî în gură o ţigară Old Gold, căută un chibrit şi, negăsind, suspină. Fata înaintă din cadrul uşii şi îi întinse o brichetă mică, ieftină. Cînd flacăra ţîşni, ochii ei umbriţi, lipsiţi de profunzime şi verzi ca ai unei pisici, îl fixară cu o intensitate neliniştitoare. Privirea exprima o uimire, o revoltă, ca şi cum ar fi asistat odinioară la o întîmplare oribilă şi ar fi rămas de atunci larg deschisă. Pe frunte îi atîrna un breton în laţe. Tunsoarea băieţească sublinia aerul copilăresc şi vag poetic al feţei prelungi şi supte. Semăna cu figurile pe care le vezi uneori în tablourile reprezentînd tineri din Evul mediu.

Azvîrlind fumul pe nas, Vincent înţelese că era inutil să-i ceară explicaţii, dar se întrebă, ca de obicei, unde o fi locuind fata şi din ce o fi trăind. Azvîrli ţigara, pentru că de fapt nici nu avusese intenţia s-o aprindă, apoi se întoarse şi trecu repede strada pe sub trenul aerian. Cînd mai avea cîţiva paşi pînă la trotuar, auzi scrîşnetul unor frîne şi deodată avu senzaţia că o ex-

plozie îi smulge din urechi dopurile de vată, iar în locul lor năvălesc zgomotele oraşului. Un şofer urlă: „Cum dracu umbli domnişoară, parc-ai avea plumb în picioare!" Fata însă nici măcar nu-şi întoarse capul şi traversă strada cu privirea hipnotizată, calmă ca un somnambul şi uitîndu-se fix la Vincent, care o privea mut. Un tînăr negru, îmbrăcat într-un costum purpuriu ţipător, o prinse de cot.

— Nu vă simţiţi bine, domnişoară? o întrebă, mergînd alături de ea. Fata nu-i răspunse. — Vă e rău, domnişoară? Dacă nu vă simţiţi bine, aş... dar, urmărindu-i direcţia privirii, îi dădu drumul. Atitudinea fetei îi tăie orice avînt. — Dacă-i aşa... mormăi şi bătu în retragere, rînjind cu toţi dinţii acoperiţi cu piatră.

Vincent grăbi pasul, iar umbrela îi pocăni ca un cod morse în timp ce trecea de un grup de clădiri. Cămaşa i se făcuse leoarcă, transpiraţia îi producea mîncărime, iar zgomotele, acum violente, îi vuiau în cap. Un claxon fantezist intonă *Ţara mea, de la tine...*, de pe şinele trenului aerian ce trecea cu un zgomot infernal o jerbă de scîntei electrice împrăştie o lumină albastră, iar prin uşile respingătoare ale unor baruri, înăuntru cărora domnea un miros greu de bere stătută, iar tonomate bălţate ca nişte orhidee revărsau o muzică manufacturată în S.U.A. *Pintenii mei clincăie, clincăie, clincăie...* răbufniră ca nişte sughiţuri chicotele beţivilor. O zărea din cînd în cînd, oglindită în vitrina marelui magazin de produse pescăreşti *Paul*, unde languste stacojii făceau plajă pe un strat de fulgi de gheaţă. Cu mîinile în buzunarele impermeabilului, fata îl urma îndeaproape. Luminile metalice de pe frontonul unui cinematograf clipeau, iar Vincent îşi reaminti cît de mult îi plăceau ei filmele poliţiste, sinistrele filme de spionaj, ca şi cele de aventuri în vestul sălbatec. O apucă pe o stradă laterală ce dădea spre East River. Aici domnea linişte, o tăcere ca în plină duminică. Un marinar hoinar mesteca o plăcintă, doi gemeni neastîmpăraţi săreau coarda. O bătrînă doamnă cu faţa catifelată şi părul alb ca o gardenie trase discret perdelele de dantelă şi aruncă o privire indiferentă afară, spre cerul întunecat a ploaie — spectacol obişnuit al oraşului în luna iulie. Vincent auzea în urma sa lăpăitul insistent şi moale al sandalelor. Lumina semaforului de la intersecţia cu Second Avenue trecu pe roşu. La un colţ un pitic cu barbă, Ruby, vînzătorul de floricele, chema clienţii: „Luaţi floricele calde, floricele cu unt, în pungi mari." Vincent îl refuză. Piticul păru ofensat, apoi continuă: „Vedeţi? rînji el, vîrînd o lopăţică în cuptorul luminat de lumînări, unde seminţele săreau ca nişte fluturaşi de noapte neastîmpăraţi, vedeţi, domnişoara ştie că floricelele sînt hrănitoare". Fata cumpără de zece cenţi floricele şi le luă într-o pungă verde, asortată cu impermeabilul, cu ochii ei.

Iată cartierul meu, strada mea, casa cu gard unde locuiesc. Simţea nevoia să şi le reamintească, căci înlocuise senzaţia timpului şi a spaţiului cu cea a realităţii. Privi recunoscător femeile obosite, cu figuri acre, şi bărbaţii ce pufăiau din pipă, aciuiţi pe treptele de la intrare. Nouă fetiţe palide ţipau lîngă cotiga cu flori din colţul străzii, cerînd margarete ca să şi le prindă în păr. Vînzătorul le goni, iar fetiţele se împrăştiară ca mărgelele de pe un şirag rupt. Continuară însă să dea tîrcoale pe stradă. Cele zburdalnice săreau şi rîdeau, iar cele timide, tăcute şi izolate îşi ridicau spre cer feţele ofilite de căldura verii. De ce nu mai plouă odată?

Apartamentul lui se afla la demisol. Vincent coborî cîteva trepte și își scoase legătura de chei. Apoi se opri în spatele ușii din hol și se uită în stradă printr-un ochi fixat în ușă. Fata aștepta afară, pe trotuar. Se sprijinea de o balustradă de piatră, iar brațele îi atîrnau inerte. Floricelele se împrăștiaseră în jurul ei ca niște fulgi de zăpadă. Un băiețel murdar se apropie furiș și începu să le culeagă ca o veveriță.

2

Pentru Vincent era o zi de sărbătoare. Nimeni nu călcase toată dimineața în galeria de tablouri, ceea ce nu-l mirase, căci era un frig cumplit. Stătea la birou și mînca mandarine, foarte captivat de o nuvelă a lui Thurber, publicată într-un număr vechi din *The New Yorker*. Deoarece lectura îi stîrnea hohote de rîs n-o auzi cînd intră și nici n-o văzu cînd traversă covorul de culoare închisă. De fapt nu-și dădu seama de prezența ei decît cînd sună telefonul.

— Galeriile de tablouri Garland.

Fata era, evident, o apariție ciudată, cu părul tuns neglijent, cu privirea lipsită de adîncime...

— Ah, tu ești Paul. *Comme ci, comme ça*. Tu ce faci ?

...și îmbrăcată ca un vagabond : fără palton, doar cu o cămașă bărbătească, groasă, cu pantaloni albaștri închiși și — era oare o glumă ? — cu șosete roz pînă la glezne și o pereche de sandale mexicane.

— Baletul ? Cine dansează ? Ah, ea !

Ținea la subsoară un pachet plat, ambalat în paginile de umor ale unui ziar.

— Ascultă, Paul, te chem eu mai tîrziu. A venit cineva ...Atîrnă receptorul în furcă, zîmbi profesional și se ridică în picioare. — Ce doriți ?

Buzele ei, cojite și crăpate, tremurau fără să poată rosti un cuvînt, ca și cum ar fi suferit de un defect de vorbire, iar ochii i se rostogoleau ca niște bile. Avea timiditatea unui copil neliniștit.

— Am un tablou. Cumpărați tablouri ?

La întrebarea ei, zîmbetul lui Vincent îngheță pe buze.

— Expunem tablouri.

— Eu l-am pictat, spuse fata, iar vocea-i răgușită și neclară trăda un accent sudic. Eu am pictat tabloul. Cu mîna mea. Mi-a spus o doamnă că există unele magazine pe aici care cumpără tablouri.

— Firește, dar ca să vă spun drept, vorbi Vincent și schiță un gest de neputință, adevărul e că nu am dreptul să cumpăr tablouri. Domnul Garland, proprietarul acestei galerii, lipsește din oraș. În picioare, pe covorul fin, cu trupul tras într-o parte de greutatea tabloului, fata semăna cu o păpușă tristă, de cîrpă. — Poate, reluă el, poate Henry Krueger, mai încolo, pe Strada 65... Fata însă nu-l mai asculta.

— Eu l-am pictat, insistă ea încet. Marțea și joia erau zilele noastre de pictat și am lucrat un an întreg. Ceilalți mai mult își pierdeau vremea și domnul Destronelli... Deodată, ca și cum ar fi comis o indiscreție, se opri și își mușcă buzele. Ochii i se îngustară. — Nu e prieten cu dumneavoastră ?

— Cine ? întrebă Vincent încurcat.

— Domnul Destronelli.

Vincent clătină capul și se întrebă de ce lucrurile ieșite din comun îi stîrneau întotdeauna un interes atît de ciu-

dat. Îl cuprinse același sentiment ca cel pe care îl trăise în copilărie în fața monștrilor de carnaval. E adevărat, toți cei pe care îi iubise aveau parcă ceva strîmb, ceva zdrobit. Și totuși era ciudat, căci aceste deformații după ce la început îl atrăgeau, sfîrșeau prin a-i tempera și chiar distruge interesul.

— Evident, nu am dreptul să cumpăr, repetă Vincent, adunînd cojile de mandarine și făcîndu-le vînt în coșul de hîrtii, dar dacă doriți aș putea să mă uit la tabloul dumneavoastră.

După un moment de tăcere, fata îngenunche și începu să desfacă hîrtiile în care era învelit tabloul. Vincent observă că erau foi rupte din ziarul *Times-Picayune*, care apărea la New Orleans.

— Sînteți din sud, nu-i așa ? o întrebă.

Fata nu-și ridică privirea, dar Vincent văzu că umerii i se înfioară.

— Nu.

Vincent zîmbi, reflectă o clipă și ajunse la concluzia că ar fi o lipsă de tact să demaște o minciună atît de sfruntată. Sau poate a fost greșit înțeles. Simți o dorință puternică s-o mîngîie pe cap, să-și plimbe degetele prin părul ei tuns băiețește. Își vîrî mîinile în buzunar și privi pe fereastră. Februarie împodobise geamul cu paiete de gheață. Un trecător zgîriase pe geam o obscenitate.

— Priviți, spuse fata.

O siluetă fără cap, drapată într-o robă călugărească, stătea tolănită pe o ladă hodorogită, de felul acelora în care se țin accesoriile de teatru. Într-o mînă ținea o lumînare albastră ce fumega, iar în cealaltă o minusculă colivie de aur. Capul tăiat zăcea sîngerînd la picioare. Era capul fetei, dar în tablou părul era lung, foarte lung,

iar o pisicuță cu o blană albă imaculată și cu ochi fioroși, de cristal, se juca cu șuvițele răsfirate pe jos, ca și cum ar fi fost un ghem de ață. Pe fundal un șoim fără cap, cu pieptul stacojiu și cu gheare de alamă, își desfăcuse ca o perdea aripile pe un cer în amurg. Tabloul era pictat grosolan. Culorile violente, dar curate, fuseseră aplicate pe pînză cu o brutalitate bărbătească. Fără vreun merit vizibil de ordin tehnic, pînza trăda acea forță întîlnită deseori la un lucru făcut cu mare pasiune, dar în chip primitiv. Vincent reacționă ca atunci cînd surprindea într-un acord muzical o notă adînc personală, sau cînd într-un poem cîteva cuvinte îi dezvăluiau un secret ce-l știa numai el : simți prin șira spinării un intens fior de plăcere.

— Domnul Garland e în Florida, spuse prudent, dar n-ar fi rău să vadă tabloul. Nu-l puteți lăsa, să zicem, o săptămînă ?

— Am avut un inel și l-am vîndut. Vincent avu senzația că fata vorbește în transă. — Un inel frumos, o verighetă — nu era al meu — și avea ceva gravat pe el. Am avut și palton. Suci unul din nasturii cămășii și trase de el pînă cînd nasturele sări și se rostogoli pe covor ca un ochi de sidef. — Îl dau ieftin, cincizeci de dolari. Credeți că e exagerat ?

— E prea mult, spuse Vincent mai tăios decît intenționa. Voia tabloul, dar nu pentru galerie, ci pentru el. Unele opere de artă trezesc mai mare interes față de creatorii lor, decît față de ele însele, căci în mod obișnuit, în astfel de lucrări identifici ceea ce pînă atunci părea doar o percepție intimă inexprimabilă, și îți pui întrebarea : Cine e acest om care mă cunoaște și de unde pînă unde mă cunoaște atît de bine ? — Vă ofer treizeci de dolari.

O secundă fata se holbă prostește la el, apoi respirînd adînc, întinse palma făcută căuș. Acest gest direct, prea nevinovat pentru a fi jignitor, îl surprinse. Ușor jenat, spuse :

— Îmi pare extraordinar de rău, dar va trebui să vă trimit banii prin poștă. Puteți să-mi... ? Telefonul îl întrerupse și, în timp ce se ducea să răspundă, ea îl urmă, cu mîna întinsă și fața descompusă de disperare. — Ah, tu ești, Paul ? Pot să te chem eu mai tîrziu ? Da, înțeleg. Bine, stai puțin. Fixă receptorul între bărbie și umăr, și împinse spre ea, pe birou, un bloc notes și un creion. — Notați, vă rog aici numele și adresa dumneavoastră.

Fata făcu un gest de negație cu capul, iar expresia ei de neliniște se adînci.

— Prin *mandat poștal,* spuse Vincent. Trebuie să vi-i trimit prin mandat poștal. Notați, vă rog, numele și adresa dumneavoastră. Îi zîmbi încurajator cînd văzu că în sfîrșit ea începe să scrie.

— Îmi pare rău, Paul... Cine dă o serată ? Aha, scîrba aia, nici nu m-a invitat... Stai ! strigă el, căci fata se îndrepta spre ușă. Stai te rog ! Aerul rece de afară pătrunse în galerie, iar ușa trîntită făcu să zăngăne geamurile.

— Aloaloalo !

Vincent nu răspunse. Citea uimit informația ciudată lăsată de ea pe blocnotes : *D.J. — Y.W.C.A*[1] Aloaloalo !

Tabloul atîrna acum deasupra căminului și, în nopțile de insomnie Vincent își turna un pahar de whisky și discuta cu șoimul fără cap, povestindu-i evenimentele importante ale vieții lui : era, spunea el, un poet care n-a scris versuri niciodată, un pictor care n-a pictat niciodată, un îndrăgostit care n-a iubit niciodată (dar absolut niciodată) — pe scurt, un om fără scop în viață și complet fără cap. Și, slavă Domnului, nu fiindcă nu încercase. Începuse întotdeauna bine și terminase veșnic prost. Vincent, rasă albă, mascul, treizeci și șase de ani, licențiat al unei facultăți. Un om picat în mare, la cincizeci de mile de țărm, victima predestinată să se omoare sau să fie omorîtă, un actor fără angajament. Toate aceste amănunte existau în tablou, fără vreo legătură între ele și chiar dispuse haotic. Cine era fata asta și de unde știa atît de multe lucruri pe seama lui ? Cercetările pe care le întreprinse nu dăduseră nici un rezultat. Nici un negustor de tablouri nu auzise de ea, iar ca să cauți pe cineva cu inițialele J.D., locuind probabil la un cămin al Y.W.C.A., i se părea absurd. Pe de altă parte era convins că fata avea să reapară, dar trecură și februarie și martie. Într-o seară, traversînd piața din fața hotelului Plaza, trăi un moment ciudat. Birjarii trăsurilor arhaice, înșirate în piață, aprindeau lămpile cu gaz de lîngă capră căci se însera, iar lumina clipea prin frunzele tremurătoare. O trăsurică se desprinse de la trotuar și dispăru în amurg. Înăuntru se afla un singur pasager al cărui chip nu-l văzu, o fată cu părul gălbui și scurt. Vincent se așeză pe o bancă și, ca să-i treacă timpul, începu o discuție cu un soldat, cu un băiat negru, efeminat, care citea versuri, și cu un domn care își scosese șoricarul la plimbare. Genul de oameni pe care nu-i întîlnești decît noaptea și în compania cărora aștepți trăsura cu fata. Dar trăsura nu se mai întoarse. Altă dată o văzu (sau crezu că a văzut-o) coborînd scările metroului, dar îi pierdu urma prin labirintul pardosit cu dale, plin de săgeți indicatoare și de automate cu bomboane de mentă.

[1] Young Women's Christian Association (Asociația Tinerelor Femei Creștine).

Figura ei i se întipărise atît de obsedant în minte, încît nu mai putea să scape de ea, aşa cum, de pildă, privirea unui mort păstrează neştearsă ultima imagine văzută.

Pe la mijlocul lui aprilie, plecă în Connecticut ca să petreacă *week-end*-ul împreună cu sora lui măritată. Ea se plînse că-l găseşte complet schimbat, încordat şi caustic.

— Ce s-a întîmplat, dragă Vinny ? Dacă ai cumva nevoie de bani...

— Taci din gură !

— Trebuie să fie îndrăgostit, îl tachină cumnatul. Hai, Vinny, mărturiseşte, cum arată fata ?

Plictisit şi sătul de ei, se întoarse cu primul tren. La New York le dădu, dintr-o cabină din gara Grand Central, un telefon ca să se scuze. Cuprins însă de o nervozitate morbidă, atîrnă receptorul, tocmai cînd centrala încerca să stabilească legătura.

Avea chef să bea ceva. Stătu mai bine de o oră la barul Commodore, unde bău patru *daiquiris*[1] — era sîmbătă, ora nouă seara, nu avea nimic de făcut, afară de cazul cînd trebuia să se distreze singur, aşa că începu să se compătimească. În parcul din dosul bibliotecii publice, îndrăgostiţii treceau şoptind pe sub pomi, iar ţîşnitoarele susurau încet, ca vocile lor. În ciuda a tot ce-i sugera această seară albă de aprilie, Vincent, uşor beat şi hoinar, se simţea la fel de bătrîn, ca bătrînii de pe bănci, ce-şi hîrîiau gîtlejul.

La ţară, primăvara e anotimpul întîmplărilor mărunte, liniştite : zambilele izbucnesc în grădini, sălciile parcă ard, consumate de un foc verde, violent şi glacial, dupăamiezele se prelungesc în amurgul lung şi lichid, iar la

[1] Un fel de cocteil.

miezul nopţii ploaia face să înflorească liliacul. În oraş răsună însă fanfara caterincilor, iar mirosurile pe care vîntul iernii nu le-a putut împrăştia plutesc încă în aer. Ferestrele închise mult timp se deschid, iar vocile scapă dintre pereţii odăilor şi se amestecă afară cu clinchetul clopoţelului agitat de vînzătorii ambulanţi. E vremea nebuniilor, a baloanelor colorate, a patinelor cu rotile, a cerşetorilor ce cîntă pe sub geamuri şi a oamenilor cu ocupaţii caraghioase, ca acel care tresare acum speriat, un bătrîn cu telescop lîngă care e agăţat un afiş : *Pentru 25 de cenţi vedeţi Luna ! Stelele ! 25 de cenţi !* La stele nu se putea ajunge prin lumina orbitoare a oraşului, Vincent însă văzu luna, ceva alb, rotund şi umbrit şi, în fine, o erupţie luminoasă de becuri : *Four Roses, Bing Cro...* Înaintă printr-o duhoare stătută, mirosind a caramele, înotă prin oceane de feţe albe ca brînza, prin oceane de neon şi beznă. Printre urletele unui tonomat pocneau focuri de armă, un răţoi de carton făcu pleosc ! iar cineva răcni : „Ai nimerit, Iggy !" Se afla la un fel de moşi pe Broadway, într-un pasaj lung, cu articole şi distracţii ieftine, ticsit de clienţii de sîmbătă seara. Vincent plăti un cent ca să vadă un film miniatură, *Ce-a văzut lustragiul,* apoi o vrăjitoare de ceară, rînjind în dosul unui geam, îi ghici viitorul. „Ai un caracter prietenos..." Nu citi mai departe căci lîngă tonomat se produse o îmbulzeală care îi atrase atenţia. O bandă de copii, bătînd din palme în ritmul muzicii de jaz, înconjurase un cuplu de dansatoare, două negrese tinere, care ca doi îndrăgostiţi se legănau încet şi firesc, se răsuceau, dădeau din picioare şi aruncau nişte priviri serioase şi sălbatice, urmărind cu tot corpul ritmul viu al unui clarinet şi al unei tobe bătută cu furie crescîndă. Privirea

lui Vincent făcu ocolul spectatorilor, iar cînd văzu fata îl trecu un fior puternic, căci pe chipul ei se oglindea ceva din violenţa dansului. Stătea în picioare, lîngă un băiat înalt şi urît. Vincent avu impresia că e adormită şi că în somn visează negresele. Trompeta, toba şi pianul făceau fără încetare o hărmălaie asurzitoare, acompaniind orăcăielile unei negrese, pînă ce atinseră paroxismul. Bătăile din palme încetară şi dansatoarele se despărţiră. Fata rămăsese singură. Deşi instinctul îl îndemna să plece mai înainte ca ea să-l observe, Vincent înaintă şi, cu gestul celui care trezeşte un om adormit, o atinse uşor pe umăr.

— *Hello*, spuse, exagerat de tare.

Fata se întoarse şi îl fixă cu o privire absolut inexpresivă. Pe faţa ei tragică se zugrăvi la început spaima, apoi uimirea. Făcu un pas înapoi şi cînd tonomatul îşi reîncepu concertul de urlete, Vincent o apucă de încheietura mîinii.

— Îţi aduci aminte de mine ? o încurajă. De galeria de tablouri ? De tabloul tău ?

Fata clipi, pleoapele îi coborîră lent, ca atunci cînd adormi, şi îi acoperiră ochii ciudaţi. Vincent simţi că încordarea braţului ei slăbeşte. Era mai slabă decît ţinea el minte, dar şi mai drăguţă, iar părul, crescut lung între timp, îi cădea alandala. De o şuviţă despletită atîrna trist un fir de beteală. Tocmai se pregătea s-o întrebe „Vrei să bei ceva ?" cînd fata se sprijini de el, şi îşi lăsă capul pe pieptul lui, ca un copil. Vincent îi spuse :

— Vrei să vii la mine ?

Fata îşi ridică fruntea, iar răspunsul veni ca o răsuflare, ca o şoaptă :

— Cu plăcere.

Vincent se dezbrăcă, îşi aranjă cu grijă hainele în dulapul din perete şi îşi admiră goliciunea în faţa uşii cu oglindă. Nu arăta chiar aşa de bine cum îşi închipuia. Era totuşi un bărbat chipeş. Cu toată statura lui cam scundă, era excelent proporţionat. Avea păr şaten, nasul uşor cîrn şi o faţă delicată, cu o culoare roşie plăcută în obraji. Zgomotul apei care curgea la baie întrerupse liniştea. Fata se pregătea să se îmbăieze. Vincent se îmbrăcă într-o pijama de flanel largă, aprinse o ţigară şi întrebă :

— Ai tot ce-ţi trebuie ?

Apa încetă să mai curgă, apoi, după o lungă tăcere, veni răspunsul :

— Da, mulţumesc.

În taxiul cu care se întorseseră acasă, încercase să facă conversaţie, dar fata nu spusese nimic, nici chiar atunci cînd intraseră în apartamentul lui. De data asta se simţise ofensat, căci se mîndrea ca o femeie de interiorul locuinţei sale şi aşteptase cîteva exclamaţii admirative. Apartamentul se compunea dintr-o cameră imens de înaltă, o baie şi o chicinetă. În spatele casei se afla o grădiniţă. Mobilierul, un amestec de piese moderne cu piese de epocă, lăsa o impresie de distincţie. Pereţii erau împodobiţi cu trei reproduceri după gravurile lui Toulouse-Lautrec, un afiş de circ înrămat, tabloul pictat de Y.D. şi fotografiile lui Rilke, Nijinski şi Duse. Pe un pupitru ardea un candelabru cu lumînări subţiri, albastre. În lumina lor delirantă încăperea părea că se clatină. Un glasvand dădea spre curticica pe care nu o folosea prea mult, căci îi era cu neputinţă s-o ţină curată. În lumina lunii, se vedeau cîteva tulpini uscate de lalele, un pomuleţ şi un scaun vechi, ros de vreme, lăsat de fostul chiriaş. Vincent se plimba pe dalele reci, spe-

rînd că răcoarea aerului va risipi senzaţia de beţie, de drogare. Alături cineva chinuia rău un pian, iar la fereastra de deasupra văzu faţa unui copil. Tocmai freca între degete un fir de iarbă, cînd umbra fetei se lungi în grădină. Stătea în prag.

— Să nu ieşi din casă, îi spuse înaintînd spre ea. S-a făcut cam răcoare.

Trupul ei avea o moliciune atrăgătoare. Nu mai părea atît de osoasă, atît de diferită de fetele obişnuite, iar cînd Vincent îi oferi un sherry, fu încîntat de gestul delicat cu care duse paharul la buze. Se îmbrăcase cu un halat de-al lui, din buret, care-i venea imens. Era în picioarele goale şi cînd se aşeză pe sofa şi le strînse sub ea.

— Lumina lumînărilor îmi aminteşte de Glass Hill, zise fata şi zîmbi. Bunica locuia la Glass Hill. Uneori ne distram grozav. Ştii ce avea obiceiul să-mi spună? „Lumînările sînt ca baghetele fermecate ale zînelor: aprinzi o lumînare şi lumea devine o carte cu poveşti".

— Trebuie să fi fost o cucoană bătrînă şi anostă, spuse Vincent, complet beat. Probabil că nu ne-am fi putut suferi unul pe altul.

— Bunica te-ar fi iubit. Iubea pe toată lumea, chiar şi pe domnul Destronelli.

— Destronelli!? Mai auzise de acest nume.

Fata se uită şiret într-o parte, ca şi cum ar fi spus: între noi nu trebuie să existe minciuni, căci ne înţelegem şi n-avem nevoie de aşa ceva.

— Îl cunoşti, spuse ea cu o convingere care în împrejurări mai banale ar fi sunat surprinzător. Vincent ajunsese să nu se mai mire de nimic. — Toţi îl cunosc. O apucă de umăr şi o trase mai aproape.

— Eu nu-l cunosc, spuse el şi o sărută pe buze, pe gît. Deşi fata nu răspunse la dovezile lui de afecţiune, Vincent continuă, iar vocea începu să-i tremure, ca în adolescenţă. — Nu l-am cunoscut niciodată pe domnul Cumîlcheamă. Vîrî o mînă sub halat şi îi dezgoli umerii. Deasupra unui sîn se vedea un semn din naştere, mic, ca o stea. Se uită în oglinda din uşa dulapului. În lumina vagă din cameră imaginea lor, palidă şi trunchiată, se răsfrîngea ondulat. Fata zîmbi. — Cum arată domnul Cumîlcheamă? întrebă el.

Un surîs fugar trecu pe faţa ei, urmat de o încruntare ca a maimuţelor. Fata privi tabloul pictat de ea, agăţat deasupra căminului, şi Vincent înţelese că de-abia acum îi remarcase prezenţa. Avea aerul că studiază un anume element, dar nu-şi putu da seama dacă era vorba de şoim sau de cap.

— Ei bine, răspunse fata liniştită, trăgîndu-se mai aproape de el, seamănă cu tine, cu mine, cu mai toată lumea.

Ploua. În lumina umedă a amiezei două capete de lumînări continuaseră să ardă, iar la fereastra deschisă perdelele cenuşii se înfoiau lugubru. Vincent îşi trase de sub fată braţul amorţit de greutatea trupului ei. Atent ca să nu facă zgomot, se dădu uşor jos din pat, stinse lumînările, apoi intră tiptil în camera de baie şi-şi dădu pe faţă cu apă rece. În drum spre bucătărioară îşi încordă braţul, iar senzaţia de forţă, pe care n-o mai încercase de mult, îi provocă o intensă satisfacţie de mascul, de sănătate şi de energie fizică. Pregăti pe o tavă suc de portocale, pesmeţi cu stafide şi o cană cu ceai. Apoi, păşind neîndemînatic şi făcînd să joace tava, aduse în cameră micul dejun şi îl aşeză pe o masă lîngă pat.

Fata rămăsese nemişcată. Părul ei zbîrlit era întins pe pernă ca un evantai, iar o mînă i se odihnea în adîncitura lăsată pe pernă de capul lui. Vincent se aplecă şi o sărută pe buze. Pleoapele, albastre de somn, tremurară.

— Da, da, m-am trezit, murmură ea, şi ploaia biciuită de vînt se sparse de fereastră ca spuma unui val.

Vincent îşi dădea într-un fel seama că faţă de ea manevrele obişnuite, ca evitarea privirii, pauzele jenate şi încărcate cu reproşuri erau cu totul inutile. Fata se ridică într-un cot. Avu impresia că-l priveşte ca şi cum ar fi fost soţul ei şi, dîndu-i oranjada, îi zîmbi plin de recunoştinţă.

— Ce zi e azi ?

— Duminică, îi răspunse strecurîndu-se sub plapumă şi aşezînd tava în poală.

— Dar n-aud clopotele de la biserică. Şi plouă.

Vincent rupse în două o bucată de pesmet.

— Presupun că nu te supără ploaia ! Face un zgomot atît de liniştitor ! Turnă ceaiul. — Ce vrei, zahăr sau smîntînă ?

Fata îi ignoră întrebarea.

— Azi e duminică, nu ? Dar spune-mi, te rog, în ce lună sîntem ?

— Unde-ai trăit pînă acum, în metro ? rîse Vincent. Îl nedumerea faptul că era serioasă. — Sîntem în aprilie. Aprilie, nu mai ştiu ce an.

— Aprilie, repetă fata. Sînt de mult aici ?

— Numai din noaptea trecută.

— O !

Vincent mestecă ceaiul, iar linguriţa se lovi de pereţii ceştii, scoţînd un clinchet de clopoţel. Firimituri de pesmet se risipiră printre cearşafuri. Vincent îşi aminti că

ziarele *Tribune* şi *Times* aşteaptă în faţa uşii. În dimineaţa asta însă nu-l mai atrăgeau. Era mai plăcut să stea culcat aici, lîngă ea, în patul cald, să soarbă ceaiul şi să asculte ploaia. Ciudat, dacă stai să te gîndeşti, desigur, chiar foarte ciudat. Fata nu ştia cum îl cheamă şi nici el nu-i cunoştea numele. Aşa că-i spuse :

— Ştii că-ţi mai datorez treizeci de dolari ? Evident, e numai vina ta, căci mi-ai lăsat o adresă nemaipomenit de caraghioasă. Iar D.J. ce-nseamnă ?

— Nu cred că e bine să-ţi spun numele meu. Aş putea însă inventa unul destul de uşor : Dorothy Jordan, Delilah Johnson, înţelegi ? Aş putea inventa orice nume şi, dacă n-ar fi el, ţi-aş spune chiar acum numele meu.

Vincent lăsă tava pe duşumea. Se întoarse pe o parte, cu faţa la ea, şi simţi că inima îi bate mai repede.

— Care el ?

Deşi figura ei era calmă, vocea îi tremura de furie cînd îi răspunse :

— Dacă nu-l cunoşti, poţi să-mi spui ce caut aici ?

Tăcere. Afară ploaia păru deodată să se fi oprit. Pe rîu urlă sirena unui vapor. Ţinînd-o strîns în braţe, Vincent îşi plimbă degetele prin părul fetei, şi dorind din tot sufletul să fie crezut, spuse :

— Fiindcă te iubesc.

Fata închise ochii.

— Ce s-a întîmplat cu ele ?

— Cu cine ?

— Cu cele cărora le-ai mai spus asta.

Ploaia reîncepu să bată trist în geam, căzînd pe străzile cufundate în tăcerea duminicii. Ascultînd-o, Vincent îşi aduse aminte. Îşi aminti de verişoara lui, Lucille, săraca, frumoasa şi proasta de Lucille, care stătea toată ziua

şi broda flori de mătase pe bucăţi de olandă. Apoi Allen T. Baker — iarna petrecută împreună la Havana, casa unde locuiseră, odăile dărăpănate, cu pereţii de piatră roz. Sărmanul Allen crezuse c-o să ţină o veşnicie. Gordon de asemenea. Gordon, cu părul blond şi creţ, cu capul plin de vechi balade elizabetane. E adevărat că se împuşcase ? Şi Connie Silver, surda, care voia să se facă actriţă — ce s-o fi întîmplat cu ea ? Sau Helene, Louise, Laura ?

— N-a fost decît una, răspunse el, şi cuvintele îi sunară sincer în urechi. Numai una şi ea a murit.

Fata îl mîngîia pe obraz cu un gest afectuos, dorind parcă să-şi exprime astfel simpatia.

— Bănuiesc că el a omorît-o, spuse şi în ochii ei foarte apropiaţi de ai lui Vincent îşi văzu conturul feţei prins în irisul lor verde. El a omorît-o pe domnişoara Hall, ascultă-mă pe mine. Domnişoara Hall era cea mai bună femeie din lume şi nemaipomenit de drăguţă. Am luat cu ea lecţii de pian. Cînd cînta la pian, cînd mă saluta la venire, sau îşi lua rămas bun la plecare, emoţia îmi strîngea inima. Vocea fetei devenise impersonală, ca şi cum ar fi discutat despre lucruri petrecute în alte vremuri şi care nu o priveau direct. — Pe la sfîrşitul verii s-a măritat cu el, cred că în septembrie. A plecat la Atlanta, şi s-a căsătorit cu el acolo şi nu s-a mai întors. Totul a fost pe neaşteptate. Pocni din degete. — Cît ai bate din palme. Am văzut o fotografie de-a lui în ziar. Cred că dacă ea ar fi ştiut ce mult o iubeam — de ce există oameni cărora nu le-o poţi mărturisi niciodată ? poate că nu s-ar fi măritat, poate că totul ar fi fost altfel, aşa cum voiam eu. Îşi vîrî faţa în pernă. Nu-ţi puteai da seama dacă plînge, căci nu se auzea nimic.

La douăzeci mai împlinise optsprezece ani. Părea de necrezut. Vincent îşi închipuise că e mult mai în vîrstă. Voise s-o prezinte cunoscuţilor la o serată, dar se văzuse silit să renunţe. Deşi avusese deseori intenţia să vorbească prietenilor despre ea, nu pomenise de J.D. nici unuia dintre ei. Îşi putea uşor imagina şi, ca urmare, se descuraja, cît de puţin amuzantă s-ar fi dovedit pentru ei o fată cu care locuia în acelaşi apartament, despre care însă nu ştia nimic, nici măcar cum o cheamă. Şi totuşi aniversarea zilei ei de naştere se cerea într-un fel sărbătorită. Masa la restaurant şi un spectacol la teatru nici nu intrau în discuţie, şi nu din vina lui, dar fata nu avea nici o rochie. Îi dăduse vreo patruzeci de dolari ca să-şi cumpere haine şi uite pe ce îi cheltuise : un vindiac de piele, o pereche de perii de păr, tip militar, un impermeabil şi o brichetă. În geamantanul ei, pe care de asemenea îl adusese în apartament, nu se afla decît un săpun şterpelit dintr-un hotel, o foarfecă cu care îşi tăia părul, două *Biblii* şi o fotografie oribil colorată, care înfăţişa o femeie bondoacă, fandosită, de vîrstă mijlocie. Pe fotografie sta scris : „Cu cele mai bune urări, de la Martha Lovejoy Hall".

Cum fata nu ştia să gătească, luau masa la restaurant. Din cauza salariului său şi a garderobei ei limitate, se mulţumeau să mănînce la un bufet expres, localul ei preferat. Macaroanele erau acolo delicioase. Sau la un bar de zi, de pe Third Avenue. Aşa încît aniversarea zilei de naştere au sărbătorit-o la un bufet expres. Fata îşi frecase faţa pînă cînd pielea începuse să strălucească îmbujorată, îşi aranjase părul cu foarfeca, apoi se spălase pe cap şi, cu neîndemînarea unui copil de şase ani care vrea să facă pe omul mare, îşi dăduse la întîmplare cu lac pe unghii. Îşi pusese vindiacul de piele, de care

prinsese în ace un buchețel de violete primit de la Vincent. Avea probabil un aer caraghios, căci două fetișcane obraznice, așezate la aceeași masă cu ei, chicoteau nebunește. Vincent le amenință că dacă nu termină...

— Ei, nu mai spune ? Unde te trezești ?

— Face pe grozavul. Crede că e mare scofală de capul lui.

Era culmea, și Vincent își ieși din sărite. Se ridică violent de la masă și răsturnă o sticluță cu sos picant.

— Hai să ieșim dracului de aici, spuse el, dar J.D. care nu dăduse nici cea mai mică atenție scandalului, continua să ia cu lingura dintr-un crușon de mure. Deși era furios, o așteptă calm pînă termină de mîncat, căci aerul ei absent impunea respect. Se întrebă totuși pe ce lume trăia J.D. Descoperise că orice încercare de a-i smulge ceva despre trecutul ei rămînea zadarnică. Fata părea rareori conștientă că trăiește în prezent și probabil că viitorul nu o prea interesa. Mintea ei era asemenea unei oglinzi care reflectă spațiul albastru dintr-o cameră goală.

— Ce-ai vrea să facem acum ? o întrebă cînd ieșiră în stradă. Am putea să ne plimbăm cu taxiul prin parc.

Ea își șterse cu manșeta vindiacului resturile de mure care-i rămăseseră în colțul gurii și spuse :

— Aș vrea să merg la cinema.

Iar filme. În ultima vreme văzuse atîtea, încît auzea și acum ca prin vis fragmente din dialogurile de la Hollywood. Într-o sîmbătă, la insistențele ei, cumpărase bilete ieftine la trei cinematografe diferite. În jurul lor plutea un miros greu de dezinfectant de closet. În fiecare dimineață, înainte de a pleca la serviciu, Vincent îi lăsa cincizeci de cenți pe consola căminului. Indiferent dacă ploua sau era frumos, fata se ducea la cinematograf. Vincent era destul de inteligent ca s-o înțeleagă. Chiar și în viața

lui existase o epocă de confuzie, cînd se dusese zilnic la cinematograf. I se întîmplase să vadă de mai multe ori același film. Cînd se afla în sală și privea secvențele în alb și negru, se simțea ca într-o biserică, încerca o ușurare a conștiinței, ca atunci cînd te destăinui duhovnicului.

— *Cătușe,* spuse ea, referindu-se la un episod din *Cele treizeci și nouă de trepte,* pe care îl văzuseră la cinematograful Beverley, cu ocazia unui program de reluări din filmele lui Hitchcock. Blonda aceea și bărbatul, încătușați împreună, m-au făcut să mă gîndesc la altceva. Trase pe ea o pijama de-a lui, prinse în ace de marginea pernei buchețelul de violete și se ghemui în pat. — M-a făcut să mă gîndesc la cei ce sînt atît de legați unul de altul, încît par încătușați.

Vincent căscă.

— Așa, spuse și stinse lumina. Încă o dată îți urez la mulți ani, draga mea, a fost într-adevăr o aniversare plăcută.

— Am fost odată la un local unde dansau două fete. Se mișcau atît de degajat... Nu erau decît ele în local și dansul lor avea frumusețea unui apus de soare. Rămase tăcută timp îndelungat apoi, cu vocea ei lentă, din sud, rosti tărăgănat : — A fost foarte drăguț din partea ta că mi-ai adus violete.

— Mă bucur că ți-au plăcut, spuse el somnoros.

— Ce păcat că se ofilesc.

— Da, păcat. Noapte bună.

— Noapte bună.

Prim plan. „Dar bine, John, nu-ți cer s-o faci de dragul meu, la urma urmei trebuie să ținem seamă de copii. Un divorț le-ar distruge viața." Filmul s-a terminat.

Ecranul tremură. Răpăit de tobe, izbucnire de trompete. *R.K.O. prezintă...*

Un hol fără ieşire, un tunel fără capăt. Deasupra capului scînteie candelabre, iar conul tremurător al lumînărilor pluteşte în curentul de aer. În faţa lui un bătrîn cu părul vopsit în galben, cu obrajii pudraţi şi cu buzele boite, ca la păpuşile de turtă dulce, se leagănă într-un balansoar. Vincent îl recunoaşte pe Vincent. Pleacă, strigă Vincent cel tînăr şi chipeş, dar Vincent cel bătrîn şi dezgustător se apropie de el de-a buşilea şi i se caţără în spinare ca un păianjen. Nici ameninţările, nici rugăminţile, nici loviturile, nimic nu-l poate da jos. Atunci Vincent o ia la fugă cu umbra lui în spinare, iar fantoma îl călăreşte ca la curse. Un fulger orbitor începe să şerpuiască şi deodată tunelul se umple de bărbaţi în frac şi de femei în rochii de seară din brocat. Vincent se simte umilit. Ce ridicol trebuia să pară sosind la o serată atît de elegantă, ducînd în spinare ca Sinbad, un bătrîn oribil. Invitaţii stau în jurul lui, doi cîte doi, nemişcaţi, şi nimeni nu vorbeşte. Vincent observă deodată că mulţi dintre ei au în cîrcă reproduceri diabolice ale propriilor persoane, întrupări ale decăderii lor interioare. Chiar lîngă el, un om asemeni unei şopîrle stă în cîrca unui negru cu ochii de albinos. Amfitrionul se apropie de Vincent. Scund, jovial şi chel, păşeşte uşor, cu grijă, în pantofii lui de lac. Pe un braţ îndoit şi ţeapăn ţine un imens şoim fără cap, ale cărui gheare, încleştate pe încheietura mîinii au făcut să ţîşnească sîngele. Aripile şoimului se desfac în timp ce stăpînul lui trece trufaş pe lîngă Vincent. Pe un piedestal se află cocoţat un gramofon ca pe vremuri. Gazda învîrteşte manivela şi pune un disc : un vals hîrîit, cu sunet metalic, face să vibreze pîlnia, deschisă ca o zorea. Ridică mîna şi cu o voce de

sopran anunţă : „Atenţiune ! Începe dansul !" Apoi, cu şoim cu tot, se strecoară printre perechile de dansatori care se rotesc, se apleacă şi parcă se leagănă. Pereţii se lărgesc, tavanul se înalţă. O fată se furişează în braţele lui Vincent. O imitaţie stridentă a propriei lui voci exclamă : „Lucille, ce divin ! Parfumul acesta delicios e de violete ?" E verişoara Lucille şi, valsînd cu ea în jurul camerei, vede că figura i se schimbă. Acum dansează cu altcineva. „Tu eşti, Connie ? Connie Silver ! Mă bucur că te văd", răcneşte vocea, căci Connie e complet surdă. Deodată, un domn, cu capul zdrobit de un glonte, îi ia locul : „Iartă-mă, Gordon, niciodată n-am vrut...", dar Gordon şi Connie pleacă dansînd împreună. O altă parteneră. Este D.J. care duce şi ea o fantasmă în cîrcă, un copil fermecător, cu părul blond-roşcat. Ca o emblemă a nevinovăţiei copilului ţine ghemuit la pieptul fetei o pisicuţă de un alb imaculat. „Sînt mai greu decît par", spune copilul, iar îngrozitoarea voce îi răspunde : „Eu însă sînt cel mai greu dintre voi toţi". În clipa cînd mîinile lor se întîlnesc, Vincent începe să simtă că greutatea care îl apasă scade. Vincent cel bătrîn dispare. Picioarele îi părăsesc podeaua, şi Vincent cel tînăr se ridică în aer şi începe să plutească, scăpînd astfel din îmbrăţişarea fetei. Gramofonul continuă să hîrîie la fel de tare, dar Vincent se ridică tot mai sus, iar feţele albe ce se îndepărtează de el strălucesc jos ca ciupercile într-o livadă întunecată.

Gazda dă drumul şoimului şi-l îndeamnă să-şi ia zborul. Vincent îşi spune că, oricum, şoimul tot nu vede, iar pentru oamenii răi nu-i nici o primejdie să trăiască printre orbi. Şoimul însă planează asupra lui şi cade în picaj, cu ghearele întinse la atac. Vincent îşi dă în sfîrşit seama că nu va fi niciodată liber.

Deschise ochii şi văzu odaia cufundată în beznă. Un braţ îi atîrna peste marginea patului, iar perna îi căzuse jos. Întinse instinctiv mîna, solicitînd o mîngîiere maternă de la fata de alături. Cearşafurile erau netede şi reci. În camera goală, plutea un parfum leşinat de violete uscate. Întrebă brusc :

— Ascultă, unde eşti ?

Glasvandurile erau deschise. O dîră cenuşie de lună alunecă pe prag, căci nu se luminase încă de zi. În bucătărie frigiderul torcea ca o pisică uriaşă. Hîrtiile aşezate teanc pe birou foşniră. Vincent o strigă din nou, încet de data asta, ca şi cum n-ar fi vrut să fie auzit. Se ridică din pat şi înaintă împleticindu-se. Simţea că i se taie picioarele. Se uită în curte. Fata se afla în curticică, aproape în genunchi şi cu spatele la pom.

— Ce s-a întîmplat ? o întrebă, iar ea se întoarse instantaneu. Vincent n-o vedea decît ca pe o formă fizică întunecată. Fata se apropie. Ţinea un deget la buze. — Ce s-a întîmplat ? şopti el.

Fata se înălţă în vîrful picioarelor. Respiraţia ei îl furnică în ureche.

— Te previn, intră în casă.

— Încetează cu prostiile, răspunse Vincent calm. Stai aici în picioarele goale, ai să răceşti... dar ea îi astupă gura cu palma.

— L-am văzut, şopti. E aici.

Vincent îi dădu violent mîna la o parte. Se abţinea cu greu să n-o plesnească.

— El ! El ! El ! Ce te-a apucat ? Ai... încercă prea tîrziu să reţină cuvîntul... înnebunit ? Afirmase cu voce tare un lucru pe care îl ştiuse întotdeauna, dar pe care mintea lucidă refuzase să-l exprime. Îşi spuse : „La urma urmei, ce importanţă are ?“ Nu poţi să tragi la răspundere pe

cineva pentru cei pe care îi iubeşte. E fals, Lucille, cea slabă la minte, ţesea mozaicuri pe mătase şi îi broda numele pe fulare ; Connie trăia în lumea ei tăcută şi mută, aşteptînd să-i audă paşii, un sunet pe care desigur îl auzea. Allen T. Baker plimba între degete fotografia lui Vincent. Avea nevoie de dragoste, deşi îmbătrînise şi se simţea pierdut. Pe toţi îi trădase. Se trădase şi pe sine, căci nu profitase de propriile lui însuşiri, nu călătorise niciodată şi nu se realizase. Se părea că nu-i mai rămăsese nimic pînă cînd — o ! de ce în toţi pe cei care îi iubea trebuia să găsească întotdeauna propria sa imagine sfărîmată ? Acum, în vreme ce privea fata în lumina zorilor, inima i se răci, căci dragostea lui murise.

Fata se îndepărtă pînă ajunse sub pom.

— Lasă-mă să stau aici, spuse şi începuse să privească cu atenţie ferestrele apartamentelor. Stai o clipă.

Vincent aşteptă, aşteptă. Din toate părţile, ferestrele îl priveau ca uşile din vise. Deasupra, la etajul patru, nişte rufe întinse la spălat se legănau pe o frînghie. Luna care apunea semăna cu luna timpurie a amurgului, o roată de abur, iar cerul golit de întuneric se colora în cenuşiu. Vîntul stîrnit la răsăritul soarelui scutura frunzele pomişorului, iar în lumina palidă, curtea căpătă un contur, obiectele îşi reluară poziţia obişnuită, iar pe acoperişuri se auzi gunguritul matinal al porumbeilor. Se aprinse o lumină. Apoi alta.

În cele din urmă, fata îşi lăsă capul pe piept. Indiferent ce căutase, nu găsise. Sau, se întreba Vincent, pe cînd se întorcea spre el cu buzele întredeschise, poate că găsise.

— Azi v-aţi întors parcă mai devreme, nu-i aşa, domnule Waters ? ! se adresă doamna Brennan, soţia portarului, o

femeie cu picioarele arcuite. Dacă-mi permiteţi, domnule Waters, ce vreme frumoasă, nu-i aşa? avem ceva de discutat.

— Doamnă Brennan... îi venea greu să răsufle, să vorbească; cuvintele îi zgîriau gîtlejul sensibil şi răsunau ca nişte tunete... nu mă simt prea bine, aşa că dacă nu vă supăraţi... şi încercă să se strecoare pe lîngă ea.

— Vai, îmi pare foarte rău. Ptomainele astea, ptomainele sînt de vină. Da, domnule, ascultaţi-mă pe mine, trebuie să fii cît se poate de prudent. De cînd au deschis evreii toate magazinele alea cu delicatese. Puah, eu nu m-aş atinge nici moartă de ele. Trecu în faţa porţii, blocîndu-i drumul, şi întinse spre el un deget acuzator. — Nenorocirea dumneavoastră, domnule Waters, e că nu duceţi o viaţă *normală*.

O durere surdă i se înşurubă în fundul capului ca o bijuterie malignă. La fiecare mişcare dureroasă reflexele colorate ale bijuteriei scînteiau. Nevasta portarului continua să trăncănească. Din fericire însă Vincent avea clipe de totală absenţă, cînd nu mai auzea nimic. Ca la radio, cînd dai drumul încet, apoi la maximum.

— Fireşte, domnule Waters, ştiu că-i o doamnă bine căci altfel nu văd ce-ar putea avea de-a face cu ea un *gentleman* ca dumneavoastră. Da, asta aşa e. Şi totuşi toată lumea ştie că domnul Cooper nu minte şi e un om serios. A fost funcţionar la societatea de gaze, citea contoarele la noi în cartier de nu ştiu cînd. O maşină stropitoare trecu pe stradă împrăştiind apă, iar vocea femeii, înăbuşită de huruitul motorului, răzbi din nou la suprafaţă ca un rechin. — Domnul Cooper avea toate motivele să creadă că ea a vrut să-l omoare. V-o puteţi închipui stînd şi urlînd, cu foarfeca în mînă. Îl striga cu un nume italian. N-ai decît să te uiţi la domnul

Cooper ca să-ţi dai seama că n-are nimic italian. Aşa că, vedeţi, domnule Waters, astfel de întîmplări aduc casei un prost...

Raze frînte de soare îi răscoliră adîncul ochilor şi îl făcură să lăcrimeze, iar nevasta portarului, ameninţîndu-l cu degetul, părea că se sparge în mai multe bucăţi: un nas, o bărbie şi un ochi roşu, roşu.

— Domnule Destronelli, spuse el. Scuzaţi-mă, doamnă Waters, vă rog, scuzaţi-mă, „Îşi închipuie că sînt beat, iar mie mi-e rău, nu vede că mi-e rău"? — Invitata mea pleacă. Pleacă chiar azi şi nu se mai întoarce.

— A, da? spuse doamna Brennan, plesnind din limbă. Se vede că are nevoie de odihnă, sărmana fetiţă. E aşa de palidă. Fireşte, cui îi place să aibă de-a face cu italienii ăştia? Totuşi, e de mirare cum a putut să creadă că domnul Cooper e italian. Păi e la fel de alb ca mine sau ca dumneavoastră. Îl bătu pe umăr plină de solicitudine. — Îmi pare rău că nu vă simţiţi bine, domnule Waters. E din cauza ptomainei, ascultaţi-mă pe mine. Trebuie să fii totdeauna foarte pru...

Holul mirosea a bucătărie şi a cenuşă de incinerator. Nu folosea niciodată scara asta căci apartamentul lui se afla la demisol, chiar în faţă. Pe întuneric Vincent aprinse un chibrit şi, bîjbîind, văzu un băieţel de vreo trei ani, patru ani, care stătea ghemuit sub scară şi se juca cu o cutie mare de chibrituri de bucătărie. Prezenţa lui Vincent nu părea să-l intereseze. Aprinse nepăsător alt chibrit. Vincent nu se putea hotărî să-l dojenească şi, în timp ce aştepta, incapabil să vorbească, o uşă, uşa camerei lui, se deschise.

Trebuia să se ascundă. Dacă fata îl găsea acolo, ar fi înţeles că ceva nu e în regulă şi ar fi devenit bănuitoare. Dacă ea apuca să vorbească, dacă privirile li s-ar

fi întîlnit, n-avea să mai fie niciodată în stare să-şi ducă planul la îndeplinire. Aşa că se vîrî în colţul întunecos, în spatele băieţelului care exclamă :

— Ce faci dom'le ? Fata se apropia. Auzea lipăiturile sandalelor, foşnetul verde al impermeabilului. — Ce faci dom'le ? Inima îi zvîcnea în piept. Cu un gest rapid se aplecă, strînse copilul lîngă el şi-i astupă gura cu palma pentru a-l împiedica să scoată vreun sunet. N-o văzu cînd trecu. Mult după ce auzi uşa de la intrare închizîndu-se cu clanţa, îşi dădu seama că fata plecase. Băieţelul se lăsă în jos. — Ce faci, dom'le ?

Luă una după alta patru aspirine şi reveni în odaie. Patul nu mai fusese făcut de o săptămînă, pe jos zăcea o scrumieră răsturnată, iar diverse obiecte de îmbrăcăminte atîrnau ca nişte podoabe în locuri nepotrivite, ca de pildă pe abajururi. Mîine, însă, dacă se va simţi bine, avea să facă o curăţenie generală. Poate c-o să-şi zugrăvească camera şi o să-şi aranjeze grădiniţa. De mîine putea să înceapă să se gîndească din nou la prietenii lui, să accepte invitaţii, să-i invite şi el. Totuşi, această perspectivă, de care se bucura atît de mult, i se păru fără haz. Tot ce cunoscuse mai înainte devenise acum fals şi fără rost. În hol răsună un zgomot de paşi. Nu-i venea să creadă că fata se putea întoarce aşa de curînd. Oare filmul se terminase, după-amiaza trecuse ? Febra poate face ca trecerea timpului să fie foarte ciudată şi, o clipă, avu senzaţia că oasele i se mişcă libere prin corp. Un băieţel urcă scara clămpănind, iar Vincent se îndreptă, aproape plutind, spre dulapul cu oglindă. Dorea din răsputeri să se grăbească, ştia că n-are încotro, aerul însă părea că se îngroaşă din cauza unui fluid lipicios. Îi scoase geamantanul din dulap şi-l puse pe

pat. Era un geamantan ieftin, cu încuietorile ruginite şi cu pielea jupuită. Îl privi cu un sentiment de vinovăţie. Unde o să se ducă fata ? Din ce avea să trăiască ? Cînd rupsese cu Connie, cu Gordon, cu toţi ceilalţi, o făcuse cel puţin cu oarecare demnitate. Deşi, e drept, ajunsese la această concluzie : în cazul de faţă nu există altă soluţie. Aşa încît strînse lucrurile fetei. Domnişoara Martha Lovejoy Hall trăgea cu ochiul de sub vindiacul de piele. Faţa profesoarei de muzică zîmbea strîmb şi cu un aer de reproş. Vincent întoarse fotografia cu faţa în jos şi vîrî între ramă şi geam un plic cu douăzeci de dolari. Putea să-şi plătească drumul înapoi la Glass Hill, ori de unde venise. Încercă să închidă geamantanul dar, slăbit prea mult de febră, se prăbuşi pe pat. Aripi galbene, bătînd repede, se strecurară pe fereastră. Un fluture. Nu văzuse niciodată un fluture în oraşul ăsta. Părea o floare misterioasă ce plutea prin aer, un semn oarecare. Îl privi îngrozit cum se învîrteşte prin odaie. De undeva de afară răsună strident, ca un pian mecanic hodorogit, caterinca unui cerşetor. Cînta *La Marseillaise*. Fluturele se aşeză pe tabloul pictat de fată, se furişă pe deasupra ochilor de cristal şi îşi întinse aripile ca o fundă peste capul tăiat. Vincent căută prin valiză, pînă găsi foarfecele ei. La început avusese intenţia să taie aripile fluturelui, dar acesta zbură în spirală spre tavan şi rămase atîrnat acolo ca o stea. Foarfeca străpunse inima şoimului, sfîşie tabloul ca o gură de oţel lacomă, iar bucăţi de pînză se împrăştiară pe duşumea ca firele de păr ţeapăn, căzute la frizer. Vincent se lăsă în genunchi, le făcu grămăjoară, le aşeză în geamantan, apoi trînti capacul pentru a-l închide. Plîngea. Prin perdeaua de lacrimi, fluturele părea că se măreşte pe tavan, că devine uriaş ca o pasăre. Vincent avu impresia că vede un roi

întreg de fluturi, clipind, fremătînd galben, foşnind trist ca talazurile ce ling ţărmul. Adierea aripilor lor proiectă odaia în spaţiu. Vincent înaintă greu şi se împiedică de geamantan. Ajunse la uşă şi o deschise. Pe coridor se aprinse un chibrit. Băieţaşul spuse :

— Ce faci, dom'le ?

Vincent duse geamantanul în hol şi zîmbi prosteşte. Închise uşa ca un hoţ, trase zăvorul de siguranţă şi împinse un scaun cu speteaza sub clanţă. În odaia cufundată în linişte razele soarelui descriau o mişcare subtilă, iar fluturele ce se tîra pe tavan căzu fără noimă, ca o bucăţică de hîrtie subţire, greu de prins în aer, şi ateriză pe un sfeşnic. *Uneori nici nu mai era om* — îi spusese ea în acele minute dinaintea zorilor, ghemuită în pat şi vorbind repede — *uneori era cu totul altceva : un şoim, un copil, un fluture.* Apoi adăugase : *M-au dus într-o casă unde se aflau sute de doamne bătrîne şi de tineri, iar unul dintre tineri spunea că e prinţ, iar una din bătrîne — avea aproape nouăzeci de ani — avea obiceiul să mă pună s-o pipăi pe stomac. „Ia pune mîna, îmi spunea, îl simţi cum se zbate în burtă şi dă cu piciorul ?" Această bătrînă doamnă lua şi ea lecţii de pictură, iar tablourile ei arătau ca nişte cuverturi colorate demenţial. Evident, se afla şi el acolo. Domnul Destronelli. Numai că îşi spunea Gum. Doctorul Gum. Pe mine însă nu m-a dus căci, deşi purta o perucă cenuşie şi se fardase, ca să arate cu adevărat bătrîn şi binevoitor, l-am recunoscut. Într-o bună zi, am plecat, am fugit de-acolo şi m-am ascuns într-un tufiş de liliac, şi a venit un bărbat într-o maşină mică şi roşie, un bărbat cu mustaţă ca a unui şoricel şi cu ochi mici şi cruzi. Dar l-am recunoscut. Şi cînd i-am spus că ştiu cine e, m-a dat jos din maşină. După aceea, un alt bărbat— asta s-a întîmplat la Philadelphia — m-a acostat într-o cafenea şi m-a dus într-o fundătură. Vorbea italieneşte şi avea tatuaje pe tot corpul. Dar tot el era. Iar bărbatul următor, care îşi dădea cu lac pe unghiile de la picioare, s-a aşezat lîngă mine la cinematograf, crezînd că sînt băiat şi, cînd a descoperit că s-a înşelat, nu s-a înfuriat, ci m-a lăsat să locuiesc în camera lui şi mi-a gătit tot felul de bunătăţi. Purta un medalion de argint şi într-o zi m-am uitat înăuntru şi am văzut o fotografie a domnişoarei Hall. Aşadar tot el era, poate că ea murise, iar el avea să mă omoare şi pe mine. Şi-are să mă omoare. Sigur.*

Amurgul, înserarea şi fibrele sunetului numit tăcere ţeseau o mască albastră şi strălucitoare. Vincent se trezi, privi furiş prin mască şi auzi pulsul înnebunit al ceasului şi o cheie vîrîtă în broască. Undeva, la acest ceas al amurgului, criminalul iese din umbră şi cu o frînghie în mînă urmăreşte pe trepte fatidice o pereche de picioare în ciorapi de mătase lucioasă. Dar aici, visătorul priveşte fix prin mască şi visează că a fost înşelat. Fără ca măcar să cerceteze, ştie că geamantanul lipseşte, că fata a venit şi a plecat. De ce nu simţise totuşi decît o plăcere meschină la gîndul că se află în siguranţă, de ce avusese totuşi sentimentul că s-a înşelat şi că e mic — mic ca în noaptea cînd a privit luna prin telescopul unui bătrîn ?

3

Floricelele risipite pe jos şi călcate în picioare păreau fragmente dintr-o veche scrisoare, iar fata, aplecată pe spate, ca un supraveghetor, îşi plimba privirea printre ele, ca şi cum ar fi descifrat, cu ajutorul lor, un cuvînt,

un răspuns. Își mută discret privirea la cel ce urca scările. Vincent arăta proaspăt, căci făcuse un duș, se bărbierise și își dăduse cu colonie. Avea însă cearcăne, iar haina în dungi, pe care o îmbrăcase, atîrna larg pe el. O pneumonie de o lună întreagă, insomniile și febra îl făcuseră să piardă peste șase kilograme. În fiecare dimineață și seară o întîlnea aici la poartă, lîngă galerie sau la ușa restaurantului unde lua masa de prînz. Îl cuprindea o panică de nedescris, pierdea noțiunea timpului și a propriei sale identități. Pantomima urmăririi era un spectacol sfîșietor. Existau și zile de tortură, cînd ea înceta parcă să mai fie o singură persoană, cînd se contopea cu toată lumea și devenea o persoană multiplă, cînd pe stradă umbra i se confunda cu fiecare umbră, urmărindu-l și urmărită la rîndul ei. Odată se pomeniseră împreună într-un lift și Vincent urlase : „Nu sînt el ! Sînt doar eu ! Doar eu !"

Dar ea zîmbise ca atunci cînd îi povestise despre bărbatul cu unghiile de la picioare date cu lac, fiindcă, la urma urmei, ea *știa*.

Trebuia să ia masa de seară și, neștiind unde să mănînce, se opri sub un felinar care, aprinzîndu-se brusc, aruncă pe caldarîm un evantai de lumină vie. În timp ce aștepta nehotărît, se auzi un tunet și toți oamenii de pe stradă, cu excepția lor, își ridicară privirile. O pală de vînt venită dinspre rîu împrăștie rîsul copiilor care, ținîndu-se de mînă, se zbenguiau ca niște călușei. Aceeași pală de vînt aduse vocea unei mame care striga aplecată pe fereastră : „Plouă, Rachel, plouă ! O să plouă, o să plouă !" Vînzătorul ambulant de flori ridică un ochi spre cer și se repezi să-și caute adăpost. Cotiga lui cu gladiole și iederă se smuci violent. Un ghiveci cu o mușcată căzu jos, iar fetițele adunară florile ca să le pună la ureche. Pe stradă răpăitul pașilor grăbiți, amestecat cu cel al picăturilor de ploaie, răsuna ca un xilofon. Ușile se trînteau, ferestrele se închideau. În tăcere nu se mai auzea decît ploaia. Călcînd încet și trist, fata ajunse sub felinar și rămase lîngă Vincent. Cerul plesni ca o oglindă lovită de tunet, iar ploaia căzu între ei ca o perdea de cioburi.

În românește de *Const. Popescu*

Punctul meu de vedere
(My Side of the Matter)

Știu ce se spune despre mine și puteți să mă credeți pe mine sau pe ele, treaba dumneavoastră. Aveți de ales între punctul meu de vedere și cel al Oliviei-Ann, sau al lui Eunice, și cred că e foarte ușor pentru orice om imparțial să-și dea seama care dintre noi e în toate mințile. Nu vreau decît ca cetățenii din S.U.A. să cunoască faptele, asta-i tot.

Iată faptele: la 12 august, într-o duminică, în acest an lăsat de la Dumnezeu, Eunice a încercat să mă omoare cu sabia cu care a luptat tatăl ei în Războiul Civil, iar Olivia-Ann m-a urmărit prin toată camera cu un cuțit lung de aproape o jumătate de metru, un jungher din acelea cu care se taie porcii. Ca să nu mai pomenesc de o mulțime de alte lucruri.

Totul a început acum șase luni cînd m-am însurat cu Marge. Asta a fost prima mea greșeală. Ne-am căsătorit la Mobile, după ce ne cunoscusem doar de patru zile. Aveam amîndoi șaisprezece ani, cînd Marge o vizitase pe verișoara mea Georgia. Acum, însă, cînd dispun de timp suficient ca să reflectez, pentru nimic în lume nu-mi pot închipui cum de-am fost în stare să mă îndrăgostesc de o fată ca ea. N-are o mutră grozavă și nici un corp mai acătării, iar pe deasupra e tîmpită de tot. E însă o blondă naturală, și poate că ăsta-i motivul.

Ei bine, ne căsătoriserăm abia de trei luni, și Marge a și rămas însărcinată. Asta a fost a doua greșeală a mea. Atunci a început să zbiere că trebuie să se întoarcă acasă la mămica, numai că n-are mamă, ci doar două mătuși: Eunice și Olivia-Ann. Așa că m-a obligat să-mi las slujba mea absolut formidabilă, absolut perfectă, ca vînzător la magazinul de autoservire, și să vin aici, la Admiral's Mill, care, orice-ai zice nu-i decît o așezare blestemată la marginea șoselei.

În ziua cînd împreună cu Marge m-am dat jos din tren la haltă, ploua cu găleata. Vă închipuiți că a venit cineva să ne întîmpine? Mai aruncasem de pomană și patruzeci și unu de cenți pe o telegramă! Deși soția mea era însărcinată, a trebuit să străbatem șapte mile pe un adevărat potop. Era rău de tot pentru Marge, fiindcă nu puteam să car decît foarte puține dintre lucrurile noastre, căci aveam niște dureri înfiorătoare în șale. Cînd am zărit prima dată casa, trebuie să mărturisesc că am fost impresionat. O construcție mare și galbenă, în față coloane autentice, iar în curte pe lîngă gard, gutui japonezi cu flori roșii și albe.

Eunice și Olivia-Ann ne văzuseră venind și ne așteptau în hol. Ce n-aș da să le puteți vedea! Vă jur că-s formidabile! Eunice e o babă, voinică și grasă, cu un fund care trebuie să cîntărească cam a zecea parte dintr-o tonă. Tropăie prin casă, fie că-i vreme frumoasă sau urîtă, într-un capot complet demodat, căreia îi zice kimono, dar care nu-i decît o cămașă de noapte murdară, de flanelă. În afară de asta, mestecă tutun și încearcă să facă pe doamna, scuipînd pe furiș. Dă zor cu splendida ei educație, ceea ce nu-i decît o manevră de a mă face să mă simt prost, deși personal asta nu mă deranjează absolut de loc, fiindcă știu sigur că nu-i în stare să ci-

tească nici măcar comicsurile fără să silabisească cuvînt cu cuvînt. Trebuie să-i recunosc totuşi un merit, ştie să adune şi să scadă banii atît de repede încît locul ei ar trebui să fie la Washington, D.C., acolo unde se imprimă banii. Nu că n-ar avea o groază de bani! Fireşte, afirmă că n-are un sfanţ, dar eu ştiu că are, fiindcă, într-o zi, din întîmplare, am dat peste aproape o mie de dolari ascunşi într-un ghiveci de pe veranda din marginea casei. N-am luat un cent. Eunice însă afirmă că i-am furat o bancnotă de o sută de dolari, o minciună sfruntată, de la început pînă la sfîrşit. Desigur, orice spune Eunice, e un ordin de la împărăţie şi nici o fiinţă din Admiral's Mill nu îndrăzneşte să crîcnească sau să afirme că nu-i datorează bani. Dacă ar spune că Charlie Carson (un invalid orb, în vîrstă de nouăzeci de ani, care n-a făcut un pas din 1896) a răsturnat-o şi a violat-o, toţi oamenii din ţinut ar jura pe un teanc de *Biblii* că aşa e.

Olivia-Ann e însă şi mai rea, ăsta-i adevărul! Numai că nu te enervează ca Eunice, căci e înapoiată din naştere şi ar trebui, vă spun drept, închisă într-un pod. E foarte palidă, numai ciolanele-s de ea, şi are mustăţi. Stă mai tot timpul ghemuită şi ciopleşte un beţişor cu un jungher de aproape o jumătate de metru. Altminteri e oricînd gata să facă vreo răutate, aşa cum a făcut de altfel şi doamnei Harry Steller Smith. Am jurat să nu spun nimănui dar, după ce-au atentat atît de oribil la viaţa mea, mi-am zis: ducă-se dracului promisiunile.

Doamna Harry Steller Smith a fost canarul lui Eunice, numit aşa după o femeie din Pensacola care prepară acasă la ea un medicament bun pentru orice boală, şi pe care Eunice îl foloseşte contra gutei. Într-o zi am auzit un scandal groaznic în salonaş şi cînd m-am dus să văd ce s-a întîmplat, ce credeţi c-am văzut? Olivia-Ann gonea pe fereastră cu mătura pe doamna Harry Steller Smith, iar uşa de la colivie era deschisă. Să nu fi intrat chiar în clipa aceea, nimeni n-ar fi prins-o vreodată. S-a speriat c-am s-o spun lui Eunice şi, bîlbîindu-se, a recunoscut totul, zicînd că nu-i drept să ţii închisă o creatură a Domnului. Pe de altă parte, nu putea suferi cum cîntă doamna Harry Steller Smith. Ei bine, într-un fel mi-a părut rău de Olivia-Ann. Mi-a dat doi dolari aşa că am ajutat-o să inventeze o poveste pentru Eunice. Desigur că n-aş fi luat banii, dar mi-am zis că asta o să-i liniştească conştiinţa.

Primele cuvinte pe care Eunice le-a rostit cînd am călcat în casa asta au fost:

— Aşadar, Marge, cu specimenul ăsta ai fugit de la noi şi te-ai măritat?

— Nu-i aşa că-i cel mai frumos specimen de pe lume, mătuşă Eunice? a răspuns Marge.

Eunice m-a cîntărit încet din cap pînă-n picioare şi a zis:

— Spune-i să se întoarcă.

După ce m-am întors, Eunice a adăugat:

— Cu siguranţă c-ai ales cel mai nenorocit specimen cu putinţă. Păi bine, ăsta nu-i nici măcar bărbat.

N-am fost niciodată atît de uluit. E adevărat că sînt cam îndesat, că n-am crescut de-ajuns.

— Ba e chiar prea, a spus Marge.

Olivia-Ann, care stătuse de faţă cu gura căscată, încît muştele puteau să intre şi să iasă bîzîind, a intervenit:

— Ai auzit ce-a spus sora mea. Ăsta nu-i bărbat. E comic ca stîrpitura asta, care se agită de colo-colo, să pretindă că-i bărbat! Păi nici măcar nu-i de sex masculin.

— Pari să uiţi, mătuşă Olivia-Ann, că acesta e soţul meu, tatăl copilului meu, care nu s-a născut încă, a zis Marge.

Eunice a scos un sunet urît, aşa cum ştie numai ea, şi a zis :

— Ei bine, nu pot decît să spun că eu una nu m-aş lăuda cu ăsta.

Ei, nu-i o primire frumoasă ? Şi cînd te gîndeşti că mi-am lăsat serviciul meu de vînzător, un post absolut grozav, la magazinul de autoservire.

Dar asta-i un fleac pe lîngă ce s-a întîmplat mai tîrziu, în aceeaşi seară. După ce Bluebell a strîns farfuriile de la cină, Marge a întrebat, cît putea ea de drăguţ, dacă ne dau maşina să mergem să vedem un film la Phoenix City.

— Trebuie să fii complet ţicnită, a spus Eunice, de-aţi fi crezut, vă jur, că i-am cerut kimonoul de pe ea.

— Trebuie să fii complet ţicnită, a spus şi Olivia-Ann.

— E ora şase, a zis Eunice, şi dacă îţi închipui c-am să las stîrpitura asta să conducă Chevroletul meu, tip 1934, aproape nou-nouţ, măcar pînă la latrina din curte şi înapoi, trebuie să fii cu totul nebună.

Fireşte, un astfel de limbaj a făcut-o pe Marge să plîngă.

— Nu te necăji, scumpo, i-am spus, am condus o mulţime de Cadillacuri în viaţa mea.

— Hmm ! a spus Eunice.

— Ei, da, i-am zis.

— Dacă a condus altceva decît un plug, înghit o duzină de veveriţe prăjite în terpentină, a rostit Eunice.

— Nu-ţi permit să vorbeşti aşa despre soţul meu, a spus Marge. Pur şi simplu vă purtaţi scandalos ! Parc-aş fi venit cu un străin, şi nu la mine acasă.

— Dacă-ţi place, stai cu el ! a spus Eunice.

— Să nu-ţi închipui că ne poţi prosti, a zis Olivia-Ann. Între vocea ei şi chemarea amoroasă a unui măgar nu era nici o deosebire.

— Nu ne-am născut de ieri de-alaltăieri, ascultă-mă pe mine, a zis Eunice.

— Să vă intre bine în cap că sînt legal măritată cu bărbatul acesta, pînă cînd moartea o să mă despartă. Un judecător ne-a căsătorit acum trei luni şi jumătate. Întrebaţi pe oricine. Pe deasupra, mătuşă Eunice, soţul meu e un om liber, e alb şi are şaisprezece ani. Pe deasupra, lui George Far Sylvester nu-i place să audă vorbindu-se astfel despre tatăl său.

George Far Sylvester e numele pe care plănuisem să-l dăm copilului. Are o rezonanţă puternică, nu ? Numai că aşa cum stau lucrurile, această chestiune mă lasă complet rece.

— Dar cum poate o fată să facă un copil cu altă fată ? a întrebat Olivia-Ann, ceea ce reprezenta un atac premeditat împotriva bărbăţiei mele. Susţin sus şi tare că zilnic afli ceva nou.

— Gura, spuse Eunice. Să nu mai vorbim despre filmul de la Phoenix City.

— Oooo, dar e un film cu Judy Garland, a hohotit Marge.

— Lasă iubito, i-am spus. Sînt aproape sigur c-am văzut filmul acum zece ani la Mobile.

— Asta-i o minciună sfruntată, a strigat Olivia-Ann. Eşti un ticălos, asta eşti. Judy nici nu juca acum zece ani în filme.

Olivia-Ann n-a văzut nici un film în toţi cei cincizeci şi doi de ani ai ei (nu vrea să spună nimănui cîţi ani are, dar eu am trimis o scrisoare la primăria din Mont-

gomery și au fost foarte gentili și mi-au răspuns), dar e abonată la opt reviste de cinema. După declarațiile doamnei Delancey, diriginta poștei, asta e singura corespondență pe care o primește, cu excepția cataloagelor cu reclame ale firmei Sears & Roebuck. A făcut o pasiune absolut morbidă pentru Gary Cooper și are un cufăr și două valize pline cu fotografiile lui.

Așa că ne-am sculat de la masă, iar Eunice s-a îndreptat cu pași nesiguri spre fereastră, s-a uitat afară la copacul din fața ferestrei și a zis :

— Păsările se strîng la cuibul lor. E timpul să mergem la culcare. Marge, ai vechea ta odaie, iar pentru acest *gentleman* am aranjat un pat de campanie pe veranda din dos.

A trecut un minut bun pînă să-mi intre în cap ce-a spus.

— Dacă nu sînt prea îndrăzneț, am să vă întreb ce aveți împotrivă să dorm împreună cu soția mea legitimă ?

Atunci au început amîndouă să răcnească la mine. Așa că Marge a făcut pe loc o criză de isterie.

— Ajunge ! Ajunge ! Nu mai pot suporta ! Du-te îngerașule... du-te și dormi oriunde spun ele. Vedem noi mîine...

— Nu pot nega că, la urma urmei, fetița asta nu are totuși un dram de minte, a spus Eunice.

— Sărmana de tine, a zis Olivia-Ann, luînd-o de talie și scoțînd-o din cameră, sărmana de tine, atît de tînără și de nevinovată. Hai să mergem, ai să te liniștești plîngînd la pieptul Oliviei-Ann.

Mai, iunie, iulie și cea mai mare parte din august m-am ghemuit și m-am sufocat de căldură pe blestemata de verandă de din dos, fără să am nici cel mai mic paravan. Iar Marge, o dată n-a deschis gura să protesteze.

Regiunea asta din Alabama e mlăștinoasă, are niște țînțari care pot asasina și un bizon, numai să le dai ocazia, ca să nu mai pomenesc de gîndacii zburători foarte primejdioși și de o armată de șobolani din împrejurimi, destul de mari ca să tragă un șir de căruțe de aici pînă la Tombuctu. Oh, dacă n-ar fi fost micuțul ăsta de George, încă nenăscut, mi-aș fi luat de mult tălpășița. Vă spun că din noaptea cînd am venit n-am fost singur cu Marge nici cinci secunde. Ori una, ori cealaltă din mătuși o întovărășeau mereu, iar săptămîna trecută erau aproape să-și iasă din minți, cînd Marge s-a încuiat în camera ei, iar de mine nu puteau da nicăieri. Adevărul e că plecasem să privesc cum împachetează negrii bumbacul, dar ca să le fac în ciudă i-am destăinuit lui Eunice că eu și cu Marge ne ținusem de prostii. După asta au luat-o pe Bluebell ca s-o păzească pe Marge cu schimbul.

În tot acest timp n-am avut nici măcar mărunțiș pentru țigări. Eunice mă pisa mereu să-mi găsesc o slujbă.

— De ce nu se duce păgînul ăsta mic să muncească cinstit ? spunea.

După cum probabil ați observat niciodată nu mi se adresează direct, deși de cele mai multe ori, sînt singur alături de augusta lor persoană.

— Dacă ar fi într-adevăr bărbat, ar încerca să cîștige o pîine pentru fata asta, în loc să se îndoape cu alimentele mele.

Cred c-ar trebui să vă spun că de trei luni și treisprezece zile mă hrăneam aproape exclusiv cu cartofi reci și grîu fiert rămas de la masă, așa că de două ori m-am dus să-l consult pe doctorul A. N. Carter. Nu era absolut sigur dacă n-aveam scorbut.

În ce privește faptul că nu muncesc, aș vrea să știu ce-ar putea să găsească un om cu capacitățile mele, un om care a avut o slujbă absolut grozavă la magazinul de autoservire, într-un sat nenorocit cum e Admiral's Mill ? Nu-i decît un singur magazin aici, iar domnul Tubberville, proprietarul, e de fapt atît de leneș că nu se îndură să vîndă ceva. Există apoi biserica baptistă Luceafărul, dar au un predicator, un căcăcios infect și bătrîn numit Shell, pe care Eunice l-a tîrît într-o zi acasă, cu forța, ca să se îngrijească de salvarea sufletului meu. L-am auzit cu urechile mele cînd i-a spus că nu mai e nimic de făcut cu mine.

Culmea e însă ce-a reușit Eunice cu Marge. A convins-o să se întoarcă împotriva mea, într-un fel abject, indescriptibil. A ajuns pînă într-acolo încît să mă bîrfească. I-am tras însă cîteva la fund și am pus capăt acestui lucru. Nevastă-mea n-o să fie niciodată obraznică cu mine, nu, pentru nimic în lume !

Trupele inamice manevrează în rînduri strînse : Bluebell, Olivia-Ann, Eunice, Marge și tot restul populației din Admiral's Mill (342 de locuitori). Aliați : niciunul, zero. Aceasta era situația duminică, 12 august, cînd a avut loc atentatul asupra vieții mele.

Ieri a fost o zi liniștită și destul de fierbinte ca să topească și stîncile. Necazurile au început exact la ora două. Știu asta, fiindcă Eunice are o șmecherie din acelea cu cuc care mă sperie de moarte. Îmi vedeam de propriile mele treburi în salonaș, compunînd o melodie la pianina pe care Eunice a cumpărat-o pentru Olivia-Ann, angajîndu-i și un profesor care venea o dată pe săptămînă tocmai din orașul Columbus, din statul Georgia. Doamna Delancey, diriginta Poștei, care a fost prietenă cu mine pînă în momentul cînd și-a spus că ar fi poate

mai înțelept să renunțe, afirmă că într-o după-amiază, profesorul amator a ieșit din casă ca din pușcă, de parcă l-ar fi urmărit Adolf Hitler, a sărit în mașina lui Ford, și de atunci nu s-a mai auzit de el. După cum vă spuneam stăteam la răcoare în salonaș, fără să deranjez o ființă omenească, cînd deodată Olivia-Ann a intrat tropăind, cu părul răsucit tot în bigudiuri, și a zbierat :

— Încetează imediat cu vacarmul ăsta infernal ! Nu lași omul să se odihnească o clipă ! Și dă-te imediat la o parte de la pianul meu ! E pianul meu și, dacă n-o întinzi pe loc, fii sigur c-am să te duc la tribunal, în prima luni din septembrie.

Olivia-Ann e pur și simplu geloasă fiindcă sînt un artist înnăscut, iar cîntecele pe care le compun sînt absolut colosale.

— Și ia uită-te ce-ai făcut din clapele de fildeș veritabil ale pianului meu, domnule Sylvester, a spus și s-a apropiat tropăind de pian, le-ai rupt aproape pe toate chiar de la îmbucătură, din pură răutate, uite ce-ai făcut.

Știe foarte bine că pianul era bun de aruncat la gunoi încă înainte de-a fi intrat eu în casă.

— Întrucît ești o persoană care știe totul, domnișoară Olivia-Ann, poate c-ai fi curioasă să afli că și eu sînt în posesia cîtorva fapte interesante. Cîteva fapte pe care alții poate mi-ar fi foarte recunoscători să le afle, spun eu. Ca, de pildă, ce s-a întîmplat cu doamna Harry Steller Smith.

O țineți minte pe doamna Harry Smith ?

S-a oprit și s-a uitat la colivia goală.

— Mi-ai jurat, a zis și fața i s-a înroșit înfricoșător.

— Poate că da, poate că nu, i-am răspuns. Ai făcut o faptă rea cînd ai trădat-o pe Eunice, dar dacă unii

oameni i-ar lăsa pe alţii în pace, atunci poate c-aş putea să trec întîmplarea cu vederea.

Ei bine, domnule, a ieşit din cameră *frumos* şi *calm*, cum se cuvine. Aşa că m-am dus şi m-am întins pe sofa, cea mai oribilă mobilă pe care am văzut-o vreodată, făcînd parte dintr-o garnitură cumpărată de Eunice la Atlanta în o mie nouă sute doisprezece cu două mii de dolari, bani gheaţă — sau cel puţin aşa pretinde ea. Această garnitură e îmbrăcată în pluş negru şi verde — închis şi miroase a pene ude de pui. Într-un colţ al salonaşului se află o masă care susţine două portrete, ale mamei şi tatălui domnişoarelor E şi O-A. Tatăl arată destul de bine dar, fie vorba între noi, sînt convins că moştenise de undeva sînge de negru. Fusese căpitan în timpul Războiului Civil, iar asta n-am s-o uit niciodată, din cauza sabiei lui expuse deasupra consolei, şi care va juca un rol important în întîmplarea care urmează să aibă loc. Mama are o expresie vicleană, de om sărac la minte, întocmai ca Olivia-Ann, deşi trebuie să recunosc că pe mamă o prinde bine.

Aşa că tocmai aţipisem cînd am auzit-o pe Eunice răcnind :

— Unde-i ? Unde-i ?

M-am trezit cu ea în pragul uşii, cu mîinile înfipte zdravăn in şoldurile-i de hipopotam şi cu toată banda adunată în spate : Bluebell, Olivia-Ann şi Marge.

Cîteva clipe Eunice a bătut repede şi enervată cu piciorul ei mare şi gol în duşumea, făcîndu-şi vînt, pentru a-şi răcori faţa grasă, cu o gravură pe carton reprezentînd cascada Niagara.

— Unde-i ? a întrebat. Unde-i suta mea de dolari pe care mi-a şterpelit-o în timp ce, încrezîndu-mă în cinstea lui, n-am fost atentă ?

— Ăsta-i firul de pai care a rupt spinarea cămilei, am zis, dar mi-era prea cald şi eram prea obosit ca să mă scol.

— Să vezi că n-o să fie singura spinare care o să se rupă, a decretat, iar ochii ei minusculi păreau gata să-i sară din orbită. Ăştia erau banii mei de înmormîntare şi-i vreau înapoi. Nu ştiţi că ăsta-i capabil să fure şi de la morţi ?

— Poate că nu i-a luat el, a spus Marge.

— Tu, domnişoară, ţine-ţi gura şi nu te băga, a intervenit Olivia-Ann.

— Să mor dacă nu mi-a furat el banii, a strigat Eunice. Uitaţi-vă numai la ochii lui — ochi de om vinovat !

— Aşa cum se spune la tribunal, am zis căscînd, dacă martorii acuzării învinovăţesc mincinos pe martorii împricinatului, atunci martorii acuzării pot fi băgaţi la închisoare, chiar dacă balamucul e locul cel mai potrivit pentru ei, ca astfel să fie apăraţi ceilalţi oameni.

— Dumnezeu o să-l pedepsească, a zis Eunice.

— O, surioară, spuse Olivia-Ann, să nu mai aşteptăm pedeapsa lui Dumnezeu.

La care cuvinte Eunice a înaintat spre mine, cu o privire foarte ciudată, măturînd podeaua cu cămaşa ei de noapte murdară, din flanel. Olivia-Ann călcă pe urmele ei şi Bluebell a scos un geamăt care cred că s-a auzi perfect pînă la Eufala şi înapoi, în timp ce Marge a rămas pe loc, frîngîndu-şi mîinile şi scheunînd.

— Oooo, a hohotit Marge, dă-i banii înapoi, te rog, îngeraşule.

— *Et tu Brute ?* i-am zis, asta fiind din William Shakespeare.

— Uitați-vă la tipul ăsta, a zis Eunice, zace tolănit toată ziua, fără să facă nimic, nici măcar să lipească cu limba o marcă poștală.

— Jalnic, a cotcodăcit Olivia-Ann.

— Îți vine să crezi că de născut o să nască el și nu sărmana copilă, a vorbit Eunice.

— Poți să știi ? a intervenit Bluebell cu răutatea ei.

— Rîde ciob de oală spartă, i-am zis

— După trei luni de trîndăvie, stîrpitura asta mai are și îndrăzneala să facă insinuări pe seama mea ? a spus Eunice.

M-am mulțumit să scutur scrumul de țigară de pe mînecă și, fără să fiu cîtuși de puțin afectat de spusele ei, am zis :

— Doctorul A. N. Carter m-a informat că sufăr de un scorbut înaintat, primejdios și să caut să evit orice enervare. Altfel fac spume la gură și mușc pe cineva.

— De ce nu se întoarce la vagabonzii lui din Mobile, domnișoară Eunice ? Mi-e silă și m-am săturat să-i tot car oala de noapte, a zis Bluebell.

Firește, negresa asta tuciurie m-a scos atît de tare din sărite încît mi-am pierdut cumpătul.

Atunci m-am ridicat perfect calm, am luat o umbrelă din cuier și am pocnit-o în cap pe Bluebell, pînă cînd umbrela s-a rupt în două.

— Umbrela mea de mătase japoneză veritabilă ! a țipat Olivia-Ann.

— Ai omorît-o pe Bluebell, ai omorît-o pe sărmana și bătrîna Bluebell ! a strigat Marge.

Eunice a împins-o pe Olivia-Ann și a spus :

— S-a țicnit complet, soră. Fugi, fugi și adu-l pe domnul Tubberville !

— Nu-mi place domnul Tubberville, a spus Olivia-Ann cu o voce hotărîtă. Mă duc să aduc jungherul. Și s-a repezit la ușă dar, fiindcă mie nu-mi păsa de moarte, am placat-o și am trîntit-o jos. Mișcarea mi-a provocat dureri nemaipomenite în șale.

— O omoară ! a răcnit Eunice, atît de tare de am crezut că se dărîmă casa pe noi. O să ne omoare pe toate ! Te-am prevenit, Marge. Repede, fetița mea, adu sabia lui tăticu.

Așa că Marge a adus sabia lui tăticu și i-a dat-o lui Eunice. Să mai vorbești de devotamentul soției ! Și ca și cum asta n-ar fi fost de-ajuns, Olivia-Ann mi-a tras o lovitură îngrozitoare cu genunchiul, iar eu a trebuit să-i dau drumul. Și deodată am auzit-o urlînd imnuri religioase în curte :

Ochii mei au văzut măreția venirii Domnului :
El strivește în picioare recolta viei,
Acolo unde sînt strînși strugurii mîniei.

Între timp Eunice alerga de colo pînă colo prin odaie, vînturînd nebunește sabia lui tăticu, iar eu nici nu știu cum am reușit să mă cațăr pe pianină. Atunci Eunice s-a suit pe scăunel. Cum de-a ținut scăunelul ăla rahitic un monstru ca ea, n-am să înțeleg niciodată.

— Dă-te jos de-acolo, lașule, fricosule, pînă nu te spintec, mi-a zis și mi-a dat una cu sabia, iar eu m-am ales cu o tăietură adîncă de un centimetru. Pot s-o arăt oricui.

Între timp Bluebell s-a trezit din leșin și s-a strecurat afară alături de Olivia-Ann, pentru a ține serviciul divin amîndouă, în curtea din fața casei. Cred că așteptau ca-

davrul meu şi Dumnezeu mi-e martor c-ar fi reuşit să mă omoare dacă Marge n-ar fi leşinat.

Asta-i singurul lucru bun pe care pot să-l spun despre Marge.

Nu mai mi-amintesc bine ce s-a întîmplat după aceea, atît doar că Olivia-Ann a reapărut cu jungherul, lung de aproape o jumătate de metru, şi cu un cîrd de vecini. Marge a devenit însă deodată atracţia principală şi bănuiesc că au transportat-o în camera ei. Oricum, de îndată ce-au ieşit, am baricadat uşa salonului.

Am împins la uşă toate scaunele tapisate cu pluş negru şi verde, ca şi masa mare din lemn de mahon, care trebuie să fi cîntărit vreo două tone, ca şi cuierul şi multe alte mobile. Am închis bine ferestrele şi am tras jaluzelele. Am dat peste o cutie cu bomboane de vreo două kilograme şi jumătate şi chiar acum ronţăi o vişină în ciocolată, zemoasă şi cu multă cremă. Uneori cei din casă vin la uşă, bat şi urlă să mă îmbune. Da, da, au schimbat placa. Eu însă mă mulţumesc să cînt cîte o melodie la pian ca să ştie că sînt bine dispus.

În româneşte de *Const. Popescu*

Arborele nopţii

(A Tree of Night)

Era iarnă. Un şirag de becuri goale, din care se scursese parcă toată căldura, lumina peronul rece şi bătut de vînt al haltei. La începutul serii plouase, iar acum ţurţurii atîrnaţi de-a lungul streşinilor staţiei semănau cu colţii haini ai unui monstru de cristal. Pe peron nu se afla decît o fată tînără şi destul de înaltă, îmbrăcată într-un taior cenuşiu de flanel şi un impermeabil. La gît avea un fular de lînă ecosez. Părul, pieptănat cu cărare la mijloc şi ondulat cochet pe de lături, era de un castaniu luminos, ce bătea în blond. Cu toate că figura părea slabă şi prelungă, fata, fără a fi extraordinar de frumoasă, era destul de atrăgătoare. Pe lîngă diverse reviste ilustrate şi o poşetă de antilopă cenuşie, pe care era scris artistic cu litere de alamă numele Kay, ducea cu ostentaţie şi o ghitară verde, ca cele din filmele cu *cowboys*.

Cînd trenul se ivi din beznă pufăind, luminat orbitor, şi se opri cu scrîşnituri, Kay îşi strînse catrafusele şi se urcă în ultimul vagon.

Vagonul, o adevărată vechitură, arăta jalnic. Avea canapelele îmbrăcate într-un pluş roşu, vechi de cînd lumea şi ros pe alocuri, şi cu pereţi de lemn, vopsiţi în cafeniu închis şi coşcoviţi. Din tavan spînzura o lampă de alamă, ca pe vremuri, de un gust romantic cam dubios. Aerul stătut, apăsător, îmbîcsit de fum vechi, se încinsese în

duhoarea rîncedă a resturilor de sandvişuri, a cotoarelor de mere și a cojilor de portocale zvîrlite pe jos. Pe culoarul lung din mijlocul vagonului zăceau ca nişte gunoaie netrebnice pahare de carton, sticle goale de sifon şi ziare mototolite. Dintr-un rezervor cu apă la gheaţă, fixat în perete, se prelingea pe duşumea o şuviţă subţire. Pasagerii care întîmpinară cu o privire plictisită intrarea lui Kay nu păreau cîtuşi de puţin stingheriţi de murdăria din vagon.

Kay abia se reţinu să nu-şi astupe nasul. Îşi croi drum cu grijă de-a lungul culoarului. Totuşi, la un moment dat, se împiedică — fără urmări dezastruoase însă — de piciorul ieşit în afară al unui grăsan care moţăia. Doi indivizi, cu înfăţişare foarte banală, o urmăriră curioşi cînd trecu pe lîngă ei. Un băieţel se ridică în picioare pe locul lui şi strigă :

— Mamă, ian te uită la banjou ! Doamnă, mă lăsaţi să cînt la banjoul dumneavoastră ? O palmă a mamei îl linişti.

Nu exista decît un singur loc liber, pe care Kay îl descoperi în fundul vagonului, într-o boxă retrasă, ocupată de un bărbat şi de o femeie, amîndoi tolăniţi cu picioarele pe locul liber din faţa lor. Kay şovăi o clipă, şi spuse :

— Îmi daţi voie ?

Femeia tresări, de parcă întrebarea foarte simplă ar fi înţepat-o ca un ac. Reuşi totuşi să zîmbească.

— Nu văd ce te împiedică să şezi, drăguţă, răspunse ea, dîndu-şi jos picioarele şi împingînd cu un gest ciudat de impersonal şi picioarele bărbatului care se uita fix pe geam, fără să manifeste nici un fel de interes.

Kay mulţumi femeii. Îşi scoase impermeabilul şi, după ce se aşeză, îşi puse alături poşeta şi ghitara, iar revistele

le luă în poală. Stătea destul de confortabil, deşi nu i-ar fi stricat să se rezeme de o pernă.

Trenul se urni. O stafie de aburi se lipi şuierînd de fereastră. Încet, luminile posomorîte ale haltei singuratice se pierdură în urmă.

— Doamne, ce staţie infectă ! Nu se vede nici un orăşel pe aproape, spuse femeia.

— Orăşelul e la cîteva mile, zise Kay.

— A, da ? Locuieşti acolo ?

Nu. Kay o lămuri că fusese la înmormîntarea unui unchi. Nu-i mărturisi însă că unchiul îi lăsase prin testament doar chitara verde. Şi acum unde se ducea ? Ah, înapoi la universitate.

După cîteva clipe de gîndire, femeia continuă :

— Ce dracu se poate învăţa acolo ? Dă-mi voie să-ţi spun, drăguţă, că eu una am o educaţie clasa întîi, fără să fi călcat vreodată la facultate.

— Adevărat ? murmură Kay politicoasă. Şi pentru a evita acest subiect de discuţie deschise o revistă. Lumina era prea slabă ca să poată citi şi de altfel nici o povestire nu-i păru îndeajuns de captivantă. Pentru a nu se lăsa totuşi prinsă într-o conversaţie nesfîrşită, continuă să frunzărească prosteşte paginile. Deodată simţi că cineva o bate uşurel pe genunchi.

— Lasă cititul, spuse femeia. Simt nevoia să stau de vorbă. Evident, n-are nici un haz să vorbesc cu *el*. Făcu un gest cu degetul gros spre bărbatul tăcut. — L-a lovit o mare nenorocire. E surdo-mut, înţelegi ?

Kay închise revista şi pentru prima oară o examină pe femeie cu oarecare atenţie. Interlocutoarea era scundă de statură, iar picioarele de-abia îi ajungeau la podea. Ca mulţi oameni insuficient dezvoltaţi suferea de o anomalie constituţională. În cazul ei, un cap imens, un cap într-

adevăr gigantic. Fața cărnoasă și puhavă era atît de boită, încît abia îi puteai ghici vîrsta: să tot fi avut cincizeci, cincizeci și cinci de ani. Ochii mari și tîmpi priveau cruciș, ca și cum s-ar fi îndoit de ce vedeau. Părul, vopsit țipător în roșu, era răsucit în bucle sîrmoase, groase ca niște tirbușoane. O pălărie, pe vremuri elegantă, de culoarea levănțicăi și de dimensiuni impresionante, i se bălăbănea disperat pe o latură a capului. Femeia așeza tot timpul la locul lui un ciorchine de cireși de celuloid, cusut de borul pălăriei și care mereu cădea în jos. Purta o rochie albastră simplă, cam jerpelită. Răsuflarea îi duhnea puternic și dulceag a gin.

— Ai chef să stai de vorbă cu mine, drăguță?

— Desigur, îi răspunse Kay, nu prea încîntată.

— Firește că ai chef. Sînt sigură. D-asta îmi place mie trenul. Ăia din autobuze sînt niște cretini, o vorbă nu scot. În tren însă poți să spui sincer tot ce gîndești, asta a fost întotdeauna părerea mea. Avea o voce veselă, răsunătoare și răgușită ca a unui bărbat. — Din cauza *lui* încerc mereu să ocup locul ăsta. E mai intim, te simți ca într-un compartiment de lux, nu?

— E foarte plăcut, recunoscu Kay. Vă mulțumesc că mi-ați îngăduit să stau împreună cu dumneavoastră.

— Și mie îmi pare bine. Nu prea aveam companie. Unii nu se simt în apele lor alături de dumnealui.

Ca și cum ar fi vrut să protesteze, omul scoase din fundul gîtlejului un sunet ciudat, hîrîit, și apucă mîneca femeii.

— Lasă-ne în pace, scumpule, îi spuse ea, de parcă s-ar fi adresat unui copil neascultător. Mă simt perfect. Schimbăm și noi cîte o vorbă. Hai, fii cuminte, căci altfel fetița asta nostimă are să plece. E foarte bogată; se duce la universitate. Îi făcu lui Kay cu ochiul și adăugă:
— Crede că-s beată.

Omul recăzu greoi pe spătarul banchetei, își suci capul într-o parte și cu coada ochiului o cercetă pe Kay cu atenție. Umbriți de gene dese, ochii, ca două bile întunecate, de un albastru lăptos, aveau o frumusețe stranie. În afara unui vag aer distant, fața lui spînă și lată nu exprima nimic. S-ar fi zis că era incapabil să simtă sau să oglindească cea mai ușoară emoție. Părul cărunt, tăiat scurt, era pieptănat într-un breton neregulat. Semăna cu un copil, îmbătrînit peste noapte printr-o metodă sinistră. Purta un costum uzat din serj albastru. Își dăduse cu un parfum ieftin, oribil. La încheietura mîinii purta un ceas jucărie.

— Crede că-s beată, repetă femeia. Și partea absolut comică e că, de fapt, sînt beată. Ce dracu, trebuie să faci ceva, nu-i așa? Se plecă apropiindu-se și mai mult de Kay: — Ia spune, nu-i așa?

Kay privi uimită bărbatul. Felul lui de a o cerceta îi provoca un fel de scîrbă. Cu toate acestea nu-și putea dezlipi ochii de la el.

— Așa cred și eu, spuse Kay.

— Atunci, hai să bem ceva, propuse femeia. Vîrî mîna într-o sacoșă impermeabilă și scoase dinăuntru o sticlă cu gin, pe jumătate plină. Începu să deșurubeze căpăcelul, dar, se gîndi că e mai bine să treacă lui Kay sticla. — Ei, drace, am uitat că ești musafir, îi spuse. Mă duc să aduc niște pahare de carton curate.

Pînă să spună Kay că nu dorește să bea, femeia se și ridicase și pornise, împleticindu-se, pe culoar, spre micul rezervor cu apă la gheață.

Kay căscă şi îşi sprijini fruntea de geam. Îşi plimbă degetele alene pe corzile chitarei. Se auzi o melodie surdă, adormitoare, calmantă prin însăşi monotonia ei, ca şi peisajul sudic cufundat în beznă, care aluneca de-a lungul ferestrei. O lună rece, de iarnă, se rostogolea deasupra trenului, traversînd cerul nocturn ca o roată albă şi subţire.

Deodată se întîmplă ceva ciudat: omul întinse mîna şi mîngîie uşor obrazul lui Kay. Deşi gestul era de o delicateţă de-a dreptul uimitoare, Kay rămase atît de surprinsă de îndrăzneala lui, încît nu ştiu cum să-l interpreteze. Formulă în gînd trei sau patru ipoteze fantastice. Bărbatul se aplecă înainte pînă cînd ochii lui ciudaţi se apropiară foarte mult de ai ei. Parfumul lui îi provocă greaţă. Chitara tăcu. Privirile li se întîlniră. Pe neaşteptate, Kay încercă pentru el un puternic sentiment de milă. În acelaşi timp însă, simţi şi un dezgust irezistibil, copleşitor, o scîrbă imensă. Omul ăsta avea în el ceva insezisabil şi care îi amintea de... de ce-i amintea?

În clipa următoare, omul îşi retrase mîna cu un gest solemn şi se lăsă pe spate, transfigurat de un rînjet tîmp, ca şi cum ar fi executat un număr formidabil pentru care aştepta aplauze.

— „Saltă, saltă, căluţul meu..." strigă femeia. Se aşeză iarăşi pe banchetă şi rosti cu mîndrie: — Îs ameţită rău! Frîntă de oboseală! Vai de capul meu! Dintr-o grămadă de pahare de carton pe care le ţinea în mînă, alese două, iar pe celelalte le vîrî neglijent în sîn, sub bluză. — Stau bine aici, la uscat. Ha, ha! ha! O cuprinse un violent acces de tuse. Cînd îi trecu, femeia păru mai calmă. — Te-a distrat prietenul meu? o întrebă ea, şi îşi frecă încet sînii, cu un gest aproape pios. E un om atît de drăguţ! Părea că femeii i se face rău. Kay abia aştepta s-o vadă leşinînd.

— Eu nu beau, spuse, înapoindu-i sticla. Nu pot suferi gustul de alcool.

— Nu-mi strica cheful, răspunse femeia cu hotărîre. Hai, ţine paharul, fii fetiţă cuminte.

— Nu, vă rog...

— Ce dracu faci? Ţine paharul bine. Asta-i bună, să fii nervoasă la vîrsta ta! Înţeleg eu să tremur ca o frunză, că am motivele mele. Da, da, te asigur că am toate motivele.

— Dar...

Un surîs primejdios schimonosi deodată hidos faţa femeii.

— Ce e? Nu mă socoteşti demnă să beau cu tine?

— Vă rog, nu mă înţelegeţi greşit, răspunse Kay cu voce tremurătoare. Nu-mi place să fac nimic cu de-a sila. N-aş putea să ofer domnului paharul?

— *Lui*? Ferească sfîntul! N-are decît un pic de minte şi mai are nevoie de ea. Hai, drăguţă, dă-l pe gît!

Cînd văzu că orice rezistenţă e de prisos, Kay se hotărî să cedeze pentru a evita o scenă penibilă. Sorbi din pahar şi se cutremură. Ginul era îngrozitor. Simţi o arsură atît de puternică pe gîtlej încît o podidiră lacrimile. Îndată ce scăpă de sub privirea femeii, goli paharul în cutia de rezonanţă a chitarei. Din întîmplare, omul o văzu. Kay îşi dădu seama şi îi făcu semne disperate din ochi, implorîndu-l să n-o dea de gol. Era greu de spus, judecînd după faţa lui complet inexpresivă, dacă pricepuse ceva din semnele ei.

— De unde eşti, fetiţo? o întrebă femeia, reluînd conversaţia.

În primul moment, complet zăpăcită, Kay nu reuşi să-i răspundă. Îi trecură brusc prin minte numele mai multor oraşe. În cele din urmă, alese unul dintre ele :

— Sînt din New Orleans. Locuiesc la New Orleans.

Femeia se lumină la față.

— La N. O. vreau să fiu cînd am să dau ortul popii. Odată, prin o mie nouă sute douăzeci şi trei mi se pare, am avut acolo o splendoare de salon de ghicit. Stai să mă gîndesc, cred că era pe St. Peter Street. Se opri şi, aplecîndu-se, lăsă pe duşumea sticla de gin goală. Sticla alunecă pe culoarul dintre locuri şi începu să se rostogolească înainte şi înapoi, producînd un sunet cu efect adormitor. — Am crescut în Texas, la un *ranch* mare. Tata era un om bogat. Noi, copiii, aveam întotdeauna tot ce-i mai bun. Am fost şi la Paris, în Franţa. Şi ce haine ! Pun rămăşag că şi tu ai o casă mare şi frumoasă. Aveţi şi grădină ? Dar flori ?

— Numai liliac.

Un conductor intră în vagon, precedat de o pală rece de vînt care vînzoli rămăşiţele de pe culoar şi împrospătă o clipă aerul stătut. Conductorul înaintă alene, oprindu-se din cînd în cînd ca să perforeze un bilet sau să discute cu un călător. Trecuse de miezul nopţii. Cineva cînta cu multă pasiune la un acordeon. Altcineva contesta cu voce tare meritele unui politician. Un copil ţipă în somn.

— Poate că n-ai mai face nazuri dac-ai şti cu cine stai de vorbă, spuse femeia, clătinîndu-şi capul imens. Nu sîntem nişte oarecare, nici pe departe.

Jenată, Kay desfăcu cu gesturi nervoase un pachet de ţigări şi îşi aprinse una. Se întrebă dacă n-ar putea găsi alt loc, într-un vagon mai din faţă. Vecinătatea ciudatei

perechi devenise insuportabilă. Niciodată nu se mai aflase într-o asemenea situaţie.

— Vă rog să mă iertaţi, trebuie să plec. A fost foarte plăcut, dar am promis unei prietene s-o întîlnesc în tren...

Cu o mişcare rapidă, femeia o înşfăcă de încheietura mîinii.

— Nu ţi-a spus niciodată mămica ta că-i păcat să minţi ? şopti ea exagerat de tare. Pălăria de culoarea levănţicăi îi alunecase de pe cap, dar nu făcu nici un gest pentru a o aşeza la loc. Îşi umezi buzele cu limba. Cînd Kay se ridică în picioare, femeia o strînse şi mai tare de încheietură. — Stai jos, dragă... prietena nu există... Ascultă-ma pe mine, noi sîntem singurii tăi prieteni şi, pentru nimic în lume, nu te lăsăm să ne părăseşti.

— Pe cuvînt de onoare, nu vreau să vă mint.

— Stai jos dragă.

Kay aruncă ţigara, iar bărbatul o ridică de jos. Se tolăni la loc în colţul lui, şi începu să scoată rotocoale de fum ce urcau ca nişte ochi găunoşi şi se destrămau în aer.

— Ascultă drăguţă, dacă pleci acum îl jigneşti, vorbi femeia încet şi cîntat. Stai jos — jos — aşa, fii fată cuminte. Doamne, ce chitară frumoasă. Ce chitară frumoasă, ce chitară frumoasă...

Vocea ei se stinse, acoperită de huruitul brusc şi continuu al unui tren cu care se încrucişară. O clipă, lumina din vagon se stinse. În întuneric, ferestrele aurite ale trenului ce trecea pe alături clipiră negru-galben, negru-galben, negru-galben. Ţigara aprinsă a bărbatului pulsa lumină ca un licurici, iar cercurile de fum se ridicau mai departe liniştit. Afară se auzi un clopoţel sunînd cu putere.

Cînd se aprinse din nou lumina, Kay își masă încheietura mîinii, pe care degetele puternice ale femeii lăsaseră o urmă dureroasă, ca o brățară. Era mai mult intrigată decît supărată. Se hotărî să-l întrebe pe conductor dacă nu-i poate găsi alt loc. Dar cînd acesta veni pentru a-i cere tichetul, se bîlbîi incoerent, iar întrebarea îi rămase pe buze.

— Ce s-a întîmplat domnișoară ?

— Nimic.

Conductorul plecă.

In boxă, cei trei se priviră într-o tăcere misterioasă, apoi femeia spuse :

— Vreau să-ți arăt ceva, scumpo. Scotoci din nou prin sacoșa impermeabilă. N-ai să mai faci nazuri după ce-ai să vezi asta.

Înmînă lui Kay un afiș tipărit pe o hîrtie atît de îngălbenită și de veche, încît părea să dateze de secole. Cu litere fragile și exagerat de ornamentate stătea scris :

LAZARUS
OMUL ÎNGROPAT DE VIU
O MINUNE
CONVINGEȚI-VĂ !

Intrarea pentru adulți 25 cenți, pentru copii 10 cenți.

— Eu cînt un imn și citesc o rugaciune, spuse femeia. E groaznic de trist, unii plîng, mai ales bătrînii. Mi-am făcut rost de un ansamblu extrem de elegant : un voal negru și o rochie neagră, care îmi vin turnate. *El* poartă niște haine de ginere, de comandă, superbe, un turban, și-și dă cu mult talc pe față. Îți dai seama, nu ? că ne străduim să dăm spectacolului aparența unei înmormîntări adevărate. Din păcate, de cele mai multe ori,

publicul de azi e alcătuit numai din șmecheri veniți să se distreze. D-asta uneori îmi pare bine că s-a cam tîmpit, fiindcă altfel poate că s-ar simți jignit.

— Apăreți într-un număr la circ, sau dați reprezentații și cu alte trupe ? întrebă Kay.

— Nici vorbă, sîntem doar noi doi, spuse femeia, în timp ce-și ridica pălăria de pe jos. Executăm numărul ăsta de ani de zile. L-am prezentat în toate orașele nenorocite din sud : Singasong în statul Mississippi, Spunky în Louisiana, Eureka în Alabama... Aceste nume, împreună cu altele i se rostogoleau melodios pe buze, adunîndu-se ca picăturile de ploaie. — Cînd se termină imnul și rugăciunea, îl îngropăm.

— Într-un sicriu ?

— În ceva asemănător. E superb, pe capac sînt pictate o puzderie de stele argintii.

— Și nu se înăbușe ? întrebă Kay uimită. Cît timp stă îngropat ?

— Cu preparative cu tot, cam o oră. Firește fără să punem la socoteală reclama.

— Care reclamă ?

— Reclama pe care o facem în seara dinaintea spectacolului. Căutăm un magazin — orice magazin vechi e bun, numai să aibă o vitrină mare de sticlă — și-l convingem pe patron să-l lase să stea în vitrină și, cum să-ți explic, să se autohipnotizeze. Stă toată noaptea în vitrină, complet țeapăn, iar oamenii trec, se uită la el, și se sperie de ceasul morții...

În timp ce vorbea, femeia își vîra mereu un deget în ureche și din cînd în cînd examina ce-a scos.

— Odată, un blestemat de șerif din Mississippi a încercat să...

Povestea care urmă era incredibilă şi fără sens. Kay nici măcar nu-şi dădu osteneala s-o asculte. Ceea ce auzise îi stîrnise însă imaginaţia, amintindu-i oarecum de înmormîntarea unchiului ei, un eveniment care, sincer vorbind, n-o impresionase prea mult, căci pe bătrîn îl cunoscuse foarte puţin. În vreme ce se uita distrată la bărbatul din tren, în minte îi apăru imaginea unchiului, faţa lui albă pe perna de mătase şi mai albă a coşciugului. Făcînd comparaţie între chipul unchiului ei şi chipul omului din tren, Kay avu impresia că recunoaşte o asemănare bizară : pe faţa omului din tren se citea o linişte tainică, revoltătoare, de cadavru îmbălsămat, ca şi cum ar fi fost într-adevăr un exponat într-o cutie de sticlă, complăcîndu-se în a se lăsa privit, dar fără să manifeste vreun interes faţă de spectatori.

— Iertaţi-mă, ce spuneţi ?

— Spuneam că aş vrea să ne lase să folosim un cimitir obişnuit. Dar aşa cum stau lucrurile, sîntem siliţi să dăm reprezentaţii pe unde apucăm... mai ales pe maidane, aşezate de cele mai multe ori pe lîngă staţii împuţite de benzină, ceea ce nu-i de prea mare ajutor. Cum îţi spuneam, avem un număr formidabil, numărul cel mai bun. Ar trebui să vii să-l vezi dacă ţi se iveşte prilejul.

— O, mi-ar place foarte mult, spuse Kay absentă.

— O, mi-ar place foarte mult, o imită batjocoritor femeia. La urma urmei, cine te pofteşte ? Te-a poftit cineva ? Îşi sumecă fusta şi îşi suflă violent nasul pe tivul zdrenţuit al juponului. — Crede-mă ce-ţi spun, e tare greu să scoţi un dolar cu spectacolul ăsta. Ştii cît am încasat luna trecută ? Cincizeci şi trei de dolari ! Încearcă, drăguţă, să trăieşti din cincizeci şi trei de dolari ! Făcu un gest dispreţuitor şi îşi aranjă iarăşi fusta cu mare cochetărie. — Ascultă-mă pe mine, chiar şi în ziua cînd scumpul meu băiat o să moară de-a binelea în coşciug, o să se găsească unul care să spună că-i înşelătorie.

În clipa aceea bărbatul scoase din buzunar un obiect asemănător unui sîmbure de piersică, frumos lăcuit, şi îl cîntări în podul palmei. Se uită la Kay şi, sigur de atenţia ei, îşi deschise larg ochii şi începu să strîngă şi să mîngîie sîmburele cu un gest obscen, greu de definit.

Kay se încruntă.

— Ce vrea ?

— Vrea să-l cumperi.

— Dar ce-i ăsta ?

— Un talisman. Un talisman de dragoste.

Necunoscutul care cînta la acordeon se opri. Alte sunete, mai puţin clare, deveniră deodată distincte : cineva sforăia, sticla de gin se rostogolea de colo-colo, voci somnoroase se înfruntau, roţile trenului huruiau îndepărtat.

— Unde ai putea să cumperi mai ieftin dragostea, scumpo ?

— Talismanul e frumos. Vreau să spun e nostim... zise Kay, încercînd să cîştige timp.

Bărbatul freca şi lustruia sîmburele de cracul pantalonului. Îşi lăsase capul pe-o parte, cu un aer trist, părînd că imploră. Deodată vîrî sîmburele între dinţi şi îl muşcă, ca şi cum ar fi încercat bănuitor o monedă de argint.

— Talismanele îmi aduc întotdeauna ghinion. Nu l-aţi putea face să înceteze cu gesturile astea ?

— Nu mai fi aşa de speriată, răspunse femeia cu o voce mai plată ca niciodată. N-o să-ţi facă nici un rău.

— Spuneţi-i să înceteze, ce naiba !

— Ce pot să-i fac ? întrebă femeia, dînd nepăsător din umeri. Tu eşti cea cu bani. Eşti bogată. Nu vrea decît un dolar, doar un dolar.

Kay își strînse poșeta la subsuoară.

— Am banii numărați ca să mă întorc la facultate, minți ea și, ridicîndu-se repede, ieși pe culoar. Se opri o clipă, sigură că va avea neplăceri cu ei. Nu se întîmplă însă nimic.

Femeia, cu o nepăsare cam căutată, scoase un suspin adînc și închise ochii. După o vreme, bărbatul se plictisi și băgă talismanul la loc în buzunar. Mîna lui se strecură apoi de-a lungul canapelei și se agăță moale de cea a femeii.

Kay închise ușa după ea și înaintă spre capătul vagonului. Afară, pe platforma descoperită, domnea un frig mușcător, iar ea își lăsase impermeabilul în boxă. Își desfăcu fularul și se îmbrobodi cu el.

Deși nu-și amintea să mai fi făcut acest drum, trenul străbătea un ținut ce-i părea ciudat de cunoscut: arbori înalți, cețoși, pictați vag de lumina unei luni răutăcioase, se înălțau abrupt de-o parte și de alta a căii ferate, fără un spațiu, fără nici un luminiș între ei. Deasupra, cerul era de un albastru închis, impenetrabil, spuzit de stele care ici și colo se stingeau. Vedea serpentinele fumului de la locomotivă întinzîndu-se ca niște nori lungi de ectoplasmă. Într-un colț al platformei o lampă roșie, cu gaz, arunca o umbră colorată.

Găsi o țigară și încercă s-o aprindă. Vîntul îi stinse chibriturile, pînă cînd nu-i mai rămase decît unul. Se duse în colțul unde ardea lampa și își făcu palma căuș ca să apere de vînt ultimul chibrit, care se aprinse, tremură și se stinse. Aruncă furioasă țigara și cutia de chibrituri goală. Încordarea ei atinse un punct maxim, insuportabil, și Kay începu să bușească în perete cu pumnul și să geamă încet, ca un copil supărăcios.

Din cauza frigului puternic începu s-o doară capul. Dorea din tot sufletul să se întoarcă în vagonul cald și să adoarmă. Nu putea însă, cel puțin deocamdată. N-avea sens să se întrebe de ce. Cunoștea foarte bine răspunsul. Vorbi tare, pe de o parte pentru a nu-i mai clănțăni dinții, iar pe de alta fiindcă simțea nevoia să-și audă propria voce:

— Cred că sîntem în Alabama acum, mîine voi fi în Atlanta, am nouăsprezece ani, în august am să împlinesc douăzeci și sînt în anul doi la universitate... Se uita de jur împrejur în beznă, sperînd să surprindă un semn al zorilor, dar văzu același zid nesfîrșit de arbori, aceeași lună înghețată. — Îl urăsc, e îngrozitor și-l urăsc. Se opri, rușinată de propria ei prostie. Se simțea totuși prea obosită pentru a mai evita adevărul: îi era frică.

Deodată avu impresia că o forță misterioasă o silește să îngenunche și să atingă lampa. Sticla, grațios modelată, era caldă și pîlpîirea roșie se prelinse printre mîinile ei, luminîndu-i-le. Căldura îi dezgheță degetele, trecîndu-i ca un curent prin brațe.

Era atît de concentrată încît nu auzi cînd se deschise ușa. Huruitul roților înăbuși pașii bărbatului.

În cele din urmă o subtilă senzație de anihilare o avertiză. Trecură mai multe secunde pînă să aibă curajul să privească înapoi.

În spatele ei, bărbatul stătea în picioare tăcut și degajat, cu capul aplecat și cu mîinile bălăbănindu-i-se pe lîngă trup. Kay îi privi fix fața inofensivă și anostă, luminată viu de lumina lămpii și brusc își dădu seama de ce-i era frică: o amintire, o amintire din copilărie, amintirea unor spaime care odinioară, de demult, plutiseră vag asupra ei, asemeni crăcilor bîntuite de strigoi ale

unui arbore al nopţii. Mătuşi, bucătărese, oameni necunoscuţi — fiecare era dispus să-i spună un basm sau s-o învețe o poezie pentru copii, o poezie cu vedenii, pieze rele, spirite şi diavoli. O ameninţaseră veşnic cu venirea sigură a vrăjitorului : „Nu te depărta de casă, fetiţo, că te fură vrăjitorul şi te mănîncă de vie". Vrăjitorul locuia pretutindeni şi primejdia o pîndea de pretutindeni. „Nu-l auzi cum îţi bate în geam noaptea, cînd eşti culcată în pat ? Ascultă !"

Ţinîndu-se strîns de grilaj, se ridică încet în picioare. Bărbatul dădu din cap şi îi făcu un semn cu mîna spre uşă. Kay răsuflă adînc şi păşi înainte. Intrară împreună.

În vagon, aerul părea şi el ameţit de somn. O lampă singuratică lumina vagonul, împrăştiind un fel de amurg artificial. În afară de legănarea lentă a trenului şi de foşnetul tainic al ziarelor aruncate pe jos, nu se simţea nici o mişcare.

Doar femeia era trează de-a binelea. Se vedea că e foarte nervoasă. Îşi făcea de lucru cu buclele şi cu cireşele de celuloid, iar picioarele ei scurte şi groase, încrucişate la nivelul gleznelor, se legănau violent înainte şi înapoi. Cînd Kay îşi reluă locul, femeia nu-i dădu nici o atenţie. Bărbatul se aşeză şi el, cu un picior dedesubt şi cu braţele încrucişate.

Kay luă o revistă, încercînd să se poarte cît mai firesc. Îşi dădu seama că bărbatul o supraveghează, fără s-o slăbească o clipă din priviri. Ştia, deşi se temea s-o recunoască. Îi venea să strige şi să trezească toată lumea din vagon. Dar dacă n-o auzeau ? Dar dacă n-o auzeau ? Dar dacă oamenii nu dormeau cu adevărat ? Ochii i se umplură de lacrimi. Literele de pe pagină se învălmăşiră şi se strîmbară, devenind vagi şi opace. Închise revista cu un gest brusc şi sălbatic şi se uită la femeie.

— Am să-l cumpăr. Vreau să zic, talismanul. Dacă asta-i tot, absolut tot ce doriţi, am să-l cumpăr.

Femeia nu-i răspunse. Se întoarse spre bărbat şi zîmbi apatic.

Privindu-l, Kay observă că faţa lui părea să-şi schimbe forma, să se îndepărteze de ea, ca o piatră în formă de lună ce alunecă în jos prin apă. O toropeală caldă îi destinse trupul. Aproape că nu-şi dădu seama cînd femeia îi luă poşeta şi îi trase uşor impermeabilul deasupra capului, ca pe un giulgiu.

În romîneşte de *Const. Popescu*

SANDVIȘURI CU DIAMANTE

și

Alte povestiri

(Breakfast at Tiffany's and Other Stories)

Chitara cu diamante

(The Diamond Guitar)

Între orașul cel mai apropiat și ferma închisorii se întind douăzeci de mile. Numeroase păduri de pini o despart de oraș, iar deținuții care lucrează în aceste păduri crestează pinii ca să picure rășina. Pînă și închisoarea, cu zidurile ei acoperite cu sîrmă ghimpată, ca o iederă, e tot într-o pădure la capătul unui drum de pămînt roșu, bătătorit. Clădirea adăpostește o sută nouă albi, nouăzeci și șapte de negri și un chinez. Cele două dormitoare mari de lemn, vopsite în verde și acoperite cu carton gudronat sînt ocupate, unul de albi, iar celălalt de negri și chinezi. În fiecare dormitor se află un godin uriaș și borțos. Iernile sînt totuși friguroase pe aici, iar noaptea, cînd pinii acoperiți cu chiciură tremură și luna revarsă o lumină ce îngheață totul, oamenii stau trezi în paturile înguste de fier, iar în ochi le joacă culorile focului din sobă.

Paturile cele mai apropiate de godin sînt ale unor oameni importanți — cei ce sînt respectați sau temuți de toți. Domnul Schaeffer e unul dintre ei. Domnul Schaeffer, pentru că astfel i se spune în semn de respect deosebit, e deșirat și slăbănog. Are păr roșcat, pe cale să încărunțească, și o față blîndă și pioasă. E slab de i se văd oasele, iar ochii au o culoare stinsă și mohorîtă. Domnul Schaeffer știe să scrie, să citească și chiar să adune o coloană de cifre. Dacă cineva primește o scrisoare, vine

cu ea la domnul Schaeffer. Cele mai multe dintre scrisori sînt triste și pline de doleanțe. Foarte des, domnul Schaeffer inventează vești mai vesele și nu citește ce este scris în scrisoare. În dormitor mai există doi oameni care știu să citească. Și totuși, unul dintre ei își aduce scrisorile la domnul Schaeffer, care e atît de binevoitor încît niciodată nu-i citește ce scrie cu adevărat. Domnul Schaeffer nu primește nici un fel de scrisori, nici chiar de Crăciun. Se pare că nu are prieteni în afara închisorii, de fapt nici înăuntrul ei. Altădată n-a fost așa.

Într-o duminică de iarnă, acum cîteva ierni, domnul Schaeffer stătea pe treptele dormitorului și cioplea o păpușă de lemn. E foarte îndemînatic. Păpușile lui, făcute din bucăți separate, sînt prinse cu bucăți de sîrmă suplă. Mîinile și picioarele li se mișcă, iar capul se poate întoarce. Cînd termină aproape o duzină de păpuși, directorul fermei le duce la oraș, unde sînt vîndute la magazinul universal. Domnul Schaeffer își scoate astfel banii de bomboane și tutun.

În duminica aceea, în timp ce stătea pe trepte și cioplea degetele unei mîini micuțe, în curtea închisoarii a intrat un camion, din care s-a dat jos un băiat tînăr, prins cu cătușe de mîna directorului închisorii. O dată coborît, a început să clipească la soarele palid al iernii. Domnul Schaeffer de-abia s-a uitat la băiat. Avea pe atunci cincizeci de ani, iar șaptesprezece și-i petrecuse la fermă. Sosirea unui nou deținut nu-i putea trezi nici un interes. Duminică e zi liberă la închisoare, iar cîțiva dintre deținuții care lîncezeau în curte s-au îngrămădit în jurul camionului. Pick Axe și Goober s-au oprit apoi să vorbească cu domnul Schaeffer.

— Noul venit e străin. Din Cuba. Are însă părul galben, spuse Pick Axe.

— Directorul zice că-i cuțitar, spuse Goober, care era și el cuțitar. A tăiat un marinar la Mobile.

— Doi marinari, interveni Pick Axe. N-a fost decît o încăierare într-o cîrciumă. Nici nu i-a rănit foarte rău.

— Cu alte cuvinte dacă i-a tăiat de tot urechea unuia, asta înseamnă că nu l-a rănit rău? Directorul zice că i-au dat doi ani.

— Are o chitară bătută cu pietre scumpe, spuse Pick Axe.

Se făcuse prea întuneric ca să mai lucreze. Domnul Schaeffer prinse membrele păpușii, și ținînd-o de mîinile ei mici, o așeză pe genunchi. Își răsuci o țigară. În lumina asfințitului pinii păreau albaștri, iar fumul de țigară plutea în aerul rece al înserării. Îl văzu pe director traversînd curtea. Noul pușcăriaș, un băiat blond, venea alene la un pas în urmă. Ducea o chitară bătută cu diamante de sticlă, care aruncau sclipiri de stele, iar noua lui uniformă îi venea prea mare, ca un costum de carnaval.

— Ți-am adus pe cineva, Schaeffer, spuse directorul, oprindu-se pe treptele dormitorului. Directorul nu era un om rău. Uneori îl invita pe domnul Schaeffer în biroul său și discutau despre ce citiseră în ziare. — Tico Feo, spuse el, ca și cum ar fi fost numele unei păsări sau al unui cîntec, dînsul e domnul Schaeffer. Dacă o să fii prieten cu el, are să-ți meargă bine.

Domnul Schaeffer ridică privirea spre băiat și zîmbi. Îi zîmbi mai mult decît intenționase, căci ochii băiatului erau ca două fîșii de cer — albaștri ca o seară de iarnă — iar părul auriu semăna cu coroanele de pe dinții directorului. Avea o față de om cu umor, mobilă și inteligentă. Privindu-l, domnului Schaeffer îi veniră în minte zile de sărbătoare și de petrecere.

— Parcă-i sora mea mică, spuse Tico Feo, mîngîind păpuşa domnului Schaeffer. Vocea lui, cu accent cubanez, era moale şi dulce ca o banană. — Şi ea mi se aşeza pe genunchi.

Domnul Schaeffer se simţi deodată cuprins de timiditate. Se înclină în faţa directorului şi se topi în umbrele curţii. Rămase acolo nemişcat, şoptind numele stelelor de seară, în timp ce înfloreau deasupra lui. Deşi stelele erau singura lui plăcere, în seara aceea nu-i aduseră nici o mîngîiere. Nu-i mai amintiră că tot ce ni se întîmplă se pierde în strălucirea nesfîrşită a eternităţii. Privindu-le, gîndul îi fugi la chitara cu diamante şi la sclipirea ei lumească.

Se poate spune despre domnul Schaeffer că în viaţa lui săvîrşise un singur lucru într-adevăr rău : omorîse un om. Împrejurările în care s-a comis fapta nu prezintă importanţă, deşi trebuie spus că omul îşi merita soarta, dar domnul Schaeffer fusese condamnat la nouăzeci şi nouă de ani şi o zi. Multă vreme, de fapt, ani de-a rîndul, nu se mai gîndise la viaţa lui dinainte de a veni la închisoare. Amintirea acelor zile semăna cu o casă pustie plină de mobile putrezite. În noaptea asta, însă, avea impresia că prin toate odăile moarte şi lugubre s-au aprins lămpi. Senzaţia începuse să pună stăpînire pe el din clipa cînd îl văzuse pe Tico Feo venind prin întuneric cu splendida lui chitară. Pînă atunci nu se simţise singur. Acum, dîndu-şi seama de singurătatea lui, revenise la viaţă. Nu voia să revină la viaţă, căci însemna să-şi reamintească de rîurile tulburi, pline de peşti şi de părul unei doamne scăldat în soare.

Domnul Schaeffer lăsă să-i cadă capul. Lumina crudă a stelelor îi adusese lacrimi în ochi.

Dormitorul e de obicei o încăpere mohorîtă, cu un aer stătut, mirosind a oameni nespălaţi, şi înţepenită în lumina celor două becuri fără abajur. O dată însă cu venirea lui Tico Feo, se părea că în odaia friguroasă se petrecuse un fenomen tropical, căci atunci cînd domnul Schaeffer conteni să contemple stelele şi se întoarse, dădu peste un spectacol sălbatic şi straniu. Aşezat turceşte pe un pat, Tico Feo ciupea corzile chitarei cu degetele lungi şi agile, şi cînta un cîntec vesel cum e clinchetul monezilor. Deşi cuvintele erau în spaniolă, unii încercau să-l acompanieze, iar Pick Axe şi Goober dansau împreună. Charlye şi Wink dansau şi ei, dar separat. Era plăcut să auzi oamenii rîzînd, şi cînd, în cele din urmă, Tico Feo lăsă din mînă chitara, domnul Schaeffer îl felicită şi el.

— Meriţi, îi spuse, să ai o chitară atît de frumoasă.

— O chitară cu diamante, spuse Tico Feo, plimbîndu-şi mîna peste sclipirile ei de bîlci. Mai de mult am avut una cu rubine. Dar mi s-a furat. Sora mea lucrează la Havana, într-o... cum se cheamă, unde se fac chitare. Aşa făcui rost de asta.

Domnul Schaeffer îl întrebă dacă are multe surori, iar Tico Feo, rînjind, ridică în aer patru degete. Apoi, îngustîndu-şi ochii albaştri, cu o expresie lacomă, spuse :

— Nu-mi daţi şi mie, domnule, nişte păpuşi pentru cele două surori mai mici ? Vă rog.

În seara următoare domnul Schaeffer îi aduse păpuşile. Deveni apoi cel mai bun prieten al lui Tico Feo. Erau nedespărţiţi. Se ajutau tot timpul.

Tico Feo avea optsprezece ani şi lucrase doi ani pe un vas de transport în Marea Caraibelor. Cînd fusese mic, mersese la o şcoală condusă de călugăriţe şi purta şi acum la gît o cruciuliţă de aur. Avea şi mătănii, învelite

într-o basma verde, de mătase, în care se mai aflau trei obiecte de preţ: o sticlă de colonie *O seară la Paris*, o oglindă de buzunar şi o hartă a lumii, scoasă de Rand McNally. Împreună cu chitara, acestea erau singura lui avere şi nu îngăduia nimănui să se atingă de ele. Se părea că cel mai mult ţine la hartă. Noaptea, înainte de a se stinge lumina, o desfăcea şi îi arăta domnului Schaeffer locurile pe unde trecuse: Galveston, Miami, New Orleans, Mobile, Cuba, Haiti, Puerto Rico, insulele Sfintei Fecioare, ca şi cele unde voia să se ducă. Dorea să meargă, de fapt, aproape pretutindeni, dar mai ales la Madrid şi mai mult decît la Madrid, la Polul Nord. Pe domnul Schaeffer, dorinţa asta îl fascina şi în acelaşi timp îl îngrozea. Îl durea să şi-l închipuie pe Tico Feo călătorind pe mare şi vizitînd locuri îndepărtate. Uneori se uita la prietenul său cu un aer protector şi-şi spunea: „Nu-i decît un visător leneş."

Tico Feo era într-adevăr leneş. După acea primă seară trebuia rugat insistent să cînte la chitară. La revărsatul zorilor, cînd venea paznicul să-i scoale pe deţinuţi, lovind în godin cu ciocanul, Tico Feo se smiorcăia ca un copil. Uneori făcea pe bolnavul, gemea şi se freca pe burtă, dar nu-i mergea fiindcă directorul închisorii îl trimitea la muncă împreună cu ceilalţi. Tico Feo şi domnul Schaeffer lucrau în aceeaşi echipă, la şosea. Săpatul pămîntului cleios şi îngheţat, căratul tărgilor încărcate cu pietre sparte erau o muncă grea. Paznicul trebuia să strige mereu la Tico Feo, căci acesta îşi petrecea mai toată vremea sprijinindu-se de ce-i venea la îndemînă.

În fiecare amiază, după ce se împărţeau gamelele cu mîncare, cei doi prieteni stăteau împreună. În gamela domnului Schaeffer se găsea întotdeauna cîte ceva bun, căci îi dădea mîna să cumpere de la oraş mere şi acadele. Îi plăcea să le dăruiască prietenului său, care se bucura foarte mult, iar domnul Schaeffer îşi spunea: „Eşti în plină creştere. O să treacă mult timp pîn-ai să devii matur."

Nu toţi îl iubeau pe Tico Feo. Din gelozie, sau din motive mai subtile, unii puneau pe seama lui istorii destul de urîte. Tico Feo însă nu părea să-şi dea seama de toate astea. Cînd oamenii se strîngeau în jurul lui, iar el cînta, acompaniindu-se la chitară, simţea că e iubit. Cei mai mulţi ţineau la el. Aşteptau plini de speranţe ceasul dintre masa de seară şi ora stingerii.

— Tico, dă drumul la muzică, ziceau.

Nimeni nu observa că apoi se aşternea o tristeţe şi mai adîncă. Somnul îi abandona. Fugea ca un iepure de casă, iar ei rămîneau cu privirea aţintită melancolic la lumina focului care trosnea în dosul uşiţei de tuci a godinului. Doar domnul Schaeffer le înţelegea sentimentele tulburi, căci le încerca şi el. Prietenul său reuşise să-i readucă în minte rîurile pline de peşti şi doamne cu părul scăldat în lumina soarelui.

În curînd lui Tico Feo i se acordă cinstea de a ocupa un pat lîngă godin, alături de domnul Schaeffer. Domnul Schaeffer ştiuse de la bun început că prietenul său minte sfruntat. Nu căuta însă adevărul în poveştile pline de aventuri, cuceriri şi întîlniri cu oameni celebri, spuse de Tico Feo. Îi plăceau mai ales întîmplările simple, ca acelea din reviste, şi îi creştea inima auzind vocea cu accente tropicale a prietenului său şoptind pe întuneric.

Cu excepţia faptului că nu făceau dragoste împreună şi că nici nu se gîndeau la aşa ceva, deşi astfel de lucruri se mai întîmplau în închisoare, păreau doi îndrăgostiţi. Dintre anotimpuri, primăvara e cea mai răscolitoare. Tulpinile răzbat prin crusta pămîntului îngheţat,

frunzele proaspete izbucnesc pe vechile crăci moarte, iar vîntul aproape ațipit răzbate prin această verdeață renăscută. Cu domnul Schaeffer se petrecea același fenomen; o eliberare, o destindere a mușchilor înțepeniți.

Era pe la sfîrșitul lui ianuarie. Cei doi prieteni stăteau pe treptele dormitorului, fiecare cu o țigară în mînă. O lună subțire și galbenă ca o bucată de coajă de lămîie se arcuia deasupra lor, iar în lumina ei, fire subțiri de gheață străluceau pe pămînt, ca urmele argintii ale unor melci. De mai multe zile Tico Feo se retrăsese în sine — tăcut ca un hoț care pîndește din umbră. Degeaba îi spuneai :

— Tico, dă drumul la muzică.

Se mulțumea să te privească inexpresiv.

— Spune o poveste, zise domnul Schaeffer care se simțea nervos și neputincios cînd nu mai putea stabili o legătură cu prietenul său. Povestește-mi cum a fost cînd te-ai dus la cursele de cai de la Miami.

— N-am fost niciodată la cursele de cai, răspunse Tico Feo, recunoscînd astfel una dintre minciunile cele mai sfruntate despre sute de dolari și o întîlnire cu Bing Crosby. Și nici nu-i părea să-i pese. Scoase un pieptene și începu să-l plimbe posac prin păr. Cu cîteva zile mai înainte, pieptenul fusese obiectul unei certe înfiorătoare. Wink, unul dintre deținuți, pretinsese că Tico Feo îl furase, la care acuzatorul, drept răspuns, îl scuipase în față. Pînă să apuce domnul Schaeffer să-i despartă se încăieraseră de-a binelea.

— E pieptenele meu. Spune-i ! ceruse Tico Feo domnului Schaeffer.

— Nu, nu-i pieptenul prietenului meu, rostise el ferm, iar răspunsul îi uimise pe toți cei interesați.

— O, spusese Wink, dacă-l vrea atît de mult, dă-l dracului, n-are decît să și-l păstreze, ticălosu !

Mai tîrziu, cu o voce nedumerită și nesigură, Tico Feo îi spusese :

— Te-am crezut prietenul meu.

„Sînt prietenul tău", își spusese domnul Schaeffer, deși nu rosti nimic.

— N-am fost niciodată la cursele de cai, și nici ce ți-am povestit despre văduvă nu-i adevărat.

Trase vîrtos din țigară, pînă cînd vîrful ei străluci. Apoi îl privi pe domnul Schaeffer cu o expresie lacomă.

— Ascultă, ai ceva bani, domnule ?

— Vreo douăzeci de dolari, răspunse ezitînd Schaeffer, temîndu-se de ce va urma.

— Nu-i mare lucru douăzeci de dolari, spuse Tico, fără să fie însă dezamăgit. Nu contează, o să reușim. La Mobile am un prieten, Frederico. O să ne găsească el o slujbă pe un vapor. N-o să fie nici o greutate, adăugă, de parcă ar fi spus că vremea s-a răcit.

Domnului Schaeffer i se strînse inima. Nu mai putea să vorbească.

— Nimeni de-aici n-aleargă atît de repede ca să-l poată prinde pe Tico. El aleargă cel mai iute.

— Gloanțele aleargă și mai iute, spuse domnul Schaeffer cu o voce care de-abia se mai auzea. Sînt prea bătrîn, repetă el, iar sentimentul bătrîneții îl covîrși ca o greață.

Tico Feo nu-i asculta.

— Apoi, lumea largă. Lumea largă, *el mundo*, prietene.

Se ridică și se scutură ca un cal tînăr. Toate păreau că se apropie de el — luna și țipetele ascuțite ale bufnițelor. Respirația lui rapidă se transforma în aburi.

— Mergem la Madrid? Poate mă-nvață cineva și mă fac toreador. Ce crezi, domnule?

Domnul Schaeffer nu-l asculta.

— Sînt prea bătrîn. Sînt îngrozitor de bătrîn.

În săptămînile următoare Tico Feo se ținu scai de el — lumea largă, *el mundo*, prietene. Domnul Schaeffer dorea să se ascundă. Se pitea în latrină și își strîngea capul în mîini. Cu toate astea îl cuprinsese o neliniște, se simțea ispitit. Dacă totuși reușea să fugă cu Tico prin păduri și să ajungă la mare? Se vedea pe un vapor, el care nu văzuse niciodată marea, el, a cărui viață fusese adînc înrădăcinată în pămînt. Murise unul dintre pușcăriași și din curte se auzea cum îi făceau coșciugul. Cu fiecare cui bătut domnul Schaeffer își spunea: „Ăsta-i pentru mine, e al meu."

Tico Feo nu fusese niciodată într-o dispoziție mai bună. Se vîntura de colo-colo, cu grația vioaie a unui dansator sau a unui gigolo și glumea cu toți. În dormitor, după cină, sub degetele lui din corzile chitarei izbucneau sunete ca niște rachete luminoase. Îi învăță pe oameni să strige *olé*, iar unii dintre ei își aruncau șepcile în sus.

După ce munca de la șosea se termină, domnul Schaeffer și Tico Feo au fost duși înapoi în pădure. De ziua sfîntului Valentin, luară masa de prînz sub un pin. Domnul Schaeffer comandase la oraș o duzină de portocale și acum le curăța încet, desfăcîndu-le coaja în spirală. Feliile mai suculente le dădea prietenului său, care era mîndru cît de departe poate scuipa sîmburii — la cel puțin trei metri.

Era o zi friguroasă și frumoasă, fîșii din razele de soare zburau în jurul lor ca fluturii, iar domnul Schaeffer,

căruia îi plăcea să cresteze pinii, se simțea amețit și fericit. Atunci Tico Feo spuse:

— Ăsta nu-i în stare să prindă o muscă în gură. Se referea la Armstrong, un om cu un rît de porc mistreț, ce stătea jos cu pușca proptită între picioare. Era cel mai tînăr paznic și ultimul venit la închisoare.

— Nu știu, spuse domnul Schaeffer. Îl urmărise pe Armstrong și observase că, asemenea multor oameni greoi pe care nu dădeai doi bani, noul paznic putea să se miște cu o ușurință remarcabilă. — Cred că te înșeli.

— Poate că-l înșel eu, spuse Tico Feo, și scuipă un sîmbure de portocală în direcția lui Armstrong. Paznicul se încruntă la el, apoi suflă într-un fluier. Era semnalul de reîncepere a lucrului.

La un moment dat, după-amiază, cei doi prieteni se reîntîlniră, agățau în cuie de trunchiul a doi copaci alăturați gălețile de rășină. Aproape de ei, mai jos, un pîrîu repede își croia drum prin pădure.

— În apă nu rămîne nici un miros, spuse Tico Feo cu grijă, ca și cum și-ar fi amintit de ceva auzit de mult. Fugim prin apă. Pînă la noapte ne suim într-un copac. Da, domnule?

Domnul Schaeffer continua să bată cuie, deși îi tremura mîna. Se lovi deodată cu ciocanul peste degetul mare. Se întoarse și-l privi năucit pe prietenul său. Fața domnului Schaeffer nu trăda nici o durere, și nu-și vîrî degetul în gură, așa cum ar fi făcut oricare altul.

Ochii albaștri ai lui Tico Feo păreau că se umflă ca niște bășici, apoi, cu o voce mai liniștită decît foșnetul vîntului prin înaltul pinilor, spuse:

— Mîine.

Domnul Schaeffer vedea numai privirea lui Tico Feo.

— Mîine, domnule?

— Mîine, răspunse domnul Schaeffer.

Primele culori ale dimineţii se întinseră pe zidurile dormitorului, iar domnul Schaeffer care se odihnise foarte puţin, ştiu că Tico Feo e treaz. Cu ochii obosiţi ai unui crocodil urmări în patul de alături mişcările prietenului său. Tico Feo deznodă baticul în care se aflau comorile lui. Mai întîi scoase oglinda de buzunar. Lumina ei vîscoasă îi tremură pe faţă. Un timp se admiră cu o încîntare plină de seriozitate, îşi pieptănă, apoi îşi netezi părul ca şi cum s-ar fi pregătit să meargă la o petrecere. Îşi atîrnă mătăniile de gît. Nu deschise nici sticla de colonie şi nici nu desfăcu harta. În cele din urmă îşi acordă chitara. În vreme ce alţii se îmbrăcau, el rămase pe marginea patului şi îşi acordă chitara. Ciudat, căci ar fi trebuit să ştie că n-o să mai cînte la ea niciodată.

Ţipetele stridente ale păsărilor urmăreau oamenii prin pădurea cufundată în ceaţa dimineţii. Mergeau în şir, unul cîte unul, în grupuri de cincisprezece, iar în coada fiecărui grup se afla un paznic. Domnul Schaeffer transpira de parcă ar fi fost zăpuşeală, şi nu putea ţine pasul cu prietenul său, care mergea în faţă trosnind din degete şi fluierînd la păsări.

Stabiliseră un semnal. Tico Feo urma să strige :

— Pauză ! şi să se prefacă apoi că se duce în dosul unui copac pentru anumite nevoi. Domnul Schaeffer nu cunoştea însă momentul ales de prietenul său.

Paznicul Armstrong fluieră, iar oamenii ieşiră din rînd şi se împrăştiară fiecare la treburile lui. Domnul Schaffer, deşi lucra cît putea de bine, avea grijă să-i poată vedea atît pe Tico Feo cît şi pe gardian. Armstrong se aşeză pe un buştean şi începu să mestece cu strîmbături o bucată de tutun. Puşca îi era îndreptată spre soare. Paznicul avea ochii înşelători, ochi de măsluitor. Nu-ţi puteai da seama încotro se uită.

La un moment dat, un deţinut ceru voie să meargă în dosul unui copac. Deşi domnul Schaeffer recunoscu imediat că nu e vocea prietenului său, panica îl strînse de gît ca un ştreang. Pe măsură ce se scurgea dimineaţa, urechile îi zumzăiau atît de tare încît se temea că nu are să mai audă semnalul.

Soarele se urcă în înaltul cerului. „Nu-i decît un visător leneş. N-o să fugă niciodată", îşi spuse domnul Schaeffer, îndrăznind să creadă o clipă cele gîndite.

— Mai întîi să mîncăm, spuse Tico Feo, practic, aşezînd gamelele pe malul de deasupra pîrîului. Mîncară în tăcere, de parcă fiecare ar fi avut pică pe celălalt, iar cînd terminară, domnul Schaeffer simţi cum mîna prietenului său i-o strînge pe a lui, o încleştare plină de afecţiune.

— Domnule Armstrong, o pauză...

Lîngă pîrîu, domnul Schaeffer văzuse un arbore cu răşină dulce şi se gîndi că în curînd o să vină primăvara şi o să poată mesteca răşină. O piatră ascuţită îi tăie palma în timp ce se lăsa de pe malul alunecos în apă. Se îndreptă de şale şi începu să alerge. Avea picioare lungi şi se ţinea aproape de Tico Feo. În jurul lor se ridicau geizeri reci. Prin pădure, strigătele oamenilor răsunau puternic înainte şi înapoi ca ecoul vocilor dintr-o cavernă. Răsunară trei împuşcături, trase în sus, ca şi cum paznicul ar fi ochit un stol de gîşte sălbatice.

Domnul Schaeffer nu văzu buşteanul răsturnat de-a latul rîului. Credea că mai aleargă, dar picioarele i se bălăbăneau în aer. Se simţea ca o broască ţestoasă răsturnată.

În timp ce se zbătea, i se păru că zărește deasupra fața prietenului său, contopindu-se cu cerul alb al iernii — atît era de îndepărtată și de calculată. Fața nu întîrzie însă decît o clipă, ca un colibri, și totuși în acea clipă domnul Schaeffer înțelese că Tico Feo nu voise să-l vadă și pe el scăpat, nu crezuse niciodată că va reuși, și își aminti că odată își spusese că o să treacă multă vreme pînă cînd prietenul său are să devină om în toată firea. Cînd l-au găsit, domnul Schaeffer zăcea încă în apa adîncă de-o șchioapă, ca și cum ar fi plutit nepăsător pe apele unui rîu într-o după-amiază de vară.

De atunci au trecut trei ierni, și fiecare a părut cea mai aspră și cea mai lungă. Două luni de ploi necontenite au săpat șanțuri adînci în drumul de lut ce duce la închisoare. Se ajunge acolo mai greu ca niciodată, iar ca să pleci e și mai greu. Pe ziduri au fost fixate două reflectoare ce ard în noapte ca ochii unei bufnițe uriașe. Alte schimbări n-au mai avut loc. Domnul Schaeffer, de pildă, arată aproape la fel, atît doar că părul i-a înălbit mult, merge șchiopătînd din cauza gleznei. Directorul însuși a spus că domnul Schaeffer și-a rupt glezna încercînd să-l prindă pe Tico Feo. În ziare a apărut chiar și o fotografie a domnului Schaeffer, cu subtitlul : „A încercat să prevină o evadare." Domnul Schaeffer se simțise adînc jignit de acest articol, nu fiindcă știa că ceilalți deținuți rîdeau de el, ci fiindcă se gîndea c-o să-l vadă Tico Feo. În orice caz, a tăiat articolul din ziar, și îl păstrează într-un plic, împreună cu alte știri despre prietenul său. O domnișoară bătrînă afirmase că Tico Feo dăduse buzna la ea în casă și o sărutase. Fusese semnalat de două ori în apropierea orașului Mobile, iar în urmă s-a emis opinia că ar fi părăsit țara.

Nimeni n-a contestat vreodată dreptul domnului Schaeffer asupra chitarei. Acum cîteva luni a fost adus în dormitor un nou deținut. Se spunea că știe să cînte frumos la chitară, iar domnul Schaeffer a fost convins să i-o împrumute. Dar cîntecele lui sunau fals, ca și cum Tico Feo, acordîndu-și chitara în acea dimineață din urmă, o blestemase. Chitara se afla acum sub patul domnului Schaeffer, iar diamantele ei de sticlă au început să se îngălbenească. Uneori, noaptea, mîna domnului Schaeffer o caută prin beznă, iar degetele lui se plimbă pe corzi : apoi lumea largă.

În românește de *Const. Popescu*

O amintire de Crăciun
(A Christmas Memory)

Închipuiţi-vă o dimineaţă pe la sfîrşitul lui noiembrie. Zorii unei dimineţi de iarnă, acum mai bine de douăzeci de ani. Închipuiţi-vă o bucătărie încăpătoare, într-o casă veche, într-un orăşel de provincie. Obiectul cel mai de seamă din cameră e un godin negru uriaş. O masă mare, rotundă, şi două scaune balansoar, aşezate în faţa căminului completează mobilierul. Trosnind în cămin, focul şi-a început astăzi activitatea sezonieră.

La fereastra bucătăriei stă o femeie cu părut cărunt, tăiat scurt. Poartă pantofi de tenis şi un pulover. E o femeie micuţă şi neastîmpărată ca o găinuşă. Din cauza unei boli lungi din tinereţe s-a gheboşit jalnic. Faţa ei uimitoare, bronzată de soare şi de vînt, aduce cu a lui Lincoln. Aceleaşi trăsături neregulate, dar delicată şi cu oase fine. Ochii de culoarea *sherry*-ului privesc timid.

— Dumnezeule ! exclamă, iar respiraţia ei abureşte geamul bucătăriei, a venit vremea plăcintelor cu fructe.

Mie mi se adresează. Am şapte ani, iar ea peste şaizeci. Sîntem veri foarte îndepărtaţi şi locuim împreună de cînd ţin minte. În casă mai stau şi alte rude. Deşi dispun de putere asupra noastră şi ne fac deseori să plîngem, noi nu-i prea băgăm în seamă. Sîntem prieteni nedespărţiţi. Ea îmi spune Buddy, în amintirea unui băieţel, odinioară prietenul ei cel mai bun. Acest Buddy a murit prin 1880. Pe atunci prietena mea era copil şi aşa a rămas.

— Am ştiut-o înainte de a mă da jos din pat, spune ea întorcîndu-se de la fereastră. În privire i se reflectă neliniştea obişnuită în astfel de ocazii. — Ceasul de la Tribunal a bătut atît de rece şi de limpede. Nu se mai aude nici o pasăre cîntînd. Au plecat desigur spre ţări mai calde. Buddy, nu te mai îndopa cu biscuiţi ! Adu trăsurica ! Ajută-mă să-mi găsesc pălăria ! Avem de copt treizeci de prăjituri !

Veşnic acelaşi lucru. Într-o dimineaţă de noiembrie, ca şi cum ar inaugura oficial perioada sărbătorilor de Crăciun din acel an, prilej de a-şi înflăcăra imaginaţia şi stîrni văpaia din inimă, anunţă : „A venit vremea plăcintelor cu fructe ! Adu trăsurica ! Ajută-mă să-mi găsesc pălăria !“

Pălăria a fost găsită. E din pai, rotundă ca o roată de căruţă şi împodobită cu trandafiri de catifea, ofiliţi de soare. Pălăria a aparţinut odinioară unei rude mai în pas cu moda. Împingem împreună trăsurica, de fapt un cărucior hodorogit, ieşim cu el din grădină şi intrăm în livada cu nuci. E căruciorul meu, adică a fost cumpărat pentru mine cînd m-am născut. E din răchită şi s-a cam stricat, iar roţile îi tremură ca picioarele unui beţiv. Ne slujeşte însă cu credinţă. Primăvara plecăm cu el în pădure şi îl umplem cu flori, ierburi şi ferigi pentru ghivecele de la intrare. Vara îl încărcăm cu tot felul de fleacuri pentru o masă la iarbă verde, cu beţe de undiţă, din trestie de zahăr şi îl împingem la malul unui pîrîu. Îi găsim şi iarna o folosinţă, la transportul lemnelor de foc din curte în bucătărie, sau ca pat cald pentru Queenie, micul şi dragul nostru şoricar, care a supravieţuit la răpciugă şi la muşcăturile a doi şerpi cu clopoţei. Queenie aleargă acum alături de noi.

Peste trei ore ne întoarcem în bucătărie şi cojim o grămadă de nuci, doborîte de vînt şi aduse cu căruciorul.

Ne doare spatele, fiindcă am stat aplecaţi ca să le strîngem. Sînt greu de găsit, căci se ascund prin iarba îngheţată şi înşelătoare. Cele din pom au fost mai toate scuturate şi vîndute de proprietarii livezii, care nu sîntem noi. Cojile plesnesc cu un huruit vesel şi cu mici tunete. Grămada aurie de miez dulce, uleios şi ivoriu se înalţă în castronul de lapte. Queenie ne imploră să-i dăm să guste, iar prietena mea îi aruncă din cînd în cînd cîte o bucăţică. Ţine totuşi morţiş ca noi să nu ne atingem de ele.

— Nu trebuie, Buddy. Dacă începem să le mîncăm, nu ne mai oprim. Iar cele pe care le avem, de-abia ne ajung pentru treizeci de plăcinte.

În bucătărie se întunecă. Înserarea transformă geamul într-o oglindă. În timp ce lucrăm lîngă cămin, la lumina focului, imaginile noastre reflectate pe geam încep să se amestece cu luna care urcă pe cer. În cele din urmă, cînd luna a ajuns în înaltul bolţii, zvîrlim în foc ultimele coji de nuci, scoatem un suspin de uşurare şi le privim cum se aprind. Căruciorul s-a golit, dar castronul e plin ochi.

Luăm masa de seară (pîine prăjită, rece, şuncă, şi gem de mure), şi discutăm programul de a doua zi. Mîine vom începe operaţiile care îmi plac cel mai mult, şi anume cumpărăturile. Cireşi, lămîi, ghimbăr, vanilie, conserve de ananas din Hawai, fructe cojite şi stafide, alune, whisky şi, oh! multă făină, unt, ouă, condimente şi mirodenii. O să ne trebuiască un ponei care să tragă căruciorul acasă.

Mai înainte însă de a începe cumpărăturile, se ridică problema banilor. N-avem niciunul un sfanţ. Afară de puţinii gologani, primiţi uneori de la cei din casă, zece cenţi trec drept o groază de bani, mai scoatem cîte ceva din diverse ocupaţii, cum ar fi de pildă vînzarea bulendrelor vechi, a murelor culese de noi, a borcanelor cu gem făcut în casă, a compotului de piersici şi a buchetelor de flori pentru nunţi şi înmormîntări. Odată am cîştigat premiul al şaptezeci şi noulea, în valoare de cinci dolari, oferit la un campionat naţional de fotbal. Asta nu înseamnă că ne-am pricepe cumva la fotbal, dar jucăm şi noi la toate concursurile de care auzim. Momentan ne-am pus speranţele în marele premiu de cincizeci de mii de dolari, oferit aceluia care găseşte un nume unei noi mărci de cafea. (Noi am sugerat A.M., iar după o uşoară ezitare, căci prietena mea a considerat numele ca un fel de profanare, am schimbat în A.M. Amin!) La drept vorbind, singura noastră afacere într-adevăr rentabilă a constituit-o muzeul de curiozităţi şi monştri, pe care l-am deschis acum vreo două veri într-o remiză din dos. „Curiozităţile" constau într-un aparat stereoscopic cu diapozitive, la care puneam vederi din Washington şi New York. Aparatul ne fusese lăsat de o rudă venită în vizită. Cînd a descoperit la ce-l foloseam, s-a înfuriat groaznic. „Monstruozităţile" erau reprezentate de un pui de găină cu trei picioare, scos de una din găinile noastre. Toţi vecinii veniseră să-l vadă. Adulţii plăteau la intrare cinci cenţi, iar copiii doi. Pînă la închiderea muzeului, survenită ca urmare a morţii atracţiei principale, am strîns douăzeci de dolari, bătuţi pe muche.

În fiecare an reuşim să facem economii pentru Crăciun — fondul plăcintelor cu fructe. Banii îi ţinem ascunşi într-o veche punguţă de mărgele, sub o scîndură ce se poate scoate din duşumea exact sub o oală de noapte de sub patul prietenei mele. Punguţa e rareori luată din ascunzătoarea ei sigură, şi numai ca să de-

punem ceva, sau sîmbăta, cînd avem nevoie de bani. Căci sîmbăta prietena mea îmi dă zece cenţi să mă duc la cinema. Ea n-a fost niciodată şi nici n-are de gînd.

— Mai bine îmi spui tu, Buddy, despre ce-a fost vorba. Mi-l închipui mai bine. În afară de asta, o persoană de vîrsta mea trebuie să-şi menajeze ochii. Cînd o să pogoare Dumnezeu, vreau să-l văd bine.

În afară de faptul că n-a fost la cinematograf, prietena mea n-a luat niciodată masa la un restaurant, n-a călătorit mai departe de cinci mile de acasă, n-a primit şi nici n-a trimis vreo telegramă, n-a citit decît *Biblia* şi pagina de umor a ziarelor, n-a folosit cosmetice, n-a blestemat, n-a voit răul nimănui, n-a spus intenţionat nici o minciună şi nici n-a lăsat vreun cîine flămînd. Iată şi cîteva din lucrurile pe care le-a făcut şi le mai face încă: a omorît cu grebla cel mai mare şarpe cu clopoţei văzut vreodată în ţinut (avea şaisprezece inele), prizează tutun (în ascuns), îmblînzeşte colibri (încercaţi şi o să vedeţi ce greu e), pînă cînd păsările ajung să se legene pe degetele ei, spune poveşti cu fantome (amîndoi credem în fantome), atît de înfiorătoare încît îţi îngheaţă sîngele chiar în luna iulie, vorbeşte singură, se plimbă prin ploaie, a crescut cele mai frumoase camelii din orăşel, cunoaşte un leac bun pentru orice boală, folosit de indieni pe vremuri, iar pe deasupra o alifie miraculoasă de scos negii.

După masa de seară ne retragem în camera noastră, unde prietena mea se culcă într-un pat roz, culoarea ei favorită. Patul e acoperit cu un macat pestriţ. Cuprinşi de sentimentul plăcut al conspirativităţii, scoatem pe furiş punguţa de mărgele din ascunzătoarea secretă şi o deşertăm pe cuvertura bălţată. Dolari în bancnote, făcuţi bine sul şi verzi ca bobocii din luna mai, monezi întunecate de cincizeci de cenţi, destul de grele ca să ţină închişi ochii unui mort, monezi frumoase de zece cenţi, cele mai vesele şi singurele care zornăie cu adevărat, monezi de cinci şi de douăzeci şi cinci de cenţi, patinate de timp ca pietricelele din pîrîu, dar mai ales o grămadă respingătoare de monezi de un cent, răspîndind un miros amar. Vara trecută, ceilalţi din casă s-au angajat să ne dea cîte un cent pentru douăzeci şi cinci de muşte omorîte. Ce masacru a avut loc în august! Cîte muşte moarte n-au intrat pe porţile raiului! N-a fost totuşi o muncă cu care să ne mîndrim. În timp ce numărăm monezile de un cent, avem din nou impresia că numărăm muştele omorîte. Niciunul dintre noi n-are aptitudini la socoteli. Numărăm încet, pierdem şirul şi o luăm de la început. După socoteala făcută de ea avem doisprezece dolari şi şaptezeci şi trei de cenţi. După a mea, exact treisprezece dolari.

— Sper din tot sufletul c-ai greşit, Buddy. Ar fi culmea ghinionului să avem tocmai treisprezece dolari. Plăcintele au să iasă prost. Sau numărul treisprezece are să omoare pe cineva. Pentru nimic în lume nu m-aş da jos din pat într-o zi de treisprezece. Şi era adevărat. Întotdeauna îşi petrecea ziua de treisprezece în pat.

Atunci, ca să fim siguri, luăm o monedă de un cent şi o zvîrlim pe geam.

Dintre materialele folosite la plăcintele noastre cu fructe cel mai scump şi totodată şi cel mai greu de obţinut e whisky-ul. Legile statului interzic vînzarea lui. Toată lumea ştie însă că poţi cumpăra o sticlă de la domnul Haha Jones, aşa că a doua zi, după ce-am terminat cu cumpărăturile mai banale, ne-am îndreptat spre localul domnului Haha, lîngă rîu, o ruşinoasă (ca să cităm opinia publică) cîrciumă, unde se dansează şi se

mănîncă peşte fript. Mai fusesem pe acolo în acelaşi scop, dar atunci tratasem cu soţia lui Haha, o indiană brunetă, cu pielea cum e iodul, cu păr oxigenat, lucios ca alama, şi veşnic moartă de oboseală. Pe bărbatul ei nu-l văzusem niciodată. Auzisem însă că e şi el indian. Un uriaş cu obrazul brăzdat de o cicatrice, rămasă de la o tăietură de brici. Lumea îl botezase Haha fiindcă era posac şi nu rîdea niciodată. Pe cînd ne apropiam de cîrciuma lui (o baracă mare, impodobită pe dinafară şi pe dinăuntru cu şiraguri de becuri ce răspîndeau o lumină orbitoare, pentru a crea o atmosferă de veselie, ieftină ; localul e aşezat pe malul nămolos al rîului, unde muşchiul se întinde printre ramurile pomilor ca o ceaţă cenuşie) am încetinit pasul. Queenie încetează şi ea să se mai zbenguie şi se ţine strîns de noi. În cafeneaua lui Haha au fost ucişi oameni, alţii au fost tăiaţi în bucăţi sau pocniţi la cap. Luna viitoare se va judeca la Tribunal un astfel de proces. Fireşte, întîmplări ca acestea se petrec noaptea, cînd becurile colorate aruncă umbre nebuneşti, iar gramofonul urlă din răsputeri. Queenie latră, iar prietena mea strigă :

— Doamnă Haha, doamnă Haha, e cineva acasă ?

Paşi. Uşa se deschide. Ne sare inima. Apare chiar domnul Haha Jones. E într-adevăr uriaş. Are într-adevăr cicatrice. Într-adevăr nu zîmbeşte. Se uită crunt la noi, înalţă din sprîncene ca Satana şi întreabă :

— Ce vreţi cu Haha ?

O clipă, înlemniţi de teamă, nici nu apucăm să-i răspundem. Prietena mea îşi recapătă în curînd graiul şi reuşeşte să îngaime :

— Dacă sînteţi drăguţ, domnule Haha, am vrea o sticlă de un litru din cel mai bun whisky pe care îl aveţi.

N-o să vă vină să credeţi. Haha înalţă iar sprîncenele, ba chiar rîde.

— Care din voi trage la măsea ?

— Avem nevoie de el ca să facem plăcinte cu fructe, domnule Haha.

Atunci se linişteşte. Apoi se încruntă.

— E păcat să stricaţi whisky-ul pe-aşa ceva. Dispare totuşi în cîrciuma lui întunecată şi revine după cîteva clipe cu o sticlă, fără nici o etichetă şi plină cu o băutură galbenă ca margaretele. Învîrteşte sticla în mînă ca să ne arate cum scînteie băutura în lumina soarelui, apoi spune : Doi dolari.

Îi plătim în monezi de zece, de cinci şi de un cent. Deodată în timp ce vîntură monezile în mînă ca pe nişte zaruri, vedem că faţa i se îmblînzeşte.

— Uite ce-i, ne propune el, vîrînd banii la loc în punguliţa de mărgele, mai bine trimiteţi-mi nişte plăcinte de-alea cu fructe.

— Ascultă, îmi spune prietena mea în timp ce ne îndreptăm spre casă, ştii că-i un om foarte cumsecade. În plăcintele lui o să punem o ceaşcă de stafide mai mult.

Godinul negru, îndopat cu cărbune şi lemne străluceşte ca un dovleac luminat pe dinăuntru. Bătătorul de ouă se învîrteşte, lingurile frămîntă untul şi zahărul din castroane, vanilia parfumează aerul, iar ghimbărul răspîndeşte un miros de mirodenii. Aroma bunătăţilor ce se topesc ne zgîndăre nasul, umple bucătăria, se răspîndeşte prin casă, şi se pierde apoi afară în lume, împreună cu fumul din coş. În patru zile am sfîrşit treaba. Treizeci şi una de plăcinte îmbibate cu whisky se răsfaţă la soare pe pervazurile ferestrelor şi pe rafturi.

Pentru cine sînt plăcintele ?

Pentru prieteni. Dar nu neapărat pentru vecinii care ne sînt prieteni. De fapt, cele mai multe sînt făcute pentru persoane întîlnite doar o singură dată, sau poate de loc. Oamenii care ne-au impresionat profund, ca preşedintele Roosevelt, reverendul şi doamna J. C. Lucey, misionarii baptişti din Borneo, care au ţinut la noi conferinţe iarna trecută. Sau pentru tocilarul scund care trece prin orăşel de două ori pe an. Sau pentru Abner Packer, şoferul cursei de ora şase, de la Mobile, cu care ne salutăm zilnic cînd trece cu autobuzul ce huruie şi stîrneşte nori de praf. Sau pentru domnul şi doamna Wiston, tînăra pereche din California, a căror maşină s-a defectat într-o după amiază în faţa casei noastre şi în compania cărora am petrecut o oră plăcută, trăncănind pe verandă (tînărul domn Wiston ne-a fotografiat, asta fiind singura noastră poză). Deoarece timiditatea prietenei mele nu dispare decît în prezenţa străinilor, cunoştinţele vagi ni se par prietenii cei mai buni. Asta-i părerea mea. Pe de altă parte, albumul în care ţinem scrisorile de mulţumire, scrise pe hîrtie cu emblema Casei Albe, veştile din California şi din Borneo, ca şi cărţile poştale de un cent, trimise de tocilar, ne dau sentimentul că scăpăm din bucătăria cu vedere meschină asupra cerului şi că intrăm în contact cu o lume plină de evenimente.

Craca unui smochin, goală ca în decembrie, se freacă de geam. Bucătăria e pustie, plăcintele au dispărut. Ultimele le-am dus azi la poştă, iar costul timbrelor ne-a golit punga. Sîntem lefteri. Ne cam întristăm, deşi prietena mea susţine că sărbătorim evenimentul cu cele două degete de băutură rămase în sticla de la Haha. Queenie primeşte o lingură de whisky într-o ceaşcă de cafea (îi place cafeaua tare şi cu aromă de cicoare). Restul de băutură o turnăm în două borcănaşe de jeleu. Ideea de a bea whisky curat ne cam înspăimîntă. Gustul lui ne face să ne strîmbăm şi să luăm mutre acre. Începem să cîntăm, dar fiecare alt cîntec. Din cîntecul meu nu ştiu decît : *Hai vino, hai vino în oraşul întunecat, la balul înfumuraţilor !* Ştiu însă să dansez. Mi-am şi pus în gînd să ajung dansator de profesie şi vedetă de cinema. Umbra mea dansează şi se întinde pe pereţi. Vacarmul face să tremure vesela. Chicotim de parcă ne-ar gîdila mîini nevăzute. Queenie se dă peste cap, scurmă aerul cu labele, iar pe botul ei negru se lăţeşte un rînjet. Mă cuprinde o căldură, ca cea a butucilor ce trosnesc în cămin. Mă simt fără nici o grijă, liber ca vîntul pe coş. Prietena mea valsează în jurul godinului. A ridicat tivul rochiei ei sărăcăcioase din stambă înflorată, şi îl ţine ca la o rochie de bal. *Arată-mi drumul spre casă,* cîntă ea, iar panţofii de tenis i se hîrsîie zgomotos pe duşumea, *arată-mi drumul spre casă.*

Intră două rude. Foarte supărate. Priviri pline de reproş. Limbi sfichiuitoare. Ascultaţi ce spun. Cuvintele li se rostogolesc, se încalecă, formînd o melodie plină de mînie :

Un copil de şapte ani ! Mirosind a whisky ! Ai înnebunit ? Să-i dai de băut unui copil de şapte ani ! Drumul pierzaniei ! O ţii minte pe verişoara Kate ? Dar pe unchiul Charley ? Dar pe cumnatul unchiului Charley ? Ruşine ! Ce scandal ! Roagă-te, cere iertare Domnului !

Queenie se vîră sub godin. Prietena mea se uită fix la pantofi. Bărbia îi tremură. Apoi îşi ridică tivul fustei, îşi suflă nasul în el şi fuge în camera ei. Tîrziu, după ce tot oraşul s-a culcat şi nu se mai aud decît bătăile pendulei şi sfîrîitul focului ce se stinge, prietena mea

hohoteşte cu faţa într-o pernă, care s-a umezit ca batista unei văduve.

— Nu mai plînge, îi spun şi mă aşez la picioarele patului ei. În ciuda cămăşii mele de noapte din flanel gros, tremur tot. Cămaşa de noapte miroase încă a siropul de tuse pe care l-am luat iarna trecută. — Nu mai plînge, o implor, şi o trag de degetele de la picioare, iar apoi o gîdil la tălpi, eşti prea bătrînă ca să plîngi.

— De-asta plîng, fiindcă sînt într-adevăr prea bătrînă. Bătrînă şi caraghioasă, spune ea între sughiţuri.

— Nu eşti caraghioasă. Eşti nostimă. Nimeni nu-i mai nostim ca tine. Dacă nu încetezi cu plînsul, mîine dimineaţă ai să fii atît de obosită, încît n-o să putem tăia nici un pom.

Se ridică în capul oaselor. Queenie sare în patul ei (unde nu i se dă voie) şi începe să-i lingă obrajii.

— Ascultă, Buddy, ştiu eu un loc unde putem găsi pomi foarte frumoşi. Pomi cu boabe mari ca ochii tăi. E undeva departe, în fundul pădurii. Mai departe decît am fost noi vreodată. De-acolo ne aducea tăticu pomii de Crăciun. Îi căra în spinare. Asta acum vreo cincizeci de ani. Mor de nerăbdare să se facă odată dimineaţă.

Dimineaţa. Chiciura îngheţată poleieşte iarba. Soarele, rotund ca o portocală şi portocaliu ca luna în nopţile de caniculă, se leagănă la orizont şi face să sclipească pădurile argintate de iarnă. Se aude ţipătul unui curcan sălbatic. Un purcel sălbăticit grohăie prin tufişuri. În curînd, la marginea unui rîuleţ repede şi adînc pînă la genunchi, sîntem nevoiţi să părăsim cărucíorul. Queenie trece prima prin pîrîu şi înoată spre malul celălalt, lătrînd în semn de protest împotriva curentului iute şi a apei reci, prevestitoare de pneumonii. O urmăm ţinînd deasupra capului pantofii şi echipamentul (o secure şi un sac de pînză groasă). Încă o milă. Înfruntăm ghimpii care se răzbună nemilos pe noi, plantele agăţătoare şi măceşul ce se prinde de hainele noastre. Acele de pin ruginite strălucesc sub lichenii respingători şi sub penele lepădate de păsări. Ici şi colo o sclipire, o bătaie din aripi, o izbucnire de ţipete ascuţite ne reamintesc că nu toate păsările au zburat spre sud. Cărarea şerpuieşte tot timpul printre bălţi gălbui de lumină şi prin tuneluri întunecate din viţă sălbatică. Un alt pîrîu. O armada de păstrăvi pistruiaţi, deranjată de noi, împroaşcă apa în jur, iar broaştele mari cît o farfurie se saltă pe burtă. La un stăvilar lucrează nişte castori. Pe malul celălalt Queenie se scutură de apă şi tremură. Prietena mea se înfioară şi ea, dar nu de frig ci de entuziasm. Îşi înalţă capul şi trage în piept aerul tare al pinilor. Unul dintre trandafirii jerpeliţi de pe pălăria ei pierde o petală.

— Aproape c-am ajuns. Simţi mirosul, Buddy? întreabă ca şi cum ne-am fi apropiat de ocean.

E într-adevăr un fel de ocean. Largi întinderi, scăldate în parfumul pinilor şi pline de ilice, cu frunze ascuţite. Boabele lor roşii şi strălucitoare seamănă cu nişte clopoţei chinezeşti. Ciori negre se reped la ele ţipînd. După ce ne-am umplut sacul cu destule crenguţe verzi cu bobiţe roşii, ca să ne ajungă la ghirlandele cu care vrem să împodobim vreo zece ferestre, pornim să alegem pomul.

— Trebuie să fie de două ori mai înalt ca un băiat, aşa ca el să nu poată fura steaua din vîrf, cugetă prietena mea.

Alegem unul de două ori mai înalt ca mine. O namilă curajoasă şi falnică, care rezistă la treizeci de lovituri de secure pînă se prăbuşeşte trosnind şi ţipînd sfîşietor. Il

tîrîm ca pe un vînat şi o pornim cu el pe lungul drum spre casă. După cîţiva metri renunţăm la luptă şi ne aşezăm jos gîfîind. Ne-a cuprins însă energia vînătorilor ce se întorc triumfători. Această energie, ca şi parfumul viril şi rece al pomului ne îmbărbătează, ne dau forţa să pornim din nou. La apusul soarelui, pe drumul roşu ce duce la oraş, primim o droaie de complimente. Prietena mea e însă şireată şi nu intră în vorbă cu cei întîlniţi, care îi laudă comoara cocoţată în cărucior.

— Ce pom frumos. De unde l-aţi luat ?

— De acolo, murmură ea vag.

La un moment dat se opreşte o maşină şi nevasta trîndavă a domnului morar se apleacă pe geam şi scînceşte :

— Vă dau douăzeci de cenţi pe pomul ăsta.

De obicei prietena mea se sfieşte să refuze. De data asta însă clatină imediat din cap.

— Nici pentru un dolar.

Nevasta domnului morar stăruie.

— Auzi colo, un dolar ! Cincizeci de cenţi. Ultimul preţ. Ce Dumnezeu, soro, n-ai decît să-ţi aduci alt pom.

Prietena mea se gîndeşte o clipă şi îi răspunde politicos :

— Mă îndoiesc. Nu există niciodată două lucruri la fel.

Acasă Queenie se întinde lîngă foc şi doarme pînă a doua zi, sforăind zgomotos ca un om mare.

Într-un cufăr din pod e o cutie plină cu bucăţele de hermină rămase de la capa unei doamne bizare, care a stat cu chirie pe vremuri la noi, ghemuri de beteală încurcate şi îngălbenite de vreme, o stea de argint, o bucată de sfoară avînd prinse pe ea becuri în formă

de lumînare, stricate şi fără îndoială primejdioase. Ornamente destul de frumoase, dar insuficiente, căci prietena mea ar vrea ca pomul nostru să strălucească ca vitraliile bisericii baptiste şi să se încovoaie sub povara albă a podoabelor. N-avem însă bani ca să putem cumpăra de la magazinul cu preţ unic splendorile de cinci şi zece cenţi, fabricate în Japonia. Aşa că facem ce-am făcut întotdeauna. Ne petrecem zile întregi la masa din bucătărie, cu foarfece, creioane şi mormane de hîrtie colorată. Eu fac schiţe, iar prietena mea le taie cu foarfeca. O droaie de pisici, de peşti (fiindcă sînt uşor de desenat), nişte mere, nişte pepeni verzi, cîţiva îngeri cu aripi, tăiaţi din foiţele de poleială strînse de la bomboane. Podoabele le agăţăm cu ace de siguranţă. Ca efect suprem întindem pe crăcuţe puf de bumbac, adunat anume încă din august. Prietena mea îl admiră cînd e gata şi îşi încleştează mîinile.

— Să fim drepţi, Buddy, nu-i aşa, că-i destul de frumos ca să-ţi vină să-l mănînci ?

Queenie încearcă să înhaţe un înger.

După ce împletim ghirlande de ilice şi împodobim cu ele toate ferestrele de la stradă, ne apucăm să pregătim darurile pentru membrii familiei : baticuri pentru doamne, iar pentru domni un sirop preparat în casă din lămîie, lemn dulce şi aspirină, pentru a fi luat „la primele simptome ale unei răceli şi după vînătoare". Cînd vine însă clipa să ne facem unul altuia cadouri, ne despărţim ca să lucrăm în taină. Aş vrea să-i cumpăr un cuţit cu perle bătute pe mîner, un aparat de radio, o jumătate de kilogram de vişine în ciocolată (am gustat odată împreună cîteva şi de atunci ea se jură că „Aş putea să trăiesc numai din ele, Buddy, zău aşa... să ştii că nu glumesc"). În loc de toate astea îi fac un zmeu. Ea ar vrea să-mi

dea o bicicletă (mi-a spus-o de mai multe milioane de ori. „O, Buddy de ce nu pot să-ţi dau o bicicletă? E destul de greu să trăieşti fără să ai un lucru pe care ţi-l doreşti. Mă doare însă şi mai rău că nu pot să-ţi fac cadou ce-ţi place ţie. Într-o bună zi, însă, Buddy, am să reuşesc. Am să-ţi fac rost de-o bicicletă. Nu mă întreba cum. Poate c-am s-o fur). În schimb, sînt destul de sigur că-mi face un zmeu, la fel ca anul trecut sau ca acum doi ani. Cu trei ani în urmă ne-am dăruit unul altuia cîte o praştie. Un zmeu nou mă încîntă, fiindcă sîntem neîntrecuţi la înălţatul lui şi studiem vîntul ca marinarii. Prietena mea e şi mai îndemînatecă decît mine şi poate înălţa zmeul chiar atunci cînd nu suflă nici o boare de vînt care să mişte norii.

În după amiaza Crăciunului, adunăm cinci cenţi şi ne ducem la măcelar să-i cumpărăm lui Queenie darul tradiţional, un os de vacă bun de ros. Osul, învelit în hîrtie colorată e pus sus în pom, lîngă steaua de argint. Queenie ştie. Se ghemuieşte la piciorul pomului şi priveşte drept în sus, hipnotizată de lăcomie. Cînd vine vremea să mergem la culcare refuză să se clintească. Şi eu trec prin aceleaşi emoţii. Dau la o parte cu piciorul cuverturile şi sucesc perna, de parcă ar fi o noapte fierbinte de vară. Undeva se aude un cocoş, dar chemarea lui e falsă, căci soarele se află încă de cealaltă parte a lumii.

— Buddy, nu dormi? Prietena mea mă strigă din camera de alături. Peste o clipă şade pe patul meu. În mînă ţine o lumînare. — Nu pot să dorm de loc, declară ea. Mintea îmi fuge ca argintul viu, sare ca un iepure. Buddi, crezi că doamna Roosevelt o să servească prăjitura noastră la masă? Ne ghemuim în pat, şi îmi strînge mîna în semn de afecţiune. — Mi se pare că mîna ta era mult mai mică. Nu-mi place de loc să te văd crescînd. Cînd ai să creşti mare, o să mai fim prieteni? O încredinţez că vom fi întotdeauna. — Sînt foarte necăjită, Buddy. Am vrut atît de mult să-ţi dau o bicicletă. Am încercat să-mi vînd cameea pe care mi-a dat-o tata. Buddy... ezită, ca şi cum ar fi fost stingherită. Ţi-am mai făcut un zmeu. Atunci îi mărturisesc că şi eu i-am făcut unul. Ne bufneşte rîsul.

Lumînarea a ars pînă la capăt. Se stinge şi atunci apare lumina stelelor. Stelele se învîrtesc la fereastră ca nişte colindători, dar treptat melodia se destramă o dată cu revărsatul zorilor. Poate că am aţipit, dar zorile se revarsă peste noi ca un duş rece. Ne trezim de-a binelea şi ne fîţîim prin casă aşteptînd să se scoale şi ceilalţi. Prietena mea scapă dinadins un ceainic pe duşumeaua bucătăriei. Eu dansez bătînd din călcîie în faţa uşilor închise. Unul cîte unul cei din casă apar cu un aer de parcă ar vrea să ne ucidă. E însă Crăciunul, aşa că nu le dă mîna. Mai întîi luăm un mic dejun grozav. Tot ce-ţi poate trece prin minte de la clătite şi veveriţă friptă pînă la mămăligă prăjită şi faguri de miere. Aşa că toţi sînt bine dispuşi, afară de mine şi de prietena mea. De fapt ne perpelim de nerăbdare să ajungem la cadouri. Aproape că nu mai putem mînca.

Ce dezamăgire! Ce credeţi că primesc? Şosete, o cămaşă pentru „şcoala de duminică", nişte batiste, un pulover larg şi un abonament pe un an de la *Micul Păstor*, o revistă religioasă pentru copii. Fierb de furie. Zău aşa.

Prietena mea a primit cadouri mai acătării: o pungă cu nuci e darul cel mai preţios. E totuşi foarte mîndră de şalul alb de lînă, împletit de sora ei cea măritată. Spune însă că cel mai mult îi place zmeul făcut de mine, care orice s-ar spune, e foarte frumos, deşi nu

chiar atît de frumos ca cel făcut de ea. Albastru, împodobit cu stele aurii și verzi, din acelea ce se dau ca premiu la purtare. În afară de asta pe el e pictat numele meu: „Buddy".

— Buddy, bate vîntul.

Bate vîntul și o luăm imediat la goană pe o cîmpie din dosul casei, unde Queenie a alergat să-și îngroape osul (și unde peste o iarnă va fi îngropată și Queenie). Ne croim drum prin iarba deasă și înaltă pînă la piept și înălțăm zmeurile. În timp ce înoată prin aer simțim cum smucesc sfoara ca niște pești aerieni. Mulțumiți și dogoriți de soare, ne tolănim în iarbă, cojim nucile și privim cum joacă zmeiele noastre. În curînd am uitat de șosete și de puloverul prea mare. Sînt fericit de parcă aș fi cîștigat marele premiu de cincizeci de mii de dolari la concursul pentru găsirea unui nume pentru o marcă nouă de cafea.

— Vai de mine, ce proastă sînt! strigă prietena mea, tresărind, ca o femeie ce-și amintește prea tîrziu că are biscuiți în cuptor. Știi la ce m-am gîndit întotdeauna? întreabă ea cu tonul cu care ar comunica o descoperire și zîmbind parcă cuiva din spatele meu. M-am gîndit întotdeauna că pentru a-l vedea pe Domnul, omul trebuie să fie ori bolnav ori pe moarte. Mi-am închipuit că la venirea Domnului ai să te simți ca atunci cînd te uiți la fereastra bisericii baptiste, cu geamurile ei frumos colorate, prin care se revarsă soarele, strălucind atît de tare încît nici nu-ți dai seama cînd se întunecă. E o mare consolare cînd te gîndești că asemenea strălucire te scutește de ori ce fel de teamă de fantome. Sînt sigură însă că eu n-am să trăiesc astfel de clipe. Sînt sigură că în cele din urmă îți dai seama că Domnul ți s-a arătat de mult. Asta e... Mîna ei descrie un cerc

într-un gest care cuprinde norii, zmeiele, iarba și pe Queenie scurmînd țărîna peste osul ei. — Oamenii l-au văzut pe Domnul în toate lucrurile. Mă simt mulțumită să știu că mor, păstrînd în ochi ziua de azi.

E ultimul nostru Crăciun împreună.

Viața ne desparte: Acei care Știu mai Bine au hotărît că locul meu e într-o școală militară. Așa că urmează o jalnică suită de închisori unde sună goarna, exerciții de vară, îngrozitoare, trezit tot timpul de trompetă. Am un nou cămin. Dar ce contează? Căminul meu a rămas acolo unde e prietena mea, iar acolo nu mai mă duc niciodată.

Ea a rămas acasă, găsindu-și de lucru pe la bucătărie. Singură cu Queenie. Apoi singură de tot. („Dragă Buddy", îmi scrie cu scrisul ei lăbărțat, ciudat și greu de citit, „ieri calul lui Jim Macy a lovit-o rău pe Queenie. Slavă Domnului că n-a suferit mult. Am învelit-o cu un cearceaf de Olandă Fină și am dus-o cu căruciorul pe pășunea lui Simpson, să fie alături de toate Oasele pe care le-a îngropat..."). În fiecare noiembrie, cîțiva ani de-a rîndul, prietena mea a continuat să coacă singură plăcinte cu fructe. Făcea doar cîteva. Firește, mie mi-o trimitea totdeauna pe „cea mai bună". În fiecare scrisoare punea și o monedă de zece cenți, învelită în hîrtie higienică. „Du-te la un film și scrie-mi și mie despre ce e vorba". Treptat, însă, în scrisorile ei începe să mă confunde cu celălalt prieten, cu acel Buddy, mort în 1880. Rămîne la pat tot mai des și nu numai în zilele de treisprezece. Într-o dimineață de noiembrie, o dimineață de iarnă, cînd păsările au plecat și pomii s-au desfrunzit, n-a mai avut putere să exclame:

— O, Doamne, a venit vremea plăcintelor cu fructe!

Şi ştiu cînd s-a întîmplat. O telegramă confirmă vestea pe care o fibră secretă a şi primit-o, şi simt cum în mine se rupe ceva, ceva de neînlocuit, scăpînd ca un zmeu a cărui sfoară s-a rupt. Iată de ce acum, în această dimineaţă de decembrie, în timp ce mă plimb pe terenul de joc al şcolii, caut tot timpul cu privirea pe cer, ca şi cum m-aş aştepta să văd două zmeie, înălţîndu-se grăbite spre rai, ca două inimi.

În româneşte de *Const. Popescu*

Sandvişuri cu diamante

(Breakfast at Tiffany's)

Întotdeauna m-au fascinat locurile unde am trăit cîndva : casele şi împrejurimile lor. Există, de pildă, o casă de piatră pe Strada 70 Est, unde am locuit pe la începutul războiului şi unde se afla primul apartament în care am stat la New York. De fapt nu era decît o cameră unde fuseseră înghesuite tot felul de mobile, care se ţin de obicei în pod, o canapea şi fotolii mari, tapisate cu o catifea specială, roşie, care-ţi dă mîncărimi şi pe care o asociezi cu căldura din tren. Pereţii erau de stuc, iar culoarea lor semăna a tutun scuipat. Peste tot, chiar şi în baie, se aflau gravuri reprezentînd ruine romane, gravuri care, din pricina vechimii, se acoperiseră cu pete galbene-cafenii. Camera avea o singură fereastră care dădea pe o scară de incendiu. Dar chiar şi aşa, eram fericit ori de cîte ori, punînd mîna în buzunar, simţeam cheia apartamentului ; oricît ar fi fost de trist, era totuşi un loc al meu, primul, unde aveam toate cărţile, şi multe vase cu creioane ce aşteptau să fie ascuţite : într-un cuvînt tot ceea ce mi se părea că-mi trebuie ca să devin scriitor, aşa cum aş fi dorit.

Pe vremea aceea nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte să scriu despre Holly Golightly şi poate că n-aş fi scris nici acum dacă n-aş fi avut o discuţie cu Joe Bell, care mi-a amintit de ea.

Holly Golightly stătea cu chirie în casa veche de piatră în care locuiam şi eu. Ocupase apartamentul de dede-

subt. Iar Joe Bell avea un bar după colţ, pe Lexington Avenue. Îl mai are şi azi. Atît eu cît şi Holly ne duceam pe acolo de şase, şapte ori pe zi, nu ca să bem — nu întotdeauna — ci ca să dăm cîte un telefon : în timpul războiului era greu să obţii legătura la telefoanele particulare. În plus, Joe Bell era un om căruia i se putea încredinţa orice mesaj, şi asta în cazul lui Holly nu era lucru uşor, căci primea telefoane cu duiumul.

Bineînţeles că toate astea s-au întîmplat de mult, şi pînă săptămîna trecută nu-l mai văzusem pe Joe Bell de cîţiva ani. Ne întîlneam din cînd în cînd, şi uneori, trecînd prin cartier, mă opream la barul lui şi intram. Dar n-am fost niciodată legaţi, decît în măsura în care eram amîndoi prieteni cu Holly Golightly. Joe Bell nu are o fire prea fericită. O recunoaşte şi el. Spune că e din cauză că-i burlac şi are gastrită. Oricine-l cunoaşte vă poate spune că-i greu să te înţelegi cu el. E un om îngrozitor dacă nu împărtăşeşti ideile lui fixe, una dintre ele fiind Holly. Mai avea şi altele : „Hockey-ul pe gheaţă. Cîinii Weimaraner, *Fata cu numele de Duminică* (un serial radiofonic, foarte dulceag, pe care îl asculta de vreo 15 ani), şi Gilbert şi Sullivan,[1] — pretindea că e rudă cu unul din ei, dar nu-mi amintesc cu care.

Aşa că marţea trecută, spre seară, cînd a sunat telefonul şi am auzit o voce spunînd : „Aici e Joe Bell", mi-am închipuit imediat că trebuie să fie ceva în legătură cu Holly. Dar nu mi-a spus nimic despre ea, mi-a spus doar : „Poţi să vii repede pînă aici ? E ceva important." Vocea lui de broască orăcăia emoţionată.

[1] Sir Arthur Seymour Sullivan (1842—1900) — compozitor englez ; în colaborare cu W. S. Gilbert a compus numeroase operete care s-au bucurat de mare succes.

Am luat un taxi — turna cu găleata, o ploaie de octombrie — şi pe drum am început să mă gîndesc că s-ar putea chiar s-o găsesc pe Holly acolo, s-o văd din nou.

Dar nu era nimeni decît proprietarul. Barul lui Joe Bell e un local liniştit în comparaţie cu majoritatea barurilor de pe Lexington Avenue. N-are nici neon, nici televizor. Două oglinzi vechi reflectă vremea de afară şi, în dosul barului, într-o nişă tapisată de jur împrejur cu fotografiile unor vedete de hockey, se află întotdeauna o glastră mare cu flori proaspete, pe care Joe Bell le aranjează singur cu o grijă de gospodină. De altfel asta şi făcea cînd am intrat.

— Bineînţeles, mi-a spus el, înfigînd o gladiolă adînc în glastră, bineînţeles că nu te-aş fi adus aici dacă n-aş fi vrut să-ţi cer o părere. E ciudat. S-a întîmplat ceva foarte ciudat.

— Ai veşti despre Holly ?

Apucă o frunză şi începu s-o frece între degete, de parcă n-ar fi ştiut prea bine ce să răspundă. Joe e mic de statură, cu cap frumos, păr alb şi aspru, o faţă lungă şi osoasă, care i s-ar fi potrivit mai bine unui om înalt, mult mai înalt ca el. Pielea lui pare veşnic arsă de soare ; acum era şi mai roşie decît de obicei.

— Nu pot spune că am veşti despre ea. Adică, nu ştiu. De-asta vreau să-ţi cer părerea. Dar să-ţi pregătesc întîi ceva de băut. Ceva nou. Se cheamă *Îngerul alb*. Amesteci jumătate vodcă, jumătate gin, fără vermut. În timp ce beam rezultatul, Joe Bell s-a aşezat lîngă mine, sugînd o pastilă *Tums*[1], şi gîndind la ceea ce voia să-mi spună. Apoi, după un timp, se hotărî : Ţi-aduci aminte de un oarecare domn I. Y. Yunioshi ? Un domn din Japonia ?

[1] Medicament pentru stomac.

— Din California, i-am spus, amintindu-mi perfect de domnul Yunioshi. E fotograf la o revistă ilustrată şi cînd l-am cunoscut locuia în apartamentul-studio de la ultimul etaj al casei de piatră.

— Nu mă-ncurca. Te-am întrebat doar dacă ştii despre cine-i vorba. Bun. Deci, noaptea trecută, cine spui că intră valsînd la mine? Acelaşi domn I. Y. Yunioshi. Cred că trebuie să fie mai bine de doi ani de cînd nu l-am mai văzut. Şi unde spui că a fost în ultimii doi ani?

— În Africa.

Joe Bell se opri din ronţăit şi ochii i se îngustară:

— Da de unde ştii?

— Am citit în *Winchell*[1]. Ceea ce, de fapt, era adevărul. Joe desfăcu registrul de încasări şi scoase un plic din acelea ieftine, cafenii.

— Ia uită-te puţin! Pe-astea le-ai văzut în *Winchell*?

În plic erau trei fotografii, mai mult sau mai puţin identice, cu toate că erau luate din unghiuri diferite: un negru înalt, delicat, îmbrăcat într-o fustă de stambă, cu un zîmbet timid, dar totuşi, mîndru, ţinea în mînă o sculptură de lemn, prelungă, ciudată, care reprezenta un cap de fată cu părul lins şi scurt ca de băiat, cu ochi netezi de lemn, prea mari şi plecaţi, cu o faţă lunguiaţă, o gură mare, foarte puternic conturată, ca buzele de clown. La prima vedere semăna cu majoritatea sculpturilor primitive; pe urmă însă, am avut clar impresia că o am în faţa ochilor pe Holly Golightly, sau în orice caz o sculptură care semăna cu ea atît cît putea să-i semene un obiect imobil şi întunecat.

[1] Revistă americană.

— Ei, ce părere ai? întrebă Joe Bell, mulţumit de uimirea mea.

— Seamănă cu ea.

— Ascultă, băiete, spuse plesnind tejgheaua, ea e. Sînt sigur că-i ea, aşa cum sînt sigur că-s om în toată firea. Japonezul mititel a ştiut că-i ea de cum a văzut-o.

— A văzut-o? În Africa?

— Nu. N-a văzut decît statueta. Dar de fapt e acelaşi lucru. Uite, citeşte — şi-mi întinse una din fotografii. Pe dos scrie: Sculptură în lemn, tribul S, Tococul, East Anglia. Ziua de Crăciun, 1956.

Spuse:

— Uite ce zice japonezul — şi-mi relată următoarea poveste. În ziua de Crăciun, domnul Yunioshi trecuse cu aparatul de fotografiat prin Tococul, un sat la capătul pămîntului, lipsit de orice interes, o simplă adunătură de bordeie, cu maimuţe în ogradă şi şoimi pe acoperiş. Se hotărîse s-o pornească mai departe cînd deodată văzuse un negru, ghemuit în prag, care sculpta un baston cu maimuţe. Domnul Yunioshi, impresionat, i-a cerut să mai vadă şi alte sculpturi. Drept care, omul i-a arătat capul acela de fată. Văzîndu-l, domnul Yunioshi a avut senzaţia că visează, sau cel puţin aşa i-a spus lui Joe Bell. Dar oferindu-i negrului să cumpere sculptura, acesta îşi acoperise părţile ruşinoase cu mîna (probabil un gest de tandreţe asemănător cu cel de a duce mîna la inimă) şi spusese nu. Yunioshi i-a oferit atunci o livră de sare şi zece dolari, apoi un ceas de mînă, două livre de sare şi douăzeci de dolari, dar nimic din toate astea n-au reuşit să-l înduplece. Totuşi domnul Yunioshi era hotărît să afle măcar cum şi în ce condiţii fusese făcută sculptura. L-a costat toată sarea pe care o avea şi ceasul, ca să afle povestea, spusă în limba africană şi într-o engleză aproximativă, completată

cu semne. Se pare că în primăvara lui 1956, un grup compus din trei albi apăruse din junglă călare pe cai. O femeie tînără şi doi bărbaţi. Bărbaţii, amîndoi cu ochii roşii de febră, fuseseră siliţi să stea, timp de mai multe săptămîni, închişi într-un bordei izolat, scuturaţi de friguri, în timp ce femeia, căreia îi plăcuse sculptorul din prima clipă, împărţise rogojina cu el.

— Partea asta n-o cred, spuse Joe Bell scîrbit. Ştiu eu că le avea ea pe-ale ei, dar nu cred că a putut să meargă chiar atît de departe.

— Şi pe urmă ?

— Pe urmă nimic, spuse el ridicînd din umeri. După un timp a plecat cum a venit, călare pe cal.

— Singură, sau cu cei doi bărbaţi ?

Joe Bell clipi :

— Cred că cu cei doi bărbaţi. Dar, să ştii că japonezul a întrebat de ea prin toată ţara. N-a văzut-o nimeni, niciodată. Apoi am avut impresia că îl năpădeşte şi pe el sentimentul acela de a fi fost părăsit pe care-l încercam şi eu, şi că luptă împotriva lui. Trebuie totuşi să admiţi un lucru, sînt singurele ştiri *precise* de nu ştiu cîţi — dădu să numere pe degete, dar n-avea destule — ani. Nădăjduiesc un singur lucru, că-i bogată. Trebuie să fie bogată. Trebuie să fii bogat ca să te duci să-ţi pierzi vremea în Africa.

— Probabil că nici n-a pus vreodată piciorul în Africa, i-am spus cu un ton convins. Totuşi mi-o închipuiam foarte bine acolo. Era un loc unde ştiu precis că s-ar fi dus. Şi capul sculptat... M-am uitat din nou la fotografii.

— Dacă ştii aşa de multe, unde e ?

— Moartă. Sau la balamuc. Sau măritată. Cred că s-a măritat, că s-a liniştit şi poate că trăieşte chiar aici, în oraş.

Rămase o clipă pe gînduri apoi spuse :

— Nu, şi dădu din cap. Nu, şi am să-ţi spun de ce. Dac-ar fi trăit aici, aş fi văzut-o. Uite, dacă un om căruia îi place să se plimbe, un om ca mine, care a umblat pe străzi zece-doisprezece ani la rînd, şi în toţi anii ăştia a căscat bine ochii doar-doar o vedea o anumită persoană, n-a întîlnit-o niciodată, nu-i la mintea cocoşului că nu stă aici ? Mereu am impresia că văd cîte o părticică din ea : un fund plat, o siluetă subţirică care umblă repede şi drept — se opri de parcă şi-ar fi dat deodată seama cît de intens mă uitam la el. Crezi că-s nebun ?

— Nu, dar nu ştiam că ai fost îndrăgostit de ea. Nu în felul ăsta !

Mi-a părut rău de ce am spus : s-a fîstîcit. A strîns fotografiile şi le-a pus înapoi în plic. M-am uitat la ceas. N-aveam unde să mă duc, dar m-am gîndit că-i mai bine să plec.

— Stai, mi-a spus, apucîndu-mă de mînă. Sigur c-am iubit-o. Dar n-am vrut niciodată să mă ating de ea. Apoi adăugă, fără să zîmbească : Nu că nu m-aş fi gîndit la asta. Chiar şi la vîrsta mea, ş-o să am şaizeci şi şapte de ani la zece ianuarie. E curios — dar cu cît îmbătrînesc, cu atît mă gîndesc mai mult la lucrurile astea. Nu mi-aduc aminte să mă fi gîndit atît de mult cînd eram tînăr. Acu mă gîndesc mereu, aproape în fiecare clipă. Poate că, pe măsură ce îmbătrîneşti, şi ţi-e mai greu să-ţi pui gîndurile în practică, ajung de se strîng toate-n creier şi devin o povară. De cîte ori citesc în ziar de cîte un bătrîn care se face de rîs, ştiu că povara asta-i de vină. Dar eu — îşi turnă un whisky şi-l dădu uşor pe gît — n-am să mă fac niciodată de rîs. Şi jur că nu mi-a trecut niciodată prin cap să mă gîndesc la aşa ceva în legătură cu Holly. Poţi foarte

bine să iubeşti pe cineva fără să-l iubeşti aşa. Îl considerí ca pe un străin, dar un străin care ţi-e prieten.

Tocmai atunci au intrat în bar doi oameni şi mi-am spus că-i momentul să plec. Joe Bell m-a însoţit pînă la uşă şi m-a apucat din nou de mînă :

— Crezi ?

— Că n-ai vrut să te atingi de ea ?

— Nu, povestea asta cu Africa.

În clipa aceea, nu mai reuşeam să-mi amintesc povestea. Mi-aminteam doar imaginea lui Holly plecînd, călare...

— În orice caz, a plecat.

— Da, îmi spuse, deschizînd uşa. Aşa e ! S-a dus.

Afară, ploaia se oprise. Nu mai era decît un fel de ceaţă, aşa că am cotit şi am pornit-o în sus pe stradă, către casa de piatră. E o stradă cu arbori, care vara aruncă umbre răcoroase pe asfalt ; dar frunzele erau galbene acum, majoritatea căzuseră, şi ploaia le făcuse lunecoase ; derapau sub talpă. Casa se afla cam la mijlocul străzii, lîngă o biserică cu turn şi cu un ceas albastru care bătea orele. De cînd mă mutasem, o renovaseră : o uşă neagră, elegantă, înlocuise sticla veche mată, iar ferestrele erau încadrate de obloane cenuşii, elegante. Nimeni din cei pe care-i cunoşteam nu mai locuia acolo, în afară de Madame Sapphia Spanella, o soprană răguşită, care se ducea după amiaza să se plimbe pe patine cu rulete în Central Park. Ştiam că locuieşte tot acolo, fiindcă am urcat scările şi m-am uitat la cutiile de scrisori, cutiile care îmi atrăseseră prima dată atenţia asupra lui Holly Golightly.

Locuiam acolo de vreo săptămînă cînd am observat că pe cutia de scrisori a apartamentului 2 era lipită o carte de vizită destul de ciudată. Era o carte de vizită de lux şi pe ea scria : Domnişoara Holiday Golightly, iar dedesubt, într-un colţ : călătoare. Mă obseda ca o melodie : domnişoara Holiday Golightly, călătoare.

Într-o noapte, mult după ora 12, m-am trezit auzindu-l pe domnul Yunioshi strigînd ceva din capul scării. Cum locuia la ultimul etaj, vocea lui răsuna în toată casa, exasperată şi fără milă :

— Domnişoară Golightly, aşa nu se mai poate !

Vocea care-i răspunse, ţîşnind de jos, era o voce de fetiţă prostuţă, care se amuza de situaţie :

— Vai, drăguţule, zău că-mi pare rău. Am pierdut nenorocita aia de cheie !

— Dar nu se poate să suni mereu la mine. Te rog, te rog, să-ţi faci o cheie. Trebuie.

— Dar le pierd pe toate.

— Eu muncesc. Trebuie să dorm, strigă domnul Yunioshi. Iar dumneata suni mereu la uşa mea...

— *Nu* te supăra, *drăguţule. Nu* mai *fac.* Şi dacă-mi făgăduieşti că n-ai să te mai superi — vocea ei se apropia, începuse să urce scara — s-ar putea să te las să faci fotografiile de care am vorbit.

Între timp mă dădusem jos din pat şi crăpasem uşa. Puteam să aud tăcerea domnului Yunioshi : s-o aud, spun, pentru că era însoţită de o schimbare de respiraţie care se auzea clar.

— Cînd ?

Fata rîse.

— Într-o zi, răspunse tărăgănind cuvintele şi dîndu-le astfel o semnificaţie specială.

— Oricînd, spuse domnul Yunioshi. Apoi închise uşa.

Am ieşit pe palier şi m-am aplecat peste rampă, atît cît să pot vedea fără să fiu văzut. Era încă pe scară ; dar curînd ajunse pe palier. Lumina de pe palier se reflecta în culorile variate ale părului ei de băiat cu şu-

vițe decolorate de soare, unele de un blond albicios, altele galbene. Era o seară caldă, aproape de vară; și purta o rochie neagră, subțire și răcoroasă, sandale negre și un colier de perle în jurul gîtului. Cu toată silueta ei subțire și elegantă, avea un aer sănătos de om care mănîncă bine dimineața, un aer îngrijit, care amintea de săpun și de lămîie și o roșeață violentă care-i întuneca obrajii. Avea gura mare, nasul în vînt și purta ochelari negri ce-i ascundeau ochii. Dacă te uitai la ea, vedeai că nu mai e copil, dar, deși femeie, fața avea ceva copilăresc. Ar fi putut să aibă orice vîrstă între șaisprezece și treizeci de ani. Mai tîrziu am descoperit că mai avea două luni pînă să împlinească nouăsprezece.

Nu era singură. În urma ei venea un bărbat. Felul în care o ținea, cu mîna lui grăsuță pe după talie, mi se părea scandalos — nu din punct de vedere moral, ci estetic. Era mic și lat, pomădat și bronzat artificial, purta haine cu dungi subțiri, cam strîmte, și la butonieră o garoafă roșie care se ofilise. Cînd ajunseră la ușă, fata începu să scotocească în geantă căutînd cheia, fără să se sinchisească de bărbatul care-și vîrîse nasul și buzele groase în ceafa ei. În cele din urmă găsi cheia, deschise ușa și se întoarse către el, cu un aer amabil :

— Bogdaproste, drăguțule, și mulțumesc că m-ai adus acasă.

— Hei, păpușico, spuse bărbatul, văzînd că îi închide ușa în nas.

— Da, Harry !

— Harry era celălalt. Eu sînt Sid. Sid Arbuck. Și mă placi.

— Te divinizez, domnule Arbuck. Dar noapte bună, domnule Arbuck.

Domnul Arbuck rămase cu privirea la ușa pe care Holly o închidea cu un gest hotărît, nevenindu-i să-și creadă ochilor.

— Hei, păpușico, lasă-mă să intru, păpușico, doar mă placi, păpușico. Eu sînt un tip care place. N-am plătit eu nota, și doar erau cinci inși, toți prieteni de-ai TĂI ? Eu nu-i văzusem niciodată în viața mea. Oare asta nu-mi dă dreptul să-ți plac ? Și-ți plac, păpușico.

Începu să bată în ușă, întîi încet, apoi mai tare. În cele din urmă, făcu doi, trei pași înapoi, cu trupul încovoiat, și aplecat de parcă-ar fi vrut să se repeadă la ușă, s-o spargă. Dar în loc de asta o zbughi pe scări, lovind cu pumnul în perete. Cînd să ajungă jos, ușa de la apartamentul fetei se deschise, și fata scoase capul.

— Ah, domnule Arbuck...

Omul se întoarse cu un zîmbet de ușurare, care i se răspîndi pe toată fața ; voise doar să-l tachineze.

— Data viitoare, cînd o fată are nevoie de mărunțiș pentru toaletă, strigă ea, fără nici o urmă de tachinărie, ascultă sfatul meu, drăguțule, nu-i da douăzeci de cenți !

Se ținu de promisiunea făcută domnului Yunioshi ; sau în orice caz îmi închipui că n-a mai sunat la el, căci zilele următoare începu să sune la mine, uneori la două, alteori la trei, alteori la patru dimineața ; n-avea nici un fel de scrupule că mă trezește la asemenea ore și că mă silește să mă dau jos din pat ca să apăs pe butonul care deschidea ușa de jos. Dat fiindcă aveam prieteni puțini, și nici unul care să mă viziteze la o oră atît de tîrzie, știam întotdeauna că e ea. La început, m-am dus totuși de vreo cîteva ori la ușă, așteptînd parcă să primesc o veste rea, o telegramă : dar era domnișoara Golightly care-mi striga de jos :

— Îmi pare rău, drăguțule, mi-am uitat cheia.

Bineînțeles că nu ne cunoșteam personal. Cu toate că ne întîlneam pe scară, sau pe stradă. Dar aveam impresia că pur și simplu nu mă vede. Purta întotdeauna ochelari negri, era întotdeauna elegantă, îngrijită, exista un bun gust logic în simplitatea lucrărilor cu care se îmbrăca, în albastrul și griurile pe care le purta, și în lipsa lor de strălucire, care de fapt o făceau pe ea să strălucească și mai tare. Ar fi putut să fie model la un fotograf, sau o actriță de cinema, numai că, judecînd după orarul ei, era clar că n-avea timp să fie nici una, nici alta.

O întîlneam uneori și prin alte cartiere. Odată, o rudă de-a mea, în vizită la New York, m-a dus la 21[1] și acolo, la o masă foarte bună, înconjurată de patru bărbați, nici unul dintre ei domnul Arbuck, dar totuși fiecare copia lui perfectă, era domnișoara Golightly, care-și pieptăna indolent părul în public; și expresia ei — un căscat nerealizat — mi-a stricat prin forța sugestiei toată bucuria pe care o aveam că mănînc într-un local atît de elegant. Într-altă seară, pe la mijlocul verii, căldura din cameră mă gonise pe străzi. Am luat-o pe Third Avenue spre Strada 51, unde se afla un anticar, care avea în vitrină un obiect care-mi plăcea mult: o colivie imensă, o moschee cu minarete și cămăruțe de bambus, care abia aștepta să fie locuită de papagali guralivi. Costa însă 350 de dolari. În drum spre casă, am observat în fața cîrciumii lui P. J. Clark un grup de șoferi de taxi, pe semne adunați acolo din cauza unui grup vesel de ofițeri australieni cu privirea tulbure de băutură, care cîntau cu voce baritonală: *Valsează Matildo*. În timp ce cîntau, dansau rînd pe rînd cu o fată

[1] Restaurant de lux la New York.

pe care o învîrteau deasupra caldarîmului pe sub trenul aerian, și fata, bineînțeles domnișoara Golightly, plutea în brațele lor ușoară ca o eșarfă.

Dar dacă domnișoara Golightly rămase nepăsătoare față de existența mea, în afara utilității mele ca portar de noapte, eu, în schimb devenisem în vara aceea o autoritate în ceea ce privește existența ei. Am descoperit astfel, cercetîndu-i coșul cu hîrtii din fața ușii, că obișnuia să citească niște reviste cu poze și cancanuri, prospecte de călătorie și hărți astrologice, că fuma țigări ieftine — Picayunes, că supraviețuia mîncînd brînză de vaci și pîine prăjită, și că părul ei multicolor se datora mai mult sau mai puțin unor inițiative proprii.

Aceeași sursă indica în mod evident că primea teancuri de scrisori V[1] de pe front, care erau întotdeauna rupte în fîșii ca niște semne de carte. Din cînd în cînd obișnuiam și eu să ciupesc cîte un semn de carte. *Adu-ți aminte* și *mi-e dor de tine* și *plouă* și *te rog să-mi scrii* și *naibii* și *fir-ai al naibii* erau cuvinte care reveneau cel mai des, pe aceste fîșii de hîrtie; astea și *singur* și *dragoste*.

Mai avea și o pisică și cînta la ghitară. În zilele cînd ardea soarele, se spăla pe cap și se așeza cu pisica — un motan roșu tigrat — pe scara de incendiu, cîntînd la ghitară cu un deget, în timp ce i se usca părul. De cîte ori o auzeam, mă duceam și stăteam cuminte lîngă fereastră. Cînta foarte bine, și uneori cînta și din gură. Avea un glas răgușit, spart, ca băieții care sînt în schimbare de voce. Cunoștea toate șlagărele din spectacolele muzicale, Cole Porter, Kurt Weill. Cel mai mult îi plăceau

[1] *V-letters* — scrisori pe formulare tip, reduse fotografic, trimise pe front sau de pe front și mărite apoi pentru a fi date destinatarului.

cîntecele din *Oklahoma*[1], care în vara aceea erau noi şi foarte la modă. Uneori, însă, cînta unele care te mirau de unde le învăţase şi care, de fapt, te făceau să te întrebi de unde se trăgea ea însăşi. Cîntece de drumeţie, aspre şi duioase, ale căror cuvinte aveau iz de păduri de brad sau de preerie. Unul suna cam aşa : *Nu vreau să dorm, nu vreau să mor, vreau doar să colind păşunile cerului ;* şi acesta părea să-i placă cel mai mult, căci ,i se întîmpla, adesea, să continue să-l cînte mult după ce i se usca părul, după ce dispărea soarele şi geamurile se luminau în amurg.

Dar relaţiile dintre noi au rămas aceleaşi, pînă într-o seară de septembrie, udată de primele duşuri reci ale toamnei.

Fusesem la cinema, mă întorsesem acasă şi mă băgasem în pat, cu un pahar de whisky şi cu ultimul roman al lui Simenon. Toate astea reprezentau atît de bine ideea mea de confort, încît nu mi-am dat de loc seama de unde-mi vine un sentiment ciudat de nelinişte, care crescu pînă cînd am început să aud cum îmi bate inima. Aveam o senzaţie despre care citisem, despre care scrisesem, dar pe care n-o trăisem niciodată. Senzaţia că se uită cineva fix la mine. Că se afla cineva străin în cameră. Apoi, o bătaie bruscă în fereastră şi o siluetă agilă, fantomatică, cenuşie : am răsturnat paharul cu whisky. Mi-a trebuit un timp ca să izbutesc să deschid fereastra, şi s-o întreb pe domnişoara Golightly ce doreşte.

— Jos la mine e un tip îngrozitor, mi-a spus ea părăsind scara de incenidu şi intrînd în casă. De fapt e

[1] Comedie muzicală de mare succes în anii '40.

foarte drăguţ cînd nu-i beat, dar dacă-l laşi să se pilească, mamă Doamne, *quel* animal ! Dacă mi-e silă de ceva pe lumea asta, mi-e silă de bărbaţii care muşcă. Desfăcu un capod de flanelă cenuşie, şi-şi dezgoli umărul ca să-mi arate ce se întîmplă cînd omul muşcă. Capodul era singurul lucru pe care-l avea pe ea. Îmi pare rău, dacă te-am speriat, dar cînd animalul a început să mă plictisească am ieşit pur şi simplu pe geam. O fi crezînd că sînt în baie, nu că mi-ar păsa ce crede, lua l-ar naiba — o să obosească, o s-adoarmă, ar fi şi cazul, ce Dumnezeu, opt martini înainte de masă, şi vin cît să speli un elefant. Să ştii că poţi să mă dai afară, dacă vrei. E o obrăznicie să pic aşa în casa dumitale. Dar pe scara de incendiu era al dracului de frig. Şi dumneata dădeai impresia că ţi-e bine şi cald. Ca frate-meu Fred. Dormeam patru într-un pat, şi Fred era singurul care mă lăsa să-l strîng în braţe cînd mi-era frig. Şi fiindcă veni vorba, te supără dacă-ţi spun Fred ?

Intrase de-a binelea în cameră, şi se oprise, uitîndu-se fix la mine. N-o văzusem niciodată fără ochelari şi-mi dădeam seama că ochelarii ei negri aveau de fapt dioptrii, căci dacă se uita fix la cîte ceva, şi n-avea ochelari, începea să se uite cruciş, cum fac giuvaergii. Avea ochii mari, puţin albaştri, puţin verzi, şi cu cîteva pete cafenii : multicolori ca părul, şi, ca şi părul, iradiau o lumină caldă, vie.

— Probabil că mă consideri o neruşinată. Sau *très fou*[1], sau cine ştie cum !

— Nu, nici gînd.

[1] Foarte nebună (corect — *folle*) ; de multe ori Holly Golightly foloseşte cuvinte franţuzeşti pe care le pronunţă sau le scrie greşit.

Părea decepţionată.

— Ba da, ba da. Toată lumea crede asta. Dar nu-mi pasă. De fapt îmi serveşte. Se aşeză pe unul din fotoliile oloage de catifea roşie, îşi adună picioarele sub ea, şi aruncă o privire în jurul camerei, uitîndu-se şi mai saşiu ca înainte. Cum de poţi locui aici ? E o cameră de groază. !

— Eh, se obişnuieşte omul cu orice ! i-am spus, furios pe mine, căci, de fapt, eram mîndru de cameră.

— Eu nu. Eu n-o să mă obişnuiesc niciodată cu nimic. Cînd te obişnuieşti, e ca şi cum ai muri ! Şi aruncă o nouă privire de dezaprobare în jur. Ce *faci* aici toată ziua ?

Am arătat spre o masă, pe care se înălţau teancuri de cărţi şi de hîrtii.

— Scriu !

— Credeam că toţi scriitorii sînt bătrîni. E adevărat că Saroyan nu-i prea bătrîn. L-am cunoscut la o petrecere. Nu-i de loc bătrîn ! De fapt — spuse cu un aer meditativ — dacă s-ar rade mai bine... apropo, Hemingway e bătrîn ?

— Cred că trebuie să aibă vreo patruzeci şi ceva !

— Asta nu-i rău. Pe mine nu mă inspiră bărbaţii sub patruzeci şi doi de ani. Cunosc o cretină care-mi tot spune c-ar trebui să mă duc la un psihanalist, un tip din ăia care-ţi storc creierii. Spune că sufăr de complexul lui Oedip — ceea ce de fapt e tot un fel de *merde*. E pur şi simplu o chestiune de educaţie. M-am *educat* să-mi placă bărbaţii mai bătrîni, şi ăsta-i lucrul cel mai inteligent pe care l-am făcut vreodată ! Cîţi ani are Somerset Maugham ?

— Nu ştiu sigur. Vreo şaizeci şi ceva.

— Merge. Nu m-am culcat niciodată cu un scriitor. Nu, stai... îl cunoşti pe Benny Shacklett ? Văzînd că dau din cap în semn că nu, s-a încruntat.

— Curios ! A scris o grămadă de materiale pentru radio. Dar *quel* jigodie. Spune-mi eşti chiar scriitor adevărat ?

— Depinde ce înţelegi prin adevărat.

— Adică, *cumpără* cineva ce scrii... ?

— Încă nu.

— Am să te ajut. Să ştii că pot. Gîndeşte-te la toţi oamenii pe care-i cunosc, şi care la rîndul lor cunosc şi ei pe alţii. Am să te ajut fiindcă semeni cu frate-meu Fred. Doar că eşti mai mic de statură. Nu l-am mai văzut de cînd aveam paişpe ani, adică de cînd am plecat de acasă, şi avea de pe atunci un metru optzeci şi opt. Ceilalţi fraţi erau cam de statura dumitale, mai pitici. Fred a crescut din cauza untului de arachide. Toată lumea spunea că trebuie să fie sărit să se îndoape cu aşa ceva : dar lui nu-i păsa de nimic pe lume decît de cai şi de untul de arachide. Dar nu era sărit — era doar drăguţ, şi distrat, şi cam greu de cap. Cînd am fugit de-acasă repeta a treia oară clasa a opta. Bietul Fred ! Mă întreb dacă la armată or fi darnici cu untul de arachide. Şi fiindcă veni vorba de mîncare ! Mor de foame !

I-am arătat cu mîna un castron cu mere, întrebînd-o cum şi de ce plecase de acasă la o vîrstă atît de fragedă. S-a uitat la mine cu o privire absentă, apoi şi-a frecat nasul, de parcă ar fi mîncat-o : un gest care, după ce l-a repetat de mai multe ori în prezenţa mea, am ajuns să-mi dau seama că înseamnă că păşeam pe un teren interzis. Cum se întîmplă cu mulţi oameni care au plăcerea impudică de a face confidenţe, ori de

cîte ori avea impresia că i se pune o întrebare directă, sau că e strînsă cu uşa, Holly devenea prudentă. Muşcă dintr-un măr şi spuse :

— Povesteşte-mi ceva din ce-ai scris. Subiectul.

— Tocmai asta-i nenorocirea. Nu scriu lucruri care se POT povesti.

— Sînt prea deochiate ?

— Poate că într-o zi am să-ţi dau să citeşti ceva.

— Merele merg cu whisky. Dă-mi un pahar de whisky cu apă minerală, drăguţule, şi pe urmă poţi să-mi citeşti o poveste.

Există foarte puţini autori, mai ales cei nepublicaţi, care să reziste la invitaţia de a-şi citi operele cu glas tare. I-am dat un whiski, mi-am turnat şi mie unul şi, instalîndu-mă într-un fotoliu în faţa ei, am început să citesc, cu o voce care tremura din cauza unui amestec de trac şi de entuziasm : era o poveste nouă, o terminasem în ajun, şi sentimentul inevitabil de nemulţumire pe care-l încearcă orice autor, nu avusese încă timp să se producă. Era vorba de două femei, care stau în aceeaşi casă, două profesoare. Una dintre ele se logodeşte şi atunci cealaltă se apucă să scrie nişte scrisori anonime, care stîrnesc un scandal atît de mare încît se strică toată căsătoria. În timp ce citeam mă uitam la Holly, şi de fiecare dată simţeam că mi se strînge inima. Se agita. Începu să numere chiştocurile din scrumieră, să se uite fix la unghii de parcă ar fi simţit nevoia să le pilească ; şi ce e şi mai rău, tocmai cînd am avut impresia că începe s-o intereseze, am observat în privirea ei o indiferenţă semnificativă, parcă s-ar fi întrebat dacă să cumpere o pereche de pantofi pe care-i văzuse într-o vitrină.

— Asta-i SFÎRŞITUI ? întrebă ea trezindu-se. Se chinuia să mai găsească ceva de spus. De fapt mie-mi plac femeile astea perverse. Nu mi-e frică de ele. Dar poveştile cu asemenea femei mă plictisesc de moarte. Nu reuşesc de loc să intru în pielea lor. Da bine, drăguţule, spuse, văzînd că fac o mutră cam uluită, dacă nu-i vorba de două nenorocite de lesbiene, atunci despre ce naiba e vorba în povestea ta ?

N-aveam nici un chef să adaug la greşeala de a-i fi citit povestea, eroarea de a i-o explica. Vanitatea care mă împinsese să fac ceea ce făcusem mă silea acum s-o consider drept o dorinţă inconştientă, nesăbuită de a mă mîndri cu opera mea.

— Apropo, spuse, nu cumva CUNOŞTI, întîmplător, vreo perversă cumsecade ? Caut o colocatară. Nu, nu rîde. Eu sînt foarte dezordonată. Şi nu-mi pot permite luxul să iau o femeie de serviciu : şi perversele astea sînt nişte gospodine de mîna întîi, le place să facă toată treaba, şi nu trebuie să-ţi mai baţi capul să mături sau să dezgheţi frigiderul, sau să dai rufele la spălat. Cînd eram la Hollywood, stăteam în cameră cu o fată care juca în filme cu *cowboy*. I se spunea *Şeriful Singuratic*, dar trebuie să recunosc că în casă era mult mai utilă decît un bărbat. Bineînţeles că oamenii îşi închipuiau că trebuie să fiu şi eu puţin perversă. Şi mai ştii... Toată lumea e perversă. Puţin. Ei şi ce ? Asta nu descurajează bărbaţii, ci din contră. Uite, *Şeriful Singuratic* s-a măritat de două ori. De obicei, genul ăsta de femei se mărită numai o dată, aşa, ca să aibă un nume. Se pare că-i foarte onorabil mai tîrziu, să ţi se spună doamna X sau doamna Y. Nu se poate ! spuse uitîndu-se la ceasul deşteptător de pe masă. Nu se poate să fie patru şi jumătate !

Fereastra devenise albastră. O adiere de răsărit făcea să fluture perdelele.

— Ce zi e azi ?

— Joi.

— *Joi !* spuse, și se ridică. Doamne ! Apoi se așeză din nou cu un geamăt. E îngrozitor !

Eram destul de obosit ca să nu fiu curios. M-am întins pe pat și am închis ochii. Totuși n-am putut răbda :

— Și ce-i atît de îngrozitor joia ?

— Nimic. Doar că nu reușesc niciodată să-mi aduc aminte că e joi. Și joia trebuie să prind trenul de opt patruzeci și cinci. Sînt foarte stricți cu orele de vorbitor ! Dacă ești acolo pe la zece, îți mai rămîne doar un ceas pînă își mănîncă nenorociții ăia prînzul. Gîndește-te : prînz la ora unsprezece. E drept că POȚI să te duci și la două, și mie mi-ar conveni mult mai mult, dar lui îi place să vin dimineața, spune că-l dispune pentru tot restul zilei. TREBUIE să rămîn trează, spuse, ciupindu-și obrajii pînă cînd se înroșiră de tot. N-am timp să dorm, o să par tuberculoasă, o să mă dărîm ca o casă, și nu e frumos : o fată n-are dreptul să se ducă la Sing-Sing arătînd ca o stafie.

— Da, cred că ai dreptate. Furia pe care o simțeam, din pricina poveștii mele, începuse să treacă ; mă fascina din nou.

— Toți vizitatorii FAC eforturi să arate cît mai bine, și asta e foarte emoționant, foarte simpatic din partea lor. Să vezi femeile : se îmbracă cu ce au mai frumos ! Chiar și cele bătrîne sau cele într-adevăr sărace ; fac eforturile cele mai costisitoare, numai și numai ca să arate bine și să miroasă frumos, și eu le iubesc pentru asta. Și iubesc și copiii, mai ales pe cei negri. Adică puștii pe care-i aduc nevestele. De fapt ar trebui să fie trist să vezi copii acolo, dar nu e, au funde în păr și pantofi strălucitori ca oglinda, și parcă ar aștepta din clipă-n clipă să li se dea

înghețată și uneori chiar asta-i atmosfera în vorbitor — de petrecere. În orice caz nu e ca-n filme : adică, șoapte severe, printre gratii. Nu există nici un fel de gratii — doar o tejghea între tine și ei, iar copiii au voie să se urce pe tejghea ca să fie sărutați ; de altfel dacă vrei să săruți pe cineva nu trebuie decît să te apleci puțin. Dar ce-mi place mie însă cel mai mult e că sînt atît de fericiți să se vadă, au păstrat atîtea lucruri să-și spună, încît e imposibil să se plictisească. Rîd și se țin tot timpul de mînă. După aceea însă e altfel. Îi văd, la întoarcere, în tren. Stau liniștiți și tăcuți și se uită la rîul care curge. Își trase o șuviță de păr către colțul gurii și începu s-o muște cu gîndul aiurea. Te-am ținut treaz. Hai, dormi !

— Nu, te rog, mă interesează.

— Știu. D-asta vreau să adormi, că dacă nu mă opresc acum, îți povestesc și despre Sally. Și nu sînt sigură că-i frumos din partea mea. Mestecă o clipă șuvița de păr în tăcere, apoi continuă : De fapt nu mi-a SPUS niciodată să nu vorbesc. Nu mi-a spus chiar așa, cu cuvintele astea. Da povestea-i nostimă. Poate c-ai putea s-o scrii. Bineînțeles schimbînd numele și așa mai departe. Ascultă, Fred, spuse luînd un alt măr, trebuie să te juri, să faci cruce și să-ți săruți cotul...

Poate că un contorsionist ar fi reușit să-și sărute cotul ; dar în ceea ce mă privea, trebuia să se mulțumească cu o realizare mai mult sau mai puțin relativă.

— S-ar putea, spuse Holly cu gura plină, să fi citit despre el în ziare. Îl cheamă Sally Tomato, și eu vorbesc idiș mai bine decît vorbește el englezește. Dar e un bătrînel foarte drăguț și foarte cuvios. Ar semăna foarte bine a călugăr dacă n-ar avea dinți de aur. Spune că se roagă pentru mine în fiecare seară. Bineînțeles că n-a

fost niciodată iubitul meu ; de fapt nu l-am cunoscut decît după ce a intrat în puşcărie. Dar acum îl ador. La urma urmei, de şapte luni mă duc să-l văd în fiecare joi. Şi cred că m-aş duce chiar dacă nu m-ar plăti. Ăsta-i putred, spuse, şi zvîrli restul mărului pe fereastră. De fapt îl CUNOŞTEAM pe Sally din vedere. Venea la barul lui Joe Bell. Ăla de după colţ : nu vorbea niciodată cu nimeni, stătea numai aşa, la o masă. Semăna a om care locuieşte în cameră de hotel. Dar e curios, acum cînd îmi amintesc, îmi dau seama că trebuie să mă fi urmărit cu mare atenţie, fiindcă imediat după ce l-au trimis acolo (Joe Bell mi-a arătat fotografia lui în ziar. Mîna Neagră ! Mafia ! Tot felul de aiureli d-astea : dar i-au dat cinci ani), am primit o telegramă de la un avocat. Spunea să iau imediat legătură cu el să-mi dea nişte informaţii care aveau să fie în avantajul meu.

— Şi ai crezut că ţi-a lăsat cineva moştenire un milion ?

— Aiurea. Mi-am închipuit că cei de la Bergdorf [1] vor să facă o colectă. Dar am acceptat riscul şi m-am dus să văd avocatul (dacă o fi într-adevăr avocat, dar mă ÎNDOIESC, că nu pare să aibă birou, răspunde doar la un număr de telefon şi-ţi dă întotdeauna întîlnire la unul dintre localurile acelea, — *Hamburg Heaven* [2] ; asta fiindcă e gras, poate mînca zece chiftele, două castroane de muştar şi o tortă întreagă de bezea cu lămîie — toate, aproape dintr-o singură înghiţitură. M-a întrebat dacă n-aş vrea să consolez un om bătrîn şi singur şi, în acelaşi timp, să cîştig o sută de dolari pe săptămînă. I-am

[1] ***Bergdorf and Goodman*** — magazin luxos de confecţii pentru femei.
[2] *Raiul Hamburgului*, localuri unde se servesc cîrnaţi „Hamburg".

spus, uite, drăguţule, ai greşit adresa, nu sînt o infirmieră d-alea care mai fac şi porcării pe de lături. Şi nici onorariul nu mă impresionează, asta se poate cîştiga şi cu bacşişurile pentru toaletă ; orice domn cît de cît generos îţi dă cincizeci de dolari, şi eu cer întotdeauna să-mi plătească şi taxiul — şi asta mai face încă cincizeci. Şi atunci mi-a spus că pe clientul lui îl cheamă Sally Tomato. Mi-a spus că bătrînul Sally mă admiră de mult, à *la distance*, aşa că aş face o faptă bună dacă m-aş duce să-l văd o dată pe săptămînă. N-am putut să spun nu : era prea romantic.

— Nu ştiu. Dar parcă nu prea sună cum trebuie.

— Crezi că mint ? m-a întrebat ea zîmbind.

— În primul rînd că nu este lăsat aşa *ORICINE* să vadă un deţinut.

— Nu, nici nu te lasă. De fapt sînt foarte chiţibuşari. Dar eu am spus că-s nepoata lui.

— Şi e chiar atît de simplu ? Îţi dă o sută de dolari pentru o oră de conversaţie ?

— Nu el. Avocatul. Domnul O'Shaughnessy mi-i trimite prin poştă, bani gheaţă, de îndată ce-i las buletinul meteorologic.

— Să ştii că poţi da de bucluc, i-am spus, stingînd lampa : nu mai era nevoie de ea, dimineaţa intrase în cameră şi porumbeii gungureau pe scara de incendiu.

— Cum asta ? m-a întrebat ea serioasă.

— Nu se poate să nu existe o lege împotriva oamenilor care îşi asumă o identitate falsă. La urma urmei NU eşti nepoata lui. Şi ce-i cu buletinul ăla meteorologic ?

Căscă şi se bătu cu mîna peste gură.

— Nu-i nimic. Nişte mesagii pe care le las telefonic domnului O'Shaughnessy ca să ştie c-am fost acolo.

Sally îmi spune să zic lucruri ca... *În sfîrşit...* ca *S-a abătut un uragan peste Cuba* sau *Ninge la Palermo*. Nu-ţi face probleme, drăguţule, spuse, venind spre pat, e foarte mult timp de cînd am învăţat să-mi port singură de grijă !

Părea că refractă lumina dimineţii : mă uitam la ea în timp ce mă acoperea cu plapuma pînă sub bărbie ; strălucea ca un copil transparent. Apoi se întinse lîngă mine.

— Îmi dai voie ? Vreau doar să mă odihnesc puţin ! Hai să nu mai vorbim. Dormi ! M-am prefăcut că dorm, am început să respir adînc şi regulat. Clopotele din turnul bisericii învecinate bătură întîi jumătatea, apoi ora. Era şase cînd a pus mîna pe braţul meu, o atingere delicată, plină de grijă să nu mă trezească. Bietul Fred ! spuse în şoaptă. Părea că mi se adresează mie, dar de fapt nu mi se adresa. Unde eşti, Fred ? Că afară-i frig. Şi viscoleşte, apoi îşi lăsă obrazul pe umărul meu, o greutate caldă şi umedă.

— De ce plîngi ?

Sări înapoi şi se ridică în picioare.

— Ah, Doamne, spuse, pornind-o spre fereastră şi spre scara de incendiu. URĂSC oamenii care te spionează.

A doua zi, vineri, venind acasă, am găsit în dreptul uşii mele un coş de la Charles et Co, un magazin de lux, cu cartea ei de vizită : Domnişoara Holiday Golightly, călătoare, şi pe dos, cu un scris capricios, stîngaci, de preşcolar : *Fii binecuvîntat, Fred, drăguţule, te rog să mă ierţi pentru noaptea trecută. Ai fost un înger pe toată linia. MILLE TENDRESSE — Holly. P.S. N-am să te mai plictisesc.* I-am răspuns *Ba da, te rog !* şi am lăsat nota în dreptul uşii ei, alături de ceea ce mi-a permis punga, adică un buchet de violete cumpărate de la o vînzătoare pe stradă. După toate aparenţele, părea că vrea să se ţină de cuvînt. N-am mai văzut-o, şi nici n-am mai auzit de ea, şi mi-am închipuit că mersese pînă într-acolo încît să obţină o cheie de la intrare. În orice caz, la mine nu mai suna. Şi lucrul ăsta îmi lipsea ; pe măsură ce treceau zilele, începeam să simt un fel de revoltă, de parcă aş fi fost părăsit de cel mai bun prieten. Un sentiment de singurătate şi de nelinişte îşi făcu loc în viaţa mea, dar asta nu mă împingea să caut tovărăşia unor prieteni mai vechi ; toţi mi se păreau, acum, ca o mîncare de regim, fără zahăr şi fără sare. Pînă miercuri, gîndul la Holly, la Sing-Sing, la Sally Tomato, la o lume în care există bărbaţi care dau femeilor mai mult de cincizeci de dolari pentru toaletă, ajunsese să mă obsedeze în aşa hal încît nu mai puteam lucra. În seara aceea i-am lăsat un bilet în cutia de scrisori : MÎINE E JOI. A doua zi de dimineaţă am fost răsplătit cu o a doua notă, scrisă în aceeaşi caligrafie : *Fii binecuvîntat că mi-ai amintit. Poţi veni să bei un pahar la mine, azi pe la şase ?*

Am aşteptat pînă la şase şi zece, apoi am făcut efortul să mai întîrzii încă cinci minute.

Am sunat la uşă, şi mi-a răspuns un individ care mirosea a ţigări de foi şi a colonie *Knize*. Purta pantofi cu toc înalt. Fără aceşti cîţiva centimetri suplimentari, ai fi putut uşor să-l iei drept un liliputan. Capul lui chel şi pistruiat era mare ca de pitic ; şi, ataşate de el, erau o pereche de urechi ascuţite, de spiriduş. Avea ochi de pechinez, nemiloşi şi cam bulbucaţi. Din urechi şi din nas îi ieşeau smocuri de păr ; bărbia lui dublă era cenuşie din cauză că nu se răsese în după amiaza aceea, iar cînd îi strîngeai mîna aveai senzaţia că atingi o blană.

— Puştoaica-i sub duş, spuse, arătînd cu trabucul spre camera de alături unde se auzea cum curge apa. Camera

în care stăteam (stăteam în picioare pentru că nu aveam pe ce să ne așezăm) arăta de parcă tocmai se mutase cineva acolo, te așteptai să miroasă a vopsea proaspătă. N-avea altă mobilă decît niște geamantane și lăzi nedesfăcute. Lăzile serveau drept mese. Pe una dintre ele se găsea ce trebuia pentru preparat coctailuri, pe alta era o lampă, un patefon, pisica roșie a lui Holly și un vas cu trandafiri galbeni. În bibliotecile care acopereau un perete, puteai găsi o jumătate de raft de cărți de literatură. Mi-a plăcut camera din prima clipă, mi-a plăcut aerul ei boem.

Omul își drese glasul, apoi mă întrebă :

— Sînteți așteptat ? Am dat din cap în semn că da, dar asta nu i s-a părut de-ajuns. Ochii lui reci mă pătrundeau ca o lamă netedă, cercetători. Vin pe-aici o grămadă de tipi pe care nu-i poftește nimeni. O cunoști de mult pe puștoaică ?

— Nu prea de mult.

— Aha, va să zică n-o cunoști de mult ?

— Locuiesc aicea sus.

Răspunsul meu păru că-l liniștește.

— Apartamentul dumitale e la fel ca ăsta ?

— Nu. E mult mai mic.

Își scutură țigara pe jos apoi spuse :

— Aici e mizerie. E de necrezut cum se poate trăi așa. Da puștoaica nu știe să trăiască, nici măcar cînd are fonduri. Vorbea cu un ritm brusc, metalic, ca de teleimprimator.

— Ei, ce părere ai, mă întrebă, e sau nu e ?

— Ce să fie ?

— Artificială.

— Nu mi se pare.

— Greșești. Este. Dar pe de altă parte ai dreptate. Nu e artificială fiindcă e o artificială *autentică*. Crede în toate rahaturile în care crede. Și nu poți s-o convingi să renunțe la ele. Am încercat, cu lacrimi în ochi. Benny Polan, un om respectat de toată lumea, Benny Polan a încercat. Îi intrase în cap să se însoare cu ea, dar ea n-a vrut. Cred că a cheltuit mii de dolari, Benny, trimițînd-o la psihanaliști — d-ăia care-ți storc creierii. Și pînă și ăla care vorbește numai nemțește a renunțat, a trebuit să se dea bătut. Nu poți să-i scoți — și făcu un gest cu pumnul de parc-ar fi vrut să zdrobească ceva imaginar — ideile din cap. Ia încearcă o dată. Roag-o să-ți spună puțin în ce crede. Și să știi că mi-e dragă. Oamenii o iubesc, dar sînt și mulți care n-o pot suferi. Mie mi-e dragă. Zău că mi-e dragă. Fiindcă sînt sensibil. Trebuie să fii sensibil ca s-o apreciezi : trebuie să ai vînă de poet. Dar vrei să-ți spun ceva : poți să te zbați pentru ea cît vrei, n-ai să te alegi niciodată cu nimic. Strici orzul pe gîște. Uite, vrei să-ți mai spun ceva : știi ce e, așa cum o vezi ? E o fată din alea despre care auzi că sfîrșește cu un tub de somnifere. N-am eu degete la mînă cîte cazuri d-astea am văzut. Și fetele alea nici măcar nu sînt sărite. Ea este.

— Da-i tînără. Și mai are mulți ani de tinerețe înaintea ei.

— Dacă vrei să spui viitor, iar greșești. Acu cîțiva ani, în California, totul ar fi putut să fie altfel. Avea un mare atu, era susținută și stîrnise interes ; ar fi putut să facă într-adevăr carieră de film. Dar cînd părăsești un lucru ca ăsta nu te mai întorci. Întreab-o pe Luise Rainer. Și Rainer era vedetă. E adevărat că Holly nu era vedetă. Nu făcuse în viața ei decît figurație. Dar asta s-a întîmplat înainte de POVESTEA DOCTORULUI WASSEL. Cu asta ar fi putut într-adevăr să se lanseze. Știu fiindcă,

vezi dumneata, eu am fost cel care a „împins-o", arătă cu havana spre el însuşi : *O. J. Berman.*

Se aştepta să-i spun că ştiu cine e, şi n-aveam nimic împotrivă să-i fac o plăcere, numai că n-auzisem în viaţa mea de O. J. Berman. Pînă la urmă am aflat că-i de la Hollywood, şi că e un agent din cei care descoperă actori.

— Eu sînt primul care am văzut-o. La Santa Anita. Venea pe platou în fiecare zi şi îşi pierdea vremea pe acolo. Mă interesa : din punct de vedere profesional. Am descoperit că-i tipa unui jocheu, un limbric, că trăieşte cu el. I-am trimis vorbă limbricului s-o lase în pace dacă nu vrea discuţii cu băieţii de la moravuri : puştoaica avea doar cincisprezece ani, înţelegi ? Dar avea clasă : era în regulă, corespundea. Chiar şi cînd purta ochelari, uite aşa de groşi, chiar şi cînd deschidea gura şi nu ştiai dacă-i o sălbatică din pădure sau o amărîtă de zilieră din Oklahoma sau mai ştiu eu ce. De altfel nici pînă azi nu ştiu de unde vine şi, după părerea mea, n-o să ştie nimeni niciodată. E atît de mincinoasă încît poate că nu mai ştie nici ea. Dar ne-a trebuit un an ca s-o facem să-şi piardă accentul. Şi ştii ce-am făcut pîn-la urmă ? I-am dat lecţii de franceză ; după ce a reuşit să imite franceza, nu i-a mai trebuit chiar atît de mult ca să imite engleza. Am modelat-o pe genul lui Margaret Sullivan, dar Holly avea ceva în plus, rotunjimi pe unde trebuie ; oamenii au început s-o placă, ăia mari, şi culmea, Benny Polan, un tip respectat, Benny a vrut să se însoare cu ea. Ce poate cere un agent mai mult ? Şi, atunci, deodată ! POVESTEA DOCTORULUI WASSEL. Ai văzut filmul ? Cecil B. de Mille. Garry Cooper. Mamă doamne, ce m-am zbătut. Mi-a ieşit sufletul, dar pîn-la urmă tot am aranjat : trebuia să dea probă pentru rolul infirmierei doctorului Wassel. Sau, în sfîrşit, una din in-

firmiere. Şi, deodată, ţîrrr ! telefonul. Omul ridică un receptor imaginar şi îl duse la ureche. Şi spune : „Aici e Holly", şi eu îi spun : „Abia s-aude, parc-ai fi la capătul lumii", şi ea spune : „Sînt la New York", şi eu spun : „Ce naiba faci la New York, cînd azi e duminică şi mîine trebuie să dai proba ?" „Sînt la New York, spune, fiindcă pînă acum n-am văzut niciodată New York-ul". „Vîră-ţi naibii fundul într-un avion şi întoarce-te imediat aici." „Nu vreau", spune. „Ce urmăreşti, păpuşo ?" spun. „Tu vrei probă şi vrei să fie bună, spune, şi eu nu vreau." „Atunci ce naiba vrei ?" spun. „Cînd o să ştiu, o să fii primul căruia o să-i comunic." Acum înţelegi : orz pe gîşte !

Pisica roşie sări de pe ladă şi se frecă de piciorul lui. Omul ridică pisica cu vîrful pantofului şi-i dădu o lovitură. Un gest îngrozitor dacă n-ar fi fost faptul că nu părea conştient de prezenţa pisicii, ci doar de propria lui indignare.

— Oare ASTA-I ce vrea ? spuse aruncînd braţele în lături. O grămadă de moace pe care nu dă nimeni nici un ban ? Şi să trăiască de azi pe mîine. Să umble cu beţivi şi cu golani şi pînă la urmă să se mărite cu Rusty Trawler. Crezi că merită o decoraţie pentru asta ?

Aşteptă, privindu-mă fix.

— Îmi pare rău, da nu-l cunosc.

— Dacă nu-l cunoşti pe Rusty Trawler înseamnă că nu prea ştii mare lucru despre puştoaică. Păcat ! spuse, plescăind. Credeam că poate ai vreo influenţă asupra ei. S-o faci să-şi bage minţile în cap cît mai e timp.

— Dar, după părerea dumitale, nu mai e !

Suflă un rotogol de fum, şi-l lăsă să se risipească înainte de-a zîmbi : zîmbetul îi schimbă expresia, care deveni foarte agreabilă.

— Aş putea s-o pun din nou pe roate. Cum spuneam, zise, şi acum tonul lui suna adevărat, mie îmi place puştoaica, zău că-mi place.

— Ce tot bîrfeşti acolo, O. J. ? Holly ţîşni în cameră, cu un prosop mai mult sau mai puţin înfăşurat în jurul trupului, picioarele ude lăsînd urme pe podea.

— Spuneam, ca de obicei, că eşti sărită.

— Fred ştie asta.

— Dar tu, nu.

— Aprinde-mi o ţigară, drăguţule, spuse smulgîndu-şi cascheta de baie de pe cap, şi scuturîndu-şi părul. Nu tu, O. J., că eşti prea îngălat. Le uzi întotdeauna la capăt !

Culese pisica şi o aşeză pe umăr. Stătea cocoţată acolo, legănîndu-se ca o pasăre pe o cracă, cu labele încîlcite în părul ei, de parc-ar fi fost lînă de tricotat. Dar, cu toate aceste manifestări de prietenie, era o pisică încruntată, cu o faţă de pirat-cu-pumnalul-în-dinţi — avea un ochi chior şi cleios, celălalt aruncînd nişte priviri care trădau intenţiile cele mai duşmănoase.

— O. J. e un îngălat, îmi spuse, luînd ţigara pe care o aprinsesem pentru ea. Dar ştie o groază de numere de telefon pe dinafară. Care-i numărul lui David O. Selznick, O. J. ?

— Lasă !

— Nu glumesc, drăguţule. Vreau să-l chemi la telefon şi să-i spui ce geniu e Fred. A scris tone de poveşti, una mai grozavă ca alta. Nu roşi, Fred, că doar n-ai spus tu că eşti un geniu, am spus eu. Hai, O. J. Ce-ai de gînd să faci ca să-l îmbogăţeşti pe Fred ?

— Ce-ar fi să mă laşi să rezolv asta cu Fred ?

— Nu uita, spuse, lăsîndu-ne singuri, că sînt impresarul lui. Şi mai e ceva : dacă strig, să vii să-mi tragi fermoarul. Şi dacă bate cineva la uşă, dă-i drumul în casă.

Au bătut mulţi. În următorul sfert de ceas, apartamentul a fost invadat de o mulţime de musafiri, numai bărbaţi, mulţi dintre ei în uniformă. Am numărat doi ofiţeri de marină, şi un colonel de aviaţie ; dar cu timpul militarii au rămas în minoritate faţă de numărul noilor veniţi, cu părul sur, care depăşiseră vîrsta de recrutare. Cu excepţia lipsei de tinereţe, musafirii n-aveau nimic comun, păreau străini printre străini ; şi într-adevăr, fiecare cînd intrase se străduise să-şi ascundă decepţia pe care o simţise văzînd că mai veniseră şi alţii. Aveai impresia că gazda lansase invitaţiile, umblînd brambura prin baruri — ceea ce probabil că se şi întîmplase. Dar după primul moment de încruntare, începuseră să discute între ei cu amabilitate, mai ales O. J. Berman, care-şi exploata cu lăcomie noile relaţii pentru a evita să discute viitorul meu la Hollywood. Am fost părăsit lîngă rafturile cu cărţi. Mai mult de jumătate erau despre cai şi restul despre *baseball*. Prefăcîndu-mă că mă interesează CARNEA DE CAL ŞI CUM SE RECUNOAŞTE EA, am izbutit să-i analizez în mod discret pe prietenii lui Holly.

Am rămas din prima clipă cu ochii pe unul dintre ei, un copil matur, care nu-şi pierduse grăsimea de sugaci, cu toate că un croitor plin de talent aproape că reuşise să-i camufleze fundul rotofei şi bun de plesnit. Nu puteai nici măcar să bănuieşti că ar exista vreo urmă de os în trupul lui ; iar faţa în formă de zero, umplută cu trăsături frumoase dar minuscule, avea ceva virginal şi pur. Părea că se născuse, apoi crescînd, pielea i se întinsese ca la un balon umflat, iar gura gata oricînd să răcnească sau să se strîmbe, avea totuşi o expresie blîndă

și răsfățată. Dar ceea ce-l deosebea de ceilalți nu era aspectul: copiii conservați nu sînt chiar atît de rari. Ceea ce îl deosebea era purtarea; se purta de parcă el ar fi fost gazda: se agita ca o caracatiță energică, pregătind coctailuri, făcînd prezentările, umblînd la patefon. Dar, să fim cinstiți, majoritatea acțiunilor lui erau cerute chiar de gazdă: RUSTY, DACĂ NU TE SUPERI; RUSTY, TE ROG... Nu știam dacă e îndrăgostit de ea, dar, dacă era, e clar că-și înfrîna gelozia. Un om gelos și-ar fi ieșit din fire, privind-o cum plutea prin cameră, cu pisica într-o mînă, cu cealaltă mînă liberă, îndreptînd o cravată sau luînd cîte o scamă de pe un rever; colonelul de aviație purta o medalie care se bucură de o lustruire completă.

Numele omului era Rutherfurd („Rusty") Trawler. Își pierduse amîndoi părinții în 1908, tatăl lui fiind victima unui anarhist, și mama, victima unui șoc, această dublă nenorocire lăsîndu-l pe Rusty orfan, milionar și celebru, toate la vîrsta de cinci ani. De atunci fusese tema permanentă a suplimentelor de duminică ale ziarelor, cu un moment de maximă tensiune atunci cînd, fiind încă elev, provocase arestarea tutorelui și nașului său pe baza unei acuzații de inversiune sexuală. După asta, căsătoria și divorțul făcuseră ca numele lui să apară în mod constant în paginile de scandal ale revistelor. Prima lui nevastă fugise, împreună cu pensia ei alimentară, la un rival al Părintelui Divin. A doua nevastă nu merita să fie menționată, dar a treia îi intentase un proces în statul New York, avînd un sac plin cu dovezi concludente. El intentase la rîndul lui o acțiune de divorț împotriva ultimei doamne Trawler, motivul principal fiind că iscase o revoltă pe bordul yachtului lui, numita revoltă avînd ca rezultat faptul că fusese părăsit pe insulele Dry Torugas.

Cu toate că nu se mai căsătorise de atunci, se pare că înainte de război o ceruse în căsătorie pe Unity Mitford, sau în orice caz se spune că i-ar fi trimis o telegramă oferindu-i s-o ia de nevastă, dacă n-o ia Hitler. Și se mai spune că din pricina asta *Winchell* îl calificase drept nazist, din pricina asta și pentru că lua parte la niște întruniri din Yorkville.

Amănuntele citate nu mi le-a spus nimeni. Le-am găsit în GHIDUL JUCĂTORULUI DE BASEBALL, o carte din biblioteca lui Holly, care o întrebuința însă ca mapă pentru tăieturile din ziare. Înghesuite printre pagini, am găsit o serie de articole din ziarele de duminică și tăieturi din rubricile de scandal. RUSTY TRAWLER ȘI HOLLY GOLIGHTLY, VIITORI ÎNSURĂȚEI, LA PREMIERA FILMULUI PARCĂ AR FI VENUS. Holly a venit pe la spate și m-a prins citind: DOMNIȘOARA HOLIDAY GOLIGHTLY, DESCENDENTA FAMILIEI GOLIGHTLY DIN BOSTON, UMPLE DE FERICIRE ZILELE ȘI VIAȚA LUI RUSTY — UN BĂIAT DE AUR, 24 DE CARATE.

— Admiri publicitatea care mi se face sau ești pur și simplu amator de *baseball*? spuse, aranjîndu-și ochelarii negri, și aruncînd o privire peste umărul meu.

— Care a fost buletinul meteorologic săptămîna asta? am întrebat-o eu.

Mi-a făcut cu ochiul, dar gestul era lipsit de veselie, era mai degrabă un gest prin care voia să mă pună în gardă.

— Eu mor după cai, dar urăsc *baseball*-ul, spuse și înțelesul ascuns al mesajului era că ar fi dorit să uit că pomenise vreodată de Sally Tomato. Am oroare să aud vorbindu-se de *baseball* la radio, dar trebuie totuși să ascult. Face parte din munca mea de documentare. Există atît de puține lucruri despre care pot discuta bărbații.

Dacă unuia nu-i place *baseball*-ul, trebuie neapărat să-l intereseze caii, şi dacă nu-i place nici una, nici alta, atunci oricum sînt în încurcătură, fiindcă înseamnă că nu-i plac nici femeile. Dar spune-mi cum te descurci cu O. J. ?

— Am convenit de comun acord să ne despărţim.

— E o relaţie utilă, crede-mă.

— Perfect. Dar ce-aş putea eu să-i ofer care să i se pară lui util ?

Insistă :

— Du-te lîngă el şi fă-l să priceapă că mutra lui n-are nici un haz. Zău că te poate ajuta, Fred !

— După cîte am înţeles, tu nu prea l-ai apreciat cum se cuvine. Păru intrigată pînă cînd am adăugat : POVESTEA DOCTORULUI WASSEL.

— Tot mai bate capul cu asta ? spuse, aruncîndu-i o privire plină de afecţiune lui Berman, care se afla în celălalt capăt al camerei. Dar are dreptate, ar TREBUI să mă simt vinovată. Nu pentru că mi-ar fi dat rolul, sau pentru că aş fi putut să fiu bine ; nici ei nu mi l-ar fi dat, şi nici eu n-aş fi putut să fiu bine. Dar mă simt vinovată pentru că l-am lăsat să-şi continuie visul, atunci cînd eu nu visam de loc. Flirtam ca să cîştig timp, ca să-mi formez personalitatea, dar ştiam foarte bine că n-am să fiu niciodată actriţă. E prea greu şi, dacă eşti inteligent, e jenant. N-am destule complexe de inferioritate. Se zice că poţi fi actriţă de cinema şi în acelaşi timp să ai o mare personalitate, că lucrurile astea merg mînă în mînă, dar de fapt, ceea ce contează e să n-ai personalitate de loc. Nu vreau să spun că mi-ar părea rău să fiu bogată şi celebră. Din contră, asta ocupă un loc foarte important în planurile mele de viitor — chiar foarte important — şi într-o zi am să încerc să le realizez, dar

dacă se întîmplă, mi-ar plăcea să-mi pot păstra personalitatea, s-o iau cu mine. Aş vrea să fiu tot cea de azi atunci cînd, într-o dimineaţă, mă voi trezi şi-mi voi lua cafeaua la Tiffany[1]. Trebuie să bei ceva, spuse văzîndu-mi mîinile goale. Rusty, nu vrei să-i aduci prietenului meu un pahar ? Continua să ţină pisica în braţe. Eşti un biet vagabond, spuse, mîngîind-o pe cap, un biet vagabond fără nume. E puţin incomod că n-are nume. Dar n-am nici un drept să-l botez : va trebui să aştepte pînă va *aparţine* cuiva. Ne-am cunoscut într-o zi, pe malul apei, aşa, din întîmplare, dar nu aparţinem unul altuia : e independent ca şi mine, de altfel. Nu vreau să am nimic care să-mi aparţină, pînă nu găsesc locul unde să mă simt la mine acasă. Dar încă nu ştiu sigur unde va fi. Ştiu doar cum e. Zîmbi şi lăsă pisica să cadă pe podea. E ca la Tiffany. Nu că m-aş prăpădi după bijuterii. Nici gînd. Doar după briliante. Dar e vulgar să porţi briliante înainte de patruzeci de ani ; şi chiar şi atunci e riscant. Arată bine doar pe tipele într-adevăr bătrîne, ca Maria Ouspenskaia. Zbîrcituri şi oase, păr alb şi briliante : eu nu pot să aştept. Mie îmi place Tiffany din altă pricină. Ascultă. Ştii, sînt zile aşa, cînd ai o dispoziţie specială, totul în sufletul tău e antipatic, stacojiu.

— Ca atunci cînd eşti melancolic şi ai *blues* ?

— Nu, spuse ea încet. Nu, *blues* ai cînd îţi dai seama că te-ai îngrăşat prea tare, sau poate cînd plouă prea mult. Eşti trist, şi atîta tot. Dar dispoziţia asta antipatică, stacojie e groaznică. Ţi-e frică şi te trec năduşelile, şi nu ştii de ce. Ştii doar c-o să se întîmple ceva rău, dar nu ştii ce. N-ai simţit niciodată asta ?

[1] **Mare magazin de bijuterii din New York. Ocupă mai multe etaje.**

— Ba da. Foarte des. Unii numesc asta ANGST[1].
— Bine, ANGST. Dar ce faci ca să-ţi treacă?
— Păi, cîteodată beau. Şi trece.
— Am încercat şi eu. Am încercat şi aspirina. Rusty spune c-ar trebui să fumez marijuana. Am fumat o vreme, dar singurul efect e că mă face să rîd. Ceea ce îmi face într-adevăr bine e să mă urc într-un taxi şi să mă duc la Tiffany. Asta mă calmează imediat: liniştea şi aspectul elegant şi somptuos al magazinului. Acolo nu ţi se poate întîmpla nimic rău, nu, lîngă oamenii aceia amabili, cu hainele lor frumoase şi mirosul extraordinar al portvizitu-rilor de crocodil şi argint. Dac-aş putea găsi undeva, în viaţa de toate zilele, un loc care să mă facă să mă simt ca la Tiffany, mi-aş cumpăra mobilă şi aş boteza pisica. M-am gîndit că poate după război, Fred şi cu mine o să... Îşi împinse ochelarii negri în sus: ochii ei cu diferite nuanţe de cenuşiu şi pete albastre şi verzi deveniseră pă-trunzători, şi privirea lor se pierdea departe. Am fost odată în Mexic. E o ţară minunată pentru un om care vrea să se ocupe de cai. Am văzut un loc, undeva lîngă mare. Fred se pricepea bine la cai.

Rusty Trawler apăru, aducînd un martini. Mi-l întinse fără să se uite la mine.

— Mi-e foame, anunţă el şi vocea, infantilă ca în-treaga lui persoană, scoase un miorlăit enervant de mu-cos, care părea plin de reproşuri faţă de Holly. E şapte jumate şi mi-e foame. Ştii ce mi-a spus doctorul.
— Da, Rusty. Ştiu ce-a spus doctorul.
— Atunci sparge cheful şi haî să mergem.

[1] Frică (germană).

— Vreau să te porţi frumos, Rusty. Vorbea încet, dar tonul ei avea ceva de guvernantă care ameninţă un copil cu pedeapsa şi, în mod ciudat, asta îi îmbujoră lui Rusty obrajii de plăcere şi de mulţumire.
— Nu mă iubeşti, se plînse el, de parcă ar fi fost singuri.
— Nimeni nu iubeşte copiii răi.

Era clar că spusese ceea ce dorise el s-audă; toate as-tea păreau că-l excită şi, în acelaşi timp, îl potolesc. To-tuşi el continuă de parcă totul ar fi făcut parte dintr-un ritual:
— Mă iubeşti?

Îl plesni cu palma în semn de mîngîiere.
— Ai grijă de treburile casei şi cînd sînt gata mergem să mîncăm unde vrei.
— În Chinatown?[1]
— Da, dar asta nu înseamnă c-ai să mănînci cotlete cu varză acră şi sos dulce. Ştii ce-a spus doctorul.

În timp ce se întorcea la treburile lui, cu un legănat satisfăcut, de raţă, n-am putut să nu-i amintesc lui Holly că nu-i răspunsese la întrebare.
— Îl iubeşti?
— Ţi-am mai spus o dată că poţi să te sugestionezi să iubeşti pe oricine. Şi în afară de asta a avut o copilărie împuţită.
— Dac-a fost atît de împuţită, de ce se agaţă de ea?
— Ia gîndeşte-te puţin. Nu vezi că Rusty se simte mai bine în scutece decît în fuste? Şi că altă alternativă n-are. Numai că-i foarte sensibil cînd îi pomeneşti de asta. A încercat să mă înjunghie cu un cuţit de bucătărie, fiindcă

[1] Cartierul chinezesc.

i-am spus să crească mare, să privească lucrurile în faţă şi să găsească un camionagiu simpatic, cu sentimente paterne, cu care să-şi facă viaţa. Între timp îmi stă pe cap — ceea ce nu mă supără, că-i inofensiv, crede că fetele-s literalmente păpuşi.

— Slavă Domnului.

— Da, dar dacă toţi bărbaţii ar fi ca el, nu cred că l-aş mai slăvi pe Domnul.

— Voiam să spun, slavă Domnului că n-ai să te măriţi cu domnul Trawler.

— Apropo, spuse, ridicînd o sprînceană, nu pretind că nu ştiu că-i bogat. Pămîntul, chiar şi în Mexic, costă bani. Şi acum, spuse împingîndu-mă înainte, hai să-l găsim pe O. J. !

M-am oprit, încercînd să găsesc un pretext ca să amîn întrevederea. În cele din urmă mi-am amintit :

— De ce îţi zice călătoare ?

— Pe cartea mea de vizită ? spuse descumpănită, crezi că-i caraghios ?

— Caraghios, nu. Doar provocator.

Ridică din umeri.

— La urma urmei de unde vrei să ştiu unde o să locuiesc mîine ? Aşa că le-am spus să scrie călătoare. Oricum am aruncat banii pe fereastră cînd am comandat cărţile alea de vizită. Dar am simţit că trebuie să cumpăr ceva de la ei, măcar un lucru cît de mic. Sînt de la Tiffany. Întinse mîna după paharul cu martini. Nu-l atinsesem. Goli paharul din două înghiţituri şi mă luă de mînă. Lasă pretextele şi amînările. Să vezi c-ai să te împrieteneşti cu O. J.

Tocmai atunci se produse un incident la uşă. O femeie tînără intră ca o furtună — o vijelie de eşarfe şi de aur zăngănitor.

— H-H-Holly, spuse, în timp ce se apropia de noi agitînd un deget în semn de mustrare, eşti o hră-hrăpăreaţă mizerabilă. Auzi, să acapareze toţi bă-bărbaţii ăştia f-fascinanţi.

Avea mult mai mult de un metru optzeci, era mai înaltă decît majoritatea bărbaţilor de acolo, care îşi îndreptară spatele, îşi supseră burta şi începură care mai de care să se întreacă să ajungă la înălţimea ei dominatoare.

— Ce faci aici ? îi spuse Holly, şi buzele i se crispară ca o frînghie întinsă.

— Păi, ni-nimic, scumpiţico. Am fost sus să lucrez cu Yunioshi. Material de Crăciun pentru BA-BAZAR. Da pari supărată, scumpiţico ! Aruncă un zîmbet tuturor celor din jur. Măi, băieţi, sînteţi supăraţi c-am picat la-la la petrecerea voastră ?

Rusty Trawler rîse forţat. O strînse de braţ de parc-ar fi vrut să-i admire muşchii, şi o întrebă dacă vrea ceva de băut.

— Sigur că vreau, spuse. Dă-mi un burbon[1]. Holly îi răspunse : — *„N-am"*. La care colonelul de aviaţie propuse să se ducă repede să aducă o sticlă.

— Lăsaţi, nu vă d-deranjaţi. Eu mă mulţumesc şi cu amoniac, Holly, scumpiţico, spuse împingînd-o puţin. Nu te deranja pentru mine. Pot să mă prezint şi singură. Se înclină către O. J. Berman, care, ca majoritatea bărbaţilor mici cînd se află în prezenţa unei femei înalte, avea o privire pierdută şi plină de năzuinţi. Mă cheamă Mag W-W-Wildwood, din Wild-w-w-wood, Arkansas. Regiune de dealuri.

[1] Un soi de whisky distilat din porumb şi secară.

Berman părea că dansează — de fapt făcea nişte paşi ciudaţi încercînd să-şi împiedice rivalii să-i ia locul. O pierdu totuşi. Dispăru în mijlocul unui cadril de parteneri care înghiţeau cu nesaţ glumele ei bîlbîite, aşa cum înghit porumbeii floricelele de porumb. Succesul ei era uşor de înţeles. Căci femeia aceasta reprezenta triumful asupra urîţeniei, adesea mult mai atrăgător decît frumuseţea însăşi, dacă n-ar fi decît faptul că era produsul unui paradox. În cazul de faţă, opunîndu-se metodei scrupuloase a unui bun gust simplu şi a unei eleganţe ştiinţifice, îşi exagerase defectele. Admiţîndu-le pe faţă şi cu mult curaj, le transformase în podoabe: purta tocuri care-i subliniau înălţimea şi care erau atît de înalte încît, cînd umbla îi tremurau gleznele, un corsaj strîmt şi plat, care sugera clar faptul c-ar fi putut să se ducă la ştrand doar în slip, îşi dăduse părul lins pe spate, accentuîndu-şi astfel ascuţimea feţei de manechin mort de foame. Pînă şi bîlbîiala, sigur autentică, dar totuşi puţin exagerată, devenise o calitate. Bîlbîiala era o lovitură de maestru, întîi pentru că reuşea să transforme banalităţile pe care le spunea în lucruri cît de cît originale şi, în al doilea rînd, pentru că, deşi era atît de înaltă şi de sigură pe ea, trezea la bărbaţii care o ascultau sentimentul c-ar fi vrut s-o protejeze. Un exemplu: Berman a trebuit să fie înghiontit fiindcă femeia spusese:

— Cine poate să-mi spună u-unde-i toa-le-ta? apoi, completînd ciclul, îi oferise braţul ca s-o conducă chiar el.

— Nu-i nevoie, spuse Holly. A mai fost aici. Ştie unde e. Golea scrumierele. După ce ieşi Mag Wildwood mai goli una, apoi spuse sau mai bine zis, oftă:

— De fapt e foarte trist. Se opri, destul ca să calculeze numărul fetelor intrigate: era suficient de mare. Şi foarte misterios. Te-ai aştepta să se vadă mai tare. Dar Dumnezeu e martor că *arată* sănătoasă. Şi atît de... cum să spun, de CURATĂ. Ăsta-i lucrul cel mai extraordinar! Nu-i aşa c-aţi jura, întrebă ea cu îngrijorare, dar fără să se adreseze nimănui în mod special, nu-i aşa c-aţi jura că PARE curată?

Cineva tuşi, mai mulţi înghiţiră în sec. Un ofiţer de marină care ţinea paharul lui Mag Wildwood în mînă îl puse jos.

— Dar pe de altă parte, spuse Holly, am auzit despre multe fete din Sud c-ar avea acelaşi necaz. Se cutremură, apoi se duse la bucătărie să mai ia nişte gheaţă.

Mag Wildwood nu reuşi niciodată să înţeleagă răceala bruscă cu care fu primită la întoarcere; conversaţiile pe care le începea erau ca nişte butuci verzi: scoteau fum, dar nu luau foc. Şi mai grav e că oamenii plecau fără să-i ceară numărul de telefon. Colonelul de aviaţie dispăru pe cînd Mag stătea cu spatele. Şi asta fu picătura care făcu să se reverse paharul: o invitase la masă. Brusc, deveni beată. Şi cum ginul are asupra artificialităţii acelaşi efect ca lacrimile asupra rimelului, atracţiile ei se topiră dintr-o dată. Începu să se ia de fiecare. Spuse despre gazdă că-i o degenerată de la Hollywood, invită pe un bărbat de vreo cincizeci de ani să se bată cu ea, îi spuse lui Berman că Hitler are dreptate şi îl incită pe Rusty, înghesuindu-l într-un colţ.

— Ştii ce te aşteaptă? spuse, fără nici o urmă de bîlbîială. Am să te duc la grădina zoologică să te dau iakului să te mănînce. Păru foarte dispus s-o satisfacă, dar îl decepţionă alunecînd pe podea, unde rămase aşezată fredonînd o melodie.

— Eşti o pisăloagă. Scoală-te de acolo, spuse Holly, în timp ce-şi punea mănuşile. Un rest de musafiri care nu

plecaseră încă așteptau la ușă, și văzînd că pisăloaga nu vrea să se miște, Holly mi-aruncă o privire de parc-ar fi vrut să-mi ceară iertare.

— Fii te rog un înger, Fred și vîr-o într-un taxi. Stă la Winslow.

— Nu. La Barbizon. Telefon : Regent 4.57.00. Întrebați de Mag Wildwood.

— *Ești* un înger, Fred.

În clipa următoare plecaseră. Ideea de a pilota o amazoană pînă la un taxi îmi anulă orice furie. Dar fata rezolvă problema singură. Ridicîndu-se cu forțe proprii, mă privi de sus, demnă, dar cam șovăitoare, apoi spuse : „Hai la Stork. Să prindem balonul cu noroc", apoi căzu ca un stejar tăiat de la rădăcină. Primul meu gînd a fost să alerg după doctor. Dar după ce am examinat-o, mi-am dat seama că pulsul e bun și respirația normală. Adormise. Pur și simplu. După ce i-am găsit o pernă pe care i-am pus-o sub cap, am lăsat-o să doarmă liniștită.

A doua zi, după masă, m-am ciocnit cu Holly pe scară.

— *Bravo*, spuse trecînd pe lîngă mine în goană, ținînd în mînă un pachet de la farmacie. E pe punctul de a face o pneumonie. E atît de mahmură încît cred că n-o să-și mai revină niciodată. Și pe deasupra mai am și starea aceea de spirit antipatică, dracii aceia stacojii...

Am dedus că Mag era tot la ea, dar nu mi-a oferit ocazia să cercetez mai de aproape simpatia uimitoare pe care o avea pentru ea. Către sfîrșitul săptămînii misterul se adînci. În primul rînd, m-am trezit la ușă cu un sud-american : sunase la mine din greșeală. O căuta pe domnișoara Wildwood. Mi-a trebuit un timp ca să-l fac să înțeleagă că greșise, accentele noastre părîndu-ni-se unul altuia incoherente. Dar cînd în cele din urmă am reușit să ne înțelegem, am fost încîntat. Natura îl ticluise cu grijă, capul lui negricios și trupul de toreador aveau precizia și perfecțiunea pe care o are un măr, sau o portocală, sau orice alt lucru pe care natura îl face așa cum trebuie. La asta se adăuga, ca decor un costum de ștofă englezească, o colonie cu miros proaspăt, și, ceea ce era și mai puțin sud-american, o comportare plină de timiditate. Al doilea eveniment al zilei a fost legat tot de el. Era spre seară, și l-am văzut în timp ce mă duceam la masă. Venea cu un taxi — șoferul l-a ajutat să intre în casă legănîndu-se din pricina greutății unor geamantane. Toate astea mi-au dat de rumegat. Pînă duminică maxilarele-mi obosiseră de-a binelea.

Apoi imaginea a devenit, pe de o parte mai clară și pe de altă parte mai întunecată.

Duminică a fost o zi din aceea caldă de toamnă, în care ai impresia că s-a întors vara. Soarele era puternic, geamul meu deschis și am auzit voci dinspre scara de incendiu. Holly și Mag stăteau întinse pe un pled, cu pisica între ele. Părul lor, spălat proaspăt, atîrna drept și moale. Erau ocupate. Holly își dădea cu lac pe unghiile de la picioare, iar Mag tricota un pulover.

— Dacă vrei să-ți spun părerea mea, zicea Mag, eu cred că ai n-noroc. Rusty are cel puțin o calitate. E american.

— Bravo lui.

— Scumpițico, nu uita că e război.

— Și cînd s-o termina, mamă ce-o ștерg !

— Eu nu sînt ca tine. Eu sînt mî-mîndră de țara mea. Bărbații din familia mea au fost mari soldați. Bunicul Wildwood are statuie drept în mijlocul orașului.

— Fred e soldat, spuse Holly, dar mă îndoiesc c-o să fie vreodată statuie. Şi totuşi, mai ştii ? Se spune că cu cît eşti mai prost cu atît eşti mai curajos. Şi el e destul de prost.

— Fred e băiatul ăla de sus ? Nu mi-am dat seama că-i soldat. Da e-adevărat că PARE foarte prost.

— Pare că tînjeşte după ceva. Dar nu-i prost. Vrea să fie în miezul lucrurilor. Şi de acolo să privească în afară. Oricine stă cu nasul lipit de geam, riscă să pară prost. În orice caz ăsta e alt Fred. Fred e frate-meu.

— Tu spui de un om care-i n-neam de s-sînge cu tine că-i prost ?

— Dacă este, este.

— Da nu-i frumos să vorbeşti aşa. Un băiat care luptă pentru tine, şi pentru mine, şi pentru noi toţi.

— Ce-i asta, un miting ?

— Vreau doar să ştii care-i punctul meu de vedere. Înţeleg de glumă, dar de fapt sînt o persoană s-s-serioasă. Sînt mîndră că-s americancă. D-asta-mi pare rău de José ! Puse acele şi tricoul jos. Spune-mi, *nu-i* aşa că-i foarte frumos ? Holly spuse „hm !" şi vopsi mustăţile cotoiului cu pensula de lac. Dacă măcar aş reuşi să mă obişnuiesc cu ideea că mă m-mărit cu un brazilian. Şi c-o să FIU şi eu b-braziliancă. Între ei şi noi e o prăpastie : 6 000 de mile şi nici măcar nu ştiu limba...

— Du-te la Berlitz.

— Ce, crezi că predau p-portugheza ? De ce naiba ar preda-o ? Crezi c-o vorbeşte cineva ? Singura mea şansă e să încerc să-l fac pe José să uite de politică şi să devină american. E atît de inutil pentru un bărbat să vrea să devină p-preşedintele BRAZILIEI. Oftă, şi îşi luă din nou tricoul de jos. Trebuie să fiu moartă după el. Tu ne-ai văzut împreună. Crezi că sînt moartă după el ?

— Păi... Muşcă ?

Mag pierdu un ochi la tricou.

— Cum adică să „muşte" ?

— Da. Pe tine. În pat.

— Păi, nu. Crezi că ar TREBUI ? Apoi adăugă severă : Dar rîde.

— Bun. Aşa trebuie. Îmi plac bărbaţii care au simţul humorului. Majoritatea gîfîie şi suflă din greu.

Mag îşi retrase plîngerea ; acceptă remarca, considerînd că aruncă o lumină favorabilă asupra ei.

— Da, aşa cred şi eu !

— Bun. Deci nu muşcă. Rîde. Şi, mai departe ? Mag numără ochiul care fugise, şi începu din nou să tricoteze : unul pe faţă, unul pe dos. Ziceam...

— Am auzit. Şi să nu crezi că nu vreau să-ţi spun. Dar e greu să-ţi aminteşti. Pe mine nu prea mă preocupă lu-lucrurile astea. Aşa cum te preocupă pe tine. Mie îmi ies din cap, le uit, ca visele, şi sînt sigură că asta-i atitudinea n-normală...

— Se poate să fie normală, iubito, dar eu prefer să fiu naturală. Holly se opri în mijlocul acţiunii de înroşire a mustăţilor cotoiului. Ascultă. Dacă nu poţi să-ţi aminteşti, încearcă să laşi lumina aprinsă.

— Te rog să mă înţelegi, Holly. Eu sînt o persoană foarte-foarte-foarte CONVENŢIONALĂ.

— Aiurea ! Ce-o fi rău să te uiţi o dată cinstit la un bărbat care-ţi place ? Bărbaţii sînt frumoşi. Sau în orice caz mulţi dintre ei sînt. José e frumos şi dacă nici măcar nu vrei să te UIŢI la el, atunci trebuie să-ţi spun că are parte de o ciorbă cam rece.

— V-vorbeşte mai încet.

— E imposibil să fii îndrăgostită de el. Asta e. Ţi-am răspuns la întrebare ?

— Nu. Fiindcă nu s-sînt o ciorbă rece. Sînt o persoană cu inima caldă. Asta-i chiar trăsătura mea cea mai caracteristică.

— Bine. Deci ai o inimă caldă. Dar dacă aş fi bărbat şi aş vrea să mă bag în pat, aş prefera să iau cu mine o sticlă cu apă caldă. E mai palpabilă.

— José nu s-a plîns niciodată, spuse ea mulţumită de sine, andrelele lucind în lumina soarelui. Şi mai mult încă, îl IUBESC... DA, îl iubesc. Îţi dai seama că i-am tricotat zece perechi de ciorapi ecosez în mai puţin de 3 luni ? Şi ăsta-i al doilea pulover. Întinse puloverul şi-l zvîrli deoparte. Şi, la urma urmei, ce rost are ? Auzi pulovere în Brazilia ! Ar trebui să tricotez căşti t-t-tropicale !

Holly se întinse pe spate şi căscă.

— Totuşi trebuie să fie uneori şi iarnă !

— PLOUĂ. Asta ştiu sigur. Căldură, ploaie şi j-junglă.

— Căldură şi junglă. Mie mi-ar plăcea.

— Da, ţie mai mult decît mie.

— Da spuse Holly cu un ton adormit, care de fapt nu era adormit de loc. Mie mai mult decît ţie.

Luni, cînd am coborît să-mi iau poşta de dimineaţă, cartea de vizită de pe cutia de scrisori fusese modificată, i se mai adăugase un nume : Domnişoara Golightly şi Domnişoara Wildwood călătoreau acum împreună. Toate astea mi-ar fi reţinut mai mult atenţia dacă n-aş fi văzut o scrisoare în propria mea cutie. Era de la o mică revistă universitară, căreia îi trimisesem o nuvelă. Le plăcea şi, cu toate că mă rugau să înţeleg că nu au mijloace să mă plătească, aveau totuşi intenţia să mă publice. Să mă publice însemna să mă TIPĂREASCĂ. Beat de fericire nu sînt cuvinte goale. Trebuia să spun cuiva ce mi se întîmplase ;

şi, urcînd treptele două cîte două, am bătut la uşa lui Holly.

Aveam impresia că n-o să pot scoate nici un sunet : aşa că, de îndată ce veni la uşă, saşie de somn, i-am întins scrisoarea. I-a trebuit atît de mult pînă să mi-o dea înapoi, încît am avut impresia că ar fi avut timp să citească şaizeci de pagini.

— Eu nu i-aş lăsa să mă publice dacă nu mi-ar plăti, spuse căscînd. Apoi, poate pentru că văzînd expresia de pe faţa mea îşi dădu seama că interpretase totul greşit, că nu voiam sfaturi, ci felicitări, căscatul se transformă în zîmbet.

— A, înţeleg. E minunat. Hai, intră ! spuse. Facem o cană de cafea şi sărbătorim evenimentul sau, nu, mă îmbrac şi te duc să mănînci în oraş.

Dormitorul ei se potrivea perfect cu salonul : aceeaşi atmosferă de cort-şi-iarbă-verde ; lăzi şi geamantane, totul împachetat şi gata de plecare, ca bagajele unui criminal care simte că legea e pe urmele lui. În salon nu exista nici una din mobilele pe care te aştepţi să le găseşti în asemenea încăpere, în schimb în dormitor, era un pat, chiar dublu, şi destul de pretenţios : lemn deschis şi pompoane de saten.

Lăsă uşa de la baie deschisă, ca să discute cu mine ; apa curgea şi zgomotele din baie îi acopereau aproape toate cuvintele, dar în esenţă ceea ce mi-a spus s-a rezumat la următoarele : că-şi ÎNCHIPUIE că ştiu că Mag Wildwood se mutase la ea, şi nu-i aşa că era COMOD ? că dacă tot trebuie să stai cu o fată, şi NU e perversă, idealul e să fie CRETINĂ, ceea ce ERA şi cazul cu Mag, fiindcă atunci poţi lăsa chiria pe seama ei, şi poţi s-o trimiţi să-ţi ia rufele de la spălat.

Se vedea clar că Holly avea greutăți cu spălatul rufelor ; camera era plină de boarfe împrăștiate în dreapta și-n stînga, ca la un internat de fete.

— Și știi, Mag e manechin, și e foarte bine cotată : nu-i așa că-i NEMAIpomenit ? Dar asta are și nu avantaj, spuse ieșind din baie, șchiopătînd în timp ce-și aranja o jartieră. Nu-mi stă toată ziua pe cap. Și nici în materie de bărbați nu-mi creează probleme. E logodită. Cu un tip foarte drăguț. Cu toate că între ei există o mică diferență de înălțime : cam două palme în favoarea ei. Unde naiba e... Era în genunchi și căuta ceva sub pat. După ce găsi ceea ce căuta — o pereche de pantofi de șopîrlă — începu să-și caute o bluză, și un cordon, și serios că-ți venea să te întrebi cum, dintr-așa un haos reușea să scoată efectul pe care-l scotea : adică să arate ca o persoană îngrijită, imaculată, de parcă ar fi fost servită de sclavele Cleopatrei. Spuse : Ascultă, și mă apucă de bărbie. Îmi pare bine de nuvelă. Zău că da.

Ah, lunea aceea de octombrie 1943. O zi frumoasă, care avea optimismul și veselia unei păsărele. Am început la Joe Bell, bînd Manhattan ; iar cînd Joe a auzit de bafta care dăduse peste mine, ne-a oferit un rînd de coctailuri cu șampanie. Mai tîrziu am pornit-o spre Fifth Avenue, unde am dat de o paradă. Steagurile care fluturau în vînt, cadența fanfarei și a marșului soldățesc nu păreau să aibă nici o legătură cu războiul ; păreau mai degrabă o paradă organizată în onoarea mea.

La prînz am mîncat la expresul din parc. Apoi, evitînd grădina zoologică (Holly spunea că nu poate îndura să vadă ceva închis într-o colivie sau într-o cușcă), am rîs și, cîntînd, am alergat de-a lungul potecilor care duceau spre vechiul hangar de lemn pentru bărci, și care acum

nu mai e. Pe lac pluteau frunze, pe mal un paznic ațîța focul cu ele, și fumul, ridicîndu-se ca semnalele triburilor indiene, era singura pată în aerul care fremăta. Luna aprilie n-a însemnat niciodată prea mult pentru mine, toamna în schimb mi se părea anotimpul începuturilor — un fel de primăvară ; și-am simțit-o stînd cu Holly pe balustrada verandei care ținea de hangar. Mă gîndeam la viitor și vorbeam de trecut. Pentru că Holly voia să-i povestesc despre copilăria mea. Mi-a vorbit și ea despre a ei, dar vorbea evaziv, fără să dea nume, fără să menționeze locuri, o povestire impresionistă, cu toate că impresia pe care o lăsa era contrarie celor așteptate, căci vorbea aproape cu senzualitate despre vară și înot, despre pomi de Crăciun, și verișoare frumoase, și petreceri : cu alte cuvinte despre o lume fericită care nu semăna cu ea, și care în nici un caz nu constituia o atmosferă în care să fi trăit un copil care să fi fugit de-acasă.

Ori, am întrebat-o, nu trăise oare pe picioarele ei de la paisprezece ani ? Își frecă nasul.

— Ba da, asta-i adevărat. Restul, ce ți-am spus înainte nu-i. Dar, zău, iubitule, ai descris copilăria *ta* în culori atît de întunecate, încît n-am vrut să-ți fac concurență.

Sări de pe balustradă.

— În orice caz, asta-mi amintește c-ar trebui să-i trimit lui Fred niște unt de arachide.

Restul după amiezii am bătut străzile de la un capăt al orașului la celălalt, reușind cu chiu cu vai să scoatem de la niște băcani răuvoitori cîteva borcane cu unt de arachide, ceea ce în timp de război era o raritate. Se întunecase de-a binelea și noi nu izbutiserăm să adunăm decît vreo șase borcane, ultimul, de la un magazin de coloniale din Third Avenue. Magazinul era lîngă anticarul care avea colivia aceea în formă de palat, așa că am dus-o

pe Holly s-o vadă. I-a plăcut ideea, fantezia celui care o făcuse.

— Dar e, totuşi, o colivie!

Trecînd prin faţa lui Woolworth, mă apucă de mînă:

— Hai să furăm ceva! spuse, împingîndu-mă în magazin, unde am avut senzaţia că ne fixează nenumărate perechi de ochi, de parcă ne şi suspectau. Hai, nu fi o curcă plouată! Cercetă un galantar pe care erau înghesuiţi dovleci de hîrtie şi măşti pentru carnavalul din ziua Tuturor Sfinţilor. Vînzătoarea era ocupată cu un grup de călugăriţe care încercau nişte măşti. Holly luă o mască cu care-şi acoperi faţa, apoi alese una pentru mine, după care mă luă de mînă şi ieşirăm din prăvălie. Cînd te gîndeşti cît e de simplu. Afară am alergat cîteva sute de metri, probabil pentru că voiam să facem ca totul să fie mai dramatic, şi pentru că, după cum descoperisem, hoţiile care reuşesc, te înveselesc. Am întrebat-o dacă fură des.

— Furam, pe vremuri, adică de fapt, trebuia să fur cînd voiam cîte ceva. Şi tot mai fur puţin, din cînd în cînd, aşa, ca să nu-mi pierd antrenamentul.

Am mers cu măştile pe faţă pînă acasă.

Am impresia că am petrecut multe zile hoinărind aşa cu Holly; şi e adevărat că, în anumite perioade ne-am văzut destul de des, dar dacă o iei în general, amintirea e falsă. Spre sfîrşitul lunii mi-am găsit un serviciu. Ce-aş putea să adaug? Cu cît spun mai puţin, cu atît mai bine, în afară doar de faptul că aveam nevoie de acest serviciu şi că ţinea de la nouă la cinci. Ceea ce făcea ca orarul nostru, al lui Holly şi al meu, să fie total diferit.

În afară de joia, care era ziua ei de Sing-Sing, sau de cazurile în care se ducea să călărească în Central Park, cum obişnuia uneori se trezea abia cînd veneam eu acasă.

Uneori, mă opream la ea şi beam cafeaua cu lapte împreună, în timp ce se îmbrăca pentru seară. Ieşea mereu în oraş, nu întotdeauna cu Rusty Trawler, dar de obicei cu el, şi tot de obicei însoţiţi de Mag Wildwood şi de frumosul ei brazilian, pe care-l chema José Ybarra-Jaegar; mama lui era nemţoaică. Cuartetul conţinea o notă falsă, în primul rînd din pricina lui Ybarra-Jaegar, care părea să distoneze în tovărăşia lor, ca o vioară într-o orchestră de jaz. Era inteligent, prezentabil, părea foarte pasionat de munca lui, care era misterioasă, guvernamentală, şi „importantă", şi îi cerea să se ducă la Washington de mai multe ori pe săptămînă. Atunci, cum putea oare să supravieţuiască, stînd noapte de noapte la *La Rue* sau la *El Marocco*, ascultînd p-pălăvrăgelile lui Mag Wildwood, cu ochii pironiţi pe faţa lui Rusty, care semăna cu un fund opărit de sugaci? Poate că, aşa cum se întîmplă cu cei mai mulţi dintre noi cînd sîntem într-o ţară străină, era incapabil să situeze oamenii, să le aleagă un cadru, cum ar fi făcut-o acasă; şi de aceea îi băga pe toţi americanii mai mult sau mai puţin în aceeaşi oală, şi din acest punct de vedere tovarăşii lui păreau a fi nişte exemple suportabile de culoare locală şi specific naţională. Asta ar explica multe; hotărîrea lui Holly explică restul.

Într-o după masă, către seară, în timp ce aşteptam un autobuz pe Fifth Avenue, am văzut un taxi, care s-a oprit în dreptul trotuarului din faţă şi din el a coborît o fată, care a urcat alergînd treptele bibliotecii publice de pe Strada 42. Nu mi-am dat seama cine e, decît după ce a intrat, ceea ce era explicabil, căci Holly şi noţiunea de bibliotecă nu prea mergeau împreună. M-am lăsat dus de curiozitate şi am urcat treptele străjuite de lei, tot întrebîndu-mă dacă să recunosc că am urmărit-o sau să pretind că totul e o simplă coincidenţă. În cele din urmă n-am

făcut nici una nici alta. M-am ascuns la cîteva mese de ea, în sala mare de lectură, unde se aşezase în dosul ochelarilor ei negri şi a unei fortăreţe de cărţi pe care le adunase pe masă. Trecea în mare grabă de la o carte la alta, oprindu-se din cînd în cînd la cîte o pagină, încruntată de parc-ar fi citit o carte tipărită de jos în sus. Stătea cu creionul suspendat deasupra hîrtiei, şi nimic nu părea să-i distragă atenţia ; totuşi, din cînd în cînd, de parc-ar fi făcut-o doar aşa, de amuzament, zmîngălea cîte ceva pe hîrtie cu mare trudă. Uitîndu-mă la ea, mi-am amintit de o fată pe care o cunoscusem la şcoală, o tocilară, una Mildred Grossman. Mildred : cu părul ei umed şi ochelarii soioşi, cu degetele pătate cu care diseca broaşte şi ducea cafea pichetelor de grevă, cu ochii lipsiţi de expresie care se întorceau către stele numai ca să le evalueze tonajul şi compoziţia chimică ! Nu cred că între cer şi pămînt să existe o deosebire mai mare decît exista între Mildred şi Holly, şi totuşi în mintea mea căpătaseră o asemănare de surori siameze, şi firul gîndurilor care le cususe în acelaşi sac era următorul : o personalitate oarecare se remodelează des, chiar şi trupul nostru se transformă cu totul la fiecare cîţiva ani, deci, fie că vrem sau nu, e cît se poate de normal să ne schimbăm.

Şi totuşi, iată două persoane care nu se vor schimba niciodată. Nu se vor schimba niciodată, pentru că personalitatea lor se conturase prea devreme şi asta, ca şi îmbogăţirea subită, duce la o lipsă de simţ al proporţiei. Mildred făcea mari eforturi să fie realistă cu tot dinadinsul, iar Holly era o romantică lipsită complet de simţul echilibrului. Încercam să mi le imaginez într-un restaurant al viitorului, Mildred continuînd să studieze menu-ul pentru valorile lui nutritive, iar Holly continuînd să poftească la fiecare fel de mîncare. Şi asta nu se va schimba niciodată, vor trece prin viaţă şi o vor părăsi cu acelaşi pas hotărît, fără să le pese de stîncile din stînga sau din dreapta. Toate gîndurile astea profunde mă făcuseră să uit unde mă aflu. Mi-am revenit, tresărind că mă regăsesc în biblioteca aceea posomorîtă şi încă o dată uimit s-o văd pe Holly acolo. Era şapte trecute, Holly îşi dădea cu ruj pe buze şi se aranja, schimbînd ceea ce credea ea că trebuie să fie ţinuta corectă într-o bibliotecă, adăugînd un fular şi nişte cercei pentru a ajunge la ceea ce considera că ar fi ţinuta potrivită pentru restaurantul Colony. După ce a plecat, m-am dus la masa unde rămăseseră cărţile la care se uitase ; de fapt asta şi voiam să văd. *Spre Sud cu Pasărea furtunii, Drumurile misterioase ale Braziliei, Mentalitatea politică a Americii Latine*, şi aşa mai departe.

În seara de Ajun, Holly şi Mag au dat o petrecere. Holly îmi ceruse să vin mai devreme ca s-o ajut să împodobească pomul. Nu ştiu nici pînă azi cum au reuşit să bage pomul în apartament. Ramurile de sus erau înghesuite în tavan, iar cele de jos se întindeau din perete în perete. De fapt era ca bradul acela uriaş care se înălţa de Crăciun la Rockefeller Plaza. În plus, ar fi fost nevoie de un Rockefeller ca să-l decoreze, căci înghiţea jucăriile şi beteala de parc-ar fi fost zăpadă care se topeşte. Holly propuse să se ducă iute pînă la Woolworth să fure nişte baloane. Şi s-a dus. Şi baloanele au dat pomului un aspect destul de frumos. Am ridicat un pahar în onoarea operei comune şi Holly a spus :

— Du-te şi te uită în dormitor. Ai să găseşti un cadou pentru tine.

Aveam şi eu unul pentru ea : un pacheţel în buzunar care mi s-a părut şi mai mic cînd am văzut pe pat, pătrată şi legată cu o fundă roşie, colivia aceea minunată.

— Vai, Holly, dar e îngrozitor.

— Sînt perfect de acord, dar am crezut că-ţi place.

— Nu. Vorbeam de bani, trei sute cincizeci de dolari. Ridică din umeri.

— Ah, cîteva drumuri în plus la toaletă! Dar vreau totuşi să-mi făgăduieşti ceva: făgăduieşte-mi că n-ai să bagi niciodată nici o vietate înăuntru.

Am vrut s-o sărut, dar mi-a întins mîna.

— Dă-mi, mi-a spus, lovindu-mă uşor peste buzunar.

— E un fleac — şi aşa şi era: o medalie cu Sfîntul Cristofor. Dar cel puţin era de la Tiffany. Holly n-a fost niciodată în stare să păstreze nimic şi sînt convins că între timp a pierdut medalia, sau a uitat-o într-un geamantan sau într-un sertar de hotel. Eu însă am păstrat colivia. Am cărat-o cu mine la New Orleans, la Nantucket, prin toată Europa, în Maroc şi în Antile. Dar rar mi-amintesc că mi-a dat-o Holly, fiindcă la un moment dat m-am hotărît să uit: m-am certat îngrozitor cu ea şi printre lucrurile care se învîrtiseră în mijlocul uraganului fuseseră colivia, O. J. Berman şi nuvela mea, din care îi dădusem lui Holly o copie, cînd apăruse în revista aceea universitară.

La un moment dat, în februarie, Holly a plecat într-o călătorie de iarnă cu Rusty, Mag şi José Ybarra-Jaegar. Cearta noastră a avut loc puţin după ce s-a întors. Era bronzată, avea culoarea iodului, şi părul atît de blond încît îi dădea un aspect de stafie! Se distrase minunat!

— Întîi şi întîi am fost la Key West şi Rusty s-a înfuriat pe nişte marinari sau vice versa, în ORICE caz va trebui să poarte toată viaţa un corset care să-i susţină şira spinării. Drăguţa de Mag a ajuns şi ea la spital. Insolaţia, arsuri grave de gradul I. Era dezgustătoare: toată numai băşici şi ulei de citronella. N-am putut să-i mai suportăm mirosul, aşa că i-am lăsat la spital şi am plecat cu José la Havana. Mi-a spus, lasă Havana! Să vezi Rio! Dar în ceea

ce mă priveşte Havana face toate paralele. Am avut un ghid fascinant, majoritatea negru şi restul chinez, şi cu toate că nu mă prăpădesc nici după unii, nici după alţii, combinaţia era destul de atrăgătoare, aşa că l-am lăsat să-mi facă semne cu genunchiul pe sub masă: nu-l găseam de loc banal. Pînă într-o seară cînd ne-a dus să vedem un film porcos, şi ce crezi? Acolo PE ecran l-am văzut pe EL. Ne-am întors la Key West, unde am găsit-o pe Mag convinsă că-mi petrecusem tot timpul în pat cu José, convingere pe care de altfel o împărtăşea şi Rusty, numai că lui nu-i păsa. Doar că trebuia să-i povestesc totul în amănunt. La drept vorbind, atmosfera a fost destul de încărcată pînă cînd, într-o zi, am avut o discuţie sinceră cu Mag.

Ne aflam în camera din faţă şi cu toate că mai era puţin pînă-n martie, pomul uriaş de Crăciun, care se uscase şi nu mai avea nici un miros, şi cu baloanele zbîrcite ca ugerul unei vaci bătrîne, continua să ocupe aproape tot spaţiul. Camera se îmbogăţise cu un obiect uşor identificabil: un pat de campanie, şi Holly, încercînd să-şi păstreze bronzul tropical se întinsese pe el sub o lampă de ultra violete.

— Şi ai convins-o?

— Că nu m-am culcat cu José? Mamă Doamne, sigur că da. I-am spus pur şi simplu — dar ştii, am făcut toate eforturile ca să pară o mărturisire care mă CHINUIEŞTE — i-am spus deci, că mie îmi plac femeile.

— Dar nu se poate să te fi crezut.

— Aiurea, n-a crezut! De ce crezi că s-a dus şi şi-a cumpărat patul ăsta de campanie. Las pe mine. Cînd e vorba să scandalizez pe cineva, eu ţi-s omul. Te rog, fii dulce, dulce, şi unge-mă cu ulei pe spate. În timp ce făceam această operaţie, mi-a spus: O. J. Berman e aici la

New York şi, ascultă, i-am dat nuvela pe care ţi-au publicat-o în revistă. L-a impresionat. Crede că poate totuşi meriţi să te ajute. Dar spune că eşti pe o pistă greşită. Negri şi copii. Cui îi pasă de astea ?

— Văd că nu domnului Berman.

— Să ştii că sînt de acord cu el. Am citit povestea de două ori. Mucoşi şi negri ! Frunze care tremură ! DESCRIERI. Asta nu SPUNE nimic.

Mîna cu care îi întindeam uleiul pe spate păru deodată că se enervează singură : ar fi vrut să se ridice şi să cadă apoi pe fundul lui Holly.

— Dă-mi un exemplu, i-am spus eu calm. Dă-mi un exemplu de ceva care, după părerea ta, spune ceva.

— LA RĂSCRUCE DE VÎNTURI, răspunse fără nici o ezitare.

Simţeam că nu-mi mai pot stăpîni mîna.

— Bine, dar asta-i absurd, vorbeşti despre ceva genial.

— E genial, nu-i aşa ? SCUMPA şi SĂLBATICA MEA CATY. Mamă, ce-am plîns ! Tone de lacrimi. L-am văzut de zece ori.

Am spus „Aha !" cu un sentiment vizibil de uşurare : „Aha" cu o inflexiune de ruşine şi revoltă, *„Filmul" !*

Muşchii i se încordară : aveam senzaţia că ating o piatră încălzită de soare.

— Fiecare trebuie să se simtă superior cuiva, spuse. Dar e bine să prezinţi oarecari garanţii înainte de a beneficia de acest privilegiu.

— Eu nu mă compar cu tine. Şi nici cu Berman. Şi de aceea nu mă pot simţi superior. Vrem lucruri diferite.

— Nu vrei să cîştigi bani ?

— Deocamdată planurile mele nu merg chiar atît de departe.

— Aşa sună şi poveştile tale. De parcă le-ai fi scris fără să cunoşti sfîrşitul. Ascultă, am să-ţi spun ceva : Ar fi bine să cîştigi bani. Ai o imaginaţie care costă. Şi n-ai să prea dai de oameni care să-ţi cumpere colivii.

— Îmi pare rău.

— O să-ţi pară, dacă mă plesneşti ! Ai vrut s-o faci acum un minut : am simţit-o după mîna ta, şi mai vrei şi acum.

Da, voiam. Foarte tare. Mîna mea, inima mea tremurau în timp ce înşurubam dopul la sticlă.

— Nu. De asta nu mi-ar părea rău. Regret doar că ţi-ai cheltuit banii pentru mine. Rusty Trawler e un mijloc mult prea greu de cîştig.

S-a aşezat în capul oaselor pe patul de campanie, faţa ei, sînii ei goi erau albaştri şi reci în lumina ultra-violetă.

— Cred că-ţi trebuie vreo patru secunde ca să ajungi pînă la uşă. Eu îţi dau două.

M-am dus sus, am luat colivia, am dus-o jos şi i-am lăsat-o în faţa uşii. Şi cu asta basta. Sau cel puţin aşa mi-am închipuit pînă a doua zi dimineaţa cînd, pregătindu-mă să mă duc la lucru, am văzut colivia cocoţată pe o ladă de gunoi, aşteptînd gunoierul. Am salvat-o, ruşinat, şi am dus-o din nou în camera mea, o capitulare care nu mi-a slăbit cu nimic hotărîrea de a o elimina pe Holly Golightly din viaţa mea. Ajunsesem la concluzia că e „o exibiţionistă ordinară", „o pierdere de vreme", „o ipocrită", o persoană căreia nu trebuie să-i mai adresez niciodată cuvîntul.

Şi nici nu i l-am mai adresat. În orice caz foarte multă vreme. Ne întîlneam pe scară şi treceam unul pe lîngă altul, cu ochii în pămînt. Dacă intra la Joe Bell, eu ieşeam. La un moment dat, Madame Sapphia Spanella, so-

pranǎ de coloraturǎ şi amatoare de patine cu rulete, care locuia la etajul I, s-a dus cu o petiţie la ceilalţi locatari ai casei, cerîndu-le să-i dea o mînă de ajutor s-o evacueze pe domnişoara Golightly, care, după spusele lui Madame Spanella era „o jignire adusă moralei" şi făcea reuniuni care ţineau toată noaptea şi care „periclitau siguranţa şi sănătatea vecinilor".

Cu toate că am refuzat să semnez, am avut sentimentul intim că Madame Spanella avea dreptate să se plîngă. Dar tentativa ei a eşuat, şi pe măsură ce treceau zilele şi ne apropiam de luna mai, nopţile calde de primăvară în care geamurile stau deschise în lături se umpleau de sunete ademenitoare de petrecere, cu muzica puternică a gramofonului şi cu rîsete şi vocile alterate de martini, ce veneau de la apartamentul doi.

Nu era lucru neobişnuit să întîlneşti specimene suspecte printre musafirii lui Holly, ci dimpotrivă : dar, într-o zi, către sfîrşitul primăverii, trecînd prin holul clădirii, am observat un tip FOARTE suspect care-i cerceta cutia de scrisori. Un om de vreo 51, 52 de ani, cu o faţă aspră, uzată şi ochi cenuşii deznădăjduiţi. Purta o pălărie gri, veche şi pătată de transpiraţie, iar costumul de vară, ieftin, albastru deschis, atîrna larg pe trupul lui slăbănog. Avea pantofi maro, noi-nouţi. Părea că n-are nici o intenţie să sune la uşa lui Holly. Încet, de parc-ar fi citit nişte cuvinte scrise în alfabetul Braille, mîngîia, cu un deget, literele în relief ale numelui ei.

În seara aceea, ducîndu-mă la masă, l-am văzut din nou. Stătea pe trotuarul de peste drum, sprijinit de un copac şi se uita fix la geamurile lui Holly. Începuseră să-mi vină în minte presupunerile cele mai sinistre. Să fie oare un detectiv ? Sau un agent din lumea crimei, care avea legături cu Sally Tomato, prietenul ei de la Sing-Sing ? Întreaga

situaţie redeşteptă sentimentele afectuoase pe care le nutrisem faţă de Holly ; era cazul să întrerupem cearta dintre noi măcar un timp, cît s-o pot preveni că-i supraveghează. Mergînd spre colţul străzii, luînd-o apoi către est, unde la întretăierea Străzii 79 cu Madison Avenue, exista un *Hamburg Heaven*, am simţit atenţia omului aţintită asupra mea. Apoi, fără să întorc capul, am ştiut că mă urmăreşte. Îl auzeam fluierînd. Nu fluiera o melodie obişnuită, ci melodia aceea jalnică de preerie pe care o cînta Holly uneori la ghitară : *Nu vreau să dorm, nu vreau să mor, vreau doar să colind păşunile cerului.* Fluieratul mă urmări în timp ce traversam Park Avenue şi urcam pe Madison. O dată, în timp ce aşteptam la un stop, m-am uitat la el cu coada ochiului : se oprise să mîngîie un căţel de rasă.

— Frumos animal, îi spuse proprietarului cu o voce răguşită şi un fel tărăgănat de a vorbi, ca la ţară.

La *Hamburg Heaven* era gol. Totuşi, s-a aşezat chiar lîngă mine, în dreptul unei tejghele lungi. Mirosea a transpiraţie şi a tutun. A comandat o cafea, dar după ce i-a adus-o nici nu s-a atins de ea. În schimb a început să mestece o scobitoare, şi să mă studieze în oglinda care se afla pe peretele din faţa noastră.

— Vă rog să mă scuzaţi, i-am spus vorbind prin oglindă, dar ce doriţi ?

Întrebarea nu l-a descumpănit. Părea uşurat că i-o pusesem.

— Fiule, îmi spuse, am nevoie de un prieten.

Scoase un portofel. Era tot atît de uzat ca şi mîinile lui tăbăcite ; încă puţin şi s-ar fi făcut bucăţi ; şi tot atît de uzată era şi fotografia subţire, îndoită, ştearsă pe care mi-a întins-o. Reprezenta un grup de şapte persoane, pe terasa boltită a unei case de lemn, şi toţi erau copii cu

excepţia omului din faţa mea care ţinea de mijloc o fetiţă blondă şi durdulie, ce-şi ferea ochii de soare cu mîna...

— Ăsta sînt eu, spuse, arătînd spre omul din fotografie. Asta e ea... şi lovi cu degetul fetiţa durdulie. Şi ăla de colo, adăugă el, arătîndu-mi un lungan slăbănog, ăla e fratele ei, Fred.

M-am uitat din nou la „ea" ; da, într-adevăr fetiţa saşie şi bucălată aducea oarecum cu Holly. În clipa aceea mi-am dat seama cine trebuie să fie omul.

— A, eşti TATĂL lui Holly !

Clipi, apoi se încruntă.

— Numele ei nu e Holly. O cheamă Lulamae Barnes. Aşa a chemat-o, spuse, mutîndu-şi scobitoarea în gură, pînă s-a măritat cu mine. Eu sînt soţul ei. Doc Golightly. Sînt doctor veterinar, mă ocup cu animalele şi mai fac şi puţină agricultură. Lîngă Tulip, în Texas. De ce rîzi, fiule?

Nu era un rîs adevărat : era un rîs nervos. Am luat o înghiţitură de apă şi m-am înecat ; mi-a dat un pumn în spate.

— Nu-i nimic de rîs, fiule. Sînt un om obosit. De cinci ani îmi caut femeia. Cum am primit scrisoarea de la Fred în care-mi spunea unde e, mi-am cumpărat bilet de autocar. Lulamae trebuie să se întoarcă acasă la bărbatul şi la copchiii ei.

— Copiii ?

— *Ăştia-s* copchiii ei, spuse aproape strigînd. Vorbea de celelalte patru mutre de copii din poză, două fete desculţe şi o pereche de băieţi în salopetă. Era clar : omul era nebun !

— Bine, dar Holly nu poate fi mama acestor copii. Sînt mai mari ca ea. Mai înalţi.

— Ascultă, fiule, spuse el cu tonul unui om care vrea să fie cît mai explicit, n-am vrut să spun că i-a născut ea.

Scumpa lor mamă, mama lor adevărată, o femeie minunată, Dumnezeu s-o ierte, s-a prăpădit la patru aprilie, ziua independenţei, în 1936. Anul secetei. Cînd m-am însurat cu Lulamae, în decembrie 1938, mergea pe paisprezece ani. Poate că în mod obişnuit la paisprezece ani nu prea ştii ce vrei. Dar Lulamae era o femeie deosebită. Ştia foarte bine ce face cînd mi-a făgăduit c-o să fie nevasta mea şi mama copchiilor mei. Ne-a frînt pur şi simplu inima cînd a fugit şi ne-a lăsat. Sorbi din cafeaua lui rece şi se uită la mine cu o sinceritate pătrunzătoare. Spune-mi, fiule, te mai îndoieşti de ce ţi-am spus ? Mă crezi ?

Da. Credeam. Era prea neverosimil ca să nu fie adevărat ; şi în plus se potrivea cu ceea ce-mi povestise O. J. Berman în legătură cu aspectul pe care-l avea Holly, cînd o întîlnise prima dată în California. „Nu puteai să-ţi dai seama dacă-i o sălbatică din pădure sau dacă-i vreo nenorocită de zilieră de prin Oklahoma sau mai ştiu eu ce". Berman n-avea cum să ghicească că de fapt era o fetiţă căsătorită la Tulip, în Texas.

— Da, ne-a frînt inima cînd a fugit aşa cum a fugit, repetă doctorul de cai. N-avea nici un motiv să fugă. Toată gospodăria i-o făceau fetele. Lulamae putea să stea degeaba cît voia : putea să se uite toată ziua în oglindă sau să se spele pe cap. Aveam vacile noastre, grădina noastră, găinile noastre, porcii noştri ; Dumnezeule, femeia asta se îngrăşase de-a binelea. Şi frate-său crescuse cît un uriaş. Nu mai semănau de loc cu ce erau cînd veniseră la noi. Îi adusese Nellie, fata mea mai mare. Ea îi adusese în casă. A venit într-o dimineaţă la mine şi mi-a spus : „Tată, am prins doi puşti sălbatici pe-afară furînd ouă de curcă şi lapte şi i-am încuiat în bucătărie." Cei doi puşti erau Lulamae şi Fred. Nu cred să fi văzut niciodată ceva mai jalnic decît aspectul lor de atunci : li se vedeau coastele,

li se vedeau toate oasele, aveau picioarele atît de slăbănoage, încît abia dacă puteau sta drept, iar dinții li se clătinau atît de tare încît nu puteau să mestece nici măcar papară. Povestea lor era asta : mama le murise de tuberculoză, tatăl la fel — și copchiii, o droaie de copchii, fuseseră trimiși care încotro, să stea la tot soiul de oameni răi. Lulamae și frate-său nimeriseră amîndoi la niște nemernici, niște oameni de nimic care trăiau la o sută de mile est de Tulip. Avea toate motivele să fugă de acolo. Dar de la mine n-avea nici unul. Era casa ei. Se sprijini cu coatele de tejghea și, apăsîndu-și vîrful degetelor pe ochii închiși, oftă. Se-ngrășase, se făcuse femeie tare frumușică. Și era plină de viață. Și vorbăreață ca o gaiță. Întotdeauna avea cîte ceva inteligent de spus despre orice ; era mai grozavă ca radioul. Și ce crezi, mă trezeam ieșind să-i culeg flori. Am domesticit o cioară, și am învățat-o să-i spuie numele. Pe ea am învățat-o să cînte la ghitară. Numa' cînd mă uitam la ea, și-mi dădeau lacrimile. În noaptea cînd i-am cerut să se mărite cu mine am plîns ca un puști. Mi-a spus : „De ce plîngi, Doc ? Sigur că ne căsătorim. N-am mai fost niciodată măritată pînă acum." N-am putut să nu rîd, am luat-o în brațe și am strîns-o la piept : N-AM MAI FOST NICIODATĂ MĂRITATĂ. Rîse pe înfundate și mestecă o clipă scobitoarea. Să nu-mi spui că femeia asta nu era fericită, zise, cu un ton de sfidare. Toți ne prăpădeam după ea. Nu trebuia să ridice nici măcar un deget decît ca să mănînce plăcintă, sau să se pieptene, sau să trimită după reviste. Cred că primeam reviste de vreo sută de dolari. Și dacă mă întrebi pe mine, revistele au fost de vină. Pozele alea făcute special ca să te încînte, să te atragă. Și tot ce citea — visuri. Toate astea au împins-o să pornească la drum. În fiecare zi mergea puțin mai departe : o milă, și se întorcea acasă, două mile,

și se întorcea acasă. Într-o zi a mers și nu s-a mai întors. Își puse din nou mîinile pe ochi. Răsuflarea lui deveni neregulată. Cioara pe care i-o dădusem s-a sălbăticit și a zburat. Am auzit-o toată vara. În curte. În grădină. În pădure. Toată vara pasărea blestemată a strigat : Lulamae, Lulamae.

A rămas încovoiat fără să mai scoată o vorbă, de parc-ar fi ascultat sunetele din vara aceea de demult. Am dus notele la casă. În timp ce plăteam a venit și el. Am ieșit împreună și am pornit-o spre Park Avenue. Era o seară rece, vîntul sufla făcînd să fluture copertinele elegante de la intrări și de pe terase. Tăcerea dintre noi a continuat pînă cînd, în sfîrșit, am spus :

— Dar cu frate-său ce s-a întîmplat ? El n-a plecat ?

— Nu, domnule, mi-a răspuns el dregîndu-și glasul. Fred a rămas cu noi pînă cînd l-au luat la armată. Bun băiat. Și știa să se poarte cu caii. Nu reușea să se dumirească ce-o apucase pe Lulamae să-și părăsească fratele și soțul și copchiii. Dar după ce a ajuns la armată, a început să audă de ea. Deunăzi mi-a scris adresa ei. Așa c-am venit s-o iau. Știu că îi pare rău de ce-a făcut. Știu că ea vrea să se întoarcă acasă. Părea că-mi cere să fiu de acord cu el. I-am spus că am impresia c-o s-o găsească pe Holly sau Lulamae cam schimbată. Ascultă, fiule, mi-a spus, cînd am ajuns în dreptul treptelor casei de piatră, eu te-am prevenit că am nevoie de un prieten, că nu vreau s-o iau prin surprindere. Nu vreau s-o speriu. D-asta m-am ținut la distanță. Fii prietenul meu : spune-i că-s aici.

Ideea s-o prezint pe doamna Golightly soțului ei îmi dădea oarecari satisfacții. Apoi, uitîndu-mă la ferestrele luminate, am sperat că e cu prietenii ei, căci gîndul să-l văd pe omul din Texas strîngîndu-i mîna lui Mag și lui Rustv și lui José mă încînta și mai mult. Dar ochii lui Doc Go-

lightly, cinstiţi şi mîndri, şi pălăria lui pătată de transpirație m-au făcut să-mi fie ruşine de asemenea gînduri. A intrat după mine în casă şi s-a oprit să aştepte jos, la capătul scării.

— Arăt bine ? m-a întrebat în şoaptă, netezindu-şi mînecile şi îndreptîndu-şi nodul de la cravată.

Holly era singură. A răspuns imediat la sonerie ; de fapt tocmai se pregătea să iasă — pantofii de saten alb şi parfumul pus din abundenţă sugerau intenţii festive.

— Ce-i, prostule ? spuse, plesnindu-mă în joacă cu gentuța. Acum mă grăbesc prea tare ca să mă împac. Las că fumăm pipa păcii mîine, vrei ?

— Sigur, Lulamae, dacă mai eşti aici.

Şi-a scos ochelarii şi s-a uitat saşiu la mine. Aveam impresia că ochii ei sînt nişte prisme sfărîmate, petele albastre şi cenuşii, şi verzi, părînd fărîme sparte de scîntei.

— *El* ţi-a spus asta ! zise cu o voce gîtuită şi tremurîndă. Hai spune-mi TE ROG unde e ? Trecu alergînd pe lîngă mine şi intră în hol. Fred, strigă ea din capul scării. Fred ! Unde eşti, iubitule ?

Am auzit paşii lui Doc Golightly în timp ce urca scările. Capul lui apăru deasupra balustradei şi Holly se dădu înapoi, dar nu pentru că s-ar fi speriat, ci parcă retrăgîndu-se într-o cochilie de dezamăgire. În clipa următoare, stătea în faţa ei ruşinat şi timid.

— Vai, Lulamae, începu el, apoi ezitînd, căci Holly îl contempla cu indiferenţă, de parcă n-ar fi ştiut de unde să-l ia. Vai, îngeraşule, te-au ţinut nemîncată aici ? Tare mai eşti slăbuţă. Aşa cum erai cînd te-am văzut prima dată. Ochii ţi s-au dus în fundul capului.

Holly îi atinse faţa ; degetele îi cercetau bărbia şi barba nerasă de cîteva zile. Da, erau adevărate.

— Bună, Doc, spuse ea cu blîndeţe pe cînd o ridica de pe podea şi o strîngea să-i frîngă coastele.

Zguduit de un rîs puternic de uşurare, Doc spuse :

— Vai, Lulamae, slavă ţie Doamne !

Nu m-au observat nici unul, nici altul cînd m-am strecurat, trecînd pe lîngă ei, şi am urcat la mine. Şi n-au părut c-o observă nici pe Madame Sapphia Spanella, care deschise uşa şi urlă :

— Linişte ! E o ruşine ! Du-te şi fă-ţi curvăsăria într-altă parte !

— *Să divorţez* de el ? Sigur că n-am divorţat. N-aveam decît paisprezece ani, ce Dumnezeu ? Nu putea să fie LEGAL. Holly bătu cu degetele într-un pahar gol de martini. Mai adu două, dragă domnule Bell.

Joe Bell, căci ne găseam în barul lui, acceptă comanda fără nici un entuziasm.

— Ai luat-o cam de dimineaţă, se plînse el, mestecînd o pastilă *Tums*. După ceasul negru de mahon din dosul barului nu era nici douăsprezece şi ne şi servise trei rînduri.

— Da-i duminică, domnule Bell. Duminica toate ceasurile întîrzie. Şi pe urmă, eu încă nici nu m-am culcat, i-a spus, apoi, adresîndu-mi-se numai mie : În orice caz n-am dormit. Se roşi şi întoarse capul vinovată. Era prima dată de cînd o cunoşteam, cînd simţea nevoia să se justifice : Trebuia. Să ştii că Doc mă iubeşte cu adevărat. Şi eu îl iubesc. Poate că ŢIE ţi s-o fi părut bătrîn şi neîngrijit. Dar nici nu ştii ce bun e, ce încredere inspiră păsărilor şi copiilor şi în general tuturor fiinţelor slabe, lipsite de apărare. Cînd un om dovedeşte că e demn de încredere, îi datorezi mult. L-am pomenit întotdeauna în

rugăciunile mele. Te rog să nu mai zîmbești așa ironic, îmi ceru ea, stingîndu-și țigara. Zău că-mi FAC rugăciunea.

— Nu zîmbesc ironic. Zîmbesc, pur și simplu. Ești o persoană foarte ciudată.

— Da, se poate! spuse, și fața ei palidă, care părea aproape vînătă în lumina dimineții, se lumină; își netezi părul ciufulit și culorile lui luciră de parc-ar fi fost o reclamă de șampon. Trebuie să arăt fioros. Dar cine n-ar arăta? Am petrecut restul nopții plimbîndu-ne în sus și în jos într-o stație de autobuz. Doc a crezut pînă în ultima clipă c-o să plec cu el. Cu toate că-i spuneam într-una: Bine, Doc, dar nu mai am paisprezece ani și nu mai sînt Lulamae. Numai că partea îngrozitoare e că sînt (și mi-am dat seama de asta cînd stăteam în stație). Continui să fur ouă de curcă și să alerg printre măcieși. Numai că acum zic că am draci stacojii.

Joe Bell așeză cu dispreț cele două martini-uri proaspete în fața noastră.

— Să nu iubești niciodată o sălbăticiune, domnule Bell, îl sfătui Holly. Asta a fost greșeala lui Doc. Aducea acasă tot felul de sălbăticiuni. Un șoim cu aripa ruptă. O dată a adus o pisică sălbatică, nu pui, una mare, care-și rupsese o labă. Dar nu trebuie să-ți dăruiești inima sălbăticiunilor. Cu cît le dai mai mult, cu atît cresc și se fac mai puternice. Pînă cînd sînt destul de puternice ca să fugă în pădure, sau să zboare pe ramura unui copac. Și pe urmă pe un copac și mai înalt, și pe urmă se pierd în nesfîrșitul cerului. Așa ai s-o pățești, domnule Bell, dacă ai să te apuci să iubești o sălbăticiune. Pînă la urmă rămîi cu ochii la cer.

— E beată, mă informă Joe Bell.

— Așa și așa, recunoscu Holly. Dar Doc știa ce vreau să spun. I-am explicat totul cu mare grijă, și era un lucru

pe care el putea să-l înțeleagă foarte bine. Ne-am strîns mîna, mi-a ținut-o puțin într-a lui și mi-a urat noroc. S-a uitat la ceas, apoi a adăugat: Trebuie să fi ajuns în Munții Albaștri.

— Ce tot spune acolo? mă întrebă Joe Bell.

Holly ridică paharul cu martini:

— Pentru Doc, să-i urăm noroc și fericire, spuse ciocnind cu mine. Noroc și, crede-mă, dragul meu, că-i mai bine să stai cu ochii la cer decît să fii acolo. E un loc atît de pustiu, atît de misterios. E țara unde se duce tunetul și unde dispar lucrurile.

TRAWLER SE CĂSĂTOREȘTE A CINCEA OARĂ! Eram în metrou, pe undeva prin Brooklyn cînd am văzut titlul. Ziarul, în care era publicat cu litere mari, aparținea unui alt pasager. Singura parte a textului pe care puteam s-o văd, spunea: RUTHERFURD „RUSTY" TRAWLER MONDENUL MILIONAR, ACUZAT DE MAI MULTE ORI DE SIMPATIE FAȚĂ DE NAZIȘTI, S-A CĂSĂTORIT IERI ÎN GREENWICH CU O FATĂ FRUMOASĂ... Nici nu voiam să citesc mai mult. Deci Holly se măritase cu el. Ah, Doamne, aș fi vrut să fiu sub roțile metroului. De fapt dorisem asta încă înainte de a citi anunțul. Pentru un milion de motive. N-o mai văzusem pe Holly, nu cu adevărat, din duminica aceea cînd ne îmbătasem la Joe Bell. Săptămînile care trecuseră de atunci îmi procuraseră niște draci stacojii proprii. În primul rînd că mă dăduseră afară din serviciu; pe drept și pentru un delict foarte amuzant, care e prea complicat de povestit aici. În plus, centrul meu de recrutare mi-arăta un interes de-a dreptul îngrijorător, și cum trăisem de curînd într-un orășel de provincie și abia scăpasem de acolo, ideea de a mă supune unei alte forme de viață disci-

plinară mă înnebunea. Dat fiind că nu era sigur dacă mă vor concentra şi nici nu aveam o calificare profesională precisă, se părea că nu voi reuşi să găsesc altă slujbă. De altfel, de asta mă găseam în metroul acela din Brooklyn : mă întorceam de la o întrevedere cu un redactor al actualmente defunctului ziar PM, care redactor îmi tăiase orice speranţă. Toate astea, combinate cu căldura oraşului vara, îmi dăduseră un fel de stare de apatie depresivă, aşa că nu vorbisem de loc aiurea cînd spusesem că aş fi dorit să fiu sub roţile metroului. Iar anunţul din ziar transformase dorinţa latentă într-una precisă, concretă. Dacă Holly avusese inima să se mărite cu acel „fetus absurd" atunci armata ameninţătoare a răului în lume n-avea decît să mă calce în picioare. Ori, şi problema e evidentă, era oare furia mea rezultatul faptului că aş fi fost îndrăgostit şi eu de Holly ? Da. Puţin. Căci ERAM îndrăgostit de ea. Aşa cum fusesem cîndva îndrăgostit de negresa bătrînă, care era bucătăreasă la mama, sau de un poştaş care-mi dădea voie să merg cu el în timp ce împărţea scrisorile, sau de o întreagă familie cu numele de McKendrick. Genul ăsta de dragoste generează şi ea gelozie.

O dată ajuns la staţia unde trebuia să cobor, am cumpărat un ziar şi citind sfîrşitul frazei am descoperit că mireasa lui Rusty era : O FATĂ FRUMOASĂ DIN ARKANSAS HILLS, DOMNIŞOARA MARGARET THATCHER FITZHUE WILDWOOD, DE MESERIE MANECHIN. Mag ! De uşurare mi s-au tăiat picioarele în aşa hal încît a trebuit să iau un taxi ca să ajung pînă acasă.

Madame Sapphia Spanella m-a întîmpinat în hol, cu ochii scoşi şi frîngîndu-şi mîinile.

— Repede, mi-a spus, fugi repede şi adu poliţia, că omoară pe cineva ! Sau o omoară cineva pe ea !

Cam aşa suna. Aveai impresia că în apartamentul lui Holly se dezlănţuiseră nişte tigri. Era un zgomot îngrozitor de sticle sparte, de lucruri sfîşiate, trîntite, şi de mobilă răsturnată. Dar în toată hărmălaia asta nu se auzea nici o voce, nici o ceartă, şi de aceea totul părea foarte ciudat.

— Fugi ! ţipa Madame Spanella, împingîndu-mă. Spune-le că-i vorba de o crimă !

Am alergat, dar nu la poliţie, ci sus la uşa lui Holly. Bătăile mele au avut doar un singur rezultat : hărmălaia s-a potolit. Ba chiar s-a oprit de tot. Dar rugăminţile mele de a mă lăsa să intru au rămas fără răspuns şi eforturile mele de a sparge uşa s-au soldat doar cu un umăr învineţit. Apoi, am auzit cum jos, Madame Spanella îi poruncea unui nou venit să se ducă la poliţie.

— Taci din gură, i-a răspuns o voce, şi piei din calea mea.

Era José Ybarra-Jaegar. Nu mai semăna de loc cu elegantul diplomat brazilian de pînă atunci : era transpirat şi speriat. Mi-a spus şi mie să dispar, apoi folosind propria lui cheie a deschis uşa.

— Pe aici, doctore, spuse, făcînd semn unui cetăţean care-l însoţea.

Din moment ce nu m-a oprit nimeni, i-am urmat în apartament, care era îngrozitor de avariat. Pomul de Crăciun fusese în sfîrşit demontat în adevăratul sens al cuvîntului : crăcile cafenii, uscate, erau împrăştiate printre cărţi rupte, lămpi şi discuri de gramofon sparte, totul într-o dezordine îngrozitoare. Pînă şi frigiderul fusese golit şi conţinutul aruncat prin cameră : ouă crude se prelingeau pe ziduri şi, în mijlocul rămăşiţelor, pisica anonimă a lui Holly, lingea calmă o băltoacă de lapte.

În dormitor, sticle sparte de parfum miroseau atît de tare încît am simţit că mi se face greaţă. Am călcat pe ochelarii negri ai lui Holly : erau pe jos cu lentilele praf şi ramele crăpate în două.

Poate că de asta Holly — o siluetă ţeapănă, întinsă pe pat — s-a uitat la José ca un orbete, fără să pară că-l vede pe doctor care, pipăindu-i pulsul se lamenta :

— Eşti o fetiţă obosită. Foarte obosită. Vrei să dormi, nu-i aşa ? Hai, dormi.

Holly se frecă pe frunte, mînjindu-se cu sînge de la o tăietură ce şi-o făcuse la deget.

— Să dorm, spuse scîncind ca un copil obosit şi supărat. Era singurul care mă lăsa să dorm. Mă lăsa să-l strîng în braţe în nopţile cînd era frig. Am văzut un loc în Mexic. Cu cai. La malul mării...

— Cu cai, la malul mării, spuse doctorul de parc-ar fi vrut s-o legene să adoarmă, în timp ce căuta în cutia lui neagră o seringă.

José întoarse capul, căci i se făcea rău cînd vedea un ac.

— Boala ei e doar durerea din suflet, nu-i aşa ? întrebă el, greutatea cu care vorbea englezeşte imprimînd întrebării o ironie neintenţionată. Nu-i aşa că-i doar nenorocită ?

— Nu te-a durut, nu-i aşa ? întrebă doctorul, cu un aer mulţumit de sine, frecînd braţul lui Holly cu un tampon de vată.

Îşi reveni destul ca să se uite fix la doctor.

— TOTUL mă doare. Unde-mi sînt ochelarii ? Dar n-avea nevoie de ei. Ochii i se închideau de la sine.

— Nu-i aşa că-i doar nenorocită ? insistă José.

— Vă rog foarte mult, doctorul era destul de tăios cu el, vă rog să mă lăsaţi singur cu pacienta.

José se retrase în camera din faţă unde îşi descărcă nervii asupra doamnei Spanella, care umbla în vîrful picioarelor, ascultînd la uşă şi băgîndu-şi nasul peste tot.

— Să nu pui mîna pe mine ! Chem poliţia ! îl ameninţă ea, în timp ce o fugărea spre uşă, înjurînd în portugheză.

O clipă s-a gîndit să mă dea şi pe mine afară ; sau cel puţin aşa mi-am închipuit, judecînd după expresia lui. Dar în loc să mă dea afară, m-a invitat să beau cu el. Singura sticlă nespartă pe care am găsit-o era o sticlă de vermut sec.

— Sînt îngrijorat, mi-a mărturisit, îngrijorat că toată povestea asta va produce scandal. A spart tot. S-a purtat ca o dementă. Eu nu trebuie să am scandaluri publice. E prea delicat : numele meu, munca mea.

Păru că se mai înveseleşte cînd i-am spus că nu văd nici un motiv de „scandal" ; presupun că distrugerea propriilor tale obiecte e o chestiune personală.

— E doar durerea din suflet, mi-a declarat el ferm. Cînd a aflat de nenorocire, întîi a azvîrlit cu băutura pe care o bea. Sticla. Cărţile astea. O lampă. Pe urmă eu, speriat, am alergat să aduc un doctor.

— Dar de ce ? l-am întrebat. De ce să facă o criză din pricina lui Rusty ? Dac-aş fi în locul ei aş face mai degrabă un chef.

— Rusty ?

Tot mai aveam ziarul la mine, aşa că i-am arătat titlurile.

— A, asta ! rînji el cu oarecare dispreţ. Ne-au făcut un mare serviciu. De fapt tocmai rîdeam de asta : cum şi-au închipuit că ne sfîşie inima cînd de fapt tot timpul noi am DORIT ca ei să fugă împreună. Vă asigur că rîdeam cînd a venit vestea nenorocită. Căută cu ochii

în gunoaiele de pe podea; apoi ridică un ghemotoc de hîrtie galbenă. Asta e, spuse.

Era o telegramă de la Tulip, Texas: PRIMIT ÎNȘTIINȚARE TÎNĂRUL FRED UCIS ÎN LUPTĂ PESTE OCEAN STOP SOȚUL ȘI COPIII TĂI SÎNT ALĂTURI DE TINE ÎN DUREREA PROVOCATĂ DE PIERDEREA COMUNĂ STOP URMEAZĂ SCRISOARE TOATĂ DRAGOSTEA DOC.

Holly n-a mai pomenit niciodată de fratele ei, cu o singură excepție. Și nici mie nu mi-a mai spus Fred. În iunie, iulie, de-a lungul lunilor călduroase, hibernă ca un animal de iarnă care nu știe că primăvara venise și trecuse. I s-a închis părul. S-a îngrășat. A început să nu-i mai pese de rochii: alerga pînă la băcănie îmbrăcată într-o haină lungă și largă de ploaie și cu nimic pe dedesubt. José s-a mutat în apartament, numele lui înlocuindu-l pe al lui Mag Wildwood pe cutia de scrisori. Totuși Holly stătea foarte mult singură, căci José era trei zile pe săptămînă la Washington. În lipsa lui nu primea pe nimeni și ieșea foarte rar — în afară de joi, cînd își făcea vizita obișnuită la Sing-Sing.

Ceea ce nu însemna că nu mai avea chef de viață: nici pe departe. Părea mult mai mulțumită și mai fericită decît o văzusem vreodată. Manifesta un entuziasm subit și puternic pentru casă, totul neobișnuit la Holly, și care rezulta într-o seamă de cumpărături tot atît de neobișnuite: la o licitație din Parke-Bernet cumpără o tapiserie reprezentînd o vînătoare de cerbi, și de la proprietatea lui William Randolph Hearst achiziționă o pereche mohorîtă de scaune gotice „confortabile". Cumpără toate operele apărute în *Modern Library*, rafturi întregi de discuri clasice, nenumărate reproduceri după obiectele de artă de la Muzeul Metropolitan (inclusiv statuia unei pisici chinezești pe care propria ei

pisică o ura, la care se zbîrlea și pe care în cele din urmă a spart-o), un malaxor electric, o autoclavă și o bibliotecă întreagă de cărți de bucate. Petrecea după amiezi întregi făcînd pe gospodina, mînjind totul în bucătăria ei minusculă, în care te sufocai. „José spune că mîncarea mea e mai bună decît cea de la Colony. De fapt, cine ar fi crezut să am atîta talent? Acum o lună nu știam să fac nici măcar jumări." De altfel continua să nu știe. Felurile simple de mîncare, o friptură, o salată, o depășeau. În loc de asta îl hrănea pe José și din cînd în cînd și pe mine cu niște supe OUTRE (supă de broască țestoasă cu coniac turnată în jumătăți de pere avocado), inovații à la Neron (friptură de fazan umplut cu rodii și persimonii) și alte mîncăruri dubioase (pui cu orez și șofran, servit cu sos de ciocolată: „O mîncare clasică din răsăritul Indiei, dragul MEU"). Faptul că era război și nu se dădea zahăr și frișcă decît pe cartelă îi mai limita imaginația cînd era vorba de dulciuri, totuși o dată ne-a confecționat un desert care se chema Tobacco Topioca, și pe care e mai bine să nu-l descriu.

Nu vreau să descriu nici încercările ei de a învăța limba portugheză, o corvoadă tot atît de mare și de plicticoasă pentru mine cît și pentru ea, căci de cîte ori mă duceam s-o văd, auzeam la pick-up un album întreg de discuri de fonetică, care se tot învîrteau la infinit. Apoi, rar spunea cîte o frază care să nu înceapă cu: „După ce ne căsătorim..." sau — „Cînd o să ne mutăm la Rio..." deși José nu-i vorbise niciodată de căsătorie. O recunoștea și ea.

— Dar la urma urmei ȘTIE că-s însărcinată. Da, drăguțule. De șase săptămîni. Nu văd de ce te *miri* așa. Pe mine nu m-a mirat de loc. Nici UN PEU. Sînt încîntată. Vreau să am cel puțin nouă copii. Sînt sigură

că unii dintre ei vor fi mai degrabă închişi la piele — José are în el ceva din *le nègre,* îmi închipui că ţi-ai dat seama, ceea ce pe mine mă încîntă : ce poate fi mai drăguţ decît un plod negru, negru, cu ochii verzi frumoşi şi strălucitori. Aş fi vrut — te rog să nu rîzi — dar tare aş fi vrut să fi fost fată, pentru el, pentru José. Nu că aş fi fericit atîţia cîţi spune lumea ; nu mă supăr pe măgarii care-o SPUN, căci m-am bucurat din plin de viaţă. Dar, zău, uite i-am numărat pe toţi noaptea trecută şi n-am avut decît unsprezece amanţi, fără să pun la socoteală nimic din ce s-a întîmplat înainte de treisprezece ani, fiindcă asta chiar că NU contează. Unsprezece. Oare asta înseamnă că-s damă ? Uite la Mag Wildwood. Sau la Honey Tucker. Sau la Rose Ellen Ward. Au avut atîtea boli că nu mai ţin minte nici ele. Să nu crezi că am ceva ÎMPOTRIVA damelor ! N-am decît un singur lucru : chiar dacă unele vorbesc cinstit, toate au suflete necinstite. Vreau să spun că nu poţi să te culci cu un tip, să-i iei banii şi să nu *încerci* măcar să crezi că-l iubeşti. Eu n-am făcut-o niciodată. Nici măcar cu Benny Shacklett sau cu celelalte jigodii. Mă sugestionam singură încercînd să mă conving că faptul că sînt jigodii le dă oarecare farmec. De fapt, în afară de Doc, dacă vrei să-l socoteşti şi pe Doc, José e primul meu iubit care nu-i jigodie. Asta nu înseamnă că-i sută la sută idealul meu. Cîteodată spune minciuni — mici, ce e drept — şi se frămîntă de ce o să CREADĂ lumea, şi face vreo cincizeci de băi pe zi ; bărbaţii ar trebui totuşi să aibă cît de cît un miros. E prea afectat, prea prudent, ca să fie idealul meu ; se întoarce întotdeauna cu spatele cînd se dezbracă şi face prea mult zgomot cînd mănîncă şi nu-mi place să-l văd alergînd, fiindcă e puţin caraghios cînd aleargă. Dac-aş putea

alege dintre toţi oamenii din lume, să pot pocni din degete şi să spun : pe ăsta-l vreau, nu l-aş alege pe José. Nehru e mult mai aproape de ceea ce vreau. Sau Wendell Wilkie. Sau Greta Garbo. Pe Garbo aş alege-o oricînd. De ce nu ? Oamenii ar trebui să se poată căsători cu bărbaţi sau cu femei sau... ascultă, dac-ai veni la mine şi mi-ai spune că vrei să-ţi legi viaţa de Man O'War — calul acela care a cîştigat toate cursele prin 1920 — ţi-aş respecta sentimentele. Nu, zău, vorbesc serios. Dragostea n-ar trebui interzisă niciodată. Sînt cu totul pentru dragoste. Acum cînd ştiu ce e. Fiindcă ZĂU că-l iubesc pe José — m-aş lăsa chiar şi de fumat dacă mi-ar cere-o. E PRIETENOS, poate să mă facă să rîd şi să mă scoată din starea aceea de draci stacojii, care de altfel nu mă mai apucă decît foarte rar şi chiar şi atunci nu e atît de îngrozitor încît să trebuiască să înghit Seconal, sau să mă tîrăsc pînă la Tiffany ; îi duc hainele la curăţat sau umplu nişte ciuperci şi mă simt foarte bine, chiar grozav. Şi mai e ceva : am aruncat toate horoscoapele. Cred că am dat cîte un dolar pentru fiecare nenorocită de stea din nenorocitul ăla de planetariu. Ştiu că e o banalitate, dar răspunsul e că lucrurile bune nu ţi se întîmplă decît dacă eşti bun. Bun ? Cinstit e mai aproape de ceea ce vreau să spun. Nu cinstit după lege — aş prăda un mormînt, aş fura bănuţii de pe ochii unui mort, dac-aş crede că asta mă poate face fericită — ci faţă de tine însuţi. Să fii orice, dar nu laş, nu prefăcut. Sau escroc sentimental, sau curvă. Aş prefera să am cancer decît o inimă necinstită. Ceea ce nu înseamnă că sînt cucernică. Doar practică. De cancer mai poţi scăpa, dar celălalt lucru te ucide sigur. Da ia mai dă-le încolo de teorii. Adu chitara, să-ţi cînt un FADA în cea mai perfectă portugheză.

Ultimele săptămîni care au legat sfîrşitul verii de începutul toamnei sînt estompate în memoria mea, poate pentru că înţelegerea dintre noi atinsese stadiul acela de dulce intimitate în care doi oameni comunică mai uşor prin tăcere decît prin cuvinte : o tăcere plină de afecţiune înlocuieşte tensiunea, discuţiile şi urmărirea încordată care produc în orice prietenie momentele mai spectaculoase şi, deci, în aparenţă, mai dramatice. Adesea, cînd lipsea EL din oraş (începusem să am sentimente ostile faţă de EL, şi îi pronunţam foarte rar numele), stăteam împreună seri întregi, seri în care nu schimbam nici măcar o sută de cuvinte ; o dată ne-am dus pe jos pînă-n Chinatown, am mîncat tocană chinezească de ciuperci, am cumpărat nişte lampioane de hîrtie şi am furat o cutie de beţişoare chinezeşti de tămîiat, apoi am luat-o pe podul Brooklyn, şi în timp ce ne uitam la vapoarele care se îndreptau spre mare, trecînd printre malurile înalte ale zgîrie-norilor incandescenţi, mi-a spus :

— Peste mulţi, mulţi, mulţi ani, unul din vapoarele astea o să mă aducă înapoi, împreună cu copiii mei brazilieni. Cei nouă copii pe care-i voi avea. Pentru că, da, TREBUIE să vadă toate astea : luminile, fluviul — tare-mi place New York-ul, cu toate că nu-i al meu, aşa cum trebuie să fie un lucru cînd e al tău, un copac, sau o stradă, sau o casă, sau, în orice caz, ceva, care îţi aparţine pentru că îi aparţii şi tu. Şi eu i-am spus „Taci din gură", fiindcă eram furios că mă exclude din toate astea. Mă simţeam ca un remorcher într-un doc fără apă, în timp ce ea, pasager strălucitor cu destinaţie sigură ieşea cu vaporul din port, în sunetul sirenelor, sub o ploaie de confeti.

Şi astfel zilele, ultimele zile, se risipesc în memoria mea, neclare, tomnatice, asemănătoare frunzelor ; pînă într-o zi care n-a mai semănat cu nici una dintre toate celelalte.

S-a întîmplat ca ziua aceea să fie treizeci septembrie, ziua mea de naştere, lucru care n-a avut nici o influenţă asupra evenimentelor, în afară de faptul că, aşteptînd nişte bani prin care familia mea să-mi arate că nu m-a uitat, eram nerăbdător să vină mai repede poştaşul şi de aceea m-am dus jos să-l pîndesc. Dacă n-aş fi stat acolo să-l aştept, Holly nu mi-ar fi propus să mergem împreună la călărie, şi deci n-ar fi avut ocazia să-mi salveze viaţa.

— Hai cu mine, spuse cînd m-a găsit pîndind poştaşul. Hai să luăm doi cai şi să ne plimbăm în parc. Purta o jachetă de sport, o pereche de pantaloni de doc albaştri şi pantofi de tenis ; s-a plesnit peste stomac, atrăgîndu-mi atenţia cît era de plat. Să nu crezi că vreau să pierd moştenitorul. Dar e un cal pe care-l iubesc la nebunie, Mabel Minerva, şi nu pot să nu-i spun la revedere.

— La revedere ?

— Da. Plecăm. De sîmbătă într-o săptămînă. José a şi cumpărat biletele. Am lăsat-o să mă ducă pînă-n stradă, simţindu-mă ca în transă. Schimbăm avionul la Miami. Pe urmă zburăm peste mare. Peste Anzi. Taxi !

Peste Anzi. În timp ce treceam cu taxiul prin Central Park, am avut senzaţia că zbor şi eu, plutind peste regiuni periculoase cu piscuri acoperite de zăpadă.

— Dar nu se poate. La urma urmei de ce ? Da, de ce ? Nu se poate să fugi AŞA şi să părăseşti pe toată lumea.

— Nu cred c-o să-mi simtă careva lipsa. N-am nici un prieten.

— Ba da, eu. Eu o să-ţi simt lipsa. Şi Joe Bell. Şi... ah, milioane de oameni. Şi, Sally. Bietul domnul Tomato!

— L-am iubit pe bătrînul Sally, spuse şi oftă. Ştii că n-am mai fost să-l văd de o lună? Cînd i-am spus că plec a fost un înger. DE FAPT, spuse încruntîndu-se, a părut ÎNCÎNTAT că plec din ţară. Mi-a spus că nici nu se poate mai bine. Fiindcă mai devreme sau mai tîrziu, s-ar putea să se încurce lucrurile, dacă se descoperă că nu sînt nepoata lui adevărată. Avocatul ăla gras, O'Saughnessy, mi-a trimis cinci sute de dolari. Bani peşin. Un dar de nuntă de la Sally.

Am simţit nevoia să fiu rău.

— Să ştii că poţi conta şi de la mine pe un cadou. Cînd şi dacă se face nunta.

A rîs.

— Mă ia el, n-avea nici o grijă. Şi încă la biserică, cu toată familia lui de faţă. D-asta aşteptăm pînă ajungem la Rio.

— Ştie că eşti deja măritată?

— Ce te-a apucat? Vrei să-mi strici toată ziua? E o zi minunată: las-o în pace!

— Dar se poate foarte bine...

— Nu. NU se poate. Ţi-am mai spus o dată că atunci n-a fost legal. Nu PUTEA să fie. Şi-a frecat nasul şi mi-a aruncat o privire piezişă. Pomeneşte tu de asta cuiva, drăguţule, şi te spînzur de picioare şi te jupoi de viu.

Grajdurile — mi se pare că de atunci au fost înlocuite cu studiourile de televiziune — erau pe Strada 66 Vest. Holly mi-a ales o gloabă sură şi bătrînă. „N-avea nici o grijă, că-l mai sigură decît un leagăn de copil."

Ceea ce în cazul meu era o garanţie de care aveam absolută nevoie, căci experienţa mea ecvestră se limita la plimbările de zece cenţi pe ponei, la carnavalurile din copilărie. Holly m-a ajutat să mă caţăr în şa, apoi a încălecat şi ea pe un cal argintiu, care a luat-o înainte, în timp ce treceam în trap mărunt de traficul din Central Park Vest şi intram pe o alee de călărie împestriţată cu frunze care dansau în jurul nostru, mînate de vîntul ce despuia copacii.

— Uite, vezi? strigă ea. E grozav!

Şi, deodată, am simţit că e într-adevăr grozav. Deodată, privind culorile amestecate ale părului lui Holly licărind în lumina roşiatică-gălbuie a frunzelor, am simţit că o iubesc destul ca să uit de mine, de disperările mele, de mila pe care o simţeam faţă de soarta mea şi să fiu cu adevărat bucuros că avea să i se întîmple un lucru pe care ea îl considera o fericire. Caii au început încet s-o ia la trap, rafalele de vînt ne loveau, ne plesneau peste faţă, ne cufundam şi ieşeam din ochiuri de soare şi umbră, iar veselia şi bucuria de a trăi mă înviorau de parc-aş fi înghiţit o gură de azot. Asta a durat o clipă — în clipa următoare am trăit o farsă cu măşti de groază.

Căci, deodată, ca nişte sălbatici care stau la pîndă în junglă, o bandă de băieţi negri au sărit din boschetele care se aflau de-a lungul aleii. Urlînd şi înjurînd au început să arunce cu pietre şi să lovească crupa cailor cu nişte nuiele.

Iapa mea bălţată necheză, se ridică în două picioare şi începu să salte în sus şi în jos, ca un acrobat pe sîrmă, apoi o luă la goană pe alee, făcînd să-mi sară picioarele din scări, şi lăsîndu-mă aproape în aer. Copitele ei, cînd atingeau pietrişul, scoteau scîntei. Cerul se înclină într-o

parte. Copacii, un lac cu vaporașe de jucărie, statuile trecură pe lîngă mine cu viteza fulgerului. Guvernantele alergară să salveze copiii pe care-i aveau în grijă de apropierea noastră amenințătoare; tot soiul de oameni, vagabonzi, trecători urlau: „Trage de hățuri!" și „Ho, băiete, ho!" și „Sări!". Nu mi-am amintit de aceste voci decît mai tîrziu, în clipa aceea nu mai eram conștient decît de prezența lui Holly, de calul ei care alerga în urma mea, pașii lui sunînd ca o cavalcadă de *cowboy*. Galopa fără să reușească să mă ajungă, strigîndu-mi mereu cuvinte de încurajare. Iar eu goneam mai departe: am traversat parcul și am ieșit în Fifth Avenue, năpustindu-mă în mijlocul traficului de la amiază, în mijlocul taxiurilor și autobuzelor care mă evitau cu sunete stridente. Am trecut de Duke Mansion, de Muzeul Frick, de Hotelul Pierre și Hotelul Plaza. Holly cîștiga teren; în plus, apăruse și un polițist călare, care acum lua și el parte la urmărire. Încadrînd iapa mea fugară, unul din dreapta, altul în stînga, caii lor făcură o mișcare de parcă ar fi vrut s-o prindă într-un clește, ceea ce o făcu să se oprească, în cele din urmă, gîfîind. Abia atunci am căzut de pe cal. Am căzut și m-am ridicat. Și am rămas așa în picioare, nefiind foarte sigur unde mă aflu. Între timp se strînsese o grămadă de oameni. Polițistul arogant, începu să scrie într-un carnet: dar după o clipă se arătă plin de compătimire, rînji și spuse că va aranja ca amîndoi caii să fie luați și duși înapoi în grajd.

Holly mă urcă într-un taxi, apoi se așeză și ea lîngă mine.

— Cum te simți, drăguțule?

— Bine.

— Dar nu mai ai puls DE LOC, spuse, pipăindu-mi încheietura mîinii.

— Atunci probabil c-am murit.

— Nu, prostule. Vorbesc serios, ia uită-te la mine.

Nenorocirea era că nu puteam s-o văd; sau mai bine zis o vedeam în mai multe exemplare, un trio de fețe transpirate, atît de palide de îngrijorare, încît m-am simțit și mișcat și încurcat.

— Zău că n-am nimic. Mi-e doar rușine.

— Te rog spune-mi, ești sigur? Spune-mi adevărul. Putea să te omoare.

— Dar nu m-a omorît. Și-ți mulțumesc. Mi-ai salvat viața. Ești minunată. Unică. Te iubesc.

— Prostule. M-a sărutat pe obraz. Pe urmă am văzut-o în patru exemplare, după care am leșinat de-a binelea.

În aceeași seară, fotografiile lui Holly au apărut pe prima pagină a ultimei ediții a lui *Journal American* și a primei ediții a lui *Daily News* și *Daily Mirror*. Publicitatea n-avea nici o legătură cu caii care o luaseră razna. Se referea la cu totul altă problemă, după cum reieșea din titluri: *Arestarea unei tinere mondene implicată într-un scandal cu stupefiante* (JOURNAL AMERICAN); *Arestați actrița contrabandistă de stupefiante* (DAILY NEWS); *Demascarea unei bande de traficanți de stupefiante. O fată frumoasă reținută de poliție* (DAILY MIRROR).

Dintre toate ziarele, NEWS publică fotografia cea mai senzațională: Holly intrînd la poliție, ținută strîns de doi detectivi atletici, un bărbat și o femeie. În acest context vulgar pînă și hainele (nici nu apucase să-și schimbe costumul de călărie, jacheta de sport și pantalonii de doc albastru) o făceau să pară amanta huliganică a unui gangster, impresia pe care ochelarii negri,

părul zburlit şi o ţigară proastă în colţul buzelor bosumflate nu făceau decît s-o accentueze. Textul de sub fotografie spunea: *Procurorul districtului pretinde că frumoasa Holly Golightly, o mică stea de cinema şi celebritate mondenă, în vîrstă de douăzeci de ani, ar fi elementul cheie într-o escrocherie internaţională cu stupefiante legată de banditul Salvatore „Sally" Tomato. În fotografie, detectivii Patrick Connor şi Sheilah Fezzonetti (stînga şi dreapta) în timp ce o însoţesc la postul de poliţie din Strada 67. Vezi detalii în pagina 3.*

Articolul, care includea fotografia unui bărbat identificat drept Oliver „Părintele" O'Shaughnessy (acoperindu-şi faţa cu o pălărie moale de fetru) se întindea pe trei coloane. Iată, oarecum condensate, paragrafele cele mai semnificative: *Lumea mondenă a rămas trăsnită azi auzind de arestarea fermecătoarei Holly Golightly, o mică stea de la Hollywood, în vîrstă de douăzeci de ani, foarte cunoscută în societatea newyorkeză. La aceeaşi oră, 2 p.m., poliţia a pus mîna şi pe Oliver O'Shaughnessy, în vîrstă de cincizeci şi doi de ani, domiciliat la hotelul Seabord, de pe Strada 49 Vest, în timp ce ieşea dintr-un Hamburg Heaven de pe Madison Avenue. Procurorul districtului, Frank L. Donovan, crede că amîndoi ar fi membri importanţi ai unei bande internaţionale care se ocupă cu traficul de stupefiante, condusă de cunoscutul Führer al mafiei: Salvatore „Sally" Tomato, care la ora actuală se află la Sing-Sing, condamnat la cinci ani pentru corupţie politică... O'Shaughnessy, un popă răspopit e cunoscut în cercurile interlope cînd ca „Părintele", cînd ca „Padre"; are cazier judiciar încă din 1934 cînd a fost condamnat la doi ani, pentru a fi condus un fals sanatoriu de boli mintale în Rhode Island, denumit Mănăstirea după care a fost arestat de mai multe ori. Domnişoara Golightly, care nu are cazier, a fost arestată în apartamentul luxos pe care-l ocupa într-o clădire foarte elegantă din East Side... cu toate că biroul procurorului nu a dat publicităţii nici o declaraţie precisă, surse demne de încredere susţin cu insistenţă că frumoasa actriţă blondă, care pînă nu de mult era mereu văzută în tovărăşia multimilionarului Rutherford Trawler, a servit drept „liaison" între deţinutul Tomato şi acolitul lui principal O'Shaughnessy... Se pare că domnişoara Golightly s-ar fi dat drept ruda lui Tomato, şi astfel l-ar fi vizitat în fiecare săptămînă la Sing-Sing, Tomato încredinţîndu-i de fiecare dată mesagii verbale cifrate pe care i le transmitea apoi lui O'Shaughnessy. Pe această cale, Tomato, — presupus a se fi născut la Cefalu, în Sicilia, în 1874 — a putut conduce direct o Asociaţie internaţională de traficanţi de stupefiante, cu sucursale în Mexic, Cuba, Sicilia, la Tanger, la Teheran şi la Dakar. Dar biroul procurorului a refuzat să dea detalii în legătură cu aceste afirmaţii, sau măcar să le confirme... Un mare număr de reporteri, care aflaseră de întîmplare se găseau la postul de poliţie din Strada 67 Est, cînd au fost aduşi pentru înregistrare cei doi acuzaţi. O'Shaughnessy, un bărbat solid cu părul roşu, a refuzat să facă orice fel de declaraţie, şi a lovit un fotograf în plex. Dar domnişoara Golightly, feminină şi delicată, cu toate că era îmbrăcată ca un ştrengar în pantaloni şi jachetă de piele, părea destul de indiferentă. „Nu mă întrebaţi pe mine ce-i cu toate aiurelile astea" — le-a spus ea reporterilor „Parce que je ne sais pas, mes chères"* [1]. *Da, l-am vizitat pe Sally Tomato. Mă duceam să-l văd în fiecare*

[1] Pentru că nu ştiu, dragii mei (fr.).

săptămînă. Ei, și ce-i rău în asta ? Sally crede în Dumnezeu, și eu la fel"... Apoi un subtitlu : RECUNOAȘTE CĂ ARE ȘI EA O ÎNCLINAȚIE SPRE STUPEFIANTE, și dedesubt scria : *Domnișoara Golightly a zîmbit cînd un reporter a întrebat-o dacă ia stupefiante. „Am încercat puțină Marijuana. Și pot să vă spun că e mult mai puțin dăunătoare decît coniacul. Și e mai ieftină. Din păcate, eu prefer coniacul. Nu, domnul Tomato nu mi-a pomenit niciodată de stupefiante. Sînt furioasă cînd văd cum îl persecută ticăloșii ăștia. E un om sensibil, cu frica lui Dumnezeu. Un bătrînel foarte simpatic."*

În toată relatarea există o greșeală flagrantă : nu fusese arestată în „apartamentul ei luxos". Arestarea avusese loc în propria mea sală de baie. Îmi muiasem durerile pricinuite de cavalcadă într-o baie fierbinte combinată cu sare amară. Holly stătea ca o soră de caritate grijulie, pe marginea băii, așteptînd să-mi facă o frecție cu Sloan și să mă vîre în pat. Am auzit o bătaie la ușa de la intrare și cum ușa era descuiată, Holly a strigat intră. Și a intrat Madame Sapphia Spanella, urmată de doi polițiști în civil, un bărbat și o femeie cu cozi groase și blonde, înfășurate în jurul capului.

— Aici e femeia pe care o căutați ! tună Madame Spanella invadînd camera de baie și arătînd cu degetul, întîi spre Holly, apoi spre goliciunea mea. Priviți ce femeie nerușinată ! Polițistul păru cam încurcat : de Madame Spanella și de situație ; în schimb o plăcere grosolană apăru pe fața femeii care trînti o mînă pe umărul lui Holly, și cu o voce uimitoare de copil, spuse : „Hai, fato, că mergi cu noi !". La care Holly i-a răspuns cu răceală : „Ia labele astea de culegătoare de bumbac de pe mine, vacă perversă, ramolită și pisăloagă." Ceea ce a cam înfuriat-o pe cucoană care a pocnit-o pe Holly

îngrozitor. Atît de tare încît i s-a zmucit capul și sticla de soluție calmantă i-a scăpat din mînă, și s-a făcut praf pe dalele de pe jos, în timp ce eu am ieșit iute din cadă și, ca să amplific conflictul, am călcat pe cioburi, retezîndu-mi aproape degetele mari de la amîndouă picioarele. Gol și lăsînd o dîră de sînge pe jos am urmărit acțiunea pînă în hol. „Nu uită", reuși să-mi recomande Holly, în timp ce detectivii o împingeau pe scară „nu uita, te rog, să hrănești pisica."

Am crezut bineînțeles că e vina doamnei Spanella : de cîte ori nu chemase ea autoritățile ca să se plîngă de Holly ! Nu mi-am dat seama că povestea ar putea să aibă proporții atît de mari decît seara, cînd a apărut Joe Bell fluturînd ziarele. Era prea enervat ca să vorbească coerent ; se agita prin cameră, lovindu-și pumnii unul de altul, în timp ce eu citeam relatarea. Apoi mi-a spus :

— Crezi că-i adevărat ? Crezi că-i amestecată în toată porcăria asta ?

— Păi, da.

Și-a vîrît repede o pastilă *Tums* în gură și, uitîndu-se furios la mine, a început să mestece de parcă ar fi ronțăit propriile mele oase.

— Mamă, ce porcărie ! Și pretinzi că-i ești prieten ! Ce nemernic !

— Stai puțin. N-am spus că-i amestecată conștient. Nu. Asta nu. Dar totuși, faptele-s adevărate. A dus mesagii și mă rog...

— Și ești calm, nu-i așa ? mi-a spus Joe. Mamă, Doamne, s-ar putea să ia zece ani. Sau chiar mai mult. Mi-a smuls ziarele din mînă. Tu îi cunoști mai bine prietenii. Tipii ăia bogați. Hai jos la bar, să telefonăm.

Fata o să aibă nevoie de avocaţi mult mai buni decît ne lasă pe noi punga s-angajăm.

Prea mă dureau toate şi prea eram slăbit ca să mă pot îmbrăca singur; a trebuit să mă ajute el. La bar, m-a proptit în cabina telefonică, cu un triplu martini şi un pahar cu coniac plin cu fise. Zău dacă ştiam pe cine să chem. José era la Washington, şi n-aveam nici cea mai mică idee cum să dau de el acolo. Rusty Trawler? Nu, nu porcu' ăla!... Numai că: ce alţi prieteni de-ai ei cunoşteam? Poate că avusese dreptate cînd spusese că n-are nici unul, nici unul adevărat!

Am cerut Beverly Hills Crestview 5-6958, numărul pe care mi-l dăduseră telefoanele cînd întrebasem de O.J. Berman. Persoana care mi-a răspuns mi-a spus că domnul Berman e la masaj şi că nu poate fi deranjat: îi părea rău, dar mai tîrziu. Joe Bell era indignat — mi-a spus c-ar fi trebuit să spun că era o chestiune de viaţă şi de moarte; şi a insistat să-l chem pe Rusty. Am vorbit mai întîi cu majordomul domnului Trawler. Domnul şi doamna Trawler — mi-a spus el — sînt la masă şi dacă doresc poate să le transmită mesajul. Joe Bell a urlat atunci în aparat: „E urgent, dom'le, e o chestiune de viaţă şi de moarte." Rezultatul e că m-am trezit vorbind — sau mai bine zis ascultînd-o — pe fosta Mag Wildwood.

— Ce-i obrăznicia asta? m-a întrebat. Soţul meu şi cu mine sîntem hotărîţi să *dăm în judecată* pe oricine încearcă să lege numele nostru de fata asta d-dezgustătoare şi d-degenerată. Am *ştiut* întotdeauna că-i moartă după stupefiante şi că n-are mai mult simţ moral decît o căţea în călduri. Închisoarea e exact locul pe care-l merită. Şi soţul meu e de acord cu mine mie la sută. Vom da pur şi simplu în *judecată* pe oricine încearcă... Am

închis. Şi tocmai atunci mi-am adus aminte de bătrînul Doc din Tulip-Texas; dar nu, Holly n-ar fi de acord dacă l-aş fi chemat. Cred că m-ar fi ucis dacă aş fi făcut-o.

Am chemat din nou California. Numărul era ocupat şi pînă am ajuns în sfîrşit să dau de O. J. Berman, golisem atîtea pahare cu martini, că a trebuit să-mi spună el de ce-l chemasem:

— E vorba de puştoaică, nu-i aşa? Am aflat. Am şi vorbit cu Iggy Filtelstein. Iggy e cel mai bun avocat din New York. I-am spus: „Iggy, ai grijă de toată povestea, trimite-mi nota, dar să nu pomeneşti de numele meu." La urma urmei, îi datoram şi eu puştoaicei ceva. Deşi, dacă stau bine şi mă gîndesc nu-i datoram nimic. E ţicnită. O cabotină. Dar e totuşi autentică în cabotinajul ei, înţelegi? În orice caz cauţiunea e doar de 10 mii. Aşa că n-avea nici o grijă că Iggy o scoate chiar astă-seară — nu m-ar mira să fie deja acasă.

Dar nu era; şi nu s-a întors nici a doua zi de dimineaţă cînd m-am dus să hrănesc pisica. Neavînd cheia apartamentului, am coborît pe scara de incendiu şi am intrat pe fereastră. Pisica era în dormitor, dar nu era singură; era cu un bărbat, aplecat peste o valiză. Am schimbat nişte priviri jenate, căci fiecare dintre noi îl credeam pe celălalt hoţ. Avea o faţă frumoasă, păr lucios, şi semăna cu José: în plus, valiza pe care o împacheta conţinea hainele pe care le ţinea José la Holly, pantofii şi costumele, cu care-şi bătea ea capul, pe care le căra mereu la curăţat sau la reparat. I-am spus, convins că nu greşesc:

— V-a trimis domnul Ybarra-Jaegar?

— Eu sînt un văr, mi-a răspuns cu un rînjet prudent, şi cu un puternic accent străin.

— Unde e José ?

A repetat întrebarea, de parcă ar fi tradus-o în altă limbă.

— A, unde e ! Păi aşteaptă, şi părînd că mă concediază îşi reluă activitatea de valet.

Deci : diplomatul se gîndea s-o şteargă. Nu pot spune că eram prea uimit ; sau că-mi părea rău. Totuşi ce lovitură pentru Holly. Ar merita să fie biciuit !

Verişorul rîse pe înfundate. Sînt sigur că m-a înţeles. A închis valiza şi mi-a întins o scrisoare.

— Verişorul m-a rugat să las asta pentru colegul de cameră, vreţi să fiţi amabil ?

Pe plic fusese zmîngălit : *Pentru domnişoara Golightly. Prin bunăvoinţă.*

M-am aşezat pe patul lui Holly, am strîns pisica lui Holly la piept, simţindu-mă îngrozitor de amărît, tot atît de amărît cît s-ar fi simţit şi Holly dac-ar fi ştiut de toate astea.

— Da, am să fiu amabil !

Şi am fost : fără să fi avut nici un chef. Dar n-am avut destul curaj să distrug scrisoarea şi nici destulă voinţă s-o las în buzunar atunci cînd Holly s-a interesat foarte vag, dacă nu cumva aveam vreo ştire de la José ! Asta se întîmplă două dimineţi mai tîrziu ; stăteam lîngă patul ei, într-o cameră care puţea a tinctură de iod şi a ploscă, o cameră de spital. Era acolo din seara arestării.

— Ştii, drăguţule, m-a salutat ea, în timp ce mă apropiam în vîrful picioarelor cu un cartuş de ţigări din acelea de care fuma ea de obicei şi un buchet de violete de toamnă. Am pierdut moştenitorul. Părea că nu are nici doisprezece ani împliniţi : cu părul galben ca vanilia, dat cu peria peste cap, cu ochii, de data asta fără ochelarii negri, limpezi ca apa de ploaie — nu părea că fusese atît de bolnavă.

Şi totuşi fusese.

— Doamne, era cît p-aci să dau ortu popii. Nu fac bancuri, femeia grasă era cît p-aci să mă înhaţe. Stîrnise furtuna. Cred că n-am avut cînd să-ţi spun de femeia grasă. Că n-am ştiut nici eu de ea pînă cînd a murit frate-meu. Atunci, m-am întrebat unde se dusese, ce însemna faptul că Fred murise ; şi atunci am văzut-o. Era acolo în cameră cu mine, şi-l ţinea pe Fred în braţe şi-l legăna — o javră răutăcioasă, grasă şi roşie, care se legăna într-un balansoar, cu Fred în poală şi rîdea ca o fanfară. Ce batjocură ! Dar asta-i tot ce ne aşteaptă, prietene : cabotina asta care te pîndeşte să-şi bată joc de tine. Acum înţelegi de ce am înnebunit şi am spart tot ?

În afară de avocatul pe care-l angajase O. J. Berman, eu eram singurul vizitator pe care avea voie să-l primească. Împărţea camera cu alţi pacienţi, trei femei care păreau surori gemene şi care, examinîndu-mă cu un interes total, deşi nu lipsit de amabilitate, făceau presupuneri în şoaptă, pe italieneşte. Holly mi-a explicat despre ce era vorba :

— Îşi închipuie că din cauza ta am decăzut în halul ăsta, drăguţule. Că tu eşti tipul care m-a nenorocit. I-am propus să le explice care e situaţia reală, dar mi-a răspuns : Nu pot, că ele nu vorbesc englezeşte. Şi oricum, nici nu m-aş gîndi să le stric bucuria. Şi, atunci m-a întrebat de José.

Văzînd scrisoarea, s-a uitat saşiu la ea, şi şi-a strîmbat buzele într-un zîmbet trist, care a făcut-o să pară mult mai bătrînă decît era.

— Drăguţule, mă însărcină ea, vrei, te rog, să deschizi sertarul şi să-mi dai geanta? O fată nu citeşte niciodată genul ăsta de scrisori fără ruj pe buze.

Uitîndu-se în oglinda de la pudrieră, se pudră, gonind cu fardul orice urmă a fetiţei de doisprezece ani. Şi-a desenat apoi buzele cu un ruj dintr-un tub, şi-a dat cu fard pe faţă dintr-altul, şi-a îngroşat conturul ochilor cu dermatograful, şi-a dat cu rimel albastru pe gene, şi s-a stropit pe gît cu colonie 4711; şi-a pus perle la urechi şi ochelarii negri pe nas; şi astfel înarmată, s-a uitat nemulţumită la starea jalnică în care se găseau unghiile ei, apoi a rupt plicul, a desfăcut scrisoarea şi a parcurs rîndurile în timp ce micul ei zîmbet rece devenea din ce în ce mai mic şi mai îngheţat. În cele din urmă mi-a cerut o ţigară. A tras un fum şi a spus:

— Are un gust infect. Dar divin. Apoi mi-a întins scrisoarea. Poate că-ţi va servi dacă vei scrie vreodată o povestea de dragoste în care e vorba de o jigodie. Nu fi egoist, citeşte tare, vreau să aud şi eu.

Începea cu: Draga mea fetiţă.

Holly mă întrerupse imediat. Voia să ştie ce părere am despre scrisul lui José. N-aveam nici o părere: un scris strîns, foarte citeţ, lipsit de personalitate.

— E el întocmai. Încuiat şi constipat, declară ea. Continuă.

„Draga mea fetiţă, te-am iubit ştiind că nu eşti ca toate celelalte. Dar înţelege te rog disperarea mea cînd am descoperit într-un mod atît de brutal şi de public cît de diferită eşti de tipul de femeie pe care un om cu credinţele şi cariera mea poate să dorească s-o ia de nevastă. Te rog să mă crezi că-mi pare rău de situaţia dezonorantă în care te afli şi nu mă lasă inima să adaug la dezaprobarea celor care te înconjoară şi dezaprobarea mea. Nădăjduiesc că inima ta o să te împiedice să mă condamni. Am de ocrotit o familie şi un nume; şi cînd e vorba de asemenea lucruri sînt un laş. Uită-mă, frumoasa mea fetiţă. Nu mai sînt aici. Am plecat acasă. Dar Dumnezeu să te ocrotească veşnic pe tine şi pe copilul tău, şi să nu se poarte faţă de tine ca — José."

— Ei?

— Într-un fel pare cinstit. Şi chiar emoţionant.

— Emoţionantă? Grosolănia asta?

— Da, dar la urma urmei recunoaşte că e laş; şi din punctul lui de vedere trebuie să înţelegi că...

Totuşi Holly n-a vrut să admită că înţelege nimic. N-o trăda decît faţa, cu toate că se ascundea sub o mască de fard.

— Bine, nu e o jigodie fără motiv, nu-i o jigodie uriaşă de tipul King-kong, ca Rusty sau ca Benny Shecklett. Dar, ah, mama lui, spuse vîrîndu-şi pumnul în gură ca un sugaci care urlă. Cît *l-am iubit*. Jigodia!

Trio-ul italian şi-a închipuit că-i vorba de o *ceartă* de îndrăgostiţi, şi învinuind de suspinele lui Holly pe cel care-l considerau că trebuie să fie vinovatul, scoaseră nişte sunete dezaprobatoare la adresa mea, făcînd ţţ, ţţ, ţţ, cu limba. M-am simţit flatat, mîndru că cineva ar putea să-şi închipuie că Holly mă iubeşte. S-a liniştit cînd i-am oferit altă ţigară. A înghiţit şi a spus:

— Mulţumesc, drăguţule, şi slavă Domnului că eşti un călăreţ atît de prost. Dacă n-ar fi trebuit s-o fac pe Calamity Jane[1] aş fi continuat să aştept să se nască larva

[1] Femeie-dragon, celebră din filmele vechi cu *cowboys*.

într-un azil pentru mame necăsătorite. De fapt toată povestea mi s-a tras dintr-un efort fizic. Dar am băgat tot departamentul de ecusoane în sperieţi. Erau să facă pe ei de groază cînd le-am spus că-i din cauză că m-a plesnit domnişoara Lesbos. Da, domnule, pot să-i dau în judecată pentru o grămadă de motive, inclusiv arestare abuzivă.

Pînă atunci evitasem orice aluzie la necazurile ei mai sinistre, şi această ironie la adresa lor părea înspăimîntătoare şi patetică, căci arăta în mod precis cît era de incapabilă să-şi dea seama de realitatea tristă din jurul ei.

— Ascultă, Holly, i-am spus, gîndindu-mă că trebuie să fiu puternic, matur, un adevărat unchi. Ascultă, Holly, nu poţi trata toate astea în glumă. Trebuie să vedem ce-i de făcut.

— Eşti prea tînăr ca să fii încuiat. Prea mic. Şi, de altfel, ce te priveşte ?

— Nu mă priveşte. În afară de faptul că îmi eşti prietenă şi sînt îngrijorat de soarta ta. Vreau să ştiu ce ai de gînd să faci.

Îşi frecă nasul şi-şi pironi ochii în tavan.

— Azi e miercuri, nu-i aşa ? Cred că am să dorm pînă sîmbătă, să am parte de un adevărat *schluffen* [1]. Sîmbătă dimineaţa mă duc la bancă. Pe urmă trec pe acasă, iau o cămaşă-două de noapte şi lucrurile de la Mainbocher [2]. După care mă prezint la Idlewild unde ştii foarte bine că am un bilet excelent, rezervat pentru un avion excelent. Şi din moment ce-mi eşti atît de prieten, am să-ţi dau voie să mă conduci pînă la avion şi să-mi faci semn cu batista. *Te rog* nu mai da din cap.

[1] Somn (în lb. germană, corect este *schlaffen*).
[2] Casă de mode foarte luxoasă.

— Holly, Holly. Nu se poate. Nu poţi face asta.

— *Et pourquoi pas ?* [1] Nu alerg după José, dacă asta-i ce crezi. Pentru mine José nici nu mai există. L-am pierdut pe undeva prin amintire. Dar nu văd de ce aş pierde un bilet ca ăsta. Şi care mai e şi plătit. Şi în afară de asta n-am fost niciodată în Brazilia.

— Ce fel de pastile ţi-au dat aici ? Nu-ţi dai seama că eşti sub acuzaţie penală. Dacă te prinde c-o ştergi, că nu respecţi cauţiunea, te închide. Şi chiar dacă scapi, n-ai să mai poţi să te întorci niciodată acasă.

— Ei şi ? Mare nenorocire ! Casa ta e unde te simţi acasă. Eu tot o mai caut.

— Nu, Holly. E o prostie. Eşti nevinovată. Trebuie să ieşi basma curată din toate astea.

Mi-a spus :

— Aşa, mă, dă-i înainte ! şi mi-a suflat fumul în obraz. Dar era totuşi impresionată : făcuse ochii mari, căci îi veniseră în minte imagini îngrozitoare ; de altfel şi mie : celule de fier şi coridoare de oţel cu uşi care se închid în urma ta una după alta. Ah, dă-o încolo ! spuse, şi făcu un gest cu ţigara de parc-ar fi vrut să mă înjunghie cu ea. Am toate şansele să nu mă prindă, dacă tu ţii LA BOUCHÉ FERMÉE [2]. Şi nu mă dispreţui, drăguţule. Şi-a pus mîna peste a mea şi mi-a strîns-o brusc cu o imensă sinceritate. Nu prea am de ales. Am discutat cu avocatul ; nu, LUI nu i-am spus nimic, cu *privire* la Rio — că ăsta decît să-şi piardă onorariul mai bine mă vinde copoilor, ca să nu mai vorbim de bănuţii pe care i-a depus O. J. pentru cauţiune, Dumnezeu să-i dea sănătate, dar o

[1] Şi de ce nu ? (franc.)
[2] Gura închisă (franc.).

dată, cînd eram acolo în California, l-am ajutat să cîştige la pocher, mai mult de zece mii într-un singur pot; aşa că sîntem chit. Nu, adevărul e următorul: copoii nu vor altceva de la mine decît să mă înghesuie puţin pe gratis şi să le servesc ca martoră împotriva lui Sally — nimeni n-are nici o intenţie să mă dea în judecată, n-au nici cea mai mică dovadă. Numai că oi fi eu stricată pînă-n măduva oaselor, *dar* să depun mărturie împotriva unui prieten, asta niciodată. Nici dacă mi se dovedeşte c-a dat stupefiante fecioarei Maria. Eu judec oamenii după cum se poartă cu mine, şi bătrînul Sally — bine, dacă vrei n-a fost chiar corect, corect, să zicem c-a profitat aşa, puţin, dar totuşi, Sally e un tip cum trebuie şi mai bine las baba grasă să mă înhaţe mai devreme, decît să-i ajut pe ăştia cu legea să-l încolţească. Şi, aplecînd oglinda pudrierii în dreptul feţei, şi netezindu-şi buzele cu degetul mic îndoit, spuse: Şi ca să fiu cinstită, asta nu-i tot. Există anumite nuanţe de reflector care nenorocesc tenul. Chiar dacă juriul mă decorează cu *Virtutea Militară,* aici tot nu mai am nici un viitor — tot ei trag sforile de la *La Rue* pînă la *Perona's Bar and Grill* — crede-mă — şi m-ar primi cu tot atîta entuziasm ca pe domnul Frank E. Campbell, antreprenorul de pompe funebre. Dac-ai trăi din talentele mele ai înţelege despre ce gen de ruină vorbesc. Nu vreau nici măcar să mă gîndesc că aş putea să decad atît încît s-ajung să dansez la un cabaret ieftin, ca Roseland, cu o şleahtă de vagabonzi din West Side, New York — în timp ce admirabila doamnă Trawler şi-ar plimba toată ziua fundul pe la Tiffany. Nu! Mai bine baba grasă, oricînd.

O soră, care intrase pe nesimţite în cameră, m-a anunţat că trecuse ora de vizită. Holly a început să protesteze, dar sora i-a tăiat-o scurt, vîrîndu-i termometrul în gură.

Cînd să plec, şi-a scos dopul din gură şi mi-a spus:

— Fă-mi te rog un serviciu, drăguţule, telefonează la ziarul *Times,* sau unde se cheamă pentru genul ăsta de lucruri, şi fă-mi rost de o listă cu cincizeci dintre cei mai bogaţi bărbaţi din Brazilia. *Nu* glumesc, cincizeci — cei mai bogaţi: indiferent de rasă sau culoare. Şi mai fă-mi un serviciu — caută în apartamentul meu pînă găseşti medalia pe care mi-ai dat-o. Sfîntul Cristofor. O să-mi trebuiască pentru călătorie.

Vineri seara cerul era roşu şi tuna, iar sîmbătă în ziua plecării, oraşul se legăna sub nişte rafale de ploaie torenţială. Rechinii ar fi reuşit poate să înoate prin aer, dar era puţin probabil să-l poată străbate un avion.

Holly, însă, neţinînd seama de convingerea mea, că avionul nu va pleca, convingere care pe mine mă încînta, îşi continua pregătirile, lăsînd, trebuie să recunosc, greul pe seama mea. Căci hotărîse că n-ar fi înţelept din partea ei să se apropie de casă. Şi avea dreptate: casa era supravegheată de poliţie, de reporteri şi de alte persoane interesate, pe care n-aveam cum să le ştim — în afară doar de faptul că un bărbat, sau uneori mai mulţi, aşteptau pe la intrare. Aşa că de la spital se dusese la o bancă şi apoi direct la barul lui Joe Bell. „Cică nu crede c-a fost urmărită", mi-a spus Joe Bell, aducîndu-mi un mesaj de la Holly care-mi spunea că vrea să ne întîlnim la Joe cît mai repede, cel mult peste o jumătate de oră, şi să-i aduc: bijuteriile, chitara, peria de dinţi şi fel de fel de alte lucruri. Şi o sticlă de coniac de o sută de ani. „Holly spune c-ai s-o găseşti ascunsă în fundul coşului cu rufe murdare. Da. Şi, mai vrea şi pisica. Dar zău, cred că n-ar trebui s-o ajutăm, mi-a zis Joe. Ar trebui ocrotită împotriva ei însăşi. Mie parcă mi-ar veni să le spun copoilor.

Poate că dacă mă întorc la bar şi-i pregătesc nişte coctailuri, bea pînă se face criţă şi se lasă păgubaşă."

Împiedicîndu-mă în timp ce urcam şi coboram scara de incendiu dintre apartamentul lui Holly şi al meu, bătut de vînt, udat pînă la piele (şi zgîriat tot pînă la piele, căci pisica nu văzuse cu ochi buni evacuarea, mai ales pe o vreme atît de nemiloasă), am reuşit să strîng repede lucrurile care-i trebuiau pentru plecare. Am găsit chiar şi medalia cu Sfîntul Cristofor. Totul era pus grămadă pe podea în camera mea, o piramidă sfîşietoare de sutiene, pantofi de dans şi o grămadă de lucruri frumoase pe care le-am băgat în singura valiză ce o avea Holly. Iar ceea ce n-a încăput a trebuit să pun în pungi de băcănie. Singurul lucru neplăcut era că nu ştiam de loc cum să car pisica ; pînă cînd mi-a dat în gînd s-o înghesui într-o faţă de pernă.

N-are importanţă de ce, dar odată am mers pe jos de la New Orleans pînă la Nancy's Landing, în Mississippi, ceea ce reprezenta ceva mai puţin de cinci sute de mile. Ei bine, asta a fost floare la ureche pe lîngă drumul pe care l-am făcut pînă la barul lui Joe Bell. Chitara se umpluse cu apă de ploaie, ploaia muiase pungile de hîrtie, pungile se rupseseră şi parfumul se vărsase pe trotuar, perlele se rostogoliseră în canal în timp ce vîntul mă împingea din toate părţile şi pisica zgîria şi miorlăia — dar cel mai rău e că mi-era frică, eram tot atît de laş ca José ; căci străzile acelea bîntuite de furtună, păreau pline de prezenţe nevăzute, care aşteptau să mă prindă şi să mă închidă pentru că ajutam un bandit.

Banditul mi-a spus :

— Ai întîrziat, păcătosule. Ai adus coniacul ? Şi pisica, eliberată, sări şi i se cocoţă pe umăr. Coada i se balansa ca o baghetă care ar conduce o muzică improvizată. Şi

Holly părea şi ea pătrunsă de muzică, un tararam gălăgios de *bon voyage*. Scoţînd dopul de la sticla cu coniac, mi-a spus : Asta trebuia să facă parte din lada mea cu zestre. Ne gîndisem că la fiecare aniversare să bem un gît. Slavă Domnului că n-am cumpărat niciodată lada. Domnule Bell, te rog, trei pahare !

— N-ai nevoie decît de două, i-a spus el. Eu n-am de gînd să beau pentru nebunia dumitale. Cu cît îl linguşea mai tare (hai, domnule Bell, că cucoana nu se topeşte în fiecare zi. Nu vrei să bei un pahar în sănătatea ei ?), cu atît era mai morocănos. Nu vreau să am nimic de-a face cu toate astea. Dacă vrei să te duci naibii, n-ai decît să te duci pe cont propriu. Fără ajutorul meu.

O declaraţie inexactă : fiindcă după cîteva clipe, o limuzină condusă de un şofer trase în faţa barului, şi Holly, prima care a observat-o, a pus paharul jos şi a ridicat sprîncenele, de parcă s-ar fi aşteptat să vadă coborînd din maşină procurorul în persoană.

De altfel tot la asta m-am gîndit şi eu, şi cînd l-am văzut pe Joe Bell că roşeşte n-am putut să nu-mi spun : „Doamne ! a chemat totuşi poliţia." Dar imediat după asta a anunţat roşind şi mai tare :

— Nu-i nimic. E un Cadillac de la Carey[1]. L-am închiriat să te ducă la aeroport.

S-a întors cu spatele la noi ca să-şi vadă de flori. Holly a spus :

— Drăguţule, bunule domn Bell. Uită-te la mine. O clipă !

Nu s-a uitat. A smuls florile din vas şi le-a aruncat spre ea, dar n-a nimerit, şi florile s-au împrăştiat pe jos.

[1] Firmă care închiriază limuzine elegante, cu şofer.

— La revedere, spuse şi, de parcă i s-ar fi făcut subit greaţă, alergă la lavabou. Am auzit cum încuie uşa.

Şoferul de la Carey era un tip stilat, care a acceptat cît se poate de civilizat bagajele noastre cîrpăcite ; iar faţa lui a rămas ca de piatră cînd, în timp ce limuzina fîşîia spre Harlem sub ploaia care se mai potolise, Holly şi-a scos hainele, costumul de călărie pe care nu avusese timp să-l schimbe, şi s-a luptat să intre într-o rochie strîmtă, neagră. N-am schimbat nici o vorbă, vorbele n-ar fi dus decît la discuţii ; şi pe urmă Holly părea prea preocupată ca să facă conversaţie. A fredonat încet, ca pentru ea, a băut coniac din sticlă, şi s-a tot aplecat mereu să se uite pe fereastră, de parc-ar fi căutat o adresă — sau, am decis eu, de parc-ar fi încercat să-şi imprime în minte o scenă pe care voia să n-o uite. Dar nu era nici una, nici alta. Era altceva.

— Opreşte aici, îi porunci şoferului, care trase la marginea trotuarului unei străzi din Harlemul spaniol. Un cartier sălbatic, colorat, plin de atmosferă, împodobit cu o grămadă de afişe şi poze de vedete de cinema şi de madone.

Pe stradă gunoaie, coji de fructe şi chiar ziare vechi pe care le plimba vîntul de colo-colo, căci vîntul tot mai mătura străzile, cu toate că ploaia se mai potolise, şi pe cer începuseră să apară pete azurii.

Holly se dădu jos din maşină şi luă pisica cu ea. Legănînd-o în braţe, a scărpinat-o pe cap şi a întrebat :

— Ce părere ai ? Asta ar trebui să fie locul ideal pentru un voinic ca tine. Lăzi de gunoi, şobolani din belşug, pisici desfrînate cu care să te înhăitezi. Aşa că întinde-o ! spuse, punînd pisica jos şi cînd văzu că nu vrea să plece, că rămîne pe loc şi îşi ridică faţa de criminal către ea, ochii ei galbeni de pirat părînd să întrebe de ce, Holly

bătu din picior : Am spus, şterge-o ! Dar pisica se frecă de picioarele ei. Am spus, du-te-n moaş-ta ! strigă, şi pe urmă sări înapoi în maşină, trînti portiera şi spuse şoferului : Dă-i drumul ! Dă-i drumul, dă-i drumul !

Eram năucit.

— Zău că EŞTI... Zău că EŞTI o nemernică.

Nu mi-a răspuns decît cînd am ajuns la capătul străzii.

— Ţi-am mai spus o dată că am întîlnit-o într-o zi pe chei ; asta-i tot. Sîntem amîndouă independente. Nu ne-am făcut niciodată promisiuni. Nu am... spuse şi vocea i se gîtui, iar faţa i se crispă, căpătînd o paloare de bolnav. Maşina se oprise la un stop. În clipa următoare Holly deschise uşa şi începu să alerge pe stradă în timp ce eu alergam după ea.

Dar pisica nu era în colţul unde fusese lăsată. Nu era nimeni şi nimic pe stradă în afară de un beţiv care făcea pipi şi de două călugăriţe negrese, care conduceau un cîrd de copii care cîntau cu voci de îngeraşi. În pragul uşilor apărură alţi copii, şi femei se aplecară peste pervazuri să se uite la Holly care se agita de la un colţ la altul, alergînd în sus şi în jos, în timp ce scanda : „Hei, pisică ! Unde eşti ? Vino-ncoa', pisică !" Continuă aşa pînă cînd apăru un băiat bubos cu un motan bătrîn pe care-l legăna ţinîndu-l de ceafă :

— Vreţi o pisicuţă frumoasă, don'şoară ? V-o dau p-un dolar.

Limuzina ne urmase. Holly mă lăsă s-o duc spre ea. În dreptul portierei şovăi ; privirea ei trecu de mine, trecu de băiat care tot îşi mai oferea pisica („Juma' de dolar. Sau poate douăşicinci de cenţi ? douăşicinci de cenţi nu-i mult.") şi se cutremură, simţind nevoia să mă apuce de braţ ca să stea dreaptă.

— Ah, Doamne ! Zău că ne potriveam. Era a mea.

Atunci i-am făcut o promisiune. I-am spus c-am să mă întorc şi am să-i găsesc pisica. Şi o să am grijă de ea. Îţi făgăduiesc.

Zîmbi : o frîntură de zîmbet, zîmbetul acela nou şi trist.

— Dar cu mine ce-o să se întîmple ? spuse şoptit şi se cutremură din nou. Mi-e foarte frică. Da. În sfîrşit mi-e frică. Fiindcă s-ar putea ca lucrurile să meargă aşa la infinit. Să nu ştii că ceva-i al tău decît după ce-l arunci. Dracii aceia stacojii nu-s nimic. Nici baba grasă nu-i nimic. Dar asta este : gura mi-e atît de uscată că n-aş putea să scuip nici dacă ar trebui s-o fac ca să-mi salvez viaţa. Intră în maşină, se lăsă să cadă pe banchetă. Scuză-mă, şofer. Hai să mergem.

Tomata lui Tomato a dispărut şi : *O actriţă amestecată într-un proces cu stupefiante, bănuită de a fi căzut victima unei bande.* Cu timpul însă presa relată că : *Fata mondenă a fugit şi a fost văzută la Rio.* Se pare totuşi că autorităţile americane n-au făcut nici o încercare să pună mîna pe ea şi curînd lumea începu să arate mai puţin interes faţă de această problemă, pînă cînd ajunse să fie menţionată doar în treacăt în rubricile de scandal. Reînvie o singură dată : în ziua de Crăciun cînd povestea se completă cu o informaţie nouă : Sally Tomato murise de inimă, la Sing-Sing. Lunile trecură, trecu o iarnă întreagă, şi de la Holly nici o vorbă. Proprietarul casei de piatră i-a vîndut bunurile părăsite, patul acoperit cu saten alb, tapiseria şi scaunul gotic la care ţinuse atît de mult. În apartament s-a mutat un nou chiriaş, pe care-l chema Quaintance Smith şi care primea tot atîţia bărbaţi gălăgioşi ca şi Holly — cu toate că în cazul de faţă Madame Spanella nu se mai împotrivea. De fapt îl iubea la nebunie, şi îi procura fleici ori de cîte ori avea cîte un ochi vînăt. Dar în primăvară sosi o carte poştală : era zmîngălită cu creionul şi semnată cu un sărut : conturul buzelor făcute cu ruj : *Brazilia a fost îngrozitoare, dar Buenos Aires e un loc minunat. Nu chiar Tiffany, dar aproape. Sînt încurcată cu un señor divin. Dragoste ? Aşa cred. În orice caz, caut un loc unde să stau (Señorul are nevastă şi şapte plozi). Am să-ţi comunic adresa cînd oi şti-o şi eu. Mille tandresses.* Dar adresa, dacă a existat, nu mi-a trimis-o niciodată, ceea ce m-a întristat ; erau atît de multe lucruri despre care aş fi vrut să-i scriu : că *vîndusem* două nuvele, că citisem unde avea loc procesul de divorţ al soţilor Trawler, că hotărîsem să mă mut din casa de piatră fiindcă era bîntuită de stafii. Dar în primul rînd voiam să-i spun de pisică. Mă ţinusem de cuvînt, o găsisem. Mi-au trebuit săptămîni întregi în care hoinărisem după ce ieşeam de la lucru, prin străzile Harlemului spaniol. Mi s-a întîmplat de multe ori să fie doar o alarmă falsă — cîte o blană tigrată, care privită mai de aproape se dovedea a fi a altei pisici. Dar într-o zi, într-o duminică după-amiază, rece şi însorită de iarnă, am găsit-o aşezată între nişte ghivece şi înconjurată de perdele curate de dantelă : se afla la fereastra unei camere care părea caldă şi confortabilă. M-am întrebat care i-o fi numele, căci eram sigur că în sfîrşit avea şi ea un nume, sigur că-şi găsise în cele din urmă un loc unde să se simtă acasă. Şi sper că un asemenea loc, fie el o colibă africană, sau altceva, îşi găsise în sfîrşit şi Holly.

În româneşte de *Catina Ralea*

Truman Capote[1]: Rupe definitiv cu trecutul

Casa e galbenă şi se află în Brooklyn, mai exact pe Brooklyn Heights — o construcţie masivă, compusă din douăzeci şi opt de camere, fiecare cu un cămin de marmură, cu pereţi groşi şi cu o duşumea solidă. În spatele casei, de pe o verandă acoperită, peste care cade o perdea de wisteria, se poate privi într-o grădină plină cu lalele. Casa fusese descoperită de un prieten al lui Truman Capote, care, încîntat de achiziţie, îl chemase pentru a i-o arăta. Mare greşeală, deoarece Capote, fascinat de ea, îl convinsese cu argumente serioase de multiplele inconveniente ale locuinţei, acceptînd în cele din urmă, cu generozitate, s-o preia el. De atunci, aşa cum a mărturisit, „trăiesc în Brooklyn de plăcere." Casa, situată pe o înălţime, oferă o perspectivă limpede şi întinsă asupra Manhattan-ului şi a Statuii Libertăţii (Miss Liberty). Cartierul are linişte, verdeaţă şi respiră aerul aspru şi sărat al oceanului. Pe vremuri, la începutul secolului, şi chiar şi mai înainte, armatorii înstăriţi îşi fixau aici reşedinţa. Cartierul se bucură de oarecare distincţie, atît mondenă cît şi literară, ceea ce pentru Truman Capote nu-i puţin lucru. Alături de el, de exemplu, locuia doamna Cornelius Oosthingen, o promotoare a manifestărilor sociale şi mama adoptivă a cîinilor şi pisicilor vagabonde, o adevărată lady, care, fireşte, nu strînge animale de rasă, ceea ce ar fi vulgar, chiar de prost-gust. Casa ei e de fapt şi cea mai veche din Brooklyn.

Într-o anumită epocă, Brooklyn Heights a fost refugiul unor celebrităţi literare. Într-o pensiune de pe Middagh Street a scris Hart Crane, iar apoi W. A. Auden, Richard Wright, Carson McCullers, Paul Bowles şi compozitorul Benjamin Britten.

Noaptea, unele străzi se umplu de beţivii veniţi din Chinatown şi Bowery, iar personaje crepusculare stăruie în umbra porţilor, amintind prin prezenţa lor că „doar morţii cunosc Brooklyn-ul".

Atmosfera cartierului a pătruns în nuvelele lui Capote, tipurile par observate pe stradă. Alături e Manhattan, iar acolo e casa de piatră în care locuieşte doamna H. T. Miller cu canarul ei, galeria de tablouri a lui Vincent, garsoniera lui cu grădiniţă în spate, şi tot pe acolo trece Holly Golightly în drum spre telefonul lui Joe Bell. Agenţia de reclame a lui Kurt Kuhnhardt e pe aproape, ca de altfel şi camera mobilată a lui Walter. Şi Sylvia străbate aceleaşi străzi, îndreptîndu-se spre cabinetul doctorului Revercomb, unde se va întîlni cu Oreilly.

Şi totuşi, această lume apare tîrziu în nuvelele lui Capote, şi anume în momentul contactului cu metropola. La început a fost Mobile, Noon City, River Woods, oraşelele lui Joel Knox, Collin, al domnişoarei Bobbit. La început a fost Sudul. La început a fost New Orleans, *the land of dreams*...

Truman Capote (Truman Streckfus Persons) s-a născut la New Orleans în 1924. Capote e numele tatălui adoptiv, care îl răsfaţă, fără a cîştiga însă afecţiunea băiatului. Drumul la şcoală e făcut cu maşina părintească, ceea ce nu ajută de loc la obţinerea unor rezultate măcar satisfăcătoare. „Cei din jurul meu îşi închipuiau că sînt cam excentric, lucru destul de adevărat, dar şi că sînt *prost*,

fapt care evident m-a jignit... Fugeam tot timpul de acasă. Odată, am fugit cu o fată care locuia vizavi, şi care mai tîrziu a dobîndit oarecare renume, fiindcă a omorît vreo şase oameni şi a fost electrocutată la Sing-Sing." Un profesor plin de bunăvoinţă sfătuieşte familia să trimită băiatul la un psihiatru, pentru un test, impresia lui fiind că are de-a face cu un înapoiat mintal. Testul are loc şi, spre stupefacţia şi groaza generală, liceanul e găsit „genial", ceea ce nu-l împiedică însă să renunţe definitiv la şcoală, să plece de acasă, angajîndu-se ca dansator profesionist — vezi Walter în *Rupe definitiv cu trecutul (Shut a Final Door)* — amploiat de birou la *The New Yorker* etc.

Vocaţia literară o simţise mai de mult, cînd, încurajat de o profesoară de la liceu, domnişoara Catherine Wood — „o doamnă minunată", cum o numeşte el şi astăzi — începuse să scrie şi participase cu o mică povestire la un concurs iniţiat de Mobile Press Register. „Premiul era un poney sau un căţel, nu mai ţin minte bine, dar în orice caz îl doream cu furie. Observasem activitatea cîtorva vecini, care se ţineau de prostii, aşa că am scris un fel de *roman à clef*, intitulat *Domnul care îşi vîră nasul peste tot (Mr. Busybody)* şi l-am prezentat la concurs. Prima parte a apărut într-o duminică, sub numele meu adevărat, Truman Streckfus Persons. Numai că cineva a băgat de seamă că dădeam apă la moară unui scandal din localitate, aşa că partea a doua n-a mai apărut niciodată." Departe de a renunţa după acest prim eşec, continuă să asalteze revistele literare. La vîrsta de şaptesprezece ani are surpriza de a primi în aceeaşi zi vestea că i s-au acceptat trei povestiri. Peste doi ani, în 1943, nuvela *Miriam*, publicată în *The New Yorker* e încununată cu Premiul Naţional O. Henry pentru cea mai bună povestire a anului. Aceeaşi distincţie îi va reveni peste cinci ani din nou pentru *Rupe definitiv cu trecutul* (1948).

Primul său roman *Alte voci, alte odăi (Other Voices, Other Rooms)*, publicat în 1948, deşi conţine unele date autobiografice, anticipează — prin atmosfera sumbră, ca şi prin persoana eroului principal, unchiul Randolph, tip ambiguu, cu preferinţe echivoce — preocupările din nuvelele de mai tîrziu. Joel Knox e însă cu siguranţă un înaintaş al lui Collin Fenwick. În *Alte voci, alte odăi* apar şi acei copii ciudaţi, care vor deveni cu timpul laitmotivul întregului său scris. Pînă la un anumit punct acest prim roman anunţă *Harfa de iarbă (The Grass Harp)*. Tema e asemănătoare. Joel Knox pleacă la Noon City să-şi întîlnească tatăl. În locul lui, dă peste unchiul Randolph, personaj de umbre, ce povesteşte nepotului o istorie incredibilă, tocmai pentru că-i perfect adevărată. E istoria vieţii lui cu Dolores, cu Pepe şi cu Ed. Volumul stîrneşte comentarii elogioase din partea criticilor „subţiri", care relevă arta autorului de a sugera o iniţiere în adolescenţă, realizată printr-o confesie, dar provoacă şi destule atacuri veninoase din partea acelora dispuşi să caute simetrii exacte cu realitatea şi bănuind că la bază se află o experienţă directă, fapt negat întotdeauna de Truman Capote.

Doi ani mai tîrziu apare *Culoarea locală (Local Colour)*, note de drum reunind însemnări din Spania, Italia, New Orleans. („New Orleans e un oraş secret".)

Harfa de iarbă, 1950, iată adevăratul roman autobiografic. Capote preia descrierea mediilor bătrîneşti, demodate, înţepenite în prejudecăţi. Verena şi Dolly Talbo, Judecătorul şi chiar Riley compun un tablou caracteristic lumii Sudului, care se poate însă întîlni în romanele altor scrii-

tori, inspiraţi de acelaşi mediu, ca W. Faulkner, Carson McCullers, Eudora Welty, Katherine Ann Porter. Capote va recunoaşte mai tîrziu o influenţă a lor în perioada lui de formaţie. Deosebirile sînt totuşi sensibile. Capote nu are ambiţii de frescă socială gen Faulkner, sau de a nota decăderea „aristocraţiei" sudiste, minată de anacronisme politice sau de concurenţa „neloaială" a nordului, nota de psihopatologie e întîmplătoare şi nu rezumă personajele, apăsate, ca în literatura lui Carson McCullers sau ca în nuvelele de debut ale lui Tennessee Williams, de deviaţii tragice. Ecourile satirice din Eudora Welty se resimt în cîteva piese fără mare importanţă în ansamblul operei, cum ar fi, de pildă, nuvelele *Punctul meu de vedere (My Side of the Matter* sau *Casa florilor (The House of Flowers).* Prin nota stăruitoare de melancolie, prin sentimentul de zădărnicie în faţa eroziunii nemiloase a timpului, *Harfa de iarbă* se situează alături de proza de evocare a lui Thomas Wolfe.

În 1956 publică un volum de povestiri *Arborele nopţii şi alte povestiri (The Tree of Night and Other Stories)* în care personalitatea lui diversă şi contradictorie se reflectă în fiecare erou. Lumea stranie, întîlnită în Brooklyn şi Manhattan, populează aceste pagini, incluse în întregime în volumul de faţă. Rareori, ca o compensaţie, la orizont se profilează Sudul, un apel tainic şi irezistibil. (Kay contemplă prin geam peisajul din Alabama, Walter îşi caută refugiu la New Orleans.)

În acelaşi an, însoţind trupa care a dat o serie de spectacole la Moscova cu opera *Porgy and Bess*, Capote scrie în *The New Yorker* un lung, captivant şi spiritual reportaj asupra călătoriei de la Berlin la Moscova, asupra repetiţiilor, emoţiilor şi amănuntelor amuzante legate de premieră. *Se aud muzele (The Muses Are Heard)* certifică pentru

prima oară capacitatea remarcabilă de înregistrare şi redare fidelă de care e capabil Capote. Memoria funcţionează ca o bandă de magnetofon, iar ochiul ca o cameră de luat imagini. În timp ce zeci de personaje vorbesc şi se agită, autorul găseşte timp pentru a marca amănuntul vestimentar, cadrul, gestul fizic. *Se aud muzele* e marea şi ultima repetiţie pentru *Cu sînge rece (In Cold Blood).*

Sandvişuri cu diamante (Breakfast at Tiffany's, 1958) îi aduce consacrarea, celebritatea. Nuvela principală din volum e dramatizată, apoi filmată, Holly Golightly devenind modelul boemei sofisticate. Diplomaţi, vedete eşuate, gangsteri şi colonei evoluează permanent în jurul ei, căci Holly e fată bună şi ţine la toţi, în felul ei dezinteresat şi cam aiurit. Atît doar că uneori poliţia înţelege greşit devotamentul ei faţă de un gangster închis şi Holly ajunge să-i ţină companie o vreme. Nuvela e admirabilă prin fineţe şi umor, ca şi prin nota de satiră la adresa pudibonderiei şi a „respectabilităţii". Celelalte trei povestiri din volum distonează oarecum cu atmosfera din *Sandvişuri cu diamante,* amintind mai degrabă de climatul *Harfei de iarbă.* Atît *Ghitara cu diamante (A Diamond Guitar)* cît şi *O amintire de Crăciun (A Christmas Memory)* readuc problemele complicate şi delicate ale relaţiilor dintre copii şi bătrîni, ale jocului secret şi tulbure al sentimentelor care îi unesc iniţial sau îi despart în cele din urmă. Ultima nuvelă din volum, *Casa florilor (The House of Flowers),* pe care Capote a încercat fără succes, de altminteri, s-o transforme într-o operetă pe Broadway e lipsită de adîncimea celorlalte, fiind mai mult un exerciţiu, un divertisment pe tema fidelităţii unei prostituate simpatice faţă de un negru de care se îndrăgosteşte, cu care se mărită şi căruia îi va rămîne fidelă. Sîntem la Port au Prince,

într-un climat ardent, unde pasiunile se consumă violent iar sentimentele se exteriorizează pătimaş.

În 1958, Truman Capote comentează ilustraţiile din *Observaţii (Observations)*, albumul de fotografii al lui Richard Avedon. Dacă la această primă parte a creaţiei lui literare mai adăugăm un lung reportaj despre Marlon Brando în Japonia, *Ducele la el acasă (The Duke in his Domain)* şi scenariul unui film scris pentru John Huston în Italia, ca şi unele piese jurnalistice de mică importanţă, putem considera perioada 1943—1960 ca încheiată.

În toamna anului 1966, revista *The New Yorker* a publicat în patru numere consecutive romanul lui Truman Capote *Cu sînge rece (In Cold Blood)*, analele unei cvadruple crime, redate în ceea ce autorul a numit „romanul nefictiv" *(nonfiction novel)*. Rupînd definitiv cu creaţia lui literară anterioară, Capote refuză, în noua formulă găsită, să analizeze, să facă aprecieri asupra personajelor, să intervină în desfăşurarea acţiunii, să adauge ceva sau să modifice realitatea. De aceea, cadrul, evenimentele, oamenii sînt văzuţi şi înfăţişaţi cu detaşare, cu o supremă obiectivizare, „cu sînge rece", căci evident, titlul ales nu vizează atît caracterul premeditat al asasinatului comis de Dick şi Perry, cît o metodă de creaţie : a scrie „cu sînge rece". „Cel mai important lucru e că eu nu apar înăuntru", a declarat Capote. *Cu sînge rece* respectă ca roman trăsăturile fundamentale ale genului, nefiind însă *ficţiune*, căci fiecare faptă dată, afirmaţie ,e riguros sprijinită de realitate. Trei ani Capote a refăcut itinerariul asasinilor, a discutat cu toţi cei care i-au întîlnit, a devenit confidentul lui Dick şi Perry la închisoare, a ascultat mărturisirile lor, i-a însoţit în clipa execuţiei. I-au trebuit apoi alţi trei ani ca să „scuture" materialul, ca să trieze miile de pagini scrise, ca să închege, să monteze pe formula aleasă acest admirabil roman, care dincolo de polemicile, comentariile pe care le-a stîrnit, ca şi dincolo de o imensă campanie publicitară, reprezintă cu siguranţă o lucrare profund originală în contextul literaturii americane contemporane.

Cititorii nuvelelor lui Capote vor avea deseori senzaţia că tipurile întîlnite reamintesc personaje cunoscute din romanele altor scriitori ai Sudului. Pentru cititorul român apropierea cea mai izbitoare e aceea cu lumea lui William Faulkner. Domnişoarele bătrîne, negrii, copiii există în mai toate lucrările lui Faulkner. Dacă eroii lui Capote refac tipuri cunoscute, peisajul lor sufletesc se deosebeşte fundamental de oricare altele. La Capote nu vom întîlni largi desfăşurări epice, gen cronica unei familii — mărire şi decădere, conflicte angajate pe probleme de ordin social, inegalitate, discriminare rasială, dramatice încleştări de familie, lupta între generaţii, şi mai puţin, dacă ne gîndim la climatul personajelor din nuvelele sau piesele lui Tennessee Williams, acel dezechilibru, acele devieri care desfigurează personajele în momentul de criză. În locul acestui vînt de violenţă şi nebunie, prin paginile lui Capote adie slab, dar persistent, sentimentul apăsător, strivitor deseori, al singurătăţii, melancolia copilăriei şi a adolescenţei pierdute. Eroii săi nu aduc niciodată în discuţie marile, gravele probleme ale existenţei, nu caută soluţia unor contradicţii devenite acute, ci mai degrabă tînjesc după prietenie şi înţelegere. Bătrînii şi copiii lui se mişcă într-o lume egoistă, rea şi neînţelegătoare şi atunci, întocmai ca Dolly, se retrag în ei, „ca nişte ferigi", pentru a găsi în linişte şi calm, afinităţile psihice complimentare. De aici, obsesia viselor, a halucinaţiilor diurne ce se ţes subtil în jurul lor şi în care se cufundă. Mediul îmbracă formele propriilor lor reverii, lumea devine monstruoasă, ca un

reflex al unei spaime lăuntrice, imposibil de stăvilit. Kay (*Arborele nopții*) se întoarce de la înmormîntarea unchiului ei, ducînd cu ea o chitară verde. Cuplul ciudat din compartiment e protecția propriilor ei temeri și neliniști. Singură, căci nimeni nu participă la conversația lor, Kay acceptă, cumpărînd talismanul, să recunoască prezența vie a acestei obsesii, „o amintire, o amintire din copilărie, amintirea unor spaime care odinioară, de mult, plutiseră vag asupra ei, asemeni crăcilor bîntuite de strigoi ale unui arbore al nopții." În compartimentul de tren, plin de lume, Kay are sentimentul că nimeni, în afara celor două personaje de coșmar, nu o vede, nu o poate ajuta. De aici convingerea că orice rezistență e inutilă. Reîntoarcerea ei în boxă și gestul femeii de-ai trage peste cap impermeabilul marchează sugestiv izolarea, singurătatea. O situație asemănătoare, de data asta însă subliniată și de omonimie, trăiește și doamna H. T. Miller, urmărită de un *alter ego*, personificat de o fetiță diabolică, una din acele fantasme pe care le visează Vincent în *Șoimul fără cap (The Headless Hawk)*. Ca o materializare monstruoasă a tot ce există inconștient și inexprimat în eroi, dedublările răstoarnă imaginea exterioară cuminte, scoțînd la iveală instincte josnice, degradante. Confruntarea cu sine devine un procedeu literar folosit aproape pretutindeni în nuvele. Walter Ramsey din *Rupe definitiv cu trecutul* e urmărit pretutindeni de o misterioasă voce, care îl cheamă la telefon. „Hello, Walter, mă cunoști." E același apel pe care îl aude și doamna Miller cînd se crede singură în odaie și un sertar se închide și se deschide, se închide și se deschide... Walter așteaptă apelul ce-i amintește cu brutalitate, cu sadism toată lașitatea lui, toate manevrele lui odioase. Singur în camera unui hotel din New Orleans, are „senzația că a ajuns la capătul călătoriei, că totul s-a sfîrșit." Și atunci

încearcă să „rupă definitiv cu trecutul", să înăbușe acel telefon pe care, desigur, îl aud toți cei din hotel. Vincent din *Șoimul fără cap* caută o fată îmbrăcată într-un impermeabil verde, pe J. D., de la care a cumpărat un tablou ce-i dezvăluise „un secret pe care îl știa numai el" și se simte ciudat de tulburat. Dar în clipa cînd o regăsește, își dă seama ce reprezintă pentru el, și de atunci o gonește, o evită. Dar nu mai poate scăpa de ea, de fapt de sine, și rămași împreună, de fapt rămas singur în ploaie, încearcă aceeași senzație a neputinței de a se elibera. *Sylvia din Duhul răului (Mister Misery)* își vinde visele doctorului Revercomb, golindu-se de adevărata ei substanță în bizarele clasoare din cabinetul supravegheat de domnișoara Mozart. Cînd Oreilly o sfătuiește să i le ceară înapoi, ea descoperă că doctorul le „consumase" pe toate. „Știi ce mi-a spus ? zise Sylvia trăgîndu-și respirația. Știi ce mi-a spus cînd i-am cerut înapoi visele ? Capul îi căzu pe spate, iar rîsul i se înălță și traversă strada ca un zmeu violent colorat și nebunatic. Oreilly trebui în cele din urmă s-o scuture de umeri. Mi-a spus că nu mi le poate înapoia, fiindcă le-a folosit complet pe toate." Oreilly pleacă să călătorească în cer cu o sticlă de whisky la subsuoară, lăsînd-o pe Sylvia singură din nou, în parcul în care nimeni nu mai are ce să-i fure. În anumite cazuri, Capote întrezărește o soluție, sugerată discret încă din *Alte voci, alte odăi* și anume puntea ce unește pe bătrîni de copii, într-un univers închis de preocupări cotidiene, uneori absurde pentru maturi. Dolly caută în pod scoici pentru Catherine, aceasta își ia cu ea la închisoare borcanul cu pești, iar „prietena" din *O amintire de Crăciun* a pregătit drept cadou un zmeu. Coaliția bătrînilor cu copiii este cel mai convingător tratată în *Harfa de iarbă*. Între Dolly, Catherine și Collin s-a organizat o conspirație pe care nici

Verena şi cu atît mai puţin „autorităţile" nu o pot distruge. În naivitatea, bunătatea şi puritatea lor ideală, cei trei iradiază o căldură spre care se îndreaptă structuri asemănătoare: Judecătorul Cool, rămas şi el singur, şi detestat de politicienii din localitate, Riley, care şi-a gonit unchiul escroc şi îşi terorizează cele două surori, Sora Ida, care îşi plimbă droaia de copii şi convingerile religioase într-o camionetă rablagită. Împotriva lor se ridică, asemeni unui zid compact, biserica, în persoana reverendului Buster, poliţia, prin şeriful Junius Candle, şi, în fine, „opinia publică", reprezentată de doamna Macy Wheler — stupidă, făţarnică şi laşă. În răutatea şi imbecilitatea lor, ei lovesc în ceea ce nu pot înţelege — căci fuga celor trei de acasă apare ca gestul unor demenţi; în ceea ce nu acceptă — prietenia dintre Dolly şi Judecător. Salcîmul, o plută ce alunecă pe o mare de frunze, constituie doar un refugiu provizoriu, un azil de două zile pentru aceste suflete singuratice. Pe coordonate similare se desfăşoară şi drama domnului Schaeffer. Condamnat de „justiţia oamenilor" la închisoare pe viaţă, el crede că vede în Tico Feo întruchiparea unui vis nemărturisit. Deşi ştie, bănuieşte că totul e pierdut dinainte, face planuri de evadare, obsedat de amintirea trecutului. Dar domnul Schaeffer nu e numai prizonierul unor ziduri de închisoare, el e în primul rînd propriul său prizonier, iar tentativa de evadare are o dublă semnificaţie. Va împărtăşi însă şi el soarta eroilor lui Capote, doborîţi în ultima clipă, căci între aspiraţie şi realizarea ei fiecare şi-a ridicat cu timpul un zid de netrecut. Întors singur la ferma închisorii, ascultă cîntecele deţinuţilor la chitara lui Tico Feo. „Dar sunau fals, ca şi cum Tico Feo, acordîndu-şi chitara în acea dimineaţă din urmă, o blestemase."

În afara procesului de dedublare, întîlnim la Capote o predilecţie constantă de a descrie vise, ca mijloc de dezvăluire a vieţii interioare şi mai ales a fondului de obsesii şi angoase ale eroilor. Unele sînt doar aparente, ele fiind oglinda realităţii, dar resfrîngerea lor e strict intimă, astfel că participarea lumii înconjurătoare e redusă sau chiar inexistentă. Doamna H. T. Miller se crede urmărită de un bătrîn „cu picioarele strîmbe şi încovoiat sub un maldăr de pachete voluminoase, pe care le ducea în braţe. Avea un palton cafeniu jerpelit şi o şapcă cu pătrăţele. Deodată, doamna Miller îşi dădu seama că-şi zîmbesc. Zîmbetul nu avea nimic prietenos, era ca două semnale scurte şi reci de *recunoaştere*. Era sigură că nu-l văzuse niciodată." Acasă o aştepta o fetiţă, Miriam, care de asemenea are aerul că o cunoaşte. Visul vine să organizeze aceste temeri şi ia forma unui convoi, amănunt demn de relevat şi în alte nuvele. „O imagine străbătea toate visele, ca o temă misterioasă şi insezisabilă dintr-o simfonie complicată. Scenele se conturau limpede, schiţate parcă de un artist viguros. O fetiţă, îmbrăcată într-o rochie de mireasă şi cu o cunună de frunze pe frunte, cobora o potecă de munte în capul unei procesiuni triste. Participanţii păstrau o tăcere neobişnuită, pînă cînd o femeie din coadă întreabă: «Unde ne duce?» «Nimeni nu ştie», răspunse un bătrîn din capul coloanei."

Lazarus şi însoţitoarea lui sînt o altă proiecţie de coşmar a subconştientului lui Kay. „Mătuşi, bucătărese, oameni necunoscuţi — fiecare era dispus să-i spună un basm sau s-o înveţe o poezie pentru copii, o poezie cu vedenii, pieze rele, spirite şi diavoli. O ameninţaseră veşnic cu venirea sigură a vrăjitorului... Vrăjitorul locuia pretutindeni şi primejdia o pîndea de pretutindeni."

Sylvia din *Duhul răului* visează şi ea baloane albe şi albastre, iar domnişoara Mozart o asigură că acest vis „face zece dolari". Moş Crăciunul ce se bălăbăne mecanic şi hipnotic, fata ce pedalează frenetic şi zadarnic pe bicicleta din vitrină îi sugerează propria-i situaţie. „Cu tot efortul ei, sărmana fată nu ajunge nicăieri."

Visul de cea mai puternică intensitate emoţională, o oglindă neaburită, realitate peste realitate, are loc în *Şoimul fără cap*, poate cea mai *avouée* piesă din scrisul lui Capote. Sub influenţa tabloului pictat de fata în impermeabil verde, şi ca urmare a destăinuirilor ei în privinţa domnului Destronelli, pe care îl caută şi de care fuge în acelaşi timp, Vincent, înnebunit de ideea că fata vede în el o nouă întrupare a acestui individ monstruos, şi totuşi el ar putea fi domnul Destronelli, căci au atîtea în comun, visează... „Un hol fără ieşire, un tunel fără capăt. Deasupra capului scînteie candelabre, iar conul tremurător al lumînărilor pluteşte în curentul de aer. În faţa lui un bătrîn cu părul vopsit în galben, cu obrajii pudraţi şi cu buzele boite ca la păpuşile de turtă dulce, se leagănă într-un balansoar. Vincent îl recunoaşte pe Vincent: Pleacă, strigă Vincent cel tînăr şi chipeş, dar Vincent cel bătrîn şi dezgustător se apropie de el de-a buşilea şi i se caţără în spinare ca un păianjen." Iar cînd domnul cu pantofi de lac dă drumul şoimului ce-l poartă pe braţ, Vincent speră că pasărea, fiind oarbă, nu-l va vedea. „Gazda dă drumul şoimului şi-l îndeamnă să-şi ia zborul. Vincent îşi spune că oricum şoimul tot nu vede, iar pentru oamenii răi nu-i nici o primejdie să trăiască printre orbi. Şoimul însă planează asupra lui şi cade în picaj, cu ghearele întinse la atac. Vincent îşi dă seama în sfîrşit că nu va fi niciodată liber." Este exact sentimentul pe care îl încearcă şi Walter Ranney,

reflectat printr-un alt vis, compus şi de data asta alegoric: „Visase un vechi castel în care nu trăiau decît curcani bătrîni. Mai visase pe tatăl său, pe Kurt Kuhnhardt, pe cineva fără faţă... Visase că se afla pe o stradă lungă şi pustie. Cu excepţia unui convoi ce se apropia, compus din maşini negre ca nişte dricuri ce înaintau încet, nu se vedea nici ţipenie de om." Încercarea de a prinde o maşină se termină prin refuzul tatălui său de a-l accepta. Dacă ne amintim că visul doamnei Miller a fost tot o procesiune condusă de o fetiţă, înţelegem mecanismul folosit de Capote pentru a pune faţă în faţă acelaşi personaj, ca şi cum printr-o detaşare absolută de ei înşişi, eroii au revelaţia nimicitoare a propriei decăderi. Fireşte aceste tipuri sînt departe de a fi simpatice, cu toate cochetăriile şi mimetismul lor perfect. Capote nu caută, şi probabil nici nu crede că există o soluţie, o ieşire din impas. Singurătatea apasă ca o fatalitate, podurile cu lumea înconjurătoare au fost arse, iar eroii lui se consumă, devoraţi, e drept, de un foc mic, dar de lungă durată. Viciul nu trebuie totuşi căutat atît în psihologia lor, deşi nu se pot nega unele tendinţe detestabile, mai ales de misoginism, cît în modul de organizare a unei lumi indiferente, opace şi meschine. E destul de semnificativ în acest sens faptul că personajele cele mai antipatice aparţin cu toate straturilor „onorabile" ale societăţii, fiind oameni „corecţi", politicoşi şi chiar „amabili": domnişoara Mozart, Kurt Kuhnhardt, Walter, doctorul Morris Ritz, domnul Destronelli.

Simpatia autorului se îndreaptă spre cei însinguraţi şi buni, spre Oreilly şi Sylvia, un clovn şi o fetiţă, spre Dolly-inimioară şi prietena ei Catherine, spre Judecător şi spre Riley. E interesant de subliniat că fără a dezbate problema rasială în implicaţiile ei adînci, Capote mărtu-

rişeşte în literatura lui, ca de altfel şi în interviurile date — vezi convorbirea cu Hubert Juin — un ataşament faţă de cei „oropsiţi", cum ar fi populaţia de culoare. Catherine Creek cîştigă de la început prietenia cititorului prin ticurile şi pitorescul fizicului, Domnul Haha, corcitură de indian, apare copilului drept personificarea unui „geniu" bun şi darnic. În fine, doamna C. C. County, nevasta brutarului din *Harfa de iarbă* declară deschis, în polemica dusă cu soţul ei, un punct de vedere pe care fără îndoială autorul îl împărtăşeşte personal.

Pe de altă parte, prin proiectările de conştiinţă, prin visele sau fantasmele lor, personajele centrale ale lui Capote aduc în discuţie o problemă de ordin moral. Dezbaterea exprimă într-un fel sau altul pesimismul lui asupra unor eventuale soluţii. Remediul singurătăţii în această lume se află în evadare, pare să sugereze el, într-un nou demaraj, de la zero. Acest orizont întunecat e străpuns deseori de pete senine de cer. Harfa de iarbă şopteşte o melodie, povestea tuturor celor ce-au trăit în acele locuri, iar foşnetul ei se confundă cu foşnetul rochiei lui Dolly. Există în aceste pagini, alături de melancolie, şi o notă de optimism detectabilă în destinul lui Riley, în înţelegerea dintre Dolly şi Sora Ida şi în fine în împăcarea finală dintre membrii familiei Talbo. Cînd copilăria s-a închis, cînd Dolly a murit, iar Catherine s-a ascuns în căsuţa ei din grădină, Collin, braţ la braţ cu Judecătorul, pleacă să asculte pentru ultima oară şoaptele harfei de iarbă pe cîmpia de iarbă roşie indiană, în spatele cimitirului baptist.

Middy din *Damigeana de argint (Jug of Silver)* ca şi domnişoara Bobbit aspiră la luminile Hollywoodului, cu condiţia ca prima să-şi pună dinţii, iar cea de-a doua să găsească banii de tren pînă acolo. Ai sentimentul că

pleacă la Polul Nord, atît de imposibilă, de absurdă apare dorinţa lor. Este idealul junelui din *Punctul meu de vedere,* amestecat cu puţină imbecilitate, cu multă lene, dar şi cu un mare farmec. Nimic nu poate egala pentru el tolănitul pe scaunele tapisate cu verde ale lui Eunice, tapatul indolent la un pian dezacordat, ronţăitul unor bomboane descoperite întîmplător. Şi totuşi i se refuză şi aceste mărunte satisfacţii, căci cele trei femei se coalizează împotriva lui la început într-un „război rece", apoi la atac direct.

Nuvela care constituie capodopera lui Truman Capote e *Domnişoara Bobbit,* o sinteză a tuturor celorlalte povestiri, un fel de cursă abil întinsă cititorului. Paginile au proprietatea aproape halucinantă, subliniată de maniera răsturnată de a relata întîmplarea, de a crea un tip perfect convingător, bizar şi parcă oniric, al cărui destin, marcat de ora şase, ora cursei de la Mobile, păstrează un aer ireal, căci, deşi o acceptăm, la fel ca negustorii din orăşel, care termină prin a o numi „domnişoara Bobbit", ne dăm totuşi seama că ea nu *poate* exista, fiind ceea ce noi toţi ne-am dorit cîndva, ca o compensaţie, ca un ideal vinovat. O fetiţă de zece ani, care se fardează, vorbeşte ca o profesoară, scoate din letargie un orăşel, devine animatoarea vieţii sociale, cîştigă un concurs pentru a fi trimisă să facă o probă de filmare la Hollywood, prinzînd prin geniul ei epistolar pe escrocul care a fugit cu banii lor are, pe lîngă farmecul ineditului, ceva monstruos — o a doua Miriam, o nouă obsesie materializată. Moartea ei, în apoteoza acelei după-amieze de vară, în rochia albă de gală, „ce foşneşte ca frunzele, ca mătasea" e la fel de ireală ca şi apariţia din praful galben al şoselei. Florile culese de cei doi băieţi şi spre care ea fuge cu braţele

întinse sînt coroana ei funerară. „Peste drum se auzea murmurul discuţiilor, dar cînd domnişoara Bobbit i-a văzut — doi băieţi ale căror feţe mascate de flori semănau cu două luni galbene — a luat-o la goană în jos pe trepte, cu braţele larg deschise. Puteai să-ţi dai seama de ce o să se întîmple. Noi am strigat, vocile noastre au răsunat ca fulgerul prin ploaie, dar domnişoara Bobbit, fugind spre acele luni de trandafiri, nu a părut să ne audă. Atunci a călcat-o cursa de la ora şase." Dispariţia ei are ceva firesc, plecarea la Hollywood reprezentînd, cert, o soluţie vulgară. Poate că domnişoara Bobbit a văzut totuşi cursa ce da colţul străzii, la ora şase, în acea după-amiază. Mult timp după moartea ei, silueta-i albă va continua să valseze în grădina doamnei Sawyer, în ritmul unei arii din *Contele de Luxemburg*. „Domnişoara Bobbit nu s-a oprit decît atunci cînd a trebuit să învîrtească manivela patefonului. Iar cînd luna a alunecat peste deal şi a răsunat şi ultimul clopoţel care chema la masă, iar toţi copiii au plecat pe la casele lor, şi stînjeneii de noapte au început să se desfacă, domnişoara Bobbit se mai afla încă în grădină, învîrtindu-se ca un titirez."

Capote e un magician al cuvîntului, un artist migălos, fantast, folosind un limbaj extrem de nuanţat, greu de redat în toate fineţurile lui, jocuri de cuvinte, aliteraţii savante, asociaţii neaşteptate, prezente mai ales în descrierea naturii, a atmosferei.

Capote mizează mult pe atmosferă. Amănuntele insolite creează un climat de aşteptare şi nelinişte, un fund tulbure de mare, populat de o faună misterioasă, dezvăluită discret de raze sărăcăcioase de lumină, un amurg vîscos, un joc de umbre. E *Castelul din Otranto, Dracula*, repovestite de un copil precoce, puţin dispus

să mai ia ceva în serios, e atmosfera din *Arborele nopţii*, „cînd o lună rece, de iarnă, se rostogolea deasupra trenului, traversînd cerul nocturn ca o roată albă şi subţire", salonul de aşteptare al doctorului Revercomb, cu plantele ce se scutură încet, cu negrul ce serveşte calm ceaiul, în timp ce o cucoană înghite o tabletă de aspirină, e întoarcerea Sylviei noaptea prin parc, desenele cu cretă colorată făcute de copii „păsări roz, săgeţi albastre, inimi verzi", apariţia domnişoarei Bobbit din praful şoselei, cu o mînă în şold şi cu umbrela în cealaltă, piruetele ei în grădină, întoarcerea lui Walter acasă, paşii de rumbă pe covor, telefonul... locuinţa doamnei Miller, zgomotul unui sertar ce se închide şi se deschide iar, halucinaţiile lui Vincent, scena cu fluturele de pe tavan, ce „se aşeză pe tabloul pictat de fată, se furişă pe deasupra ochilor de cristal şi îşi întinse aripile ca o fundă peste capul tăiat", barul cu negresele ce dansează ca în transă, filmul lui Hitchcock, revăzut în vis, discuţia cu băieţelul negru de sub scară, cîrciuma domnului Haha, unde „s-au comis şi crime", dimineaţa Crăciunului, cele două zmeie proiectate pe cer, „înălţîndu-se spre paradis, ca două inimi", ferma în care e adăpostit domnul Schaeffer, înăuntrul căreia deţinuţii aşteaptă cu ochii deschişi, pironiţi pe godinul din mijlocul odăii, sau acele scene de neuitat din *Harfa de iarbă*, întîlnirea lui Collin în pod cu Dolly, fuga dimineaţa prin orăşelul adormit, urmăriţi de privirea unui puşcăriaş insomniac, ploaia în pom, cînd totul se descompune, ca însuşi visul lor de fericire, evocarea vieţii Sorei Ida, întîmplarea cu copilul ei, cu Dan Rainey, apoi soţia Judecătorului, care refuză şi în mormînt să aibă de-a face cu concetăţenii ei, moartea lui Dolly.

Arta lui Truman Capote depăşeşte însă simpla forţă de sugerare sau calitatea evocatoare a unor pasaje. Compoziţia nuvelelor sale nu repetă niciodată acelaşi procedeu. De la naraţiunea directă, vezi *Duhul răului* sau *Damigeana de argint* şi pînă la formula răsucită şi elaborată din *Şoimul fără cap* şi *Harfa de iarbă*, unde planurile se răstoarnă, se întretaie şi se contopesc aparent dezordonat, construcţia se modifică, respectînd o cerinţă internă a conţinutului, fantezia inepuizabilă şi stranie a autorului. Istoria lui Collin, a lui Dolly şi Verena Talbo, a lui Catherine se destramă în biografia lui Riley, a Judecătorului Cool, a destinului bigot şi vagant ce o urmăreşte pe Sora Ida. Trecerile se efectuează rapid, planurile alunecă unele în altele, întrerupte de discuţii ce readuc acţiunea în prezent, pentru ca apoi trecutul să se insinueze, anulînd etapele logice ale scurgerii timpului, „tocind colţurile", cum afirmă Capote, într-o unitate de ritm şi atmosferă. De altfel, Capote a şi dezvoltat o teorie a povestirii, expusă într-un interviu dat mai de mult. „Ambiţiile mele cele mai statornice evoluează încă în jurul acestei formule (a povestirii). Dacă e serios explorată, povestirea mi se pare forma de proză cea mai dificilă şi implicînd cea mai mare disciplină. Tot controlul şi tehnica pe care le posed se datoresc în întregime pregătirii mele în acest domeniu. Prin control înţeleg menţinerea unei dominaţii stilistice şi emoţionale asupra materialului. N-aveţi decît să credeţi că-i un procedeu preţios, dar eu susţin că o povestire poate fi ratată de o greşeală de ritm într-o fază, mai ales dacă are loc la sfîrşitul ei, de o greşeală de paragrafe, sau chiar de punctuaţie. Henry James e maestrul punctului şi virgulei. Hemingway îşi dispune paragrafele ca un artist. Virginia Woolf n-a scris niciodată o frază rea, din punctul de vedere al urechii. Nu am pretenţia că eu practic cu succes ceea ce predic. Mă mulţumesc să încerc... Întrucît fiecare povestire prezintă propriile ei probleme tehnice, nu se poate generaliza, fireşte, asupra lor (asupra mijloacelor). Găsirea formei necesare a unei povestiri înseamnă să realizezi modul cel mai firesc de a o povesti. Încercarea de a verifica dacă un scriitor a găsit sau nu forma firească a unei povestiri e următoarea : după ce o reciteşti, încerci să-ţi imaginezi dacă o poţi vedea şi altfel, sau îţi amuţeşte fantezia şi îţi apare absolută şi finală. Aşa cum e finală o portocală. Aşa cum o portocală e un lucru pe care natura l-a făcut desăvîrşit."

Teoriile lui Capote şi-au găsit o perfectă ilustrare în povestirile sale, căci într-adevăr sentimentul lăsat de lectura lor e cel al desăvîrşirii.

Din casa mare şi galbenă de pe Brooklyn Heights, Truman Capote şi-a luat figurinele de fier, statuetele de Meissen, cutiuţele Fabergé şi s-a mutat în East River, într-un apartament situat în faţa sediului ONU. A lăsat în urmă nu numai locurile care l-au inspirat, lumea pe care a descris-o cu atîta pasiune, dar mai ales vechile profesiuni de credinţă literară. Schimbînd un stil de a scrie, s-a schimbat pe sine. *Cu sînge rece* constituie mai mult decît o renunţare la un crez, e o rupere brutală şi definitivă de o etapă considerată depăşită. „E imposibil să te mai întorci", a declarat el cu ocazia unuia din numeroasele interviuri date după apariţia romanului, care la patruzeci şi trei de ani i-a consolidat un prestigiu atins cu exact douăzeci de ani în urmă.

Propriile creaţii din trecut i se par astăzi opera unui străin. *Cu sînge rece* a fost ca o partidă de şah, jucată cu sine. După şase ani de eforturi, de răbdare şi de conflicte interioare, Capote a găsit mişcarea exactă, singura care să-i permită un nou debut. A rămas astfel tînăr.

CONST. POPESCU

CUPRINS

Redactor responsabil : LINICA MOSCOVICI
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Dat la cules 18.05.1967. Bun de tipar 19.08.1967. Apărut 1967. Tiraj 30.160 ex. broşate. Hîrtie tipar înalt B sat. de 63 g/m². Format 700×900/32. Coli ed. 21,86. Coli tipar 15,5 A. nr. 5.966. C.Z. pentru bibliotecile mari 89. C. Z. pentru bibliotecile mici 89—32=R.

Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918",
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, Bucureşti,
Republica Socialistă România
Comanda nr. I/421

